

NATO

OTAN

Rokasgrāmata

ВНИМАТЕЛЬНО ЧИТАЙТЕ

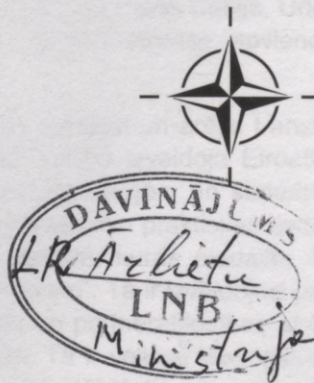

2006-3
568

226419

34

NATO ROKASGRĀMATA

2001

Office of Information and Press
NATO - 1110 Brussels - Belgium

Bureau de l'information et de la presse
OTAN - 1110 Bruxelles - Belgique

X
Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

0309009466

14004-8
261

NATO ROKASGRĀMATA

2001

Office of Information and Press
NATO - 1110 Brussels - Belgium

ISBN 92-845-0153-9

Bureau de l'information et de la presse

HB0801LAT

OTAN - Belgique

© NATO 2001

ZIEMEĻATLANTIJAS LĪGUMA ORGANIZĀCIJA (NATO)

DALĪBVALSTIS

Beļģija, Kanāda, Čehija, Dānija, Francija, Vācija, Grieķija, Ungārija, Islande, Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Norvēģija, Polija, Portugāle, Spānija, Turcija, Apvienotā Karaliste un ASV

Ziemeļatlantijas līgums, kas tika parakstīts 1949. gadā Vašingtonā, izveidoja kolektīvās aizsardzības Aliansi kā tas ir definēts Apvienoto Nāciju Organizācijas hartas 51. pantā. Līgums ir beztermiņa. 1999. gada 4. aprīlī tika atzīmēta Līguma 50. gadadiena.

Saskaņā ar Līguma 10. pantu Alianse ir atvērta citu Eiropas valstu uzņemšanai, kas ir gatavas sekmēt tās principus un veicināt Ziemeļatlantijas telpas drošību. 1952. gadā divpadsmit Alianses dalībvalstīm pievienojās Grieķija un Turcija, 1955. gadā pievienojās Vācijas Federatīvā Republika un 1982. gadā Spānija. 1997. gada jūlijā galotņu sanāksmē Madridē Alianses valstu un valdību vadītāji uzaicināja vēl trīs valstis uzsākt pievienošanās sarunas, un 1999. gada 12. martā Čehija, Ungārija un Polija formāli kļuva par NATO dalībvalstīm. Šobrīd Alianse apvieno 17 Eiropas valstis, ASV un Kanādu.

Paralēli Alianses iekšējai un ārējai transformācijai, kas tika uzsākta pēc aukstā kara beigām, NATO izveidoja Eiroatlantijas Partnerības padomi jeb "EAPC" kā forumu konsultācijām un sadarbībai ar partneriem Eiroatlantijas telpā. Tā ir attīstījusi intensīvu praktiskas sadarbības un regulāru konsultāciju programmu ar 27 valstīm, kuras piedalās 1994. gadā uzsāktajā iniciatīvā "Partnerattiecības mieram". Tā ir izveidojusi jaunas struktūras, atainojot aktīvo sadarbību ar Krieviju un partnerattiecības ar Ukrainu, kā arī uzlabotu dialogu ar Vidusjūras valstīm. Tā ir veikusi tālejošas iekšējās un ārējās reformas un, sākoties jaunajam gadu tūkstošim, kļuvusi par Eiroatlantijas telpas miera un stabilitātes instrumentu.

1999. gadā NATO atzīmēja 50. dibināšanas gadadienu. 1999. gada aprīlī Vašingtonā notika nākošā galotņu sanāksme, un šajā laikā, Kosovā konflikta karstākajā brīdī, NATO valstis veica gaisa uzbrukumus, lai izbeigtu Dienvidslāvijas Federatīvās Republikas valdības veiktās etniskās tīrīšanas un cilvēktiesību pārkāpumus. Konflikts tika novērsts 1999. gada jūnija otrajā pusē, pēc tam tika atvilkti serbu spēki un, lai izpildītu 9. jūnijā noslēgto Militāri tehnisko līgumu, ANO Drošības Padomes uzdevumā tika izvietoti NATO vadītie Miera uzturēšanas spēki Kosovā (KFOR).

Vašingtonas galotņu sanāksmē galvenā uzmanība tika pievērsta krīzei Kosovā un pārrunāts jautājums par perspektīvo stabilitāti Dienvidaustrumu Eiropā. Citi Vašingtonā pieņemtie lēmumi ir saistīti ar pārskatīto Alianses Stratēģiskās koncepcijas apstiprināšanu un publicēšanu; Rīcības plāna dalībai NATO (MAP) pieņemšanu; darbību apstiprināšanu tālākai Partnerattiecības mieram (PfP) programmas uzlabošanai un jaunu iniciatīvu uzsākšanai, lai piemērotu NATO dalībvalstu aizsardzības spējas mainīgajām prasībām un dotu jaunu impulsu centieniem ierobežot masu iznīcināšanas ieroču izplatību.

Turpmākā Alianses attīstība ir īpaši koncentrēta uz Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes stiprināšanu Alianses ietvaros un NATO un Eiropas Savienības sadarbības struktūras izveidošanu, sekojot ES lēmumiem palielināt tās lomu krīzes situācijas regulēšanas un miera uzturēšanas jautājumos.

NATO emblēmu kā Atlantijas Alianses simbolu apstiprināja Ziemeļatlantijas padome 1953. gada oktobrī. Aplis ir vienotības un sadarbības simbols, un kompasa roze norāda uz Atlantijas Alianses dalībvalstu kopīgi uzsākto ceļu uz mieru.

SATURA RĀDĪTĀJS

Izdevēja piezīmes	10
Ģenerālsēkretāra priekšvārds	11
Kā lietot NATO rokasgrāmatu	15
Priekšvārds	17

I. DAĻA

1. NODAĻA: KAS IR NATO?

Alianses izveidošana	29
Drošības pamatuzdevumi	30

2. NODAĻA: ALIANSES TRANSFORMĀCIJA

Eiropas drošības jaunā vide	35
Jaunās institūcijas	40
Alianses Stratēģiskā koncepcija	42
Alianses militāro spēku loma un Alianses aizsardzības stāvokļa transformācija	46
NATO Aizsardzības spēju iniciatīva	49
NATO kodolspēki jaunajā drošības vidē	52

3. NODAĻA: ALIANSES ATTĪSTĪBAS PROCESS

NATO paplašināšanās process	59
Partnerattiecības mieram	65
NATO sadarbība ar Krieviju	78
NATO partnerattiecības ar Ukrainu	84
Alianses dialogs ar Vidusjūras valstīm	88
NATO Dienvidaustrumu Eiropas iniciatīva	91

4. NODAĻA: EIROPAS DROŠĪBAS UN AIZSARDZĪBAS IDENTITĀTE (ESDI)

ESDI attīstība	95
NATO-WEU sadarbība	98
NATO-ES attiecības	99

5. NODAĻA: ALIANSES OPERACIONĀLĀ LOMA MIERA UZTURĒŠANĀ

Miera iedibināšanas process bijušajā Dienvidslāvijā	105
Miera procesa sekmēšana Bosnijā-Hercegovinā	118
NATO loma Kosovos konflikta atrisināšanā	122
Cilvēktiesību pārkāpumi Kosovos apgabalā un KFOR humānā palīdzība	128

6. NODAĻA: ALIANSES LOMA IEROČU KONTROLES JOMĀ

Attīstība bioloģisko, ķīmisko un kodolieroču jomā	137
Attīstība parasto ieroču kontroles un atbrūņošanās jomā	140
Alianses politika WMD izplatības jautājumos	142

II. DAĻA

7. NODAĻA: POLITIKA UN LĒMUMU PIENĒMŠANA

NATO galvenās politikas un lēmumu pieņemšanas institūcijas	147
Vienbalsīga lēmuma pieņemšanas politika un kopējā lēmumu pieņemšana	150
Krīzes situāciju vadība	153
Aizsardzības stratēģija	154
Kodolieroču politika	158
Ekonomiskā joma	159
Sabiedrības informēšana	162

8. NODAĻA: PROGRAMMAS UN AKTIVITĀTES

Patērētāju loģistika	171
Galvenās loģistikas funkcijas	175
Patērētāju loģistika un miera uzturēšanas operācijas	178
Ražošanas un apgādes organizācijas	178
Sadarbība bruņošanās jomā, plānošana un standartizācija	179
Sakaru un informācijas sistēmas	181
Gaisa satiksmes vadības civilā/militārā koordinācija	182
Pretgaisa aizsardzība	184
Civilo ārkārtas situāciju plānošana	185
Sadarbība zinātnes jomā	190
Vide un sabiedrība	193

9. NODAĻA: KOPĒJO FONDU RESURSI: NATO BUDŽETS UN FINANSU PĀRVALDE

Kopējo fondu principi	199
Izmaksu sadalīšana	201
Civilais budžets	202
Militārais budžets	203
NATO Drošības investīciju programma (NSIP)	203
Resursu pārvalde	204
Finansu pārvalde	205
Finansu kontrole	208

10. NODAĻA: CIVILĀS ORGANIZĀCIJAS UN STRUKTŪRAS

NATO galvenā mītne	217
Pastāvīgie pārstāvji un valstu delegācijas	217
Ģenerālsekretārs	217
Starptautiskais štābs	218
Privātais birojs	219
Ģenerālsekretāra birojs	219
Izpilddirektoriāts	219
Informācijas un preses birojs	220
NATO Drošības birojs	221
Politisko jautājumu nodaļa	221
Aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļa	223
Aizsardzības atbalsta nodaļa	226
NATO galvenās mītnes konsultāciju, vadības un kontroles štābs (NHQC3S)	229
Drošības investīciju, apgādes un civilo ārkārtas situāciju plānošanas nodaļa	229
Zinātnes un vides jautājumu nodaļa	231
Vadības birojs	232
Finansu kontroliera birojs	233
Resursu vecāko amatpersonu padomes priekšsēdētāja birojs	233
Budžeta komiteju priekšsēdētāja birojs	233
Starptautiskais Auditoru birojs	233
NATO ražošanas un apgādes organizācijas	233

11. NODAĻA: MILITĀRĀ ORGANIZĀCIJA UN STRUKTŪRAS

Militārā komiteja	237
Stratēģiskie komandieri	239

Starptautiskais Militārais štābs	239
Partnervalstu pārstāvniecība	243

12. NODAĻA: MILITĀRĀS KOMANDSTRUKTŪRAS

Integrēto militāro spēku loma	247
Jaunu militāro struktūru attīstība	249
Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes attīstības ietekme	250
Apvienoto kopīgo operatīvo spēku koncepcija (CJTF)	251
Alianses spēku iekšējā adaptācija	252
Jaunās komandas un kontroles koncepcijas	254
Militārā struktūra	255
NATO paplašināšanās un jauno dalībvalstu pievienošanās	267
Partnerattiecības mieram aktivitātes un iniciatīvas	268
Plašākas konsultācijas un sadarbība	269

13. NODAĻA: GALVENO NATO KOMITEJU UN SADARBĪBAS, PARTNERĪBAS UN DIALOGA INSTITŪCIJU IZSKAIDROJUMS

Galveno NATO komiteju izskaidrojums	273
Sadarbības, partnerības un dialoga institūciju izskaidrojums	299

14. NODAĻA: ORGANIZĀCIJU, AĢENTŪRU UN CITU PAKĻAUTO INSTITŪCIJU IZSKAIDROJUMS

Ievads	305
Patērētāju apgāde	307
Ražošanas apgāde un iekārtas	311
Standartizācija	314
Plānošana civilām ārkārtas situācijām	316
Gaisa satiksmes pārvalde un pretgaisa aizsardzība	317
Agrīnās brīdināšanas spēki gaisā	318
Sakaru un informācijas sistēmas	320
Elektroniskā karadarbība	324
Meteoroloģija	325
Militārā okeanogrāfija	326
Pētniecība un tehnoloģijas	328
Izglītība un apmācības	330

15. NODAĻA: PLAŠĀKA DROŠĪBAS INSTITŪCIJU STRUKTŪRA

Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO)	341
Eiropas Drošības un sadarbības organizācija (EDSO)	344
Eiropas Savienība (ES)	354
Rietumeiropas Savienība (WEU)	361
Eiropas Padome	370

16. NODAĻA: PARLAMENTĀRĀS UN NEVALSTISKĀS ORGANIZĀCIJAS

NATO Parlamentārā Asambleja (NATO PA)	377
Atlantijas Līguma asociācija (ATA)	380
Alianses Rezerves virsnieku konfederācija (CIOR)	387
Alianses Medicīnas rezerves virsnieku konfederācija (CIOMR)	388

1. pielikums Biežāk lietoto saīsinājumu skaidrojums 395

2. pielikums Papildu informācijas avoti 421

3. pielikums Hronoloģija 427

Ilustrācijas

• NATO civilā un militārā struktūra	535
• Galvenās NATO komitejas	536
• Sadarbības un dialoga galvenās institūcijas	537
• NATO starptautiskais štābs	538
• Starptautiskā štāba nodaļas	539
• NATO militārā struktūra	540
• Militārā struktūra - Alianses Eiropas spēku komandstruktūra	541
• Militārā struktūra - Alianses Atlantijas komandstruktūra	542
• Starptautiskais militārais štābs	543

Ziemeļatlantijas līgums 545

IZDEVĒJA PIEZĪMES

Kopš NATO Rokasgrāmatas 50. gadadienas izdevuma publikācijas Aliansei ir pievienojušās vēl trīs valstis un ir norisinājušies vairāki citi būtiski notikumi. No tiem galvenie ir šādi: 1999. gada martā veiktā NATO gaisa kampaņa pret Serbijas valdības militārajām struktūrām, kas bija vainīgas etniskās tīrīšanas politikas realizācijā Kosovā; NATO vadīto Kosovas spēku (KFOR) izvietošana 1999. gada jūnijā; un 1999. gada aprīlī galotņu sanāksmē Vašingtonā jauno iniciatīvu pieņemšana, ieskaitot Alianses jaunās Stratēģiskās koncepcijas publicēšana.

Šajā izdevumā ir izklāstīti šie, kā arī citi svarīgi notikumi, tajā skaitā izmaiņas NATO militārajā komandstruktūrā; Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes (ESDI) attīstība; Aizsardzības spēju iniciatīvas (DCI) īstenošana; notikumi saistībā ar Partnerattiecības mieram (PfP) un Eiroatlantijas Partnerības padomi (EAPC); Rīcības plāna daļībai NATO (MAP) īstenošana; NATO-Krievijas un NATO-Ukrainas attiecību attīstība; Alianses Vidusjūras valstu dialoga paplašināšana; progress saistībā ar Dienvidaustrumu Eiropas iniciatīvu; notikumi citās Alianses aktivitātes sfērās, piemēram, ieroču kontroles pasākumu un masu iznīcināšanas ieroču neizplatīšanas īstenošana.

Sadaļa "Kā lietot šo rokasgrāmatu" ir ceļvedis galveno nodaļu saturā, kurās sīki aprakstīta Alianses aktivitāšu galveno sfēru politikas attīstība (I. daļa), un īss satura izklāsts nodaļām, kurās aprakstīta NATO organizācija un struktūras (II. daļa). Šī izdevuma priekšvārdā ir dots pārskats par galvenajiem notikumiem, kas veido Alianses politiku pēdējās desmitgades laikā.

Informācija, kas ietverta šajā izdevumā, aptver notikumus līdz 2001. gada marta beigām. Informācija par jaunākajiem notikumiem, kas saistīti ar Aliansi, kā arī komunikē un oficiālie paziņojumi atrodami internetā NATO mājas lapā (www.nato.int).

ĢENERĀLSEKRETĀRA PRIEKŠVĀRDS

Jaunais NATO rokasgrāmatas izdevums sniedz plašu pārskatu par Ziemeļatlantijas Aliansi jaunā gadu tūkstoša sākumā. Tajā sīki aprakstīta iepriekšējo desmitgažu satraucošo pārmaiņu ietekmētās un transformētās Alianses gatavība uzņemties četrus izaicinājumus, ar kuriem tā saskaras šajās dienās.

Pirmkārt, tai jāizpilda būtiskie un nepārtrauktie pienākumi pret savām dalībvalstīm, garantējot to drošību un neatkarību. Otrkārt, tai ar divpusēju partnerattiecību un daudzpusējas sadarbības palīdzību jāpalielina drošība, iekļaujot partnervalstis visā Eiropā. Treškārt, vienlaicīgi tai jābūt gatavai atbalstīt starptautiskās kopienas spēkus, lai novērstu krīzes vai konflikta iestāšanos, vai arī lai krīzes vai konflikta gadījumā novērstu to izplatīšanos un palīdzētu iesaistītajām pusēm nonākt pie risinājuma ar politiskiem līdzekļiem nevis militārā spēka izmantošanu.

Ceturtkārt, lai sasniegtu šos mērķus, tai jāsasniedz labāks līdzsvars transatlantiskajās partnerattiecībās - Ziemeļatlantijas Alianses pamatprincipā -, tādējādi stiprinot Eiropas lomu krīzes situāciju novēršanā un miera uzturēšanā. Šis mērķis ir Alianses nostiprināšana un krīzes situāciju novēršanas spēju nodrošināšana. Šādu Eiropā notiekošu krīžu novēršanu NATO var atbalstīt, arī neuzņemoties vadošo lomu procesā. Šī mērķa princips ir lielāka pielāgošanās un lielāku izvēju ieviešana konflikta novēršanā vai izbeigšanā, nevis izmaiņas kolektīvās aizsardzības pamatos, kuriem Alianse ir galvenā galvotāja.

Šajā rokasgrāmatā aprakstītā Alianse noteikti nav organizācija, kas zaudējusi savu lomu pēc aukstā kara beigām par spīti dažu analītiķu minējumiem, ka tā zaudēs savas eksistēšanas jēgu. Tā drīzāk ir Alianse, kurai ir bijis jāpārvar būtiskais modernizācijas un pārmaiņu process, nezaudējot spējas operatīvi pildīt uzdevumus, kā arī neaizkavējoties dalībvalstu pieprasīto jauno funkciju izpildē. Tās dilemma bija nevis tas, kā atrast sev jaunu lomu, bet gan tas, kā labāk paveikt un īstenot drošības uzdevumus, kurus Alianses dibināšanas brīdī bija definējušas dalībvalstis, proti, sargāt brīvību, savu tautu kopējo mantojumu un civilizāciju. Viens no izaicinājumiem NATO - pretējs uzdevumam atrast savu lomu - ir rūpes, lai tās esošās lomas neciestu no pārāk daudzām un plašām prasībām tās resursiem.

NATO nav pasaules policists, bet tā daudzkārt ir veiksmīgi pierādījusi sevi kā katalizators tādu efektīvu daudz nacionālu spēku, piemēram, SFOR Bosnijā-Hercegovinā un KFOR Kosovā, izveidošanā, kuri spēj nodrošināt miera līgumu īstenošanu un likt pamatus nākotnes stabilitātei Eiroatlantijas telpas konflikta zonās. Tas nav klubs, kurā dalībvalsts statusu var iegūt pēc pieprasījuma, bet gan starpvaldību drošības Alianse, kas uzliek dalībvalstīm pienākumus un

atbildību un dod tām labumu. NATO nav monolīta, neatkarīga vienība, bet gan līgums starp dalībvalstīm, ko tās var izmantot kopēji izvirzītiem mērķiem, bet kas vienlaicīgi ir aplikts ar pašu dalībvalstu noteiktajiem ierobežojumiem darbības sfērā, resursos un rīcības spējās. Visbeidzot, tas nav līdzeklis individuālu dalībvalstu varas demonstrēšanai, bet gan struktūra, kas ļauj katrai dalībvalstij noteikt savas nacionālās intereses visu Alianses dalībvalstu vienprātības kontekstā.

Valstis ir demonstrējušas savu piekrišanu šīm vērtībām, atbalstot visus lēmumus, kas pieņemti, lai pielāgotu Aliansi jaunajiem apstākļiem un mūsdienu vajadzībām. To pūles ir vainagojušās ar panākumiem dažādās partnerattiecībās, kas nodibinātas ar valstīm, kas neietilpst Aliansē, gan divpusēji - praktiskā sadarbībā ar iniciatīvu Partnerattiecības mieram, gan politiski - konsultācijās daudzpusējā Eiroatlantijas Partnerības padomes forumā. Šo kopējo aktivitāšu vērtība izpaužas patiesā vēlmē pievienoties Aliansei, ko demonstrē daudzas valstis, kuras tajās piedalās, taču šī vērtība ir arī acīmredzama no to valstu konstruktīvās dalības, kuras patreiz nevēlas pievienoties Aliansei. Turklāt, sadarbība, kas sasniegta divpusējās attiecībās starp NATO un Krieviju, īpaši norāda uz milzīgajiem panākumiem, ko šajā procesā ieguva visas iesaistītās puses par spīti neizbēgamajām grūtībām, ar kurām tām nācās sastapties visā procesa gaitā. Arī starp NATO un Ukrainu sasniegtais savstarpējās sapratnes un sadarbības līmenis visiem ir sniedzis pozitīvus rezultātus.

Alianses lēmumi, kas pieņemti vairākās galotņu sanāksmēs un kuri iezīmējuši tās darbības virzienu kopš aukstā kara beigām, ir likuši pamatus tālākai dialoga un sadarbības kultūrai drošības jautājumos, kas pastāv starp NATO dalībvalstīm jau daudzus gadus. Ar NATO vadīto spēku darbības palīdzību miera procesa uzturēšanā Bosnijā-Hercegovinā un Kosovā šī kultūra aizvien vairāk ietekmē samierināšanās procesu starp kopienām un palīdz likt pamatus nākotnes sadarbībai daudz pārcietušajā Balkānu reģionā. Arī citās jomās, piemēram, Alianses Vidusjūras valstu dialogā, ir izveidots pamats atklātībai un sapratnei, kas ir ļoti būtiski sadarbībai nākotnē.

Šajā grāmatā ir aprakstīti galvenie notikumi katras Alianses darbības kritiskajās zonās. Ir aprakstīts arī pielāgošanās process, dodot iespēju spert būtiskus soļus, lai no jauna panāktu līdzsvaru transatlantiskās attiecībās, kuras ir Alianses sadarbības kodols. Tas ir daudzšķautņains uzdevums, kas no vienas puses ietver konsultācijas un sadarbību ar institūcijām, kuras ir iesaistītas Eiropas lomas veidošanā aizsardzības un drošības jomās, - Rietumeiropas Savienību un, tagad jo īpaši būtisko, Eiropas Savienību - un no otras puses praktiskus pasākumus nepieciešamo darbības spēju izvietojšanai, ja šie līdzekļi uzlabos Eiropas drošību un kopumā stiprinās sadarbību Aliansē, kas arī ir to mērķis. Eiropas Drošības un aizsardzības

identitātes (ESDI) attīstība un Alianses Aizsardzības spēju iniciatīvas (DCI) īstenošana, kas ir izvēršusies visā Aliansē un liks pamatus arī ESDI, ir būtiska nozīme Alianses ievērotajā darba kārtībā. To veiksmīga izpilde ir galvenais no uzdevumiem, ar kuriem man bija jāstāpjas manā Alianses vadības laikā kā tās ģenerālsekretāram.

Ir tikai viens kritērijs visu šo iniciatīvu un aktivitāšu panākumu mērīšanai - cik daudz tās kalpo Eiroatlantijas telpas iedzīvotāju interesēm kopumā. Vienīgi tad, ja tās radīs lielāku drošību, stabilitāti un labāku mehānismu krīžu noregulēšanai, tiks uzskatīts, ka tās ir kalpojušas saviem mērķiem. Tādēļ rodas arvien lielāka vajadzība pēc nepieciešamības plašai daļai sabiedrības gan NATO valstīs, gan tās partnervalstīs labi zināt un saprast iesaistītās izvēles un lēmumus. Bez šī nosacījuma valdības ilgākā laika periodā var sasniegt tikai ļoti nelielus rezultātus. Tāpēc tās ir atbildīgas par to, ka tās kopējo nacionālo interešu vārdā realizētā politika, kuru atbalsta svarīgākie fakti, personības un loģisks pamatojums, tiktu izvērtēta plašākā sabiedrībā.

Tādēļ es esmu gandarīts, ka varu ieteikt šo grāmatu visiem, kam ir radusies iespēja to izmantot, un ka varu tos aicināt piedalīties šo jautājumu ierosinātajās profesionālās un privātās diskusijās. Labākas un stabilākas vides nodrošināšanas procesā nav absolūtu izvēļu, rūpēs par mūsu valstu politiskās, ekonomiskās un sociālās attīstības nākotni būs jāveic sarežģītas izvēles. Valdību uzdevums ir veikt pareizo izvēli, bet sabiedrības uzdevums ir piedalīties aktīvās diskusijās un nepieciešamības gadījumā apstrīdēt stereotipisko domāšanu. Tādēļ tādām organizācijām kā NATO ir jābūt gatavām dot pieeju pēc iespējas lielākam informācijas apjomam. Bez šiem nosacījumiem šo nopietno un komplekso jautājumu diskusijas var kļūt nelīdzsvarotas un maldinošas. Man ir prieks, ka varu jūs iepazīstināt ar šo Rokasgrāmatu, un esmu drošs, ka labāka izpratne par tajā sniegto informāciju pozitīvi sekmēs sabiedrībā veiktās pārrunas un diskusijas, kas noteikti nepieciešamas drošības jautājumu izvērtēšanai.

Georgios Papandreu

1980-1981
1982-1983
1984-1985
1986-1987
1988-1989
1990-1991
1992-1993
1994-1995
1996-1997
1998-1999
2000-2001
2002-2003
2004-2005
2006-2007
2008-2009
2010-2011
2012-2013
2014-2015
2016-2017
2018-2019
2020-2021
2022-2023
2024-2025

1980-1981
1982-1983
1984-1985
1986-1987
1988-1989
1990-1991
1992-1993
1994-1995
1996-1997
1998-1999
2000-2001
2002-2003
2004-2005
2006-2007
2008-2009
2010-2011
2012-2013
2014-2015
2016-2017
2018-2019
2020-2021
2022-2023
2024-2025

1980-1981
1982-1983
1984-1985
1986-1987
1988-1989
1990-1991
1992-1993
1994-1995
1996-1997
1998-1999
2000-2001
2002-2003
2004-2005
2006-2007
2008-2009
2010-2011
2012-2013
2014-2015
2016-2017
2018-2019
2020-2021
2022-2023
2024-2025

1980-1981
1982-1983
1984-1985
1986-1987
1988-1989
1990-1991
1992-1993
1994-1995
1996-1997
1998-1999
2000-2001
2002-2003
2004-2005
2006-2007
2008-2009
2010-2011
2012-2013
2014-2015
2016-2017
2018-2019
2020-2021
2022-2023
2024-2025

1980-1981
1982-1983
1984-1985
1986-1987
1988-1989
1990-1991
1992-1993
1994-1995
1996-1997
1998-1999
2000-2001
2002-2003
2004-2005
2006-2007
2008-2009
2010-2011
2012-2013
2014-2015
2016-2017
2018-2019
2020-2021
2022-2023
2024-2025

KĀ LIETOT NATO ROKASGRĀMATU?

Rokasgrāmatas I. daļa sākas ar Alianses izveidošanās kopsavilkumu un tās drošības pamatuzdevumiem (1. nodaļa), tālāk seko to faktoru izvērtējums, kas veicināja jaunas drošības vides izveidošanos pēc aukstā kara beigām un tā rezultātā padarīja iespējamās izmaiņas NATO organizācijā (2. nodaļa).

Nākamajās I. daļas nodaļās ir aprakstīts, pirmkārt, Alianses attīstības process gan paplašināšanās procesā, gan turpinoties daudzpusējai un divpusējai sadarbībai Eiroatlantijas Partnerības padomes, Partnerattiecības mieram, Vidusjūras valstu dialoga, NATO-Krievijas Pamataкта un NATO-Ukrainas īpašās partnerības ietvaros (3. nodaļa); otrkārt, Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes izveidošana Alianses ietvaros un attiecīgu sadarbības veidu stiprināšana ar Rietumeiropas Savienību un pēdējā laikā arī ar Eiropas Savienību (4. nodaļa); un, treškārt, NATO veiktais praktiskais darbs miera uzturēšanas jomā un ieroču kontroles jautājumos un darbībās, kas vērstas uz masu iznīcināšanas ieroču izplatības ierobežošanu (5. un 6. nodaļa).

Rokasgrāmatas II. daļā ir aprakstīts veids, kā Aliansē tiek formulēta politika un tiek pieņemti lēmumi, un dots kopējs pārskats par NATO galveno politiku lomu un lēmumu pieņemšanas procedūru dažādās struktūrās (7. nodaļa). Turpmākajās nodaļās ir aprakstītas programmas un aktivitātes, kas ir Alianses efektivitātes kodols dažādās plānošanas un sadarbības jomās, kuras kopā veido šodienas drošības nodrošināšanas darba kārtību. Tās satur informācija par loģistiku, standartizāciju, komunikācijām, bruņojumu, gaisa satiksmes vadību un pretgaisa aizsardzības aktivitātēm, kas dod iespēju dalībvalstu spēkiem un NATO partnervalstīm darboties kopā. Tāpat ir iekļauta arī informācija par aktivitātēm civilo ārkārtas situāciju plānošanas jomā un palīdzību katastrofās cietušajiem; par zinātnisko sadarbību; un par sadarbību vides un sociālajās jomās (8. nodaļa).

Šo programmu un aktivitāšu pamatā ir organizācija un nepieciešamās struktūras, kas nepieciešamas, lai atvieglotu informācijas apmaiņu, konsultācijas un lēmumu pieņemšanu, kā arī administratīvie un budžeta vadīšanas principi dažādās jomās. No 7. līdz 14. nodaļai Rokasgrāmata satur informāciju par procedūrām, kas atvieglo lēmumu pieņemšanu; par mehānismiem, kas nodrošina resursu pārvaldi un kopējo fondu budžetu; par civilām un militārām organizācijām, struktūrām un aģentūrām, kuras izveidotas NATO ietvaros, lai nodrošinātu to, ka NATO uzdevumi tiek izpildīti saskaņā ar dalībvalstu kolektīvajiem lēmumiem.

Citu starptautisko organizāciju veiktais nozīmīgais darbs drošības jomā atsevišķi vai sadarbībā ar Aliansi, kā arī tas, kā to savstarpējā sadarbība

pastiprina to nozīmi, ir aprakstīta 15. nodaļā, kas veltīta saistītām institūcijām drošības jomā.

Visbeidzot, 16. nodaļā ir aprakstīti trīs aspekti, kas ietekmē drošības politikas attīstību, - NATO Parlamentārā Asambleja, kas, formulējot drošības politikas aspektus atsevišķās dalībvalstīs un partnervalstīs, starptautiskā līmenī, nodrošina saskarsmi starp likumdevēju un izpildvaru; Atlantijas Līguma Asociācija, kas apvieno nevalstiskās organizāciju asociācijas, kuras ir iesaistītas sabiedrības informēšanā par NATO lomu un politiku; un Alianses rezerves virsnieku konfederācija, kas pievērš starptautisku uzmanību uz dažādās dalībvalstīs notiekošajām saistītajām aktivitātēm, kuras veic civiliedzīvotāji - rezerves virsnieki.

Biezāk lietoto saīsinājumu skaidrojums un papildus informācijas avoti ir uzskaitīti 1. un 2. pielikumā.

NATO Rokasgrāmatu publicē NATO Informācijas un preses birojs ģenerālsekretāra pārraudzībā, un tā ir domāta kā rokasgrāmata par Aliansi un Alianses politiku. Publicētā informācija, cik vien iespējams, atspoguļo lielo vienprātību starp dalībvalstīm, kas ir visu Alianses lēmumu pamatā. Tomēr NATO Rokasgrāmata nav formāli apstiprināts NATO dokuments, tāpēc tā nepārstāv atsevišķu valdību oficiālo viedokli vai pozīciju katrā aplūkotajā jautājumā.

Papildu informāciju par NATO, kā arī oficiālos komunikē un paziņojumu tekstus, ko sniedz Ziemeļatlantijas Padome, var atrast NATO interneta mājas lapā (www.nato.int).

PRIEKŠVārds

NATO šodien - no Romas līdz Vašingtonai

Laiku pa laikam, NATO eksistēšanas izšķirošajos brīžos, Alianse galotņu sanāksmēs tiek ar valstu un valdību vadītājiem. Premjerministru un prezidentu klātbūtne, kā arī viņu tieša līdzdalība lēmumu vienprātīgā pieņemšanas procesā paaugstina sanāksmju prestižu sabiedrībā un piešķir tiem īpašu vēsturisku nozīmi.

Līdz 1991. gadam ievērojama starptautiskās drošības vides transformācija, kas atzīmēja astoņdesmito gadu beigas, noteica jaunā NATO veidolu, kas parādījās dažu nākošo gadu laikā. Pirmā no četrām galotņu sanāksmēm, kurās tika plānota Alianses pielāgošanās darbība šajā desmitgadē, notika 1991. gada novembrī Romā. Tai sekoja nākošā galotņu sanāksme, kas notika 1994. gada janvārī Briselē, un divas nākošās izšķirošās sanāksmes - 1997. gada jūlijā Madridē un 1999. gada aprīlī Vašingtonā.

Šo sanāksmju izraisītais pārmaiņu impulss starplaikos tika saglabāts ar biežām ārlietu un aizsardzības ministru apspriedēm. Ārlietu ministru apspriede 1997. gada maijā Sintrā, Portugālē īpaši vēstīja par drošības sadarbības turpmāko paplašināšanos un atbilstošu struktūru nodrošināšanu šī procesa vadībai.

GALOTŅU TIKŠANĀS ROMĀ - 1991. GADA NOVEMBRIS

NATO valstu un valdību vadītāju sanāksmē 1991. gada novembrī Romā pieņemtā Stratēģiskā koncepcija galvenajos vilcienos izstrādāja plašāku pieeju drošības uzturēšanai, balstoties uz dialogu, sadarbību un kopējo aizsardzības spēju uzturēšanu. Tas apvienoja NATO drošības pamatprincipu politiskos un militāros elementus saskaņotā vienībā, padarot sadarbību ar jauniem partneriem Centrāleiropā un Austrumeiropā par neatņemamu alianses stratēģijas daļu. Koncepcija deva iespēju mazināt atkarību no kodolieročiem, veikt ievērojamas izmaiņas NATO integrētajos militārajos spēkos - to apjoma un gatavības pakāpes ievērojamu samazināšanu, to mobilitātes, elastības un spējas pielāgoties dažādiem neparedzētiem apstākļiem uzlabošanu - un deva iespēju biežāk lietot daudzniecīgu formējumus. Tika veikti pasākumi, lai uzlabotu NATO militārās vadības struktūras un piemērotu Alianses aizsardzības plānošanas pasākumus un procedūras, īpaši apzinoties krīžu novēršanas un miera uzturēšanas prasības nākotnē.

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA
0309009468

Romas galotņu sanāksmju laikā sabiedroto valstu līderi izdeva Deklarāciju par mieru un sadarbību, kura noteica NATO nākotnes uzdevumus un principus kopējā institūciju struktūrā Eiropas nākotnes drošībai un partnerattiecību un sadarbības attīstībā ar Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm. Tā norādīja uz Alianses atbalstu reformām, kuras bija uzņēmušās Centrāleiropas un Austrumeiropas valstis; piedāvāja tām praktisku palīdzību sarežģītā pārejas procesa sekmēšanā; uzaicināja tās piedalīties atbilstošajos Alianses forumos; un iepazīstināja tās ar Alianses pieredzi un kompetenci politikas, militārā, ekonomikas un zinātnes jomā. Šajā nolūkā tika nodibināta Ziemeļatlantijas Partnerības padome (NACC) ar uzdevumu pārraudzīt šo partnerattiecību attīstību nākotnē.

Pēc Romas deklarācijas izdošanas ārlietu un aizsardzības ministru apspriedēs un Ziemeļatlantijas Padomes (NAC) pastāvīgajā sēdē tika veikti papildu pasākumi, lai sekmētu Alianses adaptācijas un pārveidošanas procesu. Trīs aktivitāšu jomas pelna īpašu uzmanību: institūciju un politiskā struktūra, kas izveidota, lai attīstītu attiecības starp NATO un tā sadarbības partneriem Centrāleiropā un Austrumeiropā; sadarbības attīstība aizsardzības un militārajās sfērās; un NATO loma krīzes situāciju novēršanas vadības un miera uzturēšanas jomās.

Pirmkārt, institucionālā kontekstā pirmais būtiskais pasākums bija Ziemeļatlantijas Partnerības padomes atklāšanas sanāksme, kas notika 1991. gada 20. decembrī, piedaloties NATO, sešu Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu, kā arī trīs Baltijas valstu ārlietu ministriem vai to pārstāvjiem. Ziemeļatlantijas Partnerības padomes (NACC) loma bija veicināt sadarbību drošības un ar to saistītajos jautājumos starp dalībvalstīm visos līmeņos un pārraudzīt ciešāku institucionālo saišu attīstības procesu, kā arī to neformālos kontaktus. Tās 11 valstis bijušās Padomju Savienības teritorijā, kas izveidoja Neatkarīgo Valstu Savienību (NVS), 1992. gada martā kļuva šī procesa dalībnieces. Gruzija un Albānija pievienojās procesam 1992. gadā pēc kārtas aprīlī un jūnijā, un 1997. gadā, kad Ziemeļatlantijas Partnerības padome (NACC) tika aizstāta ar Eiroatlantijas Partnerības padomi (EAPC), Ziemeļatlantijas Partnerības padomē (NACC) bija 22 sadarbības partneri. Ziemeļatlantijas Partnerības padomes (NACC) sadarbība tika īstenota, pamatojoties uz darba plānu, kas sākumā tika izstrādāts vienam gadam, bet kopš 1995. gada uz diviem gadiem. Eiroatlantijas Partnerības padome (EAPC) būtiski pavirzīja šo procesu uz priekšu un izveidoja Eiroatlantijas Partnerības padomes darbības plānu (1998-2000) kā pamatu savai nākotnes darbībai.

Otrkārt, aizsardzības un militārajā sfērā NATO aizsardzības ministri pirmo reizi tikās ar sadarbības partneriem 1992. gada 1. aprīlī, lai pārrunātu dialoga padziļināšanas un sekmīgas sadarbības iespējas viņu kompetencē esošajos

jautājumos. Militārā komiteja noturēja pirmo sanāksmi sadarbības sesijā 1992. gada 10. aprīlī. Regulāras sanāksmes ar sadarbības partneriem notika gan aizsardzības ministru līmenī, gan arī Militārās komitejas forumu veidā. Līdztekus šīm daudzpusējām sanāksmēm pilnveidojās divpusēji kontakti un sadarbība gan starp Aizsardzības ministrijām, gan militārajā līmenī.

Treškārt, neraugoties uz krīzes izcelšanos bijušajā Dienvidslāvijā un citur, aizvien lielāka uzmanība tika pievērsta NATO lomai krīzes situāciju novēršanai vadības un miera uzturēšanas jomās, it īpaši tās atbalstu Apvienoto Nāciju Organizācijas (UN) miera uzturēšanas aktivitātēm bijušajā Dienvidslāvijā. Galvenās NATO iniciatīvas šajos jautājumos aprakstītas 5. nodaļā.

Lai gan konsultācijas un sadarbība Ziemeļatlantijas Partnerības padomē (NACC) bija apjomīgas, tomēr tās bija īpaši koncentrētas uz politiskiem un ar drošību saistītiem jautājumiem: miera uzturēšanu; konceptuālu pieeju ieroču kontrolei un atbrūņošanai; aizsardzības plānošanu un militāriem jautājumiem; civili-militāro attiecību demokrātisko koncepciju; militārās industrijas izmantošanu civiliem mērķiem; aizsardzības izdevumiem un budžetu; sadarbību zinātnē un ar aizsardzību saistītos vides jautājumos; par to, kā sadarbības partnervalstīs izplatīt informāciju par NATO; politikas plānošanas konsultācijām; un civili/militārās gaisa satiksmes organizēšanu.

GALOTŅU TIKŠANĀS BRISELĒ - 1994. GADA JANVĀRIS

1994. gada janvārī Ziemeļatlantijas Padomes galotņu tikšanās laikā Briselē NATO uzsāka jaunu būtisku iniciatīvu stabilitātes un drošības stiprināšanai visā Eiropā. Ielūgums piedalīties jaunajā un plašajā sadarbības programmā ar NATO, kas nosaukta par iniciatīvu Partnerattiecības mieram (PfP), tika nosūtīts Ziemeļatlantijas Partnerības padomei (NACC) un citām valstīm. Kopš šī brīža partnerattiecības ir kļuvušas par fundamentālu drošības sastāvdaļu Eiroatlantijas telpā un ieņem centrālo vietu šodienas NATO. Iniciatīvas Partnerattiecības mieram (PfP) ielūgums tika nosūtīts visām Ziemeļatlantijas Partnerības padomes (NACC) dalībvalstīm un citām valstīm, kas piedalījās konferencē Par drošību un sadarbību Eiropā (CSCE) un kas bija spējīgas un izpaua vēlmi dot ieguldījumu programmā. Ikvienas partnervalsts veiktās aktivitātes ir balstītas uz kopīgi izstrādātu individuālo partnerattiecību programmu. Partnerattiecību darbības sfēra un mērķi, kā arī tās attīstība un sekojoša uzlabošana ir aprakstīti 3. nodaļā.

1997. gada maijā Sintrā Ziemeļatlantijas Partnerības padome (NACC) tika nomainīta ar Eiroatlantijas Partnerības padomi (EAPC) ar mērķi uzsākt jaunu sadarbības posmu. Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) principi tika

izstrādāti ciešā sadarbībā starp aliansi un tās partnervalstīm un tika izklāstīti EAPC Pamatdokumentā.

EAPC Pamatdokumenta pieņemšana norādīja uz tobrīd esošo 44 dalībvalstu apņemšanos sekmēt politisko un militāro sadarbību savā starpā kvalitatīvi jaunā līmenī. Dokuments vēlreiz apstiprināja dalībvalstu kopējo apņemšanos stiprināt un paplašināt mieru un stabilitāti Eiroatlantijas telpā. Šo saistību kopēji atzītās vērtības un pamatprincipi ir uzskaitīti iniciatīvas Partnerattiecības mieram (PfP) Struktūras dokumentā (skatīt NATO Rokasgrāmatu - dokumentācija ir publicēta atsevišķi). Eiroatlantijas Partnerības padome (EAPC) nodrošina vispārējo struktūru gan politiskām un ar drošību saistītām konsultācijām, gan uzlabotai sadarbībai iniciatīvas Partnerattiecības mieram (PfP) ietvaros.

1997. gada decembrī Eiroatlantijas Partnerības padome (EAPC) apstiprināja pasākumu plānu, kurš atspoguļoja Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) dalībnieku vēlmi izkopt spēcīgākas un operatīvākas partnerattiecības savā starpā. Viens no pasākumu plāna pamatmērķiem bija piešķirt vēl lielāku un dziļāku nozīmi politiskām un ar drošību saistītām konsultācijām un sadarbībai Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) ietvaros un palielināt atklātību starp 44 dalībvalstīm. Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) ārlietu ministri apstiprināja arī Eiroatlantijas Katastrofu likvidēšanas koordinācijas centra un Eiroatlantijas Katastrofu likvidēšanas vienības izveidi.

Eiroatlantijas Partnerības padome (EAPC) dod iespēju saņemt daudzpusējas, uz rezultātu vērstas konsultācijas, uzlabotu praktisku sadarbību, uz reģionāliem jautājumiem vērstas pastiprinātas konsultācijas un sadarbību, kā arī plašāku atklātību un uzticību drošības jautājumos starp visām Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) dalībvalstīm.

Divi būtiski principi nosaka sekmes sadarbībā starp sabiedrotajiem un partneriem iniciatīvas Partnerattiecības mieram (PfP) un Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) ietvaros. Pirmkārt, iekļaušanas princips: politiskās konsultācijas un praktiskās sadarbības iespējas ir dotas visiem sabiedrotajiem un partneriem vienādi; otrkārt, pašdiferenciācija: partneriem ir iespēja pašiem izvēlēties līmeni un jomas sadarbībai ar Aliansi. Saskaņā ar šiem principiem Eiroatlantijas Partnerības padome (EAPC) var tikties vai nu plenārsēdēs, vai arī ierobežotās sanāksmēs, piedaloties Alianses dalībvalstīm un brīvi nosakot partnervalstu grupas sastāvu, lai koncentrētos uz tradicionālajiem darba jautājumiem vai uz *ad hoc* pamata attiecīgiem reģionāliem jautājumiem. Pieauga Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) uzraudzībā esošo sadarbības aktivitāšu apjoms. Balstoties uz iekļaušanas un pašdiferenciācijas principiem, izvērās jaunas aktivitātes aizsardzības ekonomikas jomā, zinātnē, ar aizsardzību saistītos vides jautājumos, miera uzturēšanas sadarbībā un gatavībā rīkoties civilo krīžu jomā.

Iniciatīva Partnerattiecības mieram (PFP) uzlabotajā struktūrā saglabā skaidri nosakāmu praktiskās sadarbības sastāvdaļu ar aizsardzību saistītā un militārā jomā, paliekot Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) elastīgajā struktūrā. Lielākā daļa partnervalstu ir izveidojušas diplomātiskās pārstāvniecības NATO, tādējādi būtiski sekmējot komunikāciju un kontaktu iespējas visās šajās jomās.

GALOTŅU TIKŠANĀS MADRIDĒ - 1997. GADA JŪLIJS

Galotņu tikšanās Madridē 1997. gada jūlijā bija zīmīgs notikums, kura laikā Alianse sekmīgi realizēja galvenās iniciatīvas, kas bija iesāktas pēdējo piecu sešu gadu laikā. Vienlaicīgi tā vēstīja par NATO attīstības pāreju jaunā un sarežģītā fāzē, kurā jaunizveidotās struktūras un vadlīnijas, kas bija ieviestas jauno apstākļu ietekmē, tiktu izmēģinātas un pārbaudītas praksē. Tādējādi Alianses līderu uzdevums Madridē bija apkopot nākotnes Alianses politikas galvenās iezīmes un nodrošināt to savstarpēju atbilstību un saskaņu.

Madrides galotņu tikšanās laikā Alianses atbildība iekšējām un ārējām pārmaiņām tika pilnībā demonstrēta ar jauniem konkrētiem un plaša apjoma pasākumiem visās svarīgāko problēmu jomās: iestāšanās sarunu sākums ar Čehiju, Ungāriju un Poliju un atvērto durvju principa apstiprināšana nākamām uzņemšanas kārtām; Iniciatīvas Partnerattiecības mieram uzlabošana un tāda jauna foruma izveide, kas līdzinātos Eiroatlantijas Partnerības padomei (EAPC) un kas palīdzētu veidot tālāku sadarbību; jauns aizsākums NATO-Krievijas attiecībās; pieaugošo partnerattiecību ar Ukrainu formalizācija; dialoga pastiprināšana ar Vidusjūras valstīm; progress Eiropas Drošības un Aizsardzības Identitātes (ESDI) darbībā NATO ietvaros; un radikāli pārveidotās Alianses militārās vadības struktūras definīcija. Šī apjomīgā darba kārtība liecināja par NATO gatavību uzņemties jaunus uzdevumus bez aizspriedumiem pret pamatzdevumiem un balstīt savu nākotnes lomu uz pārbaudītām spējām pielāgoties augošajām drošības prasībām.

GALOTŅU TIKŠANĀS VAŠINGTONĀ - 1999. GADA APRĪLIS

Vašingtonā 1999. gadā no 23. līdz 25. aprīlim NATO rīkoja 15. galotņu tikšanos savā 50 gadu ilgajā pastāvēšanas laikā. Galotņu tikšanās bija noorganizēta īpašā Alianses pastāvēšanas posmā, tās dibināšanas 50. gadadienā, ko nedaudz aptumšoja bezprecedenta NATO gaisa spēku kampaņa, kuras mērķis bija ieviest mieru Kosovā. Lai gan sarunās lielu uzmanību bija nepieciešams veltīt Kosovas krīzei, tomēr NATO līderi deva

savu piekrišanu citām programmām un projektiem, kuros Aliansei bija jāiesaistās uz ilgu laiku.

Vašingtonā sasniegtie rezultāti piepildīja pirms diviem gadiem Madrides galotņu tikšanās laikā izteikto solījumu. Madridē Alianse aicināja Čehiju, Ungāriju un Poliju sākt iestāšanās sarunas un deva solījumu, ka durvis paliks atvērtas citām valstīm. Vašingtonā šo trīs valstu vadītāji pirmo reizi ieņēma vietas pie apspriežu galda, un Alianse atklāja iniciatīvu, kas bija vērsta uz palīdzību citām ieinteresētajām valstīm sagatavoties iespējamai nākotnes līdzdalībai organizācijā. "Trīs jaunās dalībvalstis nebūs pēdējās," alianšes līderi norādīja Vašingtonas tikšanās komunikē.

Madridē NATO līderi deva solījumu pilnveidot programmu Partnerattiecības mieram un stiprināt visa veida Alianses sadarbības aktivitātes; Vašingtonā līderi norādīja uz gūto progresu un atklāja darba turpināšanai izstrādātās jaunās iniciatīvas. Madridē alianšes līderiem tika lūgts sagatavot Stratēģiskās koncepcijas pārskatu (būtībā Alianses uzdevumu plānu un to izpildes līdzekļus); Vašingtonā tika apstiprināta jauna Stratēģiskā koncepcija, kas deva ieskatu pārveidotajā Eiroatlantijas drošības ainā 20. gadsimta beigās. Madridē NATO un Ukraina parakstīja Īpašo partnerattiecību hartu; Vašingtonā NATO vadītāji un Ukrainas prezidents noturēja savu pirmo galotņu sēdi un atzina Ukrainas nozīmi Eiroatlantijas drošības un stabilitātes jautājumos.

Vašingtonas galotņu tikšanās darbs ir pilnībā atspoguļots Vašingtonas tikšanās komunikē un Stratēģiskajā koncepcijā. Komunikē satur galotņu tikšanās un Alianses svarīgāko tematu pārskatu tās eksistēšanas galvenajā posmā. Stratēģiskā koncepcija nodrošina Aliansi ar visu nepieciešamo drošības uzdevumiem un iespējām 21. gadsimtā, kā arī vada tās nākotnes politisko un militāro attīstību.

Tikšanās reālie sasniegumi - lēmumi un programmas - sagatavoja Aliansi ieiešanai 21. gadsimtā. Apzinoties Eiroatlantijas drošības klimata radikālās izmaiņas pēdējo desmit gadu laikā, Stratēģiskā koncepcija arī atzina "jaunu, kompleksu risku iespējamību Eiroatlantijas mieram un stabilitātei, to skaitā apspiešanas, etniskos konfliktus, ekonomisko postu, politiskās iekārtas sabrukumu un masu iznīcināšanas ieroču izplatību". Tie noteica tālākos Alianses mērķus un uzdevumus, kā arī atspoguļoja Alianses dalībvalstu nodomu saglabāt nepieciešamās militārās spējas visa veida uzdevumu realizācijai.

Būtiska iezīme NATO mainīgajam stāvoklim ir Eiropas Drošības un Aizsardzības Identitātes (ESDI) attīstība Alianses ietvaros. Vašingtonas galotņu tikšanās laikā Alianses vadītāji novērtēja līdz šim sasniegto progresu un aicināja turpināt darbu, lai Eiropas Drošības un Aizsardzības Identitāte

(ESDI) kļūtu par realitāti. NATO arī uzsāka Aizsardzības spēju iniciatīvu (DCI), kas veidota, lai palīdzētu Alianses militārajiem spēkiem kļūt mobilākiem, spējīgākiem veikt savstarpēju sadarbību, nepārtrauktiem savā attīstībā un efektīviem. Tāpat alianse veica izmaiņas integrētajā komandstruktūrā, kas atspoguļo pārveidoto drošības vidi. Šīs izmaiņas ir radītas, lai nodrošinātu NATO spēju veikt operācijas daudz sekmīgāk.

Vašingtonas galotņu tikšanās komunikē tika uzsvērtā jauna Alianses iniciatīva par masu iznīcināšanas ieročiem (WMD). NATO pamatmērķis masu iznīcināšanas ieroču jautājumā ir *"kavēt izplatīšanas iespējas vai, ja tas ir noticis, ar diplomātisku aktivitāšu palīdzību veikt atgriezeniskas darbības"*. Lai vēl efektīvāk reaģētu uz izplatīšanas draudiem, NATO ir izveidojis masu iznīcināšanas ieroču (WMD) centru starptautiskā štāba ietvaros NATO galvenajā mītnē. Centrs cenšas koordinēt kompleksu politiski-militāro pieeju, iedrošinot NATO debates un sapratni par masu iznīcināšanas ieroču (WMD) jautājumiem; uzlabojot esošās programmas, lai palielinātu militāro gatavību darbībām masu iznīcināšanas ieroču (WMD) vidē; un palielinot informācijas apmaiņu par masu iznīcināšanas ieroču (WMD) likvidēšanas palīdzības programmām Alianses dalībvalstīm.

Uzņemot trīs jaunas dalībvalstis to pirmajā galotņu sanāksmē, NATO valstu vadītāji uzsvēra, ka organizācija saglabās atvērtas durvis arī citām valstīm. Dalības rīcības plāns (MAP), *"atvērto durvju principa praktisks apstiprinājums"*, tika atklāts galotņu sanāksmē. Dalības rīcības plāns (MAP) ir aktivitāšu programma, kuras ietvaros ieinteresētās valstis saņem iespēju izvēlēties, pamatojoties uz nacionālo lēmumu un valsts individuālas izvēles principiem. Programma aptver piecas jomas: politiskos un ekonomiskos jautājumus, aizsardzības un militāros jautājumus, resursus, drošības un likumdošanas jautājumus. NATO uzsvēra, ka programmu nevar uzskatīt par kritēriju kopumu dalībai organizācijā, un valstīm, kuras ir ieinteresētas perspektīvā pievienoties organizācijai, ir būtiski saglabāt aktīvu dalību iniciatīvā Partnerattiecībās mieram un Eiroatlantijas Partnerības padomē (EAPC). Tomēr jebkurš lēmums par jaunu dalībvalstu uzņemšanu tiks izdarīts individuāli saskaņā ar Madrides un Vašingtonas galotņu tikšanās deklarācijām.

Pēc Ziemeļatlantijas Padomes (NAC) galotņu sanāksmes Vašingtonā tikās arī Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) dalībvalstu vadītāji un pārstāvji. Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) vadītāji pārrunāja situāciju Kosovā un izteica savu atbalstu starptautiskās sabiedrības prasībām, kā arī nepatiku pret Dienvidslāvijas Federatīvās Republikas varas realizēto vardarbības, apspiešanas un etniskās tīrīšanas politiku Kosovā. Vadītāji pauda savu atbalstu visaptverošai drošībai, ekonomikas un demokrātijas principu ieviešanai Eiropas Dienvidaustrumu reģionā. Vadītāji arī apstiprināja ziņojumu ar nosaukumu *"Ceļā uz 21. gadsimta partnerattiecībām - uzlabotām un*

operatīvām" ar nolūku nākotnē uzlabot alianses un partnervalstu bruņoto spēku spēju sadarbības.

Lai gan Krievija attiecās piedalīties Vašingtonas galotņu sanāksmē Dienvidslāvijas notikumu dēļ, NATO vadītāji atkārtoti uzsvēra apņemšanos turpināt veidot partnerattiecības ar Krieviju, par pamatu ņemot NATO-Krievijas dibināšanas aktu. Viņi uzsvēra faktu, ka ciešas attiecības starp NATO un Krieviju ir abpusējās interesēs, un tām ir ļoti liela nozīme Eiroatlantijas telpas stabilitātes un drošība saglabāšanā.

NATO vadītāji pirmo reizi noturēja savu pirmo galotņu tikšanos ar Ukrainas prezidentu. Abas puses atzinīgi novērtēja īpašo partnerattiecību progresu un apsprieda dažādus Eiroatlantijas telpas drošības jautājumus.

Vašingtonas galotņu tikšanās komunikē atkārtoja NATO Vidusjūras valstu dialoga nozīmi kā neatņemamu sastāvdaļu Alianses kooperatīvajai pieejai drošībai. NATO vadītāji norādīja, ka Aliansei jāturpina dialogā ierosināto politiskās un praktiskās sadarbības uzlabojumu agrīna izpilde.

Vašingtonas galotņu tikšanās sasniegumi bija gan praktisks, gan konceptuāls vairāku gadu darba rezultāts. Tie parādīja NATO dalībvalstu neatliekamās prioritātes, īpaši nepieciešamību izbeigt konfliktu Kosovā un atjaunot Kosovas iedzīvotāju tiesības.

KONFLIKTA IZBEIGŠANA KOSOVĀ

1999. gada 9. jūnija vakarā tika noslēgts Militāri tehniskais līgums starp NATO un Dienvidslāvijas Federatīvo Republiku. Saskaņā 3. jūnijā panākto vienošanos starp Dienvidslāvijas valdību un speciāliem Eiropas Savienības un Krievijas sūtņiem Militāri tehniskais līgums pieprasīja tūlītēju Dienvidslāvijas drošības spēku atsaukšanu no Kosovas.

1999. gada 10. jūnijā NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana ziņoja par gaisa spēku operāciju pārtraukšanu pret Dienvidslāviju. Tajā pašā dienā Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības Padome pieņēma rezolūciju Nr. 1244, pozitīvi novērtējot Dienvidslāvijas pieņemtos politiskā risinājuma principus, kuri ietvēra tūlītēju vardarbības pārtraukšanu un nekavējošu Dienvidslāvijas militāro, policijas un speciālo uzdevumu vienību atsaukšanu. Rezolūcija arī noteica, ka tiks izveidoti "starptautiskie civilie un drošības spēki Kosovā", kas darbosies ANO virsvadībā. NATO vadītie spēki Kosovā (KFOR), kas tika izveidoti mandāta drošības jautājumu izpildei, ieradās Kosovā 12. jūnijā un ieņēma norādītās pozīcijas līdz 20. jūnijam. Sīkāku šo notikumu aprakstu satur 5. nodaļa.

Kosovas konflikta beigās paši neatliekamākie Alianses darba kārtības uzdevumi bija sekojoši: izpildīt līgumu, kas izbeigtu konfliktu, atjaunot mieru, dot iespēju bēgļiem atgriezties mājās un aizsargāt Kosovas iedzīvotājus neatkarīgi no to tautības. Lai izpildītu šos mērķus, NATO valstis, Krievija, Ukraina un daudzas citas valstis ārpus NATO sapludināja militāros spēkus, un šajā notikumā liela nozīme bija pieredzei, kas bija iegūta no pastāvīgās Stabilizācijas spēku (SFOR) darbības Bosnijā-Hercegovinā. Daudzas iesaistītās valstis bija arī aktīvas NATO iniciatīvas Partnerattiecības mieram (PfP) dalībnieces, un tas sniedza būtisku ieguldījumu lomai, ko uzņēmās daudznacionālie militārie spēki, liekot pamatus nākotnes stabilitātei reģionā.

Nākamajos mēnešos Kosovas konflikta ietekme izpaudās vairākās iniciatīvās, kas tika ierosinātas 1999. gada aprīļa Vašingtonas galotņu tikšanās laikā, un no tiem izrietošajos Alianses pieņemtajos lēmumos. Tas deva īpašu ierosmi stiprākas Eiropas Drošības un Aizsardzības Identitātes (ESDI) izveidei un Eiropas militārās spējas attīstībai saistībā ar uzdevumu iesaistīties krīzes situāciju novēršanas vadībā un miera uzturēšanā gadījumā, ja nākotnes konfliktu noregulēšanā netiktu iesaistīta Alianse kopumā. Šis process ir aprakstīts 4. nodaļā.

JAUNAIS ĢENERĀLSEKRETĀRS

2000. gada martā, gadu pēc alianses intervences Kosovā, NATO jaunais ģenerālsekretārs Lords Robertsons nāca klajā ar ziņojumu par apkopotiem panākumiem, kas sasniegti militāro operāciju un Kosovas spēku (KFOR) izvietojanas rezultātā, un par neatrisinātajām problēmām.

Bijušais Lielbritānijas Aizsardzības ministrs Lords Robertsons 1999. gada 14. oktobrī pārņēma NATO ģenerālsekretāra amatu. Savā pirmajā darba dienā jaunajā amatā, atzīmējot alianses prioritātes tuvākajiem mēnešiem, viņš īpaši akcentēja trīs Alianses tūlītējas un ilgtermiņa darbības jomas.

Pirmkārt, NATO pēc Kosovas krīzes ir jāspēlē vadošā loma Balkānu valstu stabilizācijā un jāgarantē, ka NATO miera uzturēšanas misijas gan Bosnijā-Hercogovinā, gan Kosovā pēc iespējas ātrāk radīs nosacījumus ilgstošam mieram.

Otrkārt, viņš uzsvēra nepieciešamību pastiprināt Eiropas lomu NATO, atzīmējot, ka tā ir steidzama nepieciešamība, ja vēlamies, lai NATO būtu tikpat spēcīgs nākotnē, kāds tas ir bijis pagātnē. Aliansei ir jāizveido labas, ietekmīgas un efektīvas saiknes ar Eiropas Savienību, jo tās loma šajā teritorijā pieaug. Ar paziņojumu "*lielāka Eiropas dalība NATO nenozīmē mazāku Ziemeļamerikas dalību tajā*", Lords Robertsons uzsvēra faktu, ka transatlantijas attiecības joprojām ir pamats NATO efektivitātei un bez stiprām transatlantijas

saiknēm nav iespējama patiesa stabilitāte Eiropā un demokrātisko vērtību aizsardzība.

Treškārt, viņš pievērta uzmanību uz tūlītējo prioritāti izveidot ciešākas attiecības starp NATO un Krieviju, norādot, ka NATO-Krievijas Pastāvīgās kopējās padomes (NATO-Russia Permanent Joint Council) sanāksmju atsākšana būs īpaši pozitīvs attīstības solis šajā procesā.

Šai NATO rokasgrāmatas izdevumā aprakstīta NATO politikas attīstība šajās un citās Alianses aktivitāšu jomās. Lai atvieglotu atsauci, grāmata ir sadalīta divās daļās. Pirmajā daļā ir sīki aprakstīta sadarbība, kas veikta noteiktās jomās, lai sekmētu Alianses mērķus, un izcelts konteksts, kurā šī politika ir izvēsta, un otrajā daļā ir aprakstītas attiecīgās procedūras un strukturālā sistēma, kas izveidota, lai veicinātu informācijas apmaiņu, konsultācijas, lēmumu pieņemšanu un operatīvos uzdevumus, kas ir šī procesa pamatā.

KAS IR NATO?

ALIANSES IZVEIDOŠANA

No 1945. gada līdz 1949. gadam Rietumeiropas valstis un to Ziemeļamerikā sabiedrotie, saskaroties ar neatliekamu vajadzību pēc ekonomiskās rekonstrukcijas, ar interesi vēroja PSRS paplašināšanās politiku un metodes. Pēc sava kara sakāpību īstenošanas - savu aizsardzības spēju samazināšanas un spēku demobilizācijas - Rietumu valstis bija aizvien vairāk sastruktūras, jo D. ASV un Padomju Savienības valstīs paredzēja saglabāt militāros spēkus. Turklāt, ņemot vērā Padomju Savienības Komunistiskās partijas nevēlētos ideoloģiskās mērķus, bija skaidrs, ka vienīgāma respektā Apvienota Nāciju Organizācijas noteikumi un starptautiskās vienotība, kas bija parakstīta kara beigās, nodrošinātu nacionālo suverenitāti vai neraksturīgu lēmumu demokrātiskajam valstīm, kas bija sašķēršētās ar agresiju vai nu to izraisīja, vai iekāzēja ar vēsturnieku dēļ. Valdības uzdevums bija nodrošināt spēku avotus opozīcijai, cilvēki un pilsonu pamatiedzību un cilvēkus apmierināt daudzās Centrālās un Austrumēropas valstīs, kas arī citur pasaulē, veidoja tās bailes.

I. DAĻA

1. NODAĻA

Starp 1947. un 1949. gada ārkārtējiem politiskajiem notikumiem ir jāņem vērā galvenos sadarbības. To starpā bija tieši draudē Horvēcijas, Grieķijas, Turcijas un Čehoslovākijs, kas bija iekāzēja ar vēsturnieku dēļ. Valdības uzdevums bija nodrošināt spēku avotus opozīcijai, cilvēki un pilsonu pamatiedzību un cilvēkus apmierināt daudzās Centrālās un Austrumēropas valstīs, kas arī citur pasaulē, veidoja tās bailes.

KAS IR NATO?

1949. gada 4. aprīlī 12 valstis - Beļģijas, Francijas, Luksemburģas, Nīderlandes un Liechtenštas - apņēmas izstrādāt kopēju aizsardzības sistēmu un stiprināt savus starp tām valstīs, kurām bija iespēja pretoties ideoloģiskām, politiskām un militārajām draudībām.

Alianses izveidošana

Pēc tam sekoja sarunas ar Savienotiem Valstīm un Kanādu par aizsardzības Ziemeļamerikā, kas bija iekāzēja ar vēsturnieku dēļ. Valdības uzdevums bija nodrošināt spēku avotus opozīcijai, cilvēki un pilsonu pamatiedzību un cilvēkus apmierināt daudzās Centrālās un Austrumēropas valstīs, kas arī citur pasaulē, veidoja tās bailes.

Drošības pamatuzdevumi

1949. gada 4. aprīlī 12 valstis - Beļģijas, Francijas, Luksemburģas, Nīderlandes un Liechtenštas - apņēmas izstrādāt kopēju aizsardzības sistēmu un stiprināt savus starp tām valstīs, kurām bija iespēja pretoties ideoloģiskām, politiskām un militārajām draudībām. Pēc tam sekoja sarunas ar Savienotiem Valstīm un Kanādu par aizsardzības Ziemeļamerikā, kas bija iekāzēja ar vēsturnieku dēļ. Valdības uzdevums bija nodrošināt spēku avotus opozīcijai, cilvēki un pilsonu pamatiedzību un cilvēkus apmierināt daudzās Centrālās un Austrumēropas valstīs, kas arī citur pasaulē, veidoja tās bailes.

1. 1949. gada 4. aprīlī 12 valstis - Beļģijas, Francijas, Luksemburģas, Nīderlandes un Liechtenštas - apņēmas izstrādāt kopēju aizsardzības sistēmu un stiprināt savus starp tām valstīs, kurām bija iespēja pretoties ideoloģiskām, politiskām un militārajām draudībām. Pēc tam sekoja sarunas ar Savienotiem Valstīm un Kanādu par aizsardzības Ziemeļamerikā, kas bija iekāzēja ar vēsturnieku dēļ. Valdības uzdevums bija nodrošināt spēku avotus opozīcijai, cilvēki un pilsonu pamatiedzību un cilvēkus apmierināt daudzās Centrālās un Austrumēropas valstīs, kas arī citur pasaulē, veidoja tās bailes.

udbivē otkārtinot, ar šādu rakstisku ziņojumu vienlaikus
nodrošināt.

Ja kāds no šādi minētajiem darbiniekiem ir izvērtējis
sākotnējo darbu, tad jānodrošina, lai šādu darbu
nodrošinātu, lai darbu nodrošinātu, lai darbu nodrošinātu.

Ja kāds no šādi minētajiem darbiniekiem ir izvērtējis
sākotnējo darbu, tad jānodrošina, lai šādu darbu
nodrošinātu, lai darbu nodrošinātu, lai darbu nodrošinātu.

I. DAĻA

KAS IR NATO?

Atbilstoši izvērtēšanai
Drošības paaugstināšanai

KAS IR NATO?

ALIANSES IZVEIDOŠANA

No 1945. gada līdz 1949. gadam Rietumeiropas valstis un to Ziemeļamerikas sabiedrotie, saskaroties ar neatliekamu vajadzību pēc ekonomiskās rekonstrukcijas, ar interesi vēroja PSRS paplašināšanās politiku un metodes. Pēc savu kara saistību īstenošanas - savu aizsardzības štatu samazināšanas un spēku demobilizācijas - Rietumu valdības kļuva aizvien vairāk satrauktas, jo bija skaidrs, ka Padomju Savienības valdība paredzēja saglabāt militāros spēkus pilnā sastāvā. Turklāt, ņemot vērā Padomju Savienības Komunistiskās Partijas deklarētos ideoloģiskos mērķus, bija skaidrs, ka aicinājums respektēt Apvienoto Nāciju Organizācijas hartu un starptautiskās vienošanās, kas bija panāktas kara beigās, negarantētu nacionālo suverenitāti vai neatkarību tām demokrātiskajām valstīm, kuras bija saskārušās ar agresiju vai nu no ārpuses, vai iekšzemes apvērsuma dēļ. Valdības uzspiestā antidemokrātiskā kārtība un spēkā esošās opozīcijas, cilvēku un pilsoņu pamattiesību un brīvības apspiešana daudzās Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs, kā arī citur pasaulē, vairoja šīs bailes.

Starp 1947. un 1949. gadu dramatisku politisku notikumu virkne jautājumus saasināja. To starpā bija tieši draudi Norvēģijas, Grieķijas, Turcijas un citu Rietumeiropas valstu suverenitātei, 1948. gada jūnija valsts apvērsums Čehoslovākijā, kā arī nelegāla Berlīnes blokāde, kura sākās tā paša gada aprīlī. Briseles līguma parakstīšana 1948. gada martā¹ iezīmēja piecu Rietumeiropas valstu - Beļģijas, Francijas, Luksemburgas, Nīderlandes un Lielbritānijas - apņemšanos izstrādāt kopēju aizsardzības sistēmu un stiprināt saikni starp tām veidā, kurš dotu iespēju pretoties ideoloģiskiem, politiskiem un militāriem draudiem to drošībai.

Pēc tam sekoja sarunas ar Savienotajām Valstīm un Kanādu par atsevišķas Ziemeļatlantijas Alianses izveidi, kas balstītos uz drošības garantijām un savstarpēju vienošanos starp Eiropu un Ziemeļameriku. Briseles līguma varas aicināja Dāniju, Islandi, Itāliju, Norvēģiju un Portugāli kļūt par dalībniecēm šajā procesā. Šīs sarunas noslēdzās ar Vašingtonas līguma parakstīšanu 1949. gada aprīlī, radot kopēju drošības sistēmu, kas balstījās uz partnerattiecībām šo 12 valstu starpā. 1952. gadā Līgumam pievienojās

1 1948. gada Briseles līgums, kas tika pārstrādāts 1984. gadā, reprezentēja pirmo soli pēckara Rietumeiropas drošības rekonstrukcijā un radīja Rietumu Savienību un Briseles līguma organizāciju. Tas bija arī pirmais solis procesā, kurš virzīja uz Ziemeļatlantijas līguma parakstīšanu 1949. gadā un Ziemeļatlantijas Alianses izveidi. Briseles līgums ir dibināšanas dokuments šodienas Rietumeiropas Savienībai (WEU).

Griekija un Turcija. 1955. gadā Aliansei pievienojās Vācijas Federatīvā Republika², un 1982. gadā arī Spānija kļuva par NATO dalībvalsti. 1999. gadā NATO pievienojās Čehija, Ungārija un Polija.

Ziemeļatlantijas Alianse tika nodibināta, balstoties uz Līgumu starp dalībvalstīm un katrai no tām brīvi piesakoties pēc publiskām debatēm sabiedrībā un pienācīga parlamentārā procesa. Līgums apstiprina valstu individuālās tiesības, kā arī to starptautiskos pienākumus saistībā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas hartu. Tas liek katrai dalībvalstij dalīties riskos un pienākumos, kā arī kopējās drošības guvumos, un pieprasa katrai no tām solījumu - neuzņemties nevienas citas starptautiskas saistības, kuras varētu nonākt konfliktā ar Līgumu.

No Alianses dibināšanas brīža līdz šodienai ir pagājis pusgadsimts. Lielāko daļu šī laika, galvenā NATO uzmanība ir bijusi pievērsta tam, kā garantēt dalībvalstīm drošību un tūlītēju aizsardzību. Šodien NATO saglabā savu pamatuzdevumu, bet tā neatliekamās uzmanības koncentrācijas punkts ir būtiski mainījies. Šīs transformācijas būtiskākās iezīmes ir apkopotas Rokasgrāmatas attiecīgās nodaļās.

DROŠĪBAS PAMATUZDEVUMI

NATO svarīgākais mērķis ir sargāt visu savu dalībvalstu brīvību un drošību ar politiskām un militārām metodēm, pamatojoties uz Ziemeļatlantijas līgumu un Apvienoto Nāciju Organizācijas hartas principiem. No paša sākuma Alianse ir strādājusi, lai nodibinātu Eiropā taisnīgu un ilgstošu mieru, kas balstīts uz kopējām demokrātijas, cilvēku tiesību un likuma vērtībām. Kopš aukstā kara beigām Alianses centrālajam uzdevumam tika piešķirta jauna nozīme, jo pirmo reizi Eiropas pēckara vēsturē tās paredzētie sasniegumi bija īstenojušies.

NATO sevī ietver transatlantisko saikni, ar kuru Ziemeļamerikas drošība ir pastāvīgi sasaistīta ar Eiropas drošību. Tā ir efektīvo kolektīvo spēku praktiska izpausme, kas atbalsta kopējās drošības intereses dalībvalstu starpā.

Pamatprincips, kas liek pamatus Aliansei, ir kopēja apņemšanās savstarpējai sadarbībai dalībvalstu starpā, kas balstīta uz to drošības nedalāmību. Solidaritāte un vienotība Aliansē garantē, ka neviena dalībvalsts, risinot pamatdrošības problēmas, netiek spiesta pašauties uz tās nacionālajiem spēkiem vien. Neatņemot dalībvalstīm to tiesības un pienākumus uzņemt

2 1990. gadā, kad Vācija apvienojās, bijusi Vācijas Demokrātiskā Republika, kā apvienotās valsts neatņemama sastāvdaļa, nonāca Alianses drošības aizsardzībā.

augstāko atbildību aizsardzības jomā, Alianse tām dod iespēju ar kopējiem spēkiem izprast to nacionālās drošības galvenos mērķus. Īsāk sakot, Alianse ir brīvu valstu asociācija, kuras apvienojusi apņemšanās saglabāt savu drošību, pamatojoties uz savstarpējām garantijām un stabilām attiecībām ar citām valstīm.

1949. gada aprīļa Ziemeļatlantijas Līgums, kas ir Alianses legālais un likuma pamats, tika ieviests Apvienoto Nāciju Organizācijas hartas 51. panta ietvaros, kas atkārtoti apstiprina neatkarīgu valstu tiesību pilnvaras uz individuālu vai kopēju aizsardzību. Kā apstiprināts Līguma ievadā, sabiedroto mērķis ir *"veicināt mierīgas un draudzīgas attiecības Ziemeļatlantijas reģionā"*. Tomēr Līguma parakstīšanas laikā NATO neatliekamais mērķis bija aizsargāt dalībvalstis no potenciālajiem draudiem, kurus varētu radīt bijušās Padomju Savienības politika un tās augošā militārās spēja.

Ziemeļatlantijas Līguma Organizācija (NATO) paredz struktūru, kas dod iespēju īstenot Alianses uzdevumus. Tā ir starpvaldību organizācija, kurā dalībvalstis saglabā pilnīgu suverenitāti un neatkarību. Organizācija paredz forumu, kurā tās kopā konsultējas par jebkuru izvēlētu jautājumu, kas ir ticis ierosināts, un pieņem lēmumus par politiskiem un militāriem jautājumiem, kas ietekmē to drošību. Tā paredz nepieciešamās struktūras, lai atvieglotu konsultācijas un sadarbību starp tām politikas, militārā, ekonomikas jomā, kā arī zinātnes un nemilitārās jomās.

Rezultātā apziņa par vienlīdzīgām drošības garantijām Alianses dalībvalstu starpā, neņemot vērā to apstākļu vai nacionālās militārās spējas atšķirības, sekmē stabilitāti Eiroatlantijas reģionā. Tā rada apstākļus, kas veicina sadarbības palielināšanos starp Alianses dalībvalstīm, kā arī starp Alianses dalībniecēm un citām valstīm.

Veidi, kādos Alianse realizē drošības politiku ir sekojoši: pietiekamu militāro spēku uzturēšana, lai novērstu karu un nodrošinātu efektīvu aizsardzību; vispārēja gatavība tikt galā ar krīzi, kas ietekmē dalībvalstu drošību; kā arī aktīva dialoga veicināšana ar citām valstīm un kopējo tuvošanos Eiropas drošībai, ieskaitot pasākumus tālākai progresa attīstībai ieroču kontroles un atbrūņošanas jomās.

Lai sasniegtu savu galveno mērķi, kuru valstu Alianse apņēmas Vašingtonas līgumā un Apvienoto Nāciju Organizācijas hartā, Alianse izpilda sekojošus drošības pamatuzdevumus:

"Drošība: Nodrošināt vienu no būtiskākajiem pamatnosacījumiem stabilai Eiroatlantijas drošības videi, balstītu uz demokrātisko institūciju attīstību un apņemšanos strīdus atrisināt mierīgā ceļā, kur neviena valsts nebūtu spējīga iebiedēt vai apspiest jebkuru citu valsti ar draudu vai spēku pielietošanu.

Konsultācijas: Kalpot, kā paredzēts Vašingtonas līguma 4. pantā, par transatlantijas pamata forumu sabiedroto konsultācijās par jebkuru jautājumu, kas ietekmē to vitālās intereses, ieskaitot iespējamus notikumus, kas rada riskus dalībvalstu drošībai, un attiecīgā to spēku koordinācijā kopēju interešu sfērās.

Brīdinājums un aizsardzība: Atturēt un aizsargāt no jebkādiem agresijas draudiem, kas izteikti jebkurai NATO dalībvalstij, kā paredzēts Vašingtonas līguma 5. un 6. pantā.

Kā arī lai vairotu drošību un stabilitāti Eiroatlantijas reģionā:

- *Krīzes situāciju novēršanu vadība: Būt gatavībā ikvienā gadījumā un kopīgi saskaņojot atbilstoši Vašingtonas līguma 7. pantam sekmēt efektīvu konfliktu novēršanu un aktīvi iesaistīties krīzes atrisināšanā, ieskaitot krīzes reaģēšanas operācijās.*

- *Partnerattiecības: Veicināt plaša loka partnerattiecības, sadarbību un dialogu ar citām valstīm Eiroatlantijas reģionā ar mērķi palielināt atklātību, savstarpējo uzticību un kopējās darbības kapacitāti ar Aliansi.”³*

Struktūras, kas izveidotas NATO ietvaros, dod iespēju dalībvalstīm koordinēt savu politiku tā, lai realizētu šos pamatuzdevumus. Tās nodrošina nepārtrauktas konsultācijas un sadarbību politikas, ekonomikas un citās nemilitārās jomās, kā arī kopējo plānu formulējumu kopējai drošībai; infrastruktūras izveidi un nepieciešamās pamatiekārtas un ierīces, dodot iespēju militārajiem spēkiem operēt; un kopēju treniņu un mācību programmu pasākumus. Šo aktivitāšu pamatā ir kompleksa civilā un militārā struktūra, kas iekļauj administratīvo, budžeta un plānošanas personālu, kā arī aģentūras, kuras izveidojušas Alianses dalībvalstis, lai koordinētu darbu specializētās jomās, piemēram, komunikācijās, kas nepieciešamas, lai atvieglotu politiskās konsultācijas un komandas, un militāro spēku kontrolē un loģistikā, kas nepieciešama, lai stiprinātu militāros spēkus. Šī struktūra ir izskaidrota II. daļā.

3 No Alianses Stratēģiskās koncepcijas, kas izdota 1999. gada aprīlī valstu vadītāju tikšanās sanāksmē Vašingtonā.

ALIANSES TRANSFORMĀCIJA

EIROPAS DROŠĪBAS JAUNĀ VIDE

1966. gada 4. aprīlī Atļūstot izstrādāt Ziemeļatlantijas līguma parakstītājus veidojošo padošiem. Šis nolikums saistīts ar izstrādātā perioda sākumu Austrumu bloka un starptautiskās attiecības un līgumu drošības videi transformācijai: Ziemeļatlantijas Alianse ir bijusi noteiktā izstrādātā izmaiņu izmaiņu kurā ir jāņem vērā kolektīvajai aizsardzībai un drošībai un stratēģiskajai drošībai un stratēģiskajai drošībai Eiropā kā arī kā periodā Alianse ir garantējusi to brīvību un neatkarību. Šķēršļi ir Ziemeļatlantijas līgumu izstrādātā šīs drošības funkcijas, bet papildus ir izstrādājis jaunus uzdevumus. Tā tiek celta uz pamatiem, kas nodrošina efektīvu aizsardzību un palīdzību uz kopēju

2. NODAĻA

ALIANSES TRANSFORMĀCIJA

daudzu līgumu Alianse mērķu realizācijā un galvenās problēmas, ar kurām saistītais drošības un NATO pārveidojot centieni paplašināt savu politiku un izveidot kopēju drošības un palīdzību un palīdzību uz kopēju

Eiropas drošības jaunā vide

Izmaiņās drošības vides pamati

Jaunās institūcijas

Alianses Stratēģiskā koncepcija

Alianses militāro spēku loma un Alianses aizsardzības stāvokļa transformācija

NATO Aizsardzības spēju iniciatīva

NATO kodolspēki jaunajā drošības vidē

Līdzvārds "sveiki" nolikums pavadīts Austrumu Rietumu attiecības drošības videi. Tā bija sekotāji NATO drošības drošības drošības

1. Alianse drošības un drošības drošības (1966) 1966. gada aprīlī ir izstrādājis Alianse drošības un drošības drošības (1966).

... ..

... ..

2. MODALA

... ..

ALANSEB TRANSFORMALLA

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

ALIANSES TRANSFORMĀCIJA

EIROPAS DROŠĪBAS JAUNĀ VIDE

1989. gada 4. aprīlī Alianse atzīmēja Ziemeļatlantijas līguma parakstīšanas četrdesmito gadadienu. Šis notikums sakrīta ar dziļu izmaiņu perioda sākumu Austrumu-Rietumu un starptautiskajās attiecībās un tālejošu drošības vides transformāciju. Ziemeļatlantijas Aliansei ir bijusi noteicošā loma izraisītajām izmaiņām, kuras aprakstītas šajās lappusēs. Nodrošinot pamatu kolektīvajai aizsardzībai un kopējai dalībvalstu drošībai un saglabājot stratēģisko līdzsvaru Eiropā aukstā kara periodā, Alianse ir garantējusi to brīvību un neatkarību. Saskaņā ar Ziemeļatlantijas līgumu tā turpina pildīt šīs būtiskās funkcijas, bet papildus ir uzņēmusies jaunus uzdevumus. Tā tiek celta uz pamatiem, kas radīti, lai sekmētu stabilitāti, kura ir balstīta uz kopējām demokrātiskām vērtībām, cilvēktiesību ievērošanu un likuma varu visā Eiropā.

Sekojošajās sadaļās ir aprakstīta šīs attīstības sākotne un gaita, progress daudzu ilglaicīgu Alianses mērķu realizācijā un galvenās problēmas, ar kurām saskaras dalībvalstis un NATO partnervalstis centienos pieņemt savu politiku un izveidot kopējās institūcijas ar nolūku tikt galā ar jauniem uzdevumiem.

Izmainītās drošības vides pamati

Iemesli pārmaiņām, kas izmainīja Eiropas politisko karti, ir meklējami vairākos 60-to un 70-to gadu notikumos, kuriem bija tālejošas sekas. Šiem notikumiem ir daudzas izpausmes, un trīs notikumi izceļas vairāk par visiem: 1967. gada decembrī Alianses pieņemtā Harmela doktrīna, kas balstīta uz paralēlo principu saglabāt adekvātu aizsardzību, līdztekus meklējot sprieguma atslābinājumu Austrumu-Rietumu attiecībās; Vācijas Federatīvās Republikas valdības 1969. gadā īstenotā kanclera Villija Branta "Ostpolitik", kas veidota ar nolūku sekmēt pozitīvākas attiecības ar Austrumeiropas valstīm un Padomju Savienību ciktāl to atļāva šo valstu valdību iekšpolitika un darbība ārzemēs; un 1975. gada CSCE¹ Helsinku Noslēguma dokumenta pieņemšana, kas noteica jaunus standartus cilvēktiesību jautājumu diskusijām un ieviesa pasākumus, kuru mērķis bija palielināt savstarpējo uzticēšanos starp Austrumiem un Rietumiem.

Līdzvērtīgi svarīgi notikumi pavadīja Austrumu-Rietumu attiecības 80-tajos gados. Tie bija sekojoši: NATO vidējās darbības kodolieroču

1 Eiropas Drošības un sadarbības konference (CSCE) 1995. gada janvārī tika pārdēvēta par Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju (EDSO).

izvietošana Eiropā pēc 1979. gada "divceļu" lēmuma par kodolieroču modernizāciju un ieroču kontroli; sekojošā Vašingtonas līguma parakstīšana 1987. gada decembrī, kas radīja priekšnoteikumus ASV un Padomju Savienības uz zemes izvietoto vidējās darbības kodolieroču globālai iznīcināšanai; pirmās izmaiņu pazīmes Austrumeiropā, kas izpaudās kā neatkarīgās arodbiedrības kustības "Solidaritāte" parādīšanos un atzīšanu Polijā 1980. gada augustā par spīti vēlākajām neveiksmēm; sekas Padomju Savienības invāzijai Afganistānā 1979. gada decembrī un pilnīga Padomju Savienības spēku izvākšana no Afganistānas 1989. gada februārī; un Mihaila Gorbačova iecelšana par Padomju Savienības Komunistiskās Partijas ģenerāļsekretāru 1985. gada martā.

1989. gada martā CSCE ietvaros Vīnē tika uzsāktas daudzsološas sarunas par ieroču kontroli starp 23 NATO un Varšavas Līguma Organizācijas valstīm, par parasto ieroču samazināšanu Eiropā (CFE). Šajā sakarā NATO galotņu sanāksmei Briselē 1989. gada maijā bija īpaša nozīme. Tika publicēti divi nozīmīgi Alianses politikas paziņojumi: deklarācija, kas atzīmēja Alianses četrdesmito gadadienu un nosprauda mērķus un politiku NATO Aliansei tās piektajā sadarbības desmitgadē; un Visaptveroša koncepcija par ieroču kontroli un atbrūošanu.

1989. gada galotņu tikšanās deklarācijā tika iekļauti daudzi ļoti nozīmīgi punkti. Tajā bija atzītas notiekošās pārmaiņas Padomju Savienībā, kā arī citās Austrumeiropas valstīs un izklāstīts Alianses iecerētais risinājums tam, kā izbeigt dalījumu Eiropā un sasniegt savu ilgtermiņa mērķi iedibināt taisnību un mieru Eiropā. Tajā tika atkārtoti uzsvērtā pastāvīgā vajadzība pēc uzticamiem un efektīviem brīdinājuma spēkiem un adekvātas aizsardzības, un tajā tika apstiprināta ASV prezidenta Buša trīsdalīgo ieroču kontroles iniciatīva, kas aicināja uz a) CFE sarunu paātrināšanu Vīnē, b) ievērojamu samazinājumu parasto ieroču papildu kategorijām un c) ievērojamu to ASV un Padomju Savienības militārpersonu skaita samazināšanu, kuri atradās ārpus savu valstu teritorijām. Galotņu tikšanās deklarācija noteica plašu darba kārtību padziļinātai Austrumu-Rietumu sadarbībai citās jomās, kas bija saistītas ar nozīmīgām globālām problēmām un darbībām, kas bija izstrādātas Alianses ilgtermiņa mērķu sasniegšanai.

Attīstība astoņdesmito gadu beigās

Visai Eiropai un starptautiskajām attiecībām kopumā nozīmīgi notikumi risinājās gadu pēc gada. 1989. gada beigās un 1990. gada pirmajās nedēļās tika panākts ievērojams progress politiskās un ekonomiskās sistēmas reformās Polijā un Ungārijā; un Vācijas Demokrātiskajā Republikā, Bulgārijā, Čehoslovākijā un Rumānijā tika sperti soļi pretim brīvībai un demokrātijai, un tas sasniedza necerētus rezultātus.

Solījums izbeigt Eiropas sadalīšanu un līdz ar to arī Vācijas sadalīšanu nebija piepildīts vairāk nekā 40 gadus, bet ar Berlīnes mūra nojaukšanu 1989. gada novembrī tā izpilde kļuva iespējama. Tas nebija tikai simbolisms, Alianses dalībvalstis saredzēja šajā notikumā daļu no plašāka procesa, kas aizvestu uz patiesi vienotu un brīvu Eiropu. Vēl bija tālu līdz noslēgumam, un grūtības radīja dažādi sarežģījumi un neskaidrības, tomēr tika panākts ātrs un veiksmīgs progress. Lielākajā daļā Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu notika vai tika plānotas brīvas vēlēšanas; iepriekšējais sadalījums tika iznīcināts; represīvās robežas tika likvidētas; un pēc nepilna gada, 1990. gada 3. oktobrī, ar starptautiskās sabiedrības atbalstu un Padomju valdības piekrišanu notika divu Vācijas valstu apvienošana, kas pamatojās uz starptautisku līgumu un Vācijas tautas demokrātisko izvēli.

Gan fakti, gan reformu perspektīvas radīja pozitīvas izmaiņas Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu attiecībās ar starptautisko sabiedrību, radot iespēju uzsākt jaunu un padziļinātu dialogu starp Austrumiem un Rietumiem, kas nomainīja konfrontācijas bailes pret patiesu cerību un polemiku un stagnāciju aizvietoja ar praktiskiem priekšlikumiem uz sadarbību.

Šīs izmaiņas nenāca bez grūtībām, un, kā pierādīja notikumi bijušajā Padomju Savienībā un citās Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs, tās varēja radīt jaunas, pieaugošas bažas par stabilitāti un drošību. Drosmīgais reformu kurss pašā Padomju Savienībā radīja jaunas grūtības, kā arī smagas iekšējas problēmas. Vēl jo vairāk, smagā ekonomiskā situācija un ievērojamās grūtības daudzās Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs, pārejot no autoritāras vadības un centrāli plānotas ekonomikas uz plurālistisku demokrātiju un brīvu tirgu, noveda pie politisko prognožu neskaidrības un nepārtrauktu procesa pārskatīšanu.

Visu šo laiku NATO turpināja spēlēt galveno lomu, nodrošinot konsultācijas un politiku koordināciju starp tās dalībvalstīm, tādējādi mazinot risku krīzei, kas varēja apdraudēt kopējās drošības intereses. Alianse turpināja darboties, lai likvidētu militāro nelīdzsvarotību; lai sekmētu lielāku atklātību militāros jautājumos; un lai vairotu uzticību caur radikāliem, bet sabalansētiem un pārbaudāmiem bruņojuma kontroles līgumiem, verifikācijas pasākumiem un pieaugošiem visu līmeņu kontaktiem.

Draudzības un sadarbības roka

Londonas galotņu tikšanās laikā, 1990. gada jūlijā, valstu un valdību vadītāji vistālejošākajā deklarācijā, ko NATO bija izdevusi kopš tās dibināšanas, paziņoja par galvenajiem pasākumiem Alianses transformēšanai atbilstoši jaunajai drošības videi un Austrumu un Rietumu konfrontācijas izbeigšanai. Viņi izteica piedāvājumu Padomju Savienības, Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu valdībām izveidot pastāvīgas diplomātiskas pārstāvniecības NATO un strādāt pie jaunām, uz sadarbību balstītām attiecībām. Par šādu deklarācijas saturu mēnesi iepriekš vēstīja NATO ārlietu ministri, kas satikās Skotijā un veica ārkārtēju rīcību, nākot klajā ar "Vēstījumu no Turnberijas", kurā izteica draudzības un sadarbības piedāvājumu Padomju Savienībai un visām pārējām Eiropas valstīm. Prezidenta Gorbačova paziņojums 1990. gada jūlijā, pieņemot apvienotās Vācijas dalību Ziemeļatlantijas Aliansē, bija cieši saistīts ar šī vēstījuma pozitīvo dabu un būtiskajiem priekšlikumiem un saistībām, ko sniedza valdību pārstāvji Aliansē Londonā.

Londonas deklarācija ietvēra priekšlikumus attīstīt sadarbību dažādos veidos. Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu līderi un pārstāvji tika aicināti uz NATO galveno mītni Briselē. Tika veiktas daudzas šādas vizītes un organizēti regulāri diplomātiskie kontakti. NATO ģenerālsekretārs tūlīt pēc Londonas galotņu tikšanās ieradās vizītē Maskavā, lai nodotu Padomju Savienības valdībai deklarācijā iekļautos priekšlikumus un Alianses apņemību konstruktīvi izmantot jaunās politiskās iespējas.

Kopēja deklarācija un apņemība par izvairīšanos no agresijas tika parakstīta 1990. gada novembrī Parīzē, tas notika vienlaicīgi ar Līgumu par parastajiem bruņotajiem spēkiem Eiropā pieņemšanu un visu CSCE dalībvalstu izdotu publikāciju "Parīzes harta jaunajai Eiropai". Kopējā deklarācija formāli izbeidza naidīgās attiecības un atkārtoti apstiprināja parakstījušos pušu nodomus atturēties no draudiem vai spēka lietošanas pret teritoriālo integritāti vai jebkuras valsts politisko neatkarību saskaņā ar ANO hartas un Helsinku noslēguma dokumenta (skatīt 15. nodaļu) mērķiem un principiem. Visas pārējās valstis, kas piedalījās CSCE, tika aicinātas pievienoties apņemšanās dokumentam.

Īsā laika periodā tika izveidoti jauni militāri kontakti, kā arī aktīvas diskusijas par militārajiem spēkiem un doktrīnām. Tika panākts progress sarunās par "Brīvās gaisa telpas" līgumu, vienojoties par atļauju pārlidot valstu teritorijas uz savstarpējās apmaiņas nosacījumiem, lai palielinātu uzticību un atklātību militāro aktivitāšu jomā. Tika uzsāktas sarunas, lai pagarinātu CFE Līgumu par parasto spēku samazināšanu no Atlantijas okeāna līdz Urālu kalniem, ieskaitot papildus pasākumus par militārā personāla ierobežošanu Eiropā. Tika panākta vienošanās paātrināt CSCE procesu un noteikt jaunus

standartus brīvas sabiedrības veidošanā un saglabāšanā. Tika veikti pasākumi ar mērķi sekmēt CSCE procesa (kas bija sekmīgs savstarpējās uzticības sekmēšanā) tālāku institucionalizāciju, lai nodrošinātu forumu plašākam politiskam dialogam apvienotajā Eiropā. Iekšēji NATO uzsāka savas stratēģijas tālejošu pārskatu, lai piemērotu to jaunajiem apstākļiem.

Līča krīze

Par spīti daudzu notikumu pozitīvai attīstībai jauni draudi stabilitātei var rasties ļoti ātri un neparedzētos apstākļos, kā to apliecināja 1990. gada 20. augusta Irākas iebrukums Kuveitā un tam sekojošie notikumi Līča reģionā. Lai pārtrauktu invāziju, ASV valdība izveidoja koalīcijas spēkus bez tiešas NATO piedalīšanās, tomēr panākot solidaritāti ar NATO, kas spēlēja nozīmīgu lomu šajā konfliktā. NATO valstis intensīvi izmantoja Alianses forumu politiskām konsultācijām, lai izvairītos no krīzes izvēršanās, un ievērojami atbalstīja Apvienoto Nāciju Organizācijas aktivitātes diplomātiska risinājuma meklējumos. Kad šāds risinājums netika panākts, NATO dalībvalstu devums Koalīcijas spēkiem un viņu pieredze, daloties ar bruņojumu un strādājot kopā NATO ietvaros, atkal nospēlēja nozīmīgu lomu. Turklāt, veicot to, kas ir pašas Alianses pienākums, NATO Eiropas mobilo spēku daļas tika nosūtītas uz Turciju, lai demonstrētu Alianses kolektīvās aizsardzības apņemšanos saskaņā ar Ziemeļatlantijas Līguma 5. pantu katram gadījumam, ja Līča situācijas rezultātā izveidotos ārēji drošības draudi Turcijai.

Starptautiskās sabiedrības mērķa vienotība un stingrā opozīcija pret Irākas darbībām bija nozīmīgs pozitīvs pierādījums transformācijai, kura bija notikusi Padomju Savienības un Rietumu attiecībās. Bija skaidri redzami ieguvumi no iedibinātajiem kontakti un paplašinātās sadarbības starp tiem. Agrīna savstarpējo interešu atzīšana drošības un aizsardzības jomās visā Eiroatlantijas telpā deva ieguldījumu tālākajai NATO-Krievijas attiecību pozitīvajai attīstībai, kas sasniedza kulmināciju 1997. gadā ar NATO-Krievijas Dibināšanas akta parakstīšanu.

Līča krīzes izraisītie draudi pastiprināja Alianses apņemšanos veidot un uzlabot sadarbību ar Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm, kā arī ar citām valstīm saskaņā ar mērķiem, kurus noteica Alianses valstu un valdību vadītāji Londonas deklarācijā. Šo apņemšanos vēl vairāk pastiprināja 1991. gada notikumi, arī represīvie soļi, kurus Padomju valdība veica pret Baltijas valstīm pirms atzina to tiesības uz neatkarību; pasliktinoties situācijai un izvēršoties karadarbībai Dienvidslāvijā, kas noveda pie Dienvidslāvijas Federācijas sabrukuma; un valsts apvērsuma mēģinājums pašā Padomju Savienībā 1991. gada augustā.

JAUNĀS INSTITŪCIJAS

Ziemeļatlantijas Sadarbības padome

Sakarā ar šiem notikumiem 1991. gads iezīmējās ar vizīšu un diplomātisko kontaktu pastiprināšanos starp NATO un Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm saskaņā ar lēmumiem, ko NATO valstu un valdību vadītāji pieņēma Londonā. Ar Romas deklarācijas publicēšanu 1991. gada novembrī tika likti pamati veidojošo attiecību tālākai institucionalizācijai. 1991. gada decembrī izveidotā Ziemeļatlantijas Sadarbības padome (NACC) iesākumā apvienoja NATO dalībvalstis un deviņas Centrāleiropas un Austrumeiropas valstis jaunā konsultatīvā forumā. 1992. gada martā NACC pievienojās Neatkarīgo Valstu Savienības (NVS) dalībvalstis, un 1992. gada jūnijā arī Gruzija un Albānija kļuva par dalībvalstīm.

NACC atklāšanas sēde notika 1991. gada 20. decembrī, īsi pēc Padomju Savienības pastāvēšanas beigām. Tajā pašā laikā 11 Padomju Savienības republikas kļuva par jaunās Neatkarīgo Valstu Savienības (NVS) dalībvalstīm, kas uzsāka intensīvu politisko un ekonomisko transformāciju, kā iekšēji, tā arī starptautiskajās attiecībās. Vienlaicīgi saasinājās reģionālās problēmas. Kalnu Karabahā, Moldovā, Gruzijā un citur uzliesmoja vardarbība un izpaudās nopietna iekšējā un starpvalstu spriedze.

Tomēr galvenais bažu iemesls, uzsākot mierpilna progresā perspektīvas pretī jaunai drošības videi Eiropā, bija situācijas pasliktināšanās, pastāvīga spēka pielietošana un pieaugoši cilvēku dzīvības zaudējumi bijušās Dienvidslāvijas teritorijās. Kopš konflikta sākuma Ziemeļatlantijas padome un Ziemeļatlantijas Sadarbības padome konsultēja un atbalstīja darbības, kas tika veiktas citos forumos, lai atjaunotu mieru.

Tajā pašā laikā diskusijas par pasākumiem, kas stiprinātu CSCE lomu, veicinātu stabilitāti un demokrātiju Eiropā, kā arī priekšlikumus, kas minēti Alianses Romas deklarācijā, sasniedza pilnību ar Helsinku dokumenta ("Pārmaiņu uzdevumi") parakstīšanu, tiekoties CSCE valstu un valdību vadītājiem 1992. gada jūlijā. Bez tam dokuments aprakstīja jaunas iniciatīvas par CSCE foruma izveidi drošības sadarbībai un CSCE miera uzturēšanas aktivitātēm, kurām gan Ziemeļatlantijas Padome, gan Ziemeļatlantijas Sadarbības padome izteica pilnu atbalstu.

Ziemeļatlantijas Sadarbības padomes attīstība un Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) (kas to aizstāja 1997. gadā) loma ir sīkāk aprakstīta nākamajās nodaļās.

Eiroatlantijas Partnerības padome (EAPC)

Eiroatlantijas Partnerības padome (EAPC) tika izveidota 1997. gadā, aizvietojojt Ziemeļatlantijas Sadarbības padomi. Tā apvieno 19 Alianses dalībvalstis un 27 partnervalstis² forumā, kas nodrošina regulāras konsultācijas un sadarbību. Tikšanās tās ietvaros notiek periodiski vēstnieku, ārlietu un aizsardzības ministru līmenī.

46 dalībvalstu valstu un valdību vadītāji var tikties arī tad, kad tas ir nepieciešams, kā tas tika darīts Vašingtonā 1999. gada aprīlī. EAPC galotņu tikšanās Vašingtonā deva iespēju uzsākt atklātu diskusiju par sadarbību drošības jomā EAPC ietvaros 21. gadsimtā. Līderi koncentrējās uz galvenajiem drošības uzdevumiem EAPC ietvaros, īpaši uz situāciju Kosovā.

Valstu un valdību vadītāji apstiprināja divus dokumentus, kas saistīti ar iniciatīvas Partnerattiecības mieram tālāko attīstību. Pirmais no tiem - "Politiski-militārā struktūra NATO vadītājām iniciatīvas Partnerattiecības mieram (PFP) operācijām" - skāra jautājumus par partnervalstu iesaistīšanu politiskajās konsultācijās un lēmumu pieņemšanā, operāciju plānošanā un komandu izkārtošanā nākamajās NATO vadītājās operācijās, kurās tās piedalīsies. Otrais dokuments ar nosaukumu "Ceļā uz 21. gadsimta partnerattiecībām - stiprāku un operatīvāku sadarbību" uzskaitīja galvenos pasākumus, lai padarītu iniciatīvu Partnerattiecības mieram (PFP) funkcionālāku.

EAPC darbojās kā forums konsultācijām par krīzi Kosovā, un šī loma bija ļoti svarīga. Tika organizētas daudzas papildu tikšanās, lai informētu partnerus par NATO plāniem un gatavošanos iespējamām militārām akcijām Kosovā un apmainītos ar uzskatiem par notikumu attīstību.

EAPC aktivitātes papildina iniciatīvas Partnerattiecību mieram (PFP) programmas. Tās ir balstītas uz divu gadu darbības plāna, kas ir koncentrēts uz konsultācijām un sadarbību politiskos un ar drošību saistītajos jautājumos, ieskaitot reģionālos jautājumus, ieroču kontroli, starptautisko terorismu, miera uzturēšanu, aizsardzības ekonomikas jautājumus, civilo ārkārtas situāciju plānošanu un zinātnes un vides jautājumus.

2 ASV, Albānija, Armēnija, Austrija, Azerbaidžāna, Baltkrievija, Beļģija, Bulgārija, Čehija, Dānija, Francija, Grieķija, Gruzija, Horvātija, Igaunija, Islande, Itālija, Īrija, Kanāda, Kazahstāna, Kirgizstāna, Krievija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Apvienotā Karaliste, Moldova, bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika (a), Nīderlande, Norvēģija, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija, Šveice, Tadžikistāna, Turcija, Turkmēnistāna, Ukraina, Ungārija, Uzbekistāna, Vācija, Zviedrija.

(a) Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

Gandrīz visas EAPC dalībvalstis, kas nav NATO locekles, ir izveidojušas NATO akreditētas diplomātiskās misijas, paplašinot kontaktus starp NATO un partnervalstīm un palielinot sadarbības efektivitāti un iedarbību.

Nozīmīgs EAPC sasniegums ir Eiroatlantijas Katastrofu likvidēšanas Koordinācijas centra (EADRCC) izveidošana NATO galvenajā mītnē pēc Krievijas Federācijas ierosinājuma. Centrs tika atklāts 1998. gada jūnijā un nekavējoties tika aicināts atbalstīt ANO Augsto Komisāru bēgļu jautājumos, sniedzot palīdzību bēgļiem, kas devās prom no Kosovas. NATO un partnervalstu koordinēta humānā palīdzība tika palielināta, pieaugot bēgļu krīzei reģionā pēc 1999. gada marta beigām. EADRCC vēl ieņēma nozīmīgu lomu, koordinējot humānās palīdzības sniegšanu plūdos cietušajiem Rietumukrainā.

EAPC palīdzēja arī sekmēt praktisku reģionālās drošības sadarbību, organizējot svarīgus seminārus, kas ir EAPC darbības plāna pamatā. Pirmais šāds reģionālais seminārs tika noturēts 1998. gada oktobrī Gruzijā. Vēlāk līdzīgi semināri tika organizēti Lietuvā, Slovākijā, Bulgārijā un Uzbekistānā.

Tiek pētītas idejas par tālākām praktiskām iniciatīvām, ieskaitot veidus, kā EAPC varētu atbalstīt globālas humānās darbības pret mīnām un iespējām kontrolēt mazo ieroču nodošanu.

ALIANSES STRATĒGISKĀ KONCEPCIJA

Vašingtonas galotņu tikšanās laikā, 1999. gada aprīlī, NATO sabiedrotie apstiprināja stratēģiju sagatavot Aliansi 21. gadsimta jaunajiem drošības uzdevumiem un iespējām un vadīt tās tālāko politisko un militāro attīstību.

Atjaunotā Stratēģiskā koncepcija nodrošina vispārēju vadības detalizētu politiku un militāro plānu attīstību. Tā apraksta *Alianses mērķus un uzdevumus* un pārbauda tās *Stratēģiskās perspektīvas* mainīgā stratēģiskās vides un drošības uzdevumu un risku aspektā. Koncepcija nosaka *Alianses attieksmi pret drošību 21. gadsimtā*, vēlreiz apstiprinot transatlantiskās saiknes svarīgumu un nepieciešamību uzturēt Alianses militārās aizsardzības spējas. Tā izvērtē citu svarīgu elementu nozīmi Alianses plašākā attieksmē pret stabilitāti un drošību, tas ir, pret Eiropas Drošības un aizsardzības identitāti; konfliktu novēršanu un krīzes situāciju vadību; partnerattiecībām, sadarbību un dialogu; paplašināšanās procesu; un ieroču kontroli, atbrūošanas un ieroču neizplatīšanu. Koncepcija sniedz arī *Norādes Alianses spēkiem*, kas balstās uz Alianses stratēģiskajiem principiem un Alianses spēku izkārtojuma raksturojumu. Tā ietver sadaļas, kas apraksta Alianses militāro spēku misiju

jautājumus un sniedz norādes Alianses spēku stāvoklim, kā arī parasto un kodolieroču raksturojumu.

Stratēģiskā koncepcija pirmo reizi tika publicēta 1991. gadā. 1999. gada redakcija, tāpat kā iepriekšējā, ir autoritatīvs Alianses mērķu paziņojums un satur augstākā līmeņa norādījumus, kā pielietot politiskos un militāros līdzekļus mērķu sasniegšanā.

Sākotnējais NATO stratēģijas formulējums tika dēvēts par "Ziemeļatlantijas telpas stratēģisko koncepciju". Tas izveidojās laikā no 1949. gada oktobra līdz 1950. gada aprīlim un definēja liela mēroga operāciju stratēģiju teritoriālajai aizsardzībai. 50-to gadu vidū tika attīstīta "vispārējās atmaksas" stratēģija. Tā draudēja ar brīdinājumu, ka NATO atbildēs uz jebkuru agresiju pret tās dalībvalstīm ar jebkādiem līdzekļiem (ieskaitot kodolieročus) tās rīcībā.

Diskusijas par iespējamo šīs stratēģijas maiņu sākās vēlāk, 50-tajos gados, un turpinājās līdz 1967. gadam, kad pēc intensīvām debatēm Aliansē "vispārējās atmaksas" stratēģija tika aizstāta ar "elastīgās atbildes" stratēģiju. Tajā liela vērtība bija pievērsta NATO tiesībām uz elastību, tādējādi radot neskaidrību jebkura agresora prātā par NATO atbildi uz draudiem jebkuras dalībvalsts suverenitātei vai neatkarībai. Koncepcija tika izstrādāta tādā veidā, ka jebkura veida agresija tiktu uzverta kā nepieņemams risks.

Augstāk minētās stratēģijas tika papildinātas klasificētos dokumentos, kuri deva norādījumus valstu valdībām un atskaites punktu militārajiem plāniem. Šie dokumenti sabiedrībai nebija brīvi pieejami. Lai gan pamata koncepcijas bija labi zināmas, plaša diskusija sabiedrībā nebija iespējama tāpēc, ka šo dokumentu nozīme lielā mērā bija atkarīga no to slepenības. Tas atspoguļoja aukstā kara realitātes, Eiropas sadalījumu un konfrontējošo ideoloģisko un militāro situāciju, kas ilgu gadus bija raksturīgi Austrumu-Rietumu attiecībām.

Lai gan turpinājās aukstais karš, Alianse domāja arī par iespējām samazināt savus draudus un likt pamatus daudz pozitīvākām attiecībām ar Padomju Savienību un citām Varšavas pakta dalībvalstīm. Tā Harmela ziņojums, kas tika publicēts 1967. gadā, radīja aizsardzību un dialogu (to skaitā arī ieroču kontroli) kā divus pīlārus Alianses ceļam uz drošību.

Līdz ar aukstā kara beigām izmainījās Eiropas politiskā situācija un vispārējā militārā situācija. Divu gadu laikā pēc Berlīnes mūra nojaukšanas tika izveidota jauna Stratēģiskā koncepcija. Šīs debates un diskusijas Aliansē tika pabeigtas 1991. gada novembrī. Tai bija maz kopēja ar iepriekšējām koncepcijām, un tā uzsvēra sadarbību ar iepriekšējiem ienaidniekiem kā pretstatījumu konfrontācijai. Tajā tika saglabāts princips par dalībvalstu drošību kā NATO galveno uzdevumu, taču tas tika apvienots ar specifiskām saistībām uzlabot un paplašināt drošību visā Eiropā. Arī citos jautājumos 1991. gada

Stratēģiskā koncepcija būtiski atšķiras no iepriekšējām. Tā tika izdota kā publiski pieejams dokuments - pieejams parlamentiem, drošības speciālistiem, žurnālistiem un apspriežams plašākas sabiedrības diskusijās un debatēs.

1997. gadā NATO līderi vienojās, ka Koncepcija ir jāpārskata un jāatjauno, lai tā atbilstu izmaiņām, kas bija notikušas Eiropā kopš tās pieņemšanas, vienlaicīgi apstiprinot Alianses apņemšanos saglabāt kolektīvo aizsardzību un transatlantisko saikni un nodrošinot, ka NATO stratēģija būs pilnībā atbilstoša 21. gadsimta uzdevumiem. Alianse uzsāka intensīvu darbu, lai pabeigtu pārskata procesu līdz galotņu sanāksmei Vašingtonā.

Tāpat kā citās Alianses darbības jomās, Koncepcijas apstiprināšanai tiek prasīta vienprātīga visu Alianses dalībvalstu piekrišana gan par dokumenta saturu, gan tekstu. Šajā laikā notika trīs jaunu valstu - Čehijas, Polijas un Ungārijas - pievienošanās, un šo valstu pārstāvji piedalījās diskusijās jau no paša sākuma.

Stratēģiskā koncepcija ir autoritatīvs NATO nodomu un uzdevumu paziņojums un augstākās pakāpes norādījumi par politisko un militāro līdzekļu lietošanu, lai sasniegtu tās mērķus.

1999. gada Koncepcijā ir apstiprināts, ka Alianses būtiskākā un ilgstošā nozīme ir saglabāt tās dalībvalstu brīvību un drošību ar politiskiem un militāriem līdzekļiem. Tajā ir uzsvērtas demokrātijas, cilvēktiesību un likuma varas vērtības, un atklāta Alianses apņemšanās ne tikai nodrošināt savstarpēju aizsardzību, bet arī garantēt mieru un stabilitāti Eiroatlantijas telpā kopumā.

Stratēģijā ir arī definēti Alianses fundamentālie drošības uzdevumi, kā kolektīvajā aizsardzībā (tas ir centrālais Alianses uzdevums kopš tās izveidošanas), tā arī jaunās aktivitātēs krīzes situāciju vadības un partnerību jomā, ko Alianse ir uzsākusi, lai uzlabotu drošību un stabilitāti Eiroatlantijas telpā.

Koncepcija apraksta stratēģisko vidi un izvērtē paredzamos drošības uzdevumus un riskus. Tā atzīmē, ka pēdējos gados vidē ir iezīmējusies pastāvīga un kopumā pozitīva pārmaiņa, un novērtē Alianses būtisko lomu Eiroatlantijas drošības stiprināšanā kopš aukstā kara beigām.

Attiecībā uz riskiem dokumentā atkārtoti apstiprināts 1991. gada Stratēģiskās koncepcijas secinājums, ka vispārēja kara draudi Eiropā kopumā ir likvidēti, bet ir citi riski un neskaidrības, ar kuriem jāsaskaras Alianses dalībvalstīm un citām valstīm Eiroatlantijas reģionā, - etniskie konflikti, cilvēktiesību pārkāpumi, politiskā nestabilitāte, ekonomiskais vājums un bioloģisko, ķīmisko un kodolieroču, kā arī to daļu piegāde.

Viena no īpašajām iezīmēm Alianses 1991. gada stratēģijā bija izskaidrojums par plašo pieeju drošībai, kurā ietilpst arī papildu politisko un

militāro līdzekļu izmantošana un sadarbība ar citām valstīm, kas atbalsta Alianses mērķus. Šī visaptverošā pieeja ir galvenā iezīme arī jaunajā Stratēģiskajā koncepcijā un tā satur šādus galvenos elementus:

Transatlantiskās saiknes saglabāšana. Stratēģiskā koncepcija uzsver Eiropas un Ziemeļamerikas drošības nedalāmību un tādējādi stipru un dinamisku partnerattiecību nepieciešamību starp Eiropu un Ziemeļameriku.

Efektīgu militāro spēju saglabāšana. Stratēģija pieprasa uzturēt militārās spējas, kas būtu efektīvas visa veida iespējamajos apstākļos, no brīdinājuma un kolektīvās aizsardzības līdz krīzes atbildes operācijām. Stratēģiskā koncepcija satur arī specifiskus norādījumus par nepieciešamajām spējām.

Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes attīstība Alianses ietvaros. Stratēģiskā koncepcija apstiprina, ka Eiropas Drošības un aizsardzības identitāte tiks attīstīta Alianses ietvaros, pamatojoties uz Alianses ārlietu ministru pieņemtajiem lēmumiem 1996. gadā un vēlāk. Ir uzsvērts, ka šis process prasīs ciešu sadarbību starp NATO, Rietumeiropas Savienību un noteiktā laikā, ja tas būs saistoši, arī ar Eiropas Savienību³.

Koncepcija apstiprina, ka šis process ļaus Eiropas sabiedrotajiem iespēju dot saskaņotāku un efektīvāku ieguldījumu Alianses misijām un aktivitātēm; tas stiprinās transatlantisko partnerību un palīdzēs Eiropas sabiedrotajiem rīkoties pašiem, kad tiks prasīta Alianses gatavība atsevišķos gadījumos un uz vienprātības pamata, lai nodrošinātu tās līdzekļus un spējas pieejamus Eiropas valstu vadītām operācijām, kurās NATO neņems militāru dalību, ņemot vērā Eiropas sabiedroto pilnu dalību, ja tie izvēlēsies šādu taktiku.

Konfliktu novēršana un krīžu situāciju novēršanas vadība. Koncepcija definē svarīgu Alianses lomu konfliktu novēršanā un krīžu situāciju novēršanas vadībā, jo krīzes novēršanas operācijas, piemēram, Bosnijā un Kosovā, tuvākajā laikā saglabāsies kā svarīgs NATO ieguldījums Eiroatlantijas mieram un drošībai.

Partnerība, sadarbība un dialogs. Koncepcija uzsver Alianses apņemšanos turpināt ilglaicīgu partnerības, sadarbības un dialoga politiku ar demokrātiskām Eiroatlantijas valstīm, lai saglabātu mieru, veicinātu demokrātiju un sniegtu ieguldījumu labklājības un progresa attīstībā. Ir norādīts, ka šīs pieejas mērķis ir uzlabot bez izņēmuma visu ieinteresēto pušu drošību un palīdzēt pārvarēt dalījumu, kas varētu novest līdz konfliktam. Ir aprakstīti arī galvenie šīs politikas instrumenti - Eiroatlantijas Partnerības

3 Politikas evolūcija saistībā ar Eiropas Drošības un aizsardzības identitāti un attiecīgā NATO, Rietumeiropas Savienības un Eiropas Savienības loma aprakstītas 4. un 15. nodaļā.

padome, iniciatīva Partnerattiecības mieram, īpašās attiecības ar Krieviju un Ukrainu un Vidusjūras dialogs.

Paplašināšanās. Konceptija apstiprina Alianses atvērtību jaunām dalībvalstīm saskaņā ar Vašingtonas līguma 10. pantu un atkārtoti norāda, ka NATO cer nosūtīt jaunus uzaicinājumus pievienoties Aliansei tuvākajos gados.

Ieroču kontrole, atbrūņošanās un ieroču neizplatīšana. Visbeidzot, Stratēģiskā konceptija nosaka Alianses politiku ieroču kontroles, atbrūņošanās un ieroču neizplatīšanas jomās. Tā uzsver Alianses vēlēšanos saglabāt šo drošības aspektu harmonijā ar tās aizsardzības taktiku; un apstiprina, ka tā meklēs iespējas uzlabot drošību ar iespējami mazākiem spēkiem, kas pietiekami tās spējām pildīt visu veidu misijas.

Stratēģiskās konceptijas noslēguma daļa satur norādījumus Alianses spēkiem, pārejot no mērķiem un uzdevumiem, kas uzskaitīti iepriekšējās sadaļās, uz praktiskām - kaut arī vispārīgām - instrukcijām NATO spēkiem un operāciju plānotājiem. Stratēģija aicina turpināt nepieciešamo militāro spēju attīstību visa veida Alianses misijām, sākot no kolektīvās aizsardzības līdz miera uzturēšanas un citām krīžu atbilžu operācijām.

Konceptijā ir uzskaitītas īpaši nozīmīgas spējas: spēja efektīvi iesaistīt pretošanās spēkus; izvēršana un mobilitāte; spēku un infrastruktūras izglābšana; ilgstoša pastāvēšana; un savstarpēja sadarbība, to skaitā arī ar partnervalstu spēkiem. Turklāt stratēģija uzsver Alianses spēku nozīmīgo lomu, ko tie pilda, lai novērstu riskus, kas saistīti ar kodolieroču, bioloģisko un ķīmisko ieroču izplatību un piegādi.

Stratēģiskā konceptija arī uzsver, ka Alianse tuvākajā nākotnē uzturēs Eiropā izvietotus atbilstošu kodolieroču un konvencionālo spēku daudzumu tur, kur tas nepieciešams, pieņemamā minimālā apjomā.

ALIANSES MILITĀRO SPĒKU LOMA UN ALIANSES AIZSARDZĪBAS STĀVOKĻA TRANSFORMĀCIJA

Kopš NATO izveidošanas Alianses spēki ir kalpojuši par pamatu brīdinājumam un aizsardzībai pret kara draudiem, kas bija drošības pamatjautājums Aliansei visus četrdesmit gadus. Tās galvenais uzdevums joprojām ir nodrošināt dalībvalstu drošību un teritoriālo integritāti.

Uzdevums nodrošināt drošību ar brīdinājumu un kolektīvo aizsardzību ir palicis nemainīgs. Tomēr ievērojami izmainījusies drošības situācija 90-tajos gados ir ļāvusi Alianses spēkiem papildus savām primārajām funkcijām uzņemties jaunas aktivitātes. Piemēram, ar uzlabotās iniciatīvas Partnerattiecības mieram programmas starpniecību, ar EAPC, NATO-Krievijas

Apvienotās pastāvīgās padomes, NATO-Ukrainas komisijas un citu sadarbību veicinošu forumu palīdzību Alianses militārie spēki aizvien vairāk veicina atklātību un uzticēšanos starp NATO un tās partneriem. Tie arī ieņem galveno lomu ieroču kontroles līgumu verifikācijas procesā. Pirmkārt, kā operacionāli miera uzturēšanas spēki tie ir uzņēmušies vitālu uzdevumu radīt efektīvu bāzi krīzes situāciju vadībai un konfliktu novēršanai, un visredzamākā to loma ir Bosnijas Miera līguma un starptautiskas drošības realizācija Kosovā ANO mandāta ietvaros.

NATO spēku lomas svarīgums miera uzturēšanā un krīzes situāciju vadībā ir pieaudzis vienlaicīgi ar vispārējo Alianses dalības palielināšanos šajā jomā. Patiesi, no visiem izaicinājumiem, ar kuriem nācies saskarties Aliansei, neviens nav radis lielāku apņēmību un vienotību, kā tās militāro spēku izmantošana daudznāciju centienu atbalstīšanā, lai izbeigtu konfliktu un radītu pamatu stabīlai un mierīgai nākotnei Balkānos.

Pirmā galvenā kaujas misija, kurā NATO lietoja militāros spēkus kā krīžu novēršanas vadības līdzekli, atbalstot ANO darbības, kas bija vērstas uz Dienvidslāvijas konflikta izbeigšanu, notika 1995. gadā. Šī akcija, kas nodēvēta par "Plānotā spēka operācija", bija nozīmīgs faktors procesā, kurš sasniedza kulmināciju ar miera izlīgumu Bosnijā. Pēc tam 1995. gada beigās NATO tika dots uzdevums izpildīt militāros aspektus, vadot daudznacionālos Miera nodrošināšanas spēkus (IFOR) un nākamajā gadā Stabilizācijas spēkus (SFOR), kas tika izveidoti saskaņā ar ANO mandātu. Šādu rīcību rezultātā NATO loma no relatīvi mazas, atbalstot ANO miera uzturēšanas aktivitātes, pieauga līdz uzdevumam uzņemt pilnu miera uzturēšanas operāciju kontroli, iesaistot spēku dalību no vairākām partnervalstīm un valstīm, kas neietilpst NATO. Šai praktiskajai, operacionālajai sadarbības pieredzei militārajā jomā bija plaša atsauksme, piemēram, uzlabotas politiskas sadarbības izveidošanās ne tikai starp NATO un tās partneriem, bet arī ar citām valstīm. Ieguvējs no šī procesa ir kopējā Eiropas drošība un stabilitāte.

Alianses operācija Kosovā un tās aktivitātes, kas mazināja humāno krīzi kaimiņvalstīs, tālāk nostiprināja NATO krīžu novēršanas vadības lomu. NATO ieguldījums bija izšķirošs, it īpaši veicot gaisa uzlidojumus un turpmāko KFOR spēku izvietojumu, izpildot visas starptautiskās sabiedrības nosprausto mērķi radīt bāzi ilglaicīgam mieram un stabilitātei Kosovā.

Gaisa uzlidojumi Kosovai, kas demonstrēja Alianses saliedētību un vienotību, kā arī tās gatavību rīkoties pret ilglaicīgu vardarbību un cilvēktiesību represijām Kosovā, pastiprināja starptautiskās sabiedrības diplomātiskās aktivitātes un sasniedza NATO sabiedroto un partnervalstu galvenos mērķus. Tika izbeigta humānā katastrofa: vairāk nekā 840000 bēgļi atgriezās mājās; sekmīgi tika izvietoti NATO vadītie starptautiskie miera uzturēšanas spēki

(KFOR); un starptautiskā sabiedrība uzņemās atbildību pār civilo administrāciju ar ANO misijas Kosovā (UNMIK) palīdzību.

Alianses militāro spēku izaicinošā loma arī atspoguļo Alianses apņemšanos veidot Eiropas Drošības un aizsardzības identitāti NATO ietvaros. Šis process šobrīd tiek turpināts Eiropas Drošības un aizsardzības politikas kontekstā, kas tiek veidota Eiropas Savienības ietvaros un sīkāk aprakstīta 4. nodaļā.

Nākamais piemērs, kas parāda veidu, kādā Alianses militārie spēki tiek pieskaņoti jaunajiem apstākļiem, ir militārās koncepcijas "Apvienotie kopīgie operatīvie spēki" (CJTF) ieviešana. NATO galotņu sanāksme 1994. gada janvārī apstiprināja šo koncepciju kā nozīmīgu Alianses struktūras pieskaņošanu izmaiņām Eiropas drošības vidē. Koncepcija ir sastādīta tā, lai nodrošinātu NATO ar elastīgām iespējām atbildēt jaunajiem drošības uzdevumiem, ieskaitot operācijas, kurās piedalītos valstis ārpus Alianses. Tās mērķis ir paaugstināt NATO spējas īsā laikā izvietot daudznacionālus un daudzfunkcionālus spēkus, kas atbilstu attiecīgās militārās operācijas specifiskajām prasībām. Tā arī radīs iespēju integrēt valstis, kas nav NATO locekles, NATO vadītās miera uzturēšanas operācijās. Vairākas CJTF koncepcijas iezīmes, kas joprojām tiek izstrādātas, tika pielietotas praksē NATO vadītajās miera uzturēšanas operācijās Balkānos.

Kārtība, kādā dalībvalstis iesniedz uzdevumus CJTF, atbilst NATO spēku plānošanas procedūrām. Tomēr elastīgums, kas iestrādāts CJTF koncepcijā, uzliek ievērojamas prasības uzdevumu vienību komandu un kontroles kārtībai, tas ir, CJTF štābam. Šī iemesla dēļ dažu CJTF štābu svarīgākie centri ir izvietoti īpaši izvēlētos NATO komandstruktūru "Pamata" štābos (skatīt 11. un 12. nodaļu). CJTF štābos darbojas iepriekš nozīmēts personāls - personas, kas veic citus pienākumus laikā, kad tiem nav pienākumu CJTF štābos - no "Pamata" štābiem un iepriekš apmācīts personālu, kas var papildināt štābu pēc vajadzības no NATO štāba vai attiecīgajām valstīm.

Kopsavilkumā Alianses konvencionālo spēku aizsardzības stāvokļa transformācija ir komplekss un tālejošs process, kurā jāņem vērā visi iepriekš minētie faktori. Galu galā, tādas krīzes gadījumā, kas varētu novest pie militāriem Alianses dalībvalstu drošības draudiem, NATO spēkiem ir jābūt spējīgiem papildināt un pastiprināt politiskās darbības un sniegt ieguldījumu šādu krīžu novēršanas vadībā un to mierīgā noregulējumā. Adekvātu militāro spēju uzturēšana un gatavība kolektīvi rīkoties joprojām saglabājas kā galvenais jautājums. Struktūras un izkārtojums, kas veidots vairākus gadus, dod dalībvalstīm labumu no politisko, militāro un resursu priekšrocībām kopīgās darbībās un aizsardzībā. Šie priekšdarbi ir balstīti uz integrētām struktūrām, kuru galvenās iezīmes ir kopīga spēku plānošana; kopējais finansējums; kopīgā operacionālā plānošana; daudznacionāli

formējumi; štābu un komandu izkārtojums; integrēta gaisa aizsardzības sistēma; atbildības sabalansēts sadalījums starp sabiedrotajiem; spēku uzturēšana un izvietošana ārpus valstu teritorijām, kad tas tiek prasīts; krīzes situāciju novēršanas un pastiprinājuma plānošanas izkārtojums; kopēji standarti un procedūras ekipējumam, sadarbība apmācības un loģistikas jautājumos. NATO partnervalstu iekļaušana šādās aktivitātēs vai attīstot līdzīgas sistēmas partnervalstīs attiecīgās jomās ir arī instruments, kā uzlabot sadarbību un kopējās darbības Eiroatlantijas drošības jomā.

Galvenās izmaiņas NATO militārajos spēkos ir apjoma samazinājums, pieaugoša gatavība un elastība, mobilitāte un daudznacionālā sadarbība. Uzsverot izmaiņas papildus prasībām, ko diktē Alianses jaunā loma, divi būtiski principi ir palikuši nemainīgi: apņemšanās veikt kolektīvo aizsardzību kā galveno funkciju, kas ir fundamentāla Aliansei, un transatlantiskās saiknes saglabāšana kā garantija Alianses uzticamībai un efektivitātei.

Kara draudi, kas nomāca Eiropu vairāk nekā četras desmitgades, ideoloģiskā konflikta, politiskā naidīguma un militārās opozīcijas rezultātā, ir ievērojami mazinājušies. Šodien uzmanība tiek koncentrēta ne tik daudz uz spēka pielietošanu, kā to paredz Ziemeļatlantijas līguma 5. pants, kā uz miera uzturēšanu, konflikta novēršanu un krīžu novēršanas vadības uzdevumiem, ar kuriem NATO var nākties sastapties.

Tomēr ir riski, kas raksturīgi nestabilitātei konflikta situācijās pēc aukstā kara beigām, piemēram, tādās situācijās kā bijušā Dienvidslāvija, kas atgādina par nepieciešamību turpināt Alianses solidaritāti un efektīvu militāro spēju uzturēšanu, lai tā spētu stāties pretī dažāda veida negadījumiem.

Ieguvums no pārmaiņām, kas iespaido NATO spēkus, ir NATO spēku transformācija uz būtiski samazinātu un daudz mobilāku struktūru. Aliansei nodotie dalībvalstu sauszemes spēki NATO integrētās aizsardzības un spēku plānošanas procesā, ir samazināti par 35%. Galvenie jūras spēki samazināti par vairāk nekā 30% un gaisa spēku eskadrons par 40% kopš 90-to gadu sākuma. Ir veikta arī būtiska samazināšana spēkiem, kuri tiek uzturēti augstā gatavības pakāpē. Kopumā, NATO spēki ir reorganizēti veidā, kas atvieglo to elastīgu atjaunošanu un sastādīšanu jebkurā brīdī, kad tas ir nepieciešams kopējai aizsardzībai vai krīžu novēršanas vadībai, ieskaitot miera uzturēšanas operācijas.

NATO AIZSARDZĪBAS SPĒJU INICIATĪVA

1999. gada aprīlī uzsāktajā galotņu sanāksmē Vašingtonā tika izveidota NATO Aizsardzības spēju iniciatīva jeb DCI, lai nodrošinātu Alianses spēju pārvarēt 21. gadsimta drošības uzdevumus un tās gatavību efektīvi rīkoties

krīžu situācijās, kā, piemēram, Kosovā, kā arī saglabātu spēju pildīt savu galveno pienākumu aizsargāt dalībvalstis. Lorda Robertsona vārdiem runājot: "Aizsardzības spēju iniciatīva ir radīta, lai nodrošinātu, ka sabiedrotie ne tikai saglabā spēju savstarpēju sadarbīties, bet arī uzlabo un modernizē savas spējas saskarsmē ar jauniem drošības uzdevumiem."

Iniciatīva ietver sevī gandrīz visas militāro spēju jomas. Tā iekļauj spēku mobilitāti; to loģistiku; spēju aizsargāt sevi un pretoties ienaidniekam; un to izmantotās komandas, kontroles un informācijas sistēmas, lai nodrošinātu, ka nepieciešamības gadījumā tie var ātri un efektīvi izvietoties vietās, kur tiem vajadzētu būt krīzes novēršanai, ja nepieciešams - pat uz ilgāku laiku.

Aukstā kara laikā NATO aizsardzības plānošanā galvenās bažas bija par to, kā saglabāt nepieciešamās spējas, aizsargājoties pret iespējamo Padomju Savienības un Varšavas Pakta agresiju. Šodien Eiropas drošības vide ir kļuvusi daudz sarežģītāka. Daudz lielāka iespēja, ka drošība var tikt apdraudēta ar konfliktiem Eiropas nomalēs, kā, piemēram, bijušajā Dienvidslāvijā, vai arī masu iznīcināšanas ieroču izplatības rezultātā. Tāpēc NATO tagad jābūt gatavam izvietot spēkus aiz Alianses robežām, lai reaģētu krīzes situācijās, turklāt tai arī jāspēj aizsargāt pret tīšu agresiju.

Vēl jo vairāk, Alianses militārās operācijas nākotnē visdrīzāk ievērojami atšķirsies no operācijām, kuru plānošana tika veikta aukstā kara laikā, kā tas bija vērojams Bosnijā-Hercegovinā un Kosovā, kur pašlaik ir izvietoti NATO spēki. Iespējams, tās risināsies ārpus Alianses teritorijas; tās var ilgt vairākus gadus; un tās iekļaus daudzu valstu (galvenokārt no dalībvalstīm, bet dažos gadījumos arī no partnervalstīm) kareivjus, kas darbosies cieši kopā. Turklāt krīžu novēršanas vadības uzdevumi prasa citas spējas, nekā cīņa kara laikā.

Lai sekmīgi izpildītu šos jaunus drošības uzdevumus, NATO jānodrošina, ka tā spēkiem ir nepieciešamais ekipējums, personāls un veikta apmācība. Bosnijā-Hercegovinā un Kosovā saņemtā mācība, kā arī gūtā pieredze agrākās daudznacionālajās operācijās ar NATO valstu iesaistīšanu, kā, piemēram, Līča zonā, Somālijā un Haiti, ir parādījuši, kur vajadzīgas izmaiņas.

Aizsardzības spēju iniciatīva tika uzsākta, lai garantētu NATO sagatavotību jebkurai iespējamībai. Tika izveidota Augsta līmeņa darba vadības grupa, lai pārraudzītu programmu. Grupa, kas izveidota no vecākajām amatpersonām dažādu valstu galvaspilsētās un kuru vada NATO ģenerālsēkretāra vietnieks, tiekas ik pēc dažām nedēļām, lai pārskatītu progresu un vadītu procesu.

Stiprinot Eiropas aizsardzības spējas un NATO Eiropas pīlāru, DCI veicinās arī Eiropas Drošības un aizsardzības identitāti (ESDI/EDAI). Tas dos

iespēju Eiropas sabiedrotajiem veikt stiprāku un saskaņotāku ieguldījumu NATO (skatīt 4. nodaļu).

DCI cenšas īpaši uzlabot Alianses spējas sekojošās piecās jomās, kas savstarpēji pārklājas:

- "mobilitāte un dislokācijas spēja" - spēja ātri izvietot spēkus tur, kur tie ir vajadzīgi, to skaitā arī zonās ārpus Alianses teritorijas;
- "spēja atbalstīt" - spēja saglabāt un nogādāt spēkus tālu no to dzimtās karabāzes un nodrošināt jaunus spēkus ilglaicīgām operācijām;
- "efektīva rīcība" - spēja veiksmīgi sakaut pretinieku visa veida operācijās, sākot no lielas intensitātes līdz mazas intensitātes operācijām;
- "izdzīvošanas spēja" - spēja aizsargāt spēkus un infrastruktūru no esošiem un nākotnes draudiem;
- "savstarpējie sakari" - komandas, kontroles un informācijas sistēmas, kuras ir savstarpēji savienojamas, lai nodrošinātu dažādu valstu spēku efektīvu kopējo darbību.

Lai vairotu NATO spēju izvietot spēkus attālās krīzes zonās, dalībvalstis meklē plašākas iespējas kareivju un ekipējuma transportēšanai, to skaitā dalīšanos resursos un pasākumos, dodot iespēju nepieciešamības gadījumā izsaukt komerciālas lidmašīnas un kuģus. Komerciālu resursu izmantošana pieprasītu vienošanos par to lietošanu, kā arī nepārprotamu juridisku vienošanos, kas panākta savlaicīgi.

Loģistika ir būtisks elements katrā militārajā operācijā. DCI cenšas palielināt sabiedroto loģistikas vienību skaitu un spējas. Tiek pārbaudīta arī iespēja apvienot to spējas, lai palielinātu produktivitāti. Tas viss tuvinās Daudznacionālā apvienotā loģistikas centra izveidi kā daļu no Apvienoto kopīgo uzdevumu spēku koncepcijas (skatīt 12. nodaļu).

Modernas tehnoloģijas dod iespēju izmantot militāros spēkus noteiktā veidā, kas mazina papildu postījumus un var mazināt konfliktu, demonstrējot, ka nepārtraukta agresija nevar gūt sekmes. Šīs tehnoloģijas ietver diennakts un visu laika apstākļu ieroču sistēmas un augstas precizitātes vadāmo munīciju. DCI ir adresēta arī šīm sfērām.

Lai uzlabotu militārajās operācijās iesaistīto spēku aizsardzību un izdzīvošanas iespējas, NATO apsver veidus, kā vairo militārās spējas šajās jomās. Tiek pārbaudīti uzlabojumi izlūkošanas un uzraudzības sistēmās; pretgaisa aizsardzības sistēmās; un sistēmās to draudu neitralizācijai, kurus rada masu iznīcināšanas ieroči.

Tajā pat laikā, tā kā dažādu valstu spēki aizvien ciešāk strādā kopā, piemēram, veicot krīžu novēršanas operācijas, pieaug vajadzība nodrošināt to, ka šie spēki var efektīvi sazināties jebkurā līmenī. DCI cenšas nodrošināt to, ka tehnoloģiskais progress nesamazina savstarpējos sakarus. Tā arī cenšas garantēt, ka progress tehnoloģijā tiks izmantots vislabākajā veidā, lai izstrādātu komunikāciju metodes militārām vajadzībām.

NATO KODOLSPĒKI JAUNAJĀ DROŠĪBAS VIDĒ

Kopš aukstā kara beigām Alianse ir spērusi tālejošus soļus, lai pielāgotu savu vispārējo politiku un aizsardzības nostāju jaunajai drošības videi. Apzinoties jauno un plašo pieeju drošībai, kas atzīst politisko, ekonomisko un vides faktoru svarīgumu papildus obligātās aizsardzības dimensijai, NATO dalībvalstis ir pilnībā izmantojušas iespējas, kuras ir devuši nozīmīgi uzlabojumi drošības vidē. NATO kodolstratēģija un spēku situācija bija viena no pirmajām sfērām, kuras tā pārskatīja. Tās ir arī sfēras, kuras ir bijušas pakļautas visradikālākajām izmaiņām. Zemāk minētas pašas svarīgākās izmaiņas.

Aukstā kara laikā NATO kodolspēki ieņēma vadošo lomu Alianses elastīgās reaģēšanas stratēģijā. Lai novērstu lielāko karu Eiropā, kodolieroči tika iekļauti vienotā NATO spēku struktūrā, un Alianse saglabāja vairākus mērķu plānus, kurus varētu īstenot īsā laikā. Šī loma nodrošināja augstas gatavības pakāpi un ātru reaģēšanas iespēju trauksmes gadījumā nozīmīgām NATO kodolspēku daļām.

Jaunajā drošības vidē NATO ir radikāli samazinājusi paļaušanos uz kodolspēkiem. Tā ir saglabājusi kara novēršanas stratēģiju, bet tajā vairāk nedominē kodoleskalācijas iespēja. Tās kodolspēki vairāk netiek mērķēti ne uz vienu valsti, un varbūtība, ka iestāsies stāvoklis, kuros to izmantošana varētu tikt apsvērta, tiek uzskatīti par ārkārtīgi niecīgu. NATO kodolspēki ļoti būtiskā veidā turpina savu ieguldījumu kara novēršanā. Tiem tagad ir vairāk fundamentāli politiska loma, un tie vairāk netiek vērsti pret konkrētu draudu objektu. Tie tiek saglabāti nelielā daudzumā, kas ir pietiekami, lai saglabātu mieru un stabilitāti.

Saskaņā ar samazināto kodolieroču principu Alianses stratēģijā radikāli tika piezēmēta NATO kodolpozīcija. Tā kā aukstais karš beidzās, NATO kodolvaras veica vienpusējus pasākumus, lai atceltu plānotās kodolspēku modernizācijas programmas. Francija paziņoja par drīzo "Hadès" raķešu ražošanas pārtraukšanu. ASV un Apvienotā Karaliste atcēla plānus par kodolraķeti "gaiss-zeme" izstrādāšanu. Pirms vēlākiem lēmumiem likvidēt sistēmu kodolraķešu palaišanai no zemes, arī ASV atcēla plānus kodolraķešu

sekošanas sistēmai LANCE "zeme-zeme" un plānus ražot jaunu 155 mm kodolartilērijas šāviņu. Francija kopš 1991. gada ir samazinājusi kodolraķešu nesēju sistēmas modeļus no sešiem uz diviem; šodien neatkarīgo Francijas kodolspēku sastāvā ir tikai četras zemūdenes, uz kurām izvietotas, ballistiskas raķetes (SLBM), un "Mirage 2000N" lidmašīna ar vidējas darbības "gaiss-zeme" raķetēm.

Kopš 1992. gada Lielbritānija ir atteikusies no tās kodolartilērijas LANCE un stobartilērijas daļas, jūras taktiskām kodolspējām, kas iepriekš bija izvietotas uz ārējiem kuģiem, kā arī visiem no gaisa palaižamiem kodolieročiem, tādā veidā likvidējot kodolspēju funkcijas tās jaukto spēju lidmašīnām. Trijzūburu zemūdenes tagad ir Lielbritānijas vienīgā kodolieroču sistēma.

1991. gada oktobrī, sekojot ASV prezidenta Buša iniciatīvai, NATO izlēma samazināt ieroču skaitu, kas pieejami tā substratēģiskajiem⁴ spēkiem Eiropā, vairāk par 85%. Šie samazināšanas pasākumi tika pabeigti 1992. gada jūlijā. Šis samazināšanas procesā tika likvidētas visas kodolgalviņas, kas piederēja no zemes palaižamajiem NATO substratēģiskajiem spēkiem (ieskaitot, kodolartilēriju un "zeme-zeme" raķetes) un no gaisa izmantojamās smagās bumbas tika samazinātas vairāk par 50%. Pie tam visi ārējo jūras spēku kodolieroči tika aizvākti. Iznīcināšanai tika pakļauti apmēram 1300 kodolartilērijas ieroči un 850 LANCE raķešu kaujas galviņas. Visas kodolgalviņas, kas bija piešķirtas šiem spēkiem, ir izvāktas no NATO inventāra. Lielākā daļa no tām jau ir likvidētas, un vēl palikušie ieroči tiks iznīcināti tuvākajā nākotnē.

ASV ir arī pilnībā likvidējusi visas jūras nestratēģiskās un substratēģiskās sistēmas, izņemot uz zemūdenēm izvietotās spārnotās kodolraķetes, kas vairāk netiek izvietotas jūrā miera laikā. Tās pilnībā pārtrauca izmantot jaukto spēju lidmašīnas kā nesējus kodolieročiem. Šodien vienīgie uz sauszemes bāzētie kodolieroči, kas pieejami NATO, ir ASV atombumbas, kuras iespējams piegādāt ar vairāku sabiedroto jaukto spēju lidmašīnām.

Tā kā iznīcinātas ieroču sistēmas un samazināts ieroču skaits, NATO kodolieroču uzglabāšanas novietnes arī ir ievērojami samazinātas (apmēram par 80%). Tajā pašā laikā ir izveidota jaunāka, drošāka un izturīgāka ieroču novietnes sistēma.

4 Terminiem "stratēģisks" un "substratēģisks" ir nedaudz atšķirīgas nozīmes dažādās valstīs. Stratēģiskie kodolieroči normāli tiek definēti kā "starpkontinentālas" darbības ieroči (vairāk nekā 5500 km rādiusā), taču dažos kontekstos tie var arī iekļaut zemāka rādiusa vidējas darbības ballistiskās raķetes. Termins "substratēģiskie" kodolieroči ir lietots NATO dokumentos kopš 1989. gada ar norādi uz vidējas un mazas darbības kodolieročiem un tagad galvenokārt attiecas uz gaisa piegādes ieročiem NATO dubltpacitātes lidmašīnām un uz nelielu apjomu Lielbritānijas trijzūburu kaujas galviņām substratēģiskajās funkcijās (citi substratēģiskie kodolieroči ir izvākti no Eiropas).

Līdz aukstā kara beigām NATO pārtrauca saglabāt pastāvīgos miera laikā iespējamus kodolspēju plānus un apvienoja savus mērķus substratēģiskajiem kodolspēkiem. Līdz ar to NATO kodolspēki vairāk nav nomērķēti ne uz vienu valsti. Pieņemot tālākās uzlabotās drošības vides priekšrocības, NATO ir veicis vairākus pasākumus, lai samazinātu tās jaukto spēju lidmašīnu skaita un gatavības pakāpi.

Kādā citā vienpusējā iniciatīvā 1996. gada decembrī NATO ārlietu un aizsardzības ministri paziņoja, ka Alianses paplašināšana neprasa izmaiņas tās ievērojami samazinātajā kodolpozīcijā, un ka NATO nav *"nedz nodoma, nedz plāna, un nav arī iemesla izvietot kodolieročus jaunu dalībvalstu teritorijās, kā arī nav nekādas vajadzības mainīt kādu no NATO kodolpozīcijas aspektiem vai politiku kodolspēju jomā, un ka tā neparedz vajadzību arī nākotnē to darīt"*. NATO saglabātie daudz mazākie substratēģiskie spēki tuvākajā nākotnē turpinās iepazīties ar Alianses brīdinājuma prasībām.

Kodolieroču kontrole

NATO sabiedrotie ir ilgstoši pildījuši apņemšanos par kodolieroču kontroli, atbrūnošanu un neizplatību, kā neatņemamu to drošības politikas daļu, stingri iekļautu plašākā politiskā kontekstā, kurā sabiedrotie cenšas vairo stabilitāti un drošību, pazeminot ieroču līmeni un ceļot militāro atklātību un savstarpējo uzticību. 1983. gada "Montebello lēmumā" Alianse paziņoja (un vēlāk arī izpildīja) par 400 kodolgalviņu atvilkšanu no Eiropas. 1987. gada ASV un Padomju Savienības Līgums par vidējās darbības kodolieročiem (INF) globāli likvidēja uz sauszemes izvietotās vidējās darbības kodolraķetes, tādā veidā izpildot NATO 1979. gada "divceļu" lēmuma ieroču kontroles aspektu.

ASV un Krievijas Federācija ir cieši saistītas procesā, kurš virza uz radikālu to stratēģisko kodolieroču samazināšanu. Stratēģisko ieroču samazināšanas līgums (START I), kas parakstīts 1991. gada jūlijā un ir spēkā kopš 1994. gada, samazinās abu pušu izvietotos stratēģiskos ieročus no vairāk nekā 10000 uz tikai 6000. START II (kas parakstīts 1993. gada janvārī un kuru 1996. gada janvārī ratificējusi ASV, bet 2000. gada aprīlī Krievija) pieprasa vēl samazināt katras puses stratēģiskos ieročus apjomā no 3000 līdz 3500 un likvidēs daudzkārtējās neatkarīgi mērķējamās atkārtoti ieviejamās nesējraķetes (MIRV) no starpkontinentālajām ballistikajām raķetēm (ICBM), kā arī nodrošinās pakļaušanos iepriekšējām pārbaudēm. Pēc Krievijas START II ratifikācijas ASV un Krievija ir izteikušas gatavību uzsākt START III sarunas, lai turpinātu samazināt stratēģiskos ieročus apjomā no 2000 līdz 2500 un izteiktu gatavību ieviest pasākumus, kas saistīti ar atklātumu stratēģisko kaujas galviņu inventarizācijā un stratēģisko kodolgalviņu iznīcināšanā.

Citās saistītās jomās NATO dalībvalstis visas ir līdzdalībnieces un pilnībā atbalsta Līgumu par kodolieroču neizplatīšanu (NPT), kuru parakstījušas 187 valstis. Tās ir mudinājušas visas valstis, kas to vēl nav izdarījušas, pievienoties un īstenot Līgumu. 2000. gada maijā NPT Piecgades pārskata konferencē Ņujorkā, piecas kodollielvalstis, kas ir ANO Drošības padomes pastāvīgās locekles, - Ķīna, Francija, Krievija, Apvienotā Karaliste un ASV - papildus praktiskiem pasākumiem līguma īstenošanai apņēmašas "nepārprotamus pasākumus... veikt totālu savu kodolarsenāla iznīcināšanu, virzoties uz pilnīgu atbrūošanu". Šī apņemšanās pauž būtisku progresu kodolieroču kontroles sfērā, kurš arī varētu radīt pozitīvu ietekmi tālākajā ieroču kontroles kārtībā.

NATO stingri atbalsta spēkus, kas iesaistīti kodolieroču samazināšanā apdomātā un progresīvā veidā. Alianse konsekventi ir apsveikusi Stratēģisko ieroču samazināšanas līguma (START) progresu un ir uzsvērusi vajadzību pēc tā, lai START II Līgums stātos spēkā, un šis notikums varētu virzīt uz turpmāku nozīmīgu stratēģiskā arsenāla samazināšanu, kas paredzēta START III Līgumā.

Visas šīs apņemšanās un pasākumi atbilst Alianses mērķim nodrošināt drošību un stabilitāti ar iespējami mazāko spēku daudzumu atbilstoši aizsardzības prasībām.

NATO atlikušo kodolspēku loma

Atlikušo kodolspēku fundamentālais mērķis ir politisks: saglabāt mieru un novērst spaidus. Tie nodrošina, ka agresija pret NATO rada nenosakāmu un nepieņemamu risku tādā veidā, kādā to nespēj parastie spēki vien. Turklāt kopā ar piemērotu parasto militāro spēju daudzumu tie rada reālu nedrošību ikvienai valstij, kas varētu meklēt politisku vai militāru ieguvumu, lietojot draudus vai masu iznīcināšanas ieročus pret Aliansi. Atturoties no kodolieroču, bioloģisko un ķīmisko ieroču lietošanas, Alianses spēki sniedz ieguldījumu Alianses mēģinājumos novērst šo ieroču izplatību un to piegādi.

Kopējā drošība, ko nodrošina NATO kodolpozīcija, tiek sadalīta starp visām Alianses dalībvalstīm. Turklāt Eiropā izvietotie ASV kodolspēki, kas iekļauti NATO, pastiprina politisko un militāro saikni starp Alianses Eiropas un Ziemeļamerikas dalībvalstīm. Tajā pat laikā, valstis bez kodolieročiem, ņemot dalību Alianses kodolpolitikas īstenošanā, demonstrē Alianses solidaritāti, kā arī dalībvalstu kopējo apņemšanos saglabāt savu drošību un paplašināt dalību atbildībā un riskos starp tām.

Starp dalībvalstīm tiek dalīta arī politiskā NATO kodolpozīcijas pārraudzīšana. NATO kodolpozīcijas plānošanas grupa paredz forumu, kurā aizsardzības ministri no sabiedrotajiem ar kodolieročiem, gan bez tiem

(izņemot Francija) piedalās NATO kodolpozīcijas lēmumos un Alianses kodolpolitikas attīstīšanā. Tas tiek balstīts uz dalībvalstu vienošanos, ka NATO militāro spēju pamatā ir jāsaglabā - un šai saglabāšanai jābūt redzamai - attiecīgs spēku sajaukums, piegādājot tiem pamata militāro spēku štatu, kas vajadzīgs kopējai paš aizsardzībai. NATO kodolspēki saglabā būtisku pamata spēju elementu par spīti milzīgajām izmaiņām drošības vidē, kas ir ļāvis NATO uzsākt nozīmīgu samazināšanu gan tā kodolpozīcijā, gan paļāvībā uz kodolieročiem.

ALIANSES ATTĪSTĪBAS PROCESS

NATO PAPLAŠINĀŠANĀS PROCESS

"Puses, vienprātīgi vienojoties, var uzskatīt jebkuru citu Eiropas valsti, kura ir līdz atbilstoši, lai sakmētu šī Līguma principus un veicinātu Ziemeļatlantijas līguma drošību, pievienoties šim Līgumam [...]"

10. pants, Ziemeļatlantijas līgums, Vašingtona, 1949. gada 4. aprīlis

3. NODAĻA

Kopš Ziemeļatlantijas līguma nosaukuma pasākumiem 1970. gados, kas parakstīja Līgumu un nodrošināja NATO drošības vai sēdēs valstis, līdz ar to NATO tagad ir 19 dalībnieki: Čehija, Polija un Ungārija pievienojās Aliansei 1999. gada martā pēc 1997. gada Madrides galotni sanāksmē izteiktā uzdevuma. Pēc šīs trīs valstu pievienošanās NATO izvērtējās galotni sanāksmē Vašingtonā 1999. gada aprīlī. Tajā laikā NATO līgum izvērtēja Albānijas un Krievijas pievienošanās.

ALIANSES ATTĪSTĪBAS PROCESS

galotni un valstis, drošību Eiropas līguma

Tuvāto gadu laikā, kad Alianse izvērtās, kā alianču valstu iekļaušana varas kopā ar šīs valstis, drošības un stratēģiskām interesēm un uzlabot kopīgo Eiropas drošību un stabilitāti. Tajā laikā ar jaudām uzlabojumiem valstīs, kas pievienojās Aliansei, izvērtējās drošības

NATO paplašināšanās process

Partnerattiecības mieram

NATO līgum izvērtējās, kā alianču valstu iekļaušana varas kopā ar šīs valstis, drošības un stratēģiskām interesēm un uzlabot kopīgo Eiropas drošību un stabilitāti. Tajā laikā ar jaudām uzlabojumiem valstīs, kas pievienojās Aliansei, izvērtējās drošības

NATO sadarbība ar Krieviju

NATO partnerattiecības ar Ukrainu

1999. gada Alianse dialogos ar Vidusjūras valstīm

NATO Dienvidaustrumu Eiropas iniciatīva

Pēc Alianse galotni ministru sanāksmē 1994. gada decembris Alianse izvērtējās, kā alianču valstu iekļaušana varas kopā ar šīs valstis, drošības un stratēģiskām interesēm un uzlabot kopīgo Eiropas drošību un stabilitāti. Tajā laikā ar jaudām uzlabojumiem valstīs, kas pievienojās Aliansei, izvērtējās drošības

... un ... NATO ...
... NATO ...
... NATO ...
... NATO ...
... NATO ...
... NATO ...
... NATO ...
... NATO ...
... NATO ...
... NATO ...

3. NODAĻA

ALIANSES ATTĪSTĪBAS PROCESIS

NATO pastiprinātais process

Partnerattiecības mērķi

NATO sadarbība ar Krieviju

NATO partnerattiecības ar Ukrainu

Alianse-Ēģiptes un Vidusjūras reģions

NATO Dienvidaustrumu Eiropas iniciatīva

ALIANSES ATTĪSTĪBAS PROCESS

NATO PAPLAŠINĀŠANĀS PROCESS

"Puses, vienprātīgi vienojoties, var uzaicināt jebkuru citu Eiropas valsti, kura ir tādā stāvoklī, lai sekmētu šī Līguma principus un veicinātu Ziemeļatlantijas telpas drošību, pievienoties šim Līgumam. (...)"

10. pants, Ziemeļatlantijas līgums, Vašingtona, 1949. gada 4. aprīlī.

Kopš Ziemeļatlantijas līguma parakstīšanas sākotnējām 12 valstīm, kas parakstīja Līgumu un nodibināja NATO, pievienojās vēl septiņas valstis, līdz ar to NATO tagad ir 19 sabiedrotie. Čehija, Polija un Ungārija pievienojās Aliansei 1999. gada martā pēc 1997. gada Madrides galotņu sanāksmē izteiktā uzaicinājuma. Pēdējās trīs valstis pirmo reizi kā dalībvalstis piedalījās galotņu sanāksmē Vašingtonā 1999. gada aprīlī. Tajā laikā NATO līderi uzsvēra Alianses atvērtības principa saglabāšanu jaunu valstu uzņemšanai un galvoja, ka NATO arī turpmāk uzaicinās jaunas dalībvalstis, lai sekmētu Līguma principus un veicinātu drošību Eiroatlantijas telpā.

Tuvāko gadu laikā, kad Alianse izvērtēs, kā attiecīgu valstu iekļaušana varēs kalpot tās vispārējām politiskām un stratēģiskām interesēm un uzlabot vispārējo Eiropas drošību un stabilitāti, tā nāks klajā ar jauniem uzaicinājumiem valstīm, kuras vēlas un ir spējīgas uzņemties dalībvalsts saistības.

NATO līderi ir nākuši klajā ar Rīcības plānu dalībai NATO, kas īpaši izstrādāts, lai sniegtu padomus un atbildes valstīm, kuras vēlas pievienoties Aliansei.

1995. gada NATO pētījums par paplašināšanos

1994. gada janvārī, Briseles galotņu tikšanās laikā, Alianses līderi atkārtoti apstiprināja, ka Alianse ir gatava pieņemt citas Eiropas valstis, kas ir spējīgas sekmēt Vašingtonas līguma principus un dot ieguldījumu Ziemeļatlantijas telpas drošībā.

Pēc Alianses ārlietu ministru lēmuma 1994. gada decembrī Alianses sabiedrotie 1995. gadā pārskatīja tālākās paplašināšanās jautājumus - "kāpēc un kā". Līdz ar to tika izveidots "Pētījums par NATO paplašināšanos", ar kura saturu 1995. gada septembrī tika iepazīstinātas ieinteresētās partnervalstis, un tas tika padarīts par publiski pieejamu dokumentu. Pētījumā iekļautie principi veido pamatu NATO atvērtajai pieejai jaunu dalībvalstu pieņemšanā NATO. Attiecībā uz NATO paplašināšanās jautājumu

"kāpēc" pētījumā ir secināts, ka līdz ar aukstā kara beigām un beidzot pastāvēt Varšavas Līguma Organizācijai ir radusies gan vajadzība, gan arī unikāla iespēja veidot augstāku drošību visā Eiroatlantijas telpā, neveidojot jaunas dalījuma līnijas.

NATO paplašināšanās ir solis pretim Alianses pamatmērķiem uzlabot drošību un paplašināt stabilitāti visā Eiroatlantijas telpā, kas vienlaicīgi papildina plašākas integrācijas tendences, īpaši Eiropas Savienības (ES) paplašināšanos un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) stiprināšanu Eiropā (skatīt 15. nodaļu). Tā nevienam nerada draudus. NATO turpinās eksistēt kā aizsardzības Alianse, kuras fundamentālais mērķis ir saglabāt mieru Eiroatlantijas telpā un nodrošināt drošību dalībvalstīm.

Pētījumā tālāk norādīts, ka Alianses paplašināšanās veicinās un uzlabos stabilitāti un drošību visām Eiroatlantijas telpas valstīm vairākos veidos. Tā iedrošinās un atbalstīs demokrātiskās reformas, ieskaitot civilās un demokrātiskās kontroles izveidošanu pār militārajiem spēkiem. Tā veicinās sadarbības, konsultāciju un vienprātības veidošanas paradumus un modeļus, kas raksturo pašreizējo dalībvalstu attiecības, kā arī veicinās labas kaimiņattiecības visā Eiroatlantijas telpā. Tā palielinās aizsardzības plānošanas un militāro budžetu atklātību, tādējādi pastiprinot savstarpējo uzticēšanos starp valstīm, un pastiprinās integrācijas un sadarbības tendences Eiropā. Turklāt paplašināšanās stiprinās Alianses spēju veicināt Eiropas un starptautisko drošību, kā arī tās atbalstu miera uzturēšanā ANO vai EDSO ietvaros; un stiprinās un paplašinās transatlantisko partnerību.

Attiecībā uz paplašināšanās jautājumu "kā" pētījumā apstiprināts, ka tāpat kā iepriekš jebkura paplašināšanās nākotnē notiks ar jaunu valstu pievienošanos Ziemeļatlantijas līgumam, pamatojoties uz līguma 10. pantu. Pēc uzņemšanas jaunās dalībvalstis saņemtu visas tiesības un uzņemtos saistības, ko paredz Līgums. Tām būtu jāpieņem principi, politika un procedūras, ko pieņēmušas visas Alianses dalībvalstis, un jādarbojas saskaņā ar tiem kopš pievienošanās brīža. Pētījumā skaidri norādīts, ka vēlēšanās un spēja izpildīt šādas prasības ne tikai uz papīra, bet arī reālā praksē, būtu noteicošais faktors jebkurā Alianses lēmumā uzaicināt valsti pievienoties NATO.

Valstīm, kuras ir iesaistītas etniskos vai ārējos teritoriālos disputos, tai skaitā nepamatotās prasībās vai iekšējos juridiskos disputos, vispirms tie ir jāatrisina mierīgā ceļā saskaņā ar EDSO principiem, un tikai tad tās var kļūt par dalībvalstīm.

Pētījumā arī norādīts, ka ieinteresētās valsts spēja sniegt ieguldījumu militāri kolektīvajai aizsardzībā, miera uzturēšanā un citās jaunās Alianses misijās, ir noteicošs faktors lēmumā uzaicināt to pievienoties Aliansei.

Pētījuma noslēgumā teikts, ka Alianse pēc vienprātības principa izlemj vai uzaicināt katru jauno dalībvalsti pievienoties, pamatojot lēmumu ar savu vērtējumu - tajā brīdī, kad šāds lēmums ir jāpieņem, - vai attiecīgās valsts dalība vairotu drošību un stabilitāti Ziemeļatlantijas telpā, vai nē. Nevienai valstij ārpus Alianses nav veto tiesības vai iespējas kā citādi ierobežot paplašināšanās procesu vai lēmumus šajā sakarā.

1997. gada Madrides galotņu sanāksmē pēc rūpīga un visaptveroša izvērtēšanas procesa un aktīva individuāla dialoga ar ieinteresēto pusi Alianses valstu un valdību vadītāji uzaicināja Čehiju, Poliju un Ungāriju uzsākt ar NATO sarunas par pievienošanos. Saskaņā ar šo lēmumu iestāšanās sarunas ar katru uzaicināto valsti notika 1997. gada rudenī, un Pievienošanās protokoli ar katru valsti individuāli tika parakstīti 1997. gada decembrī. Šie Pievienošanās protokoli tika ratificēti 16 Alianses valstīs saskaņā ar katras valsts procedūru un trijās jaunajās valstīs. Šīs trīs valstis formāli pievienojās Līgumam 1999. gada martā.

NATO paplašināšanās ir pastāvīgs, atvērts process, nevis vienreizējs notikums.

Pievienošanās process

Galvenie posmi trīs jauno dalībvalstu pievienošanas procesā bija sekojoši:

- **1994. gada 10. janvāris.** NATO galotņu tikšanās laikā Briselē Alianses līderi paziņo, ka viņi gaida un pozitīvi novērtēs NATO paplašināšanos, kas iekļautu demokrātiskās valstis austrumos. Viņi atkārtoti apstiprināja, ka dalība Aliansē, kā to nodrošina Vašingtonas līguma 10. pants, ir pieejama citām Eiropas valstīs, kas gatavas sekmēt šī Līguma principus un veicināt Ziemeļatlantijas telpas drošību.
- **1995. septembris.** Alianse pieņem pētījumu par NATO paplašināšanos, kurā aprakstīti faktori, kas būtu jāņem vērā paplašināšanās procesā. Tā arī izvirzīja noteikumus, ka procesā ir jāņem vērā politisko un ar drošību saistīto jautājumu attīstība Eiropā kopumā. Pētījums veido pamatu NATO attieksmei pret jaunu valstu uzaicināšanu pievienoties Aliansei.
- **1996. gadā** tika uzsākts intensīvs individuāls dialogs ar 12 ieinteresētajām partnervalstīm. Šīs sesijas uzlaboja ieinteresēto valstu izpratni par to, kā darbojas Alianse, un deva Aliansei labāku izpratni par to, uz kāda līmeņa ir šo valstu iekšējā attīstība, kā arī tas, kā tā risina savus strīdus ar kaimiņvalstīm. Pētījumā bija uzsvērts, ka tas ir nozīmīgs priekšnoteikums dalībai NATO.

- **1996. gada 10. decembris.** NATO sabiedrotie, gatavojoties lēmuma pieņemšanai Madrides galotņu sanāksmē 1997. gada jūlijā, uzsāka veidot rekomendācijas par to, kura valsts vai valstis būtu aicināmas uzsākt pievienošanās sarunas.
- **1997. gada sākums.** Pēc 11 partnervalstu pieprasījuma ar tām notika intensīvs individuāls dialogs. Vienlaicīgi NATO militārās autoritātes veica analīzi par svarīgiem militāriem faktoriem saistībā ar valstīm, kurām bija interese pievienoties NATO.
- **1997. gada 8. jūlijs.** Sabiedroto līderi tikšanās laikā Madridē uzaicināja Čehiju, Poliju un Ungāriju uzsākt pievienošanās sarunas ar Aliansi. Viņi arī apstiprināja, ka arī turpmāk NATO dos iespēju pievienoties jaunām dalībvalstīm.
- **1997. gada septembris un novembris.** Notika pievienošanās sarunas ar katru no trim uzaicinātajām valstīm. Sarunu noslēgumā tās visas nosūtīja vēstules ar saviem nolūkiem, apstiprinot saistības, kuras tās uzņēmas sarunu laikā.
- **1997. gada 16. decembris.** NATO ārlietu ministri parakstīja Ziemeļatlantijas līguma protokolus par trīs jaunu valstu pievienošanos.
- **1998. gadā** Alianses valstis ratificēja Pievienošanās protokolus saskaņā ar savām nacionālajām procedūrām.
- **1999. gada 12. marts.** Pēc savu nacionālo likumdošanas procedūru izpildīšanas, Čehijas, Polijas un Ungārijas ārlietu ministri iesniedza Ziemeļatlantijas līguma pievienošanās dokumentus ceremonijā "Independence", kas notika Misūri štātā, ASV. Tas nozīmēja, ka šīs valstis ir formāli pievienojušās Aliansei.
- **1999. gada 16. marts.** Trīs jauno dalībvalstu karogi ceremonijas laikā tika pacelti pie NATO galvenās mītnes Briselē.

Šajā laikā katrā no perspektīvajām dalībvalstīm tika veiksmīgi paveikti vairāki pasākumi, kas nodrošinātu efektīvu to nākotnes dalību Aliansē. Tie aptvēra pasākumus drošības jomā (piemēram, izkārtojums kādā tiek saņemta, uzkrāta un lietota klasificēta informācija), kā arī pasākumus tādās jomās kā gaisa aizsardzība, infrastruktūra, spēku plānošana, komunikācijas un informācijas sistēmas.

Rīcības plāns dalībai NATO

Rīcības plāns dalībai NATO (MAP) ir sastādīts, lai palīdzētu sagatavoties valstīm, kas vēlas pievienoties Aliansei, ar padomiem, palīdzību un praktisku atbalstu visos NATO dalības aspektos. Tā galvenās iezīmes:

- kandidātvalsts iesniedz individuālu gada nacionālo programmu par tās gatavošanos iespējamajai dalībai nākotnē; šai programmai ir jāaptver politiskie, ekonomiskie, aizsardzības, resursu, drošības un juridiskie aspekti;
- rūpīgi izstrādāts un atklāts novērtējuma mehānisms par kandidātvalsts progresu to programmu ietvaros, kas ietver kā politiskos un tehniskos padomus, tā arī gadskārtēju 19+1 tikšanos Padomes līmenī, lai novērtētu progresu;
- informācijas apmaiņas centrs, lai palīdzētu koordinēt NATO un dalībvalstu palīdzību kandidātvalstīm aizsardzības/militārajā jomā;
- aizsardzības plānošanas taktika kandidātvalstīm, kas ietver to plānošanas mērķu izstrādāšanu un pārskatu, par kuriem panākta iepriekšēja vienošanās.

NATO ārlietu ministri pastāvīgi pārskatīs paplašināšanās procesu, to skaitā arī Rīcības plāna dalībai NATO izpildi. NATO līderi pārskatīs procesu to nākamajā galotņu tikšanās reizē, kas notiks ne vēlāk kā 2002. gadā.

1999. gada aprīlī uzsāktais Rīcības plāns dalībai NATO (MAP) ir palīdzējis valstīm, kas vēlas kļūt par NATO dalībvalstīm, pastiprināti koncentrēt spēkus uz to mērķu un prioritāšu sasniegšanu, kas iestrādāti plānā. Turklāt to izpildīšana vairs nav tikai ārlietu un aizsardzības ministriju jautājums. Līdz ar starpministriju sanāksmju izveidošanu nacionālajā līmenī, Plāna mērķu izpildē pieaug citu valsts departamentu iesaiste koordinētā un sistemātiskā darbā.

Deviņas valstis, kuras ir deklarējušas savu interesi pievienoties NATO un piedalās MAP, ir Albānija, Bulgārija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Rumānija, Slovākija, Slovēnija un bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika¹.

MAP piepilda NATO solījumu - turēt durvis atvērtas. Tomēr dalība MAP negarantē dalībvalsts statusu nākotnē, un Plāns nav arī vienkārša pārbaude tam, ko kandidātvalstis izpilda. Lēmums uzaicināt kandidātvalsti uzsākt pievienošanās sarunas NATO pieņem pēc vienprātības principa un katrā gadījumā individuāli.

1 Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo vārdu.

MAP nodrošina, ka kandidātvalstis saņems NATO novērtējumu un padomus gatavošanās procesā, lai palīdzētu tām sasniegt dalībvalsts statusu nākotnē. Tā paredz aktivitāšu kopu, kas izstrādātas, lai stiprinātu katras kandidātvalsts gatavību. MAP neaizstāj iniciatīvas Partnerattiecības mieram (PfP) programmu. Kandidātvalsts dalība PfP un tās Plānošanas un pārskata procesā (PARP) ir pielāgota atbilstoši tās vajadzībām. Pilna dalība PfP/PARP ir būtiska tāpēc, ka tā dod iespēju kandidātvalstij izkopt sadarbību ar NATO spēkiem un sagatavot savas spēku struktūras un spējas iespējamajai dalībai nākotnē.

Tāpat kā PfP, MAP vadība noris pēc pašizvēles principa: kandidātvalstis var brīvi izvēlēties tos MAP elementus, kas vislabāk atbilst to nacionālajām prioritātēm un apstākļiem. Visas kandidātvalstis ir iesniegušas Gada nacionālo programmu par gatavošanos iespējamam dalībvalsts statusam, un šajā programmā ir iztirzāti politiskie un ekonomiskie, aizsardzības/militārie, resursu, drošības un juridiskie jautājumi. Tās nosaka savus mērķus, uzdevumus un darba programmas. Ir paredzēts, ka šīs programmas tiks atjaunotas katru gadu, bet tās var tikt papildinātas jebkurā laikā.

NATO seko katras kandidātvalsts panāktajam progresam un sniedz politiskos un tehniskos padomus. Ziemeļatlantijas padomes tikšanās ar katru kandidātvalsti ir paredzētas diskusijām par panākto progresu. Gada laikā tikšanās un semināri ar NATO civilajiem un militārajiem ekspertiem dažādās jomās dod iespējas diskutēt par visiem jautājumiem, kas saistās ar iespējamo dalību. Gadskārtējs konsolidēts progresa ziņojums par aktivitātēm MAP ietvaros tiks iesniegts NATO ārlietu un aizsardzības ministriem ikgadējā pavasara sanāksmē.

Tiek gaidīts, ka kandidātvalstis sasniegs zināmus mērķus politiskajos un ekonomiskajos jautājumos. Tie var būt jebkura starptautiskā, etniskā vai ārēji teritoriālā disputa noregulēšana ar mierīgiem līdzekļiem; apņemšanās ievērot likuma varu un cilvēktiesības; demokrātiskas kontroles izveidošana pār bruņotajiem spēkiem; stabilitātes un labklājības veicināšana ar brīvu ekonomiku, sociālo taisnīgumu un atbildīgu attieksmi pret vidi.

Aizsardzības un militāro jautājumu pamatā ir valsts spēja sniegt ieguldījumu kolektīvajai aizsardzībai un Alianses jaunām misijām. Pilna dalība PfP ir būtiska sastāvdaļa. Ar savām individuālajām PfP programmām kandidātvalstis var koncentrēties uz būtiskajām lietām, kas saistītas ar dalību NATO. Partnerības mērķi kandidātvalstīm ietver plānošanas mērķus tieši tajās jomās, kas ir vissvarīgākās valstīm, kuras vēlas pievienoties NATO.

Resursu jautājumos pats galvenais ir katras kandidātvalsts apņemšanās ieguldīt pietiekamus resursus aizsardzībai, lai tās varētu paveikt uzņemtās saistības, ko uzliktu nākotnes dalība NATO kolektīvajos pasākumos.

Drošības jautājuma centrā ir kandidātvalstu spēja garantēt, ka tiks izveidotas nepieciešamās procedūras, lai nodrošinātu slepenas informācijas drošību.

Juridiskie aspekti ir saistīti ar jautājumu par nepieciešamību kandidātvalstīm nodrošināt, ka juridiskie plāni un līgumi, kas nosaka sadarbību NATO ietvaros, ir iekļauti to nacionālajā likumdošanā.

PARTNERATTIECĪBAS MIERAM

Mērķis un kompetence

Partnerattiecības mieram (PfP) ir svarīga iniciatīva, kuru NATO izveidoja 1994. gada janvārī Briselē Ziemeļatlantijas padomes galotņu sanāksmē. Partnerattiecību mērķis ir uzlabot stabilitāti un drošību visā Eiropā. Iniciatīvas Partnerattiecības mieram ielūgums tika nosūtīts visām valstīm, kuras piedalās Ziemeļatlantijas Sadarbības padomē (NACC)² un citām valstīm, kuras piedalās Eiropas Drošības un sadarbības konferencē (CSCE)³, un kuras ir spējīgas un vēlas sniegt ieguldījumu šajā programmā. Kopš šī brīža ielūgumu ir pieņēmušas pavisam 30 valstis. Pēc trīs bijušo PfP valstu - Čehijas, Polijas un Ungārijas - pievienošanās Aliansei pašreiz ir 27 dalībnieki. Aktivitātes, kuras uzņemas katra partnervalsts, rod aizsākumu kopīgi izstrādātā Individuālā Partnerības programmā.

PfP programma ir vērsta uz sadarbību, kas saistīta ar aizsardzību, taču tā neaprobežojas tikai ar dialogu un sadarbību, lai izveidotu īstas partnerattiecības starp katru partnervalsti un NATO. Tā ir kļuvusi par svarīgu un pastāvīgu Eiropas drošības arhitektūras iezīmi un palīdz paplašināt un spēcīnāt politisko un militāro dialogu visā Eiropā. Programma palīdz palielināt stabilitāti, samazināt draudus mieram un veidot stiprinātas drošības attiecības, kas pamatojas uz praktisku sadarbību un apņemšanos īstenot Alianses uzsvērtos demokrātijas principus. Saskaņā ar PfP Struktūras dokumentu, kuru vienlaicīgi ar PfP Ielūguma dokumentu izdeva valstu un valdību vadītāji, NATO apņemas sniegt konsultācijas jebkuram aktīvam partnerim, ja tas apzinās tiešus draudus tās teritoriālajai integritātei, politiskajai neatkarībai vai drošībai.

2 1997. gada maijā NACC nomainīja Eiroatlantijas Partnerības padome (EAPC). EAPC ietilpst 46 dalībvalstis.

3 1995. gada sākumā Eiropas Drošības un sadarbības konference (CSCE) pārtapa par organizāciju (EDSO). Tajā ir 55 dalībvalstis, un tā apvieno visas Eiropas valstis, ASV un Kanādu.

Visas Pfp dalībvalstis ir arī Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) dalībvalstis, kas izveido vispārējo pamatu sadarbībai starp NATO un tās partnervalstīm. Tomēr iniciatīva Partnerattiecības mieram saglabā savu atsevišķu identitāti struktūrā, ko nodrošina EAPC, un uztur savus pamatelementus un procedūras. Tā ir veidota uz divpusējām attiecībām starp NATO un katru Pfp valsti.

Mērķi

Struktūras dokumentā iestrādāti konkrēti pasākumi, kas jāizpilda katrai dalībvalstij, kura sadarbojas ar NATO, lai izpildītu programmas mērķus kopumā. Tie ir sekojoši:

- uzlabot atklātību nacionālajā aizsardzības plānošanas un budžeta procesos;
- nodrošināt demokrātisku kontroli pār aizsardzības spēkiem;
- uzturēt spējas un gatavību dot ieguldījumu operācijām Apvienoto Nāciju Organizācijas un/vai EDSO vadībā;
- attīstīt kooperatīvas militāras attiecības ar NATO kopējas plānošanas, sagatavošanas un mācību mērķiem, lai stiprinātu Pfp dalībnieku spēju uzņemties miera uzturēšanas, meklēšanas un glābšanas, humanitāro operāciju misijas un citas misijas, par kurām pēc tam panākta vienošanās;
- ilgākā laikā attīstīt spēkus, kas ir spējīgāki sadarboties ar Ziemeļatlantijas Alianses dalībvalstu spēkiem.

Struktūras dokumentā arī uzsvērts, ka aktīvai dalībai iniciatīvā Partnerattiecības mieram būs nozīmīga loma jaunu valstu iekļaušanā NATO attīstības procesā.

Procedūras un struktūras

Jebkura valsts, kas vēlas pievienoties iniciatīvai Partnerattiecības mieram, vispirms tiek aicināta parakstīt Struktūras dokumentu. Papildus aprakstam par Partnerattiecību mērķiem tajā norādīti arī pamatprincipi, uz kuriem ir izveidota Pfp. Ar parakstu valstis apstiprina savu politisko apņemšanos saglabāt demokrātisku sabiedrību un ievērot starptautisko likumu principus. Tās atkārtoti apstiprina savu apņemšanos godprātīgi izpildīt ANO hartas saistības un Universālās cilvēktiesību deklarācijas principus; atturēties no draudiem vai spēka lietošanas pret teritoriālo integritāti vai politiski neatkarīgu valsti; ievērot esošās robežas; un atrisināt strīdus mierīgā ceļā. Tās arī

apstiprina savas saistības Helsinku Noslēguma dokumenta un visu sekojošo CSCE/EDSO dokumentu ietvaros un apņemšanos izpildīt saistības, kuras tās ir uzņēmušās atbruņošanās un ieroču kontroles jomās.

Pēc Struktūras dokumenta parakstīšanas katras partnervalsts nākamais solis ir NATO Prezentācijas dokumenta iesniegšana. Šajā dokumentā aprakstīti soļi, kas tiks veikti, lai sasniegtu Partnerattiecību politiskos mērķus, militāro un citu spēju apjomu, ko partnervalsts gatavojas nodot iniciatīvas Partnerattiecības mieram vajadzībām, un specifiskām sadarbības jomām, kuras partnervalsts vēlas attīstīt kopā ar NATO.

Pamatojoties uz paziņojumu, kas ietverts Prezentācijas dokumentā, un ieteikumiem no NATO un katras partnervalsts puses, kopīgi tiek izstrādāta un panākta vienošanās par Individuālo partnerības programmu (IPP). Tā aptver divus gadus ilgu laika posmu. IPP satur partnervalsts politisko mērķu PfP paziņojumu, militāro un citu spēju apjomu, ko partnervalsts gatavojas nodot Partnerattiecību mieram vajadzībām, plašus sadarbības mērķus starp Aliansi un partnervalsti dažādās sadarbības jomās, un konkrētas aktivitātes, kuras tiks īstenotas katrā IPP sadarbības jomā.

Aktivitātes izvēlas katra partnervalsts individuāli, balstoties uz savām individuālām prasībām un prioritātēm, no saraksta, kas pievienots Partnerattiecību darba programmai (PWP). Šis pašizvēles princips ir nozīmīgs PfP aspekts, kurš atzīst, ka katras partnervalsts vajadzības un situācija atšķiras un pašas partnervalsts uzdevums ir definēt aktivitāšu un sadarbības veidus, kas visvairāk atbilst to vajadzībām. Darba programma ietver plašu iespējamo sadarbības jomu aprakstu un iespējamo aktivitāšu sarakstu katrā konkrētā sfērā. PWP, kā katra IPP, aptver divu gadu posmu un tiek pārskatīta katru gadu. Tā tiek sagatavota ar pilnu partnervalsts līdzdalību.

Sadarbības jomas

Uzlabotā PfP sadarbība pārklāj plašu iespēju spektru - kā militārajās jomās, tā arī plašākās, ar aizsardzību saistītās jomās, bet ne tikai tīri militāros jautājumos. Sadarbības jomas, kas uzskaitītas pašreizējā Partnerattiecību darba programmā 2001.-2002. gadam, ir sekojošas:

1. Ar gaisa aizsardzību saistītie jautājumi;
2. Gaisa telpas menedžments/kontrole;
3. Konsultācijas, komandas un kontrole, ieskaitot komunikācijas un informācijas sistēmas, navigācijas un identifikācijas sistēmas, sadarbības aspekti, procedūras un terminoloģija;
4. Civilo ārkārtas situāciju plānošana;

5. Krīzes situāciju vadība;
6. Spēku un aizsardzības struktūru demokrātiska kontrole;
7. Aizsardzības plānošana, budžets un resursu menedžments;
8. Nacionālo aizsardzības apgādes programmu plānošana, organizācija un menedžments un starptautiskā sadarbība bruņojuma jomā;
9. Aizsardzības politika un stratēģija;
10. Nacionālās aizsardzības pētniecības un tehnoloģiju plānošana, organizācija un pārvalde;
11. Militārā ģeogrāfija;
12. Globāla humānu mīnu akcija;
13. Valodu apmācība;
14. Patērētāju apgāde;
15. Medicīniskie pakalpojumi;
16. Meteoroloģiskais atbalsts NATO/partnervalstu spēkiem;
17. Militārā infrastruktūra;
18. NBC aizsardzība;
19. Miera uzturēšanas konceptuālie, plānošanas un operacionālie aspekti;
20. Mazie un viegie ieroči;
21. Standartizācijas operacionālie, materiālie un administratīvie aspekti;
22. Militārās mācības un saistītās apmācību aktivitātes;
23. Militārā izglītība, apmācība un doktrīna.

Iniciatīvas Partnerattiecības mieram politiski militārā vadības komiteja (PfP/PMSC)

Iniciatīvas Partnerattiecības mieram politiski militārā vadības komiteja ir galvenā darba struktūra, kas atbild par PfP jautājumiem. Tā tiekas dažādā sastāvā - vai nu tikai sabiedrotie, vai sabiedrotie ar partneriem.

PMSC galvenā atbildība ietver padomdevēja funkcijas Ziemeļatlantijas padomei PfP jautājumos; vispārējo atbildību par Partnerattiecību darba programmas koordināciju; un uzdevumus attīstīt politiski militāros principus, kuras lieto NATO Militārās struktūras, gatavojot savu ieguldījumu Partnerattiecību darba programmā par militārām apmācībām un aktivitātēm; sagatavot norādījumus, gatavojot Individuālās partnerības programmas un tās iesniedzot Padomei apstiprināšanai; un attīstīt un koordinēt darbu par Partnerattiecību plānošanas un pārskata procesu (PARP) (skatīt zemāk).

PfP sadarbības militāros aspektus ir izstrādājušas NATO militārās struktūras, pamatojoties uz principiem, ko piedāvā PMSC un kurām piekrīt Padome. PfP darba forums militārajā jomā ir Militārās komitejas sadarbības darba grupa (MCWG(COOP)), kas rīkojas kā konsultatīva struktūra Militārajai komitejai. MCWG(COOP) tiekas vai nu tikai sabiedroto, vai sabiedroto un partnervalstu sastāvā. Militārā komiteja arī tiekas ar partnervalstīm, lai diskutētu par PfP sadarbības militārajiem aspektiem.

Partnerības koordinācijas vienība (PCC)

Partnerības koordinācijas vienība ir unikāla PfP struktūra, kas atrodas Monzā (Beļģijā), kur atrodas arī NATO bruņoto spēku Eiropā virspavēlnieka štābs (SHAPE). Tā tika izveidota Ziemeļatlantijas padomes pārraudzībā un pilda uzdevumus tiešā abu NATO Stratēģisko komandieru pārraudzībā.

PCC uzdevums ir koordinēt kopējas militāras aktivitātes PfP ietvaros un veikt nepieciešamo militāro plānošanu, lai realizētu Partnerattiecību darba programmas militāros aspektus, īpaši tos, kas attiecas uz mācībām un ar to saistītām aktivitātēm tādās jomās kā miera uzturēšana, humānās operācijas, meklēšana un glābšana. PCC arī piedalās šādu militāro aktivitāšu izvērtēšanā. Detalizēta militāro mācību operacionālā plānošana ir militārās komandstruktūras atbildība, kura vada mācības.

Vienību vada direktors. Tās sastāvu, kuram ir starptautisks statuss, veido NATO personāls, un kopš 1998. gada sākuma tajā ir iekļauts arī personāls no partnervalstīm. Štāba virsnieki no partnervalstu misijām arī ir pievienoti PCC sadarbības nolūkos.

NATO galvenajā mītnē partnervalstis ir izveidojušas diplomātiskās misijas, kuras formāli ir akreditētas NATO, kā arī vecākās militārās pārstāvniecības Militārajā komitejā.

Uzlabotās PfP piemēri

Izpildot lēmumus, kas pieņemti 1997. gadā uzlabot PfP, ātri tika īstenots viens no nozīmīgākajiem soļiem - PfP Štāba elementu (PSE) izveidošana vairākos NATO militārajos štābos stratēģiskos un reģionālos līmeņos. Šim procesam, kas ietver PSE veidošanu subreģionālajā līmenī, otrā fāzē šobrīd ir īstenošanas stadijā. Katrs PSE elements sastāv no sabiedroto un partnervalstu virsnieku centra ar starptautisku statusu, šo centru personāls strādā kopā pie mācību plānošanas un kopīgi veic citas funkcijas. Apmēram 56 cilvēku ir partnervalstu personāls un līdzīgs skaits NATO personāla ir iesaistīti astoņos PSE, kas šobrīd jau ir izveidoti. Tas ietver septiņus partnervalstu virsniekus, kuri darbojas Partnerattiecību koordinācijas vienībā (PCC) Monzā, kopā ar kolēģiem no NATO valstīm.

Partnervalstis NATO Militārajā komitejā EAPC/PfP izpausmē pārstāv vecākie virsnieki, kas dien partnervalstu misijās, kuras izveidotas NATO ietvaros, un ir nozīmēti kā šo valstu militārie pārstāvji.

Partnerattiecību plānošanas un pārskata process (PARP)

PfP Struktūras dokuments paredz, ka NATO kopā ar partnervalstīm izveidos plānošanas un pārskata procesu, kas paredzēts kopēju principu izstrādāšanai, lai identificētu un izvērtētu spēkus un spējas, kuras varētu būt pieejamas daudz nacionālai apmācībai, mācībām un operācijām kopā ar Alianses spēkiem. Sākumā PfP operācijas tika izmantotas tikai miera uzturēšanas, meklēšanas un glābšanas, kā arī humānām operācijām. Tomēr, kā daļa no PfP uzlabojumiem, kas ieviesti kopš 1997. gada, PfP operāciju un attiecīgās plānošanas un izvērtēšanas prasības ir paplašinātas, lai iekļautu visa veida jaunās Alianses misijas, to skaitā miera uzturēšanas operācijas.

Plānošanas un pārskata process tiek piedāvāts partnervalstīm uz izvēles principiem, un tas pamatojas uz NATO plašo pieredzi aizsardzības plānošanā. Pēc savas būtības tas ir divgadīgs process, kas ietver gan divpusējos, gan daudzpusējos elementus. Katram divu gadu plānošanas ciklam partneri, kuri vēlas piedalīties procesā, apņemas piegādāt plaša spektra informāciju par dažādiem jautājumiem, ieskaitot to aizsardzības politiku, bruņoto spēku demokrātiskās kontroles attīstību, nacionālo politiku attiecībā uz PfP

sadarbību, un attiecīgus finansu un ekonomikas plānus. Informācija tiek sagatavota saskaņā ar "Pētījumu par vispārējo PfP sadarbību", ko izdod NATO katra otrā gada rudenī. Partnervalstis arī sniedz plašu pārskatu par saviem bruņotajiem spēkiem un detalizētu informāciju par spēkiem, kas ir sagatavoti sadarbībai PfP ietvaros.

Pamatojoties uz katras partnervalsts atbildēm, tiek izstrādāts Plānošanas un pārskata novērtējums. Tiek sagatavots arī Partnerattiecību mērķu dokuments, kas nosaka pasākumus, kādi katrai partnervalstij ir jāveic, lai padarītu tās bruņotos spēkus spējīgākus darboties kopā ar Alianses bruņotajiem spēkiem. Pēc divpusējām un daudzpusējām konsultācijām Plānošanas un pārskata novērtējums un Savstarpējās sadarbības mērķu dokuments tiek apstiprināts gan Aliansē, gan attiecīgajā partnervalstī. Par konsolidēto ziņojumu, kas apkopo katru novērtējumu, par kuru panākta vienošanās, un spēkiem, kurus piešķirusi katra partnervalsts, vienojas Alianses un visu partnervalstu pārstāvji, kuri piedalās procesā. Ziņojums tiek iesniegts EAPC ministriem.

Pirmais PARP cikls tika uzsākts 1994. gada decembrī, un tajā piedalījās 15 partnervalstis. Konsolidētais ziņojums par tā sasniegumiem tika iesniegts Alianses un partnervalstu ministriem 1995. gada pavasarī. Pamatojoties uz pirmā cikla panākumiem, tika veikti vairāki pasākumi, lai paplašinātu un padziļinātu procesu nākamajam ciklam, kurš tika uzsākts 1996. gada oktobrī. Otrais cikls, kurā iesaistījās 18 partnervalstis, nodrošināja procesam raksturīgā spēka tālāku demonstrāciju. Bija ievērojams pieaugums plašākā un kvalitatīvākā informācijas apmaiņā, kas deva daudz skaidrāku sapratni par spēkiem, kurus ir piešķirušas partnervalstis. Tika arī palielināts savstarpējās sadarbības mērķu skaits un būtība, pievienojot iespējamus pasākumus, lai uzlabotu partnervalstu spējas un to prasmi sadarboties ar Alianses spēkiem.

Individuālo novērtējumu un Konsolidēto ziņojumu sagatavošana un procesa attīstība 1997. gada pavasarī ļāva izstrādāt rekomendācijas tālākai procesa attīstībai. Tas sakrita ar veiktajiem pasākumiem uzlabot PfP programmu kopumā un sekmēja PfP uzlabošanas vecākā līmeņa grupas darbu. Rekomendācijas, kuras apstiprināja ministri savā tikšanās reizē 1997. gada pavasarī, ir vērstas uz to, lai palielinātu paralelītāti starp PARP procesu un aizsardzības plānošanas procesu, kas tiek veikti pašā NATO. Piemēram, politiskās vadlīnijas ir jāizstrādā katram ciklam, par kuru vienojušies PARP procesā piedalošos valstu aizsardzības ministri, saskaņā ar Konsolidēto ziņojumu. Šai politiskajai vadībai ir ļoti līdzīga loma ministru vadībai, kam ilgu laiku ir bijusi svarīga nozīme Alianses aizsardzības plānošanas procedūrā. Bez tam savstarpējās sadarbības mērķi tika pārdēvēti par Partnerattiecību mērķiem, norādot uz faktu, ka nākotnē tie papildus savstarpējās sadarbības attīstībai iekļaus citas aizsardzības plānošanas jomas.

PARP sniedza ievērojamu ieguldījumu partnervalstu ciešajai sadarbībai NATO vadītājās miera operācijās bijušajā Dienvidslāvijā. Papildus PARP palīdz stiprināt politisko konsultāciju elementu PfP un nodrošina lielāku partnervalstu iesaisti PfP lēmumu pieņemšanā un plānošanā. PARP ir arī ļoti būtisks elements perspektīvo dalībvalstu sagatavošanā NATO pievienošanās procesam.

Uzlabotas un praktiskākas partnerattiecības

Partnerattiecības kļuva par 1999. gada Vašingtonas galotņu tikšanās svarīgāko tematu. Valstu un valdību vadītāji apstiprināja plānus uzlabotām un praktiskākām partnerattiecībām, kas radīs papildus līdzekļus Alianses lomas atbalstīšanai Eiroatlantijas drošības realizācijā. Galotņu lēmumi ļāva piepildīties iniciatīvas Partnerattiecības mieram vairākiem nozīmīgiem uzlabojumiem, kas tika uzsākti Madrides 1997. gada galotņu tikšanās laikā. To mērķis bija padarīt PfP praktiskāku un piešķirt partnervalstīm lielāku lomu PfP plānošanā un lēmumu pieņemšanā. Turklāt atjaunotā Stratēģiskā koncepcija, kuru pieņēma Vašingtonā, definēja krīzes situāciju vadību un partnerattiecības kā daļu no Alianses fundamentāliem drošības uzdevumiem. Pastiprinātās partnerattiecības padarīs daudz efektīvākas divas citas galotņu tikšanās laikā pieņemtās iniciatīvas: Aizsardzības spēju iniciatīvu un Rīcības plānu dalībai NATO. Papildus var gaidīt, ka PfP būs galvenā loma drošības un stabilitātes veicināšanā Balkānu reģionā Kosovā krīzes kontekstā.

Kopumā ņemot, Vašingtonas lēmumi vēl vairāk nostiprina Partnerattiecību lomu kā pastāvīgu Eiroatlantijas drošības sastāvdaļu.

Partnerattiecību pamatelementi

Politiski militārā struktūra (PMF) NATO vadītām PfP operācijām nodrošina partnervalstu iesaisti politiskās konsultācijās un lēmumu pieņemšanā, praktisko darbību plānošanā un komandu izkārtojumā NATO vadītām PfP operācijām. Dokuments norāda uz četrām fāzēm: (1) nekrīzes fāze; (2) konsultāciju fāze pirms militārās plānošanas uzsākšanas; (3) plānošanas un konsultāciju fāze starp militārās plānošanas sākumu un operācijas izpildi; un (4) izpildes fāze.

Attiecībā uz partnervalstu iesaisti tiek nodalītas "potenciālās ieguldītājvalstis", "atzītās potenciālās ieguldītājvalstis", un "ieguldītājvalstis". Kopš 1999. gada vasaras tiek īstenoti PMF principi un vadlīnijas, piemēram, partnervalstu dalība Kosovā spēkos (KFOR), kas izveidoti 1999. gada jūnijā.

PMF papildinās un atbalstīs Alianses Apvienoto kopīgo operatīvo spēku (CJTF) koncepciju (skatīt 12. nodaļu).

Paplašinātais un pielāgotais PfP Plānošanas un pārskata process (PARP) (skatīt iepriekš) cieši līdzināsies Alianses spēku plānošanas procesam. PARP īstēnos Partnerattiecību mērķus, lai definētu PfP aktivitāšu spēkus un spējas, ko definējušas partnervalstis. Ministru vadlīniju procedūras palīdzēs veidot šos spēkus un spējas.

PfP turpinās attīstīties, pamatojoties uz uzlabotu militāro un ar aizsardzību saistīto sadarbību, kas dos iespēju ievērojami paplašināt partnervalstu iesaisti PfP NATO darbā komitejās, palielināt partnervalstu virsnieku klātbūtni NATO militārajās struktūrās, kā arī palielināt NATO/PfP mācību kompetenci un sarežģītību.

Pastiprinātās operacionālās spējas

Panākumi Bosnijā-Hercegovinā ir pierādījuši, cik liela nozīme ir sadarbībai PfP ietvaros daudznacionālu miera uzturēšanas operāciju vadīšanā. Pieaugošās PfP operacionālais faktors, kas tika uzsvērta Vašingtonas galotņu tikšanās laikā, daudz ko ieguva no uzkrātās pieredzes un praktiskās sadarbību IFOR/SFOR operācijās Bosnijā un tādējādi spēja risināt specifiskus uzdevumus militārās efektivitātes un savstarpējās sadarbības jomās, ko dod šādas daudznacionālas operācijas.

Jaunā Operatīvo spēju koncepcija (OCC) ir izveidota PfP ietvaros, lai uzlabotu Alianses un partneru spēku spēju darboties kopā nākotnes NATO vadītājās PfP operācijās. Tā arī nodrošinās lielāku elastību apvienojot pielāgotas spēku vienības, lai izvietotu un uzturētu nākamās NATO vadītās PfP operācijas. OCC koncentrēsies uz spēkiem un spējām, kas potenciāli būs pieejamas šādām operācijām. Uzlabotas miera laika darba attiecības, kas progresīvi attīstās starp partnervalstu un Alianses štābiem un komandstruktūrām un Alianses un partneru formācijām, atvieglos šo spēku integrāciju NATO vadītajos spēkos. Cita būtiska iezīme, kas tiks izveidota, ir datubāze un novērtējuma un atsauksmju mehānisms par operacionālajām spēku spējām, ko piedāvājuši partneri.

OCC pārstāv jaunu un integrētāku pieeju militārajai sadarbībai un apvieno dažādus iniciatīvas Partnerattiecības mieram elementus. Tuvākas un daudz izteiktākas militārās sadarbības formas, ko izstrādā OCC, uzlabos sadarbību miera apstākļos un nodrošinās partnervalstu spēkus, kas būs militārā ziņā efektīvāki un labāk sagatavoti un kas spēs labāk sadarboties ar Alianses spēkiem. Tas palīdzēs partnervalstīm sagatavot sekojošos spēkus Miera stabilizācijas spēkiem Bosnijā-Hercegovinā (SFOR)

un Kosovos spēkiem (KFOR), un citām NATO vadītām operācijām, kas varētu tikt veiktas nākotnē.

OCC arī izveido saikni starp normālo sadarbību iniciatīvas Partnerattiecības mieram kontekstā un NATO spēku sagatavošanas procesu, kas tiek aktivizēts krīzes gadījumā. Laika gaitā tas palīdzēs savākt spēkus un spējas, kas ir piesaņotas prasībām, kādas ir Alianses vadītām krīžu novēršanas operācijām, un uzlabot sadarbības efektivitāti darbības vietā. Spēju uzlabojumam būs nozīmīga ietekme uz izmaksu/ieguvumu attiecību dalībai iniciatīvā Partnerattiecības mieram, un tas palielinās vērtību visai partnerattiecību sadarbībai.

Operatīvo spēju koncepcija (OCC) dos ieguldījumu arī citām Alianses iniciatīvām, piemēram, uzlabojot ieguldījumu, ko iniciatīva Partnerattiecības mieram sniedz CJTF koncepcijai (skatīt 12. nodaļu) un Rīcības plāna dalībai NATO ieviešanai. Kopā ar Plānošanas un pārskata procesu (PARP), kas aprakstīts iepriekš, tas arī izveido mehānismu, kas atvieglos lēmumu pieņemšanu Aizsardzības spēju iniciatīvas (DCI) kontekstā (skatīt 2. nodaļu) un atspoguļosies nākotnes PfP attīstībā.

Operatīvo spēju koncepcija (OCC) un soļi tās ieviešanai tika apstiprināti 1999. gada rudens ministru tikšanās reizē. Tās galvenie elementi tiek ieviesti pakāpeniski, koncentrējoties uz datubāzes izveidošanu par kopējiem spēkiem un spējām, ko deklarējušas partnervalstis kā pieejamus PfP mācībām un operācijām, un ar to saistītie novērtējuma un atsauksmju mehānismi.

Apmācību un izglītības nodrošināšanas labāka koordinācija

Operacionālākas partnerattiecības ietver arī pasākumus apmācību un izglītības nodrošināšanas uzlabošanai ar PfP Apmācību un izglītības uzlabošanas programmu (TEEP), kas izstrādāta, lai izpildītu pašreizējās un perspektīvās partnerattiecību prasības. Pat ja apmācības un izglītība parasti tiek nodrošinātas valsts līmenī, programma palīdz uzlabot savstarpējo sadarbību un veicināt ciešāku kooperāciju un dialogu plašākā aizsardzības un drošības kopienā NATO dalībvalstīs un partnervalstīs, tādējādi nodrošinot labāko cilvēku un citu resursu izlietojumu.

TEEP ietver sešus galvenos elementus:

- saikne un sadarbība starp NATO un PfP apmācību un izglītības institūcijām;
- PfP aktivitāšu atsauksmes un novērtējums;
- partnervalstu savstarpējās sadarbības līdzekļi;

- mācību plānošanas līdzekļi un metodes, kas piedāvātas partneriem;
- NATO padomi nacionālo apmācību un izglītības stratēģiju jautājumos;
- progresīvi sadalītās apmācības un modelēšana.

Lielākā daļa Programmas elementu ir izveidoti, un šobrīd rit pirmais ieviešanas gads. Divas jomas joprojām tiek izstrādātas:

Saiknes un sadarbība. Līdz šim NATO ir atzinusi un saskaņojusi PfP Mācību centra statusu septiņām institūcijām, kas atrodas Austrijā, Grieķijā, Slovēnijā, Šveicē, Turcijā, Ukrainā un Zviedrijā. Periodiska PfP Mācību centru un citu PfP mācību un apmācību institūciju konference nodrošina forumu, kurā visi dalībnieki var izpētīt veidus, lai apmainītos ar informāciju, pieredzi un kompetenci, meklēt apstākļus, kur ir iespējama ir koordinācija, lai izvairītos no atkārtotām un izvērtētu, kā vislabāk izmantot resursus.

Progresīvi sadalītās apmācības un modelēšana. Šīs sfēras mērķis ir izmantot tālmācības tehnoloģijas (līdzīgi, piemēram, interneta kursiem) un izveidot NATO struktūru tālmācības un modelēšanas menedžmentam, ko varētu izlietot militārā personāla apmācībām un izglītībai NATO vadītajās PfP operācijās un ar PfP saistītajos uzdevumos. Tās mērķis ir izveidot kombinētu daudzu nozīmju apmācības un mācību līdzekļu resursus ar skaidru ievirzi uz operacionālām prasībām. Projekta pirmajā fāzē ir uzsākts darbs, lai izveidotu prototipu, kā arī pagaidu vispārēju politiku nākotnes organizācijai un resursu menedžmentam.

Partnerattiecību krīzes situāciju vadības potenciāls

Vašingtonā pieņemtie lēmumi iezīmē nākotnes partnerattiecību un EAPC attīstības pakāpes saistībā ar EAPC potenciālu krīzes situāciju vadībā. Tā jau ir apstiprinājusi savu vērtību kā politisko konsultāciju forums par visiem jautājumiem, sākot ar Bosniju-Hercegovonu un Kosovu un beidzot ar humānajiem pasākumiem atmiņēšanas jomā un tālāko attīstību. Kopā ar PfP uzlabojumiem, tā palīdz nodrošināt NATO un tās partnervalstis ar līdzekļiem, kas nepieciešami, lai uzlabotu kopējo drošību un stabilitāti Eiroatlantijas telpā.

Kopš tās izveidošanas Partnerattiecībām ir bijusi svarīga loma, atbalstot NATO vispārējos centienus konfliktu novēršanā un krīzes novēršanas vadībā. Praktiska PfP sadarbība ir bijis līdzeklis, ar kuru NATO un partnervalstu spēki tika sagatavoti kopējām operācijām. Savstarpēja sadarbība, kas sasniegta ar PfP, ir devusi ieguldījumu veiksmīgai partneru spēku integrācijai IFOR/SFOR un vēlāk KFOR.

Tomēr PfP loma neierobežojas tikai ar tās ieguldījumu militārajās operācijās. Neatkarīgi no tās uzsvāra uz atklātību, reformām, sadarbību un

savstarpējo sadarbību Partnerattiecības ir devušas konkrētu ieguldījumu NATO konflikta novēršanas un krīzes situāciju vadības darbībām kopumā. Labu laiku pirms gaisa uzbrukumiem Kosovā un sekojošai KFOR izvietojšanai, PfP mehānismi tika izmantoti Albānijā un bijušajā Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā⁴, lai liecinātu par NATO saistībām pret reģionu un novērstu krīzes izvēršanos.

Programmas, kas tika īpaši pieskaņotas situācijai šajās valstīs, bija būtiska daļa no Alianses kopējās taktikas krīzes novēršanā Kosovā. NATO atbalstīja bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas⁴ valdību tās centienos uzlabot tās krīzes situāciju vadības, civilo ārkārtas stāvokļa plānošanas, loģistikas un citas spējas, kas bija vēlītas Kosovas krīzes seku novēršanai. Palīdzības programma Albānijā, kas pirmo reizi tika izveidota pēc iekšējās krīzes 1997. gadā, palīdzēja pārveidot albāņu militāros spēkus un novērst citas krīzes sekas, īpaši problēmas, ko izraisīja sprāgstošo vielu noliktavu vietu izpostīšana un izlaušanās. NATO/PfP vienība Tirānā uzskatāmi demonstrē Alianses intereses un atbildību par šo reģionu.

Kā EAPC, tā arī PfP turpinās attīstīties, lai izpildītu mainīgos drošības vides uzdevumus Eiroatlantijas telpā. Neviens no tiem nav sasniedzis visu iespējamo, novēršot, vadot un izkliepjot saspīlējumu krīzes situācijās. Tātad šī potenciāla sasniegšana ir viens no partnerattiecību galvenajiem uzdevumiem.

PfP pieredze, veicinot stabilitāti ar konfliktu novēršanu un krīzes situāciju vadību, ir izmantota, izstrādājot NATO Dienvidaustrumu Eiropas iniciatīvu (SEEI). PfP dod lielu ieguldījumu SEEI, izmantojot tās praktisko pieeju stimulējot un attīstot reģionālo sadarbību Dienvidaustrumu Eiropā. Reģionālie dalībnieki ņem dalību dažādās aktivitātēs, kuras ir modelētas pēc PfP piemēra, bet tālāk uzlabotas vairāk reģionālam (atšķirībā no atsevišķu valstu) pielietojumam. NATO papildina šos pasākumus ar pašas izvērstajām darbībām. Pielāgotu PfP līdzekļu pielietošana Dienvidaustrumu Eiropā palīdz izveidot modeli reģionālajai drošības sadarbībai, kuram ir svarīga un lietderīga nozīme arī ārpus šī reģiona. Šajā kontekstā Dienvidaustrumu Eiropas kopējais novērtējuma dokuments par reģionālās drošības uzdevumiem un iespējām (SEECAP) ir apspriests starp reģiona valstīm, lai tās nonāktu pie kopējas drošības risku uztveres, ar ieceri veicināt plānu kooperatīvām darbībām reģionālo uzdevumu risināšanai. Arī Dienvidaustrumu Eiropas drošības sadarbības vadības grupa (SEEGROUP) ir izveidota, lai stiprinātu praktisko sadarbību. Tā pārstāv citu Partnerattiecību pieaugošās lomas daļu konflikta novēršanā un krīzes situāciju vadībā Eiroatlantijas telpā, un šai daļai lemts tālāk attīstīties nākotnē.

4 Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

Sadarbība miera uzturēšanā

Miera uzturēšanas sadarbības politiski-militārā vadības komiteja/ad hoc grupa (PMSC/AHG), kas darbojas EAPC ietvaros, kalpo par galveno forumu konsultācijām politiskos un konceptuālos jautājumos, kas saistīti ar miera uzturēšanu, pieredzes apmaiņu un diskusijām par praktiskās sadarbības aspektiem. PMSG/AHG periodiski ziņo ārlietu un aizsardzības ministru sanāksmēs par šiem jautājumiem. Visās PMSC/AHG sanāksmēs tiek iekļautas partnervalstis. Pārstāvis no EDSO priekšēdētājvalsts regulāri apmeklē grupas sanāksmes, un dažreiz sanāksmēs piedalās arī ANO pārstāvji.

Darba gaitā grupa ir sagatavojusi divus detalizētus ziņojumus par sadarbību miera uzturēšanas jomā. Pirmajā ziņojumā, kas sagatavots 1993. gadā un ko dēvē par "Atēnu ziņojumu", ir uzsvēta konceptuālā pieeja miera uzturēšanai. Otrs ziņojums - "Turpinājums Atēnu ziņojumam" (sagatavots 1995. gadā) - atkārtoti skar šos jautājumus, ņemot vērā kopš 1993. gadā uzkrāto pieredzi.

1995. gadā, izmantojot pieejamo apjomīgo miera uzturēšanas pieredzi, to skaitā pieredzi konflikta noregulēšanā bijušajā Dienvidslāvijā, ad hoc grupas locekļi pabeidza kopsavilkuma dokumentu "Gūtā pieredze miera uzturēšanas operācijās". Dokumentā izvērtēta nacionālā pieredze, ko ieguvušas Alianses un Partneru valstis tādās jomās kā gatavošanās šādām operācijām, to izpilde un operacionālie aspekti. Apmainoties ar nacionālo pieredzi, Eiroatlantijas Partnerības padomes dalībvalstis cer tālāk attīstīt praktisko pieeju miera uzturēšanā.

1999. gadā PMSC/AHG sagatavoja "Viedokļu un pieredzes kopsavilkumu par miera uzturēšanas humānajiem aspektiem", kas reprezentēja kopējās sapratnes augsto līmeni starp dalībvalstīm, citām starptautiskām organizācijām un nevalstiskām organizācijām, kuras ir aktīvas humānās palīdzības jomā.

Grupa ir turpinājusi viedokļu apmaiņu par "Principiem, metodēm un pieredzi agrā brīdinājuma un konfliktu novēršanas jomā" un ir paplašinājusi kontaktus un diskusijas ar ANO, EDSO un citām attiecīgām organizācijām, kas nodarbojas ar šo jautājumu risināšanu.

NATO SADARBĪBA AR KRIEVIJU

Pārskats par NATO-Krievijas attiecībām

Kopš aukstā kara beigām NATO īpašu nozīmi ir piešķīris konstruktīvu un kooperatīvu attiecību attīstībai ar Krieviju. Pēdējo desmit gadu laikā NATO un Krievija, veidojot īstu partnerību un pārvarot agrāko konfrontāciju un sacensību, ir sekmīgi sasniegušas būtisku progresu, lai stiprinātu savstarpējo uzticību un sadarbību.

Kopš 1991. gada Alianse un Krievija ir strādājušas kopā pie dažādiem ar aizsardzību un drošību saistītiem jautājumiem. 1994. gadā Krievija pievienojās iniciatīvas Partnerattiecības mieram programmai - vēl jo vairāk, tās pastiprināja uzsākto plašo NATO-Krievijas dialogu. Krievijas līdzdalība Miera līguma īstenošanā Bosnijā-Hercegovinā bija īpaši nozīmīgs solis jaunajās sadarbības attiecībās. Pirmo reizi sabiedroto un Krievijas kontingents strādāja kopā plecu pie pleca daudznacionālā militārā operācijā.

1997. gada maijā, parakstot "NATO-Krievijas Savstarpējo attiecību, sadarbības un drošības pamataktu", NATO un Krievija piešķīra likumīgu statusu partnerībai un būtiski to stiprināja. Puses savstarpēji apņēmas virzīt attiecību attīstību, pamatojoties uz kopējām interesēm, un izveidoja jaunu forumu šī mērķa sasniegšanai - NATO-Krievijas Apvienoto pastāvīgo padomi (PJC). Kopš 1997. gada jūlija PJC ir bijusi galvenā tikšanās vieta konsultācijām starp NATO un Krieviju. Tās galvenais mērķis ir celt uzticības līmeni, nodrošinot mehānismu regulārām un atklātām konsultācijām. Kopš Pamataakta parakstīšanas ir panākts ievērojams un uzmundrinošs progress konsultāciju un sadarbības pastiprināšanā. PJC ir kļuvusi par būtisku vietu konsultācijām, atklātības sekmēšanai, uzticības vairošanai, kā arī sadarbības veicināšanai.

Tomēr PJC sākotnējo konstruktīvo darbu aizēnoja aizvien vairāk augošā Kosovas krīze. Šī notikumu attīstības karstākajā punktā Krievija tika īslaicīgi atstādināta no sadarbības PJC ietvaros 1999. gada 24. maijā sakarā ar NATO gaisa kampaņu Kosovas konflikta izbeigšanai. Pēc Kosovas kampaņas Krievija atgriezās PJC, tomēr uz dažiem mēnešiem tika ierobežots tās darbs jautājumos, kas saistīti ar Kosovu. Krievija arī piekrita piešķirt būtisku skaitu kareivju NATO vadītajiem Kosovas spēkiem (KFOR), kā tas paredzēts ANO Drošības Padomes 1244. rezolūcijā.

Pēc šīm grūtībām 1999. gadā NATO ģenerālsekretāra Lorda Robertsona vizīte Maskavā 2000. gada februārī palīdzēja atjaunot plašākas attiecības, pārvarot ar Kosovu saistītās neskaidrības. Šīs vizītes rezultātā NATO un Krievija atkal ir aktīvi apvienojušās, lai pildītu Pamataakta mērķus. Balstoties uz pozitīvo sasniegumu ģenerālsekretāra vizītes laikā, ikmēneša PJC sanāksmes

un regulāras PJC tikšanās ministru līmenī ir nodrošinājušas tālāku pozitīvu stimulu NATO-Krievijas visaptverošai sadarbībai. Tā aptver arī NATO Informācijas biroju Maskavā, kuru NATO ģenerālsekretārs atklāja 2001. gada februārī, un konsultāciju uzsākšanu par NATO Militārās sadarbības misijas izveidošanu Maskavā.

NATO-Krievijas attiecību evolūcija

Balstoties uz sākotnējo sadarbību Ziemeļatlantijas Sadarbības padomes (NACC) ietvaros kopš 1991. gada, 1994. gadā Krievija pievienojās iniciatīvai Partnerattiecības mieram (PfP) un piekrita turpināt "Plašāku, pastiprinātāku dialogu un sadarbību" ar NATO ārpus PfP ietvariem.

NATO dalībvalstu un Krievijas sanāksmes ministru, vēstnieku un ekspertu līmeņos virzīja uz informācijas un konsultāciju apmaiņu daudzajos kopējo interešu jautājumos, piemēram, miera uzturēšana, ekoloģiskā drošība un zinātne. Publiskās informācijas jomā jauno iniciatīvu starpā bija pasākumi Krievijā uzlabot piekļušanu informācijai par NATO. Pirmais solis bija NATO informācijas darbinieka nosūtīšana 1995. gada vasarā darbā uz NATO kontaktposteņa vēstniecību Maskavā, vēlāk viņam pievienojās otra amatpersona.

Cieša sadarbība starp Krieviju un NATO, īstenojot 1995. gada Miera līguma Bosnijā-Hercegovinā militāros aspektus, izveidoja jaunu svarīgu dimensiju drošības partnerības attīstībai. Nepieredzētā Krievijas karapulku dalība kopā ar sabiedroto un Partnervalstu kontingentu NATO vadītajos Miera nodrošināšanas spēkos (IFOR) un pēc tam arī Miera stabilizācijas spēkos (SFOR), kas nomainīja iepriekšējos, atspoguļoja kopējos mērķus un politisko atbildību Miera līguma īstenošanā. Šodien Krievijas ieguldījums SFOR ir apmēram 1200 militārās vienības, kas kopumā sastāda apmēram 20000 kareivju. Krievijas dalība uzskatāmi demonstrē, ka NATO un Krievija var efektīvi sadarboties, veidojot kopēju drošību Eiropā. SFOR apvienotie spēki un sadarbība iniciatīvas Partnerattiecību mieram ietvaros ir palīdzējusi abām pusēm pārvarēt nepareizos priekšstatus vienai par otru.

Nozīmīgi pasākumi tika veikti arī citās sfērās. 1996. gada martā starp NATO un Krievijas Federācijas Civilās aizsardzības, ārkārtas situāciju un dabas katastrofu seku likvidēšanas (EMERCOM) ministriju tika parakstīts Vienošanās memorands par Plānošanu civilām ārkārtas situācijām un gatavību katastrofās. Šī vienošanās nesā augļus, konkrēti, ar Eiroatlantijas Katastrofu likvidēšanas koordinācijas centra un Eiroatlantijas Katastrofu likvidēšanas vienības izveidošanu 1998. gada maijā, kuriem priekšlikumus ierosināja pati Krievija.

NATO-Krievijas Pamatakti

Tiekoties 1996. gada 10. decembrī, NATO ārlietu ministri pieprasīja ģenerālsekretāram kopā ar Krieviju izpētīt iespējas par vienošanos padziļināt un paplašināt NATO-Krievijas attiecības un izveidot ietvaru to attīstībai nākotnē. Ģenerālsekretārs Solana un Krievijas ārlietu ministrs Primakovs četru mēnešu intensīvu sarunu rezultātā panāca vienošanos par jaunu iespēju dokumentu. "Pamataktu par savstarpējām attiecībām, sadarbību un drošību starp NATO un Krievijas Federāciju" 1997. gada 27. maijā Parīzē parakstīja Ziemeļatlantijas Alianses valstu un valdību vadītāji, NATO ģenerālsekretārs un Krievijas Federācijas prezidents.

Pamatakti satur ilglaicīgas saistības, kas uzsāktas augstākajā politiskajā līmenī, lai kopīgi strādātu pie ilgstoša un vispārēja miera radīšanas Eiroatlantijas telpā. Tas rada struktūru jaunām drošības partnerattiecībām un stabilas, mierīgas un nedalītas Eiropas izveidošanai. Tas uztic Aliansei un Krievijai veidot ciešākas attiecības ne tikai pašu, bet arī visu citu Eiroatlantijas reģiona valstu plašākās interesēs.

Dokumenta preambulā izklāstīts NATO-Krievijas attiecību vēsturiskais un politiskais konteksts, atgādinot fundamentālās NATO un Krievijas pārmaiņas kopš aukstā kara. Dokumenta četras sadaļas galvenajos vilcienos apraksta NATO un Krievijas partnerības vadošos principus un mehānismus.

I. sadaļā izskaidroti vadošie principi, uz kuriem balstīta NATO-Krievijas partnerība. II. sadaļa izveido jaunu forumu, īstenojot konsultācijas un sadarbību Pamataktu ietvaros, - NATO-Krievijas Apvienoto pastāvīgo padomi (PJC). III. sadaļā aprakstītas galvenās konsultāciju un sadarbības jomas. IV. sadaļa sniedz pārskatu par politiski-militāriem jautājumiem, iekļaujot NATO dalībvalstu vairākkārt atkārtoto politisko apņemšanos, ka tām nav "ne nodomu, ne plānu, ne arī iemeslu" izvietot kodolieročus Alianses jauno dalībvalstu teritorijās.

Īsumā sakot, Pamatakti reprezentē abpusēju apņemšanos palīdzēt veidot kopā stabilu, mierīgu un nedalītu kontinentu uz partnerības un savstarpēju interešu bāzes.

NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome

Pirmo reizi NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) tikās 1997. gada 18. jūlijā un tūlīt kļuva par centru centieniem vairojot uzticību, pārvarēt aizspriedumus un attīstīt modeli pastāvīgām konsultācijām un sadarbībai.

PJC tiekas reizi mēnesī vēstnieku un militāro pārstāvju līmenī un divreiz gadā ārlietu un aizsardzības ministru līmenī, kā arī štābu vai aizsardzības pavēlnieku līmenī. PJC var arī tikties valstu un valdību vadītāju līmenī.

1998. gada 18. martā Krievijas Federācija formāli atvēra savu Misiju NATO un nozīmēja Vecāko militāro pārstāvi kā Misijas būtisku sastāvdaļu, lai veicinātu militāru un ar aizsardzību saistītu sadarbību.

Pirmo trīs pastāvēšanas gadu laikā PJC uzsāka plašu abu pušu tiešo interešu tematu diskusiju. Galvenie no tiem ir šādi:

- situācija bijušajā Dienvidslāvijā;
- militāro pārstāvju sanāksmes PJC ietvaros;
- pasākumi sadarbības, atklātības un uzticības veicināšanai starp NATO un Krieviju;
- NATO un Krievijas ieguldījums un PJC loma Eiroatlantijas telpas drošības vairošanā;
- politiskie un aizsardzības spēki pret masu iznīcināšanas ieroču izplatību;
- kodolieroču jautājumi;
- NATO un Krievijas stratēģijas un doktrīnas;
- miera uzturēšana;
- atbruņošanās un ieroču kontrole;
- meklēšana un glābšana jūrā;
- militāro virsnieku pārkvalificēšana;
- starptautiskā terorisma apkarošana;
- zinātniskā sadarbība aizsardzības jomā;
- ar aizsardzību saistītie vides jautājumi;
- civilo ārkārtas situāciju plānošana un katastrofu seku likvidēšana.

PJC politiskajā protekcijā izveidojās ciešs darba grupu, ekspertu sanāksmju, kopēju projektu un štāba līmeņa kontaktu tīkls, lai papildinātu un izpildītu paša PJC konsultācijas.

Kosovas konflikts

Tā kā 1998. gadā situācija Kosovā pasliktinājās, NATO un Krievija pilnā mērā izmantoja PJC mehānismu, lai apspriestos krīzes situācijā. 1998. gada jūnijā PJC tikās aizsardzības ministru līmenī un nosodīja Belgradas masveida un nesamērīgo spēku pielietojumu, kā arī Kosovas ekstrēmistu vardarbīgos uzbrukumus. Ministri atkārtoti apstiprināja apņemšanos uzticēt krīzes atrisināšanu starptautiskajiem spēkiem.

1998. gada rudenī gan NATO, gan Krievija izteica atbalstu diplomātiskajiem spēkiem, kas nodrošina politisku risinājumu un novērš humāno katastrofu, un īpaši akcentēja vajadzību nekavējoties, pilnīgi un neatgriezeniski pakļauties attiecīgām ANO Drošības padomes rezolūcijām. Tā kā situācija 1999. gada sākumā pasliktinājās, NATO informēja Krieviju par tās lēmumu izdot "Aktivizēšanas pavēli" limitētai gaisa pretreakcijai un pakāpeniskai gaisa operācijai, lai sekmētu nepieņemamās humānās situācijas izbeigšanu Kosovā un atbalstītu spēkus, kuru mērķis bija rast politisku risinājumu. 1999. gada 30. janvārī Ziemeļatlantijas padome izteica brīdinājumu Belgradas valdībai, ka starptautiskās kopienas prasību neizpildīšana var piespiest NATO uzsākt jebkādas nepieciešamos pasākumus humānās katastrofas novēršanai.

Krievija neatbalstīja sabiedroto viedokli par iespējamo militāro spēku izmantošanu konflikta novēršanā un starptautiskās kopienas prasību (kas atspoguļotas attiecīgās ANO Drošības padomes rezolūcijās) uzspiešanu. Tomēr 1999. gada februārī gan NATO, gan Krievija ar uzsvaru pauda pilnīgu atbalstu miera sarunām, kas risinājās Rambujē (Rambouillet). 23. martā pēc neveiksmīgām sarunām un visu diplomātisko iespēju izsmelšanas konflikta izbeigšanā NATO izlēma, ka nav citas alternatīvas, kā spēku pielietošana.

Sākoties NATO gaisa uzlidojumiem Kosovai, Krievija īslaicīgi pārtrauca konsultācijas un sadarbību PJC ietvaros. Formāli neatkāpjoties no Pamataakta, Krievija pārtrauca dalību Eiroatlantijas Partnerības padomes ietvaros rīkotajās sanāksmēs un izraidīja divus NATO informācijas virsniekus no Maskavas. Tomēr militārā sadarbība Bosnijā-Hercegovinā turpinājās.

Panākot vienošanos par Militāri Tehnisko līgumu, kuru 1999. gada 9. jūnijā parakstīja NATO un Dienvidslāvijas militārais komandieris, un ANO Drošības padomes 1244. rezolūciju 12. jūnijā, tika radīts pamats starptautisko drošības spēku uzturēšanai Kosovā (KFOR). Helsinkos parakstot atsevišķu vienošanos, Krievija nodrošināja savu dalību KFOR. Integritātie spēki kļuva operacionāli, kad serbu militārie spēki atkāpās no provinces un sākās miera un stabilitātes atjaunošanas darbi. Šobrīd Krievija ir piešķīrusi aptuveni 3250 militārās vienības 43000 vīru lielajiem Kosovos spēkiem.

NATO-Krievijas sadarbības atsākšana un paplašināšana

PJC ikmēneša sanāksmes atsākās 1999. gada jūlijā, tomēr Krievija ierobežoja ar Kosovu saistīto tematu apjomu. Apņemoties no savas puses pilnā mērā izpildīt sadarbību, kā tas paredzēts NATO-Krievijas Pamataktā, NATO mudināja Krieviju atsākt visaptverošu sadarbību, kā tika saskaņots 1999. gada PJC Rīcības programmā.

Tam bija jābūt pakāpeniskam procesam. Kad 2000. gada 16. februārī NATO ģenerālsekretārs Lords Robertsons pēc Krievijas ielūguma ieradās vizītē Maskavā, tika izdots kopīgs oficiāls paziņojums, kurā NATO un Krievija vienojās pakāpeniski atsākt plašu sadarbību uz Pamataakta bāzes. PJC sanāksmēs, kuras risinājās pēc šīs vizītes, atkal tika izskatīta plašāka programma. Sevišķi, atklāta un brīva attiecīgu militāro stratēģiju un doktrīnu apmaiņa demonstrēja PJC lomu, ko tā var ieņemt, lai kļiedētu nepareizos priekšstatus un vairotu atklātību un uzticību.

2000. gada maijā Florencē NATO un Krievijas ārlietu ministri vienojās pastiprināt savstarpēju dialogu PJC ietvaros un censties uzlabot sadarbību plaša spektra jautājumos. Viņi apstiprināja PJC Rīcības programmu atlikušajam 2000. gadam un ratificēja vienošanos par NATO Informācijas biroja izveidošanu Maskavā (kā paredzēts Pamataktā). Florencē Krievija atsāka dalību Eiroatlantijas Partnerības padomē. Aizsardzības ministru līmeņa sanāksmē 2000. gada jūnijā Krievijas aizsardzības ministrs Sergējevs, atbalstot NATO valstu viedokli, paziņoja - NATO un Krievijas sadarbībai neesot alternatīvas. Sanāksmes noslēgumā izdotajā paziņojumā tika atzīta partnerības būtiskā loma Eiroatlantijas telpas stabilitātē un drošībā. Tajā tika iekļauta vienošanās par paplašinātu dialogu un sadarbību aizsardzības un militārajās sfērās, pamatojoties uz kopīgām interesēm, savstarpēju apmaiņu un atklātību, kā noteikts Pamataktā.

Jautājumi par situācija Kosovā un NATO un Krievijas kopējā apņemšanos nodrošināt pilnīgu ANO Drošības padomes 1244. rezolūcijas izpildi ieņēma nozīmīgāko vietu Apvienotās pastāvīgās padomes darba kārtībā. Tā izteica brīdinājumus provokācijas pasākumiem vai citiem mēģinājumiem apdraudēt miera procesu reģionā un ņēma vērā arvien vairāk saplūstošos viedokļus par situāciju Balkānos.

2000. gada decembrī PJC ministru līmeņa sanāksmē NATO un Krievija no jauna apstiprināja apņemšanos PJC ietvaros veidot stingru, stabilu un vienlīdzīgu partnerību Eiroatlantijas telpas drošības un stabilitātes interesēs. Ministri apmainījās ar vēstulēm par NATO Informācijas biroja izveidošanu Maskavā. Tie apstiprināja ambiciozu Rīcības programmu 2001. gadam, kurā bija iekļauti jauni daudzsoļi punkti, piemēram, sadarbība meklēšanas

un glābšanas jūrā ietvaros un aizsardzības reforma. Aizsardzības ministri panāca vienošanos uzsākt konsultācijas, kas saistītas ar NATO Militārās sadarbības misijas atklāšanu Maskavā.

Neņemot vērā paplašināto dialogu un uzlaboto sadarbību, NATO ģenerālsekretārs Lords Robertsons atkal ieradās vizītē Maskavā 2001. gadā no 19. līdz 21. februārim. NATO ģenerālsekretārs un Krievijas valdība pozitīvi novērtēja situāciju un sasniegumus iepriekšējā gadā un pārrunāja, kā vēl efektīvāk varētu realizēt Pamataakta iespējas. Vizītes laikā NATO ģenerālsekretārs oficiāli atklāja NATO Informācijas biroju Maskavā, kura mērķis ir sniegt būtisku ieguldījumu sabiedrības izpratnes veidošanā par NATO un par attiecību veidošanu starp NATO un Krieviju.

Nākotnes perspektīvas

Sadarbība starp SFOR un KFOR ir pārsteidzošs piemērs, kā NATO un Krievija spēj sekmīgi savstarpēji sadarboties kopēju mērķu sasniegšanā. Puses ir norādījušas, ka turpinās strādāt cieši kopā gan Bosnijā-Hercegovinā, gan arī Kosovā.

Nākas arī saskarties ar vairākiem uzdevumiem citās jomās, kas saistītas ar kopēju drošību. Strādāt kopā šo uzdevumu risināšanā ir abu pušu interesēs, un tas sniedz nozīmīgu ieguldījumu tālākā savstarpējās uzticības stiprināšanā, kas ir būtiski Eiroatlantijas telpas mieram un stabilitātei⁵.

NATO PARTNERATTIECĪBAS AR UKRAINU

Ziemeļatlantijas padomes oficiālā vizīte Ukrainā 2000. gada martā deva jaunu impulsu Īpašajās partnerattiecībās starp NATO un Ukrainu, kas izveidotas 1997. gada jūlijā.

NATO-Ukrainas komisijas sanāksme Kijevā - šī bija pirmā reize, kad šis Partnerattiecību vadības orgāns tikās Ukrainā - bija izdevība 19 NATO sabiedrotajiem un Ukrainai pārvērtēt to sadarbības pilnu spektru. Tā tika pasludināta par būtisku soli Ukrainas virzībai tuvāk Eiroatlantijas valstu kopienai.

Parakstot Īpašo partnerattiecību hartu Madridē 1997. gadā, sadarbība starp NATO un Ukrainu tika ievirzīta jaunā gultnē un sniedza formālu

5 2000. gada decembrī PJC ārlietu ministri pieņēma ambiciozu Rīcības programmu 2001. gadam, iekļaujot sadarbību meklēšanas un glābšanas jūrā ietvaros, kuru abas puses atzina kā vienu no turpmākās NATO un Krievijas praktiskās sadarbības daudzsoļošākajām jomām.

atzinumu neatkarīgas, stabilas un demokrātiskas Ukrainas nozīmei Eiropā kopumā.

Harta atbilst Ukrainas deklarētajai stratēģijai par tās integrācijas palielināšanu Eiropas un transatlantiskajās struktūrās. Tā ir pamats, uz kura NATO un Ukraina vienojas sniegt konsultācijas Eiroatlantijas drošības un stabilitātes kontekstā un tādās jomās, kā konflikta novēršana, krīzes situāciju vadība, miera atbalsta pasākumi un humānās operācijas.

Semināri, kopējo darba grupu tikšanās un citas sadarbības programmas tiek galvenokārt veltīti tādām jomām, kā aizsardzības reforma un aizsardzības iestāžu, civili militāro attiecību, budžeta un resursu plānošanas pārveidošana. Tiek rīkoti semināri par atvaļinātā Ukrainas militārā personāla pārkvalificēšanu un par militāro štatu samazināšanu un pārveidošanu.

Kopīgs darbs civilo ārkārtas stāvokļu plānošanā un sagatavotībā katastrofu gadījumā arī ir nozīmīga sadarbības sfēra, kurā Ukraina gūst tiešu praktisku labumu. 1997. gada decembrī tika noslēgts Vienošanās memorands par civilo ārkārtas stāvokļu plānošanu, nodrošinot sadarbību šajā jomā. Pēc tam 2000. gada septembrī tika paredzētas katastrofu novēršanas apmācības Ukrainas Transkarpatu reģionā, lai pārbaudītu humānās palīdzības procedūras iespējamo plūdu gadījumā⁶.

Citas ciešas sadarbības sfēras ir zinātnes joma, kur NATO ir atbalstījis Ukrainas zinātnes kopienu ar stipendijām; drošības ekonomiskie aspekti; apmācības. Attiecībā uz pēdējo punktu NATO ir uzsācis svešvalodu apmācības programmu aptuveni 100 Ukrainas militārajiem virsniekiem.

NATO Informācijas un dokumentācijas centrs, kuru 1997. gada maijā atvēra NATO ģenerālsēkretārs, ir kļuvis par karsto punktu informācijas aktivitātēm, kuru mērķis ir izskaidrot Ukrainas sabiedrībai Īpašo partnerattiecību ar NATO priekšrocības un ieguvumus. Tas ir pirmais šāda veida centrs, kas atvērts kādā no NATO partnervalstīm. Tam ir bijusi būtiska loma, skaidrojot Alianses politiku un mainot sabiedrības nepareizos priekšstatus.

1998. gada decembrī tika parakstīts Vienošanās memorands, dodot iespēju Kijevā uzturēties diviem NATO Sadarbības virsniekiem,

6 "Transkarpati 2000" apmācības risinājās iniciatīvas Partnerattiecības mieram programmas ietvaros 2000. gadā 20.-28. septembrī. Tajās tika iesaistītas katastrofu novēršanas vienības no Baltkrievijas, Horvātijas, Moldāvijas, Polijas, Rumānijas, Slovākijas, Slovēnijas, Šveices, Ukrainas, Ungārijas un Zviedrijas, un tajā piedalījās arī ANO Humanitāro lietu koordinācijas birojs. Katastrofu novēršanas apmācību scenārijs iekļāva meklēšanas un glābšanas operācijas, dzīvības uzturēšanas un medicīnisko aprūpi, ūdens un upju piesārņojuma attīrīšanu un dzelzceļa nelaiemes gadījumu situācijas, kurās iesaistītas toksiskas vielas. Šis mehānisms tika pārbaudīts 2001. gada pavasarī, kad Transkarpatos atkal bija plūdi, kas radīja nepieciešamību pēc koordinētas rīcības katastrofas novēršanai.

lai veicinātu Ukrainas absolūtu dalību iniciatīvā Partnerattiecības mieram. NATO Sadarbības birojs tika izveidots 1999. gadā, sekmējot kontaktus starp NATO un civili-militārajām aģentūrām, kas iesaistītas Ukrainas dalībā iniciatīvā Partnerattiecības mieram un NUC Rīcības plāna īstenošanā.

Citu pozitīvu notikumu starpā ir Ukrainas Parlamenta iniciatīvas Partnerattiecības mieram bruņoto spēku statusa līguma (SOFA) un tā papildus protokola ratificēšana 2000. gada 1. martā. Šim notikumam būtu jāveicina pieaugošā Ukrainas dalība iniciatīvā Partnerattiecības mieram. Parlaments arī atzinīgi novērtēja Ukrainas pievienošanas "Brīvās gaisa telpas" līgumam, sniedzot svarīgu ieguldījumu ieroču kontroles atklātībā.

NATO un Ukrainas attiecību evolūcija

NATO un Ukrainas attiecības sāka savu attīstību drīz pēc valsts neatkarības atgūšanas 1991. gadā. Ukraina nekavējoties pievienojās Ziemeļatlantijas Sadarbības padomei (NACC) un kļuva par tās aktīvu locekli. 1994. gadā tā pievienojās iniciatīvas Partnerattiecības mieram programmai un kļuva par vienu no Eiroatlantijas Partnerības padomes (kas 1997. gada maijā nomainīja NACC) dibinātājvalstīm.

Ierodoties vizītē NATO 1995. gada 1. jūnijā, prezidents Kučma puda savas valsts vēlmi pacelt NATO-Ukrainas attiecības jaunā līmenī. Trīs mēnešus vēlāk, 1995. gada 14. septembrī, ārlietu ministrs Udoenko ieradās vizītē NATO, lai formāli akceptētu Ukrainas Pfp Individuālo partnerības programmu un tiktos ar Ziemeļatlantijas padomi par jautājumiem, kas saistīti ar Eiropas drošību. Tika izdots kopīgs preses paziņojums, kas izskaidroja NATO-Ukrainas attiecību pamatprincipus iniciatīvas Partnerattiecību mieram kontekstā un arī citās sfērās.

Turpmākās sanāksmes 1996. un 1997. gadā tika noturētas dažādos līmeņos. Tika izveidota Ukrainas misija NATO, iekļaujot militāro pārstāvi, kā arī Ukrainas pārstāvniecība Partnerības koordinācijas vienībā (PCC), blakus SHAPE galvenajai mītnei Monzā, Beļģijā. Saskaņā ar lēmumu, ko pieņēma NATO-Ukrainas komisija sanāsmē Luksemburgā 1998. gada maijā, uz Kijevu tika nozīmēts NATO Sadarbības virsnieks, lai sekmētu Ukrainas pilnīgu dalību iniciatīvā Partnerattiecības mieram un kopumā veicinātu sadarbību starp NATO un Ukrainas militārajām autoritātēm. Ukraina saglabā aktīvu dalību Pfp un ir sarīkojusi vairākas Pfp mācības savā teritorijā. Ukrainas Parlamenta iniciatīvas Partnerattiecības mieram bruņoto spēku statusa līguma (SOFA) ratifikācija ir padarījusi iespējamu šādu iespēju, kā arī Javorivas mācību centra Rietumukrainā izmantošanu nākotnē.

Ukraina ir sniegusi būtisku ieguldījumu starptautiskā miera uzturēšanas aktivitātēs. Pēc Deitonas Miera līguma noslēgšanas, tā nosūtīja 550 vīru kājnieku bataljonu NATO vadītajiem Miera nodrošināšanas spēkiem Bosnijā (IFOR). Tāpat Ukraina piedalījās stabilizācijas spēkos (SFOR), kuri aizstāja IFOR, ar aptuveni 400 vīru lielu mehanizētu kājnieku bataljonu un helikoptera eskadru. Kaut arī tā vairāk nesniedz atbalstu SFOR, Ukraina dod ieguldījumu NATO vadītajiem miera uzturēšanas spēkiem Kosovā (KFOR) un piedalās ANO Starptautiskajos policijas spēkos, kā arī ANO spēkos Austrumslavonijā.

Īpašo Partnerattiecību harta

1997. gada jūlija NATO valstu un valdību vadītāju galotņu sanāksmes laikā Madridē NATO līderi un Ukrainas prezidents Kučma parakstīja "Hartu par īpašām partnerattiecībām starp NATO un Ukrainu", kas tika ierosināta dažas nedēļas iepriekš Sintrā, Portugālē. Parakstot hartu, NATO dalībvalstis atkārtoti apstiprināja savu atbalstu Ukrainas suverenitātei un neatkarībai, kā arī tās teritoriālai integritātei, demokrātiskai attīstībai, ekonomiskai labklājībai, "brīvai no kodolieročiem" valsts statusam un principam par robežu nepārkāpjamību. Šos punktus Alianse uzskata par pamatfaktoriem stabilitātei un drošībai Centrāleiropā un Austrumeiropā, kā arī visā kontinentā.

NATO apsveica Ukrainas lēmumu atbalstīt Līguma par kodolieroču neizplatīšanu (NPT) beztermiņa pagarināšanu un ieguldījumu tās teritorijā esošo kodolieroču izvešanā un iznīcināšanā. Par būtisku faktoru tika uzskatītas visu piecu NPT līguma kodolvalstu dotās garantijas Ukrainai kā "brīvai no kodolieročiem" valstij, kas piedalās NPT.

Papildus Vienošanās memorandam par civilo ārkārtas stāvokļu plānošanu un sagatavotību katastrofu gadījumā, kas tika parakstīts starp NATO un Ukrainu 1997. gada 16. decembrī, izveidojot civilo ārkārtas situāciju plānošanu kā galveno sadarbības jomu, ir izveidotas arī citas kopīgas programmas, kas aptver plašu tematisko loku. Konsultācijas un sadarbība risinās apvienoto darba grupu kopīgos semināros un sanāsmēs daudzās un dažādās sfērās, to skaitā civili-militārās attiecības; bruņoto spēku demokrātiskā kontrole, un Ukrainas aizsardzības reforma; aizsardzības plānošana, budžets, politika, stratēģija un nacionālās drošības koncepcijas; aizsardzības konversija; NATO-Ukrainas sadarbība; militārās apmācības un izglītība; drošības ekonomiskie aspekti; zinātnes un tehnoloģijas jautājumi; vides drošības jautājumi, to skaitā kodoldrošība; gaisa kustības pārvaldes un kontroles civili-militārā koordinācija. NATO-Ukrainas Aizsardzības reformu apvienotā darba grupa (JWG) tika izveidota, lai meklētu tālākas iespējas šajā jomā.

NATO-Ukrainas Komisija

Ziemeļatlantijas padome periodiski, kā likums, ne mazāk kā divreiz gadā, tiekas ar Ukrainas pārstāvjiem Hartas izveidotā forumā - NATO-Ukrainas Komisijā. Komisijas uzdevums ir novērtēt Hartas realizāciju un apspriest sadarbības uzlabošanas vai tālākas attīstības veidus.

1999. gada aprīlī Vašingtonā tika rīkota NATO-Ukrainas galotņu sanāksme, un 2000. gada martā Kijevā pirmo reizi tikās NATO-Ukrainas Komisija. Laikā starp 1997. un 2000. gadu NATO Politiskā komiteja trīs reizes ieradās Ukrainā, kur rīkoja dažādas konsultācijas, kā arī informācijas apmaiņu gan Kijevā, gan citās Ukrainas pilsētās.

Nākotnes perspektīvas

Augstāk minētie pozitīvie notikumi ir sekmējuši stingra pamata radīšanu tālākai sadarbībai un ir atklājuši jomas, kurās progress jau sasniegts. Spēcīga dalība Pfp, kas iekļauj praktiskas aizsardzības aktivitāšu programmas ar daudzu NATO un Partnervalstu piedalīšanos, dod iespēju Ukrainai novērtēt tās aizsardzības sistēmu un salīdzināt to ar Eiropas kaimiņu izveidoto, un vēl efektīvāk nostiprināt savu lomu Eiropas drošības jomā. Ieguldījumu šajā procesā sniedz arī Ukrainas dalība Eiroatlantijas Partnerības padomē (EAPC).

ALIANSES DIALOGS AR VIDUSJŪRAS VALSTĪM

Vidusjūras dialogs ir būtiska sastāvdaļa no Alianses kopīgās virzības uz drošību, un tas tiek balstīts uz atziņu, ka drošība visā Eiropā ir cieši saistīta ar drošību un stabilitāti Vidusjūras reģionā.

Dialogs tika uzsākts 1994. gadā. Sākotnēji Dialogā iesaistījās sešas valstis - Ēģipte, Izraēla, Jordānija, Mauritānija, Maroka un Tunisija. 2000. gada februārī par dalībvalsti kļuva Alžīrija. Dialoga mērķis ir veidot noturīgas attiecības un labāku savstarpējo sapratni Vidusjūras reģionā, kā arī vairo reģionālo drošību un stabilitāti. Tas nodrošina politiskās diskusijas ar dalībvalstīm. Tā darbu organizē ikgadējā Rīcības programma, kuras galvenie uzdevumi ir praktiska sadarbība drošības un aizsardzības jomās, informācija, civilo ārkārtas situāciju plānošana un zinātne.

Dialogs papildina citas saistītas, bet atšķirīgas starptautiskas iniciatīvas Eiropas Savienības (ES) un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) ietvaros.

Aktivitātes risinās dažādās formās, tai skaitā, ielūdzot Dialoga dalībvalstis piedalītiesursos NATO skolā Oberammergau pilsētā Vācijā un NATO

Aizsardzības koledžā Romā. Kursi ietver miera uzturēšanas jautājumus; ieroču kontroli; vides aizsardzību; civili-militāru sadarbību civilo ārkārtas situāciju plānošanā; sadarbību Eiropas drošības jautājumā. Ir atrasta iespēja Dialoga valstu pētniekiem saņemt starptautiskas stipendijas.

Aktivitātes Dialoga ietvaros tiek organizētas, pamatojoties uz pašfinansējuma principu. Tomēr sabiedrotie var lemt - katrā gadījumā individuāli - par to, vai izskatīt prasību par finansiālu palīdzību, lai atbalstītu Vidusjūras valstu partneru dalību Dialogā. Katras valsts dalības pakāpe ir atšķirīga.

1999. gada aprīļa galotņu sanāksmē Vašingtonā Alianses līderi nolēma paplašināt Dialoga politiskās un praktiskās dimensijas. Tas radīs arī plašākas iespējas diskusijām un sadarbības sekmēšanai sfērās, kurās NATO var sniegt īpašu ieguldījumu. Tas attiecas tieši uz militāro, kā arī citām Dialoga valstu interesējošām jomām.

Vidusjūras dialoga evolūcija

Vidusjūras dialoga aizsākums meklējams 1994. gada janvāra galotņu sanāksmē Briselē izdotajā Deklarācijā. NATO valstu un valdību vadītāji atsaucās uz pozitīvajiem notikumiem Tuvo Austrumu Miera procesā kā uz "ceļa pavēršanu iespējamiem pasākumiem dialoga, sapratnes un uzticības vairošanas sekmēšanai starp reģiona valstīm" un mudināja "apvienot visus spēkus reģionālās stabilitātes stiprināšanai". 1994. gada decembra sanāksmē NATO ārlietu ministri paziņoja savu gatavību "veidot kontaktus, katrā gadījumā individuāli, starp Aliansi un Vidusjūras reģiona valstīm, kas nav dalībvalstis, ar mērķi veicināt reģionālo stabilitāti". Viņi uzdeva Padomei pastāvīgajā sesijā "turpināt situācijas izskatīšanu, attīstīt ierosinātā dialoga aspektus un uzsākt attiecīgus sagatavošanās kontaktus". Rezultātā 1995. gada februārī Ēģipte, Izraēla, Mauritānija, Maroka un Tunisija saņēma ielūgumus piedalīties Dialogā ar NATO. 1995. gada novembrī ielūgums nosūtīts Jordānijai un 2000. gada februārī - Alžīrijai.

Dialoga mērķis ir veicināt drošību un stabilitāti Vidusjūras reģionā, panākt labāku savstarpējo sapratni, un Vidusjūras dialoga valstīs mainīt nepareizo uztveri par NATO. Tā pamatā ir atziņa, ka drošība Eiropā ir cieši saistīta ar drošību un stabilitāti Vidusjūras reģionā, un Vidusjūra ir viena no drošības sastāvdaļām Eiropas drošības struktūrā.

Dialogs ir progresīvs un galvenokārt balstīts uz divpusējām attiecībām starp katru dalībvalsti un NATO. Tomēr, atsevišķos gadījumos, tas dod iespēju daudzpusējām sanāksmēm. Tas piedāvā visām Vidusjūras reģiona partnervalstīm vienādu diskusiju un kopīgo aktivitāšu principu un cenšas

nostiprināt citus starptautiskus pasākumus, kuri ietver Vidusjūras dialoga valstis un kurus ir uzsākuši, piemēram, Barselonas Process⁷, Tuvo Austrumu miera process un EDSO - nedublējot tos un necenšoties veidot darba dalīšanu.

Vidusjūras dialogs sastāv no politiskā dialoga, kas apvienots ar piedalīšanos konkrētās aktivitātēs.

Politiskais dialogs sastāv no regulārām divpusējām politiskām diskusijām. Tās nodrošina iespēju plašākiem ziņojumiem par NATO aktivitātēm, ieskaitot tā ārējo darbību un partnerības programmas, iekšējo adaptāciju un tā vispārējo pieeju kopējās drošības struktūras veidošanā. Vidusjūras dialoga valstis pēc kārtas tiek aicinātas paust savu viedokli NATO par stabilitāti un drošību Vidusjūras reģionā.

Vidusjūras dialoga valstis tiek aicinātas piedalīties konkrētās aktivitātēs - zinātnes, informācijas un civilā ārkārtas stāvokļa plānošanas jomās, un mācībās NATO skolās par tādiem jautājumiem, kā miera uzturēšana; ieroču kontrole un verifikācija; militāro spēku atbildība vides aizsardzībā; civilo ārkārtas situāciju plānošana; un NATO Eiropas drošības sadarbība. Dalību šajosursos finansē pašas valstis. Lai vairotu atklātību, sadarbību papildina noteiktas aktivitātes militārajā sfērā.

NATO Vidusjūras dialogs ir attīstījies vienmērīgi un stingri kopš tā uzsākšanas 1994. gadā. 1997. gadā galotņu sanāksmē Madridē, izveidojot Vidusjūras Sadarbības grupu, Dialogam tika piešķirta jauna un dinamiskāka virzība. Tika radīts forums, tieši iesaistot sabiedroto dalībvalstis politiskās diskusijās ar Dialoga valstīm, kurā iespējama tāda plaša tematiskā spektra viedokļu apmaiņa, kas saistīti ar drošības situāciju Vidusjūras reģionā, kā arī ar Dialoga tālāku attīstību.

7 1995. gada novembrī 15 ES dalībvalstis un 12 Vidusjūras reģiona valstis, kas nav dalībvalstis, (Alžīrija, Ēģipte, Izraēla, Jordānija, Kipra, Lebanona, Malta, Maroka, Sīrija, Tunisija, Turcija un Palestīnas varas iestādes) parakstīja Barselonas Deklarāciju, kurā bija izskaidrots Eiro-Vidusjūras Partnerattiecību (pazīstama arī kā Barselonas Process) struktūru. Deklarācija uzsver trīs galvenos mērķus: 1. Politiska un drošības partnerība, kuras mērķis ir radīt kopēju miera un stabilitātes telpu; 2. Ekonomiska un finansiāla partnerība, lai veidotu kopīgu labklājību; 3. Sociāla, kultūras un humanitāra partnerība, lai veicinātu apmaiņu starp iesaistīto valstu civilām sabiedrībām. Barselonas Process paredz pilnīgi brīvas tirdzniecības zonas izveidi līdz 2010. gadam.

NATO DIENVIDAUSTRUMU EIROPAS INICIATĪVA

NATO Dienvidaustrumu Eiropas iniciatīva (SEEI) tika izveidota galotņu sanāksmē Vašingtonā, lai veicinātu reģionālo sadarbību un ilglaicīgu drošību un stabilitāti reģionā.

Iniciatīvas pamatā ir 4 pīlāri: konsultatīvais forums Dienvidaustrumu Eiropas drošības jautājumos; atvērtā Dienvidaustrumu Eiropas Reģionālās sadarbības ad hoc darba grupa (AHWG) EAPC Politiskās komitejas sesijas uzraudzībā; iniciatīvas Partnerattiecības mieram darbības instrumenti; orientētas drošības sadarbības programmas reģiona valstīm.

Konsultatīvais forums ietver NATO valstis, sešas Partnervalstis Dienvidaustrumu Eiropas reģionā (Albānija, Bulgārija, Horvātija, Rumānija, bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika⁸, Slovēnija) un Bosniju-Hercegovinu. Sākotnēji forums tikās galotņu līmenī NATO galotņu sanāksmes ietvaros Vašingtonā 1999. gada aprīlī un pēc tam vēstnieku līmenī NATO galvenajā mītnē Briselē.

EAPC-AHWG noteica tālākas attīstības idejas sekmīgai reģionālai sadarbībai, kas iekļautas aktivitātēs, kuras organizētas pēc NATO iniciatīvas Partnerattiecības mieram programmā iekļauto aktivitāšu parauga.

Iniciatīvas Partnerattiecības mieram metodoloģija tika izmantota, lai apsvērtu un diskutētu par jautājumiem, kas būtiski Dienvidaustrumu Eiropai, ieskaitot jautājumus par atklātību aizsardzības plānošanā, krīzes situāciju vadībā un aizsardzības menedžmentu. Semināri un cita veida aktivitātes par šo tematiku ir organizēti tā, lai aptvertu visu reģionu. Dažus no tiem vada dalībvalstis, kas atrodas šajā reģionā, (ar NATO atbalstu) un citus rīko pats NATO. Semināri, kas organizēti tā, lai tie viens otru papildinātu, palīdz sekmēt stabilitāti ar reģionālās sadarbības un integrācijas palīdzību. Reģionālo projektu koordinēšanai ir izveidota Dienvidaustrumu Eiropas Drošības koordinācijas grupa.

Papildu programma mērķtiecīgai drošības sadarbībai ar Horvātiju, kas balstīta uz PfP mehānismiem, tika ieviesta 2000. gada pavasarī. 2000. gada maijā Horvātija pievienojās iniciatīvas Partnerattiecības mieram programmai. Ārpus PfP NATO ir īpaša drošības sadarbības programma ar Bosniju-Hercegovinu, kura līdzīgā veidā papildina citas Dienvidaustrumu Eiropas iniciatīvu aktivitātes.

NATO nodrošina ar padomu un zināšanām militāro virsnieku pārkvalificēšanā, kas pēc militārās struktūras reformām Bulgārijā un Rumānijā

8 Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

štatū samazināšanas dēļ ir atvaļināti. Tas ietilpst NATO projektā, kas realizēts Dienvidaustrumu Eiropas Stabilitātes pakta⁹ ietvaros sadarbībā ar Pasaules Banku un kura finansējums sadalīts starp Pasaules Banku un iesaistītajām valstīm. Tas ir projekts, kas atspoguļo šajā jomā veikto starptautisko un institucionālo darbību savstarpējā atbalsta raksturu.

9 1999. gada maijā Eiropas Savienība ierosināja Stabilitātes pakta. Pēc tam, 1999. gada 10. jūnijā, tas tika pieņemts starptautiskā konferencē un pakļauts EDSO aizbildniecībai. Pakts ieviests, lai ar saskaņotu un koordinētu rīcību sekmētu miera, labklājības un stabilitātes saglabāšanu Dienvidaustrumu Eiropā, apvienojot reģionā esošās un citas ieinteresētās valstis, kā arī organizācijas, kas spējīgas dot ieguldījumu. Tas paredz konkrētu sistēmu to kopējo spēku koordinācijai.

EIROPAS DROŠĪBAS UN AIZSARDZĪBAS IDENTITĀTE (ESDI)

ESDI attīstība

Aliansē ir apņēmies stiprināt Eiropas pilsētu aizsardzības Eiropas Drošības un aizsardzības identitāti (ESDI), kas veido pamatu uz drošības prasībām un tajā pat laikā sniegtu ieguldījumu Alianses drošībai. Uzņemoties īpašu atbildību par savu drošību, Eiropas dalībvalstis palīdzēs stiprināt alianses un daudzveidīgākas transatlantiskās attiecības, kas stiprina Aliansi kopumā.

4. NODAĻA

Saskaņā ar šo apņemšanos dalībvalstis izstrādās rīcības plānu 1999. gada aprīlī Aliansē veisto un veikto rīcībā, kas darbu viri Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes izstrādāšanā. Tā kā uzskaites diskusijas, lai apņemšanos varētu noteiktus aspektus sekotīti īstenojot.

EIROPAS DROŠĪBAS UN AIZSARDZĪBAS IDENTITĀTE

• veidojot Eiropas valsti, kas nav ES dalībvalsts dalība;

• pieņemot pasākumus ES pakļūstot un NATO pārņemot spējam, tā arī NATO pakļūstot un spējam.

ESDI attīstība

NATO-WEU sadarbības

NATO-ES attiecības

Pakļūstot kā rīcības plānu ESDI izstrādāšanā un kā rīcības plānu Vašingtonā gēlību un turpmākās izstrādāšanas rīcībā.

• Aliansē ir Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes izstrādāšana, kas veido pamatu uz drošības prasībām un tajā pat laikā sniegtu ieguldījumu Alianses drošībai.

• Eiropa ir Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes izstrādāšana, kas veido pamatu uz drošības prasībām un tajā pat laikā sniegtu ieguldījumu Alianses drošībai.

Šī grāmata ir par NATO projekta "kā realizēt
Drošības stratēģiju" ieviešanu, kas ir svarīga daļa no
Eiropa un tās drošības stratēģijas. Grāmata ir par NATO
drošības stratēģiju un tās ieviešanu. Grāmata ir par NATO
drošības stratēģiju un tās ieviešanu. Grāmata ir par NATO
drošības stratēģiju un tās ieviešanu.

A. NODALĀ

EIROPAS DROŠĪBAS UN AIZSARDZĪBAS IDENTITĀTE

Eiropa

NATO-WEU sadarbība

NATO-ES sadarbība

Šī grāmata ir par NATO projekta "kā realizēt
Drošības stratēģiju" ieviešanu, kas ir svarīga daļa no
Eiropa un tās drošības stratēģijas. Grāmata ir par NATO
drošības stratēģiju un tās ieviešanu. Grāmata ir par NATO
drošības stratēģiju un tās ieviešanu. Grāmata ir par NATO
drošības stratēģiju un tās ieviešanu.

EIROPAS DROŠĪBAS UN AIZSARDZĪBAS IDENTITĀTE (ESDI)

ESDI attīstība

Alianse ir apņēmusies stiprināt Eiropas pīlāru, attīstot efektīvu Eiropas Drošības un aizsardzības identitāti (ESDI), kas varētu reaģēt uz eiropiešu prasībām un tajā pat laikā sniegtu ieguldījumu Alianses drošībai. Uzņemoties lielāku atbildību par savu drošību, Eiropas dalībvalstis palīdzēs attīstīt stiprākas un daudz sabalansētākas transatlantiskās attiecības, kas stiprinās Aliansi kopumā.

Saskaņā ar šo apņemšanos galotņu tikšanās reizē Vašingtonā 1999. gada aprīlī Alianses valstu un valdību vadītāji uzsāka darbu pie Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes tālākas attīstības. Tika uzsāktas diskusijas, lai apspriestu vairākus noteiktus aspektus sekojošos jautājumos:

- kā nodrošināt efektīvu savstarpējo konsultāciju attīstību, sadarbību un atklātību starp Eiropas Savienību (ES) un Aliansi, kas būtu balstīta uz mehānismiem, kuri pieņemti starp NATO un Rietumeiropas Savienību (WEU);
- sabiedroto Eiropas valstu, kas nav ES dalībvalstis, dalība;
- praktiski pasākumi ES piekļūšanai pie NATO plānošanas spējām, kā arī NATO aktīviem un spējām.

Būtiska ESDI attīstības sastāvdaļa ir Eiropas militārās spējas uzlabošana. Alianses Aizsardzības spēju iniciatīva (DCI), kas tika uzsākta Vašingtonā, ir izveidota, lai nodrošinātu perspektīvo daudznacionālo operāciju efektivitāti visa veida NATO misijās, un tai šajā procesā būs nozīmīga loma. DCI uzdevumu un ES darbības, kas vērsti uz Eiropas spēju stiprināšanu, izrietošie mērķi viens otru papildina.

Principi, kas ir pamats ESDI darbībai nākotnē un kas ir izstrādāti Vašingtonas galotņu un turpmākās tikšanās reizēs, ir sekojoši:

- Alianse atzīst Eiropas Savienības lēmumu izveidot spējas autonomām akcijās, kas dod tai iespēju pieņemt lēmumus un apstiprināt militāru akciju, kur Alianse kopumā nav iesaistīta.
- Šī procesa gaitā NATO un ES ir jānodrošina efektīva savstarpējo konsultāciju, sadarbības un atklātības attīstība, pamatojoties uz eksistējošiem mehānismiem starp NATO un WEU.

- Alianses līderi apsveic ES dalībvalstis un citus Eiropas sabiedrotos par apņemšanos veikt nepieciešamos pasākumus, lai stiprinātu to aizsardzības spējas, it īpaši jaunām misijām, izvairoties no nevajadzīgas dublēšanas.
- Tie pievērš lielu uzmanību tam, lai tiktu nodrošināta iespējami pilnīgāka Eiropas sabiedroto, kas nav ES dalībvalstis, iesaiste ES vadītās krīzes atbildes operācijās, par pamatu ņemot esošos konsultāciju mehānismus WEU ietvaros, kā arī ievērojot Kanādas interesi piedalīties šādās operācijās noteiktu modalitāšu ietvaros.
- Tie apņemas tālāk realizēt lēmumus, kas pieņemti Berlīnē 1996. gadā, ieskaitot koncepciju par atšķiramu, bet ne atsevišķu NATO aktīvu un spēju lietošanu WEU vadītām operācijām.

Darbs pie šiem pasākumiem, kuros tiks ievērotas NATO operāciju prasības un tās komandstruktūru saskaņotība, notiek sekojošās jomās:

- nodrošināta ES pieeja NATO plānošanas spējām, kas spēj dot ieguldījumu militārajā plānošanā ES vadītām operācijām;
- pieņēmums par ES pieeju iepriekš identificētām NATO spējām un kopējiem aktīviem ES vadītām operācijām;
- iespējamo Eiropas komandstruktūru izvēles identificēšana ES vadītām operācijām un tālāka lomas attīstība NATO Eiropas spēku virspavēlnieka vietniekam, lai tas pilnībā un efektīvi uzņemtos Eiropas atbildību;
- tālāka NATO aizsardzības plānošanas sistēmas pielāgošana, lai tajā ciešāk iekļautu ES vadīto spēku operācijas.

Kopš 90-to gadu sākuma Eiropā un Ziemeļamerikā daudziem šķita, ka pienācis laiks pārbalansēt attiecības starp abām Atlantijas pusēm un ka jāveic konkrēti pasākumi no Eiropas dalībvalstu puses, uzņemoties lielāku atbildību par savu kopējo drošību un aizsardzību. Eiropas valstis uzsāka procesu, lai nodrošinātu īstas Eiropas militārās spējas bez tādu komandstruktūru, plānošanas štābu un militāro aktīvu un spēju liekas dubultošanas, kas jau ir pieejami NATO ietvaros, vienlaicīgi palielinot to ieguldījumu Alianses misijām un aktivitātēm. Šāda pieeja tika uzskatīta kā atbilde gan Eiropas vēlmei attīstīt Kopējo ārējo un drošības politiku (CFSP), gan nepieciešamībai sabalansēt partnerattiecības starp Ziemeļameriku un Alianses Eiropas dalībvalstīm.

Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes attīstība NATO ietvaros ir NATO politisko un militāro struktūru pielāgošanas neatņemama sastāvdaļa. Tajā pat laikā tā ir nozīmīgs Eiropas Savienības (ES) attīstības elements. Abi šie procesi tie attīstīti tālāk saskaņā ar Eiropas Savienības Māstrihtas 1991. gada un Amsterdamas 1997. gada līgumiem, atbilstošām Rietumeiropas Savienības un Eiropas Savienības deklarācijām un Alianses pieņemtajiem lēmumiem sekojošās galotņu tikšanās reizēs - Briselē 1994. gadā, Madridē 1997. gadā un Vašingtonā 1999. gadā -, kā arī NATO ministru tikšanās reizēs.

Ar Eiropas Savienības līgumu, kurš tika parakstīts Māstrihtā 1991. gada decembrī un stājās spēkā 1993. gada 1. novembrī, Eiropas Kopienas līderi vienojās attīstīt Kopējo ārējo un drošības politiku (CFSP) *"ietverot eventuālu kopējās aizsardzības politikas struktūru, kas laika gaitā varētu izveidoties par kopēju aizsardzību"*. Šajā līgumā bija atsauksmes uz Rietumeiropas Savienību (WEU) kā Eiropas Savienības attīstības neatņemamu sastāvdaļu, kuru paredz Līgums; un prasība WEU izstrādāt un ieviest praksē ES lēmumus un darbības, kas saistīti ar aizsardzību. WEU sanāksmē, kas notika Māstrihtā 1991. gada decembrī vienlaicīgi ar Eiropadomes sanāksmi, WEU dalībvalstis nāca klajā ar deklarāciju, piekrītot īstas Eiropas drošības un aizsardzības identitātes nepieciešamībai un lielākai Eiropas atbildībai aizsardzības jautājumos.

1994. gada janvārī NATO valstu un valdību vadītāji apsveica Māstrihtas līguma stāšanos spēkā un Eiropas Savienības darbības sākumu kā instrumentu, kas stiprina Alianses Eiropas pīlāru un dod iespēju NATO Eiropas dalībvalstīm sniegt daudz saskaņotāku ieguldījumu visu sabiedroto drošībai. Tie atkārtoti uzsvēra, ka Alianse ir būtisks forums konsultācijām starp tās dalībvalstīm un vieta, kur tiek panāktas vienošanās par politiskiem principiem, kas attiecas uz Alianses drošības un aizsardzības saistībām Vašingtonas līguma ietvaros. Tie arī apsveica ciešo un pieaugošo sadarbību starp NATO un Rietumeiropas Savienību, kas panākta, pamatojoties uz vienošanos par papildinājuma un atklātības principiem. Vēl tie paziņoja, ka ir gatavi dot Alianses kolektīvos aktīvus, pamatojoties uz konsultācijām Ziemeļatlantijas padomē, WEU operācijām, ko uzņemas Eiropas sabiedrotie, lai realizētu savu Kopējo ārējo un drošības politiku.

NATO valstu un valdību vadītāji uzdeva Ziemeļatlantijas padomei izvērtēt kā būtu attīstāmas un pielāgojamas Alianses politiskās un militārās struktūras, lai daudz efektīvāk un elastīgāk vadītu Alianses misijas, ieskaitot miera uzturēšanu; un pārdomāt topošo Eiropas Drošības un aizsardzības identitāti. Daļa no šī procesa bija Apvienoto kopīgo operatīvo spēku (CJTF) koncepcijas izstrādāšana. CJTF koncepcija, kas aprakstīta 12. nodaļā, ir paredzēta, lai nodrošinātu nepieciešamo uzlaboto operacionālo elastību un pieļautu daudz elastīgāku un mobilāku spēku izvietojumu, lai atbilstu visām Alianses

jauno misiju prasībām. Bez tam tā tika izveidota, lai nodrošinātu atdalāmus, bet ne atsevišķus izvietojamus štābus, kurus varētu izmantot Rietumeiropas Savienība.

Tiekoties Berlīnē un Briselē 1996. gada jūnijā, NATO ārlietu un aizsardzības ministri nolēma, ka Eiropas Drošības un aizsardzības identitāte ir jāveido NATO ietvaros, kā Alianses pielāgošanas procesa neatņemams elements. Tas dotu iespēju visiem Eiropas sabiedrotajiem dot daudz saskaņotāku un efektīvāku ieguldījumu Alianses misijām un aktivitātēm. Tas ļautu tiem rīkoties pašiem, kad tas nepieciešams, un vienlaicīgi pastiprinātu transatlantisko partnerību. Izmantojot visas Apvienoto kopīgo operatīvo spēku koncepcijas priekšrocības, stiprinātā Eiropas identitāte tiktu balstīta uz saskaņotiem militāriem principiem, ko atbalsta attiecīga militārā plānošana, un dotu iespēju veidot saskaņotus un efektīvus militāros spēkus, kas spējīgi darboties zem WEU politiskās un stratēģiskās vadības.

1997. gada jūlijā notikušajā Madrides galotņu tikšanās reizē vadītāji pozitīvi novērtēja būtiskos pasākumus, kas veikti, lai Alianses ietvaros izveidotu ESDI. Ziemeļatlantijas padome Pastāvīgajā sesijā tika aicināta ātri pabeigt tās darbu šajā sfērā sadarbībā ar WEU.

NATO-WEU SADARBĪBA

Pamatojoties uz lēmumiem izveidot ESDI NATO ietvaros, tika veikti pasākumi, lai nodrošinātu, ka Alianses tālākā adaptācija aptver visus NATO atbalsta aspektus WEU vadītām operācijām. Tie ietver sekojošo:

- ņemt vērā WEU prasības NATO jaunajās aizsardzības plānošanas procedūrās, attīstot spēkus un spējas. WEU sāka dot ieguldījumu Alianses aizsardzības plānošanas procesā 1997. gadā, piedāvājot priekšlikumus 1997. gada Ministru vadlīnijām (skatīt 7. nodaļu);
- ieviešot procedūras, lai noteiktu NATO aktīvus un spējas, kuras WEU varētu vēlēties izmantot saskaņā ar Ziemeļatlantijas padomes līgumu;
- izveidojot daudznacionālu Eiropas komandstruktūru izkārtojumu NATO ietvaros, ko varētu lietot, lai sagatavotu, atbalstītu, komandētu un kontrolētu operācijas WEU politiskās kontroles un stratēģiskās vadības pakļautībā. (Šo izkārtojumu ietvaros NATO spēku virspavēlnieka vietniekam Eiropas zonā (SACEUR vietnieks) ir dota īpaša loma - gan normālos apstākļos, gan arī WEU vadītu operāciju kontekstā - saistībā ar spēkiem, kas tiks nodoti WEU vajadzībām);

- ieviešot konsultāciju un informācijas apmaiņas pasākumus, lai nodrošinātu nepieciešamo koordināciju ar NATO atbalstu uzsāktās WEU vadītās operācijas laikā;
- attīstot militāro plānošanu un apmācības WEU paraugmisijām.

Praksē šie pasākumi tika veidoti, lai tad, ja izceltos krīze, kurā WEU pieņemtu lēmumu iejaukties (un Alianse pieņemtu lēmumu neiesaistīties), tā var prasīt atļauju izmantot Alianses aktīvus un spējas, iespējams, arī CJTF štābus, lai realizētu operāciju savas politiskās kontroles un stratēģiskās vadības pakļautībā.

Pieprasītie aktīvi tad var tikt nodoti WEU lietošanai, bet katrā noteiktā gadījumā ar Ziemeļatlantijas padomes lēmumu. Nosacījumi to nodošanai WEU rīcībā, kā arī to izmantošanas kontrole un iespējamā atdošana vai atsaukšana tiktu fiksēti speciālā līgumā starp abām organizācijām. Operācijas laikā NATO novērotu, kā tiek izlietoti tās aktīvi, un regulāra politiska sadarbība ar WEU tiktu uzturēta. Eiropas komandieri no NATO komandstrukturām var tikt nozīmēti darboties WEU politiskās kontroles ietvaros. Aktīvi tiktu atgriezti NATO pēc operācijas beigām vai arī tad, kad tas tiktu pieprasīts. Operācijas laikā, arī tās sagatavošanās fāzē NATO un WEU cieši apspriestos.

ES Ķelnes galotņu tikšanās laikā, 1999. gada jūnijā, tika pieņemts lēmums iedalīt nepieciešamos līdzekļus un spējas, lai īstenotu kopējo Eiropas Drošības un aizsardzības politiku (ESDP). Saskaņā ar šiem lēmumiem lomu, ko uzņēms WEU attiecībā uz Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes attīstības kontekstu, pakāpeniski pārņem Eiropas Savienība.

Tajā pašā laikā NATO turpināja darbu ar WEU, lai izpildītu un realizētu pasākumus, kuri atvieglo sadarbību starp divām organizācijām gadījumos, kad WEU vadītai krīzes situāciju vadības operācijai būtu nepieciešams izmantot NATO aktīvus un spējas. Tika turpināts darbs, lai uzlabotu šos pasākumus un informācijas apmaiņu. Tika uzsākta kopēja pārbaudes un novērtēšanas procedūra. 2000. gada februārī tika noturētas kopējas NATO-WEU krīzes vadības mācības. Tiekoties Marselē 2000. gada novembrī, WEU ministri pieņēma lēmumu pārtraukt līdzšinējo NATO-WEU konsultāciju mehānismu, saglabājot tikai to, kas būtu nepieciešams pārejas periodā.

NATO-ES ATTIECĪBAS

Helsinkos 1999. gada decembrī Eiropas Savienības Padomes tikšanās laikā tika izveidots "Prezentējamais mērķis" ES dalībvalstīm par to militārajām spējām, kas paredzētas krīzes situāciju vadības operācijām. Tā nolūks ir dot iespēju ES, sākot ar 2003. gadu, izvietot un uzturēt vismaz vienu gadu 60000

vīru lielus militāros spēkus, lai uzņemtos visa veida tā sauktos Petersbergas uzdevumus, kas minēti Amsterdamas līgumā 1997. gadā. Tie sastāv no humāniem un glābšanas uzdevumiem; miera uzturēšanas uzdevumiem; un uzdevumiem kaujas vienībām krīzes situāciju vadības ietvaros, ieskaitot miera nostiprināšanu. Ir paredzēts, ka šiem spēkiem būs jāuzņemas militāras operācijas ES vadībā, atbildot uz starptautiskām krīzēm, kurās NATO kopumā militāri neiesaistīsies. Šis process ir daļa no ES apņemšanās izveidot kopēju Eiropas politiku drošības un aizsardzības jomā, kas militāri aizstātu tās Kopējo ārējo un drošības politiku. Tā izvairīsies no nevajadzīgas NATO struktūru dubultošanas, un tā nebūs Eiropas armijas izveidošana.

ES papildus ir nolēmusi izveidot pastāvīgas politiskas un militāras struktūras, ieskaitot Politisko un drošības komiteju, Militāro komiteju un Militāro štābu, lai nodrošinātu nepieciešamo politisko vadību un stratēģiskās līnijas šādām operācijām. ES arī nolēma izveidot izkārtojumu pilnām konsultācijām, sadarbībai un atklātībai ar NATO un nodrošināt nepieciešamo dialogu, konsultācijas un sadarbību ar Eiropas NATO dalībvalstīm, kuras nav ES dalībvalstis, jautājumos, kas saistīti ar Eiropas drošību, aizsardzību un krīzes situāciju vadību.

Dialogs starp Aliansi un Eiropas Savienību pakāpeniski pieaug saskaņā ar lēmumiem, kas tika pieņemti Vašingtonā, un kā arī ņemot vērā sekojošu attīstību ES. Eiropadome tikšanās laikā Nicā un Ziemeļatlantijas Padome Briselē 2000. gada decembrī novērtēja panākto progresu. Alianses ārlietu ministri paziņoja, ka tie atbalsta mērķus, ko apstiprinājušas ES dalībvalstis, veidot patiesu sadarbību krīzes situāciju vadības jautājumos starp NATO un ES. Abas organizācijas piekrita, ka to starpā attīstīsies konsultācijas un sadarbība par kopēji interesējošiem jautājumiem saistībā ar drošību, aizsardzību un krīzes situāciju vadību tādā veidā, lai krīze varētu tikt risināta ar vislabāko militāro akciju un nodrošinātu efektīvu krīzes situācijas vadību.

Par pamatu ņemot 2000. gada decembrī notikušās sanāksmes, 2001. gada janvārī notika vēstuļu apmaiņa starp ģenerālsekretāru un ES Zviedrijas prezidentūru par kopēju sanāksmju noturēšanu vēstnieku un ministru līmenī. Vienošanās paredz, ka reizi sešos mēnešos (katras ES prezidentūras laikā) notiks vismaz trīs tikšanās vēstnieku līmenī un viena tikšanās ministru līmenī. Tomēr, abas organizācijas apņemas palielināt konsultācijas krīzes laikā. Šobrīd jau notiek regulārās ES Politiskās un drošības komitejas un Ziemeļatlantijas Padomes tikšanās, un abas organizācijas pakāpeniski pāriet no ESDI/ESDP teorijas uz konsultācijām un sadarbību konkrētos un aktuālos jautājumos, kā situācija Rietumbalkānos.

Kopš 2000. gada vidus apvienotas NATO-ES Ad hoc darba grupas tiekas, lai diskutētu drošības jautājumus (piemēram, klasificētas informācijas apmaiņas procedūras, ieskaitot izlūkošanu); modalitātes ES pieejai Alianses

aktīviem un spējām; spēju apjomus (ieskaitot jautājumus, kas saistās ar Alianses aizsardzības plānošanas sistēmu); pastāvīgos konsultāciju mehānismus, ņemot vērā visus saistītos faktorus, ieskaitot tos, kas saistās ar dalību. 2001. gada pavasarī NATO ģenerālsēkretārs tika uzaicināts pirmo reizi sniegt rezumējumu ES Vispārējo lietu padomei par NATO politiku.

2000. gada vasarā NATO un ES Padomes sekretariāts panāca vienošanos par pagaidu drošības līgumu starp abām organizācijām, kas nosaka klasificētas informācijas apmaiņu. Abas organizācijas turpina darbu pie pastāvīga NATO-ES drošības līguma noslēgšanas.

2000. gada otrajā pusē Alianses eksperti sniedza militārus un tehniskus padomus ES ekspertu darbam, lai izveidotu spēku un spēju katalogu ES "Prezentējamais mērķis", gatavojoties ES spēju saistību konferencei, kura notika 2000. gada novembrī. Tiekoties 2000. gada decembrī, Alianses ārlietu ministri apstiprināja NATO gatavību sniegt tālāku ekspertu palīdzību pēc ES puses pieprasījuma un pēc attiecīgu lēmumu pieņemšanas.

NATO ietvaros turpinās darbs pie principiāliem jautājumiem, kas saistās ar ESDI tālāku attīstību, īpaši nosakot daudzveidīgas Eiropas komandstruktūru iespējas; iepriekš identificēto aktīvu un spēju uzskatīto izmantojamību; nodrošinātas pieejas NATO operacionālās plānošanas spējām; Alianses aizsardzības plānošanas pielāgošanu.

Miera ieviešanas procesa turpināšana un uzlabošana

Miera procesa atjaunošana un uzlabošana

NATO un ES kopīgās darbības uzlabošana

Civiltiesiskumu pētniecība, karavīru apmācība un IFCM turpināšana

2000. gada sākumā NATO ir izstrādājusi jaunu stratēģiju, kas paredz, ka organizācija turpinās pastāvēt un attīstīties, lai nodrošinātu Eiropas drošību un stabilitāti. Šī stratēģija ir izstrādāta, ņemot vērā Eiropas drošības apdraudzenes, kas radušās pēc 11. septembra terorisma uzbrukuma. NATO ir izstrādājusi jaunu stratēģiju, kas paredz, ka organizācija turpinās pastāvēt un attīstīties, lai nodrošinātu Eiropas drošību un stabilitāti. Šī stratēģija ir izstrādāta, ņemot vērā Eiropas drošības apdraudzenes, kas radušās pēc 11. septembra terorisma uzbrukuma.

2000. gada sākumā NATO ir izstrādājusi jaunu stratēģiju, kas paredz, ka organizācija turpinās pastāvēt un attīstīties, lai nodrošinātu Eiropas drošību un stabilitāti. Šī stratēģija ir izstrādāta, ņemot vērā Eiropas drošības apdraudzenes, kas radušās pēc 11. septembra terorisma uzbrukuma. NATO ir izstrādājusi jaunu stratēģiju, kas paredz, ka organizācija turpinās pastāvēt un attīstīties, lai nodrošinātu Eiropas drošību un stabilitāti. Šī stratēģija ir izstrādāta, ņemot vērā Eiropas drošības apdraudzenes, kas radušās pēc 11. septembra terorisma uzbrukuma.

2000. gada sākumā NATO ir izstrādājusi jaunu stratēģiju, kas paredz, ka organizācija turpinās pastāvēt un attīstīties, lai nodrošinātu Eiropas drošību un stabilitāti. Šī stratēģija ir izstrādāta, ņemot vērā Eiropas drošības apdraudzenes, kas radušās pēc 11. septembra terorisma uzbrukuma. NATO ir izstrādājusi jaunu stratēģiju, kas paredz, ka organizācija turpinās pastāvēt un attīstīties, lai nodrošinātu Eiropas drošību un stabilitāti. Šī stratēģija ir izstrādāta, ņemot vērā Eiropas drošības apdraudzenes, kas radušās pēc 11. septembra terorisma uzbrukuma.

2000. gada sākumā NATO ir izstrādājusi jaunu stratēģiju, kas paredz, ka organizācija turpinās pastāvēt un attīstīties, lai nodrošinātu Eiropas drošību un stabilitāti. Šī stratēģija ir izstrādāta, ņemot vērā Eiropas drošības apdraudzenes, kas radušās pēc 11. septembra terorisma uzbrukuma. NATO ir izstrādājusi jaunu stratēģiju, kas paredz, ka organizācija turpinās pastāvēt un attīstīties, lai nodrošinātu Eiropas drošību un stabilitāti. Šī stratēģija ir izstrādāta, ņemot vērā Eiropas drošības apdraudzenes, kas radušās pēc 11. septembra terorisma uzbrukuma.

2000. gada sākumā NATO ir izstrādājusi jaunu stratēģiju, kas paredz, ka organizācija turpinās pastāvēt un attīstīties, lai nodrošinātu Eiropas drošību un stabilitāti. Šī stratēģija ir izstrādāta, ņemot vērā Eiropas drošības apdraudzenes, kas radušās pēc 11. septembra terorisma uzbrukuma. NATO ir izstrādājusi jaunu stratēģiju, kas paredz, ka organizācija turpinās pastāvēt un attīstīties, lai nodrošinātu Eiropas drošību un stabilitāti. Šī stratēģija ir izstrādāta, ņemot vērā Eiropas drošības apdraudzenes, kas radušās pēc 11. septembra terorisma uzbrukuma.

ALIANSES OPERACIONĀLĀ LOMA MIERA UZTURĒŠANĀ

MIERA IEDIBINĀŠANAS PROCESS BIJUŠAJĀ DIENVIDSLĀVIJĀ

5. NODAĻA

ALIANSES OPERACIONĀLĀ LOMA MIERA UZTURĒŠANĀ

Miera iedibināšanas process bijušajā Dienvidslāvijā

Miera procesa sekmēšana Bosnijā-Hercegovinā

NATO loma Kosovos konflikta atrisināšanā

Cilvēktiesību pārkāpumi Kosovos apgabalā un KFOR humānā palīdzība

5. NODAĻA

ALIANSES OPERACIONĀLĀ LOMA MIERA UZTURĒŠANĀ

Miera iedibināšanas procesa pilsētā Dienvidslāvijā
Miera procesa veicināšana Bosnijas Hercegovinā
NATO loma Kosovā konfliktā atvēršanās
Civiltiesību pārkāpumi Kosovā 1998. un KFOR humanitārā palīdzība

ALIANSES OPERACIONĀLĀ LOMA MIERA UZTURĒŠANĀ

MIERA IEDIBINĀŠANAS PROCESS BIJUŠAJĀ DIENVIDSLĀVIJĀ

1992. gada jūnijā Ziemeļatlantijas Padomes sanāksmes ministru līmeņa sesijā Oslo tika radīts politiskais pamatojums Alianses lomai bijušajā Dienvidslāvijā. NATO ārlietu ministri paziņoja par savu gatavību atbalstīt, katrā situācijā individuāli un saskaņojot ar noteiktajām procedūrām, miera uzturēšanas aktivitātes, par kurām atbildību nesa Eiropas Drošības un sadarbības konference (CSCE) (kas vēlāk tika pārdēvēta par Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju jeb EDSO). Tas iekļāva Alianses resursu un prasmju nodošanu miera uzturēšanas operāciju rīcībā.

1992. gada decembrī NATO ārlietu ministri ziņoja par Alianses gatavību atbalstīt miera uzturēšanas operācijas, kuras vadīja Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padome, kas ir uzņēmusies primāro atbildību par starptautisko mieru un drošību. Ministri izvērtēja miera uzturēšanas un sankciju jeb embargo uzlikšanas pasākumus, ko uzsākušas NATO valstis - individuāli un kopīgi kā Alianse -, lai sekmētu ANO Drošības padomes ar bijušās Dienvidslāvijas konfliktu saistīto rezolūciju īstenošanu. Viņi norādīja, ka Alianse ir gatava dot pozitīvu ieguldījumu ANO ģenerālsekretāra tālākajās iniciatīvās, meklējot Alianses atbalstu šajā jomā.

Kontroles un īstenošanas operācijas

Laikā no 1992. līdz 1995. gadam Alianse pieņēma vairākus būtiskus lēmumus, kas bija par iemeslu NATO jūras spēku operācijām sadarbībā ar Rietumeiropas Savienību, lai kontrolētu un pēc tam īstenotu ANO embargo un sankcijas Adrijas jūras reģionā; un NATO gaisa spēku operācijām, lai vispirms kontrolētu un pēc tam izveidotu ANO "no lidojumiem brīvo zonu" pār Bosniju-Hercegovinu. Tāpat Alianse nodrošināja ciešu gaisa spēku atbalstu ANO aizsardzības spēkiem (UNPROFOR) Bosnijā-Hercegovinā un vadīja aviācijas uzlidojumus, lai izbeigtu apspiešanu Sarajevā un citās apdraudētajās zonās, kuras ANO apzīmēja kā "drošās zonas". Izšķiroša Alianses un apņēmīga diplomātisko spēku darbība, atbalstot ANO, izbeidza Sarajevas aplenkumu, īstenoja uguns pārtraukšanu un ļāva īstenot 1995. gada rudens sarunās apspriesto iespējamo konflikta atrisinājumu.

Konflikta evolūcija

Konflikta attīstība un process, kurš noslēdzās, parakstot Bosnijas Miera līgumu, bija ilgstošs un ievilciens. Laikā no 1992. līdz 1995. gadam Alianses veiktie sekmīgie pasākumi, atbalstot ANO, ir uzskaitīti tālāk.

Šajā laikā NATO veica alternatīvu plānošanu neparedzētām situācijām, tādā veidā atbalstot ANO aktivitātes konflikta sakarā. Iespējamo rīcību plāni tika iesniegti ANO, lai īstenotu "no lidojumiem brīvo zonu" pār Bosniju-Hercegovinu; lai izveidotu palīdzības zonu un drošas patversmes Bosnijas civiliedzīvotājiem; un lai atrastu iespējas novērst konflikta izplatīšanos Kosovā un bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā¹. Šie plāni kļuva pieejami arī humānās palīdzības aizsardzībai, smago ieroču kontroles, kā arī ANO sauszemes spēku aizsardzības vadībai.

1992. gada jūlijs

Alianses Pastāvīgās gatavības Vidusjūras jūras spēku NATO kuģi, kuriem palīdzēja NATO Jūras patrullidmašīna (MPA), sāka operāciju kontroli Adrijas jūrā. Šīs operācijas tika uzsāktas, lai nodrošinātu ANO ieroču embargo visās bijušās Dienvidslāvijas republikās (ANO Drošības padomes 713. rezolūcija - UNSCR) un sankcijas pret Dienvidslāvijas Federatīvo Republiku (Serbija un Montenegro) (757. UNSCR).

1992. gada oktobris

NATO Agrīnās brīdināšanas un vadības sistēmas gaisā (AWACS) lidmašīna uzsāka kontroles operācijas, izpildot 781. UNSCR, kura noteica "no lidojumiem brīvo zonu" pār Bosniju-Hercegovinu. ANO autoritātēm regulāri tika nodota informācija par iespējamiem pārkāpumiem "no lidojumiem brīvajā zonā".

1992. gada novembris

Izvēršot jūras kontroles operācijas, NATO un WEU spēki Adrijas jūrā uzsāka operācijas ANO (787. UNSCR) noteikto sankciju un embargo īstenošanai. Tagad šajās operācijās ne tikai reģistrēja iespējamus pārkāpumus, bet arī apstādināja un pārbaudīja kuģus un pieprasīja tiem mainīt kursu, kad vien tas bija nepieciešams.

1993. gada marts

31. martā ANO Drošības padome izdeva 816. rezolūciju, kura pilnvaroja "no lidojumiem brīvās zonas" pār Bosniju-Hercegovinu nodrošināšanu un papildināja ierobežojumus ar aizliegumu veikt lidojumus visām "fiksēto spārnu" un "rotējošo spārnu" lidmašīnām, izņemot tām, kuras pilnvarojuši UNPROFOR spēki.

1 Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

1993. gada aprīlis

12. aprīlī sākās NATO īstenošanas operācija (Lidojumu aizliegums). Sākotnēji tajā iesaistījās aptuveni 50 kaujas un izlūkošanas lidmašīnas (vēlāk šo lidmašīnu skaits pārsniedza 200) no dažādām Alianses valstīm, tām paceļoties no aviobāzēm Itālijā, un lidmašīnu bāzes kuģiem Adrijas jūrā. Līdz 1995. gada decembrim tika veikti gandrīz 100000 lidojumi ar kaujas un atbalsta lidmašīnām.

1993. gada jūnijs

8. jūnijā Ziemeļatlantijas Padomes un Rietumeiropas Savienības Padomes apvienotā sanāksmē tika apstiprināta kopīga NATO/WEU operāciju koncepcija ANO ieroču embargo īstenošanai Adrijas jūrā. Tās ietekmē organizētā operācija (Prasmīgais sargs) izveidoja vienotu komandas un kontroles kārtību, kuru vadīja abu organizāciju Padomes. Neapolē NATO spēku virspavēlnieks Eiropas zonā (SACEUR) Operacionālo apvienoto NATO/WEU uzdevumu spēku kontroli uzticēja NATO Dienvidu zonas jūras spēku pavēlniekam (COMNAVSOUTH).

Īstenošanas operācijas laikā NATO un WEU spēki aizturēja aptuveni 74000 kuģus, gandrīz 6000 tika jūrā pārbaudīti un nedaudz vairāk kā 1400 tika novirzīti uz ostu un tur pārbaudīti. Lai gan netika reģistrēts neviens kuģis, kurš būtu pārkāpis embargo, tika apturēti sešu kuģu mēģinājumi to paveikt.

Tā kā 1996. gada 18. jūnijā beidzās ANO ieroču embargo termiņš, tika pārtraukta operācija "Prasmīgais sargs". NATO un WEU padomes paziņoja par abu organizāciju gatavību atsākt darbību - saskaņā ar 1022. UNSCR rezolūciju -, ja ANO sankcijas tiktu atjaunotas.

1993. gada augusts

Ziemeļatlantijas Padome pieņēma vairākus lēmumus pēc tam, kad ANO Drošības padome pieņēma rezolūciju par vispārēju "drošās zonas" aizsardzību (836. UNSCR). Tā kā uzbrukumi turpinājās, 2. augustā Padome vienojās nekavējoties uzsākt sagatavošanos nopietnāku pasākumu uzsākšanai pret situācijas izraisītājiem, ieskaitot gaisa uzlidojumus, ja turpināsies Sarajevas un citu zonu apspiešana un ja reģionā netiks pārtraukti traucējumi humānajai palīdzībai. NATO militārajai varai tika pieprasīts sagatavot plānu gaisa uzlidojumu operācijām, kas būtu ciešā koordinācijā ar UNPROFOR.

9. augustā Ziemeļatlantijas padome apstiprināja vairākas "Operacionālās iespējas gaisa uzlidojumiem Bosnijā-Hercegovinā", ko rekomendēja Militārā komiteja. Iespējas ietvēra mērķu un objektu identificēšanas procesu, kā arī NATO/ANO gaisa uzlidojumu komandas un kontroles pasākumus.

1994. gada janvāris

Galotņu sanāksmē Briselē Alianses līderi atkārtoti apstiprināja gatavību veikt gaisa uzlidojumus, lai novērstu Sarajevas un citu "drošo zonu", kā arī apdraudēto Bosnijas-Hercegovinas reģionu apspiešanu.

1994. gada februāris

9. februārī Ziemeļatlantijas Padome, atsaucoties uz ANO ģenerāļsekretāra prasību, pilnvaroja NATO Dienvideiropas spēku virspavēlnieku (CINCSOUTH) uzsākt gaisa uzlidojumus - pēc ANO pieprasījuma - Sarajevai un ap to izvietotajām artilērijas un mīnmetēju pozīcijām, kuras UNPROFOR atzina par iesaistītām uzbrukumos pilsētas civiliedzīvotāju objektiem. Padome noteica, ka visi smagie ieroči jāizvāc no 20 km aizlieguma zonas ap Sarajevu vai jānodod UNPROFOR kontrolei 10 dienu laikā. Pēc 10 dienām jebkuras puses smagie ieroči, kas tiktu atrasti aizlieguma zonā - izņemot UNPROFOR kontrolē esošie -, tiks pakļauti gaisa uzlidojumiem.

28. februārī NATO lidmašīna notrieca četras kara lidmašīnas, kas pārkāpa "no lidojumiem brīvo zonu" pār Bosniju-Hercegovinu, un tā bija Alianses pati pirmā uzsāktā militārā sadursme.

1994. gada aprīlis

Izpildot ANO prasību, 10.-11. aprīlī NATO lidmašīnas nodrošināja ciešu gaisa atbalstu ANO personāla aizsardzībai Goraždē, ko ANO bija noteikusi par drošo zonu.

22. aprīlī, atsaucoties uz ANO ģenerāļsekretāra prasību - atbalstīt ANO tās centienos izbeigt Goraždes aplenkumu un aizsargāt citas drošās zonas -, Ziemeļatlantijas Padome paziņoja par gaisa uzlidojumu uzsākšanu, ja Bosnijas serbi nekavējoties nepārtrauks uzbrukumus.

Līdz 24. aprīlim Bosnijas serbu spēki bija atkāpušies trīs kilometrus no Goraždes centra, un humānās palīdzības konvojs un medicīniskās vienības saņēma atļauju ieiet pilsētā. Padome deklarēja, ka no 27. aprīļa tiks uzsākti gaisa uzlidojumi vēl palikušajiem Bosnijas serbu smagajiem ieročiem 20 km aizlieguma zonā ap Goraždes centru.

Tika dota atļauja gaisa uzlidojumiem, ja jebkura rādusma smago ieroču uzbrukums būtu vērst uz kādu no ANO noteiktajām drošajām zonām (Bihaka, Srebrenica, Tuzla un Zepa). Šīs vietas varētu kļūt arī par aizlieguma zonām, ja pēc NATO un ANO militāro komandieru vērtējuma 20 km rādusmā ap pilsētām tiktu koncentrēti vai pārvietoti smagie ieroči.

1994. gada jūlijs

NATO militārajai varai tika uzdots sākt izstrādāt plānus palīdzībai ANO spēku atvilkšanā no Bosnijas-Hercegovinas un/vai Horvātijas, ja tas kļūtu neizbēgami.

1994. gada augusts

5. augustā pēc UNPROFOR pieprasījuma NATO lidmašīna uzbruka objektam Sarajevas aizlieguma zonā. NATO un UNPROFOR panāca vienošanos par pavēli šādai rīcībai, kad Bosnijas serbi bija nolaupti ieročus no noliktavas netālu no Sarajevas.

1994. gada septembris

22. septembrī pēc Bosnijas serbu uzbrukuma UNPROFOR transportam netālu no Sarajevas NATO lidmašīna saskaņā ar UNPROFOR prasību veica gaisa uzlidojumu Bosnijas serbu tankam.

1994. gada novembris

19. novembrī, īstenojot 958. UNSCR rezolūciju, Ziemeļatlantijas Padome apstiprināja ciešu gaisa atbalsta akcijas pagarināšanu Horvātijai, lai aizsargātu tur esošos ANO spēkus.

21. novembrī NATO lidmašīna veica atbildes uzbrukumu Udbinas lidlaukam serbu ieņemtajā Horvātijā, no kura tika vērsti uzbrukumi pret objektiem Bihakas zonā Bosnijā-Hercegovinā.

23. novembrī, kad no "zeme-gaiss" raķešu novietnes Otokas dienvidos (Bosnijas-Hercegovinas ziemeļrietumos) notika uzbrukumi divām NATO lidmašīnām, tika veikti gaisa uzlidojumi šajā apkārtnē izvietotajiem gaisa aizsardzības radariem.

1995. gada maijs

Pēc aizlieguma zonas pārkāpšanas un drošo zonu apšaudes NATO spēki 25. un 26. maijā veica gaisa uzbrukumus Bosnijas serbu munīcijas noliktavām Palē. Aptuveni 370 ANO miera uzturētāji tika saņemti ķīlā un pēc tam, piedāvājot novērst tālākos gaisa uzlidojumus, tika izmantoti kā dzīvais vairogš potenciālajiem objektiem.

30. maijā NATO ārlietu ministru sanāksme Nordvijkā, Nīderlandē nosodīja vardarbības izvēršanos Bosnijā un Bosnijas serbu naidīgo darbību pret ANO personālu.

1995. gada jūnijs

Ziemeļatlantijas Padome provizoriski apstiprināja NATO vadītās operācijas plānus ANO spēku izvākšanas atbalstīšanai. Alianse izteica cerības, ka veiktie pasākumi un plānošana varētu kalpot par atbalstu ANO palikšanai šajā reģionā.

Līdz 18. jūnijam tika atbrīvoti pārējie ANO ķīlnieki. Tika izvākti ANO miera uzturēšanas spēki, kuri bija izvietoti ieroču noliktavās ap Sarajevu.

1995. gada jūlijs

11. jūlijā ANO pieprasīja NATO ciešu gaisa atbalstu ANO miera uzturētājiem, kurus apdraudēja Bosnijas serbu spēki, kas virzījās uz ANO noteikto Srebrenīcas drošo zonu. ANO pārraudzībā NATO lidmašīnas veica uzbrukumu objektiem, kurus ANO identificēja. Par spīti NATO gaisa spēku atbalstam Srebrenīcas drošā zona nonāca Bosnijas serbu spēku varā. Drīz pēc tam Bosnijas serbu spēki ieņēma netālu esošo Zepas drošo zonu.

25. jūlijā Ziemeļatlantijas Padome autorizēja militāro plānošanu, kuras mērķis bija novērst uzbrukumu Goraždes drošajai zonai, un arī NATO gaisa spēku izmantošanu, ja šī drošā zona tiktu apdraudēta vai pret to tiktu vērsti uzbrukums.

1995. gada augusts

1. augustā Padome pieņēma līdzīgus lēmumus ar mērķi novērst uzbrukumus Sarajevas, Bihakas un Tuzlas drošajām zonām. 4. augustā NATO lidmašīna vadīja gaisa uzbrukumus pret Horvātijas serbu gaisa aizsardzības radariem pie Udbinas lidlauka un Kninas Horvātijā.

30. augustā pēc nebeidzamiem Bosnijas serbu artilērijas uzbrukumiem Sarajevai NATO aviācija ar ANO Ātrās reaģēšanas spēku atbalstu Igmana kalnā iesāka gaisa uzbrukumu sēriju Bosnijas serbu militārajiem objektiem Bosnijā. Gaisa operācijas tika uzsāktas pēc ANO militāro komandieru secinājuma, ka pirms divām dienām notikušais, mīnmetēju apšaudes uzbrukums Sarajevā nācis no Bosnijas serbu pozīcijām.

Šīs operācijas kopīgi izlēma NATO Dienvideiropas spēku virspavēlnieks (CINCSOUTH) un ANO Miera uzturēšanas spēku komandieris saskaņā ar viņiem piešķirtajām pilnvarām ANO Drošības padomes 836. rezolūcijas ietvaros, kas arī atbilst ANO ģenerālsekretāra atbalstītajiem Ziemeļatlantijas Padomes 1995. gada 25. jūlija un 1. augusta lēmumiem.

NATO un ANO kopējie mērķi bija sekojoši: mazināt draudus Sarajevas drošajai zonai un novērst tālākus uzbrukumus šai vai kādai citai drošajai zonai; panākt Bosnijas serbu smago ieroču atvilkšanu no absolūtās aizlieguma zonas ap Sarajevu; nodrošināt pilnīgu ANO spēku, personāla un ar valdību nesaistītu organizāciju kustības brīvību, kā arī neierobežotu Sarajevas lidlauka izmantošanu.

1995. gada septembris

20. septembrī NATO un ANO Spēku komandieri secināja, ka Bosnijas serbi ir izpildījuši ANO nosacījumus, un pārtrauca gaisa uzlidojumus. Viņi uzsvēra, ka jebkāda veida uzbrukums Sarajevai vai citai drošajai zonai vai

kāda cita veida nepakļaušanās Sarajevas aizlieguma zonas noteikumiem, kā arī traucējumi kustības brīvībai vai Sarajevas lidlauka funkcionēšanai var kļūt par nosacījumu izmeklēšanai un iespējamai gaisa uzlidojumu atsākšanai.

1995. gada oktobris

4. oktobrī NATO aviācija raidīja trīs raķetes uz Bosnijas serbu radaru novietnēm divās dažādās vietās pēc tam, kad pretgaisa aizsardzības radars sāka sekot Alianses lidmašīnai.

9. oktobrī, atbildot uz prasību pēc gaisa atbalsta ANO miera uzturēšanas spēkiem, kuri otro dienu pēc kārtas atradās zem Bosnijas serbu lielgabalu artilērijas apšaudes, NATO aviācija veica uzbrukumu Bosnijas serbu armijas vadības un kontroles bunkuram pie Tuzlas.

1995. novembris

Tā kā izredzes uz mieru Bosnijā uzlabojās, Alianse atkārtoti apstiprināja savu gatavību palīdzēt īstenot miera plānu. Tika uzsākta to NATO vadīto spēku sagatavošana, kuriem bija jāveic miera līguma militāro aspektu realizācija. 21. novembrī Deitonā, Ohaijo štatā, ASV, tika saskaņots Bosnijas Miera līgums starp Bosnijas-Hercegovinas Republiku, Horvātijas Republiku un Dienvidslāvijas Federatīvo Republiku (Serbija un Montenegro).

Miera līguma noslēgšana ļāva ANO Drošības padomei pārtraukt sankcijas (1022. UNSCR) un pakāpeniski samazināt tās ieroču embargo, kas bija pakļauts konkrētiem nosacījumiem (1021. UNSCR).

NATO un WEU sankcijas tika pārtrauktas 1995. gada 22. novembrī, bet, ja ANO nosacījumi netiktu ievēroti, bija paredzēts sankcijas atjaunot.

1995. gada decembris

14. decembrī Parīzē tika parakstīts Bosnijas Miera līgums.

Tika pārtraukta NATO īstenošanas operācija (Lidojumu pārtraukšana), kas bija uzsākta 1993. gada aprīlī. 15. decembrī ANO Drošības padome pieņēma 1031. UNSCR rezolūciju, nododot ANO tiesības uz šādām operācijām NATO, sākot no 20. decembra, un piešķirot NATO mandātu Miera līguma militāro aspektu realizēšanā.

Miera nodrošināšanas spēki IFOR (skatīt zemāk), pildot savu pienākumu neatņemamo sastāvdaļu, tūlīt uzsāka gaisa telpas kontroli pār Bosniju-Hercegovinu.

Ziemeļatlantijas Padome saskaņā ar Drošības padomes 1037. rezolūciju nolēma, ka operācijai "Apvienotie pasākumi" jānodrošina ciešs aviācijas atbalsts ANO Uzdevumu spēkiem Austrumslavonijas reģionā (UNTAES).

Gaisa telpas kontroli pār Bosniju-Hercegovinu un ciešu aviācijas atbalstu UNTAES turpināja nodrošināt Miera stabilizācijas spēki (SFOR), kas 1996.

gada 20. decembrī nomainīja IFOR. Pārtraucot UNTAES mandātu, 1998. gada janvārī tika izbeigta cieša aviācijas atbalsta nodrošināšana UNTAES.

NATO vadītie Miera nodrošināšanas spēki (IFOR)

IFOR komandstruktūra

Kā noteikts Miera līguma pielikumā 1A, "Apvienotie pasākumi" bija NATO vadīta operācija, kas atradās Alianses Ziemeļatlantijas padomes politiskā virsvadībā un kontrolē. Nodrošināšanas spēkiem (IFOR) bija vienota komandstruktūra. Vispārīgās militārās pilnvaras atradās NATO spēku virspavēlnieka Eiropas zonā (SACEUR) ģenerāļa Džordža Julvana [George Joulwan] rokās. Ģenerālis Julvans norīkoja admirāli Leitonu-Smitu [Leighton-Smith] - NATO Dienvideiropas spēku virspavēlnieku (CINCSOUTH) - par IFOR operāciju vietas pirmo komandieri (COMIFOR). 1996. gada novembrī, kad IFOR štābs tika pārcelts no NATO Dienvideiropas spēkiem (AFSOUTH) uz NATO sauszemes spēkiem Centrāleiropā (LANDCENT), ģenerālis Kroučs (Crouch) kļuva par komandieri. 1997. gada jūlijā viņu nomainīja ģenerālis Šinseki (Shinseki). Turpmākās IFOR, kas vēlāk kļuva par SFOR, komandstruktūras sīks apraksts pieejams internetā SFOR mājas lapā (www.nato.int/sfor).

IFOR galvenie notikumi

1995. gada 2. decembrī progresa veicināšanas spēki, kuru sastāvā bija 2600 vīru liels karaspēks, sāka izvietoties Bosnijā un Horvātijā. To uzdevums bija ierīkot štābu, komunikācijas un izveidot nepieciešamo loģistiku, lai zonā izvietotu galvenos IFOR spēkus 60000 kareivju apmērā. 16. decembrī pēc Ziemeļatlantijas Padomes Operacionālā plāna (OPLAN) un ANO Drošības padomes 15. decembra 1031. rezolūcijas, kas autorizēja IFOR misiju, galīgās atzīšanas tika uzsākta spēku izvēršana.

20. decembrī notika ANO Miera spēku komandiera vadības nodošana IFOR komandierim - 96 stundas pēc tam, kad NATO Padome apstiprināja galveno izvietojumu. Tajā pašā dienā visi NATO un ar NATO nesaistītie spēki, kas piedalījās operācijā, tika nodoti IFOR komandiera vadībā un/vai kontrolē.

1996. gada 19. janvārī, 30 dienas pēc IFOR izvietojuma (D+30), Līguma puses bija izvākušas savus spēkus no "atdalījuma zonas" abās uguns pārtraukšanas līnijas pusēs. 3. februāra (D+45) no attiecīgajām zonām bija izvākti visi spēki. 19. martā (D+90) tika pabeigta teritorijas nodošana Bosnijas

vienībām, un vienību starpā izveidoja jaunu "atdalījuma zonu" visas robežlīnijas garumā.

Miera līguma ietvaros visiem smagajiem ieročiem un spēkiem bija jāatrodas militārajā bāzē vai jābūt demobilizētiem līdz 18. aprīlim (D+120). Tas pielika punktu Miera līguma militārajam pielikumam. Tehniskas problēmas aizkavēja Miera līguma puses pabeigt smago ieroču un spēku atvilkšanu un demobilizāciju vai novietošanu mītnēs līdz paredzētā termiņa beigām. Tomēr līdz 1996. gada 27. jūnijam, kuru NATO spēku virspavēlnieks Eiropas zonā (SACEUR) bija noteicis kā otrreizējo termiņu, tika pabeigta smago ieroču izvietošana.

Civilo aspektu izpilde

Lai sasniegtu ilgstošu mieru Bosnijā-Hercegovinā, izšķiroša ir Miera līguma civilo aspektu pilnīga izpilde. Izpildot Līguma militāros aspektus, IFOR sniedza būtisku ieguldījumu drošas vides izveidei, kas veicina civilo un politisko rekonstrukciju. Savu mandātu un resursu ietvaros tas arī nodrošināja būtisku atbalstu civilo aspektu uzdevumos. Miera nodrošināšanas spēki strādāja ciešā saiknē ar Augstā pārstāvja biroju (OHR), ANO starptautiskajiem policijas spēkiem (IPTF), Starptautisko Sarkanā Krusta komiteju (ICRC), ANO Augsto komisāru bēgļu jautājumos (UNHCR), Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju (EDSO), Starptautisko kriminālo tribunālu bijušajai Dienvidslāvijai (ICTY) un ar daudziem citiem, ietverot vairāk nekā 400 ar valdību nesaistītas organizācijas, kuras darbojās šajā reģionā. Tie piedāvāja šīm organizācijām plašas atbalsta iespējas, piemēram - ārkārtas stāvokļa noregulēšanu, medicīnisku ārstēšanu un evakuāciju, transporta remontu, kā arī transporta nodrošināšanu, drošības informāciju un konsultācijas, un citu loģistikas atbalstu.

IFOR nodrošināja arī EDSO ar plaša spektra atbalstu, palīdzot organizācijai sagatavot, pārraudzīt un kontrolēt vēlēšanas, kas notika 1996. gada 14. septembrī. Pēc šīm vēlēšanām IFOR nodrošināja atbalstu Augstā pārstāvja birojam, palīdzot pusēm veidot kopīgās jaunās institūcijas.

IFOR militārie inženieri spēja atjaunot un nodot lietošanā vairāk nekā 50% ceļu Bosnijā-Hercegovinā un pārbūvēt vai salabot vairāk par 60 tiltiem, ieskaitot arī tos, kuri savieno šo valsti ar Horvātiju. Tie piedalījās dzelzceļu atmīnēšanā un labošanā, lidostu atvēršanā civiliedzīvotāju transportam, gāzes, ūdens un elektrības padeves atjaunošanā, skolu un slimnīcu celšanā, kā arī galveno telekomunikāciju sakaru atjaunošanā.

NATO vadītie Miera stabilizācijas spēki (SFOR)

No IFOR uz SFOR

Pēc 1996. gada septembra vēlēšanu mierīgas norises Bosnijā IFOR bija sekmīgi paveikuši savu misiju. Tomēr bija skaidrs, ka vēl daudz kas darāms civilajos jautājumos un ka joprojām saglabājās vides nestabilitātes un nedrošības potenciāls. Nedēļu pēc vēlēšanām neoficiālā sanāksmē Bergenā, Norvēģijā NATO aizsardzības ministri secināja, ka Aliansei nepieciešams vēlreiz izvērtēt iespējas arī turpmāk nodrošināt atbalstu drošas vides izveidē pēc IFOR mandāta beigām 1996. gada decembrī.

Pēc mēneša Ziemeļatlantijas Padome apstiprināja detalizētas politiskās vadlīnijas pētījumam, kuru uzņēmās NATO militārās struktūras, par drošības iespējām pēc IFOR darbības beigām. Ar Miera Īstenošanas padomes, kura izveidota Miera līguma ietvaros, atbalstu 1996. gada novembrī un decembrī Parīzē tika uzsākts divu gadu konsolidācijas plāns un sīkāk izstrādāts Londonā. Pamatojoties uz šo plānu un pašas Alianses pētījumiem par drošības iespējām, NATO ārlietu un aizsardzības ministri nolēma, ka nepieciešamajai miera stabilitātes nodrošināšanai vajadzīga mazāku militāro spēku klātbūtne. Viņi vienojās, ka NATO jāorganizē Miera stabilizācijas spēki (SFOR), kas uzsāka darbību 1996. gada 20. decembrī - dienā, kad beidzās IFOR mandāts.

SFOR loma un mandāts

Saskaņā ar 1996. gada 12. decembra ANO Drošības padomes 1088. rezolūciju Miera stabilizācijas spēki, kā IFOR tiesiskie pēcnācēji tika pilnvaroti īstenot Miera līguma militāros aspektus, rīkojoties saskaņā ar ANO hartas VII. nodaļu (miera nodrošināšana). SFOR rīcības noteikumi ir tādi paši kā IFOR - ar atļauju nepieciešamības gadījumā izmantot spēkus SFOR misijas paveikšanai vai paš aizsardzībai.

SFOR primārais uzdevums bija sniegt ieguldījumu drošības videi, kas nepieciešama miera stabilizācijai. Tā konkrētie uzdevumi bija sekojoši:

- atturēt vai novērst vardarbības atsākšanos vai jaunus draudus mieram;
- konsolidēt IFOR sasniegumus un nodrošināt klimatu, kurā tiktu veicināts miera process;
- savu iespēju robežās nodrošināt selektīvu atbalstu civilajām organizācijām.

Tie bija arī gatavi nodrošināt atbalstu ārkārtas stāvoklī ANO spēkiem Austrumslavonijā.

SFOR ietilpa aptuveni 31000 karavīru Bosnijā, kas ir aptuveni puse no IFOR spēku apjoma. Pilnīgā saskaņā ar Deitonas līguma noteikumiem, kas tika izpildīti IFOR misijas laikā, skaitliski mazākie SFOR spēki spēja pievērsties visu Miera līguma 1A pielikuma nosacījumu izpildei. Tie bija sekojoši:

- esošās drošās vides stabilizācija, lai tajā varētu strādāt nacionālās varas iestādes un citas starptautiskas organizācijas;
- nodrošināt atbalstu citām institūcijām (uz selektīvas un mērķtiecīgas bāzes, ņemot vērā pieejamo spēku samazināto apjomu).

NATO paredzēja SFOR 18 mēnešu ilgu misiju, no jauna izvērtējot spēku līmeni pēc sešiem un 12 mēnešiem, un pārorientējoties no stabilizācijas uz brīdināšanu - ar nolūku misiju pabeigt līdz 1998. gada jūnijam. 1997. gada jūnija sešu mēnešu pārskats norādīja, ka, izņemot spēku noregulēšanā septembrī municipālo vēlēšanu laikā, netiks veiktas nekādas citas būtiskas izmaiņas SFOR spēku apjomā vai spējās līdz Ziemeļatlantijas Padome - konsultācijā ar NATO nesaistītiem SFOR atbalstītājiem - nebūs uzsākusi pilnīgu drošības situācijas izvērtēšanu Bosnijā-Hercegovinā pēc vēlēšanām.

SFOR komandstruktūra

Miera stabilizācijas spēkiem ir vienota komandkēde, un tie ir NATO vadīta operācija Alianses Ziemeļatlantijas Padomes politiskā vadībā un kontrolē, kā noteikts Miera līguma 1A pielikumā. Vispārējā militārā vadība pieder NATO spēku virspavēlniekam Eiropas zonā (SACEUR).

NATO ārpuskopienas valstu dalība

Katra NATO valsts ar bruņotajiem spēkiem nosūtīja karavīrus uz SFOR, tāpat kā uz IFOR. Islande - vienīgā NATO valsts bez bruņotajiem spēkiem - nodrošināja medicīnisko atbalstu. SFOR piedalījās visas 18 NATO ārpuskopienas valstis, kuras piedalījās IFOR, - Albānija, Austrija, Bulgārija, Čehija, Igaunija, Krievija, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija, Somija, Ungārija, Ukraina un Zviedrija (visas tās ir iniciatīvas Partnerattiecības mieram dalībvalstis) un vēl Ēģipte², Jordānija², Malaizija un Maroka².

2 NATO Vidusjūras dialoga dalībvalstis.

SFOR iesaistījās vēl četras valstis - Argentīna, Īrija, Slovēkija un Slovēnija), pavisam kopā 22 NATO ārpuskopienas valstis.

NATO ārpuskopienas valstis ir iesaistītas operācijā ar tādiem pašiem noteikumiem kā NATO dalībvalstis. Īpaši nosacījumi ir Krievijas spēkiem, kuri piedalās SFOR, bet kopumā dalībspēki saņem pavēles no SFOR komandiera caur daudznacionālajiem divīziju štābiem. SFOR štāba personāls Sarajevā sastāv no 25 NATO dalībvalstīm un NATO ārpuskopienas valstīm.

NATO ārpuskopienas valstīm, kuras piedalās operācijā, ir savi sakaru virsnieki SHAPE, un tās tiek iesaistītas operāciju plānošanā un spēku veidošanā Starptautiskajā Koordinācijas centrā. NATO galvenajā mītnē iesaistītās NATO ārpuskopienas valstis var saņemt konsultācijas par galvenajiem jautājumiem, un tām ir iespēja izteikt savu viedokli vai pievienoties Ziemeļatlantijas Padomes lēmumiem. Galvenais politisko konsultāciju mehānisms starp iesaistītajām valstīm ir tā dēvētais "NAC+N" (tagad "EAPC(SFOR)"), ko veido Ziemeļatlantijas Padomes tikšanās ar operācijā iesaistītajām NATO ārpuskopienas valstīm. Konsultācijas ar iesaistītajām NATO ārpuskopienas valstīm ir notikušas arī EAPC un Politikas koordinācijas grupas (PCG) kontekstā SFOR ietvaros.

NATO ārpuskopienas valstu dalība ne tikai dod ieguldījumu SFOR misijas paveikšanā, tai ir arī plašāka nozīme. Tā nodrošina visiem Partnerattiecību dalībvalstu spēkiem praktisku pieredzi kopējā darbībā ar NATO spēkiem un demonstrē to, ka NATO un NATO ārpuskopienas valstis var strādāt cieši kopā NATO vadītā operācijā, kuras mērķis ir miera uzturēšana. Tai ir plaša ietekme uz reģionu un pastiprinātu drošību visā Eiropā un ārpus tās.

Civīlie aspekti

Miera līguma civilo aspektu pilnīga izpilde joprojām ir izšķirošais faktors, veidojot pamatu ilgstošam mieram. Līdzīgi Miera nodrošināšanas spēkiem Miera stabilizācijas spēki nodrošina atbalstu civīliem uzdevumiem, tomēr - to rīcībā esošo spēku mazāka apjoma dēļ - tiem jāizvērtē spēku prioritātes un jāizmanto tie selektīvi.

Pēc Ziemeļatlantijas Padomes norādījumiem SFOR nodrošināja drošu vidi municipālajām vēlēšanām, kuras notika 1997. gada septembrī. Tie sniedza arī cita veida atbalstu EDSO šo vēlēšanu sagatavošanā un vadībā. SFOR turpina atbalstīt EDSO lomu, palīdzot Pusēm īstenot līgumus, kuri noslēgti par Uzticības un drošības vairošanas pasākumiem un subreģionālo ieroču kontroli. Pēdējie nosaka ierobežojumu Pusēm piederošo smago ieroču daudzumā, lai likvidētu subreģionālo ieroču konkurences briesmas un garantētu vispārīgu smago ieroču samazināšanu šajā reģionā.

Tiešs atbalsts Augstā pārstāvja birojam (OHR) tiek nodrošināts, piegādājot tehniskās zināšanas un palīdzību telekomunikācijas un tehnoloģijas jomās un gaisa transportēšanā, kā arī padarot izmantojamu informācijas kopumu. Šāda veida palīdzība tiek nodrošināta parastajā kārtībā.

SFOR turpina atbalstīt UNHCR, kas veic pasākumus, lai veicinātu bēgļu un pārvietoto personu atgriešanos mājās. SFOR palīdzība notiek, īstenojot procedūras, kas paredzētas, lai atvieglotu atgriešanos "atdalījuma zonā", un par ko vienojās dažādas iesaistītās organizācijas un Miera līguma puses, piemēram, nodrošinot, ka zonā netiks ievesti nekādi ieroči, izņemot tie, kas pieder SFOR. SFOR atbalsta UNHCR arī ar infrastruktūras, dzīves apstākļu, ekonomikas un sociālo faktoru novērtēšanu vairāk nekā 80 pilsētās. Pēc tam informācija tiek iesniegta Repatriācijas informācijas centram, tādā veidā palīdzot uzturēt tā datu bāzi par projektiem, kas saistīti ar līgumiem par atgriešanos.

Tāpat kā IFOR, SFOR turpina ciešu sadarbību ar ANO Starptautiskajiem policijas spēkiem (IPTF) uzraudzības, komunikāciju un transportēšanas jomās un nodrošinot drošību to aktivitātēm. SFOR likuma izpildes nodrošināšanas komanda turpina sniegt tehnisku palīdzību IPTF, kā arī tie atbalsta IPTF kontrolpunktu politikas realizāciju. SFOR savu atbalstu sniedza arī 1997. gada 15. februāra Brcko Arbitrāžas lēmuma īstenošanā, izveidojot drošu vidi Brcko un ap to un atbalstot Brcko Pārraugu, Starptautiskos policijas spēkus, UNHCR un citas lēmuma īstenošanā iesaistītās institūcijas.

SFOR turpina sniegt atbalstu Starptautiskajam kriminālajam tribunālam bijušajai Dienvidslāvijai (ICTY), ko jau nodrošināja IFOR. Tas ietver drošības uzturēšanu un loģistikas atbalstu ICTY izmeklēšanas vienībām, kā arī uzraudzību un patrulēšanu masu apbedījumu vietās. Ziemeļatlantijas Padome ir pilnvarojusi SFOR aizturēt un nodot ICTY personas, kuras tiek apsūdzētas kara noziegumos, ja SFOR personāls nonāk saskarsmē ar tām pienākumu veikšanas laikā. Vairākas šādas personas jau ir aizturētas un nekavējoties nodotas ICTY jurisdikcijai Hāgā. Vairākas apsūdzētās personas ir brīvprātīgi padevušās.

Atbalstu civilo aspektu īstenošanā nodrošina vietējie spēki un SFOR Civili militārie operatīvie spēki (CMTF). Sarajevā izvietotais CMTF spēku militārais personāls sastāv apmēram no 350 cilvēkiem. Operatīvie spēki, kas sākotnēji komplektēti galvenokārt no ASV armijas rezervēm, pakāpeniski ir kļuvuši daudznacionāli. CMTF personālam ir vidējā un augstākā līmeņa izglītība 20 funkcionālās sfērās - tieslietās, ekonomikā un finansu lietās, lauksaimniecībā, rūpniecības nozarēs, komercijā un biznesā, celtniecības inženierzinātnēs, transporta, komunālajā un dzīves apstākļu jomā, sociālajā sfērā (izglītība, medicīna utt.), kultūras lietās, pārvaldes, menedžmenta un politisko zinātņu jautājumos.

MIERA PROCESA SEKMĒŠANA BOSNIJĀ-HERCEGOVINĀ

Turpmākā NATO vadīto Starptautisko militāro spēku klātbūtne

1997. gada decembrī NATO ārlietu un aizsardzības ministri pieņēma vairākus papildu lēmumus, kas saistīti ar Miera līguma īstenošanu Bosnijā-Hercegovinā. Apzinoties miera "trauslumu" par spīti pozitīvajiem sasniegumiem dažādās jomās, ministri atkārtoti apstiprināja NATO apņemšanos veidot vienotu, demokrātisku un multietnisku valsti. Viņi uzslavēja pasākumus, kurus bija uzsācis Augstā pārstāvja birojs Bosnijā, lai sekmētu Miera līguma realizēšanu, izmantojot savu pilnīgo varu nodrošinot sarežģījumu atrisinājumus ar saistītiem lēmumiem jautājumos, kurus noteikusi Miera īstenošanas padome. NAC sekoja arī vienprātībai, kas izveidojās Miera īstenošanas padomē un citur, par turpmākās militārās klātbūtnes vajadzību pēc SFOR mandāta beigām un pieprasīja NATO Militārajiem vadītājiem iesniegt iespēju sarakstu.

1998. gada 20. februārī Padome izdeva paziņojumu, ka, saņemot nepieciešamo ANO mandātu, NATO ir gatava organizēt un vadīt daudznacionālus spēkus Bosnijā-Hercegovinā pēc SFOR pašreizējā mandāta beigšanās 1998. gada jūnijā un deva rīkojumu Militārajiem vadītājiem uzsākt nepieciešamo plānošanu.

Jaunie spēki saglabātu "SFOR" vārdu un darbotos līdzīgā veidā, lai novērstu karadarbības atjaunošanos un palīdzētu veidot apstākļus, kas nepieciešami Miera līguma civilo aspektu īstenošanai. Tajā pašā laikā Padome paredzēja "pārejas stratēģiju", ietverot spēku līmeņa un progresīvās samazināšanas regulāru pārskatīšanu, jo kļuva iespējama uzdevumu nodošana kompetentām kopīgām institūcijām, civilajai varai un starptautiskām institūcijām.

Ņemot vērā kopumā stabilo situāciju Bosnijā-Hercegovinā, Ziemeļatlantijas Padome deva rīkojumu 1999. gada rudenī NATO Militārajai varai pārstrukturizēt un samazināt Miera stabilizācijas spēku apjomu. Tā rezultātā spēku apjoms tika samazināts līdz aptuveni 23000 kareivju. Šos spēkus nodrošina 17 NATO dalībvalstis, starp tām - 12 Partnervalstis, ieskaitot 1200 vīru lielu Krievijas kontingentu. Tuvākajā nākotnē SFOR klātbūtne būs nepieciešama, lai nodrošinātu drošas vides saglabāšanu un atbalstītu uzsāktu darbu civilo aspektu rekonstrukcijas procesa turpināšanā.

Tomēr šajā kontekstā progresam ir bijuši pozitīvas iezīmes. Bēgļu atgriešanās mājās, it īpaši brīvprātīgās atgriešanās līmenis, palielinājās

1999. un 2000. gadā, kas norādīja uz sabiedrības pieaugošo paļāvību tam, ka iespējama atgriešanās to bijušajās mājās un ciematos, kur valda relatīva drošība. Turklāt 2000. gada aprīļa municipālo vēlēšanu rezultāti norādīja uz atbalsta kritumu nacionālajām partijām un nelielu pieaugumu politiskajā dažādībā. Nākošais pasākums, kurš kalpoja stabilitātes nodrošināšanai, bija Brcko demilitarizācija mierīgā ceļā.

Par spīti šiem pozitīvajiem notikumiem 2000. gada maijā Briselē Miera īstenošanas padomes sanāksmē tika pausta neapmierinātība par progresa tempu Miera līguma civilo aspektu īstenošanā un par faktu, ka piecu gadu laikā nav sasniegts lielāks progress galvenajās sfērās. Miera īstenošanas padome noteica trīs prioritārās jomas: padziļināt ekonomisko reformu; paātrināt pārvietoto personu un bēgļu atgriešanos; veicināt demokrātiski atbildīgas kopīgās institūcijas.

Kā daļu no šī procesa, Ziemeļatlantijas Padome ir uzdevusi SFOR nodrošināt ar ieteikumiem un padomiem Pastāvīgo militāro jautājumu komiteju (SCMM). Tālāka informācija par SCMM lomu aprakstīta nākošajā apakšnodaļā.

2000. gada 11. novembrī Bosnijā-Hercegovinā notika vēlēšanas. 2001. gada 22. februārī beidzot tika izveidota valdība valsts līmenī, kas sastāvēja no vairākām neitrālām partijām, kuras apvienojās lai dibinātu Pārmaiņu Aliansi. Šī bija pirmā valdība, kurā nepiedalījās galvenās valsts triju etnisko grupu nacionālistu partijas.

Drošības sadarbības aktivitātes

1997. gada decembrī papildus lēmumiem, kas saistīti ar SFOR, Padome uzsāka vairākas tālākas darbības, nosaucot tās par Drošības sadarbības aktivitātēm. Tās diezgan ievērojami atšķīrās no SFOR operācijām, kas tika plānotas lai nodrošinātu visu pušu pakļaušanos Deitonas Miera līguma militārajiem aspektiem. Šo darbību mērķis bija radīt uzticību un sadarbību starp Bosnijas-Hercegovinas bruņotajiem spēkiem un veicināt demokrātiskās prakses un centrālo aizsardzības mehānismu attīstību, kā, piemēram, Pastāvīgo militāro jautājumu komiteju (SCMM).

Sākotnējās Padomes atbalstītās Drošības sadarbības aktivitātes bija kursu organizēšana Bosnijas-Hercegovinas militārajiem un civilajiem aizsardzības oficiālajiem pārstāvjiem NATO skolā Oberammergau pilsētā Vācijā. Šie kursi tika organizēti, lai veicinātu samierināšanos, dialogu un savstarpēju sapratni starp iepriekš karojošajiem trīs etniskajiem grupējumiem, kas veido valsti un tās partijas. Programmā iekļautas arī vizītes un semināri, kuru mērķis ir palīdzēt Bosnijas-Hercegovinas aizsardzības oficiālajiem

pārstāvjiem tuvāk iepazīties ar NATO un uzlabot to sapratni par starptautiskās kopienas lomu, liekot pamatus nākotnes mieram un stabilitātei valstī. Turklāt tika veikta novērošana, lai izprastu, kā NATO varētu vislabāk palīdzēt Bosnijas-Hercegovinas valdībai nodrošināt tās centrālās aizsardzības institūcijas, SCMM, pilnīgu efektivitāti.

SCMM ir viena no kopīgajām institūcijām, kas tika izveidota pēc Deitonas Miera līguma, un tā ir atbildīga par Bosnijas-Hercegovinas bruņoto spēku koordināciju. To sastāda valstī esošo Bosnijas horvātu, Bosnijas musulmaņu un Bosnijas serbu etnisko grupu prezidenti; Bosnijas-Horvātijas Federācijas un Srpskas Republikas aizsardzības ministri un aizsardzības virspavēlnieki; un nacionālie un starptautiskie novērotāji, kā arī Sekretariāts. Tā saņem spēcīgu atbalstu no NATO un attīsta lomu aizsardzības jautājumos valsts līmenī.

NATO sponsorētās Drošības sadarbības aktivitātes koordinē SCMM, un tajās ietverta pārstāvība gan no Bosnijas-Horvātijas Federācijas, gan Srpskas republikas, kā arī no trijām etniskajām grupām. Kursi ir par drošības sadarbības jautājumiem. Gan dalībnieki, gan organizatori rezultātus vērtē pozitīvi. Neaizmirstot savus pamatuzdevumus, Drošības sadarbības programma (SCP) arvien vairāk pievēršas konkrētākiem un specifiskākiem mērķiem. Piemēram, sadarbībā ar citām starptautiskām institūcijām, kas ir Programmas daļa, NATO palīdz Bosnijai-Hercegovinai veikt uzdevumus, kas paredzēti Miera īstenošanas padomes sagatavotajā 2000. gada maija Rīcības plānā. Tie ir Vienības bruņoto spēku pārstrukturizēšana, kopīgās aizsardzības institūcijas stiprināšana valsts līmenī, valsts kopējās drošības politikas izveide.

Vienības bruņoto spēku (EAF) samazināšana

Pēc 15% Vienības bruņoto spēku (EAF) samazināšanas 1999. gadā pienāca kārta otrajam personāla 15% samazināšanas raundam līdz 2000. gada beigām. SFOR kontrolē situāciju un strādā ar EAF komandieriem pie kopējas drošības un aizsardzības politikas izveides, kuru mērķis ir nodrošināt, ka EAF tālākā struktūra ir piemērota un atbilst drošības prasībām.

Neregistrēto ieroču savākšana (operācija "HARVEST")

1998. gadā SFOR sāka vākt un iznīcināt neregistrētos ieročus un artilēriju, kas atradās privātpersonu rokās, lai uzlabotu vispārējo iedzīvotāju drošību un vairotu uzticību miera procesam. Kopš operācijas sākuma tika savākti aptuveni 11000 ieroči, 10000 mīnas un 35000 rokas granātas, kā arī 3700000 munīcijas vienības (1999. gadā - 2800000, 2000. gadā - 900000 vienības),

būtiski samazinot draudus vietējiem iedzīvotājiem. Projekta "Harvest 2000" mērķis bija palielināt 1999. gadā uzsāktā darba panākumus, uzticot atbildību par ieroču un artilērijas savākšanu valsts varai un to bruņotajiem spēkiem. Šī operācija turpinās 2001. gadā.

Kara noziegumilkara noziedznieki

Kara noziedznieku aizturēšana ir valsts varas iestāžu pienākums. Tomēr SFOR sniedz drošības un loģistikas atbalstu Starptautiskā Kriminālā tribunāla bijušajai Dienvidslāvijai (ICTY) izmeklētāju vienībām, kā arī nodrošina uzraudzību un patrolēšanu masu apbedījumu vietās. Kopš 1996. gada NATO spēki ir piedalījušies 37 par kara noziegumiem apsūdzēto cilvēku aizturēšanā un transportēšanā.

Gaisa telpas kontrole

Deitonas Miera līguma ietvaros SFOR ir atbildīgi par gaisa telpas pār Bosniju-Hercegovinu normalizēšanu, rūpējoties par stabilu, drošu un neapdraudētu gaisa telpu, kuru galu galā būtu iespējams nodot civilās kontroles pārziņā. 2000. gada janvārī tika sperts solis šajā virzienā, nododot civilajā pārraudzībā augšējā līmeņa gaisa telpu pār Bosniju-Hercegovinu. Tiek gatavoti plāni NATO militāro lidojumu operāciju samazināšanai, lai rastu iespēju vidējā līmeņa gaisa telpas normalizēšanai, cerot paveikt pilnīgu gaisa telpas normalizāciju līdz 2001. gada beigām.

UNHCR/bēgļi un pārvietotās personas

Kopš 1995. gada novembra SFOR uzturētā drošība ir nodrošinājusi to, ka mājās atgriezušies vairāk nekā 723000 cilvēku (368000 bēgļi un 355000 pārvietotās personas). Svarīga procesa sastāvdaļa ir īpašumu tiesību efektīva īstenošana. Kopējais māju un dzīvokļu īpašumu lietu skaits līdz 2000. gada decembrim ir sasniedzis 51500. Tomēr, progresa temps joprojām ir gaus, un ir izlemti tikai 21% no visiem Nekustamā Īpašuma tiesību komitejai (CRPC) iesniegtajiem pieprasījumiem.

NATO LOMA KOSOVAS KONFLIKTA ATRISINĀŠANĀ

Konflikta sākšanās

Kosova atrodas Dienvidserbijā, un tajā dzīvo dažādas iedzīvotāju grupas, no kurām vairākums ir etniskie albāņi. Līdz 1989. gadam reģionam bija piešķirta augsta līmeņa autonomija bijušajā Dienvidslāvijā, bet tad Serbijas līderis Slobodans Miloševićs mainīja reģiona statusu, atceļot tā autonomiju un pakļaujot to tiešai Serbijas galvaspilsētas Belgradas kontrolei. Kosovos albāņi aktīvi pretojās šim lēmumam.

1998. gadā atklātā konfliktā starp Serbijas militārajām un policijas vienībām un Kosovos albāņu spēkiem vairāk nekā 1500 Kosovos albāņi zaudēja dzīvību un 400000 cilvēku bija spiesti pamest savas mājas. Starptautiskajā sabiedrībā ievērojami pieauga bažas par konflikta eskalāciju, tā humānajām sekām un iespēju, ka tajā varētu iesaistīties arī citas valstis. Papildu bažas radīja prezidenta Miloševića noraidošā attieksme pret diplomātiskajiem centieniem, kas vērsti uz krīzes mierīgu atrisinājumu un kareivīgo Kosovos albāņu vienību destabilizējošo lomu.

1998. gada 28. maijā Ziemeļatlantijas Padome, tiekoties ārlietu ministru līmenī, noteica NATO divus galvenos mērķus attiecībā uz krīzi Kosovā:

- palīdzēt sasniegt krīzes mierīgu atrisinājumu, sniedzot atbalstu starptautiskās sabiedrības aktivitātēm; un
- veicināt stabilitāti un drošību kaimiņvalstīs, it īpaši Albānijā un bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā³.

1998. gada 12. jūnijā Ziemeļatlantijas Padome, tiekoties aizsardzības ministru līmenī, aicināja novērtēt iespējamās tālākās darbības, kuras NATO varētu uzsākt attiecībā pret augošo krīzi Kosovā. Rezultātā tika apdomāts plašs iespējamo izvēļu spektrs.

1998. gada 13. oktobrī pēc situācijas pasliktināšanās NATO Padome deva aktivācijas pavēles gaisa uzlidojumiem. Šāda rīcība tika izvēlēta ar vēlēšanos atbalstīt diplomātiskās aktivitātes, kuru mērķis bija piespiest Miloševića režīmu izvākt spēkus no Kosovos un sadarboties, lai izbeigtu vardarbību un atvieglotu bēgļu atgriešanos mājās. Pēdējā brīdī, pēc turpmākām NATO un ASV oficiālo personu diplomātiskām aktivitātēm, prezidents Miloševićs piekrita izpildīt prasības, un gaisa uzbrukumi tika atsaukti.

3 Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

ANO Drošības padomes 1199. rezolūcijā (UNSCR) bija izteiktas bažas par Serbijas drošības spēku un Dienvidslāvijas armijas pārmērīgo spēka pielietojumu un tajā abas konflikta puses tika aicinātas atbalstīt uguns pārtraukšanu. Šīs Rezolūcijas sakarā tika noteikts Serbijas spēku skaita ierobežojums Kosovā, kā arī to operāciju ierobežojumi, pamatojoties uz atsevišķu līgumu, kas tika noslēgts ar Serbijas valdību.

Tika panākta vienošanās, ka Eiropas Drošības un sadarbības organizācija (EDSO) papildus izveidos Kosovos verifikācijas misiju (KVM), lai novērotu vienošanās izpildi uz vietas, un NATO nodrošinās gaisa novērošanas misiju. Abu šo misiju izveidošanu apstiprināja ANO Drošības padomes 1203. rezolūcija. Vairākas NATO ārpuskopienas valstis piekrita dot ieguldījumu gaisa novērošanas misijai.

Atbalstot EDSO, Alianse izveidoja speciālu militāro uzdevumu vienību, lai palīdzētu ārkārtas KVM dalībnieku evakuācijā, ja atjaunots konflikts un tie tiktu apdraudēti. Šī uzdevumu vienība tika izvietota bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā⁴, vispārējā NATO Alianses Eiropas spēku virspavēlnieka pakļautībā.

Neraugoties uz šiem pasākumiem, 1999. gada sākumā situācija Kosovā uzliesmoja no jauna pēc vairākām provokācijām no abām pusēm un Serbijas armijas un Speciālās policijas pārmērīgam un neproporcionālam spēka pielietojumam. Daži no šiem incidentiem tika atrisināti ar EDSO verifikācijas misiju starpniecību, bet janvāra vidū situācija vēl vairāk pasliktinājās pēc pieaugošiem serbu uzbrukumiem Kosovos albāņiem.

Tika atjaunoti starptautiskie centieni radīt jaunu politisku stimulu mierīgam konflikta atrisinājumam. Sešu valstu kontaktgrupa⁵, kuru 1992. gadā izveidoja Londonas Konference par bijušo Dienvidslāviju, satikās 29. janvārī. Tika panākta vienošanās uzsākt steidzamas sarunas starp konfliktā iesaistītām pusēm ar starptautiskās sabiedrības sfārpniecību.

NATO atbalstīja un pastiprināja kontaktgrupas centienus, 30. janvārī piekrītot vajadzības gadījumā lietot gaisa uzbrukumus, un deva brīdinājumu abām konfliktā iesaistītajām pusēm. Šo konkrēto iniciatīvu rezultātā tika uzsāktas sarunas Rambujē [Rambouillet] pie Parīzes no 6. līdz 23. februārim, kam sekoja otrais raunds Parīzē no 15. līdz 18. martam. Otrā sarunu raunda beigās Kosovos albāņu delegācija parakstīja piedāvāto miera līgumu, bet sarunas tika pārtrauktas, jo Serbijas delegācija neparakstīja attiecīgo dokumentu.

4 Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

5 ASV, Francija, Itālija, Krievija, Apvienotā Karaliste un Vācija.

Tūlīt pēc tam Serbijas militārie un policijas spēki pastiprināja pret etniskajiem albāņiem Kosovā vērsto operāciju intensitāti, ievēdot papildu spēkus un tankus reģionā, tādējādi pārkāpjot pakļaušanos oktobrī panāktajam līgumam. Desmitiem tūkstoši cilvēku sāka pamest savas mājas sistemātisku uzbrukumu priekšnojautā.

20. martā EDSO Kosovas verifikācijas misija tika atsaukta no reģiona, saskaroties ar šķēršļiem no serbu spēkiem tādā mērā, ka misija nevarēja turpināt pildīt savus uzdevumus. ASV vēstnieks Holbruks ieradās Belgradā, lai pēdējo reizi mēģinātu pārliecināt prezidentu Miloševiću pārtraukt uzbrukumus Kosovai albāņiem vai arī būt gatavam sagaidīt nenovēršamos NATO gaisa uzbrukumus. Miloševičs atteicās izpildīt prasības, un 23. martā tika dots uzdevums veikt gaisa uzbrukumus (Sabiedroto spēku operācija).

NATO mērķi

NATO mērķi attiecībā uz Kosovai konfliktu tika izklāstīti paziņojumā, ar kuru nāca klajā Ziemeļatlantijas Padome, tiekoties ārkārtas sanāksmē NATO 1999. gada 12. aprīlī, un tos atkārtoti apstiprināja valstu un valdību vadītāji Vašingtonā 1999. gada 23. aprīlī:

- pārbaudāma visu militāro darbību pārtraukšana un tūlītēja vardarbību un represiju pārtraukšana;
- militāro, policijas un paramilitāro spēku izvākšana no Kosovas;
- starptautisko militāro spēku izvietošana Kosovā;
- beznosacījuma un droša visu bēgļu un pārvietoto personu atgriešanās un humāno organizāciju netraucēta piekļūšana tiem;
- Kosovai politiskā ietvara līguma sagatavošana, pamatojoties uz Rambujē līgumiem, saskaņā ar starptautiskajiem likumiem un ANO hartu.

Mērķu sasniegšanu šajā konflikta situācijā, papildinot tos ar pasākumiem, lai nodrošinātu to pilnīgu īstenošanu, Alianse uzskatīja par priekšnoteikumu vardarbības un humāno ciešanu izbeigšanai Kosovā.

1999. gada 10. jūnijā, pēc tam, kad gaisa uzbrukumi bija turpinājušies 77 dienas, NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana paziņoja, ka viņš ir devis rīkojumu ģenerālim Veslijam Klarkam [Wesley Clark], NATO spēku virspavēlniekam Eiropas zonā, pārtraukt NATO gaisa operācijas. Šis lēmums tika pieņemts pēc apspriedēm ar Ziemeļatlantijas Padomi un saņemta apstiprinājuma no ģenerāļa Klarka, ka ir sākusies pilnīga Dienvidslāvijas spēku izvākšana no Kosovas.

Izvākšana notika saskaņā ar Militāri tehnisko līgumu, kas tika noslēgts starp NATO un Dienvidslāvijas Federatīvo Republiku 9. jūnija vakarā. Līgumu no NATO puses parakstīja ģenerālleitnants Sers Maikls Džeksons [Sir Michael Jackson] un Dienvidslāvijas armijas vārdā ģenerālpulkvedis Svetozars Marjanovičs [Svetozar Marjanovic], un Dienvidslāvijas Federatīvās Republikas valdības vārdā Iekšlietu ministrijas ģenerālleitnants Obrads Stevanovičs [Obrad Stevanovic]. Izvākšana notika arī saskaņā ar vienošanos, kas tika panākta 3. jūnijā starp Dienvidslāvijas Federatīvo Republiku un Eiropas Savienību, kā arī Krievijas speciālajiem sūtņiem, Somijas prezidentu Ahtisāri [Ahtisaari] un bijušo Krievijas premjerministru Viktoru Černomirdinu.

10. jūnijā ANO Drošības padome pieņēma 1244. rezolūciju, apsveicot Dienvidslāvijas Federatīvās Republikas piekrišanu Kosovas krīzes politiskā risinājuma principiem, ieskaitot tūlītēju vardarbības pārtraukšanu un ātru tās militāro, policijas un paramilitāro spēku izvākšanu. Rezolūcija, kas tika pieņemta ar 14 balsīm par, ar nevienu balsi pret un vienai valstij (Ķīnai) atturoties, vēstīja par Drošības padomes lēmumu nodrošināt starptautisku civilu un drošības spēku klātbūtni Kosovā Apvienotās Nācijas Organizācijas uzraudzībā.

Darbojoties ANO hartas VII. nodaļas ietvaros, Drošības padome nolēma, ka politiskais risinājums krīzei ir jābalsta uz vispārējiem principiem, kas tika pieņemti 6. maijā, tiekoties septiņu industriālo valstu un Krievijas Federācijas ārlietu ministriem (G-8 grupai), un principiem, kas ietverti dokumentā, kuru Belgradā prezentēja Somijas prezidents un Krievijas Federācijas speciālais sūtņis un kuru akceptēja Dienvidslāvijas Federatīvās Republikas valdība 3. jūnijā. Abi dokumenti tika publicēti Rezolūcijas pielikumā.

Principi papildus noteica tūlītēju un pārbaudāmu vardarbības un represiju izbeigšanu Kosovā; Dienvidslāvijas Federatīvās Republikas militāro, policijas un paramilitāro spēku izvākšanu; efektīvu starptautisko civilo un drošības spēku vienību izvietošanu ar ievērojamu NATO dalību drošības jomā un vienotu komandu un kontroles mehānismu; politisko procesu, kas nodrošinātu ievērojamu pašpārvaldi; Kosovas atbrīvošanas armijas (KLA) atbrūošanu; un visaptverošu pieeju ekonomikas attīstībai krīzes reģionā.

Drošības padome autorizēja dalībvalstis un attiecīgās starptautiskās organizācijas izveidot starptautisko drošības spēku klātbūtni un nolēma, ka tā uzņemsies atbildību arī, lai novērstu karadarbības atsākšanos, atbrūotu KLA un izveidotu drošu vidi, kurā bēgļi varētu atgriezties mājās un darboties starptautiskie civilie pārstāvji. Drošības padome arī autorizēja ģenerālsekretāru organizēt starptautisko civilo struktūru klātbūtni un nozīmēt Speciālo pārstāvi, kas pārbaudītu tās ieviešanu praksē.

Pēc ANO Drošības padomes 1244. rezolūcijas pieņemšanas ģenerālis Džeksons, kas bija nozīmēts par spēku komandieri un darbojas pēc Ziemeļatlantijas Padomes instrukcijām, veica tūlītēju sagatavošanos ātrai drošības spēku izvietojšanai ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes mandātu.

NATO vadītie Kosovas spēki (KFOR)

Pirmās KFOR vienības iegāja Kosovā 1999. gada 12. jūnijā. Kā paredzēts Militāri tehniskajā līgumā, spēku izvietošana notika vienlaicīgi ar serbu armijas aiziešanu no Kosovas. Līdz 20. jūnijam tika pabeigta serbu spēku izvākšana, un KFOR bija izpildījuši savu sākotnējo izvietojuma uzdevumu.

KFOR pilnā apjomā satur ap 50000 karavīru lielu personālu. Visas 19 NATO valstis un 20 NATO ārpuskopienas valstis piedalās KFOR vienotā komandu un kontroles sistēmā (starp tām ir 16 partnervalstis, ieskaitot Krievijas armijas daļas 3200 vīru apjomā).

Arī 20. jūnijā pēc NATO spēku virspavēlnieka Eiropas zonā (SACEUR) apstiprinājuma, ka serbu drošības spēki ir evakuējušies no Kosovas, NATO ģenerālsekretārs paziņoja, ka saskaņā ar Militāri tehnisko līgumu, viņš ir devis pavēli formāli pārtraukt gaisa uzlidojumus.

Krīzes laikā NATO spēki veica lielāko daļu humāno aktivitāšu, lai atvieglotu daudzu tūkstošu bēgļu ciešanas, kuri bija spiesti atstāt Kosovu serbu etniskās tīrīšanas kampaņas dēļ. Bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā⁶ NATO spēki būvēja bēgļu nometnes, bēgļu uzņemšanas centrus un ārkārtas ēdināšanas vietas un nogādāja daudzus tūkstošus tonnu humānās palīdzības tiem, kam tā bija nepieciešama. Albānijā NATO izvietoja ievērojamu daudzumu spēku, lai sniegtu līdzīgu palīdzību, un palīdzēja ANO Augstajam komisāram bēgļu jautājumos (UNHCR) ar humānās palīdzības lidojumu koordinēšanu, kā arī papildinot šos lidojumus, lietojot dalībvalstu sniegtās lidmašīnas. Eiroatlantijas katastrofu likvidēšanas koordinācijas centrs (EADRCC), kas tika izveidots NATO 1998. gada jūnijā, arī ieņēma nozīmīgu lomu, koordinējot atbalstu UNHCR palīdzības operācijām.

NATO valstīm un starptautiskajai sabiedrībai kopumā īpašas bažas kopš krīzes sākuma radīja Kosovas albāņu stāvoklis, kas palika Kosovā un par kuru nožēlojamo stāvokli vēstīja bēgļi, kas atstāja provinci. Viss norādīja uz organizētu vajāšanu, par masu slepkavībām; civiliedzīvotāju izmantošanu par dzīvo aizsegu; izvarošanu; izdzīšanu no mājām; māju un ciematu izlaupīšanu

6 Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

un dedzināšanu; dzīvnieku un labības iznīcināšanu; identitātes, izcelsmes un īpašumu piederības apspiešanu, konfiscējot dokumentus; badu; bada nāvi un nespēku; un daudziem citiem cilvēktiesību un starptautiskiem civilizētas izturēšanās pārkāpumiem.

Atbalsts kaimiņvalstīm

Alianse pilnībā apzinājās milzīgās humānās, politiskās un ekonomiskās problēmas, ar kurām saskārās reģiona valstis Kosovas konflikta rezultātā. Alianse īpaši koncentrēja spēkus, lai nodrošinātu tūlītēju praktisku palīdzību, nodarbojoties ar bēgļu krīzes jautājumiem, nosūtot NATO spēkus uz reģionu humāno funkciju veikšanai.

1999. gada aprīļa sākumā NATO komandierim bijušajā Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā⁷ tika dotas pilnvaras koordinēt NATO palīdzību šai valstij un izveidot štābu Albānijā, savstarpēji koordinējot šo jautājumu ar Albānijas varas iestādēm un UNHCR, lai novērtētu humāno situāciju un sniegtu atbalstu. Ziemeļatlantijas Padome arī deva rīkojumu NATO militārajām struktūrām uzsākt tālāku plānošanu šo mērķu sasniegšanā. Sekojoši tika sniegta palīdzība bēgļu ārkārtas izmitināšanā un bēgļu noņemtu celtniecībā, kā arī sniegts atbalsts humānās palīdzības organizācijām, nodrošinot transportu un citāda veida palīdzību, ieskaitot pārtikas izdalīšanu. NATO valstis sniedza finansiālu un cita veida palīdzību Albānijai un bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikai⁷ un atkārtoti apstiprināja, ka tās atbildēs uz jebkuriem draudiem to drošībai no Dienvidslāvijas, kas pretojās NATO spēku klātbūtnei un tās aktivitātēm to teritorijā.

NATO valstu un valdību vadītāji Vašingtonā, cieši sadarbojoties ar citām starptautiskām organizācijām savu mērķu sasniegšanai, uzsāka izstrādātā plāna realizāciju, lai sasniegtu ilglaicīgu mieru, stabilitāti un labklājību, kas balstījās uz pieaugošu reģiona valstu integrāciju Eiropas galvenajās struktūrās. Viņi izveidoja individuālo konsultāciju un diskusiju procesu starp 19 NATO dalībvalstīm un reģiona valstīm un uzņēmās veicināt reģionālo sadarbību Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) ietvaros. Tie arī vienojās izmantot iniciatīvas Partnerattiecību mieram (PfP) resursus, lai nodrošinātu tiešāku palīdzību, risinot reģiona valstu drošības problēmas. Alianse pozitīvi novērtēja pasākumus, kas bija veikti citos forumos, to skaitā Eiropas Savienības priekšlikumu 1999. gada maija beigās organizēt konferenci par Dienvidaustrumu Eiropas stabilitātes paktu. Alianse arī atzina, ka G7 grupas valstīm un tādām finansu institūcijām kā Pasaules Banka un

⁷ Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

Starptautiskās Valūtas Fondam būs vitāla lomu rekonstrukcijas procesā, kas sekos pēc Kosovos krīzes beigām.

Ziemeļatlantijas Padome cieši seko situācijai Kosovā. Ministru līmeņa sanāksmē, kas notika 2000. gada maijā, NATO valstis atkārtoti apstiprināja apņemšanos pilnībā realizēt starptautiskās sabiedrības mērķus, kas noteikti 1244. UNSCR, un strādāt, lai īstenotu mierīgu, multietnisku, daudz kultūru un demokrātisku pastāvēšanu Kosovā, kur visi tās iedzīvotāji varētu baudīt universālas tiesības un brīvību. NATO ārlietu ministri izteica stingru atbalstu darbam, ko uzsāka Apvienoto Nāciju Organizācijas misija Kosovā (UNMIK) un ANO ģenerāļsekretāra speciālais pārstāvis, un nepārtraukto ciešo sadarbību starp UNMIK un KFOR. Ministri arī apstiprināja apņemību, ka KFOR spēku līmenis un spējas tiks uzturētas pakāpē, kas būs adekvāta uzdevumiem, kuri tiem būs jāveic. To galvenie uzdevumi ir sekojoši: uzturēt drošu vidi nenostabilizētajā Kosovos teritorijā, atturēt un novērst etnisko vardarbību, garantēt drošību un aizsardzību visām minoritātēm, palīdzēt atgriezties bēgļiem gan no albāņu, gan serbu, gan citām kopienām un atbalstīt EDSO, sagatavojot brīvas, taisnīgas un drošas vēlēšanas.

2001. gada pavasarī pēc vardarbīgiem konfliktiem uz robežas ar Kosovu, kur sadūrās bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas⁸ spēki ar albāņu ekstrēmistu grupām, kuras bija bāzētas Kosovā, KFOR uzsāka papildu darbības, galvenokārt, palielinātu sauszemes un gaisa kontroli, pretkontrabandas operācijas, pārmeklēšanas un konfiskācijas operācijas. Tika palielināti arī izlūkošanas un novērošanas lidojumi, kā arī izlūkošanas pasākumi.

CILVĒKTIESĪBU PĀRKĀPUMI KOSOVOS APGABALĀ UN KFOR HUMĀNĀ PALĪDZĪBA

Radīt apstākļus, kuros galvenās Kosovos politiskās problēmas varētu tikt atrisinātas, ir grūts un ilgtermiņa uzdevums. Apzinoties pieaugošās humānās krīzes apjomu Kosovā 1999. gada pavasarī un Miloševića vadītās Belgradas valdības postošās un vardarbīgās darbības sekas, jāatzīst, ka šobrīd situācija ir ievērojami uzlabojusies. Lai gan joprojām ejams ilgs ceļš, fakti un skaitļi, kas minēti tālāk tekstā, norāda uz ievērojamiem sasniegumiem, kas paver iespēju teritorijas stabilitātei nākotnē un reģiona drošībai kopumā.

EDSO Kosovos verifikācijas misijas rezultāti, kas tika nosūtīti uz Kosovu laikā no 1998. gada janvāra līdz martam, norādīja uz organizētu un sistemātisku

8 Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

vardarbību, ko nožēlīgi izvērša serbi un Dienvidslāvijas spēki pret albāņu kopieni. Bija pierādījumi izraidīšanām, patvaļīgiem arestiem, slepkavībām un citiem cilvēktiesību pārkāpumiem un iebiedēšanas metodēm. Misijas ziņojums norādīja, ka vardarbība konflikta laikā notika abās etniskā daļījuma pusēs, bet vislielākās ciešanas saņēma Kosovas albāņi no Serbijas militārajiem un drošības dienestiem. Starptautiskā Kriminālā tribunāla bijušajai Dienvidslāvijai (ICTY) galvenais prokurors ziņoja, ka Kosovā ir identificēti aptuveni 526 masu kapi un izrakti vairāk nekā 4000 liķi. Vēl 300 vietas tiek izmeklētas.

Bēgļi

Problēmas saistībā ar pārvietoto personu un bēgļu pārvietošanu Kosovā bija necerēti apjomīgas. 1999. gada aprīļa sākumā Apvienoto Nāciju Organizācijā Augstais komisārs bēgļu lietās lēsa, ka etniskās tīrīšanas kampaņas rezultātā Albānijā atrodas 226000 bēgļi, bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā⁹ - 125000, un Montenegro - aptuveni 64000. Līdz 1999. gada beigām bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā⁹ bija ieradušies vairāk nekā 230000 bēgļu, Albānijā - vairāk nekā 430000 un Monenegro - 64000. Aptuveni 21500 bēgļu sasniedza Bosniju un vairāk nekā 61000 tika evakuēti uz citām valstīm. Aptuveni 1,5 miljonu cilvēku, tas ir, 90 procenti Kosovas iedzīvotāju, tika izdzīti no savām mājām, un pašā Kosovā aptuveni 580000 cilvēku bija palikuši bez pajumtes. Aptuveni 225000 kosoviešu tika uzskatīti par pazudušiem, un vairāk nekā 5000 bija nogalināti.

NATO sniedza ievērojamu palīdzību bēgļiem, lai atvieglotu to stāvokli, - piegādājot aprīkojumu un veicot nometņu celtniecību 50000 bēgļu izvietošanai Albānijā; paplašinot nometnes bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā¹⁰; sniedzot medicīnisku atbalstu un veicot neatliekamas operācijas; transportējot bēgļus uz drošām vietām; un nodrošinot transportu humānai palīdzībai un piegādēm.

NATO spēki ar gaisa transportu reģionam piegādāja daudzus tūkstošus tonnu pārtikas un aprīkojuma. Līdz 1999. gada maija beigām uz reģionu tika transportēts vairāk nekā 4666 tonnas pārtikas un ūdens, 4325 tonnas citu preču, 2624 tonnas telšu un gandrīz 1600 tonnas medikamentu.

Pozitīvs progress tika panākts attiecībā uz bēgļu atgriešanos mājās. Aptuveni 1300000 bēgļi un pārvietotās personas, Kosovas iekšienē un ārpus tās, guva iespēju atgriezties savās mājās un ciemos. Tomēr ap 200000 Kosovas serbu un līdz 40000 personu no citām minoritātēm joprojām atrodas svešumā, Dienvidslāvijas Federatīvajā Republikā.

9 Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

10 Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

2000. gada maijā tika izveidota Apvienotā komiteja par atgriešanās jautājumiem (JCR), lai meklētu veidus un iespējas veicināt drošu un ilgstošu bēgļu, īpaši Kosovos iedzīvotāju, atgriešanos mājās. KFOR, Apvienoto Nāciju Organizācijas misija Kosovā (UNMIK) un citas starptautiskas organizācijas ir palīdzējušas koordinēt un atbalstīt pārvietošanas aktivitātes savu spēju robežās, un samazinājušas etniskās vardarbības iespējamību. KFOR spēki palielināja savu armiju minoritāšu anklāvos, lai nodrošinātu lielāku drošību, izceļoties vietējai vardarbībai pret Kosovos serbiem un citām minoritātēm.

Atjaunošana

1999. gada jūnijā Kosovā vairāk nekā 128000 māju bija pussagruvušas vai pilnīgi sagrautas. Līdz 2001. gada 31. janvārim aptuveni 18000 mājas bija atjaunotas un vairāk nekā 8000 māju vēl tiek celtas. Tika veikts arī elektroapgādes līniju sistēmu remonts un atjaunošana, ceļu un dzelzceļu atjaunošana un tiltu labošanu.

Medicīniskā palīdzība

Medicīniskā palīdzība ir nākošā nozīmīgā KFOR aktivitāšu sfēra, kuras ietvaros gada laikā vairāk nekā 50000 civilie pacienti saņem ārstēšanu.

Drošība

Kosova šodien lielā mērā atšķiras no Kosovos, kādu to atrada KFOR, ierodoties provincē 1999. gada jūnijā. Tās galvaspilsēta Priština tagad ir rosīgs centrs, kurā, tāpat kā citās lielākajās pilsētās, ir daudz mašīnu, satiksmes, komerciestāžu un veikalu. Lielākā daļa Kosovos iedzīvotāju bauda drošību un normālu dzīvi, kas bija tiem liegta gadiem ilgi. Tiek turpināts darbs, lai padarītu Kosovu par drošu vietu visiem iedzīvotājiem. KFOR katru dienu veic ap 800 patruļu, apsargā vairāk nekā 500 nozīmīgākās vietas un uztur vairāk nekā 250 automašīnu pārbaudes punktu. Katru dienu divas trešdaļas KFOR karavīri tiek nosūtīti veikt drošības operācijas.

Viena no galvenajām KFOR prioritātēm ir uzlabot etnisko minoritāšu drošību. Vairāk nekā 50 procenti no KFOR personālsastāva nodarbojas ar minoritāšu (galvenokārt serbu) iedzīvotāju aizsardzību Kosovā, galvenokārt, individuālu māju un ciematu apsardzi, iedzīvotāju transportēšanu uz skolām un veikaliem, patruļu, novērošanas punktu uzturēšanu, aizsargājot īpašas vietas un palīdzot vietējiem iedzīvotājiem. KFOR spēki ir izvietoti arī Mitrovicā, lai nodrošinātu drošību abās IBAR upes pusēs.

Ir ievērojami samazinājušies nelaimes gadījumi, kuros iesaistītas sprāgstvielas, tai skaitā mīnas un bumbas, pateicoties darbam, ko veikušas civilās atmiņēšanas kompānijas, darbojoties Apvienoto Nāciju Organizācijas Mīnu akcijas un koordinācijas centru kontrakta ietvaros, kā arī KFOR.

Robežu kontrole

KFOR turpina kontrolēt robežas zonu ar kombinētu kājnieku, transporta un helikopteru patruļu, lai uzturētu astoņus šķērsošanas punktus un atbalstītu ANO Misiju Kosovā (UNMIK) četros citos punktos, kā arī nodrošinot gaisa uzraudzību.

KFOR ir nepārtraukti piedalās robežas drošības nodrošināšanā. Tiek rūpīgi pārbaudīti transporta līdzekļi, vai tie tiek pakļauti dokumentu pārbaudei, un tiek veiktas izlases pārbaudes robežas šķērsošanas punktos. Tiek uzturēta cieša koordinācija ar robežsargiem abās pusēs un ar UNMIK robežpoliciju un muitas ierēdņiem uz lielākās daļas oficiālās robežas un robežas šķērsošanas punktos.

Pēc robežas vardarbības eskalācijas 2001. gada pavasarī NATO autoritātes veiksmīgi panāca uguns pārtraukšanu 2001. gada 12. martā. Līdz ar to Ziemeļatlantijas Padome nolēma realizēt pakāpenisku un pēc īpašiem noteikumiem ieplānotu Sauszemes drošības zonas (GSZ) samazināšanu ap Kosovu, kā to paredz Militāri tehniskais līgums, pamatojoties uz plānu, ko iesniedza jaunā Dienvidslāvijas valdība prezidenta Kostunicas vadībā (Koviča plāns).

Civilo struktūru atjaunošana

1999. gada jūnijā Kosovā nebija civilu struktūru un administratīvo pakalpojumu. Turpretī tagad visas izpildvaras, likumdošanas un juridiskās struktūras ir integrētas Kopējā integrētajā administratīvajā struktūrā (JIAS). No 19 administratīviem departamentiem, kas bija jāizveido JIAS ietvaros, pirmie četri tika izveidoti 2000. gada februārī un pēc tam pakāpeniski tika izveidoti pārējie.

2000. gada 2. februārī Kosovas albāņu līderis Dr. Ibrahim Rugova formāli paziņoja par tā sauktās ēnu valdības un ar to saistīto struktūru likvidēšanu. Parlamenta prezidents Idrizis Ajeti apstiprināja likvidāciju.

2000. gada 16. februārī paplašinātā Kosovas Pārejas padome noturēja otro sesiju, piedaloties 28 pārstāvjiem, ieskaitot katoļu bīskapu. Kopš tā laika ir iecelti administratori visās 29 municipalitātēs. Ir piešķirts budžets visām galvenajām vietējās pašvaldības aktivitātēm. 2000. gada oktobrī Eiropas

Drošības un sadarbības organizācija ieņēma nozīmīgu lomu, plānojot municipālās vēlēšanas, ieskaitot vēlēšanu reģistrāciju. Lai aizsargātu pārvietošanās brīvību reģionā, par drošību rūpējās KFOR kopā ar UNMIK.

Vēlēšanas notika bez nozīmīgiem negadījumiem, un uzvaru tajās ieguva mērenā Kosovas Demokrātiskās līgas partija (LDK), kuru vada Dr. Rugova. 2000. gada decembra serbu vēlēšanās panākumus guva Serbijas Demokrātiskā opozīcija (DOS), kuru vada Vojislavs Kostunica, un gāza prezidenta Miloševića režīmu, un abu šo vēlēšanu rezultātiem būs ilglaicīga politiska ietekme visā reģionā.

Likumība un kārtība

1999. gada jūnijā, kad KFOR ieradās Kosovā, vidēji nedēļā tika noslepkavoti 50 cilvēki. Līdz 2000. gada pavasarim šis skaitlis samazinājās līdz 7 cilvēkiem nedēļā, kas ir apmēram tikpat, cik daudzās citās Eiropas lielajās pilsētās. Var teikt, ka lielākā daļa vardarbības šobrīd notiek kriminālo aktivitāšu, nevis etniskā naida dēļ. Tomēr arī tas ir par iemeslu cilvēku nāvei. Nozīmīga daļa KFOR resursu joprojām tiek izmantoti, lai likumības un kārtības atjaunošanas ietvaros veiktu patrolēšanu un vadītu pārbaudes punktus, kā arī aizsargātu reliģiskās vietas.

Kosovas Policijas dienestā (KPS), ko izveidoja EDSO un kas apņemas taisnīgu un objektīvu likuma piemērošanu visiem iedzīvotājiem kopumā, šobrīd dien ap 3100 aktīvu policistu, un tas jau sāk sniegt lielu palīdzību likuma un kārtības nodrošināšanā. Līdz 2001. gadam ir paredzēts palielināt aktīvo policistu skaitu Kosovā līdz 4000. Tas ir nozīmīgs solis pretim pastāvībai, kas samazinās atkarību no UNMIK Policijas.

Starptautiskā palīdzībā tiek arī izmantota, lai atjaunotu juridisko un tiesu sistēmu, kas ietver ievērojama skaita starptautisko tiesnešu nozīmēšanu.

Starptautiskā štāba rotācija

Kosovas spēki ir pakļauti vispārējai NATO spēku virspavēlnieka Eiropas zonā (SACEUR) komandķēdei.

KFOR operacionālo vadību sākumā uzņēmās NATO Eiropas zonas sabiedroto pavēlniecības (ACE) Ātrās reaģēšanas korpusi (ARRC), kas ir ACE Ātrās reaģēšanas spēku sauszemes armija. Pēc tam vadība tika nodota NATO sauszemes spēku Centrāleiropā (LANDCENT) štābam, galvenajai pakļautajai komandstruktūrai zem bijušās pakļautās komandstruktūras, kas ir NATO spēki Centrālajā Eiropā (AFCENT).

2000. gada aprīlī KFOR operacionālā vadība no NATO sauszemes spēkiem Centrāleiropā (LANDCENT) tika nodota 5 valstu Eirokorpussam¹¹. Tas notika saskaņā ar vienošanos, kas tika panākta starp valstīm, kuras nodrošina Eirokorpusu un NATO kopumā, ka karaspēka vienības var tikt nodotas, lai atbalstītu NATO vadītās operācijas. 2001. gada sākumā operacionālā vadība tika nodota AFSOUTH. 2001. gada aprīlī NATO Ziemeļu reģiona štābs (Ziemeļu reģionālais komandieris) pārņēma spēku operacionālo vadību.

6. NODALA

ALIANSES LOMA IEROČU KONTROLES JOMĀ

Atbilstība bioloģisko, ķīmisko un kodolieroču jomā

Atbilstība parasto ieroču kontrolei un aizsargāšanai jomā

Alianses politika WMD izplatības jautājumos

11 Beļģija, Francija, Luksemburga, Spānija un Vācija.

1950. gada beigās NATO organizācija izstrādāja pirmo NATO stratēģiju, kuras pamatā bija "masveida detrazēcija". Šī stratēģija paredzēja, ka NATO spēki, ja tiks uzbrukta, izmantos masveida detrazēcijas ierāces, lai iznīcinātu uzbrucēju spēkus. Šī stratēģija bija pamatā NATO spēku organizācijai un tās attīstībai.

Latvijas pievienošanos NATO

Latvijas pievienošanos NATO ir iespējams vērtēt, ņemot vērā, ka NATO ir organizācija, kas nodrošina kolektīvu drošību Eiropas reģionā. Tā nodrošina drošību, izmantojot masveida detrazēcijas ierāces, lai iznīcinātu uzbrucēju spēkus. Šī stratēģija bija pamatā NATO spēku organizācijai un tās attīstībai.

Latvijas pievienošanos NATO ir iespējams vērtēt, ņemot vērā, ka NATO ir organizācija, kas nodrošina kolektīvu drošību Eiropas reģionā. Tā nodrošina drošību, izmantojot masveida detrazēcijas ierāces, lai iznīcinātu uzbrucēju spēkus. Šī stratēģija bija pamatā NATO spēku organizācijai un tās attīstībai.

Latvijas pievienošanos NATO ir iespējams vērtēt, ņemot vērā, ka NATO ir organizācija, kas nodrošina kolektīvu drošību Eiropas reģionā. Tā nodrošina drošību, izmantojot masveida detrazēcijas ierāces, lai iznīcinātu uzbrucēju spēkus. Šī stratēģija bija pamatā NATO spēku organizācijai un tās attīstībai.

Latvijas pievienošanos NATO

Latvijas pievienošanos NATO ir iespējams vērtēt, ņemot vērā, ka NATO ir organizācija, kas nodrošina kolektīvu drošību Eiropas reģionā. Tā nodrošina drošību, izmantojot masveida detrazēcijas ierāces, lai iznīcinātu uzbrucēju spēkus. Šī stratēģija bija pamatā NATO spēku organizācijai un tās attīstībai.

Latvijas pievienošanos NATO ir iespējams vērtēt, ņemot vērā, ka NATO ir organizācija, kas nodrošina kolektīvu drošību Eiropas reģionā. Tā nodrošina drošību, izmantojot masveida detrazēcijas ierāces, lai iznīcinātu uzbrucēju spēkus. Šī stratēģija bija pamatā NATO spēku organizācijai un tās attīstībai.

ALIANSES LOMA IEROČU KONTROLES JOMĀ

NATO politiskajam atbalstam ieroču kontroles, atbrūņošanās un ieroču neizplatīšanas jomā ir nozīmīga loma. Alianses drošības ieroču neizmantošana NATO ir ilgstoši darbojusies šajā jomā un turpina spēkāties pār vispārīgo aizsardzības ieroču kontroles, atbrūņošanās un ieroču neizplatīšanas ieroču harmoniju.

1999. gada aprīlī galotnē sarīkātās Vašingtonā NATO lēmēji nolēma palielināt Alianses ieguldījumu cīņā pret Masu iznīcināšanas ieroču (WMD) izplatību un to piegādes tehniku. WMD iniciatīva ir izstrādāta spēkāties un strukturizētojas detaļās par WMD patēriņiem, Alianses un tās dalībnieku galvenais mērķis ir neapmierinātā starptautiskā vārā ir 14 ir notikusi, izstrādājumu stiprinātā cīņā.

6. NODAĻA

Kā formāls 1999. gada Stratēģiskajā koncepcijā, Alianses ir izstrādājis ārpus aktīvu ieguldījumu ieroču kontroles, atbrūņošanās, ieroču neizplatīšana, kā arī Uzdevības un drošības veidošanas parādību.

ALIANSES LOMA IEROČU KONTROLES JOMĀ

Alianses loma veidojot pārbaudīt, nodrošināt un pārbaudīt ieroču kontroles un atbrūņošanās procesus, NATO patērētājus, sadarbības un drošības drošības piegādā ieroču izstrādi sasniegt šos mērķus, kā arī Alianses loma ir ieroču izstrādi un izstrādi un izstrādi ieroču izstrādi.

Attīstība bioloģisko, ķīmisko un kodolieroču jomā

Alianses loma ir ieroču izstrādi un izstrādi un izstrādi ieroču izstrādi.

Attīstība parasto ieroču kontroles un atbrūņošanās jomā

Alianses loma ir ieroču izstrādi un izstrādi un izstrādi ieroču izstrādi.

Alianses politika WMD izplatības jautājumos

Alianses loma ir ieroču izstrādi un izstrādi un izstrādi ieroču izstrādi.

1999. gada paraksts par galvenajiem notikumiem šajā jomā.

ATTĪSTĪBA BIOĻOGĪSKO, ĶĪMISKO UN KODOLIEROČU JOMĀ

Alianses loma ir ieroču izstrādi un izstrādi un izstrādi ieroču izstrādi.

8. NODALĀ

ALIANSES LOMA IERŐU KONTROLES JOMA

Alīanses politiskā un iekšējā kontrole

Alīanses politiskā un iekšējā kontrole un ārējās politikas joma

Alīanses politiskā un iekšējā kontrole

ALIANSES LOMA IEROČU KONTROLES JOMĀ

NATO politiskajam atbalstam ieroču kontroles, atbrūošanās un ieroču neizplatīšanas jomā ir nozīmīga loma Alianses drošības mērķu sasniegšanā. NATO ir ilgstoši darbojusies šajā jomā un turpina rūpēties par vispārējās aizsardzības, ieroču kontroles, atbrūošanās un ieroču neizplatīšanas mērķu harmoniju.

1999. gada aprīlī galotņu sanāksmē Vašingtonā NATO līderi nolēma palielināt Alianses ieguldījumu cīņai pret Masu iznīcināšanas ieroču (WMD) izplatību un to piegādes tehniku. WMD iniciatīva ir uzsākusi spēcīgākas un strukturizētākas debates par WMD jautājumiem. Alianses un tās dalībnieku galvenais mērķis ir nemainīgs: novērst ieroču izplatīšanu vai, ja tā ir notikusi, rast risinājumu diplomātiskā ceļā.

Kā formulēts 1999. gada Stratēģiskajā koncepcijā, Alianse ir apņēmusies sniegt aktīvu ieguldījumu ieroču kontroles, atbrūošanās, ieroču neizplatīšanas, kā arī Uzticības un drošības vairošanas pasākumu (CSBM) attīstībā. Dalībvalstis uzticības vairošanu, ieroču kontroli, atbrūošanu un ieroču neizplatīšanu uzskata par līdzvērtīgi svarīgiem komponentiem konfliktu novēršanā un atzīst, ka Aliansei šajā sfērā var būt ļoti nozīmīga loma, veicinot pilnīgāku, plašāku un pārbaudāmāku starptautisku ieroču kontroles un atbrūošanās procesu. NATO partnerattiecību, sadarbības un dialoga programmas piedāvā unikālu iespēju sasniegt šos mērķus, kā arī pietuvoties kopējam mērķim - vairojot uzticību un drošību un attīstīt kopīgu virzību uz starptautisko drošību.

Vašingtonā galotņu sanāksmē NATO sabiedrotie uz vispārīgo stratēģisko notikumu un ievērojamo kodolieroču samazināšanas fona vienotās pārspriest iespējas uzticības un drošības vairošanas pasākumiem, verifikācijai, neizplatībai un ieroču kontrolei un atbrūošanās procesam. Kopš šīs sanāksmes attiecīgās NATO amatpersonas un institūcijas ir uzsākušas plašu un visaptverošu visu notikumu izvērtēšanu un ir pārbaudījušas vairākas iespējamās izvēles nākotnē.

Tālāk seko pārskats par galvenajiem notikumiem šajā jomā.

ATTĪSTĪBA BIOĻĢISKO, ĶĪMISKO UN KODOLIEROČU JOMĀ

Bioloģisko, ķīmisko un kodolieroču (NBC) izplatība un to piegādes veidi ir nopietna Alianses problēma. Par spīti panāktajam progresam starptautiskā neizplatības režīma stiprināšanā, joprojām šajā jomā pastāv būtiskas

problēmas. Alianse atzīst, ka pastāv ieroču izplatības iespēja, neraugoties uz pūlēm to novērst, un tas var radīt tiešus militārus draudus sabiedroto valstu iedzīvotājiem, teritorijām un militārajiem spēkiem.

Dažas valstis - arī tās, kas atrodas NATO perifērijā un citos reģionos, - pārdod vai iegūst, vai cenšas iegūt NBC ieročus un piegādes tehniku. Citas, nevalstiskas personas, ir demonstrējušas, ka tās potenciāli spēj radīt un izmantot šos ieročus.

Pēdējās desmitgades laikā NATO ir ievērojami samazinājusi savu paļaušanos uz kodolspēkiem, un trijās Alianses dalībvalstīs, kurām ir kodolspēki - ASV, Francijā un Apvienotajā Karalistē, - panākta nozīmīga šo spēku samazināšana. Tomēr ārpus Alianses esošie spēcīgie kodolspēki ir būtisks faktors, kas Aliansei jāņem vērā, saglabājot drošību un stabilitāti Eiroatlantijas telpā. Krievija joprojām ir saglabājusi ievērojamu visu veidu kodolieroču daudzumu. Pēdējā desmitgadē Ķīna ir turpinājusi modernizēt savus kodolspēkus. Turklāt, 1998. gadā Indija un Pakistāna veica kodolizmēģinājumus, radot nopietnus sarežģījumus kodolieroču neizplatīšanas līgumam un palielinot reģionālā konflikta draudus.

1999. gada jūnijā ASV un Krievija apstiprināja savas pieņemtās saistības līguma par stratēģisko ieroču ierobežošanu (ABM) ietvaros, lai izskatītu iespējamās izmaiņas stratēģiskajā situācijā, kas attiecas uz Līgumu, un iespējamos priekšlikumus tās tālākai uzlabošanai. Pēc tam ASV piedāvāja veikt izmaiņas Līgumā, lai atļautu izvietot ierobežotu raķešu aizsardzības sistēmu. Notiek divpusējas diskusijas un daudzpusējas konsultācijas par ABM līgumu un par trešo raundu Stratēģisko ieroču samazināšanas sarunām (START III).

2000. gada septembrī ASV un Krievija panāca vienošanos par Stratēģiskās stabilitātes sadarbības iniciatīvu, kas kalpoja par konstruktīvu pamatu uzticības stiprināšanai starp valstīm, un pasākumu plānošanai, lai vairotu stratēģisko stabilitāti un ierobežotu masu iznīcināšanas ieroču, raķešu un raķešu tehnoloģijas izplatīšanu visā pasaulē.

Līgums par kodolieroču neizplatīšanu (NPT)

Daudzus gadus Līgums par kodolieroču neizplatīšanu ir bijis starptautisko vienošanos par globālo neizplatību un kodolatbrūnošanās procesa stūrakmens. Līgums tika pagarināts 1995. gada NPT Pārskata un paplašināšanas konferencē uz nenoteiktu laiku. Tika pieņemts lēmums pastiprināt pārskata procesu un pieņemt "Kodolieroču neizplatīšanas un atbrūnošanās principu un mērķu" kopojumumu, lai nodrošinātu efektīvu Līguma izpildi.

2000. gada NPT Pārskata konferencē, kas notika Ņujorkā no 200. gada 24. aprīļa līdz 19. maijam, tika pieņemts visaptverošs un neatkarīgs noslēguma dokuments. Tajā minētie secinājumi atbalso ilgstošo atbalstu vispārīgai NPT ievērošanai, striktai pakļāvībai NPT nosacījumiem, stiprākām Starptautiskās Atomenerģijas aģentūras (IAEA) garantijām, kā arī tālākiem soļiem uz kodolatbrūnošanos.

Viens no nozīmīgākajiem praktiskajiem Pārskata konferences sasniegumiem bija vienošanās par Vispārējā Kodolizmēģinājumu aizlieguma līguma (CTBT) stāšanās spēkā ar brīdi, kad tiks izpildītas nepieciešamās ratifikācijas. NATO dalībvalstis ir apņēmušās strādāt, lai iegūtu nepieciešamos parakstus un ratifikāciju, tādējādi nodrošinot, kas Līgums stāsies spēkā pēc iespējas drīzākā laikā. Pārskata konference uzsvēra, ka svarīgi ir arī izveidot līgumu par aizliegumu ražot kodolieroču izejmateriālus vai citas kodolsprādzienu ierīces, un aicināja atsākt sarunas par šo tematu Atbrūnošanas konferences ietvaros.

Bioloģiskie un ķīmiskie ieroči

Ir plaši atzīts, ka bioloģisko un ķīmisko ieroču izplatība ir pieaugoša starptautiskās drošības problēma - gan starptautisko konfliktu sakarā, gan arī potenciālā terorisma aspektā.

1952. gada Ženēvas protokols aizliedz ķīmisko un bioloģisko ieroču izmantošanu. Bioloģisko un toksisko ieroču konvencijā (BTWC), kas stājās spēkā 1975. gadā, dalībvalstis vienojās neizstrādāt, neražot, neuzkrāt un arī neiegādāties bioloģiskos līdzekļus un ar to saistīto aprīkojumu naidīgu mērķu īstenošanai. 1994. gadā Īpašā konference izveidoja Konvencijas dalībvalstu ad hoc grupu, lai izvērtētu iespējamās verifikācijas pasākumus un priekšlikumus Konvencijas nostiprināšanai. 1996. gadā ceturtajā Pārskata konferencē tika panākta vienošanās, ka Protokols jāpabeidz pēc iespējas ātrāk, pirms 2001. gada piektās Pārskata konferences sākšanās. Florencē 2000. gadā 24. maijā notikušajā sanāksmē NATO ministri atkārtoti atkārtoja savu apņemšanos sasniegt šo mērķi.

Ķīmisko ieroču aizlieguma konvencija, kas tika apspriesta Atbrūnošanas konferencē no 1980. līdz 1992. gadam, stājās spēkā 1997. gadā. Katra Konvencijas dalībvalsts piekrīt neizstrādāt, neražot, neiegādāties, neuzkrāt, un arī neglabāt ķīmiskos ieročus, kā arī nelietot un negatavoties lietot tos, un nepalīdzēt citām valstīm rīkojoties pretēji Konvencijas nosacījumiem. Konvencija pieprasa dalībvalstis iznīcināt jebkādus to īpašumā esošos ķīmiskos ieročus, kā arī iznīcināt ķīmisko ieroču ražotnes.

Reaktīvie šāviņi un cita veida piegādes tehnika

Raķešu tehnoloģijas izplatība ir vēl viena nozīmīga problēma. 1997. gadā izveidotajā Raķešu tehnoloģijas kontroles režīmā (MTCR) piedalās 32 valstis (ieskaitot visas 19 NATO dalībvalstis), kas cenšas ierobežot raķešu un raķešu tehnoloģijas izplatību. MTCR partneri regulē kopējā sarakstā uzskaitīto kontrolējamo vienību eksportu saskaņā ar kopējā eksporta kontroles politiku.

ATTĪSTĪBA PARASTO IEROČU KONTROLES UN ATBRUŅOŠANĀS JOMĀ

Dažu pēdējo gadu laikā ir notikuši vairāki daudzsološi pasākumi parasto ieroču kontroles un ar to saistītās uzticības un drošības vairošanas jomās. Tie ir sekojoši:

CFE līguma pieņemšana

1990. gada 19. novembra Līgums par parastajiem bruņotajiem spēkiem Eiropā (CFE) padarīja par juridiski saistošiem ierobežojumus līgumā iekļautās kaujas tehnikas piecām kategorijām un iekļāva nosacījumus ārkārtēji visaptverošas informācijas un paziņojumu apmaiņai, kā arī pēkšņām novietņu inspekcijām un verifikācijas pasākumiem. Jau ir veiktas vairāk nekā 3000 inspekcijas. Šī ieroču novietņu atklātība ir unikāla leroču kontroles līguma iezīme. Līgums panāca, ka visā Eiropā tika ievērojami samazināta līgumā uzskaitītā kaujas tehnika. Vairāk nekā 50000 iekārtu daļas ir iznīcinātas vai pārvietotas. 1996. gada Līguma Pārskata konferencē dalībvalstis atzina vajadzību pieņemt CFE Līgumu, lai rastu tai iespēju saglabāt savu galveno lomu Eiropas drošības pasākumos.

Adaptācijas sarunas sākās 1996. gada maijā, atzīmējot faktu, ka ir notikušas būtiskas izmaiņas kopš 1990. gada, piemēram, Vācijas atkalapvienošanās, Varšavas pakta un PSRS likvidēšana, jaunu valstu pievienošanās, palielinot Līguma dalībvalstu skaitu no 22 līdz 30, demokratizācijas process Centrāleiropā un Austrumeiropā un aukstā kara beigas.

Adaptācijas process noslēdzās Stambulā EDSO galotņu sanāksmē 1999. gada novembrī, parakstot juridiski saistošu "Vienošanos par adaptāciju" CFE līgumam. Stambulā tika pieņemts arī "Noslēguma akts". Šis politiski saistošs teksts ietver visus Līguma adaptācijas kontekstā uzsāktos pasākumus, kas saistīti ar to norādīto iekārtu ierobežošanu un progresīvu samazināšanu, kuras papildus piedāvāja dalībvalstis. Līgums stāsies spēkā pēc tam, kad to

būs ratificējušas dalībvalstis. Ratifikācijas procesa laikā Līguma un ar to saistīto dokumentu pilnīga un nepārtraukta īstenošana ir ļoti būtiska.

Vīnes dokuments

1999. gada novembrī galotņu sanāsmē Stambulā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) dalībvalstis pieņēma 1999. gada Vīnes dokumentu, kas sekmē Uzticības un drošības vairošanas pasākumus (CSBM), kurus ieviesa 1990., 1992. un 1994. gada Vīnes dokuments. 1999. gada Vīnes dokuments uzlabo esošo CSBM un akcentē reģionālās sadarbības nozīmību.

Brīvā gaisa telpa

Cits svarīgs elements, veidojot lielāku atklātību militārajā sfērā, ir 1992. gada marta "Brīvās gaisa telpas" līgums, kas dod atļauju valstu teritoriju gaisa pārlidojumiem saskaņā ar apbūvēju vienošanos.

"Brīvās gaisa telpas" līguma uzdevums ir sekmēt uzticības vairošanu, atvieglot esošo vai nākotnes ieroču pārbaudes līgumu izpildes kontroli, kā arī stiprināt spējas savlaicīgi noteikt un sekojoši atrisināt krīzes situācijas, savstarpēji piešķirot atļaujas nacionālās teritorijas pārlidojumiem.

Pēc līguma pieņemšanas ir notikuši vairāki izmēģinājuma lidojumi, tomēr pilnīgs novērojumu lidojumu režīms, kā tas paredzēts Līgumā, vēl nav stājies spēkā. Sabiedrotie turpina sniegt savu atbalstu Līguma ratifikācijā un ir mudinājuši vēl atlikušos līguma parakstītājus - Krieviju un Baltkrieviju - ratificēt Līgumu, lai tas pēc iespējas ātrāk varētu stāties spēkā.

Šaujamo ieroci un viegļie ieroci

Pēdējās desmitgades laikā ir pieaugusi starptautiska pārliecība, ka vajadzīgs atbrīvoties no destabilizējošiem ieroču uzkrājumiem un šaujamieroču un vieglo ieroču pārvietošanas, konkrēti, ar nelikumīgiem un bezatbildīgiem pārvešanas mēģinājumiem, vai vismaz samazināt visu minēto. Globālā, reģionālā un vietējā līmenī ir uzsāktas vairākas iniciatīvas. Kopš 1999. gada janvāra praktisku darbību šajā jomā uzsākušas Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) dalībvalstis. ANO Ģenerālā Asambleja ir piekritusi 2001. gadā sasaukt starptautisku konferenci par nelikumīgu ieroču tirdzniecību un apmaiņu visos aspektos.

Kājnieku mīnas

Pēdējās desmitgades laikā starptautiskā kopiena ir uzsākusi aktīvus centienus pretoties kājnieku mīnu radītajām humānajām problēmām un ciešanām. NATO valstis ir demonstrējušas apņemšanos risināt šos jautājumus.

1998. gadā tika parakstīts jauns protokols pie 1980. gada Konvencijas par aizliegumiem vai ierobežojumiem noteiktu konvencionālo ieroču lietošanā. Tas saucas "Mīnu, maskēto mīnu un citu ierīču lietošanas aizliegumu un ierobežojumu protokols", un tas stājās spēkā 1998. gada decembrī. 1997. gada 3. decembrī Otavā tika parakstīta Konvencija par kājnieku mīnu lietošanas, uzkrāšanas, ražošanas un pārvietošanas aizliegšanu, kā arī par to iznīcināšanu. Konvencija stājās spēkā 1999. gada 1. martā, un to ir ratificējušas vairāk nekā 100 valstis.

ALIANSES POLITIKA WMD IZPLATĪBAS JAUTĀJUMOS

Atzīstot, ka masu iznīcināšanas ieroču (WMD) izplatība rada draudus starptautiskajai drošībai, NATO valstu un valdību vadītāji 1994. gadā deva rīkojumu Aliansei pastiprināt un paplašināt tās darbību pret izplatību. 1994. gada jūnijā NATO ārlietu ministri izdeva "Alianses politikas struktūru masu iznīcināšanas ieroču izplatībai" - publisku dokumentu, kurš pauž Alianses un tās dalībvalstu pamatmērķi novērst izplatību, vēl pirms tā ir notikusi, vai, ja tā tomēr ir notikusi, rast atrisinājumu un labot notikušo ar diplomātiskiem paņēmieniem. Dokumentā minēts arī tas, ka pastāv varbūtība, ka izplatība tomēr var notikt par spīti starptautiskajām normām un līgumiem par neizplatīšanu un ka masu iznīcināšanas ieroči un to piegādes tehnika var radīt tiešus militāros draudus NATO teritorijai, iedzīvotājiem un spēkiem. Kopš 1994. gada Alianse ir īpaši koncentrējusies uz nepieciešamo aizsardzības spēju spektru WMD izplatības un lietošanas mazināšanai. Šie pasākumi turpina nostiprināt NATO aizsardzības stāvokli pret WMD riskiem, mazinot NATO militāro spēku operacionālo neaizsargātību saglabājot to elastību un efektivitāti situācijās, kurās tiek izmantoti NBC ieroči kā draudi vai reālai pielietošanai.

Alianses WMD Iniciatīva

Reaģējot uz riskiem, kurus masu iznīcināšanas ieroču izplatība un to piegādes metodes rada Alianses drošībai, Alianse 1999. gadā uzsāka Iniciatīvu, kas balstīta uz iepriekšējo darbu, kas bija veltīts uz vispārīgiem Alianses politiskajiem un militārajiem centieniem šajā sfērā. Šī WMD Iniciatīva palīdz nodrošināt spēcīgākas, strukturētākas debates, sekmējot labāku izpratni starp NATO valstīm WMD jautājumos un to, kā reaģēt uz tiem, piemēram -

palielinot intelīģences un informācijas apmaiņas kvalitāti un kvantitāti. 2000. gada maijā NATO tika atvērts WMD centrs, kas sniedz atbalstu centieniem šajā jomā.

Papildus tam visam ir trīs NATO vecāko amatpersonu grupas, kas sadarbojas ar Alianses politiskajiem un aizsardzības centieniem pret WMD izplatību, - Politiski-militāra vecāko amatpersonu grupa par ieroču izplatīšanas jautājumiem (SGP); Aizsardzības vecāko amatpersonu darba grupa par ieroču izplatību (DGP), kas risina attiecīgos NATO reaģēšanas politiskos un aizsardzības jautājumus; un Ieroču izplatības apvienotā komiteja (JCP), kura koordinē un apvieno darbu abās jomās. SGP izskata iespējamo faktoru spektru politiskā, drošības un ekonomiskā sfērā, kas var izraisīt vai ietekmēt izplatību, un apspriež politiskos un ekonomiskos līdzekļus reaģējot uz izplatību. DGP izvērtē militārās spējas, kas nepieciešamas, lai mazinātu WMD izplatību, novērstu draudus un šādu ieroču lietošanu, kā arī aizsargātu NATO valstu iedzīvotājus, teritorijas un spēkus.

POLITIKA UN LĒMUMU PIENĒMŠANA

NATO galvenās politikas un lēmumu pieņemšanas mehānisms

Vienbalsīga lēmumu pieņemšanas politika un kopēja lēmumu pieņemšana

Krizes situāciju vadība

Aizsardzības stratēģija

Kodolieroču politika

Ekonomiskā joma

Sabiedrības informācija

POLITIKA UN LĒMUMU PIENĒMŠANA

NATO GALVENĀS POLITIKAS UN LĒMUMU PIENĒMŠANAS INSTITŪCIJAS

II. DAĻA

Ziemeļatlantijas Padozne

Ziemeļatlantijas Padozne (NAC) ir efektīga politiskā vara, kā arī ātrumu pieņemšanas tiesības, un tā darbojas no visu dalībvalstu pašvaldībai piešķirtajiem, kur katras vienādas Padozne tiek arī augstākais kods, izstrādājot ārējo un iekšējo vai valdības vadības, bet biežāk no tā, kāda lēmumi Padozne tiek, bet ir tāda pati vara un tiesības pieņemt lēmumu un to pieņemšanai lēmumiem ir tāda pati stāvoklis un kārtība. Padoznei ir augstais valdības pakāpi, un tā arī ir tāda ar jebkādiem un komūniskā, izstrādājot ārējo un iekšējo un lēmumus

7. NODAĻA

POLITIKA UN LĒMUMU PIENĒMŠANA

Ziemeļatlantijas Padoznei ir piešķirta politiskā vara, kā arī ātrumu pieņemšanas tiesības, un tā darbojas no visu dalībvalstu pašvaldībai piešķirtajiem, kur katras vienādas Padozne tiek arī augstākais kods, izstrādājot ārējo un iekšējo vai valdības vadības, bet biežāk no tā, kāda lēmumi Padozne tiek, bet ir tāda pati vara un tiesības pieņemt lēmumu un to pieņemšanai lēmumiem ir tāda pati stāvoklis un kārtība. Padoznei ir augstais valdības pakāpi, un tā arī ir tāda ar jebkādiem un komūniskā, izstrādājot ārējo un iekšējo un lēmumus

NATO galvenās politikas un lēmumu pieņemšanas institūcijas

Vienbalsīga lēmuma pieņemšanas politika un kopējā lēmumu pieņemšana

Krīzes situāciju vadība

Aizsardzības stratēģija

Kodolieroču politika

Ekonomiskā joma

Sabiedrības informēšana

NATO galvenās politikas un lēmumu pieņemšanas institūcijas ir vienbalsīga lēmuma pieņemšanas politika un kopējā lēmumu pieņemšana, krīzes situāciju vadība, aizsardzības stratēģija, kodolieroču politika, ekonomiskā joma un sabiedrības informēšana.

II. DAĻA

7. NODAĻA

POLITIKA UN LĒMUMU PIEMĒŠANA

NATO galvenās politikas un lēmumu pieņemšanas procedūras

Vienpusēja lēmumu pieņemšana politikā un kopējā lēmumu
pieņemšana

Krievu situācijā vadība

Aizsardzības stratēģija

Kodolieroču politika

Ekonomiskā joma

Sadarbības informācija

POLITIKA UN LĒMUMU PIENĒMŠANA

NATO GALVENĀS POLITIKAS UN LĒMUMU PIENĒMŠANAS INSTITŪCIJAS

Ziemeļatlantijas Padome

Ziemeļatlantijas Padomei (NAC) ir efektīga politiskā vara, kā arī lēmumu pieņemšanas tiesības, un tā sastāv no visu dalībvalstu pastāvīgajiem pārstāvjiem, kuri tiekas vismaz reizi nedēļā. Padome tiekas arī augstākajā līmenī, iesaistot ārlietu un aizsardzības ministrus vai valdību vadītājus, bet neatkarīgi no tā, kādā līmenī Padome tiekas, tiem ir tāda pati vara un tiesības pieņemt lēmumu un to pieņemtajiem lēmumiem ir tāds pats statuss un iedarbība. Padomei ir augsts sabiedriskais prestižs, un tā nāk klajā ar deklarācijām un komunikē, izskaidrojot Alianses politiku un lēmumus sabiedrībai kopumā un to valstu valdībām, kuras nav NATO dalībvalstis.

Padome ir vienīgā Alianses struktūra, kas saņem varas funkcijas tieši no Ziemeļatlantijas Līguma. Padomei Līgums ir piešķīris pienākumu veidot pakļautās struktūras. Kopš šī brīža ir izveidotas daudzas komitejas un plānošanas grupas, lai atbalstītu Padomes darbu vai uzņemtos saistības tādās specifiskās jomās kā aizsardzības plānošana, kodolieroču plānošana un militārie jautājumi.

Tādā veidā Padome nodrošina unikālu forumu plaša spektra konsultācijām starp dalībvalstu valdībām jautājumos, kas ietekmē to drošību, un ir pati svarīgākā lēmumu pieņemšanas struktūra NATO. Visām NATO dalībvalstīm ir vienādas tiesības izteikt savu viedokli pie Padomes galda. Lēmumi ir dalībvalstu valdību kolektīvās gribas izpausme, kas panākta ar kopēju piekrišanu. Visu dalībvalstu valdības piedalās Padomē formulētajos darbības plānos vai atrodas Padomes pakļautībā, kā arī piedalās uzskatu saskaņošanā, kas ir visu lēmumu pamatā.

Katra valdība ir pārstāvēta Padomē ar pastāvīgo pārstāvi, kam ir vēstnieka pakāpe. Katrs pastāvīgais pārstāvis saņem atbalstu no politiskā un militārā personāla vai delegācijas, kas nosūtīta uz NATO, un to skaitliskais apjoms var atšķirties.

Kad Padome tiekas šādā veidā, tad to bieži dēvē par "Pastāvīgo Padomi". Divreiz gadā un dažreiz arī biežāk Padome tiekas ministru līmenī, kad katru valsti pārstāv ārlietu ministrs. Padomes sanāksmes notiek arī ārlietu ministru sesijās. Galotņu sanāksmes tiek noturētas tad, kad jāpārrunā īpaši svarīgi jautājumi, vai īpašos Alianses drošības politikas attīstības brīžos.

Lai gan Padome parasti tiekas vienu reizi nedēļā, tā var tikt sasaukta jebkurā brīdī, kad tas nepieciešams. Padomes sanāksmes vada NATO ģenerālsēdētājs vai viņa prombūtnes laikā tā vietnieks. Vēstnieks vai pastāvīgais pārstāvis, kurš Padomē kalpo visilgāk, uzņemas vecākā Padomes locekļa titulu. Galvenokārt tas pilda ceremoniālas funkcijas, bet vecākajam Padomes loceklim var piedāvāt pildīt kādu noteiktu prezidētājlomu, piemēram, sasaucot un vadot sanāksmes laikā, kad tiek izvēlēts jaunais ģenerālsēdētājs. Ārlietu ministru sanāksmēs vienas valsts ārlietu ministrs uzņemas goda prezidenta lomu. Šis amats tiek piešķirts uz gadu un tas rotē starp dalībvalstīm angļu alfabēta kārtībā. Pastāvīgajā Padomē ir izveidota "Priekšrokas kārtība", pamatojoties uz kalpošanas laiku, bet Padomes sanāksmēs jebkurā līmenī pastāvīgie pārstāvji sēž ap galdu to valstu secībā, kas sakārtota pēc angļu valodas alfabēta. Tāda pati procedūra tiek ievērota arī NATO komiteju struktūrā.

Apsprieštie jautājumi un pieņemtie lēmumi Padomes sanāksmēs aptver visus organizācijas aktivitāšu aspektus un bieži tiek balstīti uz ziņojumiem un rekomendācijām, kurus sagatavojušas pakļautās komitejas pēc Padomes pieprasījuma. Tāpat jautājumu var izvirzīt jebkurš nacionālais pārstāvis vai ģenerālsēdētājs. Pastāvīgie pārstāvji rīkojas saskaņā ar saņemtajiem norādījumiem no galvaspilsētām, informējot un izskaidrojot savas valdības viedokļus un politiskos lēmumus saviem kolēģiem pie galda. Tie savukārt ziņo savu valstu valdībām par citu valdību izteiktajiem viedokļiem un pieņemto nostāju, informējot par pēdējiem notikumiem un dodot iespēju sekot līdzi virzībai uz vienprātīgu lēmumu nozīmīgos jautājumos vai apzināties jomas, kur valsts nostāja atšķiras.

Kad jāpieņem lēmums, vispirms tiek panākta vienprātīga vienošanās un kopēja piekrišana. Padomē nepastāv balsošanas vai lēmumu pieņemšana ar vairākuma atbalstu. Katra valsts, kas pārstāvēta Padomē vai jebkurā tās pakļautībā esošā komitejā, saglabā pilnīgu suverenitāti un atbildību par saviem lēmumiem.

Padomes darbu sagatavo pakļautās komitejas, kas uzņēmušās noteiktu atbildību attiecīgajā politikas jomā. Lielu daļu šī darba veic Vecāko amatpersonu politiskā komiteja (SPC), kas sastāv no pastāvīgo pārstāvju vietniekiem, un atkarībā no risināmā jautājuma dažreiz piedalās atbilstošie valstu eksperti. Tādos gadījumos to sauc par SPC(R). Vecāko amatpersonu politiskajai komitejai ir īpašs pienākums sagatavot lielāko daļu paziņojumu un komunikē, ar kuriem nāk klajā Padome, un tā tiekas pirms ministru sanāksmēm, lai sagatavotu šādus tekstus Padomes apstiprināšanai. Citus politiskā darba aspektus var veikt regulārā Politiskā komiteja, kas sastāv no valstu delegāciju politiskiem padomniekiem.

Kad Padome tiekas aizsardzības ministru līmenī vai nodarbojas ar militārām lietām vai jautājumiem, kas saistās ar aizsardzības stratēģiju, citas vecāko amatpersonu komitejas, kā Vadošā darba grupa (EWG), var darboties kā galvenās padomdevēju struktūras. Ja Padomes darba kārtībā ir finansu jautājumi, par Padomes darba sagatavošanu būs atbildīga vai nu Resursu vecāko amatpersonu padome, vai arī Civilās, vai Militārās, budžeta komitejas, vai Infrastruktūras komiteja - atkarībā no tā, kuras komitejas kompetencē ir noteiktais jautājums. Atkarībā no apspriežamā jautājuma, vecāko amatpersonu komiteja, kas atbildīga par attiecīgo jomu, uzņemas vadošo lomu, gatavojot Padomes sanākumi, un seko Padomes pieņemto lēmumu izpildei.

Padomes sekretariātu sastāda atbilstošās Starptautiskā štāba nodaļas un biroji, īpaši izpildsekretariāts, kam ir koordinējošā loma, seko tam, ka tiek izpildīts Padomes mandāts un tās lēmumi tiek reģistrēti un izplatīti. Izpildsekretariāts ir arī Padomes sekretārs.

Aizsardzības plānošanas komiteja

Aizsardzības plānošanas komiteja (DPC) parasti sastāv no pastāvīgajiem pārstāvjiem, taču tā tiekas aizsardzības ministru līmenī vismaz divas reizes gadā un nodarbojas ar lielāko daļu aizsardzības lietu un jautājumu, kas saistīti ar kolektīvās aizsardzības plānošanu. Šajā forumā ir pārstāvētas visas dalībvalstis, izņemot Franciju. Aizsardzības plānošanas komiteja izstrādā vadlīnijas NATO militārajām struktūrām un jautājumos, kas ir tās kompetencē, un savu pienākumu ietvaros tai ir tādas pašas funkcijas un īpašības un tāda pati vara kā Padomei.

Aizsardzības plānošanas komitejas darbu sagatavo vairākas pakļautās komitejas ar noteiktiem pienākumiem, īpaši Aizsardzības pārskata komiteja, kas pārskata NATO Spēku plānošanas procesu un nodarbojas ar citiem jautājumiem, kuri saistīti ar Integrētajām militārajām struktūrām. Tāpat kā Padome Aizsardzības plānošanas komiteja noteiktu pienākumu izpildē ir pakļauta vecāko amatpersonu komitejai, gatavojot un sekojot darbam, kurš izriet no pieņemtajiem lēmumiem.

Kodolieroču plānošanas grupa

Dalībvalstu aizsardzības ministri, kuri piedalās NATO Aizsardzības plānošanas komitejā, regulāri tiekas Kodolieroču plānošanas grupā (NPG), kuras ietvaros tie apspriež īpašus rīcības plāna jautājumus, kas saistīti ar kodolspēkiem. Šīs diskusijas aptver plašu kodolpolitikas jautājumu loku, ieskaitot drošību, aizsardzību un kodolieroču uzraudzības iespējas,

komunikācijas un informācijas sistēmas, izvietojuma jautājumus un tādus plašākus kopējo interešu jautājumus kā kodolieroču kontrole un kodolieroču izplatība. Alianses kodolpolitika tiek regulāri pārskatīta, un kopīgi tiek pieņemti lēmumi izmainīt vai pieskaņot to atbilstoši jaunākajai attīstībai, kā arī modernizēt un piemērot tās plānošanas un konsultāciju procedūras.

Kodolieroču plānošanas grupas darbu sagatavo NPG štāba grupa, ko veido valstu delegāciju pārstāvji no dalībvalstīm, kuras piedalās NPG. Štāba grupa veic detalizētu darbu NPG pastāvīgo pārstāvju vārdā. Tā tiekas regulāri vienu reizi nedēļā un citā laikā, kad tas nepieciešams.

NPG Augsta līmeņa grupa (HLG) tika izveidota kā NPG vecāko amatpersonu padomdevēju struktūra kodolpolitikas un plānošanas jautājumos. 1998./1999. gadā papildus saviem sākotnējiem uzdevumiem HLG pārņēma arī Vecāko amatpersonu grupas ieroču aizsardzības jautājumos (SLWPG) funkcijas un pienākumus, kuros ietilpa pārskats pār kodolieroču drošības, aizsardzības un uzraudzības jautājumiem. HLG vada ASV, un tās sastāvā ir nacionālo politiku veidotāji un eksperti no galvaspilsētām. Tā tiekas vairākas reizes gadā, lai apspriestu NATO kodolpolitikas aspektus, plānošanu un spēku izvietojumu un jautājumus, kas saistīti ar kodolieroču drošumu, drošību un uzraudzību.

VIENBALSĪGA LĒMUMU PIENĒMŠANAS POLITIKA UN KOPĒJĀ LĒMUMU PIENĒMŠANA

Rīcības plāna formulēšana un izpilde neatkarīgu, suverēnu valstu Aliansē ir atkarīga no visu dalībvalstu valdību pilnas informētības par citu valstu vispārējo politiku un nodomiem un par galvenajiem apsvērumiem, kas tos veido. Tam ir nepieciešamas regulāras politiskas konsultācijas jebkurā rīcības plāna izstrādāšanas stadijā pirms lēmuma pieņemšanas valsts līmenī.

Sistemātiskas politiskās konsultācijas NATO ietvaros sākās 1949. gada septembrī, pirmās Padomes sanāksšanas reizē - īsi pēc tam, kad spēkā stājās Ziemeļatlantijas līgums. Kopš tā laika Padome ir ieguvusi jaunus spēkus un pielāgota, lai atbilstu jaunākajai attīstībai. Padome turpina darboties kā galvenais forums politiskām konsultācijām. Padomes sanāksmes notiek, balstoties uz minimālām formalitātēm, un diskusijas ir atklātas un tiešas. Ģenerālsēkretārs, pateicoties autoritatīvas vadības spējām, ieņem nozīmīgu lomu jautājumu apspriešanas procesā un darbojas kā Padomes galvenais pārstāvis un viedokļa vēstītājs gan kontaktos ar individuālām valdībām, gan sabiedriskajās attiecībās.

Regulāras konsultācijas notiek arī citos forumos, kas saņem pilnvarojumu no Padomes: Politiskā komiteja vecāko amatpersonu un citos līmeņos,

Politikas koordinācijas grupa, Reģionālo ekspertu grupas, Ad hoc politiskās darba grupas, Atlantiskās politikas konsultatīvā grupa un citas speciālas komitejas, no kurām visām ir tieša loma, sekmējot politiskās konsultācijas starp dalībvalstu valdībām. Tāpat kā Padomei, tām palīdz Starptautiskais štābs, kas atbild NATO ģenerālsekretāram, un Starptautiskais militārais štābs, kas atbild tās direktoram, un caur viņu atbild par atbalstu Militārās komitejas aktivitātēm.

Politiskās konsultācijas starp Alianses dalībvalstīm nav ierobežotas tikai ar notikumiem, kas notiek NATO Līguma zonā. Arvien vairāk notikumi ārpus Līguma ģeogrāfiskās zonas ietekmē Aliansi, un tādējādi tie tiek iekļauti Padomes un pakļauto komiteju darba kārtībā. NATO konsultatīvais aparāts ir viegli pieejams dalībvalstīm, kas to intensīvi lieto pat tādos gadījumos, ja NATO kā Alianse kopumā tieši tajos neiesaistās. Kopīgi konsultējoties, dalībvalstis spēj sākuma stadijā noteikt jomas, kurās - drošības un stabilitātes interesēs - būtu veicamas koordinētas darbības.

Konsultācijas var notikt ne tikai politiskajos jautājumos. Plašas konsultācijas notiek arī citās jomās. Process ir nepārtraukts, un tas notiek kā formālos, tā arī neformālos ietvaros ar minimālu aizkavēšanos vai neērtībām, jo valstu delegācijas atrodas kopā NATO galvenajā mītnē. Nepieciešamības gadījumā tas palīdz bez kavēšanās uzsākt intensīvu darbu pie īpaši svarīgiem jautājumiem vai steidzamos gadījumos, piedaloties visu ieinteresēto valdību pārstāvjiem.

Apspriedes Alianses ietvaros notiek dažādās formās. Pašā zemākajā līmenī tās vienkārši ir informācijas un viedokļu apmaiņa. Citā līmenī tās ir savstarpēja informēšana par darbībām vai lēmumiem, ko veikušas valdības vai arī veiks tuvākajā laikā un kuriem ir tieša vai netieša ietekme uz sabiedroto interesēm. Nepieciešamības gadījumā var tikt veikta priekšlaicīga brīdinājuma nodrošināšana darbībām vai lēmumiem, kurus pieņems valdības nākotnē, lai tos varētu apstiprināt vai komentēt citas dalībvalstis. Tās var būt apspriedes ar mērķi sasniegt vienprātību par pieņemamu politiku vai vienlaicīgi veicamajām darbībām. Galu galā, tās ir radītas, lai nodrošinātu dalībvalstīm iespēju panākt savstarpēji pieņemamu vienošanos par Alianses kopējiem lēmumiem vai darbībām.

Regulāras apspriedes svarīgos politiskos jautājumos notiek arī ar partnervalstīm Eiroatlantijas Partnerības padomes kontekstā, kā arī ar Krieviju, galvenokārt, NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes (PJC) ietvaros; ar Ukrainu NATO-Ukrainas komisijas ietvaros; un ar NATO Vidusjūras dialoga dalībvalstīm Vidusjūras sadarbības grupas ietvaros. Principi, kas nosaka diskusijas šajos forumos, tiek izstrādāti saskaņā ar principiem, kas ilgstoši ir bijuši par pamatu diskusijām pašā Aliansē, un šīs diskusijas notiek tādā pašā atklātības un sadarbības garā. Katras institūcijas loma ir sīkāk aprakstīta

attiecīgajās nodaļās. Visbeidzot, pastāv nosacījumi NATO konsultācijām ar jebkuru aktīvu iniciatīvas Partnerattiecības mieram dalībvalsti, ja šī valsts saskata tiešus draudus savai teritoriālajai integritātei, politiskajai neatkarībai vai drošībai.

Tā kā kopējo lēmumu pieņemšanas process atkarīgs no vienprātības un kopējas piekrišanas, Alianses dalībvalstis spēj saglabāt katras valsts individuālās pieredzes un nākotnes perspektīvas neatkarību, tajā pat laikā saņemot labumu no organizatoriskā mehānisma un procedūrām, kas tiem ļauj kopīgi ātri un izšķiroši darboties, ja apstākļi to pieprasa. Informācijas apmaiņas prakse un ikdienas kopējās konsultācijas nodrošina, ka valdības var ātri sanākt kopā, kad tas ir nepieciešams, lai vienotos par kopēju politiku, un bieži tās jau būs iepriekš informētas par attiecīgo problēmu. Nepieciešamības gadījumā var tikt veiktas aktivitātes, lai likvidētu viedokļu atšķirības starp dalībvalstīm un atbalstītu kopējas darbības, pamatojoties uz lēmumiem, kurus atbalsta visu dalībvalstu valdības. Kad lēmums ir pieņemts, tas atspoguļo kopējo visu iesaistīto valstu apņemšanos to īstenot visā pilnībā. Lēmumi, kas varētu būt politiski sarežģīti vai kuru īstenošana pieprasa resursus, kurus valstis būtu vēlējušās izmantot citur, līdz ar to iegūst papildu spēkus un ticamību.

Visas NATO dalībvalstis pilnībā piedalās sadarbībā uz politiskā līmeņa Alianses ietvaros un vienādi apņemas pildīt Ziemeļatlantijas līguma nosacījumus, kā arī abpusējas saistības, kas iekļautas 5. pantā, kurš simbolizē to drošības nedalāmību - uzskatīt uzbrukumu vienai vai vairākām valstīm kā uzbrukumu tām visām.

Tomēr veids, kādā Alianse ir attīstījusies, nodrošina, ka dalībvalstu prasību un politiku atšķirība var tikt balstīta uz to atšķirīgo stāvokli Aliansē. Šī elastība izpaužas dažādos veidos. Dažos gadījumos atšķirības var būt tikai izpildāmajās procedūrās, un tās tiek iekļautas bez īpašām grūtībām. Islandei, piemēram, nav militāro spēku, tādēļ NATO militārajos forumos to pārstāv civilpersona, ja vien tā to vēlas. Citos gadījumos atšķirības var būt daudz būtiskākas. Francija, viena no Alianses dibinātājvalstīm 1949. gadā, 1966. gadā izstājās no Alianses integrētās militārās struktūras, paliekot par pilntiesīgu dalībvalsti politiskajās struktūrās. Spānija pievienojās Aliansei 1982. gadā, bet sākumā tā nepievienojās NATO integrētajai militārajai struktūrai, pamatojoties uz nacionālo referendumu 1986. gadā.

Madrides galotņu sanāksmē 1997. gadā Spānija paziņoja par tās gatavību pilnā mērā piedalīties Alianses jaunizveidotajās komandstruktūrās, tiklīdz par to tiks panākta vienošanās. 1997. gada decembrī tika panākta vienošanās par jaunajām komandstruktūrām kopumā un īpaši par tipu, skaitu un atrašanās vietu jaunajiem štābiem. Savā gada noslēguma komunikē NATO ārlietu un aizsardzības ministri apsveica Spānijas paziņojumu par to, ka tā pievienosies

jaunajai militārajai struktūrai un ņems dalību jaunajā komandstruktūrā, par kuru tikko bija panākta vienošanās.

Atšķirības starp NATO dalībvalstīm var pastāvēt sakarā ar to ģeogrāfisko, politisko, militāro vai konstitucionālo situāciju. Norvēģijas un Dānijas dalība NATO militārajos izvietojumos, piemēram, ir jāsaskaņo ar nacionālo likumdošanu, kas neatļauj kodolieroču vai ārvalstu spēku izvietojumu to nacionālajās teritorijās miera laikā. Citā gadījumā, militāros pasākumos, kas organizēti reģionāli, var piedalīties tikai to valstu spēki, uz kurām tie tieši attiecas vai kuri ir sagatavoti, lai piedalītos šajā zonā notiekošajās aktivitātēs. Tas attiecas, piemēram, uz spēkiem, ko valstis ir nosūtījušas ACE Mobilajiem spēkiem un NATO Pastāvīgās gatavības jūras spēkiem.

KRĪZES SITUĀCIJU VADĪBA

NATO dalībvalstu pievērsta uzmanība krīzes situāciju vadības jautājumiem ir atspoguļota 1999. gadā publicētajā Stratēģiskajā koncepcijā, kas pasludināja krīzes situāciju vadību kā vienu no Alianses galvenajiem drošības uzdevumiem. Tā uzsver - lai uzlabotu drošību un stabilitāti Eiroatlantijas telpā, NATO ir gatava - katrā individuālā gadījumā un balstoties uz vienprātīgu lēmumu, saskaņā ar Vašingtonas līguma 7. pantu - sniegt efektīvu ieguldījumu konflikta novēršanā un aktīvi iesaistīties krīzes situāciju vadībā, to skaitā krīzes atbildes operācijās. Saglabāt spējas veiksmīgi tikt galā ar krīzēm, ir būtisks uzdevums Alianses rīcības plānā, lai saglabātu mieru un nostiprinātu Eiroatlantijas drošību un stabilitāti.

Alianses krīzes situāciju vadības politika pēc aukstā kara beigām ir pielāgota, lai ņemtu vērā kardināli atšķirīgos riskus, ar kuriem Alianse šobrīd saskaras. Tā ir balstīta uz trīs savstarpēji pastiprinošiem elementiem: dialogu; sadarbību ar citām valstīm; un NATO kolektīvās aizsardzības spējas saglabāšanu. Katrs no šiem elementiem ir veidots tā, lai nodrošinātu, ka krīze, kas ietekmē Eiroatlantijas drošību, varētu tikt novērsta vai atrisināta mierīgā ceļā.

Konsultācijām starp NATO dalībvalstīm ir nozīmīga loma krīzes situāciju vadības jautājumos, un tām ir jo īpaša nozīme spriedzes un krīzes laikā. Šādos apstākļos ātra lēmumu pieņemšana, kas balstīta uz vienprātību par pasākumiem, kurus nepieciešams pieņemt politiskās, militārās un civilās ārkārtas situācijās, ir atkarīga no tūlītējām un pastāvīgām konsultācijām starp dalībvalstīm. Galvenie NATO forumi, kas nepieciešami intensīvajām konsultācijām šādos gadījumos, ir Padome un Aizsardzības plānošanas komiteja, kurus atbalsta Politikas koordinācijas grupa, Politiskā komiteja,

Militārā komiteja un Vecāko amatpersonu civilo ārkārtas situāciju plānošanas komiteja. Citas NATO komitejas arī var ņemt dalību, kad tas ir nepieciešams.

Šādās reizēs pielietotā prakse un procedūras ir Alianses krīzes situāciju vadības pamatā. Aprīkojumu, to skaitā komunikācijas iekārtas, procesa atbalstīšanai nodrošina NATO Situācijas centrs, kas darbojas nepārtraukti 24 stundu režīmā. Mācības, lai pārbaudītu un attīstītu krīzes situāciju vadības procedūras, notiek ik pēc noteikta laika valstu galvaspilsētās, iesaistot NATO Stratēģiskos komandierus. Krīzes situāciju vadības veiktos pasākumus, procedūras un iekārtas, kā arī mācības krīzes situāciju vadībā koordinē Padomes Darbības un mācību komiteja (COEC), kura arī koordinē krīzes vadības aktivitātes ar partnervalstīm.

Ņemot vērā nozīmīgāko ieguldījumu, ko partnervalstis spēj sniegt šajā jomā, krīzes situāciju vadība ir arī viena no aktivitāšu jomām, par kuru panākta vienošanās iniciatīvas Partnerattiecības mieram Darba plāna ietvaros un kas ir iekļauta Individuālajās programmās. Aktivitātes ietver instruktāžas un konsultācijas, ekspertu vizītes, krīzes situāciju vadības kursus, partneru dalību gadskārtējās vispārējās NATO krīzes situāciju vadības mācībās, un tās nodrošina partneru apgādi ar vispārējo krīzes situāciju vadības dokumentāciju. Uz krīzes situāciju vadību kā uz konsultāciju un sadarbības jomu ir norādīts arī Dibināšanas aktā par savstarpējām attiecībām, sadarbību un drošību starp NATO un Krievijas Federāciju un Hartā par īpašajām partnerattiecībām starp NATO un Ukrainu (skatīt 3. nodaļu). Krīzes situāciju vadība ir arī diskusiju joma Vidusjūras dialoga kontekstā.

AIZSARDZĪBAS STRATĒGIJA

Pašreizējā Eiropas politiskajā un stratēģiskajā vidē Alianses izdošanās saglabāt mieru un novērst karu ir atkarīga, pat vairāk nekā iepriekš, no preventīvas diplomātijas efektivitātes un veiksmīgas drošībai kritisku krīzes situāciju vadības. Tādējādi politiskie, ekonomiskie, sociālie un vides drošības un stabilitātes elementi kļūst arvien nozīmīgāki.

Turklāt Alianses aizsardzības stratēģija ir neatņemams princips, un tam ir liela nozīme stabilitātes uzturēšanai Eiropā un krīzes situāciju vadības jautājumos. Alianses spēku reorganizācija pēc aukstā kara beigām tagad dod iespēju NATO reaģēt uz daudz lielākām nejausībām. Tomēr adekvātu militāro spēju uzturēšana un gatavība rīkoties kolektīvi kopējā aizsardzībā joprojām ir galvenais Alianses drošības mērķis. Galu galā, šīs spējas, apvienotas ar politisko solidaritāti, ir veidotas, lai novērstu jebkuru spaidu vai iebiedēšanas mēģinājumu, un nodrošinātu, ka nekad nevarētu tikt uzskatīts, ka militārai agresijai, kas vērsta pret Aliansi, ir izredzes uz panākumiem, tādējādi garantējot

dalībvalstu drošību un teritoriālo integritāti un aizsargājot Eiropu kopumā no sekām, kas varētu rasties no jebkuriem draudiem Aliansei.

NATO aizsardzības plānošanas process ir izveidots pēc principiem, kas ir pamatā kolektīvajai drošībai kopumā: politiskā solidaritāte starp dalībvalstīm; sadarbības veicināšana un ciešas saiknes starp tām visās jomās, kurās tas kalpo kopējām un individuālām interesēm; lomu un atbildību dalīšana, un savstarpējo saistību atzīšana; un kopēja apņemšanās saglabāt adekvātus militāros spēkus, lai atbalstītu Alianses stratēģiju un politiku.

Nosakot savu ieguldījumu apjomu un dabu kopējai aizsardzībai, NATO dalībvalstis saglabā pilnu suverenitāti un darbības neatkarību. Tomēr NATO aizsardzības struktūru daba prasa, ka pieņemot individuālos lēmumus, dalībvalstis ņem vērā arī vispārējās Alianses vajadzības. Tādēļ dalībvalstis seko iepriekš saskaņotai aizsardzības plānošanas procedūrai, kas nodrošina metodoloģiju un organizatorisko mehānismu, lai noteiktu nepieciešamos spēkus Alianses rīcības plāna izpildei, koordinējot valstiskās aizsardzības plānus un definējot spēku plānošanas mērķus, kas kalpo Alianses kopējām interesēm¹. Plānošanas procesā tiek ņemti vērā daudzi faktori, ieskaitot nepastāvīgos politiskos apstākļus, NATO Militāro komandieru izstrādāto vērtējumu par nepieciešamo spēku daudzumu uzdevumu izpildē, tehnoloģisko attīstību, lomu, risku un pienākumu vienlīdzīgu sadalījumu Alianses ietvaros, dalībvalstu individuālās ekonomiskās un finansiālās iespējas. Tādējādi process nodrošina, ka visi nepieciešamie apsvērumi tiek kopīgi pārbaudīti un tiek nodrošināta vislabākā aizsardzībai pieejamo kolektīvo un valstisko resursu izmantošana.

Cieša sadarbība starptautisko civilo un militāro štābu, NATO militāro struktūru un valdību starpā tiek saglabāta ar gadskārtējo informācijas apmaiņu par nacionālajiem plāniem. Šī informācijas apmaiņa dod iespēju katrai valstij salīdzināt savus plānus ar vispārējām NATO prasībām, un, ja nepieciešams, tie var tikt atkārtoti pārskatīti, ņemot vērā Alianses ministru jaunās politiskās vadlīnijas, modernizācijas prasības un pašu spēku lomu un atbildības izmaiņas. Visi šie aspekti tiek regulāri izskatīti un pārbaudīti katrā aizsardzības plānošanas cikla pakāpē.

Alianses adaptācijas procesa ietvaros tika veikts Alianses aizsardzības plānošanas procesa pārskats. Pārskata iznākumu apstiprināja ministri 1997. gada jūnijā. Šobrīd noris vienots, saskaņots un modernizēts process, kas nodrošinās, ka NATO turpinās attīstīt nepieciešamos spēkus un spējas, lai tie spētu izpildīt visa veida Alianses misijas. Process paredz atbalstu operācijām, kuras varētu vadīt Eiropas Savienība Eiropas Drošības un

¹ Francija nepiedalās spēku plānošanā.

aizsardzības identitātes kontekstā. Arī šajā kontekstā process nodrošinās atbalstu Alianses ietvaros Eiropas sabiedrotajiem saistībā ar to plānošanu ES vadīto operāciju īstenošanai.

Kopš 1991. gada aizsardzības plānošanas atskaites punkts ir bijusi Alianses Stratēģiskā koncepcija, kas vispārīgos vilcienos nosaka Alianses mērķus un līdzekļus to sasniegšanai. Oriģinālo Stratēģisko koncepciju ir nomainījusi Alianses jaunā Stratēģiskā koncepcija, kuru 1999. gada aprīlī Vašingtonā apstiprināja NATO valstu un valdību vadītāji. Katru otro gadu daudz precīzākas vadlīnijas iesniedz aizsardzības ministri dokumentā, kas tiek saukts par "Ministru vadlīnijām". Tas satur vadlīnijas aizsardzības plānošanas procesam kopumā un arī konkrētus priekšlikumus spēku plānošanai. Tajā aplūkoti politiskie, ekonomiskie, tehnoloģiskie un militārie faktori, kas var ietekmēt spēku attīstību un sabiedroto spējas, un nosaka prioritātes un jomas, kurām īpaša uzmanība būtu jāpievērš, pirmkārt, NATO militārajām struktūrām izstrādājot militāro spēku mērķus un, otrkārt, pašām dalībvalstīm, veicot savu mērķu plānošanu. Šis dokuments iztīrā spēku un spēju plānošanu gan kolektīvajai aizsardzībai, gan pret nejausībām, kas nav paredzētas Vašingtonas līguma 5. panta ietvaros². Tas arī nosaka vadlīnijas atbilstošos gadījumos sadarbībai ar citām organizācijām, un līdzīgi, kā 1997. gada aizsardzības plānošanas procesa pārskatā, iekļauj Rietumeiropas Savienības (WEU) izstrādātās politiskās vadlīnijas, nosakot eiropiešu vadīto operāciju darbības sfēru.

Katras valsts armijas vienību specifiskie plānošanas mērķi tiek izstrādāti, pamatojoties uz ministru vadlīnijām. Šie mērķi, saukti par "Militāro spēku mērķiem", parasti aptver 6 gadu ilgu periodu, bet dažos gadījumos arī ilgāku laiku. Tāpat kā aizsardzības ministru vadlīnijas, arī "Militāro spēku mērķi" tiek pārskatīti ik pēc diviem gadiem.

Sabiedroto aizsardzības plānošana tiek pārskatīta katru gadu, pamatojoties uz aizsardzības ministru "Gadskārtējo aizsardzības pārskatu". Atbildot uz Aizsardzības plānošanas anketu (DPQ), kas tiek izsniegta katru gadu, dalībvalstu valdības sagatavo un iesniedz Aliansei to spēku plānus un ar aizsardzību saistītos izdevumus piecu gadu laikā, ko aptver pārskats. Gadskārtējais aizsardzības pārskats ir paredzēts, lai novērtētu dalībvalstu ieguldījumu kopējā aizsardzībā, samērojot to ar valsts esošajām spējām un ierobežojumiem tiem iesniegtā Spēku mērķu kontekstā. Pārskata nobeigums

2 Ziemeļatlantijas līguma 5. pants galvenokārt attiecas uz brīdinājumu pret spēka lietošanu pret Alianses dalībvalstīm un ietver principu, ka uzbrukums vienai no tām tiek uzskatīts par uzbrukumu visām valstīm. Alianses aktivitātes, kuras risinās ārpus 5. panta, tiek kolektīvi dēvētas par "ārpus 5. panta operācijām".

satur kopēju NATO Spēku plānu, kas nodrošina pamatu NATO aizsardzības plānošanai piecu gadu ilgām posmam.

Valstu atbildes uz Aizsardzības plānošanas anketu tiek izskatītas vienlaicīgi gan Starptautiskajā štābā, gan NATO militārajās struktūrās. Starptautiskais štābs izstrādā "Valsts sadaļas" projektu katrai valstij. Tie detalizēti nosaka katru neatrisināto atšķirību starp NATO Militāro spēku mērķiem un attiecīgās valsts plānu, norādot arī apjomu, līdz kuram valsts plāni ir saskaņā ar prasībām ES vadītajām operācijām. Tie apraksta, vai valstis ir izpildījušas, vai arī gatavojas izpildīt esošās spēku saistības, kuras pieņemtas tekošajam gadam. Tiek doti paskaidrojumi par katru trūkumu, un valstu darbības tiek novērtētas, pamatojoties uz to spējām un ierobežojumiem. Valsts sadaļas projekts tiek papildināts ar galveno NATO komandieru novērtējumu, kas pamatojas uz militārajām spējām saistībā ar to operacionālajiem nosacījumiem un misijām.

Valsts sadaļas projekts tiek uzskatīts par "daudzpusēju eksāmenu". Tas ietver pārskatu par to, cik lielā mērā valstis ir izpildījušas militāro spēku saistības, kas noteiktas tekošajam gadam. Tie ir īpaši vērsti uz iespējamo atšķirību izlīdzināšanu starp valstu spēku plāniem un NATO Spēku mērķiem vai plāniem. Tie ir arī domāti, lai novērtētu līmeni, kādā individuālie sabiedroto plāni var atbalstīt ES vadītas operācijas un dot ieguldījumu atsevišķu sabiedroto valstu aizsardzības plānošanas koordinācijai.

Pamatojoties uz Valstu sadaļām un Militārās komitejas izvērtējuma, Vispārējais ziņojums tiek iesniegts Aizsardzības plānošanas komitejai. Tas piedāvā NATO piecu gadu plāna apstiprināšanu aizsardzības ministru līmenī un izvērtē spēku plāna vispārējo līdzsvaru, iespējas un atbilstību. Tas arī satur sadaļas par valstu apņēmību to spēku saistībām tekošajam gadam un novērtējumu, cik tālu vispārējie mērķi un noteiktās vadlīnijas, kas ietvertas ministru vadlīnijās, un ar tām saistītās prasības ES vadītām operācijām, ir izpildītas. Kā daļa no Alianses konsultācijām, papildus "ārpus cikla" konsultācijas ar sabiedrotajiem ir nepieciešamas, kad valsts vēlas veikt būtiskas izmaiņas savās saistībās un plānos, ko apstiprinājuši ministri Aizsardzības pārskata un Spēku mērķu procesā. Tas var kļūt aktuāli arī tad, ja noteiktais grafiks valstisko lēmumu pieņemšanai nepieļauj spriest par šo izmaiņu iekļaušanu nākamajā Aizsardzības pārskatā.

KODOLIEROČU POLITIKA

Izmaiņas NATO kodolstratēģijā un militāro spēku izvietojumā ir konkrēts piemērs daudzajiem pozitīvajiem soļiem, ko veikusi Alianse, lai pielāgotos jaunajai drošības videi. Pamatojoties uz tūlītējiem drošības situācijas uzlabojumiem, kas tika sasniegti pēc aukstā kara beigām, Alianse ir bijusi spējīga radikāli samazināt paļaušanos uz kodolspēkiem. Vēl jo vairāk, lai gan tās stratēģija joprojām ir balstīta uz kara novēršanu, tajā vairs nedominē kara eskalācijas iespēja, iesaistot kodolieročus.

NATO kodolspēki dod ieguldījumu Eiropas mieram un stabilitātei, īpaši uzsverot, cik bezjēdzīgs būtu karš Eiroatlantijas telpā. Kodolieroči padara pret NATO veiktās agresijas sekas neapbrīnināmas un nepieņemamas, kas, protams, nebūtu panākts ar parastajiem ieročiem vien. Tie arī rada neskaidrību jebkurai valstij, kas mēģinātu iegūt politisko vai militāro pārsvaru, izmantojot bioloģiskos, ķīmiskos vai kodolieročus (NBC)³, lai draudētu Aliansei. Veicinot Eiropas stabilitāti, palīdzot mazināt draudus, kas saistīti ar masu iznīcināšanas ieroču lietošanu, un brīdinot pret šādu lietošanu, NATO izvietotie kodolspēki kalpo ne tikai sabiedroto interesēs, bet arī tās partnervalstu interesēs un Eiropai kopumā.

NATO samazinātā paļaušanās uz kodolspēkiem tiek apliecināta ar pašu kodolspēku vispārēju samazināšanu. 1991. gadā NATO pieņēma lēmumu samazināt ieroču skaitu, kas bija pieejami substratēģiskiem⁴ spēkiem Eiropā, par vairāk nekā 85 procentiem, salīdzinot ar aukstā kara līmeni. Papildus substratēģisko spēku samazinājumam, stratēģiskie spēki, kas pieejami NATO sabiedrotajiem, arī tiek samazināti.

Vienīgie sauszemes kodolieroči, ko NATO saglabā Eiropā, ir bumbas divuzdevumu lidmašīnām. Šo ieroču skaits arī ir ievērojami samazināts un tie tiek saglabāti nelielā daudzumā vietās ar augstu drošības pakāpi. Dubultuzdevumu lidmašīnu, kas saistītas ar šiem ieročiem, gatavības pakāpe ir ievērojami samazināta, un lielāks uzsvars tiek likts uz lidmašīnu izmantošanu tradicionāliem mērķiem. Neviens no NATO kodolieročiem nav nomērķēts ne uz vienu valsti.

3 Termins NBC (Kodolieroči, bioloģiskie un ķīmiskie ieroči) un WMD (Masu iznīcināšanas ieroči) var viens otru aizvietot.

4 Terminiem "Stratēģiskie" un "substratēģiskie" ir nedaudz atšķirīga nozīme dažādās valstīs. Stratēģiskie kodolieroči parasti tiek definēti kā "starpkontinentāli" ieroči (vairāk nekā 5500 kilometru darbības rādiuss), bet citā kontekstā tie var iekļaut vidējās distances ballistikās raķetes ar tuvāku darbību. Termins "substratēģiskie" kodolieroči, kas tiek lietots NATO dokumentos kopš 1989. gada, norāda uz vidējās un tuvās darbības kodolieročiem un tagad galvenokārt tiek attiecināts uz ieročiem, kas palaižami no gaisa un ko izmanto NATO divuzdevumu lidmašīnas, un uz nelielu daudzumu Apvienotās Karalistes "Trident" kaujas galviņām jaunajā substratēģiskajā lomā (citi substratēģiskie ieroči no Eiropas ir izvākti).

Alianse ir izvērtējusi, ka tuvākajā nākotnē Alianses nepieciešamā aizsardzības spēja var tikt nodrošināta ar izvietotajiem "substratēģiskajiem" ieročiem. NATO arī ir paziņojusi, ka Alianses paplašināšana neprasīs izdarīt izmaiņas pašreizējā kodolieroču izvietojumā. NATO valstīm nav nolūka, plāna un iemesla izvietot kodolieročus jauno dalībvalstu teritorijās vai arī izdarīt izmaiņas NATO kodolspēku izvietojuma vai kodolpolitikas aspektos, un Alianse neredz nepieciešamību to darīt tuvākajā nākotnē.

Kolektīvā aizsardzība, ko garantē NATO izvietotie kodolieroči, tiek sadalīta starp visām Alianses dalībvalstīm, vēlreiz nodrošinot garantijas jebkurai dalībvalstij, kas pretējā gadījumā varētu justies neaizsargāta. ASV kodolieroči, kas izvietoti Eiropā un nodoti NATO rīcībā, nodrošina būtisku politisko un militāro saikni starp Eiropas un Ziemeļamerikas Alianses dalībvalstīm. Tajā pašā laikā valstu bez kodolieročiem dalība Alianses kodolieroču izkārtojumā demonstrē Alianses solidaritāti un tās dalībvalstu kopējo apņemšanos saglabāt to drošību un papildu sloga un risku savstarpēju dalīšanu starp tām.

Arī politiskā uzraudzība pār NATO izvietotajiem kodolspēkiem tiek dalīta starp dalībvalstīm. NATO Kodolieroču plānošanas grupa nodrošina forumu, kurā vienādi piedalās aizsardzības ministri no sabiedroto kodolvalstīm un valstīm bez kodolspēkiem, tādējādi izstrādājot Alianses kodolpolitiku, un pieņem lēmumus par NATO kodolspēku izvietojumu.

Plašāka informācija par NATO kodolspēku lomu jaunajā drošības vidē un samazinājumiem šajā jomā ir atrodama 2. nodaļā.

EKONOMISKĀ JOMA

Pamats ekonomiskajai sadarbībai Alianses ietvaros ir ietverts Ziemeļatlantijas līguma 2. pantā, kurš nosaka, ka dalībvalstis "meklēs iespējas izvairīties no savstarpējiem starptautiskiem ekonomiskās politikas konfliktiem un aicinās uz ekonomisko sadarbību ar jebkuru vai visām pusēm". NATO Ekonomiskā komiteja, kas tika izveidota, lai veicinātu sadarbību šajā jomā, ir vienīgais Alianses forums, kura ietvaros notiek tikai konsultācijas par ekonomisko attīstību tiešā saistībā ar drošības politiku. Ar drošību saistītu ekonomisko attīstību analīze un kopēji novērtējumi ir pamatelementi, pēc kuriem koordinē aizsardzības plānošanu Alianses ietvaros. Tie aptver tādus jautājumus kā militāro izdevumu salīdzināšanu, attīstību aizsardzības industrijā, resursu pieejamība aizsardzības plānu īstenošanai, un nodrošina "attiecīgās naudas vērtību" valstu ekonomiku aizsardzības sektorā.

Pamats, uz kura izveidota Alianses ekonomiskā sadarbība, ir pieņēmums, ka politiskā sadarbība un ekonomiskais konflikts ir nesavienojami.

Tādēļ ir jāpastāv patiesai apņēmībai starp dalībvalstīm strādāt kopā kā ekonomiskā, tā arī politiskā jomā, un būt gataviem apspriesties par jautājumiem par kopējām problēmām, pamatojoties uz kopēju interešu atzīšanu.

Dalībvalstis atzīst, ka daudzos gadījumos Līguma 2. panta mērķus un principus izpilda un īsteno citas organizācijas un starptautiskā vide, kas tieši nodarbojas ar ekonomisko sadarbību. Tādēļ NATO izvairās no tāda darba atkārtošanas, kas tiek veikts citur, bet pastiprina tās dalībvalstu sadarbību jomās, kur vien ir aktuālas Alianses īpašās intereses ekonomiskajos jautājumos. Tas īpaši attiecas uz tiem jautājumiem, kuriem ir drošības un aizsardzības ietekme. Tādējādi Alianse darbojas kā forums, kurā dažādi un savstarpēji saistīti politisko, militāro un ekonomisko jautājumu aspekti var tikt pārrunāti. Tā arī nodrošina ar attiecīgiem līdzekļiem, lai veiktu īpašas darbības ekonomiskajā jomā, kas uzsāktas, lai sargātu Alianses kopējās intereses.

Alianses vispārējo drošības interešu kontekstā un saskaņā ar tās jaunajām prioritātēm tai ir jārisina plaša mēroga ekonomiskie jautājumi. Tie iekļauj pētījumus par aizsardzības izdevumiem un budžeta tendencēm; aizsardzības industrijas rekonstrukciju; tendencēm aizsardzības industrijas nodarbinātībā; aizsardzības tēriņu prognozes, iespējas atļauties šādus izdevumus un to ietekmi uz bruņoto spēku lielumu un struktūru.

Saskaņā ar pieņemto Darba plānu aktivitātes, kas izvērstas NATO sadarbības ietvaros ar partnervalstīm ekonomikas jomā, ir vērstas uz ekonomiskās attīstības drošības aspektiem, ieskaitot aizsardzības budžetu un aizsardzības izdevumus, un to saistību ar ekonomiku un aizsardzības industrijas pārveidošanu. Aizsardzības ekonomikas jautājumi arī ir raksturīga iezīme Eiroatlantijas Partnerības padomes 2000.-2002. gada Darba plānā. Darba plāns īpaši skar sekojošus jautājumus:

- aizsardzības izdevumu resursu menedžments;
- aizsardzības plānošanas un budžeta atklātība;
- pāreja no iesaukuma uz profesionālo armiju;
- bijušo militāro objektu apsaimniekošana;
- aizsardzības industrijas pārveidošana, ieskaitot privatizāciju;
- reģionālie jautājumi.

Jau tagad starp sabiedrotajiem un partnervalstīm risinās auglīgs dialogs tādā jomā kā aizsardzības budžeta veidošana, tādos īpaši svarīgos jautājumos kā aizsardzības budžeta formulēšana, ieguvumu un zaudējumu analīze, samazinot aizsardzību, nacionālo aizsardzības programmu menedžments un plānošana, aizsardzības budžetu juridiskais pārskats, ekonomiskie aspekti

salīdzinot iesaukuma un profesionālās armijas uzturēšanu, un privātā sektora loma aizsardzībā.

Aizsardzības budžeta un izdevumu ekonomiskie aspekti saglabāsies kā galvenie jautājumi NATO un partnervalstu sadarbības kontekstā. Īpašu nozīmi iegūs NATO valstīs uzsāktie centieni piemērot ekonomisko mērauklu aizsardzības budžetu menedžmentam. Tālāk seko piemēri jomām, kurās ir pieejama NATO valstu pieredze:

- jauni menedžmenta principi, pamatojoties uz pieredzi komerciālajā sektorā, kas vērsti uz tādu aizsardzības aģentūru veidošanu, kuru pienākums ir nodrošināt uzticamu preču un pakalpojumu piegādi, ievērojot budžeta ierobežojumus;
- konkurences palielināšana aizsardzības pakalpojumu jomā, noslēdzot kontraktus par konkrētiem pakalpojumiem, izmēģinot tirgu un saņemot ārēju finansējumu;
- ierobežoto izmaksu metodes uzlabošana un prioritāšu atkārtota izvērtēšana, samazinoties pieejamajiem resursiem.

Ekonomiskā sadarbība ir arī ļoti svarīga aizsardzības industrijas pārveidošanā. Aizsardzības industrijas pārveidošana, kā arī citi jautājumi, piemēram - bijušā militārā personāla pārkvalificēšana, norāda uz savstarpējām interesēm konsultācijās un sadarbībā starp NATO un Krieviju. Tie arī norāda uz konsultāciju un sadarbības iespējām starp NATO un Ukrainu.

Atšķirībā no specializētajām finansu institūcijām NATO nav mandāts vai resursi, kas nodrošina finansējumu specifisku ekonomiskās sadarbības programmu attīstībai. Tomēr NATO cenšas attīstīt dialogu un pieredzes apmaiņu ar ekspertiem no partnervalstīm, kuri ir iesaistīti pārveidošanas procesa vadībā.

Veidojot šāda tipa sadarbību, kļuva arvien skaidrāks, ka nepastāv viens noteikts aizsardzības industrijas pārveidošanas modelis. Lai gan pastāv kopējas problēmas un grūtības, katras pašas valsts interesēs ir veidot individuālu politiku, ņemot vērā tās politisko, sociālo un ekonomisko vidi. Lai labāk izprastu šo divpusīgo problēmu un izdarītu atbilstošus kopējus secinājumus, īpaša uzmanība tiek pievērsta aizsardzības pārveidošanas praktiskās pieredzes analīzei. Šī darba daļa ietver individuālu gadījumu pētījumus un pamatojas uz plašu attiecīgo aģentūru, nacionālo administrāciju, publisko un privāto kompāniju menedžmenta, kā arī vietējo un reģionālo pašvaldību pieredzi.

Sadarbība šajā jomā joprojām tiek balstīta uz aizsardzības industrijas sektora pārveidošanas un pielāgošanas praktiskajiem aspektiem, ņemot vērā reģionālās atšķirības. Vispārīgos vārdos, ir uzmanīgi jāseko attīstībai

aizsardzības tirgus pieprasījuma daļā, kā arī piegādes daļas atbildei uz industriālo pārveidošanu un tās ekonomiskās sekas. Turklāt aizsardzības industrija zaudē savu savdabīgumu un pieaug nepieciešamība tai nosliekties uz tirgus spēku pusi. Tādēļ ir ļoti būtiski analizēt ietekmi, ko uz ekonomiku izrāda aizsardzības kompāniju privatizācija.

Ekonomikas attīstības drošības aspekti tiek apspriesti gadskārtējā NATO Ekonomikas kolokvijā un citos semināros, un sanāksmēs. Ekonomikas kolokviju apmeklē biznesa, universitāšu, nacionālo un starptautisko administrāciju eksperti, un tas nodrošina apstākļus intensīvai viedokļu un pieredzes apmaiņai ekonomikas jomā. Temāti, kuri tika apspriesti nesenajā Ekonomikas kolokvijā, ietvēra ekonomiskās attīstības un reformu sociālos un humānos faktoros sadarbības partnervalstīs; šādu reformu statusu, to ietekmi uz drošību un ar to saistītās iespējas un ierobežojumus; un privatizācijas procesu sadarbības partnervalstīs⁵.

SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA

Izskaidrot nacionālo aizsardzību un drošības politiku un katras dalībvalsts lomu Alianses ietvaros ir individuālo dalībvalstu valdību atbildība. Katra valsts izvēlas atšķirīgu metodi un iedala dažādu resursu daudzumu, lai informētu sabiedrību par NATO politiku un mērķiem, un šis jautājums ir katrai dalībvalstij pašai. Visu NATO dalībvalstu valdības atzīst savu pilsoņu demokrātiskās tiesības būt informētiem par starptautiskajām struktūrām, kas ir to drošības pamatā, un arī apzinās, cik liela nozīme ir sabiedrības izpratnei par attiecīgās valsts drošības politiku un atbalstu tam.

NATO Informācijas un preses biroja uzdevumi ir sekojoši: papildināt sabiedriskās informācijas aktivitātes, ko uzņēmusies katra valsts, sniedzot jebkuru nepieciešamo palīdzību; vadīt Organizācijas ikdienas attiecības ar presi un medijiem; un sniegt atbildes uz jautājumiem, kas saņemti no valstīm ārpus Alianses, kam ir interese par NATO. Liela daļa šīs intereses ir saistīta ar Alianses sadarbību ar Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) dalībvalstīm, tās īpašajām divpusējām attiecībām ar Krieviju un tās partnerattiecībām ar Ukrainu, kā arī saistībā ar tās Vidusjūras dialogu.

Papildus tam pasaules sabiedrības uzmanības pievēršana Bosnijai-Hercegovinai un Kosovai norādīja uz nepieciešamību palielināt

5 2001. gada maijā Ekonomikas kolokvijā, kurš notika Bukarestē, tika apspriesti jautājumi par reģionālās ekonomiskās sadarbības, drošības un stabilitātes savstarpējo saistību. Gadskārtējā Kolokvija darbības pārskats ik gadus tiek publicēts grāmatā, un to var saņemt no NATO Preses un informācijas dienesta (Izplatīšanas vienības). Darbības pārskats tiek publicēts arī internetā (<http://www.nato.int>).

atbilstošās informācijas programmas, lai skaidrotu NATO lomu konflikta atrisināšanā bijušajā Dienvidslāvijā un radītu nosacījumus reģiona stabilitātei nākotnē. Citas aktivitātes Alianses ietvaros, to skaitā iniciatīvas Partnerattiecības mieram īstenošana, NATO militāro spēku pārveidošana un iekšējā Alianses transformācija, Eiropas identitātes stiprināšana Alianses ietvaros, kā arī NATO ārējā transformācija, ir veicinājušas sabiedrības intereses pieaugumu un nepieciešamību pēc adekvātas informācijas, kas atbildētu uz sabiedrības jautājumiem.

Līdz ar iespējām Aliansei pievienoties jaunām dalībvalstīm, ir īpaši pēc trīs jaunu valstu pievienošanās, ir radušies jauni nozīmīgi uzdevumi izplatīt informāciju. Čehijas, Polijas un Ungārijas valdības ikdienā saskārās ar vajadzību izskaidrot savu valstu sabiedrībām, kādas sekas būs to dalībai NATO. Katrā no šīm valstīm zināšanas par NATO, par civili militārām attiecībām Alianses ietvaros un par lēmumu pieņemšanas procedūru Aliansē bija minimālas, tāpēc tās reizēm bija noskaņotas pret NATO iepriekšējās negatīvās sabiedrības noskaņas, tradicionālās attieksmes un ticamas informācijas trūkuma dēļ. Tādēļ NATO Informācijas un preses birojam tika uzticēts uzdevums palīdzēt visām trim valdībām un dot atbildes uz jautājumiem, ko uzdeva attiecīgo valstu sabiedrības locekļi, izmantojot tās rīcībā esošos līdzekļus. Visās deviņās valstīs, kas piedalījās Rīcības plānā dalībai NATO (MAP), ko apstiprināja Vašingtonas galotņu tikšanās 1999. gada aprīlī (skatīt 3. nodaļu), papildus tika pievērsta pastiprināta uzmanība drošības jautājumiem un NATO. Tādējādi NATO informācijas aktivitātes ir pielāgotas tādā veidā, lai adekvāti atbildētu uz pieprasījumiem pēc informācijas par Aliansi un lai tā būtu plaši pieejama katrā no šīm valstīm.

Vispārējie Alianses preses un informācijas politikas mērķi ir nodrošināt sabiedrību ar zināšanām par faktiem, kas saistīti ar drošību, un veicināt sabiedrības iesaistīšanos labi informētā un konstruktīvā debatē par šodienas drošības jautājumiem, kā arī perspektīvās politikas mērķiem. Visi izstrādātie darbību plāni un darba programmas, lai īstenotu NATO valstu galvenās iniciatīvas pēdējo gadu laikā, satur īpašu sadaļu, kas definē informācijas izplatīšanas prasības šo mērķu sasniegšanā. Tas attiecas uz EAPC Darba plānu, ko ir pieņēmuši EAPC ārlietu ministri, NATO-Krievijas Pastāvīgās kopējās Padomes un NATO-Ukrainas Komisijas darba programmām un pasākumiem, kas plānoti NATO Vidusjūras dialoga kontekstā.

Programmas, kas tiek uzturētas NATO galvenās mītnes informācijas budžeta ietvaros, sastāv no darbībām, kas notiek galvenajā mītnē; ārējiem pasākumiem, kurus organizē NATO Informācijas un preses birojs; aktivitātēm, kuras notiek valdību un nevalstisku organizāciju pārraudzībā ārpus NATO galvenās mītnes, un var saņemt konceptuālu, praktisku vai finansiālu atbalstu no Informācijas un preses biroja; un pasākumiem, kurus organizē citas ārējās

aģentūras ar tiešu vai netiešu palīdzību no NATO. Katra minētā pasākuma galvenās aktivitātes ir aprakstītas zemāk.

Vēl bez NATO nozīmīga loma, nodrošinot pieeju informācijai par Aliansi un ar to saistītiem jautājumiem, ir vairākām citām organizācijām un aģentūrām, kas izplata rakstiskus materiālus, izmanto elektronisko komunikāciju priekšrocības, ko dod internets, un atbild uz sabiedriskiem pieprasījumiem. Šo papildu institūciju saraksts ir plašs, un tas ietver valstiskās un starptautiskās organizācijas. Īpaši būtu jāpiemin sekojošas organizācijas:

- NATO dalībvalstu valdību un EAPC, kā arī Partnervalstu valdību sabiedriskās informācijas biroji un preses biroji.
- NATO dalībvalstu vēstniecības, kuras rotācijas kārtībā darbojas kā kontaktpunkta vēstniecības partnervalstu galvaspilsētās.
- Nacionālie parlamenti un NATO Parlamentārā Asambleja (NPA), starptautisks parlamentārs forums, kas izveidots, lai veicinātu Alianses mērķus un politiku parlamentārā līmenī. NPA galvenā mītne atrodas Briselē.
- Nacionālās Atlantijas padomes, Atlantijas komitejas vai Atlantijas asociācijas dalībvalstīs un partnervalstīs, kas izveidotas kā izglītības fondi ar mērķi uzlabot zināšanas un sapratni par Alianses mērķiem un politiku.
- Institūti un fondi, kas izveidoti dažādās Eiroatlantijas valstīs ar valstiskiem vai starptautiskiem resursiem un kuru mērķis ir veicināt politiskus pētījumus un akadēmisku ieguldījumu debatēs par drošības jautājumiem.
- Alianses militāro štābu Sabiedriskās informācijas biroji, kas atrodas dažādās dalībvalstīs.
- Tādas Alianses izglītības un mācību iestādes kā NATO Aizsardzības koledža Romā, NATO (SHAPE) Skola Oberammergau, tādas neatkarīgas institūcijas kā Māršala centrs Oberammergau un nacionālās aizsardzības iestādes un koledžas.
- Starptautiskas struktūras, kas apvieno šo organizāciju nacionālās nodaļas, - Atlantijas līguma asociācija (ATA), kas apvieno Atlantijas komitejas, Padomes, kā arī dalībvalstu un Partnervalstu asociācijas; Alianses rezerves virsnieku konfederācija (CIOR), kas apvieno rezerves virsnieku asociācijas Alianses ietvaros. ATA ir neliels sekretariāts Parīzē un kontaktadrese Briselē. CIOR ir sakaru birojs NATO galvenajā mītnē Briselē.

Plašāku informāciju par šīm organizācijām var atrast 16. nodaļā.

Preses un informācijas birojs jautājumos par informāciju, kas saistīta ar Militārās komitejas aktivitātēm, ir tieši savienots ar Sabiedriskās informācijas padomnieka biroju Starptautiskajā militārajā štābā.

Preses un informācijas birojs uztur nelielu reģionālu informācijas biroju Reikjavīkā, Islandē. Šis ir vienīgais izņēmums, un nevienā citā NATO dalībvalstī nav reģionālu informācijas biroju. Militārie štābi, kas pieder Alianses integrētajai militārajai struktūrai un kuri atrodas Alianses dažādās daļās, kā arī vairākas NATO aģentūras un organizācijas, kas atrodas ārpus Briseles galvenās mītnes, veido nozīmīgu Alianses identitātes daļu un pārstāv papildu kontaktpunktus un informācijas avotus.

Kā daļu no intensīvās sadarbības programmas ar Partnervalstīm, it īpaši NATO kooperatīvām attiecībām ar Krieviju un Ukrainu, Ziemeļatlantijas Padome ir uzņēmusies veikt attiecīgas darbības, lai uzlabotu pieeju informācijai par Aliansi šajās valstīs. 1995. gadā tā apstiprināja Informācijas virsnieka nosūtīšanu uz Maskavu, kam bija jādarbojas Francijas vēstniecībā, kas tajā laikā bija NATO kontaktpunkta vēstniecība Krievijā.

Šis nelielais informācijas birojs 1996. gadā turpināja darbu Vācijas vēstniecībā, kad Vācija pārņēma kontaktpunkta vadības lomu. Vācija pēc tam nozīmēja vācu pulkvedi darbam šajā birojā, lai palīdzētu NATO attīstīt informācijas kontaktus un aktivitātes ar Krievijas bruņotajiem spēkiem.

1998. gada janvārī Maskavā tika atvērts neatkarīgs NATO Dokumentācijas centrs, kurš tika izvietots Krievijas Zinātniskās informācijas un sociālo zinātņu institūta (INION) telpās. Ar NATO atbalstu Centrs nodrošināja pieeju publikācijām un dokumentiem, kas saistīti ar drošības jautājumiem, un periodiski publicēja izdevumu, kas bija paredzēts akadēmiskajai sabiedrībai un citai ieinteresētajai auditorijai.

Informācijas biroja un Dokumentācijas centra aktivitātes tika ierobežotas pēc tam, kad Krievija pārtrauca sadarbību ar NATO sakarā ar Alianses uzsāktajām militārajām darbībām, lai izbeigtu krīzi Kosovā. NATO ģenerālsekretāra Lorda Robertsona vizītes laikā Maskavā 2000. gada februārī tika panākta vienošanās, uz kuras pamata NATO sabiedrotie cerēja atjaunot visa veida sadarbību, kas paredzēta NATO-Krievijas Pamataktā. 2001. gada februārī NATO ģenerālsekretārs atkal ieradās vizītē Maskavā un svinīgi atklāja NATO Informācijas biroju, kas atrodas neatkarīgās telpās pilsētas centrā.

1996. gadā Kijevā tika atvērts NATO Informācijas un dokumentācijas centrs. Darbiniekus nozīmē un finansiāli uztur Preses un informācijas birojs, un Centrs atrodas Ukrainas Starptautisko attiecību institūta telpās un nodrošina pieeju dokumentācijai, kā arī nodrošina saikni ar citām informācijas aktivitātēm, ieskaitot vizītes uz NATO un NATO sponsorētiem semināriem.

Dažādu biroju un informācijas centru adreses, uz kuriem ir izdarītas atsauces šajā nodaļā, ir uzskaitītas Rokasgrāmatas beigās kopā ar plašāku informāciju par NATO Integrēto datu servisu, kas nodrošina elektronisku pieeju visā pasaulē informācijai par NATO.

Komunikāciju līdzekļi, ko lieto NATO Preses un informācijas birojs tieši, kā arī ar augstāk minēto organizāciju un starpnieku palīdzību, balstās uz vispārpieņemtām mutiskām un rakstiskām formām, nodrošinot informāciju un veicinot dialogu. Birojs administrē galveno vizīšu programmu, kuras ietvaros katru gadu līdz 20000 viedokļu veidotāju ierodas Alianses politiski galvenajā mītnē uz informācijas apmaiņas un diskusiju pasākumiem ar ekspertiem no NATO Starptautiskā štāba, Starptautiskā Militārā Štāba un nacionālajām delegācijām par visiem Alianses darba un politikas aspektiem.

Preses un informācijas birojs izdod vairākas publikācijas ar dažādu saturu, kurās ietvertas oficiālo tekstu kompilācijas un deklarācijas, kā arī periodiskas un neperiodiskas publikācijas, kuru mērķis ir aktivizēt uz informāciju balstītās sabiedriskās debates par attiecīgiem drošības politikas aspektiem.

Alianses izdotie oficiālie teksti, parasti komunikē vai preses paziņojumi, ir oficiāli dokumenti, kas izskaidro politisko orientāciju vai kolektīvās politikas jautājumus, par kuriem panākta vienošanās starp dalībvalstīm un kurus regulāri pārskata gada laikā. Tie veido Alianses publisko arhīvu un dod iespēju sekot līdzi politisku lēmumu pieņemšanas procesam un lēmumu evolūcijas procesam, kas attiecas uz politiskiem notikumiem vai apstākļiem, uz kuriem šie lēmumi attiecas. Visi šie dokumenti tiek publicēti divās Alianses oficiālajās valodās un bieži vien arī citās valodās.

Papildus šiem dokumentiem Preses un informācijas birojs palīdz izplatīt NATO ģenerālsekretāra paziņojumus, kurš ir galvenais organizācijas paziņojumu sniedzējs, un ģenerālsekretāra un citu vecāko amatpersonu runu tekstus. Šie dokumenti palīdz arī izskaidrot politiku un dod ieskatu par mērķiem un aiz tiem stāvošiem apsvērumiem.

Ģenerālsekretāra uzraudzībā Informācijas birojs publicē periodisku izdevumu ar nosaukumu "NATO Review" un vairākas rokasgrāmatas, brošūras, informatīvus biļetenus, kas papildina sabiedrības zināšanas un izpratni. Šie materiāli tiek iespiesti atbilstoši pieejamajiem līdzekļiem un nepieciešamībai visās NATO lietotās valodās papildus oficiālajām valodām, kā arī daudzās Partnervalstu valodās.

Rakstisku materiālu izplatīšanā pieaugoša nozīme ir arī elektroniskiem medijiem. Lielākā daļa NATO publisko dokumentu un informācijas materiālu tiek izdoti ar NATO Integrētā datu servisa starpniecību. Plašāka informācija ir atrodamā sadaļā "Papildus informācijas avoti" (2. pielikums).

NATO ir atsevišķa Zinātnes programma (tā plašāk aprakstīta 8. nodaļā), kuras ietvaros tiek publicēts informatīvs biļetens un kuram ir sava zinātnisko publikāciju sērija, kas tiek izdota atsevišķi ar specializētu izdevēju starpniecību, pamatojoties uz komerciāliem līgumiem.

Preses un informācijas biroja personāls sastāv no NATO Valstu attiecību nodaļas, kuras sastāvā ietilpst sakaru virsnieki, kuriem ir uzticēta atbildība administrēt informācijas programmas, kas paredzētas to valstīm. Šādu programmu ietvaros ietilpst vizīšu organizēšana un NATO, konferenču un semināru organizēšana dažādās vietās Alianses ietvaros, un palīdzība parlamentāriešiem, akadēmiķiem, žurnālistiem un citām profesionālām grupām attiecīgajās valstīs, lai nodrošinātu pieeju publiskiem dokumentiem, kurus tās pieprasa. Ārējo un partnervalstu attiecību nodaļa veic līdzīgu uzdevumu, izplatot informāciju daudzās NATO partnervalstīs. NATO valstu nacionālie sakaru virsnieki arī palīdz šajā darbā, darbojoties kā programmu virsnieki Partnervalstīs, kuru valdību "Kontaktpunkta" loma ir piešķirta to vēstniecībām dažādās partnervalstīs.

Individuālo valstu informatīvās programmas var ietvert konceptuālu, praktisku un ierobežotu finansu atbalstu attiecīgajām dalībvalstu un partnervalstu nevalstiskajām organizācijām. Līdzīga palīdzība var arī tikt sniegta, Partnervalstu valdībām sagatavojot un izdodot publikācijas, kuru mērķis ir veidot sabiedrisko viedokli jautājumos, kas saistīti ar NATO.

Akadēmiskajā jomā NATO informācijas aktivitātes ietver gadskārtējo Manfreda Vernera Sadraudzības godalgu, kas nosaukta bijušā NATO ģenerālsekretāra vārdā, un citu NATO-EAPC Sadraudzības prēmiju piešķiršanu stipendiātiem NATO valstīs un arī partnervalstīs. Sadraudzības stipendijas, kuras ietver finansējumu ceļa izdevumiem un pētniecības darba veikšanai, tiek piešķirtas katru gadu konkursa uzvarētājam pēc neatkarīgas žūrijas ieteikumiem, lai veiktu pētniecības darbus jautājumos, kas saistīti ar NATO politikas jomām un Alianses pašreizējās vispārējās politiskās situācijas darba kārtības jautājumiem.

Akadēmisko attiecību programmas ietvaros periodiski tiek atbalstītas daudznacionālas konferences, kurās tiek apspriesti galvenie drošības aspekti jautājumi un temati.

Sabiedrības interese par NATO politiku un pieejamo informāciju šajā jomā tiek apliecināta tieši un arī caur preses un mediju sagatavoto informāciju par NATO attīstību un notikumiem. Tādējādi Preses un informācijas biroja centrālā darba daļa izpaužas tieši preses aktivitāšu veidā, kā arī sniedzot atbalstu mediju pārstāvjiem, kuri akreditēti NATO Preses dienestā.

Preses konferences un intervijas ar vecākajām amatpersonām, pamatinformācijas sniegšana, fotogrāfu piekļūšanu, skaņas un video iekārtas

un elektroniskās pārraides pakalpojumi veido daļu no pasākumiem, kas nepieciešami, lai izpildītu pasaules mediju prasības. Galvenie notikumi vai atbilstība Alianses ietvaros, piemēram - galotņu sanāksmes, galvenajā mītnē var piesaistīt vairāk nekā tūkstoš žurnālistu, kuru vajadzībām ir jārada atbilstoši apstākļi. Tikpat lieli resursi tiek izmantoti nozīmīgākajos pasākumos ārpus galvenās mītnes, piemēram, ministru vai galotņu tikšanās ārzemēs. Atbalstu žurnālistiem sniedz gan preses, gan informācijas dienesti Preses un informācijas biroja ietvaros, jo Preses dienests pievērš galveno uzmanību uz tūlītējām vai īslaicīgām prasībām, bet Informācijas birojs nodrošina pieeju plašai pamatinformācijai, kuru mediju pārstāvji var izmantot ilgākā laika periodā.

Preses sekretārs un Preses dienests ikdienā strādā ciešā kontaktā ar ģenerālsekretāra biroju un sniedz atbalstu ģenerālsekretāram kontaktos ar medijiem un presi. Preses dienests ir arī atbildīgs par kontaktu veidošanu starp citām vecākajām amatpersonām un medijiem un oficiālu tādu žurnālistu akreditāciju, kuri piedalās NATO preses pasākumos. Starptautiskā preses centra kopsavilkumi un pārskati un preses aģentūras ziņojumi tiek sagatavoti Preses centrā katru dienu, un tos izmanto Starptautiskais štābs, nacionālo delegāciju diplomātiskās misijas un sakaru virsnieki, kas strādā galvenajā mītnē. Informācijas sakaru virsnieki un Preses biroja štats sagatavo arī NATO un Partnervalstu nacionālās preses pārskatus, ko izmanto ģenerālsekretārs, kā arī palīdz sagatavot oficiālās vizītes uz šīm valstīm.

Preses un informācijas birojs uztur arī NATO galvenās mītnes bibliotēku, kas kalpo galvenajā mītnē strādājošā valsts un starptautiskā personāla darba vajadzībām.

PROGRAMMAS UN AKTIVITĀTES

PATĒRĒTĀJU LOGISTIKA

8. NODAĻA

PROGRAMMAS UN AKTIVITĀTES

Patērētāju loģistika

Galvenās loģistikas funkcijas

Patērētāju loģistika un miera uzturēšanas operācijas

Ražošanas un apgādes organizācijas

Sadarbība bruņošanās jomā, plānošana un standartizācija

Sakaru un informācijas sistēmas

Gaisa satiksmes vadības civilā/militārā koordinācija

Pretgaisa aizsardzība

Civilo ārkārtas situāciju plānošana

Sadarbība zinātnes jomā

Vide un sabiedrība

meimūkšas on vairs šīs organizācijas darbinātājiem, kas ir būtiski, lai nodrošinātu šīs organizācijas darbību. Šīs organizācijas darbinātājiem ir jānodrošina šīs organizācijas darbību, kas ir būtiski, lai nodrošinātu šīs organizācijas darbību. Šīs organizācijas darbinātājiem ir jānodrošina šīs organizācijas darbību, kas ir būtiski, lai nodrošinātu šīs organizācijas darbību.

PROGRAMMAS UN AKTIVITĀTES

Šīs organizācijas darbība ir vērsta uz to, lai nodrošinātu šīs organizācijas darbību, kas ir būtiski, lai nodrošinātu šīs organizācijas darbību. Šīs organizācijas darbinātājiem ir jānodrošina šīs organizācijas darbību, kas ir būtiski, lai nodrošinātu šīs organizācijas darbību. Šīs organizācijas darbinātājiem ir jānodrošina šīs organizācijas darbību, kas ir būtiski, lai nodrošinātu šīs organizācijas darbību.

Šīs organizācijas darbība ir vērsta uz to, lai nodrošinātu šīs organizācijas darbību, kas ir būtiski, lai nodrošinātu šīs organizācijas darbību. Šīs organizācijas darbinātājiem ir jānodrošina šīs organizācijas darbību, kas ir būtiski, lai nodrošinātu šīs organizācijas darbību.

Sadarbības priekšlikums jautā, kā nodrošināt šīs organizācijas darbību.

Sakarā ar informācijas sistēmas

Galās atbildības vadības sistēmas koordinācija

Proģeizs sistēmas

Cilvēku izstrādes sistēmas

Sadarbības sistēmas jautā

Vado un sistēmas

PROGRAMMAS UN AKTIVITĀTES

PATĒRĒTĀJU LOĢISTIKA¹

Termins "loģistika" tiek lietots, lai norādītu uz dažādām lietām dažādos kontekstos. Pastāv atšķirības šī termina lietošanā NATO valstīs un saistībā ar militāro operāciju atbalsta kategorijām, kas tiek uzskatītas par loģistikas daļu. NATO loģistikas definīcija ir sekojoša: "zinātne par militāro spēku darbības un uzturēšanas plānošanu un realizāciju". Visaptverošā nozīmē termins attiecas uz militāro operāciju dažādiem aspektiem sekojošās sfērās:

- Materiālās daļas projektēšana un attīstība, komplektācija, uzglabāšana, transports, izplatība, saglabāšana, evakuācija un izvietojums.
- Personāla transportēšana.
- Aprīkojuma iegāde, būve, uzturēšana, ekspluatēšana un izvietošana.
- Pakalpojumu izveidošana vai nodrošināšana.
- Medicīnisko un veselības pakalpojumu atbalsts.

Iepriekš minētās kategorijas neapšaubāmi aptver ļoti plašu darbības un pienākumu loku. Turklāt NATO pastāv iedalījums apakšgrupās - gan no lēmumu pieņemšanas, gan arī no organizatoriskā viedokļa - sekojošās sfērās:

- Loģistikas ražošanas vai komplektēšanas aspekti - tie iekļauj plānošanu, projekta izveidi un iekārtu sagādi. Šie pasākumi galvenokārt ietilpst valsts atbildības sfērā, un tie tiek arī veikti valsts līmenī. Savukārt sadarbība un koordinācija NATO ietvaros norisinās vairākās citās sfērās, galvenokārt, Valstu bruņojuma direktoru konferences (CNAD) un to pakļautībā esošo personu un institūciju uzraudzībā. Raugoties no organizatoriskā viedokļa, loģistikas aspektu ražošana vai komplektēšana NATO civilām vajadzībām galvenokārt ir Starptautiskā Štāba aizsardzības atbalsta divīzijas uzdevums, bet militārām vajadzībām - Starptautiskā Militārā štāba bruņojuma nodaļas, loģistikas, apbruņojuma un resursu divīzijas uzdevums.
- Loģistikas patērētāju vai operacionālie aspekti - tie būtībā ir spēku piegādes un nodrošināšanas funkcijas. Tie ir jautājumi, kas aplūkoti šīs nodaļas pirmajā daļā, un tie galvenokārt ir NATO Vecāko loģistikas amatpersonu konferences (SNLC) un NATO Cauruļvadu komitejas

¹ Daudzas no šajā nodaļā minētajām programmām un aktivitātēm ir īstenotas sadarbībā ar organizācijām un aģentūrām, kuras izveidojušas Ziemeļatlantijas Padome vai NATO Militārā komiteja konkrētu uzdevumu veikšanai. Sīkāks apraksts ir dots 14. nodaļā.

uzdevums. NATO Militārās medicīnas dienestu vadītāju komitejas (COMEDS), NATO Militārās medicīnas vecāko padomdevēju grupas, pienākums ir sniegt konsultācijas Militārai komitejai medicīnas jautājumos. Raugoties no organizatoriskā viedokļa puses, atbildība par loģistikas patērētāju vai operacionāliem aspektiem civilajām vajadzībām gulstas uz Starptautiskā Štāba drošības investīciju, loģistikas un civilo ārkārtas stāvokļu plānošanas divīziju. Militārām vajadzībām tie ir Starptautiskā Militārā štāba apgādes nodaļas, loģistikas, apbruņojuma un resursu divīzijas pienākumu sarakstā.

Loģistikas atbalsts Alianses stratēģiskajai koncepcijai

Alianses stratēģiskā koncepcija, kuru 1999. gada aprīlī apstiprināja NATO valstu un valdību vadītāji, akcentē NATO spēku mobilo un daudznacionālo raksturu un uzsver vajadzību pēc elastīgas Alianses loģistikas atbalsta šiem spēkiem. NATO Vecāko loģistikas amatpersonu konferencē tika atzīts - ja ir nepieciešams sasniegt šādu elastību, tad loģistikas atbalsta nodrošināšanai, kas gan pamatā ir katras valsts uzdevums, ir jāpiešķir kopējas atbildības statuss un jāuzlabo koordinācija, sadarbība un jāpalielina starpvalstu sadarbība šajos jautājumos. Konference reaģēja uz jaunās stratēģiskās koncepcijas jauninājumiem, analizējot tās ietekmi uz loģistikas principiem un politiku. To, cik svarīgs ir šis temats, tika uzsvērts arī Aizsardzības spēju iniciatīvā, kas tika izveidota 1999. gada aprīlī galotņu sanāksmē Vašingtonā (skatīt 2. nodaļu). Loģistikas sadarbības politika iziet tās pēdējo attīstības posmu, un drīzumā Ziemeļatlantijas Padome to izskatīs. Pašlaik tiek izstrādāta arī NATO Loģistikas sadarbības koncepcija.

Loģistikas principi un politika

1992. gadā Aizsardzības plānošanas komiteja ieviesa jaunus loģistikas principus un politiku, kas tika fiksēts dokumentā MC 319. Šie principi un politika ir rūpīgi pārskatīti, ņemot vērā praktisko pieredzi, kas gūta NATO vadītājās miera uzturēšanas operācijās. 1997. gadā Padome apstiprināja pārskatītu dokumenta variantu (MC 319/1). Tā principi un politika ir paredzēti miera, krīzes un konflikta situācijām, un tas aptver operācijas Ziemeļatlantijas līguma 5. panta ietvaros, kā arī "ārpus 5. panta" operācijas². Ietvertas ir arī operācijas, kas notiek Apvienoto kopīgo uzdevumu spēku koncepcijas

2 Ziemeļatlantijas līguma 5. panta galvenā būtība ir par to, kā novērst pret Alianses dalībvalstīm vērstu spēku, un tas ietver arī principu, ka uzbrukums vienai no dalībvalstīm tiek uzskatīts par uzbrukumu visām Alianses valstīm. Alianses aktivitātes, kas neatbilst 5. panta principiem, tiek attiecinātas uz kolektīvajām "ārpus 5. panta operācijām".

ietvaros, un operācijas, kas NATO vadītajās operācijās iesaista valstis ārpus NATO.

Šie pamata principi ir veikusi "tramplīna" funkciju daudz noteiktāku principu un politikas izstrādē loģistikas funkcionālajās sfērās, kā, piemēram, medicīniskais atbalsts (MC 326/1), uzņēmēju valstu atbalsts (MC 334/1), pārvietošanās un transports (MC 336/1).

Pamatprincipi

Atbildība

Dalībvalstīm un NATO varas iestādēm ir kopēja atbildība par loģistikas nodrošināšanu NATO daudznacionālām operācijām. Katrs NATO militārais komandieris sastāda loģistikas prasības un koordinē loģistikas plānošanu un atbalstu viņa atbildībā esošajā zonā.

Nodrošināšana

Valstīm ir jānodrošina - individuāli vai ar kopēju pasākumu palīdzību - loģistikas resursu sagādāšana, lai uzturētu NATO piešķirtos spēkus miera, krīzes un konflikta laikā.

Vadība

NATO militārajiem komandieriem, atbilstoši katra līmenim, ir jāpiešķir pietiekama vara pār nepieciešamiem loģistikas aktīviem, lai veicinātu to spēku izmantošanu un uzturēšanu visefektīvākajā veidā. Tas pats attiecas uz valstu ārpus NATO daudznacionālo spēku komandieriem, kuri piedalās NATO vadītā operācijā.

Sadarbība un koordinācija

Būtiska ir sadarbība un koordinācija starp valstīm un NATO varas iestādēm. Turklāt loģistikas sadarbībā starp civilo un militāro sektoru gan valsts robežās, gan starp valstīm ir jācēnšas realizēt ierobežotos resursus pēc iespējas labākā veidā. Tādējādi kopējie pasākumi un savstarpējais atbalsts starp valstīm loģistikas resursu nodrošināšanā un izmantošanā var palīdzēt ikvienai valstij, kad tā ir nokļuvusi grūtībās.

Lai palielinātu ieguvumu, izmantojot dažādu sadarbības formu attīstības iespējas loģistikas patēriņa sfērā, tiek pētīts integrētais daudznacionālais loģistikas atbalsts, lomu specializācija, resursu kopīgs finansējums un "uzņēmēja valsts" principa izmantošana. Tiek izskatīta arī NATO aģentūru potenciālā loma, piemēram, NATO Uzturēšanas un apgādes aģentūra (NAMSA), ja tās spēj piedāvāt izmaksu ziņā izdevīgus risinājumus.

Nepieciešamība pēc koordinācijas loģistikas atbalsta jomā izpaužas vairākos līmeņos, un tā var nebūt saistīta ar pašu NATO. "Ārpus 5. panta"

operācijās var rasties vajadzība pēc sadarbības paplašināšanas starp valstīm ārpus NATO, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijas, Rietumeiropas Savienības, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas, Starptautiskā Sarkanā Krusta komitejas un citu attiecīgo organizāciju ietvaros.

Sadarbības loģistika

Loģistikas jomā sadarbības mērķis ir uzlabot vispārējo Alianses loģistikas struktūru, palielinot loģistikas atbalsta efektivitāti NATO un NATO vadītām vai atbalstītām daudznacionālajām operācijām; uzlabojot produktivitāti un ietaupot izdevumus ar militāro spēku liekā apjomu samazināšanu un izvairīšanos no spēku dublēšanas miera laikā, krīzēs un konflikta situācijās.

Galvenie principi, pēc kuriem NATO ietvaros tiek vadīta loģistikas sadarbība, ir sekojoši: operacionālo vajadzību prioritāte; kopējā atbildība; efektivitāte; kā arī redzamība un atklātums.

Ar kopējo loģistikas pasākumu attīstību NATO ietvaros nodarbojas vairākas ražošanas un loģistikas aģentūras, kuras izveidotas tieši šim nolūkam. Galvenā no tām ir NAMSA - NATO Uzturēšanas un apgādes aģentūra. Loģistikas jomā efektīvu sadarbību var paplašināt, izmantojot moderno tehniku materiālās daļas sagādei un menedžmentam. Viens no piemēriem ir NAMSA izveidotā koncepcija SHARE (Inventāra uzturēšanas un aktīvu prasību apmaiņa). Kā jau norāda tās nosaukums, tā ir struktūra, kas atvieglo inventāra dalīšanu vai apmaiņu starp lietotājiem, - no vienas puses, nodrošinot efektīvu saikni starp to specifiskajām vajadzībām un, no otras puses, pieejamību atbilstošiem aktīviem.

Starptautiskā loģistika

Grūtie uzdevumi, kas sagaida Aliansi nākotnē, ieskaitot ierobežotus resursus, uzsvēr nepieciešamību palielināt sadarbību un starptautisko piedalīšanos loģistikas atbalstā. Uz to, cik būtiska ir daudznacionālās kopīgās loģistikas struktūra, norāda gan vajadzība veikt operācijas (piemēram, miera nodrošināšana) vietās, kur loģistikas atbalstu nespēj nodrošināt parastās valstiskās infrastruktūras, gan arī vajadzība sabalansēt valstu ārpus NATO militāros spēkus un to loģistikas atbalstu. Te jāpiemin loģistikas prasības transporta, tehnoloģijas un apgādes, kā arī medicīnisko spēju jomās.

Starptautiskā loģistika ir arī nozīmīgs spēku koncentrētājs, kas optimalizē atsevišķu valstu loģistikas atbalsta centienus. Tā iekļauj divpusējus vai daudzpusējus pasākumus, kas veicina individuālu valstu loģistikas atbalsta

aktivitāšu izmaksu pazemināšanu, kā arī to efektivitāti. Šādi pasākumi var dot būtisku ieguldījumu sekmīgu loģistikas operāciju aspektu plānošanā, kā arī to realizēšanā. Ir izmantotas vairākas koncepcijas un iniciatīvas, lai ieviestu plašāku starptautisku iesaisti šajā jomā, to skaitā, funkciju specializāciju un vadošās valsts koncepciju, Daudznacionālās Integrētās loģistikas vienības un Daudznacionālās Integrētās medicīnas vienības, Vadošās nācijas un trešās puses atbalstu, Starptautiskā Kopīgā loģistikas centra izveidi.

GALVENĀS LOĢISTIKAS FUNKCIJAS

Mobilitāte

Efektīga un savlaicīga spēku darbība ir īpaši būtiska visām militārajām operācijām. Garantēt materiālās daļas un kareivju stratēģisko mobilitāti ar adekvātas piegādes, transporta aprīkojuma, ekipējuma un infrastruktūras nodrošināšanu parasti ir galvenais operacionālais nosacījums. Tas ietver iespēju izmantot civilos resursus un arī liela apjoma materiālās daļas un iekārtu izvietošanu, uzstādīšanu un tālāku darbību. Tādējādi iespēju plānošanai un izvērtēšanai var būt noteicošā loma politisko un militāro prasību nodrošināšanā. Risinot jautājumus par NATO stratēģisko mobilitāti, galvenā nozīme ir Pārvietošanās un transportēšanas konsultatīvajai grupai (MAG), kas ir NATO Vecāko loģistikas amatpersonu konferences (SNLC) apakšgrupa. Šī institūcija tika izveidota, lai veicinātu kopējos mērķus pārvietošanas, transportēšanas un mobilitātes jautājumu menedžmentā starp militārajām un civilajām aģentūrām un starp NATO un dalībvalstīm.

Uzņēmējvalsts atbalsts

Uzņēmējvalsts atbalsts ir civilā un militārā palīdzība, ko miera, ārkārtas un konflikta situācijās sniedz uzņēmējvalsts Alianses spēkiem un organizācijām, kas atrodas uzņēmējvalsts teritorijā - darbojas tajā vai šķērso to. Šāda veida palīdzība balstās uz vienošanos, kas panākta starp attiecīgām uzņēmējvalsts varas iestādēm un "nosūtošām valstīm", un/vai NATO.

Uzņēmējvalsts atbalsts ir ļoti būtisks visu veidu un kategoriju spēku uzturēšanā. Divpusējas vai daudzpusējas vienošanās, kurās ņemtas vērā NATO operacionālās prasības, sniedz būtisku ieguldījumu spēku aizsardzībā, kā arī garantē pieprasīto loģistikas un infrastruktūras atbalstu to uzņemšanā, attīstībā un izmantošanā.

Daudznacionālajiem spēkiem nepieciešamās elastības nodrošināšanā ir svarīgi, ka NATO militārie komandieri iesaistās prasību noformulēšanā

uzņēmējvalstīm, no NATO puses risinot sarunas par Vienošanās memoranda pieņemšanu, kā arī piedaloties attiecīgu uzņēmējvalsts atbalsta līgumu izveides koordinēšanā. Turklāt, pieaugoši daudzveidīgās izvietojuma iespējas liecina, ka uzņēmējvalsts atbalsta pasākumu plānošanai tagad ir jābūt balstītai uz daudz vispusīgāku pieeju nekā iepriekš.

Medicīniskais atbalsts

Medicīniskie pakalpojumi ir viens no svarīgākajiem ieguldījumiem militārajās operācijās - tiek novērstas slimības, ātri evakuēti un ārstēti slimie, traumētie un ievainotie, lai dotu tiem iespēju pēc iespējas ātrāk atsākt pienākumu izpildi. Vietā, kur izvietoti spēki, ir jābūt arī medicīniskām spējām, kas proporcionālas spēku apjomam un slimību, traumu vai ievainojumu riskiem. Medicīniskās palīdzības spējām jau pirms militāro operāciju sākuma ir jābūt pieejamā vietā un darbības gatavībā. NATO Militārās medicīnas dienestu vadītāju komiteja konsultē Militāro komiteju un iesaka galvenos sadarbības punktus šajā jomā. Apvienotā Medicīnas komiteja (JMC) nodrošina civili-militāro koordināciju.

Loģistikas sadarbība un standartizācija

Operacionālā sadarbība tiešā veidā ietekmē NATO spēku - konkrēti, daudz nacionālo formējumu spēku - cīņas efektivitāti. Aprīkojuma, apgādes un procedūru standartizācija lielā mērā vairo vispārējo spēku spējas, tāpēc tas jāņem vērā, projektējot un ražojot sistēmas un aprīkojumu. Lai sasniegtu cīņas efektivitāti, minimālie sasniedzamie mērķi ir pamata aprīkojuma sadarbība, apgādes apmaiņas iespēja un procedūru standartizācija. Šīs prasības ir tieši saistītas ar loģistikas atbalstu standartizētam aprīkojumam. Ir jānodrošina arī pietiekama elastība, lai atvieglotu valstu ārpus NATO dalību NATO vadītās operācijās.

Patērētāju loģistika un Partnerattiecības mieram

Lielākā daļa patērētāju loģistikas aktivitātes Partnerattiecību Rīcības programmā un Individuālajā Partnerattiecību programmā, kā arī valstiski atzītajās divpusējās programmās tiek iedalītas sekojošās kategorijās:

- grupu vizītes Partnervalstīs, lai izskatītu iespējamās sadarbības jomas loģistikas jautājumos un loģistikas apmācības organizēšanu;

- informācijas apmaiņa, ekspertu konsultācijas, tehniskās palīdzības, loģistikas kursi, loģistikas investīcijas miera uzturēšanas mācībās un loģistikas apmācības;
- oficiālie kontakti, piemēram, personāla sarunas, semināri un konferences;
- koncepciju, politiku, materiālās daļas, procesu un citu loģistikas struktūru un sistēmu aspektu harmonizācija un standartizācija.

Visas minētās aktivitātes atbalsta NATO galveno forumu sanāksmes, kas nodarbojas ar Partnervalstu iesaistības jautājumiem. Tas attiecas, piemēram, uz NATO Vecāko loģistikas amatpersonu konferenci, Pārvietošanās un transportēšanas konsultatīvo grupu, NATO Cauruļvadu komiteju un NATO Militārās medicīnas dienestu vadītāju komiteju, kas visas regulāri tiek ar Partnervalstīm. Sīkāku aprakstu par minētajām aktivitātēm var atrast 14. nodaļā.

Loģistikas kursi Partnervalstīm

NATO loģistikas kursi notiek trīs reizes gadā, un tajos var piedalīties dalībnieki gan no NATO, gan Partnervalstīm. NATO un Partnervalstis piedāvā arī dažādus cita veida kursus, kas veltīti NATO loģistikai, ANO un NATO miera uzturēšanas jautājumiem, medicīniskajai plānošanai, dalībai Starptautiskajā apvienotā apgādes centrā un civili militāro sadarbību civilās ārkārtas situācijas plānošanas jomai. Medicīnas jomā PfP Medicīnas plānotāju kursi ir kļuvuši par būtisku izglītības programmas sastāvdaļu NATO SHAPE skolā. 2000. gada aprīlī 34 studenti no 17 valstīm apmeklēja kursus, un ir plāni paplašināt šo kursu apjomu līdz 80 studentiem. Nodarbību saturs nepārtraukti tiek papildināts ar gūto pieredzi NATO vadītajās operācijās Balkānos.

Citas aktivitātes šajā sakarā sekojošas: Uzņēmējvalsts atbalsta semināri Partnervalstīm, kas sarīkoti, lai iepazīstinātu civilā un militārā štāba virsniekus no Partnervalstīm ar uzņēmējvalsts koncepciju un NATO plānošanas procesiem un pasākumiem šajā sfērā. Tie arī nodrošina dalībniekiem iespēju apspriest reģionālos jautājumus, īpaši tos, kas attiecas uz uzņēmējvalsts atbalstu valstīm, kuras piešķir spēkus NATO vadītām operācijām Bosnijā-Hercegovinā un Kosovā.

Apmācību kolektīvais atbalsts

Šīs ir ikgadējas apmācības, kas organizētas, lai iepazīstinātu Partnervalstis ar Alianses koncepciju par starptautisko operāciju loģistikas atbalstu. Sākotnēji tās aprobežojās tikai ar jūras operācijām, taču šobrīd

mācības ietver zemes, gaisa un jūras aktivitātes, kuru mērķis ir iepazīstināt dalībniekus ar loģistikas atbalsta dažādo pakalpojumu pilnu spektru.

Tehniskais atbalsts Pfp valstīm

NATO Uzturēšanas un apgādes aģentūrai (NAMSA) ir atļauts sniegt tehnisku palīdzību uz kompensāciju pamata iniciatīvas Partnerattiecības mieram dalībvalstīm. Sākotnēji tā pēc būtības ir konsultatīva, tomēr ilgākā laika periodā šāda palīdzība ietvers loģistikas menedžmentu un operācijas.

Vēl papildus šīm daudz nacionālajām aktivitātēm ir paredzēti plaši divpusēji loģistikas kontakti starp individuālām NATO valstīm un Partnervalstīm.

PATĒRĒTĀJU LOĢISTIKA UN MIERA UZTURĒŠANAS OPERĀCIJAS

Kontroles un pastiprinājuma operācijas, kuras veic NATO, atbalstot Apvienoto Nāciju Organizācijas miera uzturēšanas iniciatīvas Bosnijā-Hercegovinā, kā arī Kosovā, uzsvēra loģistikas būtisko nozīmi Krīzes atbildes operācijās. Pieprasījums pēc turpmākām starptautiskām Alianses operācijām, kurās, iespējams, iesaistītos arī valstis ārpus NATO, norāda uz vajadzību pēc loģistikas atbalsta daudz nacionālo menedžmentu, kas bāzēts uz saskaņotiem loģistikas principiem un politiku. Iegūtie sasniegumi varētu būt loģistikas atbalsta samazināšana valstīm, kam tas ir jānodrošina, paaugstinātu izmaksu optimizāciju, labāku koordināciju, palielinātu sadarbību un lielāku elastību.

RAŽOŠANAS UN APGĀDES ORGANIZĀCIJAS

Ziemeļatlantijas Padome ir izveidojusi vairākas NATO Ražošanas un apgādes organizācijas (NPLO), lai paveiktu konkrētus un specifiskus uzdevumus (skatīt 14. nodaļu). NATO Uzturēšanas un apgādes organizācija (NAMSO) un Centrāleiropas Cauruļvadu pārvaldes organizācija (CEPMO) nodarbojas tieši ar patērētāju loģistiku.

Papildu informāciju par patērētāju loģistiku NATO ietvaros var atrast "NATO Loģistikas Rokasgrāmātā", kuru ir izdevis NATO Apgādes vecāko amatpersonu konferences sekretariāts un ko var iegādāties, rakstot uz Logistics (IS Element), SILCEP Division, NATO, 1110 Brussels (Brisele). Rokasgrāmata nav oficiāli saskaņots dokuments, tomēr pieredze liecina, ka tā

ir lietderīgs ceļvedis visdažādākajos jautājumos, kas saistīti ar terminu "loģistika".

SADARBĪBA BRUŅOŠANĀS JOMĀ, PLĀNOŠANA UN STANDARTIZĀCIJA

Sadarbība bruņošanās jomā

Par sadarbību bruņošanās jomā starp NATO dalībvalstīm atbild Valstu Bruņojuma direktoru konference (CNAD), kas regulāri sanāk kopā, lai izskatītu aprīkojuma pilnveidošanas un apgādes politiskos, ekonomiskos un tehniskos aspektus NATO spēkiem. Armija, gaisa spēki un Jūras bruņošanās grupas atbalsta konferences darbu un izpilda tās uzliktos pienākumus attiecīgajās jomās. Pētniecības un tehnoloģijas departaments ir integrēta NATO organizācija, kas atbild par aizsardzības pētniecības un tehnoloģijas attīstību, kā arī nodrošina konsultācijas un palīdzību CNAD un Militārajai komitejai. Tas rīko sadarbības aktivitāšu programmas par daudzpusīgiem aizsardzības pētniecības un tehnoloģijas jautājumiem. NATO Industriāli konsultatīvā grupa (NIAG) sniedz atbalstu industriālos jautājumos, kas nodrošina CNAD industrijas konsultāciju panākumus jautājumos par to, kā attīstīt valdības-industrijas un industrijas-industrijas sadarbību, kā arī palīdz konferencei starptautiskās sadarbības iespēju izpētē. Citas grupas konferences ietvaros, kas iepriekš tika dēvētas par Kadru grupām un tagad ir pārsauktas par "CNAD Partnerības grupām", aktīvi darbojas tādās sfērās kā aizsardzības sagādes politika un komplektēšanas prakse, sistematizēšana, kvalitātes garantijas, munīcijas testēšana un drošības kritēriji un materiālās daļas standartizācija.

Augstāk minētās struktūras ietvaros ir izveidotas darba grupas un ad hoc grupas, lai nodrošinātu sadarbību noteiktās jomās. Vispārējā struktūra dod iespēju dalībvalstīm izvēlēties aprīkojumu un pētniecības projektus, kuros tās vēlas piedalīties. Tai pašā laikā tā atvieglo informācijas apmaiņu par valstiskām aprīkojuma programmām un tehniskiem un loģistikas jautājumiem, kur sadarbība var sniegt īpašu labumu gan individuālām valstīm, gan visam NATO kopumā.

1993. gadā Ziemeļatlantijas Padome apstiprināja pārstrādāto NATO bruņojuma sadarbības politiku, struktūras un procesus. Tie tika izstrādāti, lai stiprinātu kopējās aktivitātes aizsardzības aprīkojuma jomā; lai racionalizētu vispārējo CNAD komitejas struktūru, panākot to efektīvāku un produktīvāku darbību; un lai vadītu CNAD darbu sekojošās svarīgās jomās:

- militāro prasību harmonizācija visā Aliansē;
- būtiskās kaujas lauka sadarbības veicināšana;
- kopējo iespēju (kuras noteikusi CNAD) izpēte, un uzlabotas transatlantiskās sadarbības veicināšana;
- kritisko aizsardzības tehnoloģiju attīstība, ieskaitot paplašinātu savstarpēju dalīšanos ar tehnoloģiju.

1994. gadā CNAD vienojās par praktiskās sadarbības pasākumu ciklu ar Rietumeiropas Bruņojuma grupu WEAG³, radot iespējas dialoga paplašināšanai starp Eiropas un Ziemeļamerikas sabiedrotajiem transatlantiskā bruņojuma jautājumos.

Bruņošanās plānošana

1989. gadā Ziemeļatlantijas Padome apstiprināja Parastā bruņojuma plānošanas sistēmas (CAPS) izveidi. Šīs sistēmas galvenie mērķi ir nodrošināt CNAD vadlīnijas un orientāciju valstīm par to, kā vislabāk ar bruņojuma programmām, individuāli un kopīgi, iespējams izpildīt Alianses prasības; kā saskaņot ilglaicīgus aizsardzības nodrošināšanas plānus; un kā identificēt tālākās bruņojuma sadarbības iespējas visai Aliansei kopumā.

Šai plānošanas procesā tika izstrādāta virkne rekomendāciju, kuras katru otro gadu CNAD vadībā izdod NATO Parastā bruņojuma pārskata komiteja. Rekomendāciju mērķis ir likvidēt pasākumu nevajadzīgo dublēšanu, izpildot Alianses militārās vajadzības; radīt struktūru informācijas apmaiņai un operacionālo prasību saskaņotībai CNAD bruņošanās grupu ietvaros; un izveidot racionālākas un izmaksu ziņā optimālākas bruņošanās sadarbības un aizsardzības nodrošināšanas metodes.

Tiek gatavots pārskats par NATO bruņojuma plānošanas procedūrām, pievēršot galveno uzmanību uz struktūrām un procesiem CNAD ietvaros.

3 No 1976. līdz 1992. gadam Eiropas Neatkarīgā programmas grupa (IEPG) rīkoja forumu, kurā Eiropas NATO dalībvalstis varēja apspriest un formulēt rīcības plānu, kas tika izstrādāts, lai panāktu spēcīgāku sadarbību bruņojuma apgādē. IEPG tika likvidēta 1992. gada beigās, kad tās funkcijas tika uzticētas Rietumeiropas Savienībai (WEU). Tagad šo jautājumu risināšanu Rietumeiropas Savienības ietvaros veic Rietumeiropas Bruņojuma grupa (WEAG).

Standartizācija

Standartizācijai starp NATO spēkiem ir būtiska ietekme uz Alianses militāro spēku kopīgo operacionālo efektivitāti un tā rada iespējas, kas sekmē ekonomisko resursu labāku izlietošanu. Tādējādi daudzās un dažādās jomās tiek veikti plaši pasākumi, lai uzlabotu sadarbību un likvidētu dublēšanu aizsardzības sistēmu pētniecībā, attīstībā, ražošanā, sagādē un atbalstā. NATO Militārā standartizācijas aģentūra - sadarbībā ar Valstu bruņojuma direktoru konferenci un citām attiecīgām institūcijām - ir izstrādājusi un izsludinājusi NATO Standartizācijas līgumus par procesiem un sistēmām, un aprīkojuma vienībām (STANAG).

Formulējot aprīkojuma un procesu standartus, kas tiek lietoti visā NATO, vienojoties par tiem, realizējot un saglabājot tos, tiek sniegts nozīmīgs ieguldījums Alianses saliedētībā un tās aizsardzības struktūru efektivitātē. Kamēr standartizācijai ir svarīga loma daudzās dažādās jomās, pamata forums standartizācijas politiku jautājumos ir NATO Standartizācijas organizācija (NSO), kuras mērķis ir padarīt standartizāciju par neatņemamu Alianses plānošanas sastāvdaļu un kas darbojas kā koordinators starp NATO vecākajām amatpersonām, kas izskata standartizācijas prasības. NSO tika izveidota 1995. gadā, lai dotu jaunu pamudinājumu Alianses darbībai, kuras mērķis ir uzlabot sabiedroto politikas un standartizācijas programmu koordināciju materiālās daļas, tehniskajā un operacionālajā jomā. Sīkāka informācija par NATO Standartizācijas organizāciju un ar to saistītām struktūrām ir dota 14. nodaļā.

SAKARU UN INFORMĀCIJAS SISTĒMAS

Konsultācijas, vadības un kontroles jautājumiem NATO ietvaros ir kopējs nosaukums "C3". NATO Konsultāciju, vadības un kontroles organizācija (NC3O) ir atbildīga par izmaksu ziņā optimālu, sadarbībspējīgu un drošu spēju nodrošināšanu visā NATO, lai garantētu augsta līmeņa politisko konsultāciju un militāro spēku vadību un kontroli. Tas ir sasniegts ar vairāku tādu Sakaru un informācijas sistēmu (CIS) palīdzību, kas savienoti arī ar valstiskiem fiksētiem un mobiliem tīkliem, lai aptvertu visu NATO reģionu, savienojot NATO galveno mītni Briselē ar visiem Integrētās militārās komandstruktūras štābiem, valstu galvaspilsētām un augstākā līmeņa valstu militārām pavēlniecībām. Ir izveidotas drošas sakaru iespējas politiskajām konsultācijām ar Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) dalībvalstīm.

NC3O ietver NATO C3 Padomi (NC3B), kas darbojas kā NC3O direktoru padome; Nacionālo C3 pārstāvju grupu (NC3REPS), kas darbojas kā NC3B pastāvīgā sesija; NATO C3 aģentūru (NC3A); un NATO Sakaru un informācijas

sistēmas darbības un atbalsta aģentūru (NACOSA). NC3B ir starptautiska vecāko amatpersonu struktūra, kas darbojas Ziemeļatlantijas Padomes un Aizsardzības plānošanas komitejas interesēs un atbild arī par to konsultēšanu visos C3 politikas jautājumos, tai skaitā par NATO un nacionālo C3 sistēmu sadarbību, kā arī sniedzot konsultācijas CNAD par C3 kolektīvajām programmām.

NC3 aģentūra veic galvenos plānošanas, tehnoloģijas, projektēšanas, integrēšanas, tehniskā atbalsta un konfigurācijas kontroles pasākumus NATO C3 sistēmām. Aģentūra nodrošina Stratēģiskos komandierus un citu personālu ar zinātniska un tehniska rakstura konsultācijām un atbalstu jautājumos, kas attiecas uz operāciju pētniecību, uzraudzību, gaisa vadību un kontroli, kā arī nodrošina tehnisku atbalstu apmācībām un operācijām un cita veida projektiem, kas ar to ir saistīti.

NACOSA un tai pakļautās apakšvienības uztur, kontrolē un operē ar aģentūrai uzticētajām NATO Komunikāciju un informācijas sistēmām un nodrošina attiecīgu atbalstu un apmācības darbā ar šīm sistēmām. Operacionālās politikas prioritāšu noteikšanu un procesuālo vadību kopīgi izlemj abi Stratēģiskie komandieri. NC3B veic neoperacionālo vadību.

GAISA SATIKSMES VADĪBAS CIVILĀ/MILITĀRĀ KOORDINĀCIJA

1955. gadā Ziemeļatlantijas Padome izveidoja Eiropas Gaisa telpas koordinācijas komiteju (CEAC). 1998. gadā Komiteja tika pārveidota par NATO Gaisa satiksmes vadības komiteju (NATMC).

Komiteja atbild par to, lai tiktu garantēta visu civilo un militāro 19 NATO valstu gaisa telpas teritorijas prasību absolūta koordinācija. Tā iekļauj galveno gaisa apmācību vadību, gaisa transporta kontroles sistēmu un procesu saskaņošanu un komunikāciju frekvenču savstarpējas izmantošanas iespējas. Komitejai palīdz arī novērotāji no Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas, Starptautiskās Gaisa transportēšanas asociācijas un no Eiropas Gaisa navigācijas drošības organizācijas (EUROCONTROL). Alianses jaunu misiju kontekstā, piemēram, miera uzturēšanā, Komiteja ir spējīga nodrošināt unikālu saikni starp NATO Militārajām varas institūcijām, kas atbildīgas par plaša mēroga militārās aviācijas kustības koordināciju, un civilajām organizācijām, kas veic gaisa telpas vadību.

Pēdējo gadu laikā pieaugums civilajā gaisa satiksmē un aizkavēšanās, ko daudzās Eiropas daļās radījusi nepietiekamas gaisa transporta kontroles un lidostu struktūras spējas sastrēgumstundās, ir akcentējusi vajadzību pēc efektīgas koordinācijas starp civilajām un militārajām varas iestādēm,

kas nodrošinātu gaisa telpas vienlīdzīgu izmantošanu visiem tās lietotājiem. Turklāt, pastāv nepieciešamība tehniskā līmenī garantēt, ka militārie operatori spēj uzturēt nepieciešamā līmeņa savietojamību daudzveidīgajos gaisa satiksmes menedžmenta sistēmu elementos, kurus civilās aģentūras plāno ieviest nākotnē. Rezultātā, īpaši ņemot vērā pašreizējos centienus sasniegt Paneiropas gaisa satiksmes menedžmenta integrāciju, komiteja tiek pārstāvēta vairākos starptautiskos forumos. Tā ir Eiropas Civilās aviācijas konferences transporta ministru apstiprinātās programmas dalībniece.

Tā kā viedokļu apmaiņa par gaisa telpas vadību ir daļa no partnerattiecību attīstības procesa starp NATO un tās Partneriem, komiteja ir aktīvi iesaistījusies sadarbības pasākumos. Kopš 1991. gada periodiski tiek rīkotas sanāksmes par civili/militāro gaisa satiksmes vadības koordināciju, kurās augsta līmeņa dalību ņem NATO dalībvalstis un citas Eiropas valstis. 1992. gada maijā Centrāleiropas un Austrumeiropas, kā arī Vidusāzijas valstis, kuras bija Ziemeļatlantijas Sadarbības padomes (vēlāk to nomainīja Eiroatlantijas Partnerības padome) dalībnieces, piedalījās seminārā par šo jautājumu kopā ar pārstāvjiem no NATO valstīm, kā arī no NATO Militārajām varasiestādēm un piecām starptautiskām organizācijām, kam ir pienākumi šajā sfērā.

Sākot no 1992. gada novembra, Sadarbības partneri tika aicināti piedalīties komitejas plenārsēdēs, lai iekļautu Centrāleiropas un Austrumeiropas integrācijas civili/militāro dimensiju Rietumeiropas Gaisa satiksmes pārvaldes stratēģijās. 1994. gada sākumā tika aicinātas arī citas Eiropas neitrālās valstis piedalīties komitejas aktivitātēs. Šis apstāklis padarīja komiteju par unikālu forumu koordinācijai starp visas kontinentālās Eiropas gaisa telpas civilajiem un militārajiem izmantotājiem, kā to ir atzinusi Eiropas Civilās aviācijas konference.

Iniciatīva Partnerattiecības mieram turpina tālāk paplašināt konkrētu sadarbību šajā jomā, īpaši attiecībā uz gaisa apmācību koordināciju. Regulāras sanāksmes plenārsēžu un darba līmenī tagad, kā jau tas paredzēts PfP Partnerattiecību darba programmā, ir daļa no sadarbības aktivitātēm, kas saistītas ar gaisa satiksmes menedžmentu. Pastiprinot iniciatīvu Partnerattiecības mieram, turpmākajos gados šajā jomā ir iespējama komitejas aktivitāšu paplašināšana un padziļināšana.

Gaisa telpas vadība un kontrole ir ietverti EAPC Rīcības plāna 2000.-2002. gada sadaļā, kurā uzskaitītas saskaņotās sadarbības sfēras iniciatīvas Partnerattiecības mieram programmas ietvaros. Sadarbība, kas saistīta ar gaisa telpas drošību un gaisa telpas vadību un kontroli, ir paredzēta arī NATO-Krievijas attiecību, NATO-Ukrainas partnerattiecību un Dienvidaustrumu Eiropas Iniciatīvas kontekstā.

PRETGAISA AIZSARDZĪBA

NATO Pretgaisa aizsardzības komitejas (NADC) pienākums ir sniegt konsultācijas Ziemeļatlantijas Padomei un Aizsardzības plānošanas komitejai par visiem gaisa aizsardzības aspektiem, tai skaitā par taktisko raķešu aizsardzību. Tā dod iespēju dalībvalstīm saskaņot valstiskos centienus ar starptautisko plānošanu, kas saistīta ar gaisa komandu un kontroli un gaisa aizsardzības ieročiem. Kanādas un ASV pretgaisa aizsardzība tiek koordinēta Ziemeļamerikas Pretgaisa aizsardzības sistēmas ietvaros (NORAD).

1994. gadā NADC uzsāka dialogu ar Sadarbības partneriem, Ziemeļatlantijas Sadarbības padomes aizgādībā (NACC), lai veicinātu savstarpējo sapratni un uzticību kopīgo interešu gaisa aizsardzības jautājumos. Notikumi iniciatīvas Partnerattiecības mieram ietvaros, kas turpina paplašināt sadarbību šajā jomā, ietver gaisa aizsardzības ekspertu faktu konstatēšanas sanāksmes, gaisa aizsardzības seminārus un Kolektīvās gaisa aizsardzības programmas saglabāšanu. Dialogs tiek turpināts Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) ietvaros, kas nomainīja NACC, un iniciatīvas Partnerattiecības mieram programmas kontekstā.

Efektīva gaisa aizsardzība ir būtiska Alianses drošībai. To nodrošina sarežģīta sistēma, kas dod iespēju reģistrēt aviācijas un taktiskās raķetes, sekot tām un pārtvert tās ar jūras un sauszemes ieroču sistēmām vai ar pārtvērējiznīcinātāju lidmašīnām. Komandas un kontroles struktūra, kas sekmē gaisa aizsardzību, aptver NATO Pretgaisa aizsardzības sauszemes vidi (NADGE), kurā iekļauta teritorija no Ziemeļnorvēģijas līdz Austrumturcijai, Apvienotās Karalistes Uzlabotu gaisa aizsardzības sauszemes vidi (IUKADGE) un Portugāles Aviācijas vadības un kontroles sistēmu (POACCS). Šīs sistēmas apvieno dažādas novietnes, kas ir aprīkotas ar moderniem radariem, datu apstrādes un izdrukas sistēmām un kas ir savienotas ar modernām digitālajām sakaru ierīcēm. Ieroču sistēmas un komandas un kontroles sistēmas kopā veido tā saukto NATO Integrēto Pretgaisa aizsardzības sistēmu (NATINADS).

Sistēmas pamatprincips ir starpvalstu sadarbība. Tādēļ liela daļa no eksistējošās gaisa aizsardzības struktūras tiek kopīgi finansēta caur NATO Drošības investīciju programmu NSIP (iepriekšējais nosaukums - Infrastruktūras programma), un līdzīgi tiek finansēta nozīmīga pārņēmējsistēmas daļa - Aviācijas Vadības un kontroles sistēma (ACCS). ACCS ir veidota, lai savienotu visu gaisa aizsardzības, gaisa ofensīvu un gaisa atbalsta operāciju taktisko plānošanu, norīkošanu un izpildīšanu. Tādēļ tās darbības sfēra ir daudz plašāka, nekā gaisa aizsardzības joma. Šī sistēma tiek realizēta NATO ACCS Pārvaldes organizācijas (NACMO) uzraudzībā, un dažu nākamo gadu laikā tā nodrošinās sākotnējās operacionālās spējas.

Pēdējo 1980-to gadu laikā agrā brīdinājuma spējas tiks palielinātas ar E-3A NATO Agrās brīdināšanas un vadības spēku gaisā (NAEW&C) flotes aviācijas izveidošanu. Flote pašlaik tiek uzlabota ar modernizācijas programmām, kuras vada NATO AEW&C Programmu pārvaldes organizācija. Šī NATO piederošā un vadībā esošā aviācija, kopā ar Lielbritānijai piederošo un tās vadīto E-3D aviāciju, veido NATO Agrā brīdinājuma spēkus gaisā. Arī Francijas un ASV gaisa spēkiem pieder E-3 aviācija, kas var savstarpēji sadarboties ar NATO gaisa aizsardzības struktūru.

NATO veic pētījumus, kā ātrāk izplatīt agrā brīdinājuma informāciju par Taktisko ballistisko raķešu novietnēm. Turklāt NATO Pretgaisa aizsardzības komiteja (NADC) ir pārstrādājusi Alianses Pretgaisa aizsardzības programmu, kas tagad saucas Alianses Paplašinātā pretgaisa aizsardzības programma. Tajā ir ietverti pasākumi NATO pretgaisa aizsardzības struktūru pielāgošanai, ņemot vērā atšķirīgo drošības situāciju un atbilstošās izmaiņas Alianses krīzes situāciju vadības prasībās. Programma ietver arī starptautiskās apmācības un procedūras, ar kurām novērtēt potenciālo jūras aktīvu piešķiršanu pretgaisa aizsardzībai, kā arī iespējamo viegli transportējamo gaisa aizsardzības elementu pastiprinājumu. Turklāt, tā kā taktiskās raķetes šobrīd ietilpst daudzu valstu ieroču inventārā, Alianse meklē iespējas, kā šādām sistēmām veikt pretpasākumus.

CNAD ietvaros ir uzsākts darbs pie Alianses Sauszemes uzraudzības spēju attīstīšanas, lai papildinātu NATO Agrinās brīdināšanas sistēmas gaisā spējas un lai nodrošinātu efektīvu sistēmu, kas var palīdzēt militārajās operācijās paplašinātās gaisa aizsardzības (piemēram, konvencionālās pretuzbrukumu vienību operācijas), miera uzturēšanas un krīzes vadības kontekstā. Turklāt, pamatojoties uz Padomes apstiprinātu politiku, CNAD organizē mācības par slāņveida raķešu aizsardzību, lai uzsāktu visaptverošās Paplašinātās Pretgaisa aizsardzības programmas aktīvās aizsardzības sadaļu.

CIVILO ĀRKĀRTAS SITUĀCIJU PLĀNOŠANA

NATO Civilo ārkārtas situāciju plānošanas uzdevums ir koordinēt nacionālās plānošanas aktivitātes, lai nodrošinātu vissefektīvāko civilo resursu izmantošanu, kopīgi atbalstot Alianses stratēģiskos mērķus. Civilo ārkārtas situāciju plānošana ir valstisks pienākums, un civilie aktīvi vienmēr paliek valsts kontrolē. Tomēr NATO līmenī valstu nodomi un spējas tiek saskaņotas, lai garantētu, ka darbosies kopīgi izstrādātie plāni un pasākumi un ka būs pieejami nepieciešamie aktīvi. Šie aktīvi ir kuģi, lidmašīnas, vilcieni, medicīniskā aparatūra, komunikācijas iekārtas, katastrofu novēršanas spējas un cita veida civilie resursi.

NATO Civilo ārkārtas situāciju plānošanas galvenie pienākumi norāda uz Alianses galvenajiem drošības uzdevumiem, un tie ir sekojoši: civilais atbalsts militārajām un krīzes novēršanas operācijām, atbalsts nacionālajām varas iestādēm civilās ārkārtas situācijās un civiliedzīvotāju aizsardzība. Vēl bez šiem visaptverošiem uzdevumiem Civilo ārkārtas situāciju plānošanai ir uzticēts nodrošināt civilo aktīvu un aprīkojuma pieejamību un normāla dzīves ritma uzturēšanu ārkārtas situācijās, piemēram, kara laikā, krīzes un katastrofu gadījumos. Aizvien vairāk šis darbs notiek ciešā sadarbībā ar Partnervalstīm, kas aktīvi piedalās Civilo ārkārtas situāciju plānošanā NATO.

Visas šīs darbības saskaņo Neparedzētu gadījumu vecāko amatpersonu plānošanas komiteja (SCEPC), kas atskaitās pašai Ziemeļatlantijas Padomei. SCEPC vismaz divas reizes gadā tiekas plenārsēdē un astoņas reizes gadā - pastāvīgā sesijā. Plenārsēdes priekšsēdētājs ir ģenerālsekretārs, taču praksē šīs sēdes vada ģenerālsekretāra vietnieks Drošības investīciju, loģistikas un civilo ārkārtas situāciju plānošanas jautājumos, turpretī pastāvīgās sesijas vada Civilo ārkārtas situāciju plānošanas direktors. Valstu pārstāvniecība plenārsēžu līmenī tiek organizēta, apvienojot valstisko Civilo ārkārtas situāciju plānošanas organizāciju (kas darbojas valstu galvaspilsētās) vadītājus. Uz pastāvīgām sesijām parasti ierodas valstu delegāciju locekļi NATO galvenajā mītnē, tomēr var piedalīties arī pārstāvji no galvaspilsētām. Lai atspoguļotu Civilo ārkārtas situāciju plānošanas nopietno iesaistīšanos PfP aktivitātēs, divas reizes gadā tiek rīkotas SCEPC plenārsēdes EAPC formātā, kurās var piedalīties visas Partnervalstis, un vismaz četreiz gadā ar Partnervalstīm tiek organizētas pastāvīgās sēdes.

SCEPC vadībā vairākas tehniskās Plānošanas padomes un komitejas apvieno nacionālo valdību un industrijas ekspertus un militāros pārstāvjus, lai koordinētu plānošanu vairākās civilo aktivitāšu jomās:

- Eiropas iekšzemes sauszemes transports
- Okeāna kuģniecība
- Civilā aviācija
- Pārtika un lauksaimniecība
- Industriālā ražošana un piegāde
- Pasta pakalpojumi un telekomunikācijas
- Medicīnas sfēra
- Civilā aizsardzība
- Naftas ražošana un piegāde (lai gan šobrīd tā ir spēkā neesoša).

Šie pārstāvji regulāri tiek un nodrošina ciešu saikni starp NATO politiku un tās īstenošanas līdzekļiem. To darbība tiek atbalstīta ar nelielām un elastīgām darba grupām vai specializētām tehniskajām komitejām.

Vispārējā Civilo ārkārtas situāciju plānošanas vadība gan NATO, gan valstiskajā līmenī atrodas ārlietu ministru rokās, kuri izlemj rīcības prioritātes. Tomēr īpaši plašais Civilo ārkārtas situāciju plānošanas apjoms pieprasa rūpīgu koordināciju un atbalstu no daudzajām valstu ministrijām un nacionālajām aģentūrām, kas tagad ir iesaistījušās Civilo ārkārtas situāciju plānošanā.

Civilo ārkārtas situāciju plānošanas aktivitātes iniciatīvas Partnerattiecības mieram ietvaros

Pamatojoties uz plāniem, kurus Partnervalstis ir individuāli izstrādājušas un apstiprinājušas ar NATO, Alianse un Partneri darbojas kopā, atbalstot savstarpējos nacionālo institūciju demokrātiskās kontroles ideālus, tai skaitā arī bruņotos spēkus, un norāda uz daudzajiem riskiem, ar kuriem jāskaras nācijām un kas ir aprakstīti Alianses Stratēģiskajā koncepcijā. Sabiedrotie un Partnervalstis veic kopīgu plānošanu un apmācības, lai uzlabotu sadarbības spējas, atbalstot Alianses plašo pieeju drošībai. Civilo ārkārtas situāciju plānošana joprojām ir lielākā nemilitārās sadarbības aktivitāšu programma, un tās darbība ir aptvērusi konferences, seminārus, apmācības, treniņu kursus un informācijas apmaiņu. Visas Partnervalstis ir iesaistītas dažāda līmeņa vietējo, reģionālo un nacionālo valdību, kā arī nevalstisko organizāciju ietvaros.

Programma tieši norāda uz Partnerattiecību politiskajiem mērķiem, un šobrīd arvien vairāk koncentrējas uz Partnervalstu konkrētu sadarbību Plānošanas padomju un komiteju darbā. Praktiska iesaistīšanās NATO Civilo ārkārtas situāciju plānošanā palielinās Partnervalstu lomu un veicinās labāku un operacionālāku Partnerattiecību attīstību, kas atbilst ministru un valstu un valdību vadītāju pieņemtajiem lēmumiem.

Tai pašā laikā arī daudzas citas starptautiskas organizācijas piedalās Civilo ārkārtas situāciju plānošanā. To skaitā ir Eiropas Padome, Eiropas Savienība, Starptautiskā Atomenerģijas aģentūra, Starptautiskā Sarkanā Krusta federācija un Sarkanā Pusmēness biedrības (IFRC), Starptautiskā Sarkanā Krusta komiteja (ICRC), Apvienoto Nāciju Organizācijas humāno lietu koordinācijas birojs (UNOCHA), Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija (UNESCO) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu lietās (UNHCR).

Gatavība katastrofām un iedzīvotāju aizsardzība ir daudzās vienojošās PfP Civilo ārkārtas situāciju plānošanas aktivitātes. Vērtība ir pievērsta lavīnām, ķīmiskām katastrofām, zemestrīcēm, plūdiem, kodolkatastrofām un bīstamo kravu pārvadājumiem. Liela daļa no uzskaitītā darba tiek veikta sadarbībā ar UNOCHA un tās projektu par Militārās un civilās aizsardzības aktīvu (MCDA) izmantošanu, sniedzot palīdzību katastrofās.

Atsaucoties uz abpusējo aicinājumu veikt konkrētāku sadarbību katastrofu novēršanā, SCEPC EAPC formātā izstrādāja plānus Eiroatlantijas Katastrofu likvidēšanas spējām, ietverot Eiroatlantijas Katastrofu likvidēšanas koordinācijas centru (EADRCC) un Eiroatlantijas Katastrofu likvidēšanas vienību (EADRU). EAPC ministri 1998. gada maijā apstiprināja EADRCC izveidošanu, un tas tika atvērts nākamajā mēnesī. Centrs ir paveicis vērtīgu darbu, koordinējot starptautisko palīdzību Ukrainas plūdos un Turcijā un Grieķijā notikušajās zemestrīcēs. Tas ir sniedzis nozīmīgu ieguldījumu UNHCR palīdzības operācijās Albānijā un bijušajās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā⁴, kā arī bija nenovērtējams atbalsts, koordinējot humāno palīdzību Kosovas krīzes laikā.

EADRU būs neizsīkstošu iespēju avots, ko veido aktīvi un resursi, kurus valstis varētu būt gatavas piešķirt, atsaucoties uz palīdzības prasībām no katastrofas piemeklētas valsts. Šīs vienības pastāvēšana īpaši palīdzēs atsaucīgas un elastīgas palīdzības attīstībā.

NATO sadarbība ar Krieviju

Šajā jomā NATO-Krievijas sadarbība sākās 1991. gada decembrī, kad Ziemeļatlantijas Padome uzdeva Vecāko amatpersonu Civilo ārkārtas situāciju plānošanas komitejai sniegt palīdzību humānās palīdzības transportēšanas koordinācijai uz toreizējo Padomju Savienību. Turpmāko dažu mēnešu laikā NATO-Krievijas sadarbība humāno aktivitāšu veidā daudzās bijušās Padomju Savienības valstīs nodrošināja stingru pamatu turpmākajām aktivitātēm starp NATO un Krieviju. Sadarbība ir izveidota starp NATO Civilo ārkārtas situāciju plānošanas struktūrām un Krievijas Federācijas Civilās aizsardzības, ārkārtas situāciju dabas katastrofu seku likvidēšanas (Krievijas EMERCOM) ministriju, no kurām abas ir bijušas ievērojamas Apvienoto Nāciju Organizācijas Humanitāro lietu koordinācijas biroja un tā MCDA Projekta atbalstītājas. Šajā jomā 1992. gada decembrī NATO galvenajā mītnē notika pirmā konference. Kopš šīs reizes gan NATO, gan Krievija ir uzsākusi vērā ņemamu darbības turpināšanu.

4 Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

1996. gada 20. martā Maskavā Krievijas EMERCOM un NATO parakstīja Vienošanās memorandu par Civilo ārkārtas situāciju plānošanu un gatavību katastrofās. Tas liek abām pusēm apņemties pastiprināt to centienus praktiskā sadarbībā un atbalstu tai un abpusējai palīdzībai katastrofu gatavības un novēršanas pasākumos. Abas puses šobrīd apspriež sadarbības priekšlikumus, sniedzot palīdzību UNOCHA operācijām smagu katastrofu gadījumos.

1997. gadā no 22. līdz 23. aprīlim iniciatīvas Partnerattiecību mieram (PfP) ietvaros tika organizēts augsta līmeņa Civilo ārkārtas situāciju plānošanas simpozijs par "Grūtajiem humānajiem uzdevumiem nākošajā gadsimtā", ko vadīja Krievijas EMERCOM. Šis pasākums notika vienlaikus ar SCEPC Sadarbības partneru Plenārsēdi (kas notika Maskavā no 24. līdz 25. aprīlim), kas bija pirmais gadījums, kad SCEPC Simpozijs tiek rīkots ārpus NATO valsts. Šī bija arī pirmā reize, kad NATO Vecāko amatpersonu komiteja noturēja oficiālu sanākumi Krievijas Federācijā.

Pēc Savstarpējo attiecību, sadarbības un drošības Pamataкта parakstīšanas starp NATO un Krievijas Federāciju 1997. gada 27. maijā, Parīzē un NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes (PJC) dibināšanas tika izveidota Civilo ārkārtas situāciju gatavības un katastrofu novēršanas ekspertu grupa, kas noteica tālākās darbības sfēras. Grupa pārrauga NATO-Krievijas Vienošanās memoranda realizāciju. PJC Eksperimentālais projekts par "Satelīta tehnoloģijas izmantošanu katastrofu mēdzmentā" ir viens no piemēriem turpmākai darbībai, kas uzsākta kopš grupas izveides.

NATO sadarbība ar Ukrainu

NATO-Ukrainas sadarbība Civilo ārkārtas situāciju plānošanā sākās 1995. gadā pēc milzīgām lietusgāzēm un sekojošiem Oudas un Doņecas upju plūdiem Austrumukrainā. Plūdi sabojāja vai daļēji iznīcināja notekudeņu iekārtas Harkovas pilsētā, kā rezultātā pilsētā, kurā dzīvo aptuveni divi miljoni iedzīvotāju, notika spēcīga ūdenskrātuvju saindēšana. Lai pārvarētu šīs problēmas, NATO Civilo ārkārtas situāciju plānošanas direktorāts koordinēja palīdzību no NATO un Partnervalstīm.

1996. gadā Ukrainā tika organizēta pirmā Civilās ārkārtas situāciju plānošanas padomes sanāksme ārpus NATO. Kopā ar "Karpātu drošība '96" apmācībām Ļvovā NATO Civilās aizsardzības komiteja ar Sadarbības partneriem sarīkoja sanākumi. Veiksmīga sadarbība starp NATO Civilo ārkārtas situāciju plānošanas direktorātu un Ministriju, kas atbild par Ārkārtas situācijām un iedzīvotāju aizsardzību no Černobiļas katastrofas sekām, radīja priekšnoteikumus semināram par "Aeromedicīnisko evakuāciju un

glābšanas operācijām ārkārtas situācijās", kas notika 1997. gada septembrī Kijevā.

Sadarbība Civilo ārkārtas situāciju plānošanas un katastrofu gatavības sfērā ir galvenais elements NATO-Ukrainas hartā, kas tika parakstīta Madridē 1997. gada jūlijā. 1997. gada 16. decembrī šajā jautājumā ar NATO tika parakstīts Vienošanās memorands.

MOU mērķis ir uzlabot spējas civilo ārkārtas situāciju gatavības un katastrofu menedžmenta jomā, kā arī tālāk paplašināt pozitīvo sadarbību starp pusēm. Tādēļ MOU galveno uzmanību pievērš savstarpējo interešu sfērām, ieskaitot reģionālo katastrofu sagatavotību un ārkārtas situāciju menedžmentu, civili-militāro sadarbību, transportu, aeromedicīniskiem evakuācijas pasākumiem un vispārējo reaģēšanas spēju uzlabošanu kodolkatastrofu gadījumā.

SADARBĪBA ZINĀTNES JOMĀ

Zinātnes programmas aktivitātes

Jautājums par zinātnisko sadarbību NATO ietvaros iekļauts NATO Zinātnes komitejas pienākumu sarakstā. Zinātnes komiteja ir atbildīga par NATO Zinātnes programmu, saskaņā ar kuru iespējams saņemt atbalstu sadarbībai civilās zinātnes jomā starp NATO valsts un NATO EAPC Partnervalstu zinātniekiem.

Zinātnes programma ir veidota no četrām apakšprogrammām, kuras ietver sadarbības atbalsta mehānismu daudzveidību dažādu mērķu sasniegšanai:

Zinātnes apvienība: Zinātnes apvienības apakšprogrammas mērķis ir sagatavoties tālākai nākotnei, izglītojot jaunus zinātniekus. Apvienība tiek vadīta decentralizēti, un tā piedāvā Partnervalstu zinātniekiem iespējas turpināt studijas vai nodoties pētniecībai, noteiktu laiku pavadot kādā NATO valstī vai otrādi.

Zinātnes un tehnoloģijas sadarbības programma: Šīs apakšprogrammas mērķis ir uzsākt sadarbību un izveidot noturīgus personīgos sakarus starp NATO un Partneru vai Vidusjūras baseina dialoga valstu zinātniekiem. Atbalsts tiek piedāvāts Sadarbības savienojumu stipendijām (CLG) un Ekspertu vizītēm (EV), lai finansētu sadarbību pētniecības projektos un rastu finansējumu augsta līmeņa pasniedzēju Progresīvo studiju institūtu (ASI) un intensīva garīgā darba Progresīvās pētniecības semināru (ARW) organizācijai.

Visām šīm zinātniskajām jomām ir tiesības uz šajā apakšprogrammā ietverto atbalstu, un individuālo personu iesniegumus zinātniskajai kopienai izskata Fizikas un inženierzinātņu un tehnoloģijas (PST), Dzīvības, zinātnes un tehnoloģijas (LST), Vides un zemes zinātņu un tehnoloģijas (EST), kā arī ar drošību saistītu civilo zinātņu un tehnoloģiju (SST) konsultatīvās speciālistu grupas.

Pētniecības infrastruktūras atbalsts: Šīs apakšprogrammas mērķis ir sniegt atbalstu Partnervalstīm, veidojot to pētniecības programmu organizāciju un radot nepieciešamo pamata infrastruktūru. Atšķirībā no iepriekšējo apakšprogrammu kopīgā rakstura šajā gadījumā NATO sniedz atbalstu Partnervalstīm. Dažādas aktivitātes ir uzsāktas, lai rastu atbalstu divās sfērās - 1) Datoru tīkls un 2) Zinātnes un tehnoloģijas politika un organizācija.

Zinātne mieram: Apakšprogrammas uzdevums ir stiprināt pētniecību, lai sekmētu industriālās aktivitātes vai rastu risinājumu vides problēmām Partnervalstīs. Tā apvieno pētniecības laboratoriju, industrijas vai patērētāju pakalpojumu zinātniekus no NATO un Partnervalstīm no trīs līdz piecu gadu ilgu praktisku R&D projektu darbā.

NATO zinātniskā sadarbība ir sākusies ar 1956. gada Triju NATO valstu nemilitārās sadarbības komitejas rekomendācijām. Šī "Triju gudro vīru" komiteja, ko veidoja ārlietu ministri Lange (Norvēģija), Martino (Itālija) un Pīrsons [Pearson] (Kanāda), konstatēja, ka progress zinātnē un tehnoloģijā Atlantijas kopienai nākotnē ir tik ļoti nepieciešams, ka NATO dalībvalstīm jānodrošina, ka tiks izvērtēta jebkuru rezultātīvu sadarbību iespēja. Atzīstot vēlāk izveidoto Zinātnes un tehniskās sadarbības īpašās komisijas ziņojumu, Alianses valdību vadītāji 1957. gada decembra sanāksmē apstiprināja NATO Zinātnes komitejas izveidi. Zinātnes komiteja pirmo reizi sanāca kopā 1958. gada martā.

Zinātnes programma attīstījās vairāk nekā trīsdesmit gadu laikā, balstoties uz diviem zinātniskās izcilības pīlāriem un Alianses solidaritāti, un no paša sākuma bija radīta, lai atbalstītu sadarbību starp individuāliem zinātniekiem NATO valstīs, nevis tikai finansētu pētniecības darbu vai institūcijas. Pēdējo gadu laikā Programma ir izveidojusi daudz lielākas iespējas sadarbībai ar NATO Partneriem Eiroatlantijas Partnerattiecību padomē. 1999. gada sākumā Programma tika pilnībā pārveidota, lai nodrošinātu palīdzību tikai sadarbībai starp NATO valstu un NATO Partnervalstu zinātniekiem vai Kopējās zinātnes un tehnoloģijas apakšprogrammas aktivitātēm Vidusjūras dialoga valstīm. Sadarbība tikai starp NATO valsts zinātniekiem vairs netiek atbalstīta.

Šobrīd katru gadu aptuveni 10000 zinātnieku no NATO un Partnervalstīm piedalās NATO Zinātnes programmā kā stipendiāti vai

sanāksmju dalībnieki, vai kā šķīrējtiesneši un Konsultatīvās ekspertu grupas locekļi. Daži no daudzveidīgajiem uzturētajiem tematiem ir šādi: "Industriālo minerālu pētniecība Albānijas ofiolīta kompleksos" (Vides CLG - Albānija un Apvienotā Karaliste); "Kalcija un raidītāju ievadīšana limfvados" (Dzīvības zinātnes CLG - Krievija un Dānija); "Magnētisma pieaugums jaunajās zvaigznēs" (Fizikas CLG - Uzbekistāna, Kazahstāna, Armēnija, Francija, ASV un Vācija); "Lielgabalu un raķešu degvielu izmantošana komerciālajās sprāgstvielās" (Ar drošību saistītās civilās zinātnes ARW - Krievija, ASV); "Zinātniskie jautājumi par videi draudzīgu materiālu izmantošanas un piesārņošanas realizāciju" (Vides ASI - Ukraina un ASV)⁵.

Zinātnes komiteja tiekas trīs reizes gadā, kā arī reizi gadā ar Partnervalstīm Eiroatlantijas Partnerattiecību padomē. Komitejas darbā, novērtējot un atlasot pieteikumus atbalstam, piedalās arī Konsultatīvās ekspertu grupas, kuru locekļus nozīmē Komiteja no NATO un Partnervalstu zinātnieku vidus.

NATO sadarbība ar Krieviju

NATO-Krievijas Pamataakta nolikumu vadībā 1998. gada maijā Luksemburgā NATO un Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome ministru līmeņa sanāksmē parakstīja Vienošanās memorandu par Zinātnisko un tehnoloģisko sadarbību starp NATO un Krievijas Federācijas Zinātnes un tehnoloģijas ministriju. Memoranda mērķi ir sekojoši: (a) iedrošināt un veicināt sadarbību zinātnes un tehnoloģijas jomā starp NATO un Krievijas Federāciju abpusēju interešu sfērās, un (b) attīstīt zinātnisko pētniecību un organizēt pasākumus, kas turpina zinātnes un tehnoloģijas progresu.

Memorands sekmē NATO-Krievijas Kopējās zinātniskās un tehnoloģiskās sadarbības komitejas (JSTC) izveidošanu, kura savu darbību veic Apvienotās pastāvīgās padomes vadībā. Ir paredzēts, ka komiteja rīko sanāksmes vienreiz gadā, pārmaiņus - Krievijas Federācijā un NATO galvenajā mītnē.

1998. gada novembrī notika pirmā JSTC sanāksme, kuras laikā komiteja noteica trīs sadarbības jomas Vienošanās memoranda ietvaros: plazmas fizikas, augu biotehnoloģijas un katastrofu paredzēšanas un novēršanas sfērās.

5 CLG: Sadarbības savienojumu stipendija

ARW: Progresīvās pētniecības seminārs

ASI: Progresīvo studiju institūts

NATO sadarbība ar Ukrainu

1991. gadā NATO Zinātnes programmas ietvaros sākās sadarbība ar Ukrainu, un tā tiek pastiprināta, balstoties uz NATO-Ukrainas hartas nosacījumiem. Vēstuļu apmaiņa starp Ukrainas un NATO oficiālajiem pārstāvjiem noveda pie speciālās NATO-Ukrainas Zinātniskās sadarbības darba grupas izveides. Šī darba grupa novērtēs Ukrainas zinātnieku līmeni dalībai NATO Zinātnes programmā un izvērtēs veidus, kā sekmēt plašāku dalību.

Sadarbība Vidusjūras dialoga ietvaros

NATO Zinātnes komiteja īsteno arī īpašu iniciatīvu ar Vidusjūras dialoga valstīm. Zinātnieki no Vidusjūras dialoga valstīm kopā ar NATO valstu kolēģiem tagad var gatavot iesniegumus ar lūgumiem pēc atbalsta Sadarbības savienojumu stipendiju, ekspertu vizīšu, Progresīvo studiju institūtu un Progresīvās pētniecības semināru veidā. Īpaša uzmanība tiek pievērsta tam, lai noteiktu reģionālo interešu tematus starp Vidusjūras dialoga valstīm un lai iedrošinātu īstenot zinātnisko sadarbību šajā reģionā.

VIDE UN SABIEDRĪBA

CCMS - Mūsdienu sabiedrības uzdevumi

Ar sarežģītiem uzdevumiem vides aizsardzības jomā, ar kuriem sastopas starptautiskā kopiena, Alianse iepazinās 1969. gadā, kad tika izveidota Mūsdienu sabiedrības uzdevumu komiteja (CCMS) ar mērķi reaģēt uz vides jautājumu problēmām. Ar šīs komitejas atbalstu dalībvalstis ir piedalījušās vairākās iniciatīvās, lai izmantotu Alianses piedāvātās iespējas, sadarbojoties to problēmu risināšanā, kas ietekmē vidi un dzīves kvalitāti.

Komitejas aizbildniecībā ir uzsākti projekti tādās jomās kā vides piesārņošana, troksnis, pilsētas dzīves problēmas, enerģija un cilvēku veselība, bet jo īpaši ar aizsardzību saistītos vides jautājumos. Kā piemērus tam var minēt Eksperimentālās apmācības par bijušo militāro zemju atkārtotas izmantošanas vides aspektiem, palīdzot Partnervalstīm pārveidot bijušās militārās bāzes, lai tās varētu izmantot civiliem mērķiem; Vides drošības jautājumi starptautiskā kontekstā; Vides menedžmenta sistēmas militārajā sektorā; Tīri produkti un tehnoloģiskie procesi; Krasta lagūnu ekosistēmu veidošana ilgstošam menedžmentam; un Vides ietekmes faktoru izvērtēšana.

Komiteja nodrošina unikālu forumu, lai NATO un EAPC Partnervalstis dalītos zināšanās un pieredzē par sociālās un vides jomas tehniskiem, zinātniskiem un politikas aspektiem kā civilajos, tā arī militārajos sektoros. Komitejas darbība tiek realizēta decentralizēti ar valstu brīvprātīgu dalību eksperimentālās mācībās, projektos, konferencēs un semināros, kurus finansē katra valsts pati. Daļu CCMS finansējuma nodrošina NATO Civilais budžets, piešķirot dotācijas, kas dod iespēju ekspertiem piedalīties CCMS aktivitātēs.

Katrā no iepriekš minētajiem projektiem viena vai vairākas valstis piesakās uzņemties vadītāja lomu, kuram jāuzņemas atbildība par darba plānošanu un finansēšanu, darba izpildes koordinēšanu, vajadzīgo ziņojumu sastādīšanu un sekojošo pasākumu nodrošināšanu. Kopš 1993. gada eksperimentālo studiju direktora vietnieka lomu varēja pildīt arī Partnervalsts, strādājot kopā ar direktora vietnieku no NATO valsts. Projektā jāpiedalās vismaz divām citām Alianses valstīm.

Kopš 1996. gada Komiteja ir ieviesusi jaunus sadarbības veidus CCMS Programmas ietvaros. Tie ir ad hoc 6-18 mēnešu projekti, kas veltīti konkrētai tematikai; un semināri, lai izplatītu informāciju noteiktās jomās. Šajā sakarībā pašreiz tiek īstenoti divi projekti: "Integrētās Krasta zonas pārvaldes programmas attīstība (INCOM), veicot krasta un sēkļu kontroli un modelēšanu Melnajā jūrā" un "Militārās infrastruktūras stabila izveide".

Pamatojoties uz EAPC Rīcības plānu 2000.-2002. gadam, Mūsdienu sabiedrības uzdevumu komiteja paplašina savu darbību ar kopīgām sanāksmēm, kurās piedalās NATO Partnervalstis, un ar semināriem par vides jautājumiem, kas saistīti ar aizsardzību, kā arī ar jaunām eksperimentālajām mācībām par tematiku, kas tieši interesē Partnervalstis. Labs piemērs tam ir divas vides konferences, kuras sponsorēja CCMS 1999. gadā: pirmā - EAPC Rīcības plāna ietvaros par "Gruzijas naftas cauruļvadu līnijām vides drošības kontekstā" (Tbilisi, Gruzija, 1999. gada oktobris) un otrā - NATO-Ukrainas hartas ietvaros par "ekoloģiskām problēmām Melnajā un Azovas jūrā aizsardzības aktivitāšu dēļ" (Sevastopole, Ukraina, 1999. gada oktobris).

CCMS sanāksmes EAPC formātā tiek rīkotas katru gadu. Ir uzsāktas vai joprojām apspriestas šādas aktivitātes: eksperimentālais pētījums par metodoloģiju, kā attīrīt piesārņotās agrākās militārās bāzes; vides menedžments militārajā sektorā; vides drošība; darbs pie aizsardzības, vides un ekonomikas jautājumu savstarpējām attiecībām, kas organizēts, lai izstrādātu drošas vides programmas bruņoto spēku operācijām gan Aliansē, gan arī Partnervalstīs.

NATO sadarbība ar Krieviju

Starp Krievijas Federāciju un NATO tiek sagatavots Vienošanās memorands par Vides aizsardzību.

NATO sadarbība ar Ukrainu

Pamatojoties uz NATO-Ukrainas hartas nolikumiem, CCMS ietvaros tiek veikta sadarbība ar Ukrainu, un tā ir saistīta galvenokārt ar aizsardzību saistītām vides problēmām.

Sadarbība Vidusjūras dialoga ietvaros

Vidusjūras valstis tiek aicinātas piedalīties Mūsdienu sabiedrības problēmu komitejas rīkotos projektos.

Kopšio fondu principi

Izstrāžu sadarbība

Civilais budžets

Militārais budžets

NATO Drošības investīciju programma (NSIP)

Resursu pārvalde

Finansu pārvalde

Finansu kontrole

KOPĒJO FONDU RESURSI: NATO BUDŽETS UN FINANŠU PĀRVALDE

KOPĒJO FONDU PRINCIPI

9. NODAĻA

KOPĒJO FONDU RESURSI: NATO BUDŽETS UN FINANŠU PĀRVALDE

Kopējo fondu principi

Izmaksu sadalīšana

Civilais budžets

Militārais budžets

NATO Drošības investīciju programma (NSIP)

Resursu pārvalde

Finansu pārvalde

Finansu kontrole

KOPĚJO FONDU RESURSŮ
NATO BUDŽETS UN FINANŠNÍ PŘÍVALE

Kopějo fondu příjmy

zemskou sadržana

Čivkás budžet

Minimální budžet

NATO Búdžet investiční programů (NIP)

Resursu přívala

Finansu přívala

Finansu kontrola

KOPĒJO FONDU RESURSI: NATO BUDŽETS UN FINANSU PĀRVALDE

KOPĒJO FONDU PRINCIPI

NATO ir starpvaldību organizācija, kurai atsevišķas valstis piešķir nepieciešamos resursus, lai tā spētu pildīt ikdienas funkcijas, un nodrošina to ar nepieciešamo aprīkojumu, kas nepieciešams konsultācijām, lēmumu pieņemšanai, kā arī izrietošā darbības plāna, par ko panākta vienošanās, un darbību īstenošanu. Tā darbojas kā politiska Alianse, kas tiek atbalstīta ar būtiskām militārām struktūrām, kuras nodrošina dalībvalstu kopēju aizsardzību, sadarbību ar NATO Partnervalstīm un Alianses miera uzturēšanas politikas un citu uzdevumu izpildi.

Militārajā kontekstā, nodalot ierobežotu skaitu pastāvīgus štābus un nelielus pastāvīgās gatavības spēkus, lielāka daļa militāro spēku un aktīvu pieder NATO dalībvalstīm, un šie spēki atrodas valstiskās komandķēdes un kontroles pakļautībā līdz brīdim, kad daļa vai visi šie spēki, atkarībā no valsts situācijas, var tikt nodoti NATO ar mērķi uzņemties specifiskus militāros uzdevumus. Tādējādi NATO valstu spēki, kas ir nodoti Stabilizācijas spēkiem, ko vada NATO Bosnijā-Hercegovinā (SFOR), un Kosovos spēkiem (KFOR), ir uz laiku nodoti NATO, lai tiktu izpildīts Alianses mandāts, bet šo spēku apmācību, aprīkojumu nodrošina un finansē individuālie dalībvalstu aizsardzības budžeti.

Lai atvieglotu konsultācijas un kopēju lēmumu pieņemšanu Alianses ietvaros, katra dalībvalsts uztur diplomātisku un militāru pārstāvniecību NATO galvenajā mītnē, kā arī civilu un/vai militāru pārstāvniecību dažādu NATO aģentūru un militāro komandstruktūru galvenajās mītnēs. Uzturēšanas, kā arī valstu delegāciju un militāro misiju personāla izmaksas arī ir katras valstu atbildība, un tā tiek finansēta saskaņā ar katras valsts atšķirīgajiem grāmatvedības principiem un vispārpieņemto praksi.

Divi iepriekš minētie piemēri - izdevumi militāro spēku uzturēšanai un civilo un militāro pārstāvniecību izdevumi dažādos Alianses forumos - ir tādi, kuri būtu jāņem vērā jebkurā analizē par kopējām katras valsts izmaksām tās dalībai NATO struktūrā. Šādi izdevumi būtu kompensējami, veicot līdzīgu analīzi par ekonomiskajiem ieguvumiem, ko katra dalībvalsts ir ieguvusi no savas dalības Aliansē.

Tomēr loģiskais pamats dalībai NATO ir daudz plašāks par finansu ienākumu un izdevumu bilances apskatu, kas pamatojas uz iepriekš minēto izskaidrojumu, un tas ietver politiskos, ekonomiskos, zinātnes, tehnoloģiskos,

kultūras un citus faktorus, kurus ir grūti pārvērst finansu ieguvumos. Turklāt, lai nonāktu pie vērā ņemamiem slēdzieniem, katrai dalībvalstij aprēķinos būtu jāietver tādi izdevumi, kas tai būtu jāsedz laika gaitā, veidojot plānu par tās nacionālo drošību vienai pašai vai kādu citu, alternatīvu starptautisku sadarbību ietvaros.

Šīs nodaļas uzdevums nav mēģināt veikt jebkādus šādus teorētiskus aprēķinus, kas paliek katras valsts kompetencē atbilstoši tās procedūrām un praksei. Šīs nodaļas mērķis drīzāk ir aprakstīt kopējo fondu un izmaksu dalīšanas principus, kas tiek izmantoti Alianses ietvaros, un galvenos izmantotos budžetus, lai vadītu Alianses finansiālos resursus. Kopā ņemot, šie izdevumi sastāda mazāk nekā pusprocenta no kopējiem NATO valstu aizsardzības izdevumiem (skatīt 3. tabulu).

Būtiska NATO fondu daļa tiek piešķirta izdevumiem, kas ir visu dalībvalstu interesēs. Kopējo fondu struktūra ir dažāda un decentralizēta. Dažu starpvalstu sadarbības aktivitātēs, kas saistītas ar zinātni, attīstību, ražošanu un loģistikas atbalstu, neiesaistās visas dalībvalstis, un dažreiz tajās var iesaistīties tikai dažas dalībvalstis. Šīs aktivitātes, no kurām lielāko daļu vada NATO Ražošanas un loģistikas organizācijas, ir NATO vispārējā finansējuma un audita reglamentu subjekti, bet pamatā darbojas virtuālā autonomijā saskaņā ar līgumiem, ko nosaka Ziemeļatlantijas Padome. Tālāk uz tiem ir izdarīta atsauce (skatīt Finanšu pārvaldi).

Tādējādi NATO fondi, ar dažiem izņēmumiem, netiek lietoti militāro spēku vai fizisku militāru līdzekļu, kā kuģu, zemūdeņu, lidmašīnu, tanku, artilērijas vai ieroču sistēmu iegādei. Militāro personu un attiecīgo materiālu apgāde ir Alianses dalībvalstu atbildība, kas saglabā arī finansiālu atbildību par veiktajām iegādēm. Nozīmīgs izņēmums ir NATO Agrīnās Brīdināšanas Spēki Gaisā un Kontroles spēki - kopīgi iegādātu ar radaru aprīkotu lidmašīnu flote, kas kopīgi pieder dalībvalstīm un kas to kopīgi uztur un vada un kas atrodas NATO Spēku komandiera, kurš pakļauts NATO Stratēģiskajiem komandieriem, operacionālās komandķēdes pakļautībā un kontrolē. NATO arī finansē investīcijas, kas vērstas uz kolektīvām prasībām, kā gaisa aizsardzība, komandķēdes un kontroles sistēmas un vispārējās Alianses komunikāciju sistēmas, kuras nevar tikt plānotas, ļaujoties tikai uz vienas valsts atbildību tās piegādāt. Šādas investīcijas ir nepieciešams uzturēt, atjaunot un galu galā nomainīt saskaņā ar mainīgajām prasībām un tehnoloģijas attīstību, un nepieciešamie izdevumi sastāda ievērojamu NATO piešķirto fondu daļu.

Process, lai atrastu un saņemtu atbalstu noteikta projekta kopējam fondam, sākas ar vajadzības pēc attiecīgajiem izdevumiem noskaidrošanu un atzīšanu, un ar apņemšanos, ka nav saprātīgi šādus izdevumus piemērot tikai vienai valstij un šie izdevumi kalpos visu to valstu interesēs, kuras būs devušas ieguldījumu. Prasībām ir jābūt pienācīgi izstrādātām, paziņotām un atzītām,

un šajā procesa posmā ir nepieciešama valstisko un starptautisko administratīvo procesu kompleksa sadarbība. Tad, kad ir panākta prasības atzīšana, ir jānovērtē prasības pēc izdevumiem piemērotība kopējās finansēšanas principiem, kas notiek katrai dalībvalstij finansējot noteiktu daļu. Nosakot, vai prasība ir piemērojama kopējam finansējumam, tiek ņemta vērā visu to dalībvalstu vienprātība, kurām būtu jāsniedz atbalsts šādiem izdevumiem.

Kopš Alianses izveidošanas laika gaitā pieaugošā šo principu pielietošana ir veicinājusi kompleksu noteikumu izstrādāšanu, ietverot integrēto vai daļējo finansējuma atbalsta mērogu, un vairāku izmaksu daļu izslēgšanu, piemēram, valstiskos vai vietējos nodokļus. Cits nozīmīgs un, iespējams, pārsteidzošs izmaksu sadalījums, kas izveidots kopš NATO dibināšanas, ir atalgojums militārajam personālam, kas kalpo NATO galvenajā mītnē vai jebkurā citā starptautiskajā štābā un veido daļu no Alianses militārās struktūras. Šis izmaksas sedz to valstu valdības, kas nosūta attiecīgās personas. Aptuveni 15000 militārās personas pastāvīgi ir nozīmētas starptautiskajos štābos, un visas šīs personas saņem atalgojumu no savu valstu valdībām. Atalgojums Starptautiskā civilā štāba darbiniekiem NATO galvenajā mītnē Briselē un NATO militārajos štābos tiek finansēts no NATO kopējā fonda civilā un militārā budžeta. Ar NATO saistīto fondu nozīmīgākās izmaksu jomas ir pakļautas noteiktām konvencijām, kuras ir atzinušas visas dalībvalstis.

Kopējo fondu kritēriji tiek pakļauti regulāram pārskatam un izmaiņas var tikt ieviestas jaunu apstākļu rezultātā, piemēram, nepieciešamība izveidot skaidru definīciju tām NATO miera uzturēšanas izdevumu daļām, kam būtu jāpiemēro starptautisks budžets, un tām daļām, kas būtu finansējamas no dalībvalstu nacionālajiem budžetiem. Citas izmaiņas esošajās konvencijās, kas saistītas ar kopējiem fondiem, var tikt veiktas, pamatojoties uz organizatorisku vai tehnoloģisku attīstību vai vienkārši tāpēc, ka pastāv nepieciešamība kontrolēt izmaksas, lai tiktu sasniegtas prasības noteiktu specifisku fondu ierobežojumos. Par spīti šīm grūtībām kopējo fondu princips, pamatojoties uz vienprātības principa, turpina būt fundamentāla Alianses darba daļa. To turpina uzturēt visas dalībvalstis un var tikt uztverts kā apstiprinājums dalībvalstu politiskajai uzticībai NATO un to politiskajai solidaritātei, kas ir NATO apstiprinātās politikas īstenošanas raksturīga iezīme.

IZMAKSU SADALĪŠANA

Vispārējs nosacījums ir tāds, ka visas dalībvalstis piedalās to izdevumu finansēšanā, kas ir atzīti kā kopēji izdevumi. Tādēļ visas dalībvalstis dod ieguldījumu Starptautiskā štāba, Starptautiskā Militārā štāba un Militārās

komitejas agentūru izdevumu finansēšanā un atbalsta kopējā finansējuma jomas Miera atbalsta operācijās un iniciatīvas Partnerattiecības mieram aktivitātes. Tomēr NATO Agrīnās brīdināšanas spēku gaisā un Kontroles spēku izdevumus finansē 13 valstis, kuras piedalās attiecīgajos spēkos. Izdevumi, kas saistās ar citām daļām vai vienībām starptautiskās militārās struktūras ietvaros, un izdevumi NATO Drošības investīciju programmas ietvaros tiek dalīti saskaņā ar valsts dalības veidu NATO integrētās komandstruktūras elementos.

Ar konvenciju, kurā ietverta izmaksu dalījuma formula un noteikts katras dalībvalsts ieguldījums, ir paredzēts noteikt katras valsts "maksāšanas spēju". Tomēr piemērotās formulas princips ir vienlīdz politisks, kā ekonomisks. Civilajam un militārajam budžetam un NATO Drošības investīciju programmai piemērotās formulas principi sākotnēji tika apspriesti 50-to gadu sākumā. Šie principi pēc tam ir pielāgoti, lielā mērā proporcionāli, lai tie atspoguļotu jaunu dalībvalstu iestāšanos un dažādo dalības pakāpi integrētās komandstruktūras izkārtojumos. Tādējādi to attiecības ar pašreizējiem relatīvās ekonomiskās spēju mēru sistēmas rādītājiem, kā IKP kapacitāte vai pirktpējas paritāte, ir neprecīzas.

Pašreizējais civilais budžets tiek finansēts 19 valstu formulas ietvaros. Militārā budžeta lielākā daļa, kas aptver starptautisko militāro struktūru, tiek finansēta, izmantojot nedaudz atšķirīgu 19 valstu formulu un divas 18 valstu formulas. NATO Drošības investīciju programma tiek finansēta līdzīgi ar divām atšķirīgām 19 un 18 valstu izdevumu dalīšanas formulām. Militārā budžeta daļa, kas finansē NATO Agrīnās brīdināšanas sistēmas gaisā un Kontroles spēkus, tiek vadīta ar 13 valstu un 14 valstu formulu, kas atspoguļo industriālo/kommerciālo izdevumu dalīšanas izkārtojuma orientāciju attiecīgām iegādes organizācijām (NAMPO) (skatīt 14. nodaļu).

1. un 2. tabula parāda dalībvalstu izdevumu dalīšanas pakāpi civilā un militārā budžetu ietvaros un NATO Drošības investīciju programmas ietvaros.

CIVILAIS BUDŽETS

Civilais budžets tiek izveidots un realizēts Civilās budžeta komitejas uzraudzībā, un šo budžetu galvenokārt veido dalībvalstu Ārlietu ministrijām piešķirtie līdzekļi. Šī budžeta līdzekļi sedz Starptautiskā štāba izdevumus, kas atrodas NATO galvenajā mītnē Briselē; noteiktas iepriekš apstiprinātas civilās programmas un aktivitātes; kā arī celtniecību, esošo telpu tekošos izdevumus un uzturēšanu, ieskaitot personāla izdevumus, kas saistīti ar konferenču servisu nodrošināšanu visām NATO komitejām un tām pakļautajām grupām, drošības pakalpojumus utt. Pēdējo gadu laikā pieaugoša budžeta

līdzekļu daļa tiek atvēlēta, lai finansētu aktivitātes Partnervalstīs. Kopējais apstiprinātais budžets 2000. gadam sasniedza aptuveni 133 miljonus ASV dolāru¹. Personāla izdevumi aptvēra aptuveni 61 procentu (80 miljonus ASV dolāru). Speciālo programmu izmaksas tādām programmām kā NATO Zinātnes programma vai informācijas aktivitātēm patērē aptuveni 26 procentus (35 miljonus ASV dolāru). Bilances starpība (13 procenti vai aptuveni 18 miljoni ASV dolāru) sedz citas operacionālās un kapitālās izmaksas.

MILITĀRAIS BUDŽETS

Militārais budžets, ko sastāda un izpilda Militārās budžeta komitejas uzraudzībā, lielākoties tiek finansēts no Aizsardzības ministriju līdzekļiem. Šis budžets sedz operacionālās un uzturēšanas izmaksas un, izņemot galvenos celtniecības darbus un sistēmu investīcijas, ko finansē NATO Drošības investīciju programma, starptautiskās militārās struktūras kapitālos izdevumus. Šie izdevumi ietver Militāro komiteju, Starptautisko Militāro štābu un ar to asociētās aģentūras, divas NATO Stratēģiskās komandstruktūras (ACE un ACLANT) un ar tām asociētās komandas, kontroles un informācijas sistēmas, pētniecības un attīstības aģentūras, sagādes un loģistikas aģentūras, kā arī NATO Agrīnās brīdināšanas sistēmu gaisā un Kontroles spēkus.

Pašlaik no šī budžeta līdzekļiem tiek segtas NATO miera uzturēšanas aktivitāšu komandējošo struktūru operacionālās izmaksas Bosnijā-Hercegovinā un Kosovā. Kopējais apstiprinātais budžets 2000. gadam sasniedz aptuveni 751,5 miljonus ASV dolāru. Jāatzīmē, ka šis skaitlis neietver ļoti ievērojamus asignējumus militārā personāla izdevumu segšanai, kurus sedz attiecīgās valstis. No kopējo fondu summas misiju operacionālās un uzturēšanas izdevumi absorbē aptuveni 43 procentus vai 323 miljonus ASV dolāru; civilā personāla izdevumi - aptuveni 30 procentus vai 225 miljonus ASV dolāru; vispārējās administratīvās izmaksas sastāda aptuveni 22 procentus vai 166 miljonus ASV dolāru; kā arī kapitālās investīcijas - aptuveni 5 procentu apjomā vai 37,5 miljoni ASV dolāru.

NATO DROŠĪBAS INVESTĪCIJU PROGRAMMA (NSIP)

NATO Drošības investīciju programma tiek realizēta Infrastruktūras komitejas tiešā uzraudzībā, un tās gadskārtējo ieguldījumu griestus nosaka

¹ Ir jāievēro zināma piesardzība, salīdzinot skaitļus, kas doti šajā nodaļā, ar skaitļiem, kas publicēti iepriekšējos Rokasgrāmatas izdevumos. Izmaiņu iemesls var būt mainīgais dolāra kurss.

Ziemeļatlantijas Padome. Ieguldījumu griesti, par kuriem tika panākta vienošanās 2000. gadā, sasniedza aptuveni 688 miljonu ASV dolāru ekvivalentu. Programma finansē iekārtu un aparāturu nodrošinājumu, kas nepieciešams, lai atbalstītu NATO Stratēģiskās komandstruktūras, kas atzītas par ārkārtējām individuālo dalībvalstu nacionālās aizsardzības prasībām. Investīcijas ietver tādas iekārtas un aparāturu kā komunikācijas un informācijas sistēmas, radarus, militāros štābus, lidlaukus, degvielas cauruļvadus un krātuves, ostas un navigācijas sistēmas. Tāpat kā militārā budžeta gadījumā, NSIP Programma arī apmierina atbilstošus pieprasījumus miera uzturēšanas operāciju vajadzībām, kā SFOR un KFOR, ieskaitot komunikācijas, informācijas sistēmas, vietējo štābu aparāturu un telpas, spēka apgādes sistēmas, kā arī lidlauku, dzelzceļu un ceļu labošanu. Līdz ar iniciatīvas Partnerattiecības mieram programmas ieviešanu 1994. gadā investīciju programmā tika iekļauta jauna sadarbības joma. Pavisam nesen Aizsardzības spēju iniciatīva, kas tika aizsākta Vašingtonas galotņu sanāksmes laikā 1999. gadā, nodrošināja papildus vadlīnijas investīciju programmas nākotnes attīstībai.

RESURSU PĀRVALDE

Kopš 90-to gadu sākuma pēc vispārējā spiediena optimizēt piešķirto militāro kopējo fondu resursus, dalībvalstis pastiprināja NATO pārvaldes struktūras, veicinot "spēju paketes" attīstību un izveidojot Resursu vecāko amatpersonu padomi (SRB), kas ir atbildīga par vispārējo NATO militāro resursu pārvaldi (ieskaitot arī resursus, ko sedz civilais budžets). Spēju pakete identificē pieejamos militāros aktīvus un NATO militāro komandstruktūru pieprasītos militāros aktīvus, kas nepieciešami, lai izpildītu noteiktus uzdevumus. Tie ir galvenie līdzekļi, ar kuriem novērtē kopējo fondu papildinājumus (gan kapitālo investīciju, gan periodiskām operacionālām un uzturēšanas izmaksām), kā arī nepieciešamo civilo un militāro personālsastāvu, lai izpildītu attiecīgos uzdevumus.

Šīs paketes pārskata Resursu vecāko amatpersonu padome, kuru sastāda valstu pārstāvji, Militārās komitejas pārstāvji un NATO Stratēģiskie komandieri, kā arī militārā budžeta, Infrastruktūras un NATO Aizsardzības personāla komitejas priekšsēdētāji. Padome apstiprina spēju paketes no iesaistīto pušu viedokļa attiecībā uz to ietekmi uz resursiem, pirms tās tiek apstiprinātas Ziemeļatlantijas Padomē. Katru gadu tā arī sniedz rekomendācijas apstiprināšanai Ziemeļatlantijas Padomē visaptverošam Vidēja termiņa resursu plānam, kas nosaka finansiālos griestus turpmākajam gadam un plānotos skaitļus nākošajiem četriem gadiem. Šo parametru robežās militārā budžeta un Infrastruktūras, kā arī Aizsardzības personāla

komitejas pārrauga tām pakļauto budžetu un plānu sagatavošanu un izpildi. Pēc tam Resursu vecāko amatpersonu padome sagatavo Gadskārtējo ziņojumu, kas dod iespēju Ziemeļatlantijas Padomei pārraudzīt piešķirto līdzekļu atbilstību prasībām un pārskatīt militāro kopējo fondu resursu ietekmi uz NATO kopējo fondu budžetu jaunajās Alianses politikas jomās.

FINANSU PĀRVALDE

Finansu pārvalde NATO ietvaros ir veidota tādā veidā, lai nodrošinātu, ka sākotnējā izdevumu kontrole tiek veikta attiecīgajā dalībvalstī, kas atbalsta noteiktas aktivitātes izmaksas, un ka tā tiek apstiprināta vienbalsīgi no visu dalībvalstu puses. Kontrole var notikt visos lēmuma pieņemšanas līmeņos - vai nu vispārēju ierobežojumu veidā, vai arī noteiktu nosacījumu veidā. Vispārēju ierobežojumu pielietošanas piemēri ir fiksētu resursu piešķiršanas vai operacionālo izmaksu un kapitālo investīciju griestu noteikšana (kā par to vienojusies Resursu vecāko amatpersonu padome) vai arī civilā un militārā personālsastāva papildinājumu noteikumi, kuru ietvaros finansu menedžeriem (ģenerālsekretārs, NATO Stratēģiskie komandieri un to pakļautībā esošais komandējošais sastāvs, un citi nozīmētie NATO struktūru vadītāji) ir relatīva rīcības brīvība ierosināt un izpildīt to budžetus. Specifiski ierobežojumi var tikt īstenoti dažādās formās, sākot ar to, ka tiek ieviesti noteikti ekonomijas pasākumi, un beidzot ar to, ka tiek pielietota pagaidu kredītu iesaldēšana noteiktam mērķim vai tiek pielietoti kredītu pārskaitījumu ierobežojumi. Šādi ierobežojumi vai kontrole var tikt veicināti, izstrādājot nosacījumus par to, kādā veidā budžetu var apstiprināt vai izpildīt finansējumu sniedošās valstis, veicot ārkārtas iejaukšanos budžeta izpildes laikā. Attiecīgo budžetu apstiprināšanu var uztvert kā konkrētu politisku pasākumu izpildes vēlmi - politisku, organizatorisku vai finansiālu, ko finansējumu sniedošās valstis vēlas realizēt. Šāda politika attīstās laika gaitā, atbildot uz mainīgo starptautisko vidi un prasībām attiecīgai Organizācijas struktūras un uzdevumu adaptācijai.

Šis dinamiskais sakārtošanas process piecu desmitgažu Alianses pastāvēšanas laikā lielā mērā izskaidro NATO finansu pārvaldes struktūras dažādību un decentralizāciju. Neviena individuāla institūcija neveic tiešu pārvaldes kontroli pār visiem četriem Organizācijas finansu struktūras galvenajiem elementiem: Starptautiskais štābs (kuru finansē Civilais budžets), Starptautiskās Militārās struktūras (kuras finansē militārais budžets); Drošības investīcijas programma; un specializētās ražošanas un loģistikas organizācijas. Pēdējās minētās organizācijas var tikt iedalītas divās daļās: tādās, kas tiek finansētas tādu nosacījumu ietvaros, kas tiek izmantoti starptautiskās militārās struktūrās; un tādās, kas darbojas hartu ietvaros,

par kurām vienošanos panākusi Ziemeļatlantijas Padome ar direktoru padomēm un finanšu komitejām un noteiktiem finanšu avotiem no valstu kasēm.

Organizatoriskā budžeta finanšu pārvalde (civilais budžets un militārais budžets) atšķiras no Drošības investīciju programmas pārvaldes. Organizatorisko budžetu finanšu pārvaldes struktūras dažādība un decentralizācija tiek sankcionēta ar finanšu reglamentiem, kuras apstiprina Ziemeļatlantijas Padome. Reglamenti, kas tiek papildinātas ar noteikumiem un procedūrām, piemērojot tās dažādu NATO struktūru un programmu praktiskām vajadzībām, nodrošina bāzi vienotiem principiem, kuru ietvaros tiek vadīta vispārējā finanšu struktūra.

Reglamenti nosaka, ka katrai NATO struktūrai ir jābūt savam budžetam, kas izteikts uzņēmējvalsts valūtā, iekļaujot zaudējumus valūtas maiņas kursa dēļ, kurus noteikušas kopējās grāmatvedības vienības. Budžets tiek sastādīts vienam gadam, kas sakrīt ar kalendāro gadu. Attiecīgais budžets tiek sagatavots attiecīgās NATO struktūras vadītāja uzraudzībā, kuru pārskata un kuram iesaka rekomendācijas apstiprināšanai finanšu komiteja, pamatojoties uz vienprātības principa, ko veido pārstāvji no finansējošām valstīm un ko izpildei apstiprina Ziemeļatlantijas Padome. Ja netiek panākts vienbalsīgs lēmums pirms finanšu gada sākuma, tiek radīta situācija, ka budžets un operāciju finansēšana nav apstiprinātas kopumā, un finanšu komitejas tiešā uzraudzībā tiek izmantota pagaidu maksājumu shēma, kas nepārsniedz iepriekšējā gadā apstiprināto līmeni. Šāds režīms var ilgt sešus mēnešus, pēc kura beigām Padomei ir jāpieņem lēmums vai apstiprināt budžetu, vai arī dot atļauju turpināt pagaidu finansējuma shēmas pielietošanu. Šie noteikto apstākļu pasākumi, kaut arī tiek reti lietoti, pastiprina kolektīvās starpvaldību izdevumu kontroles principu, kas nešaubīgi tiek pakļauts vienbalsīgam budžeta apstiprinājumam no visu finansējumu sniedzozo dalībvalstu puses.

Tad, kad budžets ir apstiprināts, attiecīgās NATO struktūras vadītājam ir rīcības brīvība to izpildīt, ievērojot fondu saistības un izdevumus saskaņā ar autorizētajiem mērķiem. Šī rīcības brīvība ir ierobežota dažādos atbildības līmeņos, kas sīkāk aprakstīta finanšu reglamentā attiecībā uz tādiem jautājumiem kā atsaukšanās uz ierobežotiem vai pilniem starptautiskiem konkursiem par kontraktu izpildi, veicot preču piegādes vai pakalpojumus, kā arī ierobežojot kredītu pārskaitīšanu, lai segtu lielākas izmaksas vai līdz galam nenovērtētus finanšu pieprasījumus. Apdomīga attiecīgās struktūras rīcība, izpildot budžetu, var tālāk tikt ierobežota ar īpašām prasībām vispirms meklēt apstiprinājumu saistību un izdevumu izpildei. Šos ierobežojumus dažkārt var noteikt finanšu komiteja, lai nodrošinātu striktu interešu piemērošanu jaunas politikas ietvaros vai arī lai novērotu kompleksu iniciatīvu īstenošanu, piemēram, organizatoriskā struktūras maiņa.

Kaut arī budžetu kredītiem ir jābūt saistošiem līdz līmenim, kas ir pamatojams ar aktuāliem pieprasījumiem finansu gada laikā, kurā attiecīgie kredīti ir apstiprināti, saistību likvidēšana ar izdevumiem ir atļauta divu turpmāko finansu gadu laikā.

NATO Drošības investīciju programmas īstenošanai ir noteikts tās izpildes sākumpunkts, kas ir saistīts ar spēju paketēm. Tad, kad panākta vienošanās par spēju paketēm, var sākties individuālu projektu autorizācija Infrastruktūras komitejas atbildības ietvaros. Uzņēmējvalsts (parasti valsts, kuras teritorijā tiks realizēts attiecīgais projekts) sagatavo autorizācijas pieprasījumu, kas ietver tehnisko risinājumu, izmaksas, atbilstību kopējo fondu izmantošanas specifikācijai un sekojošās konkursa procedūras. Praktiskie pasākumi, kas tiek piemēroti attiecībā uz starptautiskiem konkursiem, ir veidoti tā, lai atvieglotu maksimālu dalībvalstu piedalīšanos. Ja attiecīgā valsts vēlas izvērst jebkura veida konkursa procedūru, kas atšķiras no starptautiskiem konkursiem, tai ir jāprasa Infrastruktūras komitejas apstiprinājums šādam izņēmumam. Kad Komiteja ir piekritusi projektam, uzņēmējvalsts var uzsākt attiecīgā projekta praktisku īstenošanu.

Finansu pārvaldes sistēma, kas tiek pielietota Drošības investīciju programmai, ir balstīta uz starptautiskā finansu klīringa procesa. Attiecīgās valstis ziņo par paredzētajiem izdevumiem autorizēto projektu ietvaros, kuri atrodas šo valstu atbildības ietvaros. Valstīm lielākajā daļā gadījumu izdevumi vai nu pārsniegs, vai arī atradīsies zem noteiktās šīs valsts ieguldījuma līmeņa kopējam budžetam. Ar starptautiskā finansu klīringa palīdzību šīs atšķirības tiek sabalansētas, pārskaitot fondus starp valstīm. Tad, kad projekts ir pabeigts, to pieņem Kopējā noslēguma pieņemšanas inspekcija, lai nodrošinātu, ka paveiktais darbs ir saskaņā ar autorizēto darbu. Tikai tad, kad šis ziņojums ir pieņemts Infrastruktūras komitejā, NATO formāli uzņemas atbildību par darbu un spējām, ko nodrošina šis projekts.

Pašlaik pastāv vairāki finansu atskaišu līmeņi. Divas reizes gadā Starptautiskais štābs sagatavo katrai uzņēmējvalstij pusgada finansu pārskatu. Šis pārskats satur ziņas par projektiem, kuri tiek izpildīti. Reizi ceturksnī tiek publicēti iepriekšējo un pašreizējo maksājumu pārskati. Šie pārskati sniedz informāciju par fondu pārskaitījumiem starp valstīm. Katru pavasari tiek sagatavots NSIP Izdevumu profils. Šis ziņojums sniedz informāciju par NSIP izdevumu līmeni nākamajiem 10 gadiem. Tas vērš uzmanību uz piešķirtajiem līdzekļiem un kalpo kā pamats NSIP sniegtajam ieguldījumam Resursu vecāko amatpersonu padomes Vidējā termiņa resursu plānam. NSIP Finansu pārskats tiek sagatavots katru pavasari. Finansu pārskats sniedz informāciju par NSIP finansu situāciju uz noteiktā gada 31. decembri un sniedz īsu informācijas apkopojumu par aktivitātēm iepriekšējā gadā - līdzīgi kā to dara privātie uzņēmumi. Šajā pēdējā ziņojumā uzsvars tiek likts uz finansu ziņojumu, un tas

kalpo par pamatu Infrastruktūras komitejas diskusijām par NSIP realizācijas gaitu.

FINANSU KONTROLE

Lai gan attiecīgās NATO struktūras vadītājs ir pilnībā atbildīgs par pareizu budžeta sagatavošanu un izpildi, administratīvais atbalsts šī uzdevuma veikšanai lielā mērā tiek uzticēts tā Finanšu kontrolierim. Šīs amatpersonas nozīmēšana ir Ziemeļatlantijas Padomes privilēģija, lai gan tā var deleģēt šī uzdevuma izpildi attiecīgajai finanšu komitejai. Katrs finanšu kontrolieris ir pakļauts finanšu komitejai tādā gadījumā, ja turpina pastāvēt viedokļu atšķirība starp attiecīgās NATO struktūrvienības vadītāju par paredzēto maksājumu.

Finanšu kontrolieris ir atbildīgs par to, lai tiktu nodrošināts, ka visi budžeta izpildes aspekti saskan ar izdevumu autorizāciju, ar jebkurām speciālām kontroles metodēm, ko noteikusi finanšu komiteja vai paredz finanšu reglamenti, kā arī ar to saistītiem noteikumiem un procedūrām. Finanšu kontrolieris, pamatojoties uz iekšējā audita rezultātiem, var rīkot šādas papildus kontroles vai procedūras, kuras viņš uzskatītu par nepieciešamām, lai tiktu nodrošināta atbilstoša grāmatvedība. Galvenais finanšu kontroliera uzdevums ir nodrošināt, ka pieprasītie fondi budžeta izpildes finansēšanai tiek regulāri pieprasīti no finansējumu sniedošajām valstīm saskaņā ar iepriekš saskaņoto izdevumu sadalījumu un aprēķinātajiem apjomiem, lai izvairītos no pārmērīgi liela skaidras naudas uzkrājuma veidošanās starptautiskajā finanšu institūcijā. Visu šo aktivitāšu rezultāti tiek iekļauti gadskārtējā finanšu pārskatā, kuru sagatavo un iesniedz pārbaudei Starptautiskajai auditoru padomei.

Starptautiskā auditoru padome tiek veidota no nacionālo audita institūciju pārstāvjiem. Padome darbojas saskaņā ar hartu, kas garantē tās neatkarību, ko tai nodrošina Ziemeļatlantijas Padome, kurai Auditoru padome ziņo tieši. Tai ir tiesības veikt visu NATO institūciju, ieskaitot ražošanas un loģistikas organizāciju, rēķinu auditu. Tās mandātā ietilpst ne tikai finanšu, bet arī ieguldījumu audits. Tātad tās loma nav ierobežota tikai ar grāmatvedības uzskaites kārtības pārbaudi, bet tiek papildināta ar vispārējo pārvaldes praksi.

1. tabula
**NATO DALĪBVALSTU PROCENTUĀLĀS IZMAKSU DAĻĀS
 CIVILAIS BUDŽETS UN MILITĀRAIS BUDŽETS**

NATO dalībvalsts	Civilais budžets		Militārais budžets (Štābi, Agentūras un programmas)		Militārais budžets (NATO Agrinās brīdināšanas un vadības spēki gaisā)	
	"19"	"19"	"19"	"18"	"14"	"13"
DALĪBVALSTIS						
Beļģija	2,76	2,8	3,3	2,5869	3,2821	
Kanāda	5,35	5,33	5,95	7,1994	9,1343	
Čehija	0,9	0,9	1,08	0	0	
Dānija	1,47	1,68	1,94	1,5282	1,9389	
Francija	15,35	15,25	0	0	0	
Vācija	15,54	15,54	18,2	21,4886	27,2638	
Grieķija	0,38	0,38	0,46	0,4728	0,5999	
Ungārija	0,65	0,65	0,78	0	0	
Islande	0,05	0,04	0,05	0	0	
Itālija	5,75	5,91	7,08	5,5485	7,0397	
Luksemburga	0,08	0,08	0,1	0,0825	0,1045	
Nīderlande	2,75	2,84	3,28	2,8625	3,6317	
Norvēģija	1,11	1,16	1,36	1,1146	1,4142	
Polija	2,48	2,48	2,97	0	0	
Portugāle	0,63	0,63	0,75	0,5323	0,6754	
Spānija	3,5	3,5	4,19	2,77	3,1	
Turcija	1,59	1,59	1,9	1,2419	1,5757	
Apvienotā Karaliste	17,25	16,09	19,12	20,8558	0	
ASV	22,41	23,15	27,49	31,716	40,239	
Kopā	100	100	100	100	100	100

2. tabula
NATO DALĪBVALSTU PROCENTUĀLĀS IZMAKSU DAĻAS
NATO DROŠĪBAS INVESTĪCIJU PROGRAMMA

NATO dalībvalsts	Izdevumi sadalīti starp 18 valstīm	Izdevumi sadalīti starp 19 valstīm
Beļģija	4,24	3,72
Kanāda	4,025	3,22
Čehija	1,0333	0,9
Dānija	3,44	3
Francija	0	12,9044
Vācija	23,135	20,254
Griekija	1,05	1
Ungārija	0,7463	0,65
Islande	0	0
Itālija	9,1	7,745
Luksemburga	0,2	0,1845
Nīderlande	4,74	4,14
Norvēģija	2,895	2,6
Polija	2,8474	2,48
Portugāle	0,392	0,345
Spānija	3,7793	3,2916
Turcija	1,13	1,04
Apvienotā Karaliste	11,7156	10,1925
ASV	25,5311	22,333

3*. tabula

3*. tabula
NATO VALSTU AIZSARDZĪBAS IZDEVUMI (1980.-2000.)
 (Pamatojoties uz pašreizējām cenām un valūtas maiņas kursiem. Valūtas vienība = miljoni)

DALĪVALSTS VALŪTA	1980	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000 (Plān.)
Beļģija (Beļģijas franki)	115 754	144 183	155 205	131 156	131 334	131 796	133 007	136 252	140 256
Čehija (Čehijas kronas)	//	//	//	//	//	//	//	41 167	44 022
Dānija (Dānijas kronas)	9 117	13 344	16 399	17 468	17 896	18 521	19 079	19 428	19 349
Francija (Francijas franki)	110 514	186 715	231 911	238 432	237 375	241 103	236 226	239 488	243 936
Vācija (DM)	48 518	58 650	68 376	58 986	58 671	57 602	56 327	59 854	59 617
Grieķija (Drahmas)	96 975	321 981	612 344	1 171 377	1 343 276	1 510 684	1 724 621	1 853 189	1 981 984
Ungārija (Fontinti)	//	//	//	//	//	//	//	187 672	218 023
Itālija (1000 Itālijas liras)	7 643	17 767	28 007	31 561	36 170	38 701	40 763	43 062	4 3002
Luksemburga (Luksemburgas franki)	1 534	2 265	3 233	4 194	4 380	4 797	5 197	5 330	5 468
Nīderlande (Hollandes guldeni)	10 476	12 901	13 513	12 864	13 199	13 345	13 561	14 534	14 192
Norvēģija (Norvēģijas kronas)	8 242	15 446	21 251	22 224	22 813	23 010	25 087	25 809	25 675
Polija (Zloti)	//	//	//	//	//	//	//	12 599	14 065
Portugāle (Eskudo)	43 440	111 375	267 299	403 478	401 165	418 772	420 654	452 843	475 178
Spānija (Pesetas)	350 423	674 883	922 808	1 078 751	1 091 432	1 123 046	1 124 054	1 180 075	1 266 429
Turcija (1000 Turcijas liras)	203	1 235	13 866	302 864	611 521	1 183 327	2 289 430	4 167 636	6 996 960
Apvienotā Karaliste (Sterilnu mārciņas)	11 593	18 301	22 287	21 439	22 330	21 612	22 551	22 548	22 823
Kopā NATO Eiropa (ASV dolāri)	111 981	92 218	186 189	184 352	186 821	172 732	175 306	179 671	164 559
Kanāda (Kanādas dolāri)	5 788	10 332	13 473	12 457	11 511	10 831	11 168	12 360	11 948
ASV (ASV dolāri)	138 191	258 165	306 170	278 856	271 417	276 324	274 278	280 969	296 373
Kopā Ziemeļamerika (ASV dolāri)	143 141	265 731	317 717	287 933	279 860	284 146	281 806	289 288	304 441
Kopā NATO (ASV dolāri)	255 122	357 949	503 906	472 284	466 681	456 879	457 112	468 960	468 999

3. tabulā dotie skaitļi norāda uz pašreizējiem maksājumiem, kurus veic vai kuri tiks veikti fiskālā gada laikā. Šo skaitļu pamatā ir izmantota NATO lietotā aizsardzības izdevumu definīcija. Ņemot vērā atšķirības, kādas pastāv starp šo definīciju un valstu definīcijām, uzrādītie skaitļi var ievērojami atšķirties no tiem, kurus uzrāda valstu nacionālo institūcijas vai kas tiek minēti nacionālajos budžetos. Tām valstīm, kas nodrošina militāro palīdzību, atbilstošie skaitļi ir iekļauti izdevumu daļā. Tām valstīm, kuras saņem palīdzību, šajos skaitļos netiek ietverta saņemto vienību vērtība. Izdevumi pētniecības darbam un attīstībai tiek iekļauti iekārtu izdevumos un pensijas, kas izmaksātas atvaļinātajam personālam, tiek iekļautas personāla izdevumos.

Francija ir Alianses dalībvalsts, bet tā nepiedalās integrētajā militārajā struktūrā un kolektīvajā spēku plānošanā. Aizsardzības dati, kas attiecas uz Franciju, ir tikai norādoši.

Islandei nav militāro spēku. Čehija, Polija un Ungārija pievienojās Aliansei 1999. gadā.

* Avots: Financial and Economic Data Relating to NATO Defence, M-DPC-2(2000)107, publicēts 2000. gada 5. decembrī.

4. tabula
**NATO DALĪVALSTU AIZSARDZĪBAS IZDEVUMI PROCENTOS NO IEKŠĒMES KOPPRODUKTA
 (1980.-2000.)
 (Pārreķinot uz pašreizējām cenām) (vidējie izdevumi)**

Dalībvalsts (Valūta)	1980- 1984	1985- 1989	1990- 1994	1995- 1999	1996	1997	1998	1999	2000 (Plān.)
Beļģija (Beļģijas franki)	3,2	2,8	2,0	1,5	1,6	1,5	1,5	1,4	1,4
Čehija (Čehijas kronas)	//	//	//	//	//	//	//	2,2	2,3
Dānija (Dānijas kronas)	2,4	2,0	1,9	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,5
Francija (Francijas franki)	4,0	3,8	3,4	2,9	3,0	2,9	2,8	2,7	2,7
Vācija (DM)	3,3	3,0	2,1	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5
Griekija (Drahmas)	5,3	5,1	4,4	4,6	4,5	4,6	4,8	4,8	4,9
Ungārija (Forinti)	//	//	//	//	//	//	//	1,6	1,7
Itālija (1000 Itālijas liras)	2,1	2,3	2,1	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0	1,9
Luksemburga (Luksemburgas franki)	1,0	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7
Nīderlande (Holandes guldenti)	3,0	2,8	2,3	1,8	1,9	1,8	1,7	1,8	1,6
Norvēģija (Norvēģijas kronas)	2,7	2,9	2,8	2,2	2,2	2,1	2,3	2,2	1,9
Polija (Zloti)	//	//	//	//	//	//	//	2,0	2,0
Portugāle (Eskudo)	2,9	2,7	2,6	2,3	2,4	2,4	2,2	2,2	2,2
Spānija (Pesetas)	2,3	2,1	1,6	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3
Turcija (1000 Turcijas liras)	4,0	3,3	3,8	4,4	4,1	4,1	4,4	5,4	6,0
Apvienotā Karaliste (Sterilnu mārciņas)	5,2	4,5	3,8	2,8	3,0	2,7	2,7	2,5	2,4
Kopā NATO Eiropa (ASV dolāri)	3,5	3,2	2,6	2,2	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1
Kanāda (Kanādas dolāri)	2,0	2,1	1,9	1,4	1,4	1,2	1,3	1,3	1,2
ASV (ASV dolāri)	5,6	6,0	4,7	3,3	3,5	3,3	3,1	3,0	3,0
Kopā Ziemeļamerika (ASV dolāri)	5,3	5,6	4,4	3,2	3,3	3,2	3,0	2,9	2,9
Kopā NATO (ASV dolāri)	4,5	4,5	3,5	2,7	2,8	2,7	2,6	2,6	2,5

10. NODAĻA

NATO GALVENĀ MĪTNE

CIVILĀS ORGANIZĀCIJAS UN STRUKTŪRAS

NATO galvenā mītne

Pastāvīgie pārstāvji un valstu delegācijas

Ģenerālsekretārs

Starptautiskais štābs

Privātais birojs

Ģenerālsekretāra birojs

Izpildsekretariāts

Informācijas un preses birojs

NATO Drošības birojs

Politisko jautājumu nodaļa

Aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļa

Aizsardzības atbalsta nodaļa

NATO galvenās mītnes konsultāciju, vadības un kontroles štābs
(NHQC3S)

Drošības investīciju, apgādes un civilo ārkārtas situāciju plānošanas
nodaļa

Zinātnes un vides jautājumu nodaļa

Vadības birojs

Finansu kontroliera birojs

Resursu vecāko amatpersonu padomes priekšsēdētāja birojs

Budžeta komiteju priekšsēdētāja birojs

Starptautiskais Auditoru birojs

NATO ražošanas un apgādes organizācijas

CIVILĀS ORGANIZĀCIJAS UN STRUKTŪRAS

NATO GALVENĀ MĪTNE

NATO galvenā mītne Briselē ir Alianses politiskais centrs un Ziemeļatlantijas Padomes pastāvīga uzturēšanās vieta. Tajā atrodas pastāvīgie pārstāvji un nacionālās delegācijas, ģenerālsekretārs un Starptautiskais štābs, nacionālie militārie pārstāvji, Militārās komitejas priekšsēdētājs un Starptautiskais Militārais štābs. Tajā arī ir izvietotas Partnervalstu diplomātiskās misijas un NATO galvenās mītnes konsultāciju, vadības un kontroles (C3) štābs, un vairākas NATO aģentūras.

Kopumā NATO galvenajā mītnē ir nodarbināti aptuveni 3150 pilna laika darbinieki. No tiem aptuveni 1400 ir nacionālo delegāciju pārstāvji un nacionālie militārie pārstāvji NATO. Galvenajā mītnē strādā aptuveni 1300 Starptautiskā štāba vai aģentūru civilie pārstāvji un 350 Starptautiskā Militārā štāba darbinieki, tai skaitā apmēram 80 civilpersonas. Partnervalstu diplomātisko misiju oficiālajām personām vai sakaru virsniekiem arī ir biroji NATO galvenajā mītnē.

PASTĀVĪGIE PĀRSTĀVJI UN VALSTU DELEGĀCIJAS

Katra dalībvalsts ir pārstāvēta Ziemeļatlantijas Padomē ar vēstnieku vai pastāvīgo pārstāvi, kura pakļautībā ir nacionālās delegācijas, kas sastāv no padomniekiem un oficiālām personām, kuras pārstāv attiecīgo valsti dažādās NATO komitejās. Delegācijas daudzējādā ziņā līdzinās nelielām vēstniecībām. Šo pārstāvniecību atrašanās vienā galvenās mītnes ēkās dod iespēju nacionālajiem pārstāvjiem savstarpēji uzturēt formālus un neformālus kontaktus, kā arī viegli un bez liekas kavēšanās uzturēt kontaktus ar NATO starptautiskajiem štābiem un ar Partnervalstu pārstāvjiem.

ĢENERĀLSEKRETĀRS

Ģenerālsekretārs ir vecākā starptautiskā oficiālā amatpersona, ko nominē dalībvalstu valdības priekšsēdētāja amatam Ziemeļatlantijas Padomē; Aizsardzības plānošanas komitejā un Kodolieroču plānošanas grupā; kā goda priekšsēdētāju citām vecāko amatpersonu NATO komitejām; un ģenerālsekretāra amatam un galvenā administratora amatam. Viņš arī izpilda priekšsēdētāja funkcijas Eiroatlantijas Partnerības padomē un Vidusjūras Sadarbības grupā, kā arī kopējā priekšsēdētāja funkcijas (kopā ar pārstāvi no Krievijas un pārstāvi no NATO valsts, kurš darbojas kā goda

prezidents) NATO-Krievijas Apvienotajā pastāvīgajā padomē. Viņš arī pilda kopējā priekšsēdētāja funkcijas ar Ukrainas pārstāvi NATO-Ukrainas Komisijas ietvaros.

Ģenerālsekretārs ir atbildīgs par konsultāciju un lēmumu pieņemšanas procesa veicināšanu un vadību Alianses ietvaros. Viņam ir tiesības ieteikt jautājumus diskusijām un lēmumu pieņemšanai, un viņa rīcībā ir arī pilnvaras lietot savas labās vadības iemaņas disputu gadījumos starp dalībvalstīm. Viņš ir atbildīgs par Starptautiskā štāba vadību un sniedz paziņojumus Alianses vārdā - gan ārējās attiecībās, gan arī komunikācijās un kontaktos ar dalībvalstu valdībām un mediju pārstāvjiem. Ģenerālsekretāra vietnieks palīdz ģenerālsekretāram pildīt viņa funkcijas un aizvieto viņu prombūtnes laikā. Ģenerālsekretāra vietnieks pilda priekšsēdētāja funkcijas Augsta līmeņa uzdevumu grupā par parasto ieroču kontroles jautājumiem, Izpildošajā darba grupā, NATO Pretgaisa aizsardzības komitejā, Kopējā konsultatīvajā padomē un Kopējā komitejā par ieroču neizplatīšanu un dažām citām ad hoc darba grupām.

Ģenerālsekretārs ir atbildīgs par Starptautiskā štāba vadību kopumā, un viņam ir tieši pakļauts Privātais birojs un Ģenerālsekretāra birojs. Starptautisko štābu veido dalībvalstu pārstāvji, un tas kalpo Padomei un tai pakļautajām Komitejām, un Darba grupām, kā arī Eiroatlantijas Partnerības padomei, NATO-Krievijas Apvienotajai pastāvīgai padomei, NATO-Ukrainas Komisijai un Vidusjūras Sadarbības grupai. Starptautiskais štābs darbojas kā sekretariāts un pilda arī politiskā padomdevēja funkcijas, kā arī operacionālā štāba funkcijas un pastāvīgi nodarbojas ar plaša spektra jautājumiem, kas ir būtiski Aliansei un Partnervalstīm.

STARPTAUTISKAIS ŠTĀBS

Ziemeļatlantijas Padomes un tās pakļautībā esošo komiteju darbu atbalsta Starptautiskais štābs, ko veido dalībvalstu pārstāvji, kurus darbā pieņēmusi pati Organizācija vai kurus ir nozīmējušas attiecīgo dalībvalstu valdības. Starptautiskā štāba darbinieki ir tieši atbildīgi ģenerālsekretāram un zvēr savu uzticību Organizācijai visā savā kalpošanas laikā.

Starptautiskais štābs sastāv no Ģenerālsekretāra biroja, piecām operacionālām nodaļām, Vadības biroja un Finansu kontroliera biroja. Katru nodaļu vada ģenerālsekretāra palīgs, kas parasti savas atbildības robežās ir arī attiecīgās komitejas priekšsēdētājs. Ar direktorātu, vienību un biroju struktūru palīdzību nodaļas sniedz atbalstu komiteju darbam dažādās aktivitāšu jomās, kas aprakstītas citās Rokasgrāmatas nodaļās.

Starptautiskais štābs atbalsta arī vienprātības veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesu starp dalībvalstīm un Partnervalstīm un ir atbildīgs par sanāksmju sagatavošanu un apspriesto jautājumu tālāku virzību, NATO komiteju pieņemto lēmumu izpildi, kā arī par tām institūcijām, kas izveidotas, lai vadītu dažādas divpusējās un daudzpusējās sadarbības formas ar valstīm ārpus Alianses, kuras izveidojušās pēc aukstā kara beigām. Papildus vēl ir vairākas civilās aģentūras un organizācijas, kas atrodas dažādās dalībvalstīs un atbild par tādiem jautājumiem kā sakaru, informācijas sistēmu un loģistikas atbalsts (skatīt 14. nodaļu).

PRIVĀTAIS BIROJS

Privātais birojs atbalsta ģenerāļsekretāru un ģenerāļsekretāra vietnieku visos viņu darbos un pienākumos. Tajā ietilpst arī juridiskais padomnieks un speciālais padomnieks par Centrāleiropas un Austrumeiropas lietām.

ĢENERĀLSEKRETĀRA BIROJS

Ģenerāļsekretāra birojs sastāv no Privātā biroja un Izpildsekretariāta, kā arī Informācijas un preses biroja, un NATO drošības biroja.

IZPILDSEKRETARIĀTS

Izpildsekretariāts ir atbildīgs par Ziemeļatlantijas Padomes (NAC), Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC), NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes (PJC), NATO-Ukrainas Komisijas (NUC), Vidusjūras Sadarbības grupas (MCG), Aizsardzības plānošanas komitejas (DPC), Kodolieroču plānošanas grupas (NPG), kā arī visu šo institūciju atbalstam izveidoto komiteju un darba grupu struktūru veiksmīgu darbību. Izpildsekretariāts ir arī atbildīgs par ministru un valstu vadītāju tikšanos plānošanu un organizēšanu - gan NATO galvenajā mītnē, gan arī ārzemēs. Izpildsekretariāts ir arī atbildīgs par administratīvām darbībām, kas saistītas ar EAPC un citām struktūrām, kuras tiekas EAPC vai iniciatīvas Partnerattiecības mieram ietvaros, kā arī par darbību koordinēšanu saistībā ar Partnervalstu diplomātisko misiju akreditēšanu NATO. Izpildsekretariāta personāls darbojas kā komiteju sekretāri un pierakstu veicēji, nodrošinot administratīvu un sekretariālu palīdzību Padomei un tās vecāko amatpersonu līmeņa komitejām. Tie sagatavo dienas kārtību, lēmumu pieņemšanas lapas, īso ziņojumu pārskatus un procedurālas dabas dokumentus, kurus pieprasa

attiecīgās struktūras, un darbojas kā komiteju priekšsēdētāju padomnieki, kā arī kā kontaktpersonas pašām komitejām.

Izpildsekretariāta vadītājs kā ministru un vēstnieku līmeņa struktūru sekretārs atbild ģenerālsekretāram par to, lai Starptautiskā štāba dažādu nodaļu veiktais darbs notiek saskaņā ar dotajiem rīkojumiem. Ar Informācijas sistēmas servisu palīdzību izpildsekretariāta vadītāja birojs nodrošina informācijas tehnoloģiju atbalstu gan Starptautiskajam štābam, gan arī Starptautiskajam Militārajam štābam un biroju komunikācijām NATO galvenajā mītnē. Viņš ir arī atbildīgs par NATO vispārējo Informācijas menedžmenta politiku un NATO dokumentu klasifikāciju, sabiedrisku izplatīšanu un arhivēšanu, saskaņā ar pastāvošajām procedūrām, kad dota attiecīga atļauja no dalībvalstu puses.

INFORMĀCIJAS UN PRESES BIROJS

Informācijas un preses birojs sastāv no Preses un mediju centra un Informācijas centra, kas sadalīts Plānošanas un ražošanas vienībā, NATO Valstu attiecību vienībā un Ārējo kontaktu un Partnervalstu attiecību vienībā. Biroja pakļautībā atrodas arī Informācijas un dokumentācijas centrs Kijevā. Informācijas un preses biroja direktors ir Informācijas un kultūras attiecību komitejas priekšsēdētājs.

Preses sekretārs un Preses un mediju vienība sniedz oficiālus paziņojumus Alianses un ģenerālsekretāra vārdā un organizē oficiālo informāciju un pamatinformāciju žurnālistiem. Preses un mediju vienība organizē arī žurnālistu akreditāciju; izplata ģenerālsekretāra rakstiskus komunikē un runas; nodrošina ar ikdienas preses pārskatiem un preses izrakstiem visu NATO galvenās mītnes personālu Briselē. Tā organizē mediju intervijas ar ģenerālsekretāru un citām NATO oficiālajām amatpersonām un nodrošina tehnisko palīdzību un aprīkojumu radio un televīzijas pārraidēm.

Informācijas un preses birojs palīdz dalībvalstu valdībām un Partnervalstīm paplašināt sabiedrības sapratni par NATO lomu un īstenoto politiku, izmantojot dažādas programmas un aktivitātes. Šajā sakarā tiek izmantoti periodiski un neperiodiski izdevumi, video ieraksti, fotogrāfijas un izstādes, grupu vizītes, konferences un semināri, kā arī zinātniskās stipendijas. Birojā ietilpst arī bibliotēka un Dokumentācijas centrs, Mediju bibliotēka un Izplatīšanas vienība.

Birojs uztur ciešus kontaktus ar nacionālajām informatīvajām iestādēm, kā arī nevalstiskajām organizācijām un uzņemas aktivitātes, kas radītas tādā veidā, lai izskaidrotu Alianses mērķus un sasniegumus plašākai sabiedrībai katrā dalībvalstī. Tas arī organizē vai sponsorē vairākas daudz nacionālas

programmas, kurās tiek iesaistīti dažādu dalībvalstu iedzīvotāji, un attiecībā uz Partnervalstīm veic informatīvas aktivitātes, lai uzlabotu sabiedrības zināšanas un izpratni par Aliansi valstīs, kuras ir pārstāvētas Eiroatlantijas Partnerības padomē un Vidusjūras Sadarbības grupā.

NATO DROŠĪBAS BIROJS

NATO Drošības birojs koordinē, monitorē un realizē NATO drošības politiku. Drošības jautājumu direktors ir ģenerālsekretāra galvenais padomnieks par drošības jautājumiem un pilda NATO Drošības komitejas priekšsēdētāja pienākumus. Viņš vada NATO galvenās mītnes Drošības dienestu un ir atbildīgs par vispārējo drošības koordināciju NATO.

POLITISKO JAUTĀJUMU NODAĻA

Politisko jautājumu nodaļa atrodas ģenerālsekretāra palīga politiskajos jautājumos tiešā pakļautībā. Šī amatpersona pilda arī vecāko amatpersonu līmeņa Politisko komiteju un vairāku citu komiteju priekšsēdētāja pienākumus (skatīt 13. nodaļu). Nodaļa sastāv no Politiskā direktorāta un Ekonomiskā direktorāta. Politiskā direktorāta direktors ir ģenerālsekretāra palīga politiskajos jautājumos vietnieks, vecāko amatpersonu līmeņa Politiskās komitejas priekšsēdētāja vietnieks, un viņš pilda arī Politiskās komitejas priekšsēdētāja pienākumus. Ekonomiskā direktorāta direktors ir Ekonomikas komitejas priekšsēdētājs.

Ikdienas darbu Politiskajā direktorātā veic septiņas vienības:

- NATO *Daudzpusējo un reģionālo jautājumu vienība* galvenokārt vērš savu darbību uz NATO attiecību attīstību ar citām Eiropas drošības institūcijām, it īpaši Eiropas Savienību un Rietumeiropas Savienību; NATO ārlietu un valstu vadītāju sanāksmju sagatavošanu; ar NATO saistītu politisku jautājumu attīstību dalībvalstīs; ar NATO saistītu jautājumu attīstību citās valstīs, kas nepiedalās Eiroatlantijas Partnerības padomē vai iniciatīvā Partnerattiecības mieram (īpaši Japāna un dažas Eiropas valstis); attīstību NATO Vidusjūras dialoga ietvaros; un tā sagatavo darba turpināšanu ekspertu darba grupās no galvaspilsētām par reģionālajiem jautājumiem un seko tā izpildei.
- *Politikas plānošanas un runu rakstīšanas vienība* ir atbildīga par attiecīgo runu, rakstu un piezīmju rakstīšanu ģenerālsekretāram un citām vadošām Alianses amatpersonām; politikas plānošanas dokumentu sagatavošanu; un tā sniedz koncentrētas informācijas

pārskatus par NATO politisko dienas kārtību. Šī vienība uztur kontaktus ar akadēmiskajām aprindām un vadošām pētniecības iestādēm un uzņemas Atlantijas Politikas konsultatīvās grupas (APAG) sagatavošanas darbu, un seko darba turpmākai attīstībai. Palīdzība sagatavot komunikē un citus tekstus, kā arī palīdzība dokumentu sastādīšanas procesā NATO ārlietu ministru un valstu vadītāju sanāksmju kontekstā ir daļa no vienības darba.

- *Austrumeiropas partneru vienība* nodarbojas ar NATO attiecībām starp Krieviju un Ukrainu; NATO-Krievijas Pamataakta un NATO-Ukrainas hartas izpildi; ikgadējās darba programmas vispārēju koordināciju un NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās komitejas (PJC) un NATO-Ukrainas Komisijas (NUC) valstu vadītāju, ārlietu ministru un vēstnieku līmeņa tikšanos sagatavošanu un attiecīgā darba turpināšanu.
- *Eiroatlantijas Partnerības un sadarbības vienība* nodarbojas ar attiecību veidošanu starp NATO un visām Partnervalstīm, kā arī jautājumiem, kas saistīti ar NATO paplašināšanos, to skaitā arī ar vispārēju aktivitāšu vadību Rīcības plāna daļībai NATO (MAP) ietvaros. Vienība sagatavo Eiroatlantijas Partnerības padomes valstu vadītāju, ārlietu ministru un vēstnieku līmeņa sanāksmes un nodarbojas ar PFP jautājumiem, atbalstot Aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļas darbu; koordinē NATO Dienvidaustrumu Eiropas iniciatīvu un tās ieguldījumu Dienvidaustrumu Eiropas Stabilitātes pakta ietvaros, kā arī NATO vispārējās politiskās attiecības ar bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku¹ saistībā ar NATO vadīto KFOR spēku pieņemtajām saistībām.
- *Kooperatīvās drošības un politisko krīžu vadības vienība* ir atbildīga par kooperatīviem drošības jautājumiem (ieskaitot EAPC ad hoc Grupu par Miera uzturēšanas jautājumiem un NATO/Krievijas Miera uzturēšanas darba grupu); vispārējām attiecībām starp NATO un Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju (EDSO); krīzes situāciju vadības mācību (CMX) plānošanas politiskajiem aspektiem; NATO/ANO attiecībām miera uzturēšanas jautājumos. Politisko jautājumu nodaļas ietvaros šīs vienības galvenā uzmanība tiek vērsta uz politisku krīžu menedžmenta jautājumiem, un tā ir atbildīga par ikdienas pārstāvniecību Balkānu uzdevumu vienības nodaļā².

1 Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

2 Balkānu uzdevumu vienība ir koordinējošā struktūrvienība, kas apvieno Starptautiskā štāba un Militārā štāba pārstāvjus, kuri ikdienā koordinē jautājumus, kas saistīti ar NATO uzdevumiem un lomu Balkānos.

- *Parasto ieroču kontroles un verifikācijas koordinācijas vienība* ir atbildīga par ieroču kontroles politiku un attiecīgu jautājumu izpildi, kas ir saistīta ar CFE Līgumu; Vīnes dokumentu; Deitonas līgumu; reģionālo parasto ieroču kontroli, kā arī Uzticības un drošības vairošanas pasākumiem (CSBM); vieglajiem ieročiem (SALW) un kājnieku mīnām (APL); NATO daudznacionālās CFE inspekciju komandas veidošanu; NATO verifikācijas datu bāzes (VERITY) vadību un attīstību Verifikācijas koordinācijas komitejas (VCC) uzdevumā, kas sadarbojas ar 14 Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm, kuras parakstījušas CFE Līgumu.
- *Masu iznīcināšanas ieroču centrs* darbību uzsāka 2000. gada maijā sakarā ar Masu iznīcināšanas ieroču (WMD) iniciatīvu, kas tika apstiprināta 1999. gada aprīlī Vašingtonas galotņu tikšanās laikā. Centrs ir Politiskā direktorāta vienība, un tajā ietilpst personāls no Starptautiskā sekretariāta, kā arī nacionālie eksperti. Centra uzdevums ir uzlabot koordināciju saistībā ar WMD aktivitātēm, kā arī stiprināt konsultācijas par ieroču neizplatīšanas, ieroču kontroles un atbrūņošanās jautājumiem. Centrs arī atbalsta aizsardzības jautājumus, lai uzlabotu Alianses gatavību atbildēt uz WMD riskiem un to palaišanas ierīcēm.

Ekonomikas direktorāts veic padomdevēja funkcijas par ekonomiskās attīstības jautājumiem, kam ir ietekme uz NATO aizsardzību un drošību. Direktorāts veic pētījumus par ekonomiskās attīstības un aizsardzības ekonomikas tendencēm, un šie pētījumi tiek iesniegti ģenerālsekretāram; Direktoriāts Ekonomikas komitejas uzdevumā veic arī pētījumus par jautājumiem, kas ir saistīti ar drošības ekonomikas jautājumiem; izstrādā Aizsardzības pārskata komitejai ar NATO saistīto valstu ekonomisko novērtējumu NATO aizsardzības plānošanas kontekstā; uztur kontaktus ar starptautiskām ekonomikas organizācijām. Ekonomikas direktorāta uzdevums ir arī organizēt sadarbības aktivitātes ar Partnervalstīm Eiroatlantijas Partnerības padomes, NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes un NATO-Ukrainas Komisijas ietvaros. Šīs aktivitātes ir par ekonomiskiem jautājumiem, kas saistīti ar drošības aspektiem, ieskaitot aizsardzības budžeta jautājumus, aizsardzības pārstrukturizāciju un aizsardzības politikas ekonomiskās problēmas.

AIZSARDZĪBAS PLĀNOŠANAS UN OPERĀCIJU NODAĻA

Aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļa ir pakļauta ģenerālsekretāra palīgam, kurš ir atbildīgs par aizsardzības plānošanu un operācijām un pilda

Aizsardzības pārskata komitejas (aizsardzības plānošanas vecāko amatpersonu NATO struktūra Aizsardzības plānošanas komitejas pakļautībā) priekšsēdētāja pienākumus un Vadošās darba grupas priekšsēdētāja vietnieka pienākumus. Viņš ir arī Politikas koordinācijas grupas (PCG) priekšsēdētājs. Nodaļa atbalsta Miera uzturēšanas sadarbības politiski militārās vadības komiteju (PMSC/PfP) Partnerattiecības mieram aktivitāšu koordinācijas un attīstības jautājumos. Nodaļas ietvaros izveidoti Aizsardzības politikas un spēku plānošanas direktorāts, Aizsardzības partnerību un sadarbības direktorāts, Krīzes situāciju vadības un operāciju direktorāts un Kodolieroču politikas direktorāts. Visi minētie direktorāti nodrošina atbalstu ģenerālsēkretāra vietniekam, kas pilda Augsta līmeņa vadības grupas (HLSG) priekšsēdētāja pienākumus un ir atbildīgs par Alianses Aizsardzības spēju iniciatīvas izpildīšanu.

Aizsardzības politikas un spēku plānošanas direktorāts sastāv no Aizsardzības plānošanas vienības un Spēku plānošanas vienības. Direktorāts ir atbildīgs par aizsardzības plānošanas jautājumiem un lielāko daļu politiski militāriem jautājumiem, kurus apspriež Padome vai Politikas koordinācijas grupa. Tāpat direktorāts ir atbildīgs, kopīgi ar nacionālajām delegācijām, par to dokumentu sagatavošanu, kas saistīti ar Aizsardzības pārskatu, ieskaitot nacionālo aizsardzības programmu analīzi; citiem politiski militārās dabas jautājumiem, kurus apspriež Aizsardzības plānošanas komiteja. Direktorāts Vadošās grupas un Aizsardzības pārskata komitejas uzdevumā sagatavo pētījumus par vispārējiem vai īpašiem NATO aizsardzības plānošanas un politikas jautājumiem; direktorāts sniedz atbalstu arī PfP programmu jautājumos un PfP Plānošanas un pārskata procesa (PARP) vadības jautājumos; tas ir atbildīgs par Apvienoto kopīgo operatīvo spēku (CJTF) koncepta attīstību; par datorizētas informatīvas datu bāzes uzturēšanu par NATO spēkiem; un par statistikas datu pētījumu organizēšanu un veikšanu, kas tiek pieprasīti, lai novērtētu NATO aizsardzības spējas. Aizsardzības politikas un spēku plānošanas direktorāta direktors ir ģenerālsēkretāra palīga vietnieks un arī Aizsardzības pārskata komitejas priekšsēdētāja vietnieks.

Krīzes situāciju vadības un operāciju direktorāts ietver Krīzes situāciju vadības vienību, Padomes Operāciju vienību un Miera uzturēšanas štābu. Krīzes situāciju vadības un operāciju direktorāta direktors ģenerālsēkretāra uzdevumā ir arī atbildīgs par NATO Situācijas centra (SITCEN) attīstību un kontroli.

Krīzes situāciju vadības vienība nodrošina personāla palīdzību ģenerālsēkretāram, Padomei un Aizsardzības plānošanas komitejai, kā arī attiecīgajām pakļautajām darba grupām par politiski militāriem krīzes situāciju vadības politikas jautājumiem. Vienība ir atbildīga par Padomes lēmumu

izpildi, monitoringu un attiecīgu ziņojumu sagatavošanu, kas saistīti ar krīzes situāciju vadību, kā arī NATO operāciju sagatavošanu un vadību. Tā pilda arī kontaktu un koordinācijas funkcijas ar NATO un valstīm ārpus NATO, kā arī starptautiskām organizācijām, kā Apvienoto Nāciju Organizācijas, Eiropas Drošības un sadarbības organizācija, Eiropas Savienība, Rietumeiropas Savienība, ANO Augstais komisārs bēgļu jautājumos un Augstā pārstāvja birojs.

Padomes Operāciju vienība atbalsta NATO darbības krīzes situāciju vadības jautājumos, attīstot un uzlabojot procedūras, sniedz atbalstu organizatoriskajos un tehniskā aprīkojuma jautājumos, kas svarīgi Padomei un Aizsardzības plānošanas komitejai, kā arī veicina konsultācijas spriedzes un krīzes periodos. Šie uzdevumi ietver darbu pie divu NATO krīzes situāciju vadības rokasgrāmatu sagatavošanas, koordinācijas un atjaunošanas, darbu pie pārskata par krīzes situāciju vadības komunikāciju prasībām, tie sniedz atbalstu Automatizētās datu apstrādes (ADP) attīstībā, lai nodrošinātu iespēju šos datus izmantot krīzes situāciju vadībai, kā arī vadot attiecības ar PfP Partnervalstīm, lai uzlabotu to spējas krīzes vadības situācijās un uzlabotu sadarbību krīzes situāciju vadības jomā.

Miera uzturēšanas štābs sniedz atbalstu krīzes situāciju vadības procesam, nodrošinot konceptuālus un tehniskus padomus par miera atbalsta operācijām. Miera uzturēšanas štābs sniedz atbalstu arī citos NATO darbības aspektos, kas saistīti ar miera uzturēšanu, ieskaitot Alianses miera uzturēšanas politikas veidošanu, kā arī ar CIMIC (civili militārā sadarbība) politiku un sniedz atbalstu PMSC ad hoc darba grupai par miera uzturēšanas jautājumiem.

Situācijas centrs, SITCEN, pilda trīs nozīmīgas lomas: sniedz atbalstu Ziemeļatlantijas Padomei, Aizsardzības plānošanas komitejai un Militārajai komitejai, lai tās varētu pildīt savas funkcijas konsultāciju jomā; kalpo kā Alianses galvenais centrs, kas saņem politiskās, militārās un ekonomiskās izlūkošanas datus un informāciju un veic to apmaiņu un izplatīšanu; un darbojas kā saikne ar līdzīgām struktūrām dalībvalstīs un NATO Stratēģiskajās komandstrukturās. Situācijas centram tehnisku atbalstu nodrošina Sakaru centrs jeb "COMCEN".

Aizsardzības partnerību un sadarbības direktorāts tika izveidots 1997. gadā. Tas atbild par PfP politikas izveidošanu un īstenošanu. Tas vada iniciatīvas Partnerattiecības mieram politiski militāro vadības komiteju (PMSC) un sniedz atbalstu citām NATO struktūrām par jautājumiem, kas saistīti ar EAPC, militāro kooperāciju PfP kontekstā, ar NATO-Krievijas un NATO-Ukrainas attiecībām un Vidusjūras dialoga kontekstā. PfP īstenošanas kontekstā, Direktorāts uztur ciešus kontaktus ar visām PfP Partnervalstīm un

vada attiecīgās NATO komandu sanāksmes, kas izveidotas, lai palīdzētu Partnervalstīm attīstīt to Individuālās partnerības programmas (IPP).

Kodolieroču politikas direktorāts nodrošina personāla atbalstu ģenerālsekretāram, Kodolieroču plānošanas grupai un tās vecāko amatpersonu struktūrām, Augsta līmeņa grupai (HLG), Vecāko amatpersonu ieroču izplatības aizsardzības grupai. Šī direktorāta galvenās funkcijas ir arī visu kodolpolitikas un stratēģiju jautājumu attīstība, ieskaitot kodolieroču plānošanas attīstību un procedūras, mācības un apmācību aktivitātes; un tas sniedz atbalstu jautājumos, kas saistīti ar NATO aizsardzības aktivitāšu koordināciju, reaģējot uz riskiem, kas rodas no masu iznīcināšanas ieroču izplatības un ar šiem ieročiem saistītām piegādes ierīcēm. Daļu no iepriekš minētajām funkcijām nākotnē izpildīs jaunais WMD Centrs, kas izveidots Politisko jautājumu nodaļā. Direktorāts ir arī atbildīgs par Kodolieroču plānošanas grupas sanāksmju sagatavošanu ministru, pastāvīgo pārstāvju un štāba grupu līmenī, kā arī par sabiedriskas informācijas sagatavošanu par NATO kodolieroču izvietojumu un attiecīgiem aizsardzības pasākumiem, kas saistīti ar izplatīšanas riskiem.

AIZSARDZĪBAS ATBALSTA NODAĻA

Aizsardzības atbalsta nodaļai, ka atrodas ģenerālsekretāra palīga aizsardzības atbalsta jautājumos tiešā pakļautībā, ir sekojoši uzdevumi:

- sniegt padomus ģenerālsekretāram, Ziemeļatlantijas Padomei, Aizsardzības plānošanas komitejai un citām NATO struktūrām par visiem jautājumiem, kas saistīti ar bruņošanās pētniecības, attīstības, ražošanas, sagādes jautājumiem un paplašināto gaisa aizsardzību;
- veicināt pēc iespējas efektīvāku Alianses resursu izmantošanu tās spēku aprīkojumam.

Nodaļa nodrošina sakarus ar NATO ražošanas un apgādes organizācijām, kas iesaistītas kooperatīvā aprīkojuma projektos, un nodrošina sakarus ar NATO aģentūrām, kas nodarbojas ar aizsardzības pētniecību un ar to saistītiem projektiem. Nodaļa piedalās visos NATO aizsardzības plānošanas aspektos savos atbildības un kompetences ietvaros. Ģenerālsekretāra palīgs aizsardzības atbalsta jautājumos pilda Valstu bruņojuma direktoru konferences (CNAD) un NATO C3 padomes pastāvīgā priekšsēdētāja pienākumus, kā arī NATO Standartizācijas komitejas priekšsēdētāja vietnieka pienākumus. Nodaļa sastāv no diviem direktoriem:

Bruņojuma plānošanas, programmu un politikas direktorāts sniedz atbalstu ģenerālsekretāra palīgam plaša spektra politikas un programmēšanas

jautājumos, kas saistīti ar aizsardzības iekārtu iegādi un Alianses bruņojuma sadarbību. Tās direktors ir ģenerālsekretāra palīga vietnieks aizsardzības atbalsta jautājumos. Direktorāts ir atbildīgs par politikas iniciatīvu formulēšanu bruņojuma jomā, kas radītas, lai nodrošinātu CNAD aktivitāšu orientāciju uz Alianses misiju izpildi. Direktorāts ir arī atbildīgs par NATO bruņojuma plānošanas harmonizāciju ar citiem Alianses vispārējās aizsardzības plānošanas procesa aspektiem.

Direktorāts nodrošina atbalstu Armijas, Jūras spēku un Gaisa spēku grupām un to pakļautajām struktūrvienībām. To loma ir veicināt informācijas apmaiņu un aprīkojuma konceptu, kā arī operacionālo prasību harmonizāciju perspektīvām Alianses sauszemes, jūras vai gaisa spēku spējām, lai veicinātu kopējos risinājumus, kas pamatos balstīti uz programmēšanu un plašākā aspektā uz Fāzētās bruņojuma programmēšanas sistēmas attīstību, kā arī lai sasniegtu augstu aprīkojuma standartizācijas pakāpi, izpildot NATO Standartizācijas programmu.

Turklāt Direktorāts ir atbildīgs par Uzlaboto iniciatīvas Partnerattiecības mieram programmas izpildi attiecīgajās CNAD atbildības jomās, ieskaitot Partnerības plānošanas un pārskata procesu; CNAD ieguldījumu pārvaldi darbam, ko vada Aizsardzības vecāko amatpersonu darba grupa par ieroču izplatību (DGP) NATO ieroču izplatības politikas aizsardzības ietvaros; tas sniedz atbalstu CNAD aktivitātēm, kas saistītas ar paplašināto gaisa aizsardzību un notikuma vietas raķešu uzbrukuma aizsardzības jautājumiem un to koordināciju ar vienlaicīgām aktivitātēm, ko veic NATO Militārās struktūras, NATO Pretgaisa aizsardzības komiteja un DGP; un pārlūko CNAD darbību aizsardzības aprīkojuma aspektos miera uzturēšanas operācijās. Direktorāts uztur kontaktus ar ārējām institūcijām, kā Rietumeiropas bruņošanās grupu (WEAG), un aģentūrām, kā NATO EF 2000 un Tornado attīstības, ražošanas un loģistikas pārvaldes aģentūru (NETMA), NATO helikoptera konstrukcijas, attīstības, ražošanas un loģistikas pārvaldes aģentūru (NAHEMA) un SACLANT zemūdens izpētes centru (SACLANTCEN).

Daļa no Pētniecības un tehnoloģiju aģentūras (RTA) personālsastāva ir izvietota vienās telpās ar Bruņojuma plānošanas, programmu un politikas direktorātu Aizsardzības atbalsta nodaļas ietvaros. NATO Pētniecības un tehnoloģiju aģentūra, kuras galvenā mītne atrodas Parīzē, sniedz atbalstu NATO Pētniecības un tehnoloģiju padomei (RTB). RTA un RTB kopā veido NATO Pētniecības un tehnoloģiju organizāciju (RTO). RTA direktors ziņo ģenerālsekretāra palīgam par aizsardzības atbalsta jautājumiem, kā arī Starptautiskā Militārā štāba direktoram.

Gaisa aizsardzības un kosmosa vadības direktorāts (agrāk - Pretgaisa aizsardzības sistēmu direktorāts) ir atbildīgs par svarīgajām attiecībām starp gaisa aizsardzību un militārajām, kā arī civilajām gaisa telpas un gaisa

satiksmes vadības struktūrām. Direktorāts nodrošina atbalstu NATO Pretgaisa aizsardzības komitejai (NADC), kuras loma ir dot rekomendācijas Padomei un Aizsardzības plānošanas komitejai par visiem gaisa aizsardzības programmas attīstības aspektiem. Tā veic šīs funkcijas ciešā sadarbībā ar NATO Militārajām struktūrām. NADC ir atbildīga par to, lai tiktu veicināta un koordinēta darbība, kas nodrošinātu NATO Pretgaisa aizsardzības sistēmas nepārtrauktu piemērotību, efektivitāti un lietderīgumu no politikas viedokļa un sistēmas paplašināšanu, nodrošinot spējas, kas dotu iespēju NATO Integrētajai pretgaisa aizsardzības sistēmai (NATINADS) izpildīt tās lomu jaunās misijās un Alianses atbildības ietvaros. NATINADS paplašināšana un ar to saistītās koncepcijas rada nepieciešamību pēc lielākas elastības kolektīvās aizsardzības jomā, funkcionālu uz jūras izvietotu gaisa spēju integrāciju, paplašinātu gaisa aizsardzību, kas ietver arī pretraķešu aizsardzību, paplašināšanos un Miera uzturēšanas operācijas/ Krīzes situāciju novēršanas operācijas.

Citas Direktorāta galvenās atbildības sfēras ir saistītas ar atbalstu NATO Gaisa satiksmes vadības komitejai (NATMC) (agrāk - Eiropas gaisa telpas koordinācijas komiteja jeb "CEAC"). NATMC uzdevums ir nodrošināt civilās un militārās gaisa telpas prasību koordināciju Alianses ietvaros. Tai ir arī nozīmīga loma ar Partnervalstīm kopīgi veiktajās darbībās, lai nodrošinātu gaisa satiksmes vadības uzlabošanu. Komitejas loma tika paplašināta, lai tehniskā līmenī militāro operāciju ietvaros nodrošinātu iespēja saglabāt nepiešamo savietojamības pakāpi ar dažādiem gaisa satiksmes vadības centriem, kurus šobrīd un nākotnē ieviešis civilās aģentūras. Pašreizējo centienu kontekstā, kas saistās ar nākotnes Paneiropas gaisa satiksmes vadības integrāciju, Direktorāts pārstāv Gaisa satiksmes pārvaldes komiteju vairākos starptautiskos forumos.

NATO kooperatīvo aktivitāšu ietvaros Direktorāts ir arī atbildīgs par padomu un palīdzības nodrošināšanu gaisa aizsardzības un kosmosa vadības jautājumos tām kandidātvalstīm, kuras piedalās Rīcības plānā daļībai NATO (MAP), un citām partnervalstīm. Šajā kontekstā analītiskais darbs tiek veikts NATO Pretgaisa aizsardzības analīzes vienībā (NAADC), kas izveidota Direktorāta ietvaros tieši šādam mērķim.

Direktorāts nodrošina sakarus ar aģentūrām, kuru atbildībā ietilpst ar gaisa aizsardzību saistīto sistēmu izveidošanu, NATO Agrīnās brīdināšanas spēku gaisā programma, NATO Gaisa vadības un kontroles sistēmu programma, uzlabotā HAWK zeme-gaiss raķešu sistēma, kā arī Vidējā attāluma paplašinātā pretgaisa aizsardzības sistēma (MEADS).

NATO GALVENĀS MĪTNES KONSULTĀCIJU, VADĪBAS UN KONTROLES ŠTĀBS (NHQC3S)

NHQC3S ietver bijušos Starptautiskā štāba un Starptautiskā Militārā štāba C3 elementus vienotā integrētā štābā. NHQC3S galvenais uzdevums ir attīstīt politiku un vadlīnijas NATO Sakaru un informācijas sistēmas (CIS) plānošanai, izpildei, operācijām un uzturēšanai un novērtēt to pielietojumu. Štābs nodrošina atbalstu NATO konsultāciju, vadības un kontroles padomei un tās pakļautībā esošajām struktūrām. Tā arī nodrošina atbalstu Ziemeļatlantijas Padomei, Militārajai komitejai, Valstu bruņojuma direktoru konferencei, Resursu vecāko amatpersonu padomei un citām komitejām, kuru atbildības sfērā ietilpst C3 jautājumi. Štābs ir organizēts sešās vienībās: Prasību un koncepciju vienībā (RCB); Sadarbības vienībā (IOB); Frekvenču pārvaldes vienībā (FMB); Informācijas drošības vienībā (ISB); Informācijas sistēmu un tehnoloģiju vienībā (ISTB); Sakaru, navigācijas un identifikācijas sistēmu vienībā (CNISB). Štābs darbojas ģenerālsekretāra palīga aizsardzības jautājumos pakļautībā un Starptautiskā Militārā štāba direktora koordinētā vadībā. NHQC3S direktors ir viens no NC3 padomes priekšsēdētāja vietniekiem un nacionālo C3 pārstāvju (NC3 Reps) priekšsēdētājs.

DROŠĪBAS INVESTĪCIJU, APGĀDES UN CIVILO ĀRKĀRTAS SITUĀCIJU PLĀNOŠANAS NODAĻA

Drošības investīciju, apgādes un civilo ārkārtas situāciju plānošanas nodaļa ir pakļauta tam ģenerālsekretāra palīgam, kas atbild par šiem jautājumiem. Viņš ir Neparedzētu gadījumu vecāko amatpersonu plānošanas komitejas plenārsēdes priekšsēdētājs un NATO Apgādes vecāko amatpersonu konferences priekšsēdētāja vietnieks. Viņš ir arī Infrastruktūras komitejas priekšsēdētājs. Nodaļa sastāv no Drošības investīciju un Neparedzētu gadījumu plānošanas direktoriem, Apgādes (IS Elementi) vienības un Resursu politikas koordinācijas vienības.

Drošības investīciju direktorāts atrodas Drošības investīciju programmas kontroliera tiešā pakļautībā, kurš ir arī ģenerālsekretāra palīga vietnieks un Infrastruktūras komitejas pastāvīgais priekšsēdētājs. Drošības investīciju direktorāts sniedz atbalstu Resursu vecāko amatpersonu padomei, Infrastruktūras komitejai un Militārā budžeta komitejai sekojošos veidos:

- pārbaudot Spēju paketes, pamatojoties uz tehniskiem, finansiāliem, ekonomikas un politiskiem aspektiem (Spēju paketes nosaka NATO Stratēģisko komandieru militārās prasības, pamatojoties uz kapitālo

investīciju, operāciju un uzturēšanas izdevumiem un personālsastāva prasībām);

- nodrošinot politikas atbalstu, kā arī tehnisko un finansiālo uzraudzību NATO Drošības investīciju programmai;
- no tehnisko un finansu jautājumu viedokļa pārbaudot pieprasījumus, kas iesniegti Infrastruktūras komitejai, lai tā dotu atļauju projekta mērķim un līdzekļiem, kas varētu būt piemēroti finansēšanai no kopējiem fondiem;
- nodrošinot tehnisko un finansiālo pārbaudi, ja tāda tiek pieprasīta, par militāriem kopīgi finansētiem jautājumiem Militārā budžeta komitejas diskusiju ietvaros;
- nodrošina tehnisko un finansiālo atbalstu citām NATO komitejām (SPC(R), PCG, PMSC), kas konkrēti apspriež NSIP jautājumus un principiāli aplūko resursu jautājumu.

Apgādes (IS Elementi) vienība atrodas Apgādes vienības vadītāja pakļautībā, kurš ir NATO Cauruļvadu komitejas priekšsēdētājs un NATO Apgādes vecāko amatpersonu konferences priekšsēdētāja vietnieks. Apgādes (IS Elementi) vienība nodarbojas ar sekojošiem uzdevumiem:

- par plānu un politikas attīstību un sadarbību, kas radīta, lai sasniegtu vienotu pieeju patērētāju loģistikas jautājumos Alianses ietvaros un Partnerattiecības mieram programmas ietvaros un palielinātu spēku efektivitāte, sasniedzot lielāku apgādes gatavību un uzturēšanu;
- nodrošina štāba atbalstu NATO Apgādes vecāko amatpersonu konferencei un tās pakļautībā esošajām struktūrvienībām;
- nodrošina štāba tehnisku atbalstu NATO Cauruļvadu komitejai;
- atbalsta, koordinē un uztur sakarus ar NATO militārajām struktūrām un ar NATO un citām komitejām un struktūrām, kas nodarbojas ar patērētāju loģistikas plānošanas un īstenošanas jautājumiem;
- ģenerālsekretāra vārdā uztur sakarus ar Centrāleiropas cauruļvadu sistēmas (CEPS) vadības struktūrām un ar NATO Uzturēšanas un atbalsta organizāciju (NAMSO).

Civilo ārkārtas situāciju plānošanas direktorāts ir tieši pakļauts Neparedzētu gadījumu plānošanas direktoram, kurš ir Neparedzētu gadījumu vecāko amatpersonu plānošanas komitejas pastāvīgās sesijas priekšsēdētājs, un direktorāts nodarbojas ar sekojošiem uzdevumiem:

- plānošanas koordinācija un vadība, kas vērsta uz iespēju ātri pārveidot Alianses dalībvalstu miera laika ekonomikas uz ārkārtas situācijas režīmu;
- pasākumu kopuma izstrāde, kas nodrošinātu civilo resursu izmantošanu Alianses aizsardzības atbalstam un civilo iedzīvotāju aizsardzībai;
- nodrošināt štāba atbalstu Neparedzētu gadījumu vecāko amatpersonu plānošanas komitejai un deviņām civilo ārkārtas situāciju plānošanas padomēm un komitejām, kas ir atbildīgas par krīzes situāciju vadības pasākumu kopas izstrādāšanu tādās jomās kā civilo jūras, sauszemes un gaisa transporta; enerģijas; rūpniecības; pārtikas un lauksaimniecības; civilo sakaru; medicīniskās aprūpes; kā arī civilās aizsardzības krīžu jautājumos;
- uzraudzīt Eiroatlantijas Katastrofu likvidēšanas koordinācijas centru (EADRCC), kurš koordinē starptautisko palīdzību, atbildot uz attiecīgu pieprasījumu no tām valstīm, kurās ir notikušas katastrofas.

Neparedzētu gadījumu plānošanas direktors arī uzrauga civilās ārkārtas plānošanas aktivitātes, kas tiek veiktas EAPC, Partnerattiecības mieram, NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes, NATO-Ukrainas Komisijas un Vidusjūras Sadarbības grupas ietvaros.

Resursu politikas koordinācijas vienība nodarbojas ar sekojošiem uzdevumiem:

- sadarbojoties ar citām atbilstošām struktūrvienībām, attīstīt politikas priekšlikumus un plānot dokumentus par vispārējiem resursu jautājumiem, kas ietekmē Aliansi;
- šāda tipa jautājumos koordinēt visus štāba elementus;
- nodrošināt atbalstu Resursu vecāko amatpersonu padomei par jautājumiem, kas saistīti ar resursu politikas attīstību un resursu plānošanas dokumentiem.

ZINĀTNES UN VIDES JAUTĀJUMU NODAĻA

Zinātnes un vides jautājumu nodaļa ir tieši pakļauta ģenerālsekretāra palīgam, kas atbild par zinātnes un vides jautājumiem un kurš ir NATO Zinātnes komitejas priekšsēdētājs un Mūsdienu sabiedrības problēmu komitejas priekšsēdētājs. Viņa darbību atbalsta ģenerālsekretāra palīga vietnieks, un tā pārziņā ir sekojoši uzdevumi:

- sniegt padomus ģenerālsekretāram par zinātnes un tehnoloģiju jautājumiem, kas ir NATO interesēs;
- atbildēt par Zinātnes komitejas pieņemtajiem lēmumiem; vadīt attiecīgo apakškomiteju un padomdevēju struktūru darbību, kas izveidotas Zinātnes komitejas pakļautībā; un izstrādāt pasākumus, lai veicinātu sadarbību zinātnes un tehnoloģiju jomā starp zinātniekiem Alianses valstīs un attiecīgi Partnervalstīs un Vidusjūras dialoga valstīs, tādējādi stiprinot šo valstu zinātniskās un tehnoloģiskās spējas;
- uzraudzīt pilotpētījumus, īstermiņa projektus un semināru sagatavošanu un attīstību, kurus uzsākusi Mūsdienu sabiedrības problēmu komiteja;
- nodrošināt kontaktus zinātniskajā jomā ar NATO Starptautisko štābu, NATO aģentūrām, aģentūrām citās dalībvalstīs, kas atbildīgas par zinātnes politikas īstenošanu, kā arī starptautiskām organizācijām, kas iesaistītas zinātnes, tehnoloģijas un vides aktivitātēs;
- uzraudzīt aktivitātes, kas organizētas, lai uzlabotu Partnervalstu zinātnieku piedalīšanos NATO Zinātnes programmā un Mūsdienu sabiedrības problēmu komitejas projektos.

VADĪBAS BIROJS

Vadības birojs ir pakļauts Vadības direktoram, kas nodarbojas ar visiem jautājumiem, kuri attiecas uz Starptautiskā štāba organizāciju un struktūru, kā arī sniedz padomus ģenerālsekretāram par civilā personāla politikas jautājumiem un atalgojumu visā organizācijā. Viņa pienākumos ietilpst arī Starptautiskā štāba budžeta sagatavošana, prezentācija un vadība. Viņš uzrauga Koordinācijas un politikas vienību (kas nodarbojas ar vadības jautājumiem visas organizācijas ietvaros); Budžeta un finansu analīzes vienību; kā arī Vadības padomdevēju vienību, kuras pienākumos ietilpst pienākums sniegt padomus ģenerālsekretāram par jautājumiem, kas saistīti ar organizāciju, darba metodēm, procedūrām un personāla sastāvu.

Vadības direktora vietnieks ir atbildīgs par Starptautiskā štāba vispārējo administrāciju, to skaitā par personāla jautājumiem, galvenās mītnes uzturēšanu, konferenču sagatavošanu, telpām tulkošanas vajadzībām, kā arī par iekšējo dokumentu pavairošanu un izplatīšanu.

FINANSU KONTROLIERA BIROJS

Finansu kontrolieri ieceļ Padome, un viņš ir atbildīgs par fondu veidošanu un izdevumu kontroli civilā un arī militārā budžeta ietvaros, pamatojoties uz NATO finansu reglamentu. Viņa biroju veido Budžeta un grāmatvedības vienība un lekšējās kontroles vienība.

RESURSU VECĀKO AMATPERSONU PADOMES PRIEKŠSĒDĒTĀJA BIROJS

Resursu vecāko amatpersonu padome (SRB) ir galvenā Padomes padomdevēja institūcija par militāro kopējo fondu resursu prasībām un pieejamību šiem fondiem. SRB vada valstiskais priekšsēdētājs, kuru ievēl dalībvalstis. Priekšsēdētāja darbu atbalsta neliels personāls, kuru nodrošina Starptautiskais štābs.

BUDŽETA KOMITEJU PRIEKŠSĒDĒTĀJA BIROJS

Budžeta komiteju priekšsēdētāju ieceļ no vienas dalībvalsts. Viņa darbība tiek finansēta no valstu līdzekļiem, lai saglabātu Budžeta komiteju neatkarību. Viņa rīcībā ir neliels personāls, kuru nodrošina Starptautiskais štābs.

STARPTAUTISKAIS AUDITORU BIROJS

Vairāku NATO struktūrvienību, kā arī to struktūru, kas nodarbojas ar kopējo fondu Infrastruktūras programmas finansēšanu, banku kontus auditē Starptautiskais Auditoru birojs. Biroju veido valdību pārstāvji no attiecīgajām audita institūcijām dalībvalstīs. Viņiem ir neatkarīgs statuss, un tos izvēlas, kā arī finansē attiecīgās dalībvalstis. Tos apstiprina Padome, un tie arī tai atskaitās par savu darbību.

NATO RAŽOŠANAS UN APGĀDES ORGANIZĀCIJAS

Ir izveidotas vairākas NATO Ražošanas un apgādes organizācijas (NPLO) NATO ietvaros, un tās atskaitās Ziemeļatlantijas Padomei par noteiktu uzdevumu veikšanu. Lai gan pastāv atšķirība to mandātos, finansējumā, finansu pakļautībā un vadībā, tās visas ziņo Direktoru padomei vai Vadības komitejai, kas ir atbildīga par to veikto aktivitāšu uzraudzību. Sīkāka informācija ir dota 14. nodaļā.

MILITĀRĀ ORGANIZĀCIJA UN STRUKTŪRAS

MILITĀRĀ KOMITEJA

Iepriekšējās nodaļās ir aprakstīta NATO galvenā mērķa būtība, kas ir Alianses politiskais stāsts un vieta, kur Ziemeļatlantijas Paktam vairoties līdzīgi līmenī tiek veiktas politiskās pārmaiņas, lai generālvērtēšana varētu apmierināt un apmierināt NATO politiku. Regulas, pēc noteikta laika, šīs vai kādā citā Alianses valsts galvaspilsētā sugstākā līmenī tiek Padome un citas vadāmo amatpersonu līmeņa politiskās komitejas (galvenokārt Alianses pārstāvniecības komiteja (DPC) un Kariņģu pārstāvniecības grupa (NPG)), piedaloties šīs vai citas komitejas, lai nodrošinātu, ka katram katrā noteiktā laikā notiek sanāksmes, lai varētu un varētu veikt.

11. NODAĻA

Izstrādājot, kuras pienākumus jāveic no šīm grupām, ir vienāds stāsts, un tie ir reprezentatīvi politiski, kur kuri vienādas dalības ir nepieciešami, no šīs, šīs līmenī ir ir nepieciešams. Šīs vadāmo amatpersonu vienība ir politiskās

MILITĀRĀ ORGANIZĀCIJA UN STRUKTŪRAS

Izstrādājot, kuras pienākumus jāveic no šīm grupām, ir vienāds stāsts, un tie ir reprezentatīvi politiski, kur kuri vienādas dalības ir nepieciešami, no šīs, šīs līmenī ir ir nepieciešams. Šīs vadāmo amatpersonu vienība ir politiskās

Lai padziļinātu sapratni par NATO politiku, DPC un NPG un konsultāciju šīs, vadāmo amatpersonu līmenī tiek veiktas militāro pārmaiņu NATO un Militārā komitejas politiskās pārmaiņu komiteja (DPC) un NPG, lai nodrošinātu, ka katram katrā noteiktā laikā notiek sanāksmes, lai varētu un varētu veikt.

Militārā komiteja

Stratēģiskie komandieri

Starptautiskais Militārais štābs

Partnervalstu pārstāvniecība

Izstrādājot, kuras pienākumus jāveic no šīm grupām, ir vienāds stāsts, un tie ir reprezentatīvi politiski, kur kuri vienādas dalības ir nepieciešami, no šīs, šīs līmenī ir ir nepieciešams. Šīs vadāmo amatpersonu vienība ir politiskās

Komitejas pārstāvniecības ir ir reprezentatīvi politiski, kur kuri vienādas dalības ir nepieciešami, no šīs, šīs līmenī ir ir nepieciešams. Šīs vadāmo amatpersonu vienība ir politiskās

11. NODALĀ

MILITĀRĀ ORGANIZĀCIJA UN STRUKTŪRAS

Militārs komandants

Stratēģiskā komandanta

Struktūras komandants

Partneru vai pārvaldes

MILITĀRĀ ORGANIZĀCIJA UN STRUKTŪRAS

MILITĀRĀ KOMITEJA

Iepriekšējās nodaļās ir aprakstīta NATO galvenā mītne Briselē, kas ir Alianses politiskais štābs un vieta, kur Ziemeļatlantijas Padomē vēstnieku līmenī tiekas pastāvīgie pārstāvji, lai ģenerālsekretāra vadībā apspriestu un apstiprinātu NATO politiku. Regulāri, pēc noteikta laika, Briselē vai kādā citā Alianses valsts galvaspilsētā augstākajā līmenī tiekas Padome un citas vecāko amatpersonu līmeņa politiskās komitejas (galvenokārt Aizsardzības plānošanas komiteja (DPC) un Kodolieroču plānošanas grupa (NPG)), piedaloties ārlietu vai aizsardzības ministriem, un laiku pa laiku, kad notiek galotņu sanāksmes, arī valstu un valdību vadītājiem.

Lēmumiem, kurus pieņēmušas jebkura no šīm grupām, ir vienāds statuss, un tie reprezentē politiku, par kuru vienojušās dalībvalstis neatkarīgi no tā, kādā līmenī tie ir pieņemti. Šīm vecāko amatpersonu vienībām ir pakļautas specializētās komitejas, kurās ietilpst attiecīgo valstu oficiālie pārstāvji. Šāda komiteju struktūra ir pamats Alianses konsultāciju un lēmumu pieņemšanas mehānismam, kas dod iespēju katrai dalībvalstij tikt pārstāvētai jebkurā līmenī visās NATO aktivitāšu sfērās.

Lai palīdzētu militāros jautājumos Ziemeļatlantijas Padomei, DPC un NPG un konsultētu tās, vecākie militārie oficiāri pilda valstu militāro pārstāvju NATO un Militārās komitejas pastāvīgās sesijas locekļu (kas ir pakļauti ievēlētajam priekšsēdētājam (CMC)) pienākumus. Tāpat kā politisko lēmumu pieņemšanas struktūras, arī Militārā komiteja regulāri tiekas augstākajā līmenī - Aizsardzības komandieru līmenī (CHOD). Islandi, kurai nav militāro spēku, šādās sanāksmēs pārstāv civilā amatpersona. Komiteja ir augstākais militārais varas orgāns NATO, kas darbojas Padomes, DPC un NPG politiskajā vadībā.

Ikdienā Militārās komitejas darbu veic militārie pārstāvji, darbojoties savu Aizsardzības komandieru vārdā. Viņi strādā, pārstāvot savu valstu intereses, un tajā pat laikā, būdami gatavi vienoties un diskutēt, lai būtu iespējams panākt vienprātību. Tas bieži ietver vienošanās panākšanu, izejot uz pieņemamiem kompromisiem, ja tas ir visas Alianses interesēs, un palīdz tai izpildīt kopējos uzdevumus un sasniegt kopējos politikas mērķus. Tādēļ militārajiem pārstāvjiem ir piešķirtas atbilstošas rīcības tiesības, kas dod iespēju Militārajai komitejai izpildīt savus uzdevumus un panākt tūlītēju lēmumu izpildi.

Komitejas pienākumos ir arī rekomendāciju sniegšana NATO politiskajām autoritātēm par pasākumiem, kas ir nepieciešami NATO telpas kopīgajai aizsardzībai. Tās pamatuzdevums ir sniegt norādījumus un konsultācijas militārās politikas un stratēģijas jomā. Komiteja NATO Stratēģiskajiem

komandieriem, kuru pārstāvji apmeklē sanāksmes, sniedz ieteikumus militārajos jautājumos, un, būdama Padomes pakļautībā, tā ir atbildīga par vispārējo Alianses militāro lietu vadību, kā arī par Militārās komitejas aģentūru veiksmīgu darbību (skatīt 14. nodaļu).

Komiteja palīdz Aliansei vispārējo stratēģisko koncepciju izveidē, un tā sagatavo ilgtermiņa novērtējumu par to, kādi spēki un spējas ir valstīm un reģioniem, kas rada riskus NATO interesēm. Krīzes, saspīlējuma vai kara laikā tai ir papildu pienākums konsultēt Aizsardzības plānošanas komiteju par militāro situāciju un sniegt rekomendācijas par militāro spēku izmantošanu, iespējamību plānu izpildīšanu un attiecīgu sadursmju mehānismu izstrādi.

Militārā komiteja tiekas katru ceturtdienu, nākošajā dienā pēc iknedēļas Padomes sanāksmes, kas notiek trešdienās, lai tā spētu nekavējoties sekot līdzi Padomes lēmumiem. Taču sanāksmes var tikt sasauktas jebkurā laikā, kad nepieciešams, un praksē gan Padome, gan Militārā komiteja tiekas daudz biežāk. Alianses darbība Bosnijā-Hercegovinā un Kosovā, Alianses struktūru adaptācija iekšējām un ārējām izmaiņām, partnerattiecību un sadarbības attīstībai ar citām valstīm un jaunu institūciju izveidei šo procesu pārraudzīšanai, ir novedis pie tā, ka Aliansē būtiski pieaudzis visu lēmumu pieņemšanas institūciju sanāksmju biežums.

Militārā komiteja Aizsardzības komandieru sesijā (CHODS) parasti tiekas trīs reizes gadā. Divas šīs Militārās komitejas sanāksmes notiek Briselē, un vienu pēc rotācijas principa organizē NATO dalībvalsts.

Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) un Partnerattiecības mieram (PfP) ietvaros Militārā komiteja regulāri tiekas ar EAPC/PfP Partnervalstīm nacionālo militāro pārstāvju līmenī (vienreiz mēnesī) un CHODS līmenī (divas reizes gadā), lai risinātu militārās sadarbības jautājumus. Sīkāks un detalizētāks apraksts ir dots 12. nodaļā, kurā sīki izskaidrotas arī Militārās komitejas un Krievijas, kā arī Ukrainas sanāksmes.

Militārās komitejas priekšsēdētājs

Militārās komitejas priekšsēdētāju (CMC) izvirza Aizsardzības komandieri, un šajā amatā viņu nozīmē uz trīs gadiem. Priekšsēdētājs darbojas, pārstāvot vienīgi Alianses starptautiskās intereses, un savas rīcības pilnvaras viņš saņem no Militārās komitejas, kurai tas ir atbildīgs par pienākumu izpildi. Parasti viņš vada visas Militārās komitejas sanāksmes. Viņa prombūtnes laikā pienākumus veic Militārās komitejas priekšsēdētāja vietnieks (DCMC).

Militārās komitejas priekšsēdētājs ir gan Militārās komitejas spīkers, gan tās pārstāvis. Viņš ieplāno savu ikdienas darbību un rīkojas Komitejas interesēs, izdodot nepieciešamos norādījumus un ieteikumus Starptautiskā

Militārā štāba direktoram (skatīt tālāk). Priekšsēdētājs reprezentē Militāro komiteju augsta līmeņa sanāksmēs, kā, piemēram, Ziemeļatlantijas Padomē, Aizsardzības plānošanas komitejā un Kodolieroču plānošanas grupā, sniedzot konsultācijas par militāriem jautājumiem, kad vien tas tiek prasīts.

Ņemot vērā šī amata autoritāti, Komitejas priekšsēdētājam ir jāveic arī ļoti nozīmīgs sabiedrisks darbs, kā arī jāpilda Alianses vecākā militārā spīkera amats, kontaktējoties ar presi un medijiem. Komitejas vārdā viņš uzņemas oficiālo vizīšu un pārstāvniecības pienākumus gan NATO valstīs, gan arī valstīs ar kurām NATO attīsta ciešākus kontaktus Partnerattiecības mieram programmas, Eiroatlantijas Partnerības padomes, NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes, NATO-Ukrainas Komisijas, Vidusjūras valstu Sadarbības grupas un Dienvidaustrumu Eiropas Iniciatīvas ietvaros. Priekšsēdētājs ir arī bijušais NATO Aizsardzības Koledžas Akadēmiskās konsultatīvās padomes oficiālais priekšsēdētājs. Apraksts par Aizsardzības Koledžas lomu ir lasāms 14. nodaļā.

STRATĒĢISKIE KOMANDIERI

Stratēģiskie komandieri (SC), tas ir, NATO spēku virspavēlnieks Eiropas zonā (SACEUR) un NATO spēku virspavēlnieks Atlantijas zonā (SACLANT), ir pakļauti Militārajai komitejai jautājumos, kas ir to darbības ietvaros, - vispārējo Alianses militāro jomu vadību. Viņi arī sniedz konsultācijas Militārajai komitejai. Abi izmanto pārstāvjus ar NATO ģenerāļa vai admirāļa pakāpi, kas tiem palīdz uzturēt ciešu saikni gan starp politiskajiem, gan arī militārajiem štābiem galvenajā mītnē un nodrošināt efektīvu informācijas un komunikāciju plūsmu abos virzienos. SC pārstāvji apmeklē Militārās komitejas sanāksmes un sniedz konsultācijas attiecīgajiem komandieriem par Militārās komitejas darbību.

STARPTAUTISKAIS MILITĀRAIS ŠTĀBS

Starptautisko Militāro štābu (IMS) vada ģenerālis/admirālis, kuru Militārā komiteja atlasījusi no dalībvalstu izvirzītajiem kandidātiem uz Starptautiskā Militārā štāba (DIMS) direktora amatu. IMS direktora vadībā ir atbildīgs par politikas plānošanu, novērtēšanu un rekomendēšanu militārajos jautājumos, kas iesniegti Militārās komitejas izskatīšanai, kā arī par to, ka Komitejas politikas un lēmumi tiktu realizēti, kā norādīts.

IMS veido militārais personāls, kuru nosūtījušas dalībvalstis, lai tas pildītu štāba rīkojumus NATO galvenajā mītnē un strādātu starptautiskā līmenī, visas Alianses, nevis tikai savu valstu interesēs. Dažus amatus, kas saistīti ar

sekretariāta un atbalsta pienākumiem, Starptautiskajā Militārajā štābā pilda civilais personāls. Starptautiskais Militārais štābs palīdz Militārās komitejas darbā, sagatavojot tā lēmumus un izpildot tos, un tas aktīvi iesaistās sadarbības procesā ar Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm iniciatīvas Partnerattiecības mieram (PfP) ietvaros.

Par Štāba rīcības koordināciju un informācijas un sakaru plūsmas kontroli - gan pašā IMS, gan starp IMS un citām institūcijām NATO galvenajā mītnē - jārūpējas administratīvajam koordinatoram, kas ir pakļauts IMS direktora birojam. Administratīvais koordinators un viņam padotais personāls sniedz arī atbalstu Militārajai komitejai kā sekretariāts, kā arī dod konsultācijas par procesuāliem jautājumiem. Arī Starptautiskā Militārā štāba direktors saņem atbalstu no pieciem direktora padomniekiem, katrs no kuriem vada atsevišķu funkcionālo nodaļu.

Plānošanas un politikas nodaļa izstrādā un koordinē Militārās komitejas ieguldījumu NATO aizsardzības politikā un stratēģiskajā plānošanā. Tas iekļauj ieguldījumu politiski militāro koncepciju, studiju, novērtējumu un attiecīgo dokumentu izstrādei, NATO militāro spēku plānošanai, Spēku mērķu sasniegšanas procesam, ikgadējam aizsardzības pārskatam, PfP Plānošanas un pārskata procesam (PARP) un ilgtermiņa konceptuālai plānošanai. Nodaļa Militārās komitejas vārdā piedalās arī NATO vispārējās aizsardzības plānošanas procesā, kā arī izstrādā un pārstāv Militārās komitejas viedokļus un NATO Stratēģisko komandieru militārās politikas jautājumus dažādās NATO institūcijās.

Operāciju nodaļa sniedz atbalstu Militārajai komitejai, gatavojot pašreizējos operacionālos plānus un risinot jautājumus, kas saistīti ar NATO spēku aspektiem un militārās vadības jautājumiem, kas saistīti ar NATO lomu starptautiskās krīzes gadījumā. Nodaļa nodrošina un koordinē daudznacionālās apmācības un treniņus, arī tos, kuros iesaistās PfP dalībvalstis; kā arī koordinē darbības, kas saistītas ar efektīvu NATO elektroniskās karošanas operacionālo spēju izveidi un attiecīgajām apmācībām un treniņiem. Tā atbild par Elektroniskās karadarbības programmu un prasību kontroli un novērtējumu. Tā nodrošina atbalstu NATO Pretgaisa aizsardzības komitejai, un Starptautiskā Militārā štāba ietvaros ir atbildīga par gaisa aizsardzības jautājumiem. Nodaļa darbojas arī kā kontaktpunkts uz Apvienoto Nāciju Organizāciju nosūtītajiem NATO Sadarbības dienesta virsniekiem: šo uzdevumu pilda Starptautiskā Militārā štāba norīkotais loceklis, aizstāvot visas Organizācijas intereses, kad tas tiek pieprasīts.

Izlūkošanas nodaļa katru dienu nodrošina stratēģiskās izlūkošanas atbalstu ģenerālsekretāram, Ziemeļatlantijas Padomei/Aizsardzības plānošanas komitejai, Militārai komitejai un citām NATO institūcijām, piemēram, Starptautiskā Militārā štāba apakšvienībām, Politiskajai komitejai

un WMD Izplatības centram. Tā kā nodaļai nav neatkarīgas izlūkošanas funkcijas vai spējas šādi darboties, tā šajā ziņā ir atkarīga no NATO dalībvalstīm un NATO pavēlniecībām. Izmantojot šo institūciju ieguldījumu, tā darbojas kā centrālais koordinators izlūkošanas salīdzināšanas, novērtēšanas un izplatīšanas pasākumos NATO galvenajā mītnē un attiecībā uz NATO pavēlniecībām, aģentūrām, organizācijām un valstīm. Izlūkošanas nodaļa ne tikai nodrošina štāba izlūkošanas darba gaitas atbalstu, bet arī vada un koordinē NATO stratēģiskās izlūkošanas novērtēšanu, izlūkošanas politikas dokumentu un pamata izlūkošanas dokumentu sagatavi un izplatību, kā arī uztur noteiktas datubāzes un digitālās izlūkošanas informācijas servisu. Tā vēl veic stratēģiskā brīdinājuma un krīzes situāciju vadības funkcijas un vada sadarbību starp citām NATO un valstu struktūrām, pildot specializētās izlūkošanas funkcijas un organizējot attiecīgās aktivitātes. Īsāk sakot, Izlūkošanas nodaļa, kuru atbalsta NATO dalībvalstis un pavēlniecības, nepārtraukti informē Alianses vecākās amatpersonas, palīdz Militārajai komitejai sniegt militārās konsultācijas politiskajām varām, nodrošina izlūkošanas informācijas bāzi, kas nepieciešama, lai vadītu NATO spēku sastādīšanu un organizāciju un to operāciju veikšanu, un pilda visdažādākos uzdevumus, piedaloties NATO aizsardzības un politiskajās funkcijās.

Sadarbības un reģionālās drošības nodaļa ir galvenais centrs militārajiem kontaktiem sadarbībai ar Eiroatlantijas Partnerības padomi (EAPC), Partnerattiecības mieram (PfP) dalībvalstīm, ar Krieviju NATO-Krievijas Pamataakta ietvaros un ar Ukrainu NATO-Ukrainas hartas ietvaros. Šī nodaļa atbild par visu IMS štāba darbību attīstību un koordināciju jautājumos, kas saistīti ar EAPC, PfP, NATO-Krievijas un NATO-Ukrainas jautājumiem, kā arī ar Vidusjūras dialogu. Tās Sadarbības politikas un leroču kontroles grupa sastāda un koordinē IMS PfP politiskā štāba darbību, savukārt Krievijas-Ukrainas grupa izstrādā un īsteno ar šīm divām valstīm saistītu MC politiku. Sadarbības politikas ieroču kontroles daļa un leroču kontroles grupa koordinē un izstrādā militārās konsultācijas par NATO iesaistīšanos dažādos atbrūošanas, ieroču kontroles un kopējās drošības jautājumu aspektos. Nodaļa darbojas arī kā galvenais virzītājspēks Militārajai komitejai jautājumos, kurus risina Eiropas Drošības un sadarbības organizācija (EDSO) atbrūošanās, ieroču kontroles un kopējās drošības sfērās. Daļa nodaļas ir izvietota Vīnē Rietumu Konsultatīvajā birojā (WCO), lai atvieglotu un sekmētu NATO sadarbību ar EDSO. IMS PfP Štāba elements (PSE) ir izveidots nodaļas ietvaros kā atsevišķi funkcionējoša apakšnodaļa, kurā Partnervalstu virsnieki strādā kopā ar NATO kolēģiem un kas ir kā IMS kopējais centrs visām Partnervalstu prasmēm, kas saistītas ar PfP militārajiem aspektiem. Tā darbojas kā primārais IMS sakaru tīkls starp Partnervalstu Militārajiem pārstāvjiem un Partnervalstu Sadarbības dienesta virsniekiem NATO galvenajā mītnē.

Apgādes, bruņojumu un resursu nodaļa (LA&R) sadarbībā ar Starptautiskā štāba SILCEP nodaļu atbild par apgādes principu un politikas izstrādi, to skaitā par medicīniskās palīdzības un transporta un pārvietošanās attīstību. Tā nodrošina štāba atbalstu NATO Apgādes vecāko amatpersonu konferencei (SNLC) un Militārās Medicīnas dienestu vadītāju komitejai (COMEDS), SNLC militārajam priekšsēdētāja vietniekam un SNLC divu pakļauto struktūru militārajam priekšsēdētāja vietniekam vai priekšsēdētājam. Nodaļai ir arī svarīgi uzdevumi krīzes pārvaldes, humanitārās palīdzības un katastrofu novēršanas loģistikas aspektos, un tā ieceļ IMS oficiālo pārstāvi Neparedzētu gadījumu vecāko amatpersonu plānošanas komitejā (SCEPC) un COMEDS. Nodaļa dod militārās konsultācijas Militārajai komitejai par jautājumiem, kas saistīti ar militāro politiku un bruņojumu plānošanas procesu izstrādi, ietverot pētniecības un tehnoloģiju jautājumus. Tā reprezentē Militāro komiteju CNAD, Galvenajās bruņojuma grupās (MAG), Pētniecības un tehnoloģijas struktūrās un Gaisa/zemes novērošanas (AGS) komisijā darba kārtības izstrādāšanai, kā arī Rietumeiropas Bruņojumu grupā (WEAG) un EIROLONGTERM grupās. Nepieciešamības gadījumā nodaļa sniedz atbalstu arī NATO Industriāli konsultatīvai grupai (NIAG). Tā ir atbildīga par militāro politiku un procedūru izstrādi resursu pārvaldei, to skaitā arī attiecībā uz NATO kopējo militāro budžetu, infrastruktūru un personālu sadarbību ar Starptautisko štābu un diviem Stratēģiskajiem komandieriem. Tā reprezentē Militāro komiteju NDMC, SRB, IC un MBC. NATO Aizsardzības personāla komitejas (NDMC) Vadības konsultatīvā vienība ir atsevišķa vienība Nodaļas ietvaros, kas strādā tieši NDMC labā, sniedzot profesionālu palīdzību un personālu, lai veiktu pārskatu, auditu, apstiprināšanas un konsultāciju.

NATO Situāciju centrs palīdz Ziemeļatlantijas Padomei, Aizsardzības plānošanas komitejai un Militārajai komitejai īstenot attiecīgās funkcijas konsultāciju sfērā. Nodaļa Aliansē darbojas kā politiskas, militāras un ekonomiskas informācijas saņemšanas, apmaiņas un izplatīšanas galvenais punkts. Tā kontrolē NATO un NATO dalībvalstu interešu politiskos, militāros un ekonomiskos jautājumus 24 stundas diennaktī. NATO Situāciju centrs nodrošina arī pēkšņu konsultāciju organizācijas iespējas saspīlējuma un krīzes periodos, kā arī saglabā un precizē attiecīgu pamatinformāciju šādos periodos.

Padomnieks sabiedrības informēšanas jautājumos (PIA) palīdz ar konsultācijām Militārās komitejas priekšsēdētājam, Militārās komitejas priekšsēdētāja vietniekam un IMS direktoram publiskās informācijas jautājumos un darbojas kā publisko pētījumu un ziņu mediju koordinators, un arī kā Militārās komitejas un IMS preses sekretārs. PIA birojs koordinē publiskās informācijas aktivitātes saistībā ar NATO Informācijas un preses biroju un ar publiskās informācijas sadarbības organizācijām Stratēģisko pavēlniecību un nacionālo Aizsardzības ministriju ietvaros.

IMS Finanšu kontrolieris atbild par konsultāciju sniegšanu Militārās komitejas priekšsēdētājam, Militārās komitejas priekšsēdētāja vietniekam un IMS direktoram par visiem finanšu un izdevumu jautājumiem, kas saistīti ar IMS pārvaldē esošo budžeta grupu. Kontrolieris atskaitās Militārā budžeta komitejai (MBC) par IMS budžeta finansiālo pārvaldi. Viņš ir atbildīgs arī par visu ar budžetu saistīto un Militārā budžeta komitejā iesniegto jautājumu sagatavošanu, pamatojumu, pārvaldi un uzraudzību. Vēl bez šīm pārvaldes funkcijām kontrolieris uzņemas to NATO struktūru finansiālo kontroli, kuru budžetus administrē IMS, attiecīgi, NATO Standartizācijas aģentūras (NSA), NATO Aizsardzības koledžas (NADEFCOL) un Pētniecības un tehnoloģiju aģentūras (RTA) budžetu kontroli. Savu uzdevumu ietvaros, viņš atbild par iekšējo kontu un ar finanšu operācijām saistīto aktivitāšu auditu vadību. Sīkāku informāciju par Militārā budžeta pārvaldi var izlasīt 9. nodaļā.

NATO galvenās pārvaldes konsultāciju, vadības un kontroles štābs (NHQC3S) ir atsevišķa kompleksa organizācija, kuru veido jaukts personāls gan no Starptautiskā štāba, gan arī no Starptautiskā Militārā štāba. Izpildot IMS un IS prasības, NHQC3S direktors ziņo tieši Starptautiskā Militārā štāba direktoram un Aizsardzības atbalsta sfēras ģenerālsekretāra palīgam. Kā viens no NATO C3 padomes priekšsēdētāja vietniekiem, NHQC3S direktors ir arī MC oficiālais pārstāvis Padomē. NATO C3 štāba locekļi atbalsta NC3B, neatbrīvojoties no saviem pienākumiem Padomes astoņās apakškomitejās, un pēc kārtas sniedz atbalstu NC3B konsultācijām MC par C3/CIS Spēju paketēm saskaņā ar C3 politikas, plānošanas un struktūras viedokļa. Sīkaks apraksts par to ir 10. un 14. nodaļā.

PARTNERVALSTU PĀRSTĀVNICĪBA

Kopš 1994. gada vairākas Partnervalstis ir atvērušas Sadarbības dienesta birojus, un kopš 1997. gada arī pastāvīgas diplomātiskās pārstāvniecības NATO galvenajā mītnē. Militārā saikne starp Partneru valstīm tiek nostiprinātas, veidojot "Partnerattiecību mieram štāba daļas". Pašreiz astoņas no šīm daļām, kas sastāv no NATO un PfP partnervalstu komandieriem, ir izvietotas NATO galvenajā mītnē IMS ietvaros un NATO integrētās militārās struktūras pirmajā un otrajā līmenī. Nesen NATO (SHAPE) Skolā tika izveidota jauna PfP štāba daļa, kas varētu kļūt par būtisku elementu sadarbības sekmēšanai starp PfP Mācību centriem un citiem PfP institūtiem. Komandieri no Partnervalstīm, pildot šo amatu, strādā līdzās NATO valstu komandieriem starptautiskajā līmenī, piedaloties politisko diskusiju sagatavošanas un politisko lēmumu realizācijās procesā, kas ir saistīts ar attiecīgiem Partnerattiecību mieram militārajiem jautājumiem. Kopš 1998. gada PfP Partnervalstu komandieri ir PCC štāba sastāvā un pilnā mērā piedalās tā darbībā.

MILITĀRĀS KOMANDSTRUKTŪRAS

INTEGRĒTO MILITĀRO SPĒKU LOMA

12. NODAĻA

MILITĀRĀS KOMANDSTRUKTŪRAS

Integrēto militāro spēku loma

Jaunu militāro struktūru attīstība

Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes attīstības ietekme

Apvienoto kopīgo operatīvo spēku koncepcija (CJTF)

Alianses spēku iekšējā adaptācija

Jaunās komandas un kontroles koncepcijas

Militārā struktūra

NATO paplašināšanās un jauno dalībvalstu pievienošanās

Partnerattiecības mieram aktivitātes un iniciatīvas

Plašākas konsultācijas un sadarbība

MILTÄRÄS KOMANDSTRUKTŪRAS

Integrācija ar NATO spēku formām

Jaunu militāro spēku izveidošana

Europas Drošības un stabilitātes identitātes izveidošana

Apvienoto kopīgo operāciju spēku koncepcija (CJTF)

Atbalsta spēku izveidošana

Jaunu komandu un kontroles koncepcijas

Militārie struktūras

NATO spēka izveidošana un jaunu spēku izveidošana

Partnietības izveidošana starptautiskās un nacionālās

Plāsmas konceptuālais un tehniskais

MILITĀRĀS KOMANDSTRUKTŪRAS

INTEGRĒTO MILITĀRO SPĒKU LOMA

Visas valstis, kas ir izvēlējušās piedalīties NATO militārajā jomā, piešķir spēkus, kas kopā veido Alianses integrēto militāro struktūru. Saskaņā ar pamatprincipiem, kas regulē attiecības starp politiskajām un militārajām institūcijām demokrātisku valstu ietvaros, integrētā militārā struktūra vienmēr ir pakļauta politiskajai kontrolei un vadībai augstākajā līmenī.

Integrētās militārās struktūras loma ir nodrošināt organizatorisko struktūru, lai aizsargātu dalībvalstu teritoriju no to drošības un stabilitātes draudiem saskaņā ar Ziemeļatlantijas līguma 5. pantu¹. Šīs integrētās militārās struktūras ietvaros Alianse uztur nepieciešamās militārās spējas, lai realizētu visas NATO misijas. Nodrošinot kopējo aizsardzību Ziemeļatlantijas līguma 5. panta ietvaros, Alianses apvienotajiem militārajiem spēkiem jābūt spējīgiem novērst jebkādu potenciālo agresiju pret tiem, pārtraukt agresora virzību pēc iespējas ātrāk gadījumā, ja uzbrukums tomēr ir uzsākts, un jāspēj nodrošināt Alianses dalībvalstu politisko neatkarību un teritoriālo integritāti. Spēkiem jābūt gataviem sekmēt konflikta atrisinājumu un vadīt 5. pantā neparedzēto krīžu novēršanas operācijas. Alianses spēkiem ir nozīmīga loma, veicinot sadarbību un sapratni starp NATO Partnervalstīm un citām valstīm, konkrēti, palīdzot Partneriem sagatavoties potenciālai dalībai NATO vadītās iniciatīvas Partnerattiecības mieram operācijās. Tādā veidā tie sniedz ieguldījumu miera uzturēšanā, Alianses dalībvalstu kopējo drošības interešu nodrošināšanā, kā arī Eiroatlantijas telpas drošības un stabilitātes saglabāšanā. Pirmais šīs jaunās paplašinātās lomas būtiskais piemērs bija vēl nebijušais NATO militāro spēku izvietojums līdzās citu valstu spēkiem Bosnijā-Hercegovinā, kur Apvienoto Nāciju Organizācija 1995. gada beigās uzticēja NATO izpildīt Deitonā Miera līguma militāros aspektus.

1996. gada beigās Miera nodrošināšanas spēkus (IFOR), kas tika izveidoti šī uzdevuma veikšanai, aizstāja NATO vadītie daudznacionālie Stabilizācijas spēki (SFOR), kas arī ir komplektēti no NATO valstu piešķirtajiem spēkiem un strādā līdzās citu valstu spēkiem, kuri piedalās miera nodrošināšanas pasākumos bijušajā Dienvidslāvijā. 1997. gada beigās dalībvalstu valdības paziņoja, ka sākot no 1998. gada vidus NATO saskaņā ar ANO Drošības padomes jauno mandātu organizēs un vadīs nākamos daudznacionālos spēkus, kas saglabās nosaukumu SFOR, lai nostiprinātu panāktos sasniegumus.

¹ Skatīt 2. zemspītras piezīmi 156. lapaspusē.

1999. gadā, beidzoties Alianses gaisa kampaņai, kuras mērķis bija pārtraukt pret Kosovas albāņiem vērsto apspiešanu un etnisko tīrīšanu, ko veica serbu spēki, saskaņā ar ANO Drošības padomes lēmumu un NATO lēmumu tika izveidoti NATO vadītie miera uzturēšanas spēki Kosovā (KFOR), lai izpildītu 10. jūnijā panākto Militāri tehnisko vienošanos starp KFOR komandieri un Dienvidslāvijas pārstāvjiem. Pirmās vienības iegāja Kosovā 12. jūnijā. Saskaņā ar Militāri tehnisko vienošanos drošības spēku izvietošanu bija paredzēts veikt vienlaicīgi ar Serbijas drošības spēku izvākšanu no provinces. Līdz 20. jūnijam tika pabeigta serbu spēku izvākšanu, un šajā brīdī KFOR veiksmīgi darbojās Kosovā.

Pavisam KFOR personālā ir aptuveni 50000 vīru. Tie ir daudznacionāli spēki, kas pakļauti vienotai komandai un kontrolei, kurā būtiska loma ir NATO Krievijas Federācijai, kas panākta ar ģpašu vienošanos. Vairāk nekā 12 citas valstis ārpus NATO piedalījās sākotnējo spēku piešķiršanā KFOR.

Šie lēmumi un uz to pieņemšanu virzošie politiskie procesi, kā arī citi jauno lomu un Alianses atbildību aspekti, kas aptver Partnerattiecības mieram programmas izpildi un Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes (ESDI) attīstību Alianses ietvaros, ir aprakstīti citās nodaļās. Tas viss kopā ir uzlicis lielas prasības NATO pastāvošajai militārajai komandstruktūrai un ir atstājis ievērojamu ietekmi uz tās turpmāko adaptāciju un tālāko jaunās komandstruktūras izveidi, kurai ir jāsākas 1999. gada 1. septembrī.

Alianses spēku reorganizācija ir mainījusi tās vispārējos aizsardzības aspektus. Ar NATO spēku pieejamību un gatavību saistītie pielāgošanās pasākumi turpina atspoguļot Alianses strikto aizsardzības dabu. Tomēr iepriekšējā progresīvās aizsardzības koncepcija Eiropas kontinentā vairs netiek pielietota, lai gan saglabājas reģionālās atšķirības problēmu risinājumos, ar kuriem var nākties nodarboties militārajiem spēkiem arī turpmāk. Eiropā esošie Amerikas Savienoto Valstu spēki ir samazināti par aptuveni divām trešdaļām, un lielākā daļa sabiedroto spēku, kas iepriekš bija izvietoti Vācijā, ir izvākti no turienes. Šīs aizsardzības aspektu transformācijas izpausmes ir sīkāk aprakstītas 2. nodaļā.

Arī citiem aspektiem ir nozīmīga lomu transformācijas procesā. Piemēram, pašreizējā vispārējā aizsardzības stāvokļa elastība un mobilitāte ietver nosacījumus garantijām, ka NATO ir līdzekļi, ar kuriem stāties pretī masu iznīcināšanas ieroču (bioloģisko, ķīmisko un kodolieroču) un to piegādes ierīču radītajām problēmām un riskiem. Pastiprināta uzmanība tiek veltīta, lai nodrošinātu, ka šīs problēmas tiek ņemtas vērā Alianses aizsardzības spēju plānošanā.

Plašāka "daudznacionalitāte" arī ir bijis būtisks faktors jaunās aizsardzības nostājas izveidē. Tā ir radījusi plašākas iespējas sabiedroto

valstīm dalīties daudznacionālos uzdevumos, nodrošinot, ka NATO pieejamās militārās spējas tiks saglabātām vai paplašinātas un ka aizsardzības mērķiem piešķirtajiem resursiem tiks atrasts visefektīvākais pielietojums. "Daudznacionalitātes" princips tiek pielietots visās Alianses struktūrās, un tas ir vissvarīgākais elements NATO solidaritātē un vienotībā, lai vadītu Alianses misiju, kā arī tas kavē aizsardzības politikas renacionalizāciju.

Alianses aizsardzības kolektīvo spēku princips izpaužas praktiskos pasākumos, kas garantē, ka sabiedrotie var izmantot nozīmīgās politiskās, militārās un resursu priekšrocības, kas pastāv kopējās aizsardzības jomā, un tas novērš aizsardzības politikas renacionalizāciju, neatņemot sabiedrotajiem to suverenitāti. Šie pasākumi dod iespēju NATO spēkiem realizēt 5. pantā neparedzēto krīžu novēršanas operācijas un ir pamats saskaņotai Alianses reakcijai visos iespējamajos apstākļos. Tie balstās uz konsultāciju procedūrām, integrēto militāro struktūru un uz sadarbības vienošanos. Kā raksturīgākās iezīmes ir jāmin kolektīvā spēku plānošana; kopējs finansējums; kopēja operacionālā plānošana; daudznacionālie formējumi, štābi un komandu pasākumi; integrēta gaisa aizsardzības sistēma; lomu un atbildību saskaņošana starp sabiedrotajiem; spēku izvēršana un izvietošana ārpus savas teritorijas pēc pieprasījuma; pasākumi krīzes situāciju vadībai un plānošana; kopēji standarti un procedūras aprīkojumam, apmācībām un apgādei; apvienotas un kopīgas doktrīnas un mācības, kad tas piemērots; un sadarbība infrastruktūras, bruņojuma un apgādes jomā. NATO partneru piedalīšanās šādos pasākumos vai tiem paredzētu līdzīgu pasākumu organizācija attiecīgās sfērās arī ir ļoti noderīga, sekmējot sadarbību un kopējos centienus Eiroatlantijas drošības jautājumos.

JAUNU MILITĀRO STRUKTŪRU ATTĪSTĪBA

Attīstību, kas saistīta ar NATO jauno militāro komandstruktūru, ir ietekmējuši daudzi faktori, no kuriem visnozīmīgākie ir Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes izveidošana Alianses ietvaros; Apvienoto kopīgo operatīvo spēku koncepcijas īstenošana; sabiedroto militāro spēku samazināšana un pārstrukturizēšana, kuru padarīja iespējamu drošības vides transformācija pēc aukstā kara beigām; un Alianses jaunu uzdevumu un atbildību uzņemšanās, konkrēti, miera atbalsta operāciju un krīzes situāciju vadības sfērās. Par katru šo faktoru radīto ietekmi uz Alianses militāro struktūru ir sīkāk aprakstīts tālāk.

EIROPAS DROŠĪBAS UN AIZSARDZĪBAS IDENTITĀTES ATTĪSTĪBAS IETEKME

Loģisks pamatojums lēmumam, kuru pieņēma NATO valdības, lai stiprinātu Eiropas Drošības un aizsardzības identitāti (ESDI) Alianses ietvaros, kopā ar šī lēmuma sekām un sekojošo mijiedarbību starp NATO un Rietumeiropas Savienību (WEU), un Eiropas Savienību (ES), ir aprakstīts 4. nodaļā.

Nepieciešamībai pēc skaidrāk identificējamās un pastiprinātākās Eiropas lomas NATO kontekstā ir gan politiska, gan arī militāra nozīme, un tai ir bijusi būtiska loma, definējot Alianses transformācijas parametrus. Process ir ilgstošs, un pēdējās desmitgades laikā to ir ietekmējuši lēmumi dažādos līmeņos, kurus pieņēmusi Eiropas Savienība, kā arī Rietumeiropas Savienība un arī pati Alianse. Lai gan šie lēmumi savstarpēji cieši sasaistīti, un lai gan tie sastāda daļu no Eiropas un Eiroatlantijas institūciju adaptācijas procesa pēc aukstā kara beigām mainītajā drošības vidē, arī citiem faktoriem ir bijusi būtiska loma. Konkrēti ir jāmin trīs faktori.

Pirmais no šiem faktoriem ir sadarbības pastiprināšana drošības jomā starp NATO pārstāvētajām Eiropas un Ziemeļamerikas demokrātijām un jaunajām neatkarīgajām bijušās Padomju Savienības, Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm, kā arī Eiropas valstīm, kuras aukstā kara periodā ieņēma neitrālu vai nepievienotas valsts politisko nostāju. Beidzot pastāvēt sadalījumam Eiropā, agrākajai opozīcijai starp Austrumiem un Rietumiem vairs nebija nozīmes un tas ļāva attīstīties plašākai un aptverošākai drošības koncepcijai visas Eiroatlantijas telpas interesēs. Otrs būtiskais faktors šajā kontekstā ir arvien pieaugošā nozīme krīzes situāciju vadībai, miera uzturēšanai un miera atbalsta operācijām, un tas īpaši tika novērots spēcīgajos atbalsta pasākumos bijušās Dienvidslāvijas konfliktos.

Trešā fundamentālo pasākumu sērija pēc aukstā kara beigām sākās ar daudzo Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu izteikto vēlēšanos kļūt par Alianses dalībniecēm, kam sekoja NATO valstu lēmums dot iespēju Aliansei pievienoties jaunām dalībvalstīm saskaņā ar Ziemeļatlantijas līguma 10. pantu un kas noslēdzās ar vēsturisko 1997. gada jūlijā pieņemto lēmumu uzaicināt trīs valstis uzsākt pievienošanās sarunas. Tālāk šajā nodaļā ir dots apraksts par militāro ietekmi uz šo notikumu.

Visi šie notikumi kopā veido kontekstu, kurā ir norisinājušās diskusijas par Eiropas Drošības un aizsardzības identitāti Alianses ietvaros.

Politiskajā sfērā, ESDI izveides mērķis ir stiprināt Alianses Eiropas pīlāru, kamēr tiek paplašinātas transatlantiskās saistības. Tā ir izstrādāta, lai dotu iespēju Eiropas sabiedrotajiem uzņemties lielāku atbildību par to kopējo

drošību un aizsardzību un lai veicinātu Eiropas sabiedroto saskaņotāku ieguldījumu visas Alianses drošībai kopumā.

Militārajā sfērā ESDI attīstība aicina uz iespēju, ka Alianses un valstu ārpus NATO spēku aktīvi saskaņotos apstākļos varētu tikt pakļauti Rietumeiropas Savienības varai operācijās, kurās pati Alianse var arī nebūt tieši iesaistīta.

Tādējādi, viena no centrālajām ESDI prasībām ir nodrošināt pasākumus, kuri garantē nepieciešamo NATO komandstruktūru elementu izmantošanu, lai palīdzētu Rietumeiropas Savienības vadītajām operācijām². Tādēļ šie elementi tiek saukti par "atdalāmiem, bet ne atdalītiem", jo tie var tikt pakļauti Rietumeiropas Savienības vadībai un tajā pat laikā saglabāties kā pašas Alianses militārās struktūras neatņemamas sastāvdaļas.

Nākošais centrālais aspekts Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes attīstībā ir koncepcija "Apvienotie kopīgie operatīvie spēki" jeb "CJTF". Tālāk ir dots šīs koncepcijas raksturojums un tās nozīme NATO militārās struktūras adaptācijas procesā.

APVIENOTO KOPĪGO OPERATĪVO SPĒKU KONCEPCIJA (CJTF)

CJTF ir daudznacionāli (apvienoti) un jauktā dienesta (kopīgie) operatīvie spēki, kuru uzdevumi organizēti un sakārtoti atbilstoši visa veida Alianses militārajām misijām, kas pieprasa CJTF štābam daudznacionālu un jaukta servisa vadību un kontroli. Tie var iekļaut daļas no karaspēku piešķirošām valstīm ārpus NATO.

CJTF koncepcija tika izstrādāta 1993. gada otrajā pusē, un to apstiprināja 1994. gada janvārī Briselē galotņu sanāksmē. Tajā pašā reizē Alianses valstu un valdību vadītāji deva rīkojumu, ka ar koncepciju saistītiem tālākiem notikumiem ir jāatspoguļo gatavība padarīt pieejamus NATO aktīvus, pamatojoties katrā atsevišķajā situācijā uz Ziemeļatlantijas Padomes pieņemtajiem lēmumiem par Rietumeiropas Savienības (WEU) vadītajām operācijām, tādā veidā atbalstot Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes

2 Rietumeiropas Savienības (WEU) loma attiecībā uz Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes izveidošanu progresīvi ir novērtējusi Eiropas Savienība (ES), kā to liecina 1999. gada decembrī Helsinkos un 2000. gada jūnijā Feirā, Portugālē Eiropas Savienības Padomes pieņemtie lēmumi. Attiecīgus lēmumus Marseļā 2000. gada novembrī pieņēma WEU Ministru Padome: WEU operacionālā loma oficiāli tika nodota ES, un tika panākta vienošanās par WEU atlikušajām funkcijām un struktūrām. Skatīt 4. un 15. nodaļu.

veidošanu. Turklāt, vadītāji apvienoja CJTF koncepcijas attīstību ar praktisku politiski militāru sadarbību Partnerattiecības mieram (PfP) kontekstā.

Vajadzība, kuras realizācijai tika izveidota koncepcija, radās mainīgās Eiropas drošības situācijas rezultātā un parādoties mazākiem, bet atšķirīgiem un neparedzamiem riskiem mieram un stabilitātei. Sevišķi tika panākta vienošanās, ka turpmākie drošības pasākumi prasītu viegli izvietojamus, daudz nacionālus, jaukta dienesta militāros formējumus, kas paredzēti konkrētiem militāro uzdevumu veidiem. Tie ietver humanitāro palīdzību, miera uzturēšanu un miera pastiprināšanu, kā arī kopējo aizsardzību. Pieprasīto spēku loma var atšķirties atkarībā no apstākļiem, un tie būtu jāizveido pakāpeniski un īsā laikā.

CJTF koncepcijas, kas tika izveidota šo vajadzību piepildīšanai, pamatā ir komandas un kontroles pasākumi, kas ir būtiski, lai šādi spēki varētu efektīvi darboties. Plašais iespējamo apstākļu spektrs, kuros CJTF būtu jārikojas, nosaka vērā ņemamas prasības šādu operāciju vadības un kontroles pasākumiem. Tādēļ īpaši svarīga ir CJTF štāba loma. CJTF štābs tiek veidots ap centrālajiem elementiem ("kodola") no izvēlētiem komandstruktūras "pamata" štābiem. Tas tiek paplašināts ar citiem NATO štābiem un, ja nepieciešams, ar valstu un ieguldošo Partnervalstu iesaisti, izmantojot modulāro principu, lai izpildītu konkrētu misiju prasības.

Ir paveikti vairāki CJTF koncepcijas izmēģinājumi un pārbaudes, piemēram, sabiedroto spēku apmācību kontekstā 1997. gadā, kurās vairākas Partnervalstis piedalījās kā novērotājas; un apmācību spēcīgo mērķu kontekstā 1998. gada martā, kuru pieņemšanā piedalījās Partnervalstis un tika pilnīgi integrētas CJTF struktūrā. Šo testu uzdevums bija apstiprināt CJTF štāba koncepcijas attīstību.

Balstoties uz šiem testiem un citām attiecīgām štāba veiktajām analizēm, Alianse 1999. gadā uzsāka pilnīgu CJTF koncepcijas realizāciju. Šo procesu, kurš iekļauj nepieciešamā štābu un pavēlniecību atbalsta, kontroles un komunikāciju aprīkojuma iegūšanu, ir paredzēts noslēgt 2004. gada otrajā pusē. Izveidošanas procesā pilnībā tiek ņemta vērā pieredze, kas gūta NATO vadītajās operācijās bijušajā Dienvidslāvijā. Darbs tiek turpināts CJTF ieguldošo štābu apmācības un aprīkojuma jomā. Pēdējā koncepcijas realizācijas fāze piešķirs Aliansei nozīmīgu līdzekli krīzes vadībai 21. gadsimtā.

ALIANSES SPĒKU IEKŠĒJĀ ADAPTĀCIJA

Alianses militāro spēku iekšējā adaptācija ir pasākums, kas veikts pēdējo gadu laikā uzsāktās samazināšanas un pārstrukturizēšanas tālākai attīstībai,

lai nodrošinātu Alianses spēju daudz efektīvāk stāties pretī atšķirīgās drošības vides apstākļiem.

Šī procesa pirmsākumu var meklēt 1990. gada jūlijā Londonas deklarācijā, kad NATO nāciju valstu un valdību vadītāji izteica nepieciešamību uzsākt adaptācijas procesu atbilstoši izmaiņām, kuras pārveidoja Eiropu. Londonas galotņu vadītāju sanāksme bija izšķirošs pagrieziena punkts Alianses vēsturē, kas 1991. gada novembrī lika pieņemt Jauno Stratēģisko koncepciju, kura atspoguļoja daudz plašāku pieeju drošības jautājumiem, kas tika paredzēta iepriekš. Tas izpaudās Eiropas drošības situācijā, kura attīstījās 1992. un 1993. gadā, un 1994. gada janvārī NATO valstu un valdību vadītāji pieprasīja tālākus pētījumus par to, kā veidot un pielāgot Alianses politiskās un militārās struktūras un pasākumus, lai daudz efektīvāk un elastīgāk varētu vadīt Alianses misijas, tai skaitā arī miera uzturēšanas pasākumus.

1994. gada septembrī Militārā komiteja uzsāka NATO ilgtermiņa pētījumu (LTS), lai pārbaudītu Alianses Integrēto militāro struktūru un izvirzītu *"pārmaiņu priekšlikumus Alianses spēku struktūrām, komandstruktūrām un kopējai infrastruktūrai"*. Tā kā pētniecības darbs turpinājās, 1996. gada jūnijā Berlīnē ārlietu ministri savas sanāksmes laikā izstrādāja sekojošus izšķirošus norādījumus, definējot ietvarus NATO uzdevumiem, kuru veikšanai būtu nepieciešams sagatavot jaunu komandstruktūru.

Berlīnē 1996. gada jūnijā tikšanās laikā, NATO ārlietu ministri apstiprināja, ka nozīmīga loma Alianses adaptācijas procesā tiek piešķirta Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes attīstībai NATO ietvaros, dodot iespēju visiem Eiropas sabiedrotajiem sniegt daudz saskaņotāku un efektīvāku ieguldījumu Alianses misijām un aktivitātēm, kas liecinātu par kopējās atbildības izpaušmi; rīkoties pašiem kā nepieciešams; un stiprināt transatlantisko sadarbību. Ministri aicināja arī tālāk attīstīt Alianses spējas, uzņemoties jaunus uzdevumus, kas saistīti ar konfliktu novēršanu un krīzes vadību, kā arī ar pasākumiem pret masu iznīcināšanas ieroču un to piegādes tehnikas izplatību, tajā pat laikā saglabājot kopējās aizsardzības spējas. Tam visam bija jātiek papildinātam ar Alianses lielāku ieguldījumu drošības un stabilitātes sfērā visā Eiroatlantijas telpā, paplašinot un padziļinot sadarbību ar NATO Partnervalstīm.

Šo būtisko pamudinājumu Militārās komitejas darbam starptautiskās adaptācijas jautājumos deva lēmumi, kurus kopīgi pieņēma visas 16 dalībvalstis. 1997. gada decembrī Spānija paziņoja savu vēlēšanos pievienoties jaunajai militārajai struktūrai. Francija, kura piedalās Militārās komitejas darbībā starptautiskās adaptācijas jomā, ir norādījusi, ka neatrodas tādā stāvoklī, lai pilnībā piedalītos NATO integrētajās struktūrās, tomēr tā ir izteikusi savu

pozitīvo nostāju attiecībā uz iekšējās adaptācijas procesa turpināšanu un daļējo dalību NATO vadītājās operācijās.

Lai uzlabotu Alianses spēku spēju izpildīt Alianses uzdevumus, Aliansei ir jāsasniedz trīs fundamentāli mērķi: Jāgarantē Alianses militārā efektivitāte; jā saglabā transatlantiskā saiknei; un jāattīsta Eiropas Drošības un aizsardzības identitāte (ESDI) Alianses ietvaros.

Galvenais noteikums, attīstot jebkuru jaunu struktūru, ir tāds, ka struktūrai jābūt "orientētai uz misiju". Tai jānodrošina NATO spēja izpildīt visus daudzveidīgos Alianses uzdevumus, sākot no regulāro pienākumu veikšanas, uzturot kopējo aizsardzību, un beidzot ar jaunu uzdevumu izpildi dažādos apstākļos, iekļaujot "5. pantā neparedzētās" misijas, kā, piemēram, miera atbalsta operācijas. Turklāt jāņem vērā visi faktori, piemēram, manevrēšanas spējas, spēku efektivitāte, Alianses saliedētība, daudzacionalitātes princips, iespējas un ESDI un CJTF prasību apvienošana.

Jaunajai struktūrai ir jābūt spējīgai pilnveidoties un elastīgai, lai jaunām dalībvalstīm nebūtu nepieciešama būtiska pārstrukturizēšana. Šajā kontekstā tika noteikts, ka Čehijas, Ungārijas un Polijas pievienošana neprasīs nekādu papildu NATO komandstruktūru štābu izveidi. Visbeidzot, struktūrai ir jānodrošina adekvātas iespējas Partnervalstu dalībai.

JAUNĀS KOMANDU UN KONTROLES KONCEPCIJAS

Iekšējās adaptācijas darbībā NATO tika izveidotas jaunas komandķēžu savstarpējo saistību koncepcijas, lai nodrošinātu efektīvu koordināciju starp pavēlniecību dažādiem līmeņiem, kas bija izveidoti jaunās militārās struktūras ietvaros. Šīs jaunās koncepcijas satur elastīgāku pieeju Alianses misiju vadībā un misiju prasību izpildīšanā. Tā balstās uz modernu, multifunkcionālu pieeju visai komandstruktūrai. Koncepcijas raksturīgākās iezīmes ir sekojošas:

- "Atbalstītas/atbalstu sniedošas" komandattiecības. Tas ir viens no galvenajiem savstarpējo saistību koncepcijas atbalsta punktiem, kas ir noteicis pamatprincipus jaunas struktūras izveidei. Šīs attiecības ir izstrādātas tādā veidā, lai piešķirtu lielākas manevrēšanas spējas Ziemeļatlantijas Padomei, Militārajai komitejai un militārajiem komandieriem visos līmeņos, izdarot galveno uzsvaru tur, kur tas visvairāk nepieciešams.
- Lielāka uzmanība Alianses aktivitāšu un operāciju vadībai reģionālajā līmenī. Tas ietver arī lielāku savstarpējo atkarību starp reģioniem. Darbība pie jaunās komandstruktūras ir pastiprinājusi vajadzību pēc

reģionāliem štābiem, kas spēj gan uzņemt spēkus, gan arī atbalstīt starpreģionu, un iekšreģionu spēku pastiprinājumu.

- Elastīga pieeja attiecībā pret vadības un kontroles (C2) pasākumiem, kā, piemēram, robežas, koordināciju līnijas un fāzēšana, kas dotu būtisku atbalstu apmācību un operāciju vadībai. Piemēram, pastāvīgi ir jābūt nodarbinātiem vai izveidotiem tikai tiem NATO Eiropas spēkiem, kas nepieciešami komandēšanas un kontroles pasākumiem, lai vadītu stratēģiskās un reģionālā līmeņa ikdienas miera perioda operācijas. Tādā veidā ir noraidīta prasība pēc pastāvīgi izvietotiem robežapsardzes punktiem, kas pakļauti Alianses Eiropas spēku reģionālajam līmenim, un jaunās struktūras ietvaros pastāvīgi vairs netiek aktivizēti Apvienotie subreģionālie spēki (JSRC) kopējās operacionālās zonās.
- Pastiprināta uzmanība "daudzacionalitātes" principam, kas saistīts ar jauno militāro štābu komplektāciju. Tas dod iespējas prezentēt visas dalībvalstis Stratēģiskajā komandas līmenī. Tas arī atvieglo pārstāvniecības darbu to valstu komandas struktūrās, kuru teritorijas atrodas blakus citām Reģionālajām komandām, uzlabojot sākotnējās atbalsta spējas; un rezultātā rada plašākas dalības iespējas JSRC līmenī, ļaujot valstīm, kuru teritorijas robežojas ar citām valstīm, kurās ir izvietots JSRC, tikt objektīvi pārstāvētām.

Šis adaptācijas process tika turpināts rekomendāciju ietvaros par "Ilgttermiņa pētniecību", kurš tika uzsākts 1994. gadā. 1997. gadā aizsardzības ministri panāca vienošanos par štābu veidu, skaitu un izvietojumu, kas sastādītu komandas struktūru. Pamatojoties uz šo lēmumu, Ziemeļatlantijas Padome 1999. gada martā apstiprināja štābu aktivizācijas prasības, sagatavojot ceļu jaunās NATO Militārās komandstruktūras pilnīgai izveidei, kas tika uzsākta 1999. gada septembrī.

MILITĀRĀ STRUKTŪRA

Integrēto militāro struktūru veido spēki, kurus šajā struktūrā iesaistītās dalībvalstis ir piešķirušas NATO vajadzībām saskaņā ar paredzētajiem nosacījumiem. Šie spēki pašlaik tiek organizēti trijās galvenajās kategorijās: **Tūlītējas un ātrās reaģēšanas spēki, Galvenie aizsardzības spēki un Papildspēki.**

Reaģēšanas spēki ir daudzpusīgi, īpaši mobili sauszemes, gaisa un jūras spēki, kuri tiek uzturēti augstas gatavības līmenī un ir nekavējoties izmantojami jebkurā militārajā atbildē uz krīzi. **Tūlītējas reaģēšanas spēki** sastāv no tādiem sauszemes, jūras un gaisa elementiem, kā Alianses Pastāvīgās

gatavības jūras spēkiem Atlantijas un Vidusjūras reģionos un NATO Eiropas zonas Sabiedroto pavēlniecības (ACE) mobilo sauszemes spēku (AMF(L)) štābiem. **Ātrās reaģēšanas spēkus** veido citi sauszemes, gaisa un jūras elementi, piemēram, ACE Ātrās reaģēšanas vienību štābi un Starptautisko divīziju centrālās zonas štābi (MND(C)).

Galvenie aizsardzības spēki ietver aktīvos un mobilizējamos sauszemes, gaisa un jūras spēkus, kas spēj atturēt vai aizsargāt no spaidiem vai agresijas. Šos spēkus sastāda starptautiski un nacionāli formējumi ar dažādām gatavības pakāpēm, kurus veido četras daudznacionālās galvenās aizsardzības vienības: viena Dānijas-Vācijas, viena Nīderlandes-Vācijas un divas Vācijas-ASV vienības. Daži no šiem spēkiem var arī tikt izmantoti, atbalstot "ārpus 5. panta operācijas".

Kopā ar šiem spēkiem ir panākta vienošanās, kurā izklāstīti pasākumi, kādos gadījumos Eiropas korpuss (Eurocorps), kas sastāv no Beļģijas, Francijas, Vācijas, Luksemburgas un Spānijas vienībām, var tikt piešķirts NATO krīzes gadījumos - gan Galveno aizsardzības spēku, gan Reaģēšanas spēku ietvaros. 2000. gada aprīlī līdzīgu pasākumu rezultātā operacionālā Kosovos spēku (KFOR) vadība tika nodota Eiropas korpusu pārziņā, kā vadības rotācijas sastāvdaļa, vispārējās NATO pavēlniecības pakļautībā.

Papildspēkus veido citi atšķirīgas gatavības un izmantojamības pakāpes spēki, kurus var izmantot, lai stiprinātu jebkuru NATO reģionu vai jūras zonu aizsargāšanas pasākumos, krīzes vadībā vai aizsardzībā.

Šie spēki turpmāk tiek iesaistīti starp tiem, kas ir pakļauti Stratēģisko komandieru **operacionālajai vadībai** vai **operacionālajai kontrolei**, kad tas tiek pie prasīts, saskaņā ar konkrētām procedūrām vai noteiktā laikā; un starp tiem, kurus dalībvalstis ir piekritušas nodot Stratēģiskā komandiera operacionālajai komandai nākotnē, ja tas tiek pieprasīts.

Dažiem no iepriekšminētajiem terminiem ir precīzas militāras definīcijas. Piemēram, termini "vadība" un "kontrolē" attiecināmi uz autoritatīvo varu, kuru realizē militārie komandieri attiecībā pret tiem nodotajiem spēkiem. Starptautiskajā praksē šie termini var neuzlikt tādas pašas saistības, kādas tie paredz nacionālajā kontekstā. Uzticot savus spēkus NATO, dalībvalstis uztic arī to operacionālo vadību vai operacionālo kontroli, un tas būtiski atšķiras no pilnas vadības pār visiem šo spēku operāciju un administrācijas aspektiem. Tā joprojām paliek valsts atbildība, un šie spēki ir pilnīgā valsts kontrolē.

Rezumējot sacīto, lielākā daļa NATO spēki ir pilnībā pakļauti valsts vadībai līdz laikam, kad tie tiek nodoti Alianses pārziņā, lai īstenotu konkrētas operācijas, par kurām tiek lemts politiskajā līmenī. Izņēmumi šim nosacījumam ir integrētie štābi dažādās NATO galvenajās militārajās mītnēs; daļa no integrētās pretgaisa aizsardzības struktūras, ieskaitot Agrīnās brīdināšanas un

vadības sistēmas gaisā spēkus (AWACS); dažas sakaru vienības; un Pastāvīgās gatavības jūras spēki, kā arī citi Alianses Reaģēšanas spēku elementi.

NATO spēku virspavēlnieks Eiropas zonā (SACEUR)

SACEUR primārais uzdevums ir sniegt ieguldījumu Alianses dalībvalstu miera, drošības un teritoriālās integritātes nodrošināšanā. Gadījumā, ja sākusies agresija, vai arī tās sākšanās tiek uzskatīta par nenovēršamu, SACEUR, kā virspavēlnieks, ir atbildīgs par visu viņa spēkos un vadībā esošo militāro pasākumu izpildi, lai demonstrētu Alianses solidaritāti un gatavību saglabāt Alianses teritorijas integritāti, sargāt jūru un ekonomiski svarīgo nozaru brīvību un nodrošināt vai atjaunot viņam uzticētās zonas (AOR) drošību.

SACEUR vada militāro plānošanu, to skaitā spēku identifikāciju un pieprasījumu, kas nepieciešami pilnam Alianses misiju spektram, tai skaitā stabilitātes izveidošanai, ieguldījumam krīzes vadībai un efektīvas aizsardzības nodrošināšanai. Viņš izstrādā rekomendācijas NATO politiskajām un militārajām autoritātēm par jebkuru militāro jautājumu, kurā varētu tikt uzlabotas viņa spējas pienākumu izpildē. SACEUR ir tieša saikne ar nacionālajiem štābu komandieriem, un, lai veiksmīgi izpildītu savu misiju, viņš var kontaktēties ar attiecīgām valstu augstākajām varām, kad tas nepieciešams.

Tāpat kā Militārās komitejas priekšsēdētājam, arī NATO spēku virspavēlniekam Eiropas zonā ir augsts prestižs sabiedrībā, kā arī viņš ir vecākais NATO bruņoto spēku Eiropā virspavēlnieka štāba (SHAPE) militārais preses sekretārs. Papildus saviem tiešajiem un sabiedrības informēšanas pienākumiem, virspavēlnieks uztur regulārus kontaktus ar presi un medijiem un dodas oficiālās vizītēs uz NATO valstīm un uz valstīm, ar kurām NATO attīsta dialogu, sadarbību un partnerību. Viņa pienākumos arī ietilpst militāro kontaktu veidošana ar NATO PfP Partnervalstīm.

NATO Eiropas zonas Sabiedroto pavēlniecība (ACE)

SACEUR ir vecākais NATO Stratēģiskās pavēlniecības (SC) Eiropā militārais komandieris. Viņš ir Savienoto Valstu (ASV) admirālis vai ģenerālis. Viņa dod rīkojumus no NATO bruņoto spēku Eiropā virspavēlnieka štāba (SHAPE), kas atrodas Kasto, Monzā, Beļģijā.

Eiropas zonas Sabiedroto pavēlniecības uzdevums ir sargāt telpu, kas plešas no pašiem Norvēģijas ziemeļiem līdz Eiropas dienvidiem, aptverot visu Vidusjūras reģionu, un no Atlantijas piekrastes līnijas līdz Turcijas

austrumu robežai, to skaitā arī reģionu ap Kanāriju salām un ar to saistīto gaisa telpu. Teritorija aizņem aptuveni divus miljonus kvadrātkilometru sauszemes, vairāk nekā trīs miljonus kvadrātkilometru jūras, un tajā esošo iedzīvotāju skaits sasniedz apmēram 320 miljonus. Krīzes situācijā NATO Eiropas zonas Sabiedroto virspavēlnieks ir atbildīgs par militāro pasākumu realizāciju, lai aizsargātu, saglabātu drošību vai atjaunotu integritāti Eiropas zonas Sabiedroto pavēlniecības atbildības sfērā savu pilnvaru ietvaros, kuras tam piešķirušas Alianses politiskās autoritātes.

Eiropas zonas Sabiedroto pavēlniecības ietvaros pastāv divas Reģionālās spēku pavēlniecības, kuras atskaitās NATO Eiropas zonas virspavēlniekam:

NATO spēki Ziemeļeiropā (AFNORTH): Brunsumā, Nīderlandē.

NATO Dienvideiropas spēki (AFSOUTH): Neapolē, Itālijā.

NATO spēki Ziemeļeiropā (AFNORTH)

Brunsuma, Nīderlande

AFNORTH pakļautā zona aptver Beļģiju, Čehiju, Dāniju, Lielbritāniju, Luksemburgu, Nīderlandi, Norvēģiju un Vāciju. Tā iekļauj arī Ziemeļu jūru, Īrijas jūru, Lamanšu, Skageraku, Kategatu, Zunda un Beltu šaurumus un Baltijas jūru. Virspavēlnieks ir Vācijas vai Apvienotās Karalistes četrzvaigžņu admirālis vai generālis. Viņam pakļautās komandas sastāv no:

- Divu komponentu komandām:
 - Alianses Ziemeļu gaisa spēki Ramšteinā, Vācijā;
 - Alianses Ziemeļu jūras spēki Norsvudā, Apvienotajā Karalistē.
- Trijām apvienotām subreģionālām komandām:
 - Apvienotā Centrālā komanda Heidelbergā, Vācijā;
 - Apvienotā Ziemeļaustrumu komanda Kārupā, Dānijā;
 - Apvienotā Ziemeļu komanda Stavangerē, Norvēģijā.

NATO Dienvideiropas spēki (AFSOUTH)

Neapole, Itālija

AFSOUTH aptver teritoriju, kuras platība ir aptuveni četri miljoni kvadrātkilometri, ieskaitot Grieķiju, Itāliju, Spāniju, Turciju un Ungāriju. Tā ietver arī Melno jūru, Azovas jūru, visu Vidusjūras reģionu un Atlantijas okeāna pieeju Gibraltāra jūras šaurumam uz austrumiem no 7°23'48" rietumu garuma, kā arī

reģionu ap Kanāriju salām un ar to saistīto gaisa telpu. Valstis, kas ģeogrāfiski ir ārpus NATO (Šveice un Austrija), atdala reģionu no AFNORTH pakļautā reģiona. AFSOUTH virspavēlnieks ir Amerikas Savienoto Valstu četru zvaigžņu ģenerālis. Viņam pakļautās komandas sastāv no:

- Divu komponentu komandām:
 - Alianses Dienvidu gaisa spēki Neapolē, Itālijā;
 - Alianses Dienvidu jūras spēki Neapolē, Itālijā.
- Četrām apvienotām subreģionālām komandām:
 - Apvienotā Dienvidu komanda Veronā, Itālijā;
 - Apvienotā Dienvidu centrālā komanda Larisā, Grieķijā;
 - Apvienotā Dienvidaustrumu komanda Izmirā, Turcijā;
 - Apvienotā Dienvidrietumu komanda Madridē, Spānijā.

Citi štābi un komandas, kas pakļauti SACEUR

Štābi vai komandas, kas atbildīgi NATO Eiropas zonas pavēlniecības virspavēlniekam un kas galvenokārt vada Reaģēšanas spēkus, ir sekojoši:

- Gaisa reaģēšanas spēku štābs (RF(A)S): Kalkarā, Vācijā;
- NATO Agrīnās brīdināšanas spēki gaisā (NAEWF): Gailenkirhenā, Vācijā;
- ACE Ātrās reaģēšanas korpuss (ARRC): Reindālenā, Vācijā;
- Starptautiskā divīzija centrālajā zonā (MND(C)): Reindālenā, Vācijā;
- Starptautiskā divīzija dienvidu zonā (MND(S)) (vēl jāaktivizē; dislokācija tiks noteikta);
- Pastāvīgās gatavības Vidusjūras jūras spēki (STANAVFORMED);
- ACE Mobilie sauszemes spēki (AMF(L)): Heidelbergā, Vācijā;
- Pretmīnu pasākumu Ziemeļu zonas spēki (MCMFORNORTH);
- Pretmīnu pasākumu Vidusjūras spēki (MCMFORMED).

Gaisa reaģēšanas spēku štābs (RF(A)S)

RF(A)S tika izveidots, lai atvieglotu detalizētu plānošanu Gaisa reaģēšanas spēkiem. Štābs, kuru sastāda aptuveni 80 cilvēku personāls,

ir izvietots Kalkarā, Vācijā, un to vada direktors Vācijas trīszaigžņu gaisa spēku ģenerālis.

NATO Agrīnās brīdināšanas spēki gaisā (NAEWF)

NATO Agrīnās brīdināšanas spēki gaisā tika izveidoti, izpildot NATO Aizsardzības plānošanas komitejas pieņemto lēmumu 1978. gada decembrī organizēt NATO piederošos Agrīnās brīdināšanas spēku gaisā aizsardzības spējas, lai nodrošinātu gaisa uzraudzību un vadību un kontroli visām NATO pavēlniecībām. NATO AEW spēki (NAEWF) ir lielākā kopīgi finansētā drošības programma, ko uzsākusi Alianse.

NAEWF ir pilnībā operacionāli, daudznacionāli spēki, kurus veido divi komponenti: E-3A komponents, kas ietver 18 NATO E-3A lidmašīnas un kuru vada no Galvenās darbības bāzes (MOB) Gailenkirhenā, Vācijā, un E-3D komponents, kuru veido septiņas Apvienotajai Karalistei piederošās un tās vadītās E-3D lidmašīnas, kas izvietotas RAF Vadingtonā, Lielbritānijā. NAEWF nodrošina gaisa uzraudzību un agrā brīdinājuma iespēju, kas būtiski sekmē efektīvu NATO spēku vadību un kontroli, ļaujot informāciju pārraidīt tieši no Agrīnās brīdināšanas un vadības sistēmas gaisā (AWACS) lidmašīnas uz vadības un kontroles centriem, kas izvietoti uz sauszemes, jūrā vai atrodas gaisā. Katra lidmašīna ir aprīkota ar sarežģītām radaru sistēmām, kas spēj uztvert lidmašīnas no liela attāluma pāri plašām teritorijām.

ACE Ātrās reaģēšanas korpuss (ARRC)

ARRC ir sauszemes ACE Ātrās reaģēšanas spēku komponents. To uzdevums ir vienmēr būt kaujas gatavībā visās Eiropas zonas Sabiedroto pavēlniecībās (ACE), lai palielinātu vai stiprinātu vietējos spēkus, kad vien tas ir nepieciešams. Vienību miera perioda plānošanas struktūru veido 10 piešķirtās divīzijas plus korpusa karaspēki no 14 NATO valstīm, kas ļauj ātri atsaukties plašas amplitūdas iespējamību gadījumos. To spēju daudzveidība nodrošina, ka spēki tiek attiecīgi pielāgoti dažādu aspektu un neparedzamiem riskiem.

ARRC operacionālā organizācija, sastāvs un apjoms ir atkarīgs no krīzes tipa, krīzes zonas, tās politiskās nozīmes, kā arī no reģionālo un vietējo spēku spējām un pieejamības. Nozīmīga un noteicoša loma ir arī uzņemošās dalībvalsts komponentu transportēšanas iespējai, palīdzības aktīvu pieejamībai, veicamiem attālumiem un infrastruktūras spējām. ARRC štābi vajadzības gadījumā var iesaistīt operācijās līdz četrām divīzijām un korpusa karaspēkiem. Galvenās ARRC pieejamās vienības ir šādas:

- nacionālās divīzijas no Amerikas Savienotajām Valstīm, Grieķijas, Turcijas un Vācijas, kā arī Spānijas Ātrās reaģēšanas divīzija, kuru iespējams izmantot saskaņā ar speciālu koordinācijas vienošanos;
- struktūru divīzijas vienas valsts vadībā: viena britu divīzija ar itāļu komponenti; viena britu ar dāņu komponenti; un viena itāļu ar portugāļu komponenti;
- Starptautiskā divīzija centrālajā zonā (MND(C)), kas ietver beļģu, britu, holandiešu un vāciešu vienības;
- Starptautiskā divīzija dienvidu zonā (MND(S)) (vēl jāaktivizē, dislokāciju tiks noteikta);
- korpasa karaspēku vienības, galvenokārt britu, tomēr nozīmīgu ieguldījumu sniedz arī citi iesaistītie sabiedrotie.

ARRC galvenais štābs ir daudznacionāls. Tas ir izvietots Reindālenā, Vācijā. ARRC galvenais štābs miera laikā atrodas NATO spēku virspavēlnieka Eiropas zonā (SACEUR) vadībai un kontrolei kopā ar MND(C) štāba ARRC pavēlnieka darbības komandu. Pārējās divīzijas un vienības nokļūst SACEUR operacionālajā kontrolē tikai pēc to izvietošanas. ARRC virspavēlnieks ir britu trīsstaigžņu ģenerālis.

1995. gada 20. decembrī pirmo reizi ARRC galvenais štābs veica zemes komponentu komandu NATO vadītajiem Miera nodrošināšanas spēkiem (IFOR) Bosnijā-Hercegovinā.

Tūlītējās reaģēšanas spēki (jūrā)

ACE ietvaros darbojas trīs Jūras Tūlītējās reaģēšanas spēki. Pastāvīgās gatavības Vidusjūras jūras spēkus (STANAVFORMED) veido iznīcinātājukuģi vai pavadoņkuģi, un tie nodrošina centrālos SACEUR daudznacionālos jūras spēkus saspīlējuma vai krīzes periodos. Divas pastāvīgās gatavības jūras spēku vienības mīnu neitralizācijas pasākumiem, MCMFORNORTH un MCMFORMED, nodrošina pastāvīgu NATO Pretmīnu pasākumu (MCM) spēju, pirmām kārtām reģionālai izmantošanai AFNORTH un AFSOUTH atbildības zonās. Spēki ir pakļauti SACEUR operacionālai komandai, un tie var tikt izvietoti visā NATO teritorijā, kad tas tiek pieprasīts.

Šie spēki pastāvīgi nodrošina NATO ar floti kaujas gatavībā, un tas ir pastāvīgs un acīm redzams Alianses solidaritātes un vienotības apliecinājums. Tie ir tūlītējas izmantojamības aizsardzības spēki, un tie sniedz būtisku ieguldījumu Alianses operacionālajās spējās.

Pastāvīgās gatavības Vidusjūras jūras spēki (STANAVFORMED) tika izveidoti 1992. gada aprīlī, aizstājot bijušos Jūras spēkus kaujas gatavībā Vidusjūras reģionā (NAVOCFORMED), kas dibināti 1969. gadā. Tie ir komplektēti no iznīcinātājiem un pavadoņiem, kurus piešķirušas valstis, kas vada NATO Eiropas zonas Sabiedroto pavēlniecības (ACE) jūras spēkus. Laiku pa laikam dalību ņem arī citu NATO valstu kuģi.

MCMFORNORTH vietā 1998. gadā stājās Pastāvīgās gatavības jūras spēki Lamanšā (STANAVFORCHAN), kurus veido, galvenokārt, vienības no Ziemeļu reģiona valstīm. Laiku pa laikam šiem spēkiem pievienojas arī citu valstu jūras spēki.

ACE Mobilie spēki (AMF)

AMF tika izveidoti 1960. gadā kā nelieli daudznacionālie spēki, kurus bija iespējams nekavējoties nosūtīt uz jebkuru Alianses Eiropas spēku apdraudēto apgabalu. AMF galvenais štābs atrodas Heidelbergā, Vācijā. Spēku uzdevums ir demonstrēt Alianses solidaritāti un tās spēju un apņemšanos pretoties visiem agresijas veidiem, kas vērsti pret jebkuru Alianses locekli. AMF pirmo reizi tika izvietoti 1991. gada janvārī saistībā ar krīzi, kad daļa to gaisa spēku komponentu tika nosūtīti uz Dienvidaustrumu Turciju Līča kara laikā - kā uzskatāma NATO solidaritātes demonstrācija par spīti potenciālajiem draudiem, kas vērsti uz sabiedroto teritoriju. Mobilo spēku sauszemes komponenti, kas sastāv no aptuveni 5000 cilvēku formējuma, ir komplektēti no 14 NATO valstu piešķirtajām vienībām.

AMF sastāvs ir pielāgots prasībām, kuras izvirzījusi to jaunā loma NATO Tūlītējās reaģēšanas spēku (IRF) ietvaros. Tie sastāv no gaisa un sauszemes elementiem (IRF(A) un IRF(L)), kurus piešķir lielākā daļa NATO sabiedroto.

NATO spēku virspavēlnieks Atlantijas zonā (SACLANT)

SACLANT primārais uzdevums, vispārējās Ziemeļatlantijas Padomes un/vai Aizsardzības plānošanas komitejas politiskās vadības pakļautībā, ir veicināt nepieciešamās militārās spējas, lai nodrošinātu Alianses dalībvalstu mieru, drošību un teritoriālo integritāti. Ja sākas agresija vai tā tiek uzskatīta par nenovēršamu, SACLANT kā virspavēlniekam ir pienākums veikt visus militāros pasākumus, kas atrodas viņa spēju un varas ietvaros, lai demonstrētu Alianses solidaritāti un gatavību saglabāt sabiedroto teritoriju integritāti; sargāt jūru un ekonomiski vitālo sfēru brīvību; un nodrošināt vai atjaunot savai atbildībai pakļautā reģiona drošību. Kā NATO stratēģiskais komandieris, kas atrodas Ziemeļamerikā, SACLANT ir būtiska loma transatlantiskās saiknes

uzturēšanā starp Eiropu un Ziemeļameriku. Tāpat kā SACEUR, virspavēlnieks konsultē NATO politiskās un militārās autoritātes militārajos jautājumos, un viņam ir iespējas tieši sazināties ar Aizsardzības komandieriem, aizsardzības ministriem un NATO dalībvalstu valdību vadītājiem, kad apstākļi to pieprasa.

NATO spēku virspavēlnieka Atlantijas zonā (HQ SACLANT) galvenā pārvalde atrodas Norfolkā, Virdžīnijas štatā, ASV.

NATO Atlantijas zonas Sabiedroto pavēlniecība (ACLANT)

ACLANT uzticētā zona (AOR) aptver telpu, kas plešas no Ziemeļpola līdz ziemeļu saulgriežu lokam un no Ziemeļamerikas austrumu krasta līdz Āfrikas rietumu krastam, un Eiropu (ieskaitot Portugāli, bet ne Lamanšu, Britu salas vai Kanāriju salas).

NATO ir Atlantijas Alianse, kas ir atkarīga no vitāliem jūras ceļiem ekonomiskai labklājībai miera laikā un izdzīvošanai kara laikā. Tādējādi galvenais ACLANT uzdevums ir sekmēt drošību Atlantiskajā telpā, garantējot sabiedroto jūras ceļu drošību, atbalstot sauszemes un jūras desanta operācijas un aizsargājot jūrā izvietotās Alianses kodolaizsardzības vietas.

Alianses Stratēģiskā koncepcija, kuru 1999. gada aprīlī galotņu sanāsmē Vašingtonā apstiprināja valstu un valdību vadītāji, atspoguļo plašo programmu drošības sfērā, kurā nozīmīgs uzsvars ir likts uz konfliktu novēršanu un krīzes vadību. Saskaņā ar šo programmu NATO jūras spēku struktūras ir pielāgotas tā, lai atbilstu šodienas drošības vides prasībām, un tās nodrošina daudzveidīgās nepieciešamās iespējas, reaģējot uz miera laika, krīzes vai konflikta situācijām.

NATO jaunā militārā komandstruktūra padara nevajadzīgu vajadzību pēc pastāvīgi noteiktām robežām starp komandām, kas atrodas zem stratēģiskā līmeņa. Ir piecas galvenās pakļautās pavēlniecības, ieskaitot trīs reģionālos štābus, kuri sniedz ziņojumus tieši SACLANT. Katrs no reģionālajiem štābiem ir atbildīgs SACLANT par Alianses militāro aktivitāšu un pasākumu plānošanu un izpildi miera, krīzes vai konflikta situācijā, ietverot uzdevumus, kuri tiem uzticēti ACLANT atbildības sfēras ietvaros vai ārpus tās, ja tas ir nepieciešams.

Piecas galvenās pakļautās pavēlniecības ir sekojošas:

Austrumatlantijas reģionālais štābs (RHQ EASTLANT)

Norsvuda, Apvienotā Karaliste

Primārais RHQ EASTLANT uzdevums ir veicināt visā ACLANT atbildības sfērā ietilpstošo Alianses dalībvalstu miera, drošības un teritoriālās integritātes saglabāšanu. Austrumatlantijas zonas virspavēlnieks (CINCEASTLANT) ir britu četrzvaigžņu admirālis.

CINCEASTLANT ir "divkārša atbildība", tas kalpo gan kā CINCEASTLANT reģionālais komandieris NATO Eiropas zonas Sabiedroto virspavēlniecības (ACE) struktūras ietvaros, gan kā komponenta pavēlnieks NATO Ziemeļu zonas jūras spēkos (COMNAVNORTH) CINCNORTH ietvaros. Darbība abu NATO stratēģisko komandieru komandķēdes sastāvā štābiem dod iespēju būt militāro aktivitāšu un nepārtrauktu jūras operāciju, kas iesaista abus stratēģiskos komandierus, centrā.

CINCEASTLANT pienākums ir arī vadīt Pastāvīgās gatavības Atlantijas jūras spēkus (STANAVFORLANT) NATO Atlantijas zonas virspavēlnieka vārdā.

Pastāvīgās gatavības Atlantijas jūras spēki (STANAVFORLANT)

Pastāvīgās gatavības Atlantijas jūras spēki (STANAVFORLANT) ir pastāvīga miera laika daudznacionālā jūras eskadra, kuru sastāda iznīcinātāji, kreiseri un pavadoni no dažādām NATO valstu flotēm. Spēki darbojas, piedalās mācībās un treniņos kā grupa, veicot ikdienas pārbaudes pašreizējām NATO jūras procedūrām, taktikai un efektivitātei.

Spēkos, kas izveidoti 1967. gadā, kopš dibināšanas brīži ir iesaistīti kopskaitā vairāk nekā 500 kuģu un vairāk nekā 150000 apkalpes vīru un sieviešu. Tie katru gadu piedalās vairākās plānotās NATO un nacionālajās mācībās, kas paredzētas, lai saglabātu gatavību un izkoptu spēju savstarpēji sadarboties. Tie nodrošina acīmredzamu, praktisku piemēru sabiedroto solidaritātei un transatlantiskajai sadarbībai. Nesen notikušās apmācības demonstrēja arī Spēku spējas, veicot miera atbalsta un humānās operācijas, kas atrodas ārpus tradicionālās Alianses atbildības sfēras, saistībā ar NATO paplašinātās drošības politiku visā Eiroatlantijas telpā.

Rietumatlantijas reģionālais štābs (RHQ WESTLANT)

Norfolka, Virdžīnija

Galvenais RHQ WESTLANT uzdevums ir sekmēt Alianses dalībvalstu miera, drošības un teritoriālās integritātes uzturēšanu visā ACLANT atbildības zonā. Rietumatlantijas zonas virspavēlnieks (CINCWESTLANT) ir amerikāņu četrzvaigžņu admirālis.

WESTLANT visnozīmīgākā loma krīzes vai kara situācijā ir garantēt drošu kritisko papildspēku un papildus apgādes tranzītu no Ziemeļamerikas uz Eiropu, lai jebkurā atrašanās vietā atbalstītu visas NATO spēku darbības jomas - gan tās, kas iekļautas NATO atbildības sfērā, gan tās, kas atrodas ārpus tās.

Miera laikā CINCWESTLANT sponsorē kopējās daudznacionālās apmācības un Partnerattiecības mieram (PfP) aktivitātes, kā arī saglabā operacionālo kontroli un nodrošina atbalstu NATO spēkiem, kas piešķirti štābam.

Dienvidatlantijas zonas reģionālais štābs (RHQ SOUTHLANT)

Lisabona, Portugāle

Galvenais RHQ SOUTHLANT pienākums ir veicināt Alianses dalībvalstu miera, drošības un teritoriālās integritātes saglabāšanu visā ACLANT atbildības zonā. Dienvidatlantijas zonas virspavēlnieks (CINC SOUTHLANT) ir portugāļu trīszvaigžņu admirālis.

Tā kā ACLANT virspavēlnieks aptver Alianses Eiropas zonas dienvidu daļu, CINC SOUTHLANT uzrauga militārās darbības un nepārtrauktās jūras spēku operācijas lielā dienvidaustrumu robežas daļā starp Eiropas un Atlantijas reģionālajām komandām.

Atlantijas triecienflote (STRIKFLTLANT)

Norfolka, Virdžīnija

Atlantijas triecienflotes (COMSTRIKFLTLANT) virspavēlnieks ir Alianses Atlantijas zonas galvenais jūras spēkiem pakļautais virspavēlnieks. Šajā amatā viņa galvenais uzdevums ir novērst agresiju, izveidojot un saglabājot flotes pārākumu Atlantijas reģionā un nodrošinot NATO sakaru jūras ceļu integritāti. COMSTRIKFLTLANT ir amerikāņu trīszvaigžņu admirālis.

Spēku komplektācija var tikt pielāgota, lai atrisinātu krīzes situācijas, kad tās ir radušās, sniedzot atbalstu aviācijas spēkiem, kā arī jūras desanta un flotes spēkiem, un tieši sekmējot Alianses Eiropas spēku zemes un gaisa

operācijas. Šajos spēkos iesaistās Amerikas Savienoto Valstu, Apvienotās Karalistes, Beļģijas, Dānijas, Kanādas, Nīderlandes, Norvēģijas, Portugāles un Vācijas Federatīvās Republikas spēki. STRIKFLTLANT ir potenciālas kara laika papildinājuma iespējas, kas sastāv no četrām līdz piecām lidmašīnu bāzes kuģu kaujas vienībām, viena vai diviem pretzemūdeņu uzdevumu spēkiem, jūras desanta uzdevumu spēkiem un aptuveni no 22000 holandiešu, britu un amerikāņu jūras kājnieku kareivjiem.

Periodiski tiek veiktas NATO apmācības, lai nodrošinātu uz floti nosūtīto spēku savstarpējās sadarbības spējas reālās vides apstākļos un lai spēcīnātu komandas un kontroles procesus.

NATO Atlantijas zonas zemūdeņu flotes apvienotā pavēlniecība (SUBACLANT)

Norfolka, Virdžīnija

Atlantijas zonas zemūdeņu flotes pavēlnieks (COMSUBACLANT) ir galvenais Alianses Atlantijas zonas spēku virspavēlnieka konsultants par zemūdeņu jautājumiem un zemūdens karadarbību. COMSUBACLANT ir amerikāņu trīsstaigāņu admirālis.

SUBACLANT nodrošina koordinācijas iespējas Alianses Atlantijas spēkiem, kā arī tiešo saikni ar Alianses Eiropas spēkiem, lai īstenotu Alianses zemūdeņu politikas un doktrīnu vadību. Būtībā tie ir koordinācijas spēki un galvenais zemūdeņu operacionālo un taktisko doktrīnu avots abiem stratēģiskajiem spēkiem.

Saclant zemūdens izpētes centrs (SACLANTCEN)

La Spezia, Itālija

SACLANT Zemūdens izpētes centra, kas veido nozīmīgu galvenās ACLANT pakļautās komandstruktūras daļu, loma un struktūra ir aprakstīta 14. nodaļā (Pētniecība un tehnoloģija).

Kanādas-ASV Reģionālā plānošanas grupa (CUSRPG)

Kanādas-ASV Reģionālā plānošanas grupa (CUSRPG) sastāv no Kanādas un ASV militārajiem pārstāvjiem. Grupas funkcijas ir NATO aizsardzības spēku koordinēšana Kanādas-ASV (CANUS) reģionā. Šai zonai nav NATO vispārējais reģionālais komandieris. Tādējādi grupas pasākumi ir

atkarīgi no Kanādas un Amerikas Savienoto Valstu bruņoto spēku pastāvošajām struktūrām un no Ziemeļamerikas pretgaisa aizsardzības sistēmas (NORAD), ja vien attiecīgas militārās un nacionālās autoritātes nenosaka, ka ir nepieciešama citu apvienoto štābu formācija, lai veiktu šādas komandas.

CUSRPG uzdevums ir veikt militāro plānošanu, kas nepieciešama, lai saglabātu CANUS reģiona mieru, drošību un teritoriālo integritāti. Tas ietver pasākumus stratēģisko kodolspēku izvietojumam un aizsardzībai šajā reģionā; agrā brīdinājuma un gaisa aizsardzību; industriālās mobilizācijas un militāro potenciālu protekciju; un aizsardzību no militārajiem pasākumiem, kuri rada draudus reģiona drošībai.

CUSRPG tiek komplektēta no Štāba priekšnieku komitejas (COSC), Reģionālās plānošanas komitejas (RPC), Reģionālās plānošanas komitejas darba grupas (RPC WT) un Sekretariāta, kas atrodas Vašingtonā. RPC Sanāksmēs var tikt uzaicināti novērotāji no NATO Starptautiskā Militārā štāba (IMS) un NATO Stratēģiskajiem komandieriem (SC).

Kanādas Aizsardzības štāba virspavēlnieks un Amerikas Savienoto Valstu Apvienotā virspavēlnieku štāba priekšsēdētājs ziņo NATO Militārajai komitejai (MC) par NATO jautājumu koordināciju CANUS reģionā. Viņu atbildībā ietverta to CANUS reģiona aizsardzības plānu sagatavošana un apstiprināšana, kas tiek nosūtīti NATO Militārās komitejas priekšsēdētājam; sadarbības sakaru uzturēšana ar Militārās komitejas priekšsēdētāju, NATO Stratēģiskajiem komandieriem un citām NATO aģentūrām pēc pieprasījuma; un NATO un iniciatīvas Partnerattiecības mieram (Pfp) CANUS reģionā notiekošo treniņu un mācību pārraudzība.

NATO PAPLAŠINĀŠANĀS UN JAUNO DALĪBVALSTU PIEVIEŅOŠANĀS

Galvenais nosacījums, kāpēc Aliansē tika uzņemtas jaunas valstis, bija stabilitātes veicināšana Eiropā, nevis NATO militārās ietekmes vai spēju paplašināšana, vai tā pamata aizsardzības pozīcijas rakstura maiņa. NATO kopējā aizsardzība garantē, un tā atkarība no daudznacionālās spēku struktūras piedāvā labākās iespējas un veidus, lai sasniegtu iepriekšminēto mērķi, pamatojoties uz savstarpēju dalīšanos riskā, pienākumos un izdevumos. Alianses atvērtās durvis un triju jaunu dalībvalstu pievienošanās 1999. gadā, kas tika apvienota ar partnerattiecību un sadarbības ietekmi Partnerattiecības mieram programmas ietvaros, ļauj pievērst militārās spējas pašreizējām un nākotnes vajadzībām. Tas nozīmē mobilākas un vieglāk manevrējamas spējas, kas veidotas, lai sekmētu ātras reaģēšanas,

papildspēku un citu prasību iespējas krīzes vadības jomā. Jaunās dalībvalstis piedalās visdažādākajos NATO organizētos pasākumos un uzdevumos. Tās kopā ar citām valstīm, kuras piedalās integrētajā militārajā komandstrukturā, aktīvi iesaistītās NATO spēku struktūras plānošanā, attīstībā un komplektēšanā.

1997. gada jūlijā galotņu sanāksmē Madridē, Čehija, Polija un Ungārija tika uzaicinātas sākt pievienošanās sarunas ar Aliansi. 1997. gada beigās tika pabeigtas sarunas un parakstīts Pievienošanās protokols. 1999. gada martā Aliansei pievienojās trīs jaunas dalībvalstis. Starplaikā, līdztekus politiskajam procesam, intensīvs darbs tika veikts gan pašās valstīs, gan arī NATO, sekmējot čehu, poļu un ungāru spēku adaptāciju to nākotnes lomai tādā mērā, lai pievienošanās process Alianses militārajām struktūrām notiktu efektīvi. Notika pirmspievienošanās brīfingi un diskusijas, lai sagatavotu katru valsti pienākumiem, kuri tām būs jāuzņemas, kļūstot par Alianses dalībvalstīm, un lai iepazīstinātu ar procesiem un pasākumiem, kuros tām būs jāpiedalās. Šie sagatavošanās pasākumi palīdzēja definēt katras jaunās dalībvalsts dalību NATO struktūrās, ieviest metodes, ar kurām to integrācija tiktu sasniegta, un atvieglot to iekļaušanos Alianses aktivitātēs pievienošanās procesa laikā.

PARTNERATTIECĪBAS MIERAM AKTIVITĀTES UN INICIATĪVAS

Vispārējās iniciatīvas Partnerattiecības mieram ietvaros un, konkrēti Partnerattiecību plānošanas un pārskata procesa (PARP) kontekstā, ir izstrādātas visdažādākās militārās aktivitātes un iniciatīvas, lai tālāk veicinātu savstarpējo saikni starp NATO un tās Partnervalstīm. To dalība militārajās apmācībās netiek ierobežota, tā aptver arī, piemēram, iespējas apmeklēt kursus NATO Aizsardzības Koledžā Romā un NATO (SHAPE) Skolā Oberammergau. PfP valstis ir aicinātas arī izvirzīt kandidātus uz iepriekš nosauktajiem Partnerattiecības mieram štāba elementu piedāvātajiem amatiem, kas izvietoti dažādos NATO militārajos štābos, kas pilnā mērā piedalās PfP aktivitāšu plānošanā un vadībā.

Virsnieki no Partnervalstīm ir uzņēmušies arī starptautisko funkciju veikšanu NATO Starptautiskā Militārā štāba Partnerības koordinācijas vienības (PCC) ietvaros (skatīt 3. nodaļu). Tiek izvērtētas Partnervalstu personāla iesaistīšanās iespējas CJTF apmācību plānošanā, koncepciju un doktrīnu izstrādē un operācijās, kā arī iesaistīšanās CJTF štābu aktivitātēs.

Daudzu šo pasākumu īstenošanas progress ir bijis straujš. 1998. gadā 12.-18. februārī rīkotajās NATO Krīzes situāciju vadības mācībās piedalījās aptuveni 20 Partnervalstis. Šīs spēju pārbaudes mācības (tas ir, bez kareivju

izvietošanas) tika organizētas, lai pārbaudītu un apgūtu darbības, kuras sadarbībā ar Partneriem būtu jāveic NATO, īstenojot ANO norādītās miera atbalsta operācijas hipotētiskā krīzes situācijā. Otra šo mācību daļa ir veltīta NATO un Partnervalstu iesaistei, reaģējot uz būtiska rakstura katastrofām.

Visās šajās aktivitātēs, kā arī ar sadarbību, kas saistīta ar citiem Pfp Sadarbības sfērā identificētiem jautājumiem un pasākumiem, uzsvars tiek likts uz pieaugošu militāro aktivitāšu atklātību un paplašinātām konsultācijām un sadarbību.

Vadot NATO/Pfp apmācības, piemēram, meklēšanas un glābšanas misiju un humanitārās vai miera atbalsta operāciju kontekstā, uzsvars tiek likts uz dalībvalstu spēju un gatavības veicināšanu, lai veiktu šāda tipa operācijas. Vienlaicīgi tiek sekmēta un nostiprināta savstarpējā sapratne par dažādām militārajām sistēmām un procesiem.

Akcenti tiek likti arī uz daudznacionalitātes principu militāro štābu struktūrā, kā arī militārajos spēkos, kuri piedalās mācībās. Tas ir veicinājis pāreju uz sarežģītākām NATO/Pfp apmācību formām, iekļaujot militāro vienību augstākus līmeņus. Šis process ir guvis apstiprinājumu kā savstarpēji izdevīgs gan NATO, gan arī Partnervalstīm, ļaujot gūt vērtīgu pieredzi, strādājot kopā apvienotās mācību programmās.

PLAŠĀKAS KONSULTĀCIJAS UN SADARBĪBA

Pēc Madrides 1997. gada jūlija galotņu sanāksmes, kā daļa no konsultāciju un sadarbības pastiprināšanas un pasākumu ieviešanas procesa, lai pastiprinātu atklātību kā politiskajā, tā arī militārajā sfērā, tika izveidotas vairākas jaunas institūcijas.

Papildus Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) sanāksmēm, dažādos formātos notiek arī NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes (PJC) un NATO-Ukrainas Komisijas (NUC) (kas darbojas civilajā un militārajā sfērā un ir aprakstītas iepriekšējās nodaļās) tikšanās, lai risinātu šo daudzpusējo un divpusējo sadarbības institūciju militārās sfēras jautājumus. Eiroatlantijas Partnerības militārā komiteja (EAPMC) tagad tiek ar visām EAPC valstīm, lai diskutētu un apmainītos ar viedokļiem par militārajām problēmām. Tādā pašā veidā, lai veicinātu ciešākas savstarpējā atbalsta saistības īpašajās attiecībās starp NATO un Krieviju, tiek organizētas Štāba militāro pārstāvju un komandieru sanāksmes PJC (PJC-MR/CS) aizbildniecībā. Līdzīgas tikšanās notiek Ukrainas Militāro pārstāvju līmenī (MC/PS ar Ukrainu) un Štāba komandieru līmenī (MC/CS ar Ukrainu).

Eiropas Partnerības militārās komitejas (EAPMC) tikšanās notiek vai nu Plenārsēdēs (ar visu Partnervalstu dalību) vai arī ierobežotajās sēdēs, kuru mērķis ir apspriest funkcionālos vai reģionālos jautājumus, kā, piemēram, kopēju dalību Miera atbalsta operācijās. Sanāksmes var tikt noturētas arī ar vienu Partnervalsti Individuālajā sesijā. Šīs sanāksmes tiek rīkotas vai nu Aizsardzības komandieru (CHOD) līmenī, parasti divas reizes gadā kopā ar citām CHOD sanāksmēm, kuras notiek Briselē, vai arī katru mēnesi Pastāvīgo Militāro pārstāvju līmenī. Šī pasākumu kārtība samazina braucienus uz Briseli un izmaksas katram aizsardzības komandierim. Visas sanāksmes vada NATO Militārās komitejas priekšsēdētājs.

NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) Štāba/augstāko komandieru Aizsardzības sesijā (PJC-CS) parasti tiekas vismaz divas reizes gadā, kas sakrīt ar Militārās komitejas komandieru Štāba sesiju katra gada pavasarī un rudenī.

Katru sanāksmi apmeklē NATO Aizsardzības komandieri, NATO Stratēģiskie komandieri un Krievijas militārie pārstāvji. PJC-MR tikšanās Pastāvīgajā sesijā, kuras apmeklē Briselē nozīmētie militārie pārstāvji, var notikt daudz biežāk.

Abas sanāksmes - gan Aizsardzības komandieru sesijas, gan arī Pastāvīgās sesijas - kopīgi vada trīs pārstāvji: Militārās komitejas priekšsēdētājs, NATO Aizsardzības komandieris vai NATO Militārais pārstāvis, kas atrodas NATO galvenajā mītnē Briselē, un Krievijas Militārais pārstāvis. NATO pārstāvniecība minētajās sanāksmēs notiek pēc rotācijas principa - uz trīs mēnešiem pēc kārtas no katras NATO valsts.

Tikšanās laikā abos - gan Aizsardzības komandieru, gan Pastāvīgo pārstāvju - līmeņos kopējie trīs priekšsēdētāji savstarpēji dala katra darba kārtībā iekļauto punktu vadību. Darba kārtību katrai sanāksmei sagatavo, pamatojoties uz panākto savstarpējo vienošanos starp NATO Starptautisko Militāro štābu un Krievijas pārstāvniecību, un pēc tam to apstiprina visi trīs priekšsēdētāji.

Militārā komiteja ar Ukrainu tiekas Aizsardzības komandieru sesijā vismaz divas reizes gadā, un tikšanās tiek plānotas tā, lai tās sakristu ar citām tajā pašā līmenī notiekošajām sanāksmēm. Sanāksmēs piedalās NATO Aizsardzības komandieri, NATO Stratēģiskie komandieri un Ukrainas oficiālais pārstāvis, un tās vada Militārās komitejas priekšsēdētājs. Militārās komitejas un Ukrainas tikšanās militāro pārstāvju līmenī arī tiek sasauktas divas reizes gadā.

GALVENO NATO KOMITEJU UN SADARBĪBAS, PARTNERĪBAS UN DIALOGA INSTITŪCIJU IZSKAIDROJUMS

GALVENO NATO KOMITEJU IZSKAIDROJUMS

Galveno komiteju, kas nodrošina Alianses koordināciju un citu savu pienākumu izpildes, kas nodrošina Alianses stabilitāti, kā arī nodrošina, ka katra dalībvalsts ir pilnībā informēta par Alianses darbību, kā arī ir piedalās. Galvenā mērķa ir nodrošināt Alianses darbību, kā arī ir piedalās un nodrošināt Alianses darbību, kā arī ir piedalās. Galvenā mērķa ir nodrošināt Alianses darbību, kā arī ir piedalās un nodrošināt Alianses darbību, kā arī ir piedalās.

13. NODAĻA

GALVENO NATO KOMITEJU UN SADARBĪBAS, PARTNERĪBAS UN DIALOGA INSTITŪCIJU IZSKAIDROJUMS

Galveno NATO komiteju izskaidrojums

Sadarbības, partnerības un dialoga institūciju izskaidrojums

... (C) ...

... (P) ...

... (P) ...

GALVENO NATO KOMITEJU UN SABARIBAS PARTNERIBAS UN DIALOGA INSTITUCIU TIESAIDZUMS

...

... Galveno NATO komiteju sadarbības...

... šīs sarunas...

GALVENO NATO KOMITEJU UN SADARBĪBAS, PARTNERĪBAS UN DIALOGA INSTITŪCIJU IZSKAIDROJUMS

GALVENO NATO KOMITEJU IZSKAIDROJUMS

Galvenie forumi, kas nodrošina Alianses konsultācijas un lēmumu pieņemšanu tās ietvaros, tiek papildināti ar komiteju struktūru, kas nodrošina, ka katra dalībvalsts ir pārstāvēta ikvienā NATO aktivitāšu līmenī, kurā tā piedalās. Dažas no komitejām tika izveidotas NATO dibināšanas pašā sākumposmā un daudzus gadus sniedza ievērojamu ieguldījumu Alianses lēmumu pieņemšanas procesā. Citas tika izveidotas salīdzinoši nesen Alianses iekšējā un ārējā adaptācijas procesa kontekstā, kas sekoja pēc aukstā kara beigām, mainoties drošības videi Eiropā.

Sekojošā nodaļā ir apkopota informācija par galvenajās NATO komitejās pārstāvētajām valstīm, tās vadītāju lomu, līmeni, tai pakļautajām struktūrām un attiecīgā personālsastāva atbalstu. Ir jāatzīmē, ka ģenerālsekretārs ir titulēts priekšsēdētājs vairākām politiku komitejām, kuras pastāvīgi vada vai palīdz vadīt vecākās amatpersonas, kas atbildīgas par attiecīgo jautājumu loku. Komitejas tiek grupētas atkarībā no tās normālās, pastāvīgās vadības. Tādējādi zemāk dotajā sarakstā nav ievērota kāda stingra hierarhija vai struktūras elementi.

Galvenais atbalsta avots administratīvajos jautājumos, kas parādīts zem attiecīgās komitejas, ir Starptautiskā štāba nodaļa vai direktorāts ar primāro atbildību par attiecīgo jautājumu. Lielākā daļa komiteju saņem administratīvu, procedurālu un praktisku atbalstu no Izpildsekretariāta. Daudzām no šīm komitejām atbalstu sniedz arī Starptautiskais Militārais štābs.

Apkopoto informāciju nevajadzētu sajaukt ar detalizētu darba aprakstu katrai komitejai, kuru apstiprina virs tās stāvošā institūcija attiecīgās struktūras izveidošanas brīdī.

Visas NATO komitejas pieņem lēmumus vai formulē rekomendācijas augstākajai struktūrvienībai, pamatojoties uz informācijas apmaiņu un konsultācijām, kuru laikā tiek veidots vienprātīgs viedoklis. Organizācijas ietvaros nepastāv balsošana vai lēmumu pieņemšana, balstoties uz vairākuma principu.

Piezīme: NATO Militārā komiteja ir pakļauta Ziemeļatlantijas Padomei un Aizsardzības plānošanas komitejai, taču tai ir speciāls statuss kā nozīmīgākajai NATO militārai struktūrai. Militārās komitejas loma tuvāk ir aprakstīta šīs grāmatas 11. nodaļā.

Militārā komiteja un lielākā daļa citas komitejas, kuras šeit uzskaitītas, regulāri tiekas arī ar Partnervalstu pārstāvjiem, ieskaitot Eiroatlantijas Partnerības padomi (EAPC) un iniciatīvu Partnerattiecības mieram (PfP), lai sadarbotos EAPC/PfP jautājumos.

1. Ziemeļatlantijas Padome (NAC)
2. Aizsardzības plānošanas komiteja (DPC)
3. Kodolieroču plānošanas grupa (NPG)
4. Militārā komiteja (MC)
5. Vadošā darba grupa (EWG)
6. Augsta līmeņa operatīvie spēki par parasto ieroču kontroles jautājumiem (HLTF)
7. Ieroču izplatības apvienotā komiteja (JCP)
8. Partnerattiecības mieram Politiski militārā vadības komiteja (PMSC/PfP)
9. NATO Pretgaisa aizsardzības komiteja (NADC)
10. NATO Konsultāciju, vadības un kontroles (C3) padome (NC3B)
11. NATO Aviācijas vadības un kontroles sistēma (ACCS) pārvaldes organizācijas (NACMO) Direktoru padome
12. Vecāko amatpersonu politiskā komiteja (SPC)
13. Atlantijas politikas konsultatīvā grupa (APAG)
14. Politiskā komiteja (PC)
15. Vidusjūras sadarbības grupa (MCG)
16. Politiski militāra vecāko amatpersonu grupa ieroču izplatīšanas jautājumos (SGP)
17. Verifikācijas koordinācijas komiteja (VCC)
18. Politikas koordinācijas grupa (PCG)
19. Aizsardzības pārskata komiteja (DRC)
20. Valstu bruņojuma direktoru konference (CNAD)
21. NATO Standartizācijas komiteja (NCS)
22. Infrastruktūras komiteja

23. Neparedzētu gadījumu vecāko amatpersonu plānošanas komiteja (SCEPC)
24. NATO Apgādes vecāko amatpersonu konference (SNLC)
25. Zinātnes komiteja (SCOM)
26. Mūsdienu sabiedrības problēmu komiteja (CCMS)
27. Civilā un militārā budžeta komitejas (CBC/MBC)
28. Resursu vecāko amatpersonu padome (SRB)
29. Aizsardzības vecāko amatpersonu darba grupa par ieroču izplatību (DGP)
30. Augsta līmeņa grupa (NPG/HLG)
31. Ekonomikas komiteja (EC)
32. Informācijas un kultūras attiecību komiteja (CICR)
33. Padomes darbības un mācību komiteja (COEC)
34. NATO Gaisa satiksmes pārvaldes komiteja (NATMC)
35. Centrāleiropas Cauruļvadu pārvaldes organizācijas direktoru padome (CEPMO BOD)
36. NATO Cauruļvadu komiteja (NPC)
37. NATO Drošības komiteja (NSC)
38. Speciālā komiteja
39. Arhīvu komiteja

1. Ziemeļatlantijas Padome (NAC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretārs.
Loma	Ziemeļatlantijas Alianses galvenā lēmumu pieņemšanas institūcija. Vienīgā institūcija, kuru formāli iedibināja Ziemeļatlantijas līgums un deva tai pilnvaras izveidot "tādas pakļautās struktūras, kādas varētu būt nepieciešamas", lai varētu tikt īstenoti Līguma mērķi.
Līmenis	Pastāvīgais (pastāvīgie pārstāvji/vēstnieki). Ministru (ārlietu un/vai aizsardzības ministri). Galotņu (valstu un valdību vadītāji).
Galvenās pakļautās komitejas	Padomes darbu atbalsta liels skaits komiteju, kuras pārklāj visas Alianses aktivitātes un darbības.
Starptautiskā štāba atbalsts	Visas Starptautiskā štāba nodaļas un neatkarīgie biroji atbalsta Padomes darbu tiešā un netiešā veidā. Padomes loma, kā institūcija, kas atbildīga par Līguma mērķu sasniegšanu un izpildi, ir veicinājusi vairāku aģentūru un organizāciju izveidošanu, kuras arī atbalsta tās darbību specializētajā jomā.

2. Aizsardzības plānošanas komiteja (DPC)

Dalībvalstis	Dalībvalstis, kuras piedalās NATO integrētajā militārajā struktūrā (visas dalībvalstis, izņemot Franciju).
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretārs.
Loma	Galvenā lēmumus pieņemošā institūcija par jautājumiem, kas saistīti ar NATO integrēto militāro struktūru.
Līmenis	Pastāvīgais (pastāvīgie pārstāvji/vēstnieki). Ministru (aizsardzības ministri).
Galvenās pakļautās komitejas	Aizsardzības pārskata komiteja.
Starptautiskā štāba atbalsts	Aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļa; Izpildsekretariāts.

3. Kodolieroču plānošanas grupa (NPG)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis, izņemot Franciju.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretārs.
Loma	Galvenā lēmumus pieņemošā institūcija par jautājumiem, kas saistīti ar Alianses kodolpolitiku.
Līmenis	Aizsardzības ministri, Pastāvīgie pārstāvji.
Galvenās pakļautās komitejas	Augsta līmeņa grupa (HLG), NPG štāba grupa.
Starptautiskā štāba atbalsts	Aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļa; Izpildsekretariāts.

4. Militārā komiteja (MC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Militārās komitejas priekšsēdētājs.
Loma	NATO nozīmīgākā militārā institūcija, kas pakļauta Ziemeļatlantijas Padomes un Aizsardzības plānošanas komitejas vispārējai vadībai.
Līmenis	Štābu priekšnieki/Aizsardzības virspavēlnieki, Nacionālie militārie pārstāvji.
Galvenās pakļautās komitejas	Militārās komitejas darba grupas. Vairākas kopējas civilās un militārās struktūras arī ziņo Militārajai komitejai, tāpat kā Padomei un Aizsardzības plānošanas komitejai.
Starptautiskā štāba atbalsts	Starptautiskais Militārais štābs.

5. Vadošā darba grupa (EWG)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra vietnieks. Pastāvīgais priekšsēdētājs: ģenerālsekretāra palīgs aizsardzības plānošanas un operāciju jomās.
Loma	Vecāko amatpersonu padomdevēju institūcija Ziemeļatlantijas Padomei par aizsardzības jautājumiem visās 19 dalībvalstīs un par attiecībām ar citām organizācijām, kā Rietumeiropas Savienība (WEU).
Līmenis	Nacionālo delegāciju aizsardzības padomnieki.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļa; Izpildsekretariāts.

2. Aizsardzības plānošanas darba grupa (DPC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra vietnieks.
Loma	Vecāko amatpersonu padomdevēju institūcija Ziemeļatlantijas Padomei par aizsardzības plānošanas un operāciju jautājumiem visās 19 dalībvalstīs un par attiecībām ar citām organizācijām, kā Rietumeiropas Savienība (WEU).
Līmenis	Nacionālo delegāciju aizsardzības padomnieki.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļa; Izpildsekretariāts.

6. Augsta līmeņa operatīvie spēki par parasto ieroču kontroles jautājumiem (HLTF)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra vietnieks; Priekšsēdētāja pienākumu izpildītājs - ģenerālsekretāra palīgs politiskajos jautājumos.
Loma	Konsultatīva un padomdevēju struktūra ārlietu un aizsardzības ministriem par konvencionālo ieroču kontroles jautājumiem.
Līmenis	Eksperti no Ārlietu ministrijām un Aizsardzības ministrijām Politisko direktoru līmenī; NATO delegāciju politiskie padomnieki.
Galvenās pakļautās komitejas	HLTF vietnieku līmenī.
Starptautiskā štāba atbalsts	Politisko jautājumu nodaļa (Konvencionālo ieroču kontroles un verifikācijas koordinācijas vienība); Izpildsekretariāts.

7. Ieroču izplatības apvienotā komiteja (JCP)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra vietnieks.
Loma	Vecāko amatpersonu padomdevēju institūcija, kas sagatavo koordinētus ziņojumus Ziemeļatlantijas Padomei par politiski militāriem un aizsardzības aspektiem saistībā ar masu iznīcināšanas ieroču izplatību.
Līmenis	Politiski militārās vecāko amatpersonu grupas par ieroču izplatīšanas jautājumiem (SGP) dalībnieki un Vecāko aizsardzības amatpersonu darba grupas par ieroču izplatību (DGP) dalībnieki tiek kopējās sesijās.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Politisko jautājumu nodaļa; Izpildsekretariāts.

8. Partnerattiecības mieram Politiski militārā vadības komiteja (PMSC/PfP)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerāļsekretāra vietnieks. Pastāvīgie priekšsēdētāji: ģenerāļsekretāra palīgs politiskajos jautājumos, ģenerāļsekretāra palīgs aizsardzības plānošanas un operāciju jautājumos/ aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļas direktors (DPAO).
Loma	Galvenā politikas veidošanas un padomdevēju institūcija Ziemeļatlantijas Padomei par visiem Partnerattiecības mieram aspektiem, ieskaitot PfP Plānošanas un pārskata procesu (PARP).
Līmenis	Nacionālo delegāciju pārstāvji (divi pārstāvji no katras delegācijas); pārstāvji bieži mainās atkarībā no jautājumiem, par kuriem notiek diskusijas.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Politisko jautājumu nodaļa; Aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļa; Izpildsekretariāts.

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerāļsekretāra vietnieks.
Loma	Vecāko amņotāru padomdevēju institūcija, kas nodrošina koordinētas ziņojuma Ziemeļatlantijas Padomei par politiskajiem mērķiem un aizsardzības operāciju veidošanu un mērķu izpildi.
Līmenis	Politiskā militārā vecāko amņotāru grupas darītāji, izpildes jautājumiem (DOP) dalībvalstu un vecāko amņotāru amņotāru darbu grupas darītāji, izpildes jautājumiem (DOP) dalībvalstu iekšējās sistēmās.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Politisko jautājumu nodaļa; Izpildsekretariāts.

9. NATO Pretgaisa aizsardzības komiteja (NADC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerāļsekretāra vietnieks.
Loma	Sniedz padomus Ziemeļatlantijas Padomei un EAPC par visiem gaisa aizsardzības aspektiem, ieskaitot taktisko raķešu aizsardzību. Veicina nacionālo darbību harmonizāciju saistībā ar starptautisko plānošanu, kas saistīta ar gaisa komandām un kontroli, kā arī aizsardzības ieročiem.
Līmenis	Augstākā ranga militārie un izpildošie virsnieki, kas iesaistīti gaisa aizsardzības vai gaisa komandu un kontroles sistēmu pārvaldē un politiku veidošanā.
Galvenās pakļautās komitejas	Pretgaisa aizsardzības oficiālie pārstāvji (ADREPS); Pretgaisa aizsardzības ieroču speciālistu grupa (PADW); Pretgaisa aizsardzības filozofijas grupa (PADP); Agrīnās brīdināšanas starpstābu grupa (EWISG); Partnervalstu pretgaisa aizsardzības pārstāvji (PADREPS).
Starptautiskā štāba atbalsts	Aizsardzības atbalsta nodaļa (Pretgaisa aizsardzības un kosmosa vadības direktoriāts); Izpildsekretariāts.

10. NATO Konsultāciju, vadības un kontroles (C3) padome (NC3B)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerāļsekretāra vietnieks.
Pastāvīgais priekšsēdētājs Līdzpriekšsēdētāji	Ģenerāļsekretāra palīgs aizsardzības atbalsta jautājumos. NATO galvenās pārvaldes C3 štāba direktors un ievēlēts līdzpriekšsēdētājs.
Loma	Vecāko amatpersonu līmeņa daudznacionāla struktūra, kura darbojas Ziemeļatlantijas Padomes un Aizsardzības plānošanas komitejas uzdevumā par konsultāciju, vadības un kontroles (C3) jautājumiem visas organizācijas ietvaros un ir atbildīga šīm institūcijām par attiecīgajiem jautājumiem.
Līmenis	C3 padomē katra dalībvalsts ir pārstāvēta ar diviem vecāko amatpersonu līmeņa pārstāvjiem, kuri ir iesaistīti Sakaru un informācijas sistēmu (CIS) pārvaldē un politikas veidošanā, atbalstot C3, un ir spējīgi ņemt vērā plašās padomes funkcionālās atbildības jomas; ar vienu pārstāvi no Militārās komitejas; vienu pārstāvi no katras stratēģiskās virspavēlniecības; pa vienam pārstāvim no sekojošām NATO komitejām: CNAD, SCEPC/CCPC, COEC, NADC, NACMO BOD, NAPMO BOD, NSC, SRB, PMSC, NCS un RTB; ģenerāļmenedžera, NC3A un kontroliera, NACOSA.
Galvenās pakļautās komitejas	Nacionālo C3 pārstāvju grupa darbojas kā padome pastāvīgā sesijā, darba grupas un apakškomitejas + 8 apakškomitejas ar darba grupu apakšstruktūrām, ad hoc darba grupas, apakšgrupas un ad hoc grupas (Apvienotās C3 prasības un koncepcijas ((JRCSC-SC/1); Sadarbības spējas (ISC-SC/2); Frekvenču pārvalde (FMSC-SC/3); INFOSEC (INFOSECSC-SC/4); Informācijas sistēmas (ISSC-SC/5); Sakaru tīkli (CNSC-SC/6); Identifikācija (IDENTSC-SC/7); un Navigācija (NAVSC-SC/8)).
Starptautiskā štāba atbalsts	NATO galvenās pārvaldes C3 štābs (NHQC3S); Izpildsekretariāts.

11. NATO Aviācijas vadības un kontroles sistēmas (ACCS) pārvaldes organizācijas (NACMO) Direktoru padome

Dalībvalstis	17 dalībvalstis (NATO dalībvalstis izņemot Islandi un Luksemburgu).
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra vietnieks Nacionālais priekšsēdētājs (NATO Pretgaisa aizsardzības komitejas (NADC) priekšsēdētāja vietnieks).
Loma	Nodrošina NATO Aviācijas vadības un kontroles sistēmu programmas plānošanu un īstenošanu.
Līmenis	Vecāko amatpersonu līmeņa nacionālie militārie vai izpildošie virsnieki, kuri iesaistīti gaisa aizsardzības vai gaisa komandu un kontroles sistēmas menedžmentā.
Galvenās pakļautās komitejas	ACCS Padomdevēju komiteja.
Starptautiskā štāba atbalsts	Aizsardzības atbalsta nodaļa (Pretgaisa aizsardzības un kosmosa vadības direktorāts); Izpildsekretariāts.

12. Vecāko amatpersonu politiskā komiteja (SPC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra palīgs politiskajos jautājumos.
Loma	Ziemeļatlantijas Padomes vecāko amatpersonu līmeņa padomdevēju institūcija par politiskiem un specifiskiem politiski militāriem jautājumiem. Tā tiek pastiprināta ar ekspertiem, veicot darbības dažos jautājumos (SPC(R)).
Līmenis	Pastāvīgo pārstāvju vietnieki.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Politisko jautājumu nodaļa; Izpildsekretariāts un citas Starptautiskā štāba nodaļas/biroji, kad tas tiek pieprasīts.

13. Atlantijas politikas konsultatīvā grupa (APAG)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra palīgs politiskajos jautājumos.
Loma	Sniedz padomus Ziemeļatlantijas Padomei par jautājumiem, kas saistīti ar attiecīgas drošības politikas veidošanas izvērtēšanu ilgākā laika periodā.
Līmenis	Nacionālie pārstāvji Politisko direktoru līmenī, kuri darbojas kā individuālie eksperti. APAG tiekas reizi gadā ar Partnervalstu piedalīšanos.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Politisko jautājumu nodaļa.

14. Politiskā komiteja (PC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra palīgs politiskajos jautājumos.
Loma	Sniedz padomus Ziemeļatlantijas Padomei politikas jautājumos.
Līmenis	Nacionālo delegāciju politiskie padomnieki, un, ja nepieciešams, palīgā nāk eksperti.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Politisko jautājumu nodaļa; Izpildsekretariāts.

15. Vidusjūras sadarbības grupa (MCG)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra palīgs politiskajos jautājumos. Priekšsēdētāja pienākumu izpildītājs: ģenerālsekretāra palīga vietnieks un direktors, Politiskais direktoriāts.
Loma	Sniedz padomus Ziemeļatlantijas Padomei Vidusjūras Dialoga jautājumos.
Līmenis	NATO delegāciju politiskie padomnieki. Tiekas arī ar pārstāvjiem no Vidusjūras Dialoga valstīm.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Politisko jautājumu nodaļa; Izpildsekretariāts.

16. Politiski militāra vecāko amatpersonu grupa ieroču izplatīšanas jautājumos (SGP)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra palīgs politiskajos jautājumos.
Loma	Vecāko amatpersonu padomdevēju institūcija par masu iznīcināšanas ieroču izplatības politiski militāriem jautājumiem.
Līmenis	Vecāko amatpersonu līmeņa nacionālie pārstāvji, kuri iesaistīti ieroču neizplatīšanas politiskajos un drošības jautājumos.
Galvenās pakļautās komitejas	Tiekas arī ar Vecāko aizsardzības amatpersonu darba grupu par ieroču izplatību (DGP), kopīgi izveidojot ieroču izplatības apvienoto komiteju (JCP).
Starptautiskā štāba atbalsts	Politisko jautājumu nodaļa; Izpildsekretariāts.

17. Verifikācijas koordinācijas komiteja (VCC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra palīgs politiskajos jautājumos. Priekšsēdētāja pienākumu izpildītājs: Verifikācijas un izpildes koordinācijas vienības vadītājs.
Loma	Galvenā lēmumu pieņemošā struktūra par jautājumiem, kas skar parasto ieroču kontroles nodrošināšanu un verifikācijas koordināciju.
Līmenis	Plenārsesijas, Darba grupas, Ekspertu grupas, Semināri ar ekspertiem no Ārlietu ministrijām un Aizsardzības ministrijām, ekspertiem no verifikācijas vienībām, nacionālo delegāciju sekretāriem.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Politisko jautājumu nodaļa (Parasto ieroču kontroles un verifikācijas koordinācijas vienība); Izpildsekretariāts.

18. Politikas koordinācijas grupa (PCG)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra palīgs aizsardzības plānošanas un operāciju jautājumos.
Loma	Galvenais forums konsultācijām un padomdevēju grupa Ziemeļatlantijas Padomei politiski militāros jautājumos (ieskaitot miera uzturēšanas operācijas, Apvienoto kopīgo operatīvo spēku (CJTF) koncepcijas attīstību, kā arī NATO Stratēģiskās koncepcijas pārskatu).
Līmenis	Nacionālo pārstāvniecību vadītāju vietnieki un nacionālie militārie pārstāvji.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļa; Izpildsekretariāts.

19. Aizsardzības pārskata komiteja (DRC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis, izņemot Franciju.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsēdētāra palīgs aizsardzības plānošanas un operāciju jautājumos.
Loma	Vecāko amatpersonu līmeņa padomdevēju institūcija Aizsardzības plānošanas komitejai par spēku plānošanas un citiem ar integrēto militāro struktūru saistītiem jautājumiem.
Līmenis	Nacionālo delegāciju aizsardzības padomnieki.
Galvenās pakļautās komitejas	DRC darba grupa.
Starptautiskā štāba atbalsts	Aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļa; Izpildsekretariāts.

20. Valstu bruņojuma direktoru konference (CNAD)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsēdētārs. Pastāvīgais priekšsēdētājs: ģenerālsēdētāra palīgs aizsardzības plānošanas un operāciju jautājumos.
Loma	Ziemeļatlantijas Padomes pakļautībā esoša vecāko amatpersonu struktūra, kas nodarbojas ar ražošanas apgādi. Veicina bruņojuma sadarbību NATO ietvaros un apspriež NATO spēku aprīkojuma attīstības un sagādes politiskos, ekonomiskos un tehniskos aspektus.
Līmenis	Nacionālie bruņošanās direktori.
Galvenās pakļautās komitejas	Valstu bruņojuma direktoru oficiālie pārstāvji (NADREPS); NATO Armiju bruņojuma grupa (NAAG); NATO Gaisa spēku bruņojuma grupa (NAFAG); NATO Jūras spēku bruņojuma grupa (NNAG); NATO Industriāli konsultatīvā grupa (NIAG).
Starptautiskā štāba atbalsts	Aizsardzības atbalsta nodaļa (Bruņojuma plānošanas, programmu un politikas direktoriāts); Izpildsekretariāts.

21. NATO Standartizācijas komiteja (NCS)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretārs.
Pastāvīgie līdzpriekšsēdētāji	Ģenerālsekretāra palīgs aizsardzības atbalsta jautājumos un Starptautiskā Militārā štāba direktors.
Loma	Vecāko amatpersonu līmeņa Alianses struktūra, kuras pienākumi ir sniegt koordinētu padomu Ziemeļatlantijas Padomei vispārējos standartizācijas jautājumos.
Līmenis	Vecākās amatpersonas no galvaspilsētām, kuras pārstāv koordinētas nacionālas pozīcijas standartizācijas jomā.
Galvenās pakļautās komitejas	NCS pārstāvju grupa (NCSREP); NATO Standartizācijas štāba grupa (NSSG).
Starptautiskā štāba atbalsts	NCS, Izpildsekretariāts NCSREP, NSSG, NATO Standartizācijas aģentūra (NSA).

22. Infrastruktūras komiteja

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra palīgs drošības investīciju, apgādes un civilo ārkārtas situāciju plānošanas jautājumos. Pastāvīgais priekšsēdētājs: Drošības investīciju programmas kontrolieris.
Loma	Atbildīga par NATO Drošības investīciju programmas, kuru pārbaudījusi un apstiprinājusi Resursu vecāko amatpersonu padome un apstiprinājusi Ziemeļatlantijas Padome vai Aizsardzības plānošanas komiteja, īstenošanu.
Līmenis	Nacionālo delegāciju infrastruktūras padomnieki, Militārās komitejas pārstāvji, NATO Stratēģiskie komandieri un NATO aģentūras.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Drošības investīciju, apgādes un civilo ārkārtas situāciju plānošanas nodaļa.

23. Neparedzētu gadījumu vecāko amatpersonu plānošanas komiteja (SCEPC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretārs. Pastāvīgais priekšsēdētājs: ģenerālsekretāra palīgs drošības investīciju, apgādes un civilo ārkārtas situāciju plānošanas jautājumos/neparedzētu gadījumu plānošanas direktorāta direktors.
Loma	Vecāko amatpersonu politisko jautājumu un padomdevēju institūcija Ziemeļatlantijas Padomei par civilo ārkārtas situāciju plānošanu un katastrofu novēršanas jautājumos. Atbildīga par politikas virzību un koordināciju ar Plānošanas padomi un komitejām.
Līmenis	Vecāko amatpersonu līmeņa pārstāvji no galvaspilsētām, kuri atbild par civilo ārkārtas situāciju aktivitātēm/pārstāvji no nacionālajām delegācijām.
Galvenās pakļautās komitejas	Plānošanas padomes un komitejas (Okeānu kuģošana, Eiropas iekšējais sauszemes transports, Civilā aviācija, Pārtika un lauksaimniecība, Industriālā gatavība, Degvielas plānošana (potenciāls), Civilo sakaru plānošana, Civilā aizsardzība, Medicīniskā plānošana).
Starptautiskā štāba atbalsts	Drošības investīciju nodaļa, apgādes un neparedzētu gadījumu plānošana (Neparedzētu gadījumu plānošanas direktorāts); Izpildsekretariāts.

24. NATO Apgādes vecāko amatpersonu konference (SNLC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretārs. Pastāvīgie priekšsēdētāji: ģenerālsekretāra palīgs drošības investīciju, apgādes un civilo ārkārtas situāciju plānošanas jautājumos un Militārās komitejas priekšsēdētāja vietnieks.
Loma	Vecāko amatpersonu līmeņa institūcija, kura sniedz padomus Ziemeļatlantijas Padomei, Aizsardzības plānošanas komitejai un Militārajai komitejai par patērētāju apgādes jautājumiem. Kopēja civili/militāra institūcija, kuras uzdevums ir novērtēt Alianses patērētāju loģistikas prasības un nodrošināt atbilstošu apgādes atbalstu NATO spēkiem. SNLC primārais pienākums ir Padomes vārdā koordinēt visdažādākos apgādes jautājumus ar citām NATO apgādes struktūrām.
Līmenis	Vecākās amatpersonas nacionālajā līmenī, civilās un militārās amatpersonas ar atbildību patērētāju loģistikas jautājumos dalībvalstīs.
Galvenās pakļautās komitejas	SNLC Apgādes štāba tikšanās; Kustības un transporta padomdevēju grupa.
Starptautiskā štāba atbalsts	Drošības investīciju, apgādes un civilo ārkārtas situāciju plānošanas jautājumu nodaļa (Loģistika (IS Elementi)). Apgādes, bruņojuma un resursu nodaļas (IMS).

25. Zinātnes komiteja (SCOM)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra palīgs zinātnes un vides jautājumos.
Loma	Galvenā lēmumus pieņemošā institūcija NATO Zinātnes programmu jautājumos.
Līmenis	Nacionālie eksperti zinātnes politikas jomā, kurus nozīmējušas nacionālās valdības vai neatkarīgas struktūras valstīs.
Galvenās pakļautās komitejas	Zinātnes komiteja nozīmē dažādas apakškomitejas, padomdevēju paneļus un vadības grupas, lai tās veiktu speciālus uzdevumus.
Starptautiskā štāba atbalsts	Zinātnes un vides jautājumu nodaļa.

26. Mūsdienu sabiedrības problēmu komiteja (CCMS)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra palīgs zinātnes un vides jautājumos.
Loma	Galvenā lēmumu pieņemšanas institūcija par NATO programmu "Mūsdienu sabiedrības problēmas".
Līmenis	Nacionālie pārstāvji ar augstām spējām un/vai atbildību par vides programmām dalībvalstīs.
Galvenās pakļautās komitejas	Dalībvalsts nozīmē pārstāvjus darbam apakškomitejā, kas nodarbojas ar CCMS stipendijām.
Starptautiskā štāba atbalsts	Zinātnes un vides jautājumu nodaļa.

27. Civilā un militārā budžeta komitejas (CBC/MBC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Nacionālais valsts priekšsēdētājs, kuru rotācijas kārtībā nozīmē Ziemeļatlantijas Padome.
Loma	Atskaitās Ziemeļatlantijas Padomei par gadskārtējā budžeta novērtējumu un dod rekomendācijas Starptautiskajam štābam, Starptautiskajam Militārajam štābam, NATO galvenajām komandstrukturām, un NAEW&C spēkiem; kā arī pārskata budžeta izpildi.
Līmenis	Finansu kontrolieri no nacionālajām delegācijām.
Galvenās pakļautās komitejas	Budžeta komitejas izveido darba grupas pēc nepieciešamības.
Starptautiskā štāba atbalsts	Budžeta komiteju priekšsēdētāja birojs, Finanšu kontroliera birojs, Vadības birojs.

28. Resursu vecāko amatpersonu padome (SRB)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Nacionālais valsts priekšsēdētājs, kurš tiek ievēlēts pēc rotācijas principa.
Loma	Vecāko amatpersonu līmeņa padomdevēju institūcija Ziemeļatlantijas Padomei par militāro kopējo fondu resursu pārvaldes jautājumiem.
Līmenis	Nacionālie pārstāvji, Militārās komitejas pārstāvji, NATO stratēģiskie komandieri, Militārā budžeta komitejas priekšsēdētājs, Infrastruktūras komiteja un NATO aizsardzības personāla komiteja.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	SRB priekšsēdētāja birojs. Drošības investīciju, apgādes un civilo ārkārtas situāciju plānošanas jautājumu nodaļa; Izpildsekretariāts.

29. Aizsardzības vecāko amatpersonu darba grupa par ieroču izplatību (DGP)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Līdzpriekšsēdētāji: viens pārstāvis no Ziemeļamerikas un viens no Eiropas.
Loma	Vecāko amatpersonu līmeņa institūcija, kas nodarbojas ar aizsardzības aspektiem saistībā ar masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas jautājumiem un šo ierīču izgatavošanas sistēmām.
Līmenis	Vecāko amatpersonu līmeņa NATO oficiālās personas, kuras nodarbojas ar aizsardzības jautājumiem.
Galvenās pakļautās komitejas	DPG Vadības komiteja (sastāv no ekspertiem darba līmenī); citām pagaidu ad hoc struktūrām, ja tas nepieciešams. Tiekas arī ar Politiski militāro vecāko amatpersonu grupa par ieroču izplatīšanas jautājumiem (SGP), izveidojot Ieroču izplatības apvienoto komiteju (JCP).
Starptautiskā štāba atbalsts	Politisko jautājumu nodaļa; Izpildsekretariāts.

30. Augsta līmeņa grupa (NPG/HLG)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis, izņemot Franciju.
Priekšsēdētājs	Nacionālais valsts priekšsēdētājs (Amerikas Savienotās Valstis).
Loma	Padomdevēju institūcija Kodolieroču plānošanas grupai (NPG). Tiekas vairākas reizes gadā, lai apspriestu NATO kodolpolitikas un plānošanas aspektus, kā arī jautājumus, kas saistās ar kodolieroču drošību un uzraudzību. Piezīme: HLG pārņēma bijušās Vecāko amatpersonu grupas ieroču aizsardzības jautājumos (SLWPG) funkcijas, uz kuru izdarītas atsauces 7. nodaļā.
Līmenis	Nacionālie eksperti no NATO galvaspilsētām.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļa (Kodolieroču politikas direktorāts).

31. Ekonomikas komiteja (EC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ekonomiskā direktorāta direktors.
Loma	Padomdevēju institūcija Ziemeļatlantijas Padomei ekonomikas jautājumos.
Līmenis	Pārstāvji no NATO delegācijām (Ekonomiskie padomnieki). Pastiprinātas sanāksmes, kurās piedalās eksperti no galvaspilsētām.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Politisko jautājumu nodaļa, Ekonomikas direktorāts; Izpildsekretariāts.

32. Informācijas un kultūras attiecību komiteja (CICR)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Informācijas un preses direktors.
Loma	Padomdevēju institūcija Ziemeļatlantijas Padomei informācijas un preses jautājumos.
Līmenis	Pārstāvji no NATO delegācijām. Pastiprinātas sanāksmes, kurās piedalās eksperti no galvaspilsētām.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Informācijas un preses birojs; Izpildsekretariāts.

33. Padomes darbības un mācību komiteja (COEC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Krīzes situāciju vadības un operāciju direktorāta direktors, Aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļa.
Loma	Galvenais konsultāciju un koordinācijas forums krīzes situāciju vadības jautājumos, procedūru un aprīkojuma jautājumos, ieskaitot sakaru problēmas, jautājumos, kas saistīti ar NATO Situācijas centru (SITCEN), kā arī krīzes vadības mācību sagatavošanu un vadību.
Līmenis	Nacionālo delegāciju politiskie un militārie pārstāvji, kuri nodarbojas ar krīzes vadības un mācību jautājumiem.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Aizsardzības plānošanas un operāciju nodaļa (Padomes operāciju vienība); Izpildsekretariāts.

34. NATO Gaisa satiksmes vadības komiteja (NATMC)

(agrākā Eiropas Gaisa telpas koordinācijas komiteja (CEAC))

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ievēlēts (pašreiz Pretgaisa aizsardzības un gaisa telpas vadības direktors, NATO Starptautiskais štābs).
Loma	Vecāko amatpersonu padomdevēju institūcija par jautājumiem, kas saistīti ar civilo/militāro gaisa satiksmes vadības koordināciju.
Līmenis	Vecākās civilās un militārās amatpersonas no galvaspilsētām par gaisa satiksmes pārvaldes jautājumiem.
Galvenās pakļautās komitejas	Sakaru un navigācijas grupa; Novērošanas un identifikācijas grupa; Gaisa satiksmes vadības grupa.
Starptautiskā štāba atbalsts	Aizsardzības atbalsta nodaļa (Gaisa aizsardzības un kosmosa vadības direktoriāts); Izpildsekretariāts.

35. Centrāleiropas Cauruļvadu pārvaldes organizācijas direktoru padome (CEPMO BOD)

Dalībvalstis	Septiņas valstis, kas piedalās sistēmā (ASV, Beļģija, Francija, Kanāda, Apvienotā Karaliste, Nīderlande, Vācija).
Priekšsēdētājs	Valstu pārstāvji.
Loma	Centrāleiropas Cauruļvadu sistēmas (CEPS) vadošā institūcija.
Līmenis	Attiecīgo dalībvalstu nacionālie pārstāvji un Centrāleiropas Cauruļvadu sistēmas pārvaldes aģentūras (CEPMA) pārstāvji.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Drošības investīciju, apgādes un civilo ārkārtas situāciju plānošanas nodaļa (Apgāde (IS Elementi)); Izpildsekretariāts; NATO Militārās struktūras (CINCNORTH, AFNORTH).

36. NATO Cauruļvadu komiteja (NPC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Vadītājs, Loģistika (IS Elementi).
Loma	Vecāko amatpersonu padomdevēju institūcija NATO patērētāju apgādes jautājumos, kas saistīti ar degvielas apgādi militārām vajadzībām.
Līmenis	Valdību eksperti par militārās degvielas jautājumiem.
Galvenās pakļautās komitejas	Speciālo uzdevumu darba grupa, Degvielu un smērvielu darba grupa. Degvielas apstrādes iekārtu darba grupa.
Starptautiskā štāba atbalsts	Drošības investīciju, apgādes un civilo ārkārtas situāciju plānošanas nodaļa (Apgāde (IS Elementi)); Izpildsekretariāts; NATO Militārās struktūras (SHAPE, SACLANT).

37. NATO Drošības komiteja (NSC)

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	NATO Drošības biroja (NOS) direktors.
Loma	Padomdevēju institūcija Ziemeļatlantijas Padomei par jautājumiem, kas saistīti ar NATO drošības politiku.
Līmenis	Nacionālie pārstāvji un nacionālo pārstāvniecību drošības virsnieki.
Galvenās pakļautās komitejas	Darba grupa par ADP drošību.
Starptautiskā štāba atbalsts	NATO Drošības birojs.

38. Speciālā komiteja

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Ikgadēja priekšsēdētāja pienākumu rotācija starp dalībvalstīm.
Loma	Padomdevēju institūcija Ziemeļatlantijas Padomei par jautājumiem, kas saistīti ar spiegošanu un terorismu vai citiem draudiem, kuri varētu ietekmēt Aliansi.
Līmenis	Dalībvalstu drošības dienestu vadītāji.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	NATO Drošības birojs.

39. Arhīvu komiteja

Dalībvalstis	Visas dalībvalstis.
Priekšsēdētājs	Izpilddirektora vietnieks.
Loma	Saistībā ar NATO pielāgošanos jaunajai starptautiskajai drošības videi, kas sekoja pēc aukstā kara beigām, un, pamatojoties uz apņemšanos veicināt lielāku atklātību, Alianse ir izveidojusi deklasifikācijas politiku un devusi lielāku pieejamību sabiedrībai NATO dokumentiem ar vēsturisku vērtību pētniecības mērķiem. Arhīvu komitejas loma ir turpināt un paplašināt arhīva programmu (ieskaitot tehniskos nosacījumus publiskai pieejai) un vadīt, kā arī saglabāt arhīvus, kurus uztur Alianses civilās un militārās struktūras.
Līmenis	Pastāvīgo pārstāvju vietnieki, kuriem palīdz nacionālie arhivāri.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Starptautiskā štāba atbalsts	Izpilddirektariāts, Pārvaldes birojs (Arhīvu nodaļa).

SADARBĪBAS, PARTNERĪBAS UN DIALOGA INSTITŪCIJU IZSKAIDROJUMS

Šajā nodaļā apkopota informācija par dalībvalstu sastāvu, priekšsēdētāju, statusu vai lomu, līmeni un asociētajām struktūrām, kā arī galvenajiem personālsastāva atbalsta avotiem Sadarbības un partnerības institūcijām.

Plašāka informācija, kas saistītas ar šīm institūcijām, ir atrodama 3. nodaļā.

- Eiroatlantijas Partnerības padome (EAPC)
- NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC)
- NATO-Ukrainas Komisija (NUC)
- Vidusjūras Sadarbības grupa (MCG)

Eiroatlantijas Partnerības padome (EAPC)

Dalībvalstis	Četrdesmit sešas valstis (19 NATO dalībvalstis + 27 partnervalstis).
Priekšsēdētājs	Ģenerālsēkretārs.
Loma	Izveidota pamatojoties uz 1997. gada maija EAPC Pamatdokumentu. Nozīmīgākā struktūra politiskām un drošības konsultācijām un uzlabotai sadarbībai Partnerattiecības mieram (PfP) programmas ietvaros.
Līmenis	Vēstnieku līmenis (NATO dalībvalstu pastāvīgie pārstāvji un Partnervalstu vēstnieki). Ministru līmenis (ārlietu un aizsardzības ministri). Galotņu līmenis (valstu un valdību vadītāji).
Galvenās pakļautās komitejas	Ziemeļatlantijas Padomei pakļautās komitejas tiekas ar Partnervalstīm, kuras piedalās EAPC/PfP.
Štāba atbalsts	Atbalsta EAPC valstu diplomātiskās misijas un sakaru virsnieki un NATO personāls. Daudzas Starptautiskā štāba un Starptautiskā Militārā štāba nodaļas un biroji atbalsta EAPC darbu tiešā vai netiešā veidā.

NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC)

Dalībvalstis	Visas NATO dalībvalstis un Krievijas Federācija.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretārs, Krievijas Federācijas pārstāvis un pārstāvis no NATO dalībvalsts, pamatojoties uz trīs mēnešu rotācijas principu.
Loma	Izveidota, pamatojoties uz 1997. gada 27. maija NATO-Krievijas Pamataktu. Forums konsultācijām, sadarbībai un vienprātības veidošanai starp NATO un Krieviju.
Līmenis	Vēstnieku līmenis. Ministru līmenis (ārlietu un aizsardzības). Galotņu līmenis (valstu un valdību vadītāji).
Galvenās pakļautās komitejas	Nav formālas struktūras. Tomēr Štābu vadītāji/atbildīgie par aizsardzību tiekas PJC ietvaros ne retāk kā divas reizes gadā. Militārie pārstāvji tiekas katru mēnesi. PJC darbu atbalsta arī vairākas ekspertu darba grupas.
Štāba atbalsts	Atbalsta Krievijas un NATO personālsastāvs. Daudzas Starptautiskā štāba un Starptautiskā Militārā štāba nodaļas un biroji atbalsta PJC darbu tiešā vai netiešā veidā.

NATO-Ukrainas Komisija (NUC)

Dalībvalstis	Visas NATO dalībvalstis un Ukraina.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretārs.
Loma	Pamatojoties uz 1997. gada jūlijā noslēgto NATO-Ukrainas hartu, Ziemeļatlantijas Padome tiekas periodiski ar Ukrainu, NATO-Ukrainas komisijas ietvaros ne retāk kā divas reizes gadā, lai izvērtētu attiecību īstenošanu un spriestu par tālāko attīstību.
Līmenis	Vēstnieku līmenis. Ministru līmenis (ārlietu un aizsardzības). Galotņu līmenis (valstu un valdību vadītāji).
Galvenās pakļautās komitejas	Vairākas NATO komitejas tiekas regulāri ar Ukrainu, ieskaitot Militāro komiteju, pastāvīgās Aizsardzības štābu vadītāju sesijās. NUC arī atbalsta ekspertu darba grupas, kā Kopējā darba grupu par aizsardzības reformām.
Štāba atbalsts	Atbalsta Ukrainas un NATO personālsastāvs. Daudzas Starptautiskā štāba un Starptautiskā Militārā štāba nodaļas un biroji atbalsta PJC darbu tiešā vai netiešā veidā.

Vidusjūras Sadarbības grupa (MCG)

Dalībvalstis	Visas Alianses dalībvalstis un Alžīrija, Ēģipte, Izraēla, Jordānija, Mauritānija, Maroka, Tunisija.
Priekšsēdētājs	Ģenerālsekretāra palīgs politiskajos jautājumos. Priekšsēdētāja pienākumu izpildītājs: ģenerālsekretāra palīga vietnieks politiskajos jautājumos un Politiskā direktorāta direktors.
Loma	Konsultatīva struktūra par Vidusjūras jautājumiem.
Līmenis	Sanāksmes tiek noturētas Politisko padomnieku līmenī ar pārstāvjiem no Vidusjūras dialoga valstīm.
Galvenās pakļautās komitejas	Nav.
Štāba atbalsts	Atbalsta attiecīgo valstu un NATO personālsastāvs. Daudzas Starptautiskā štāba un Starptautiskā Militārā štāba nodaļas un biroji atbalsta PJC darbu tiešā vai netiešā veidā.

Dalībvalsts	Viss NATO dalībvalstu līgums, kas nosaukts NATO dalībvalstu līgumā.
Praksēbūtājs	Praksēbūtājs ir NATO dalībvalsts, kas ir izveidota saskaņā ar NATO līgumu, kas nosaukts NATO dalībvalstu līgumā.
Loms	Loms ir NATO dalībvalsts, kas ir izveidota saskaņā ar NATO līgumu, kas nosaukts NATO dalībvalstu līgumā.
Linija	Linija ir NATO dalībvalsts, kas ir izveidota saskaņā ar NATO līgumu, kas nosaukts NATO dalībvalstu līgumā.
Galvenās pakārtības komisijas	Galvenās pakārtības komisijas ir NATO dalībvalsts, kas ir izveidota saskaņā ar NATO līgumu, kas nosaukts NATO dalībvalstu līgumā.
Sākotnējais	Sākotnējais ir NATO dalībvalsts, kas ir izveidota saskaņā ar NATO līgumu, kas nosaukts NATO dalībvalstu līgumā.

Vidējais Sākotnējais grūts (MĢG)

Dalībvalsts	Viss NATO dalībvalstu līgums, kas nosaukts NATO dalībvalstu līgumā.
Praksēbūtājs	Praksēbūtājs ir NATO dalībvalsts, kas ir izveidota saskaņā ar NATO līgumu, kas nosaukts NATO dalībvalstu līgumā.
Loms	Loms ir NATO dalībvalsts, kas ir izveidota saskaņā ar NATO līgumu, kas nosaukts NATO dalībvalstu līgumā.
Linija	Linija ir NATO dalībvalsts, kas ir izveidota saskaņā ar NATO līgumu, kas nosaukts NATO dalībvalstu līgumā.
Galvenās pakārtības komisijas	Galvenās pakārtības komisijas ir NATO dalībvalsts, kas ir izveidota saskaņā ar NATO līgumu, kas nosaukts NATO dalībvalstu līgumā.
Sākotnējais	Sākotnējais ir NATO dalībvalsts, kas ir izveidota saskaņā ar NATO līgumu, kas nosaukts NATO dalībvalstu līgumā.

ORGANIZĀCIJU, AĢENTŪRU UN CITU PAKĻAUTO INSTITŪCIJU IZSKAIDROJUMS

14. NODAĻA

IEVADS

Kopumā nemot, pieņemot, ka šīs institūcijas ir izveidotas Ziemeļatlantijas

ORGANIZĀCIJU, AĢENTŪRU UN CITU PAKĻAUTO INSTITŪCIJU IZSKAIDROJUMS

Kas var šai izmaiņai kā pamatu ņemt, pamats.

Tomēr dažkārt ir šādas izveidotas vairākas organizācijas un aģentūras
divos specifiskos uzdevumu tipos: Tas ir izveidotas NATO galvenajā tūlītē
Briselē un dažādos Alānses dalībvalstīs un sastāda šīs NATO galvenās
suktās daļu. Tas nodrošina šīs uzdevuma veikšanu uz
specifisku pieredzi un kompetenci, kas Alānses Starptautiskās
kopējā programmu un šīs uzdevumu veikšanu un veicīgību un
grūtībām.

Ievads

Patērētāju apgāde

Ražošanas apgāde un iekārtas

Standartizācija

Plānošana civilām ārkārtas situācijām

Gaisa satiksmes pārvalde un pretgaisa aizsardzība

Agrinās brīdināšanas spēki gaisā

Sakaru un informācijas sistēmas

Elektroniskā karadarbība

Meteoroloģija

Militārā okeanogrāfija

Pētniecība un tehnoloģijas

Izglītība un apmācības

Šīs institūcijas ir izveidotas šīs uzdevumu veikšanu un veicīgību un

PAĻAUTO INSTITŪCIU IZSKAIDROJUMS
ORGANIZĀCIU, AĢENTŪRU UN CIŅU

Ievads

Pārskats par agriem

Pārskats par agriem un tekstiem

Standartizācija

Pārskats par citiem šķiršu shēmām

Galvenie uzdevumi un priekšmeti izstrādāt

Agriem dibinātājas šķiršu gaisā

Sakarā un informācijas sistēmas

Elektroniskā komunikācija

Meteoroloģija

Militārā kosmoloģija

Pārskats par tehnoloģijām

Izglītība un apmācība

ORGANIZĀCIJU, AĢENTŪRU UN CITU PAKĻAUTO INSTITŪCIJU IZSKAIDROJUMS

IEVADS

Kopumā ņemot, pakļautās institūcijas, ko izveidojušas Ziemeļatlantijas Padome, Aizsardzības plānošanas komiteja, Kodolieroču plānošanas grupa vai NATO Militārā komiteja, darbojas kā konsultatīvie spēki, veicot noteiktu tematu pētniecību, savā darbā balstoties uz mātes institūciju piešķirto mandātu. To uzdevums galvenokārt ir formulēt politiskas rekomendācijas, kas var tikt izmantotas kā pamats lēmumu pieņemšanai.

Tomēr dažkārt ir tikušas izveidotas vairākas organizācijas un aģentūras daudz specifiskāku uzdevumu izpildei. Tās ir izvietotas NATO galvenajā mītnē Briselē un dažādās Alianses dalībvalstīs un sastāda būtisku NATO vispārējās struktūras daļu. Tās nodrošina, ka pietiekoša uzmanība tiek vērsta uz specializētu pētniecību un konsultācijām, uz Alianses lēmumu īstenošanu, kopējo programmu un sistēmu menedžmentu un vadību un uz izglītību un apmācībām.

Dažas no minētajām pakļautajām institūcijām ir tieši atbildīgas vienai galvenajai institūcijai, piemēram, Ziemeļatlantijas Padomei vai Militārajai komitejai. Citas institūcijas ziņo tām abām, vai arī tām ir plašāka atbildība par lietām (piemēram, sistēmu vai servisu realizācija vai uzraudzība), kas kopumā kalpo Alianses vajadzībām. Šādās situācijās to "autoritātes, kas dod uzdevumus" var būt arī NATO stratēģiskie komandieri vai citi NATO struktūras locekļi.

Daudzas šajā nodaļā minētās organizācijas pieder NATO Ražošanas un apgādes organizāciju (NPLO) kategorijai. Tās ir papildu institūcijas, kas izveidotas, lai izpildītu Ziemeļatlantijas līgumu. Katrai NPLO Ziemeļatlantijas Padome ir piešķīrusi organizatorisku, administratīvu un finansiālu neatkarību. Šo organizāciju pienākums ir sastādīt prasības dalībvalstīm kopēju projektu un attīstības, ražošanas, vadības vai apgādes atbalsta un pārvaldes sfērās saskaņā ar katras valsts individuālo hartu.

NPLO var piedalīties visas NATO valstis saskaņā ar Vienošanās memorandu (MOU), kuru parakstījusi katra dalībvalsts.

Simboliski viena NPLO sastāv no vecāko amatpersonu politiskās komitejas - Padomes vai Direktoru padomes (dažreiz saukta par Vadības komiteju), kas darbojas kā organizācijas vadības orgāns un ir atbildīgs par dalībvalstu kopējo interešu realizācijas sekmēšanu; no Padomes izveidotām pakļautajām komitejām vai darba grupām, kuras ziņo par konkrētu uzdevumu

- Sakaru un informācijas sistēmas;
- Elektroniskā karadarbība;
- Meteoroloģija;
- Militārā okeanogrāfija;
- Pētniecība un tehnoloģija;
- Izglītība un apmācība.

PATĒRĒTĀJU APGĀDE

NATO Apgādes vecāko amatpersonu konference (SNLC)

SNLC, kas ir galvenā komiteja, kura risina patērētāju apgādes jautājumus, tiekas NATO ģenerālsēkretāra vadībā divas reizes gadā apvienotās civilajās un militārajās sesijās. Tai ir divi pastāvīgie priekšsēdētāja vietnieki: Drošības investīciju, apgādes un civilo ārkārtas situāciju plānošanas ģenerālsēkretāra palīgs un Militārās komitejas priekšsēdētāja vietnieks. Konference savus ziņojumus iesniedz vienlaicīgi gan Padomei, gan Militārajai komitejai, tajos izvērtējot patērētāju loģistikas atkarību gan no civilajiem, gan arī no militārajiem faktoriem.

Konferences dalībnieki tiek izvēlēti no Aizsardzības ministriju vecāko nacionālo civilo un militāro pārstāvju vidus, vai arī tiek uzaicinātas līdzvērtīgas dalībvalstu amatpersonas, kuru atbildībā ietilpst patērētāju apgādes aspekti. Konferences darbībā piedalās arī Stratēģisko pavēlniecību, NATO Uzturēšanas un apgādes aģentūras (NAMSA), NATO Standartizācijas aģentūras (NSA), NATO Militārās medicīnas dienestu vadītāju komitejas (COMEDS) un citu NATO galvenās mītnes štāba sektoru oficiālie pārstāvji. Vispārējais SNLC mandāts ir risināt patērētāju loģistikas jautājumus ar mērķi veicināt Alianses spēku jaudu, efektivitāti, atbalsta spējas un cīņu produktivitāti un īstenot Padomes vārdā visaptverošu koordinācijas autoritāti, kas aptver visas loģistikas jomas, kuras ir nodotas citu NATO apgādes komiteju un institūciju uzraudzībā.

NATO Uzturēšanas un apgādes organizācija (NAMSO)

NATO Uzturēšanas un apgādes organizācija veido struktūru atsevišķu ieroču sistēmu loģistikas atbalstam divu vai vairāku NATO valstu inventāriem,

izmantojot kopējas rezerves daļu sagādes un nodrošināšanas iespējas un iekārtu uzturēšanas un atjaunošanas nodrošinājumu.

NATO Uzturēšanas un apgādes aģentūra (NAMSA)

NATO Uzturēšanas un apgādes aģentūra ir NAMSO izpildorgāns. Aģentūras pienākums ir nodrošināt apgādes servisu, uzturot NATO valstu kopīgi organizētās ieroču un iekārtu sistēmas, lai nodrošinātu materiālās daļas sagatavotību, uzlabotu apgādes operāciju efektivitāti un lai ietaupītu, kopēji veicot sagādi nodrošināšanas, uzturēšanas, kalibrēšanas, piegādes, transportēšanas, tehniskās palīdzības, tehnoloģijas servisu un pārvaldes konfigurāciju jomās. NAMSA ir izstrādājusi modernu materiālās daļas pārvaldes un sagādes metodes, tai skaitā Inventāra uzturēšanas un aktīvu prasību apmaiņu, kas saucas SHARE (skatīt 8. nodaļu), un Kopējā inventāra materiālā menedžmenta (COMMIT) projektu. NAMSA atbalsta arī Nacionālo direktoru kodifikācijas grupu, kas vada NATO Kodifikācijas sistēmu (NCS) Valstu bruņojuma direktoru (CNAD) vārdā; un loģistikas atbalstu NATO spēkiem, kas izvietoti Bosnijā-Hercegovinā (SFOR), kā arī Kosovā (KFOR).

Plašākas informācijas saņemšanai, rakstiet uz:

NATO Maintenance and Supply Agency (NAMSA)

(NATO Uzturēšanas un apgādes aģentūra)

8302 Capellen

Luxembourg

Tel: 352 30 631

Fax: 352 30 87 21

NATO Cauruļvadu sistēma (NPS)

NATO Cauruļvadu sistēma sastāv no deviņām atsevišķām militārajām degvielu un smēreļļu noliktavu un izplatīšanas sistēmām, un tā ir izveidota, lai nodrošinātu, ka NATO prasības pēc naftas produktiem un to izplatību būtu iespējams garantēt jebkurā laikā. Sistēmu veido vairākas cauruļvadu sistēmas atsevišķās valstīs, tai skaitā Grieķijā, Itālijā, Norvēģijā, Portugālē, Turcijā (divas atsevišķas sistēmas: Austrumu un Rietumu) un Apvienotajā Karalistē; un divas starptautiskas sistēmas: Ziemeļeiropas Cauruļvadu sistēma, kas izvietota Dānijā un Vācijā, un Centrāleiropas Cauruļvadu sistēma Beļģijā, Francijā, Luksemburgā, Nīderlandē un Vācijā. NPS kopumā stiepjas caur divpadsmit NATO valstīm, un tajā ietilpst aptuveni 11500 kilometru gara cauruļvada maģistrāle, kas savieno noliktavas, aviācijas bāzes, civils lidlaukus, sūkņstacijas, attīrīšanas iekārtas un sākumpunktus.

Centrāleiropas Cauruļvadu sistēma (CEPS)

Centrāleiropas Cauruļvadu sistēma ir lielākā NATO Cauruļvadu sistēma, un to izmanto astoņas ģeogrāfiskās valstis vai patērētāji (Amerikas Savienotās Valstis, Apvienotā Karaliste, Beļģija, Francija, Kanāda, Luksemburga, Nīderlande un Vācija).

NATO Cauruļvadu komiteja (NPC)

NCP vada Loģistikas (IS-Elements) administrators, un tā ir galvenā konsultatīvā institūcija par patērētāju loģistikas jautājumiem, kas saistīti ar naftu. Tā darbojas Ziemeļatlantijas Padomes vārdā, apspriežoties ar NATO Militārajām autoritātēm un citām svarīgām amatpersonām visos jautājumos, kas saistīti ar vispārējām NATO interesēm par militāro degvielu, smēreļļu un attiecīgiem produktiem un iekārtām, kā arī veic NATO Cauruļvadu sistēmas pārraudzību.

Centrāleiropas Cauruļvadu pārvaldes organizācija (CEPMO)

CEPMO sastāv no Direktoru padomes, kas ir tās vadības orgāns, kurā tiek pārstāvēta katra NATO dalībvalsts, kas piedalās sistēmā, un pašas Centrāleiropas Cauruļvadu sistēmas (CEPS). Padomē piedalās arī NATO Militāro varas iestāžu pārstāvji un Centrāleiropas Cauruļvadu menedžmenta aģentūras ģenerālsekretārs.

Centrāleiropas Cauruļvadu pārvaldes aģentūra (CEPMA)

CEPMA pienākums ir garantēt Centrāleiropas Cauruļvadu sistēmas 24 stundu darbību, kā arī sistēmas noliktavu un izplatīšanas aparātu darbību.

Plašāku informāciju par Centrāleiropas Cauruļvadu sistēmas struktūras organizāciju un pārvaldi iespējams saņemt, rakstot uz:

Central Europe Pipeline Management Agency (CEPMA)

(Centrāleiropas Cauruļvadu pārvaldes aģentūra)

BP 552

78005 Versailles

France

Tel: 33 1 3924 4900

Fax: 33 1 3955 6539

NATO Militārās medicīnas dienestu vadītāju komiteja (COMEDS)

NATO Militārās medicīnas dienestu vadītāju komiteju veido dalībvalstu vecākās militārās medicīnas autoritātes. Komiteja nodarbojas ar militārās medicīnas jautājumu attīstību un koordināciju un nodrošina konsultācijas NATO Militārajai komitejai jautājumos, kas saistīti ar medicīnu.

Vēsturiski medicīnas jautājumi NATO tika stingri uzskatīti par katras valsts atbildību. Tādēļ gandrīz visu Alianses pastāvēšanas laiku nebija nepieciešamība NATO izveidot augsta līmeņa militārās medicīnas varas orgānu.

Jaunās NATO misijas un rīcības koncepcijas īpaši lielu uzsvaru liek uz kopējām militārajām operācijām, palielinot medicīniskā atbalsta koordinācijas nozīmi miera uzturēšanas, katastrofu novēršanas un humānās palīdzības operācijās. 1994. gadā tieši šī mērķa sasniegšanai tika izveidota NATO Militārā medicīniskā dienesta vadītāju komiteja. COMEDS priekšsēdētāju un sekretāru nozīmē Beļģija, un komitejas sekretariāts atrodas Beļģijas Galvenā kara ārsta birojā Briselē.

Komplektēta no Alianses valstu galveno kara ārstu un NATO Stratēģisko pavēlniecību (SHAPE un ACLANT) medicīnas konsultantiem, NATO Standartizācijas aģentūras oficiālā pārstāvja, Kopējās Medicīniskās komitejas priekšsēdētāja, Militārās komitejas pārstāvja un Starptautiskā Militārā štāba oficiālā pārstāvja, COMEDS tiek divas reizes gadā Plenārsēdē un ik gadu iesniedz ziņojumu Militārajai komitejai. Sākot no 2001. gada, Partnervalstu Galvenie kara ārsti tiek aicināti piedalīties COMEDS Plenārsēdes sanāksmē EAPC formātā.

COMEDS ir sekojoši uzdevumi: sekmēt un paplašināt koordināciju, standartizāciju un savstarpējās sadarbības spēju pasākumus medicīnas jomā starp dalībvalstīm; un uzlabot tās informācijas apmaiņu, kas saistīta ar NATO un Partnervalstu militārās medicīnas servisu organizatoriskiem, operacionāliem un procesuāliem aspektiem. Kopš 1997. gada Pfp valstis ir uzaicinātas pilnībā piedalīties lielākajā daļā COMEDS Darba grupu aktivitātēs un kopš 1996. gada arī ikgadējā COMEDS/Pfp medicīnas seminārā. Šie semināri tagad ir iekļauti COMEDS Plenārsēdēs.

COMEDS darbība tiek koordinēta ar citām NATO institūcijām, kas arī atbild medicīnas jautājumiem, tai skaitā NATO Standartizācijas aģentūru (NSA), Apvienoto Medicīnas komiteju (JMC), NATO Stratēģisko komandieru medicīnas konsultantiem, Pētniecības un tehnoloģijas organizācijas humāno faktoru un medicīnas speciālistu grupu (HFM/RTO), Masu iznīcināšanas ieroču (WMD) centru un IMS medicīniskā štāba inspektoru. JMC priekšsēdētājs un

MAS Vispārīgās medicīnas darba grupas priekšsēdētājs COMEDS plenārsēdes apmeklē kā novērotāji.

COMEDS ir pakļautas deviņas darba grupas, kas tiekas vismaz vienreiz gadā un palīdz mātes institūcijai pienākumu veikšanā:

Militārās Medicīnas struktūras, operācijas un procesi;
Militāri profilaktiskā medicīna;
Ārkārtas situāciju medicīna;
Militārā psihiatrija;
Zobārstniecības serviss;
Medicīniskie izejmateriāli un militārā farmācija;
Sadarbība un koordinācija militārās medicīnas pētniecībā;
Pārtikas higiēna, pārtikas tehnoloģija un veterinārā medicīna;
Medicīniskā apmācība.

Plašāku informāciju iespējams saņemt, rakstot uz sekojošām adresēm:

COMEDS
c/o Medical Staff Officer
Logistics, Armaments
and Resource Division
International Military Staff
NATO
1110 Brussels - Belgium
Tel: 32 2 707 5551
Fax: 32 2 707 4117

COMEDS
Etat-major du Service Médical
Quartier Reine Elisabeth
Rue d'Evere
1140 Brussels
Belgium
Fax: 32 2 701 3071

RAŽOŠANAS APGĀDE UN IEKĀRTAS

Valstu bruņojuma direktoru konference (CNAD)

Lielākā daļa no sadarbības, kas uzsākta NATO ietvaros, lai izvērtētu iespējas kopējai bruņoto spēku militārā aprīkojuma un ieroču sistēmu pētniecībai, attīstībai un ražošanai, notiek CNAD aizbildniecībā. Konference sanāk kopā divas reizes gadā uz plenārsēdi, kuru vada ģenerālsekretārs. Ģenerālsekretāra palīgs aizsardzības atbalsta sfērā veic pastāvīgā priekšsēdētāja pienākumus. CNAD apvieno vecākās amatpersonas, kuras atbild par aizsardzības nodrošināšanu dalībvalstīs, oficiālos pārstāvjus no Militārās komitejas un NATO Stratēģiskajām pavēlniecībām, CNAD Galveno grupu priekšsēdētāju, kā arī citas civilās un militārās autoritātes, kas atbild par dažādiem ražošanas loģistikas aspektiem.

CNAD organizācija

Valstu bruņojumu direktoru oficiālie pārstāvji (NADREPS) dalībvalstu nacionālo delegāciju sastāvā pilda CNAD pamata ikdienas darba kārtības uzdevumus un vada tiem pakļauto grupu darbu.

CNAD pamatu veido:

- grupas, apakšgrupas un darba grupas, kas atbild par trim CNAD Galvenajām bruņojuma grupām (NATO Jūras spēku bruņojuma grupa (NNAG); NATO Gaisa spēku bruņojuma grupa (NAFAG); NATO Armiju bruņojuma grupa (NAAG)); un NATO lemaņu prakses grupu;
- NATO Industriāli konsultatīvā grupa (NIAG);
- CNAD Ad hoc grupas, kas atbild par speciāliem bruņošanās projektiem (piemēram, Alianses Sauszemes uzraudzības vadības komiteja);
- CNAD Sadarbības grupas (Nacionālo kodifikācijas direktoru grupa; Nacionālo kvalitātes garantijas direktoru grupa; Ekspertu grupa par transportēšanas un militārās munīcijas un sprāgstvielu noliktavu drošības aspektiem; Materiālās daļas un tehnoloģijas prakses standartizācijas grupa; un Izmēģināšanas grupa, kas atbild par munīcijas un sprāgstvielu servisa drošību un piemērotību);
- NATO Parasto ieroču pārskata komiteja (NCARC), kura sastāv no Valstu bruņošanās direktoru un Aizsardzības komandieru štābu oficiāliem pārstāvjiem, kā arī no NATO Militāro varas orgānu pārstāvjiem. Komiteja ir atbildīga CNAD par Parastā bruņojuma plānošanas sistēmas (CAPS) pārvaldi.

NATO Vidējā attāluma gaisa aizsardzības sistēmas pārvaldes aģentūra (NAMEADSMA)

Plašāku informāciju iespējams saņemt, rakstot uz norādīto adresi:

NAMEADSMA
Building 1
620 Discovery Drive
Suite 300
Huntsville, AC 35806, USA
Tel: 1 205 922 3972
Fax: 1 205 922 3900

NATO Eurofighter 2000 un TORNADO attīstības, ražošanas un loģistikas pārvaldes aģentūra (NETMA)

NETMA aizstāj bijušo NATO Daudzfunkciju kaujas lidmašīnas attīstības un ražošanas pārvaldes aģentūru (NAMMA) un NATO Eiropas kaujas lidaparātu attīstības, ražošanas un loģistikas pārvaldes aģentūru (NEFMA), un tā atbild par kopīgu NATO Eiropas kaujas lidaparātu un NATO MRCA (Tornado) izveidi un ražošanu.

Plašākas informācijas saņemšanai, rakstiet uz:

NETMA

Insel Kammerstr. 12 + 14

Postfach 1302

82008 Unterhaching

Germany

Tel: 49 89 666 800

Fax: 49 89 666 80555\6

NATO Helikoptera (NH90) konstrukcijas, attīstības, ražošanas un loģistikas pārvaldes aģentūra (NAHEMA)

Plašākas informācijas saņemšanai, rakstiet uz:

NAHEMA

Le Quatuor

Bâtiment A

42 Route de Galice

13082 Aix-en-Provence Cedex 2

France

Tel: 33 42 95 92 00

Fax: 33 42 64 30 50

NATO HAWK pārvaldes birojs (NHMO)

NHMO atbild par HAWK "zeme-gaiss" raķešu sistēmas pilnveidošanas programmām.

Plašākas informācijas saņemšanai, rakstiet uz:

NHMO

26 rue Galliéni

92500 Rueil-Malmaison

France

Tel: 33 147 08 75 00

Fax: 33 147 52 10 99

STANDARTIZĀCIJA

NATO Standartizācijas organizācija (NSO)

NATO Standartizācijas organizācija (NSO) sastāv no NATO Standartizācijas komitejas, NATO Standartizācijas štāba grupas un NATO Standartizācijas aģentūras.

Organizācijas loma ir veicināt savstarpējas sadarbības spējas un sekmēt Alianses spēku iespējas trenēties, mācīties un kopīgi efektīvi darboties, kad tas ir nepieciešams, ar spēkiem no Partnervalstīm un citām valstīm, tiem izpildot savus uzdevumus. Tā tiek galā ar saviem uzdevumiem, veicot standartizācijas spēku saskaņošanu un koordināciju visā Aliansē un nodrošinot atbalstu standartizācijas aktivitātēm.

Saskaņā ar Alianses politiku nacionālās un NATO varas iestādes tiek aicinātas attīstīt, saskaņot un realizēt koncepcijas, doktrīnas, procedūras un projektus, kuras dos tām iespēju sasniegt un saglabāt savstarpējās sadarbības spējas. Tam ir nepieciešams, lai tiktu ieviesti nepieciešamie savienojamības, aizstājamības vai kopības līmeņi operacionālajā, procesuālajā, materiālās daļas, tehniskajā un administratīvajā sfērā.

NSO izveidoja Ziemeļatlantijas Padome 1995. gada janvārī, un to pārstrukturizēja pēc 2000. gada Standartizācijas pārskata izdošanas, lai izpildītu 1999. gadā Vašingtonas galotņu sanāksmes sagatavotās prasības un sanāksmē izveidotās Aizsardzības spēju iniciatīvas izstrādātos uzdevumus.

NATO Standartizācijas komiteja (NCS)

NATO Standartizācijas komiteja ir vecākais NATO varas orgāns, kas atbild par vispārējiem standartizācijas jautājumiem un sniedz ziņojumus Padomei.

Komiteju atbalsta NCS pārstāvju grupa (NCSREP), kura nodrošina saskaņošanu un vadību delegāciju līmenī, pakļaujoties Komitejas vadībai un menedžmentam. NCSREP uzsāktā darbība ir koncentrēta uz standartizācijas saskaņošanu starp NATO un nacionālajām institūcijām un uz savstarpējas sadarbības veicināšanu starp tām standartizācijas jomā.

NCS vada ģenerālsekretārs, parasti to pārstāv divi pastāvīgie priekšsēdētāja vietnieki: ģenerālsekretāra palīgs Aizsardzības atbalsta jomā un Starptautiskā Militārā štāba direktors. Kopš 2000. gada septembra NCS aktivitātēs aktīvi iesaistās Partnervalstis.

NATO Standartizācijas štāba grupa (NSSG)

NATO Standartizācijas štāba grupa ir štāba grupa, kas pakļauta NATO Standartizācijas komitejai. Grupas galvenais uzdevums ir saskaņot standartizācijas politiku un procesus un koordinēt standartizācijas aktivitātes. Tā atbild par štāba sadarbību un par attiecīgo dokumentu sagatavošanu, vienlaicīgi sekmējot Stratēģisko virspavēlniecību Militārās Standartizācijas prasību izstrādāšanu un sastādot Standartizācijas mērķus NATO Standartizācijas programmai. Tajā piedalās pārstāvji no Stratēģiskām pavēlniecībām un štāba oficiālie pārstāvji no Starptautiskā Militārā štāba un Starptautiskā štāba, kas atbalsta Standartizācijas uzdevumu autoritātes. Tās ir vecākās NATO amatpersonas, kas ir pilnvarotas dot uzdevumus to pakļautajām grupām, lai sagatavotu Standartizācijas līgumus (STANAG) un NATO oficiālos izdevumus (AP): Militārā komiteja (MC), Valstu Bruņojuma direktoru konference (CNAD), NATO Apgādes vecāko amatpersonu konference (SNLC) un NATO Konsultācijas, vadības un kontroles padome (NC3B). NSSG darbībā piedalās arī citu institūciju un organizāciju štāba oficiālie pārstāvji.

NATO Standartizācijas aģentūra (NSA)

NATO Standartizācijas aģentūra ir atsevišķa, integrēta institūcija, kuru izveidoja Ziemeļatlantijas Padome un kas sastāv no militārā un civilā personāla. Aģentūra atskaitās NATO Standartizācijas komitejai par jautājumu koordināciju starp visām standartizācijas jomām. Tā nosaka procedūras, plānošanas un izpildes funkcijas, kas saistītas ar standartizāciju visā Aliansē. Tā ir atbildīga par darba kārtības sagatavošanu NCS, NCSREP un NSSG sanāksmēm un vispārējo visu Standartizācijas līgumu (STANAG) un NATO oficiālo izdevumu (AP) administrāciju.

NSA nodrošina atbalstu arī Apvienoto un Atsevišķo dienestu padomēm, kas katra darbojas kā rīkojošā autoritāte operacionālajai standartizācijai, iekļaujot doktrīnu, kā to deleģējusi Militārā komiteja. Dienestu padomes atbild par operacionālās un procesuālās standartizācijas izveidi starp dalībvalstīm. Tāpat kā citas rīkojošās autoritātes, šīs padomes savus uzdevumus veic, sagatavojot piemērotus STANAG un AP ar dalībvalstīm un NATO Militārām virspavēlniecībām.

NSA direktors ir atbildīgs par ikdienas darbību piecās nozarēs: politikas, prasību, apvienoto, jūras, armijas un gaisa spēku jomās. Dienesta nodaļas nodrošina personāla atbalstu attiecīgajām padomēm un ir atbildīgas par standartizācijas aktivitāšu kontroli un saskaņotību attiecīgajās atbildības jomās.

Padomes, kurās piedalās viens pārstāvis no katras valsts, ir pastāvīgā sesijā un oficiāli tiekas vienu reizi mēnesī. Lēmumi parasti tiek pieņemti, pamatojoties uz vienprātības principa. Tomēr, tā kā standartizācija ir brīvprātīgs process, lēmumi var būt balstīti arī uz dalībvalstu vairākuma panākto vienošanos jebkurā konkrētā Standartizācijas līgumā. Stratēģiskiem komandieriem katrā Padomē ir savs štāba oficiālais pārstāvis.

Plašāku informāciju var saņemt, rakstot uz:

NATO Standardisation Agency (Standartizācijas aģentūra)

NATO

1110 Brussels

Belgium

Tel: 32 2 707 5576

Fax: 32 2 707 5718

E-mail: NSA@hq.nato.int

PLĀNOŠANA CIVILĀM ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀM

Civilo ārkārtas situāciju vecāko amatpersonu plānošanas komiteja (SCEPC)

Civilo ārkārtas situāciju vecāko amatpersonu plānošanas komiteja sanāk kopā divas reizes gadā uz plenārsēdi, kurās piedalās pārstāvji no galvaspilsētām, un katru mēnesi pastāvīgajā sesijā ar pārstāvjiem no nacionālajām delegācijām, kas izvietotas NATO. Komiteju vada ģenerālsekretāra palīgs Drošības investīciju, apgādes un civilo ārkārtas situāciju plānošanas jautājumos.

Civilo ārkārtas situāciju plānošanas padomes un komitejas

SCEPC koordinē un nodrošina vadību deviņu pakļauto plānošanas padomju un komiteju aktivitātēm: Plānošanas padomei okeāna kuģošanai (PBOS); Eiropas sauszemes transporta plānošanas padomei (PBEIST); Civilās aviācijas plānošanas komitejai (CAPC); Pārtikas un lauksaimniecības plānošanas komitejai (FAPC); Industriālās plānošanas komitejai (IPC); Naftas plānošanas komitejai (PPC) (vēl nedarbojas); Apvienotai medicīnas

komitejai (JMC); Civilo sakaru plānošanas komitejai (CCPC); un Civilās aizsardzības plānošanas komitejai (CPC).

Eiroatlantijas Katastrofu likvidēšanas koordinācijas centrs (EADRCC)

1998. gada 29. maijā NATO galvenajā mītnē tika izveidots Eiroatlantijas Katastrofu likvidēšanas koordinācijas centrs (EADRCC), ko vada Civilo ārkārtas situāciju plānošanas direktorāta direktors un kura personāls tiek komplektēts no CEP Direktorāta un NATO un Partneru valstīm. EADRCC dalību ņem arī sadarbības dienesta virsnieks no Apvienoto Nāciju Organizācijas. Tā pienākums ir ciešā konsultācijā ar ANO Humāno lietu koordinācijas biroju (UNOCHA) koordinēt EAPC valstu rīcību, novēršot katastrofas, kas apdraud EAPC ģeogrāfisko zonu.

Pēc konsultācijām ar valstīm EADRCC ir izvēlējusies veidot arī Eiroatlantijas Katastrofu likvidēšanas vienību. Tas būs pastāvīgs resurss ar personālu un iekārtām, ko valstis ir piešķirušas izmantošanai, atsaucoties uz palīdzības lūgumiem, kuru izteikusi spēcīgas katastrofas piemeklēta valsts.

GAISA SATIKSMES PĀRVALDE UN PRETGAISA AIZSARDZĪBA

NATO Gaisa satiksmes pārvaldes komiteja (NATMC)

(Agrākā Eiropas Gaisa satiksmes koordinācijas komiteja - CEAC)
(Skatīt 8. nodaļu.)

NATO Pretgaisa aizsardzības komiteja (NADC)

Sniedz konsultācijas Padomei un Aizsardzības plānošanas komitejai par visiem pretgaisa aizsardzības programmas attīstības aspektiem. Komiteja tiekas divas reizes gadā, un to vada NATO ģenerālsēkretāra vietnieks. (Skatīt 8. nodaļu).

Militārās komitejas pretgaisa aizsardzības pētniecības darba grupa (MC-ADSWG)

Militārās komitejas pretgaisa aizsardzības pētniecības darba grupa (MC-ADSWG) ir starptautiska institūcija, kura saņem Militārās komitejas atbalstu. Darba grupas uzdevums ir pārskatīt, konsultēt un sagatavot

ieteikumus par gaisa aizsardzības jautājumiem, kas attiecas uz NATO integrētās gaisa aizsardzības sistēmu.

NATO Aviācijas vadības un kontroles sistēmas (ACCS) pārvaldes organizācija (NACMO)

NATO Aviācijas vadības un kontroles sistēmas pārvaldes organizācija nodrošina struktūru komandas un kontroles sistēmas plānošanai un īstenošanai, lai sekmētu NATO gaisa operācijas. Šī organizācija aizstāj agrāko NATO Pretgaisa aizsardzības sauszemes vides sistēmu jeb NADGE. Tās galvenā mītne atrodas Briselē, Beļģijā. (Skatīt 8. nodaļu.)

Plašāka informācija:

NATO Air Command Control System (ACCS) Management Agency
(NATO Aviācijas vadības un kontroles sistēmas pārvaldes aģentūra)

NACMA

8 rue de Genève

1140 Brussels, Belgium

Tel: 32 2 707 4111

Fax: 32 2 707 8777

AGRĪNĀS BRĪDINĀŠANAS SPĒKI GAISĀ

Sākotnējā AEW programma NATO bija komplektēta no NATO piederošās kopīgi lietotās un uzturētās aviācijas flotes, kā arī no 40 modernizētām un uzlabotām NATO Pretgaisa aizsardzības sauszemes vides (NADGE) novietnēm, kas dod iespēju savstarpējai mijiedarbībai ar Agrīnās brīdināšanas sistēmu gaisā. Šīs novietnes atrodas deviņās dažādās valstīs, aptverot teritoriju no Norvēģijas ziemeļiem līdz Turcijas austrumiem.

Lielākais programmas ieguvums bija 18 NATO E-3A lidmašīnu iegāde laikā no 1982. līdz 1985. gadam. E-3A tika veidots pēc ASV Gaisa spēku (USAF) agrīnās brīdināšanas un vadības sistēmas gaisā (AWACS), kas darbojas kopš 1977. gada. Tās pamatā ir Boeing 707-320B korpuss, bet atšķiras ar ievērojamo 10 metru diametra apļveida kupolu, kas uzstādīts uz fizelāžas un aprīkots ar instrumentiem un IFF radariem.

Sekojoši ir uzsāktas īslaicīgā un vidējā termiņa modernizācijas programmas. Vidējā termiņa programma satur NATO AEW prasības no 1998. līdz 2004. gadam.

NATO Agrīnās brīdināšanas un vadības gaisā programmas pārvaldes organizācija (NAPMO)

NAPMO atbild par NATO AEW&C Programmas pārvaldes un realizācijas visiem aspektiem, un tā ziņo tieši Ziemeļatlantijas Padomei. Organizācija sastāv no Direktoru padomes (BOD), kuru atbalsta Programmas pārvaldes aģentūra (NAPMA), kas atrodas Brunsumā, Nīderlandē, un Tieslietu, kontraktu un finansu (LCF) komiteja; Operacionālās, tehniskās un atbalsta (OTS) komiteja; un Mācību līmeņa uzturēšanas (DLM) vadības komiteja.

Katra dalībvalsts tiek pārstāvēta Direktoru padomē un tās Komitejās. NATO ģenerālsekretāra, NATO Stratēģisko komandieru, NATO AEW Spēku komandiera un citu NATO institūciju oficiālie pārstāvji arī apmeklē Direktoru padomes un Komitejas sanāksmes. Direktoru padome parasti tiekas divas reizes gadā.

Programmas ikdienas menedžments ir NAPMA galvenā menedžera pienākumu sarakstā. NATO AEW Spēku komandas galvenā mītne tiek dalīta ar NATO bruņoto spēku Eiropā virspavēlnieka štābu (SHAPE) Monzā, Beļģijā. Gan NAPMA, gan spēku pavēlniecības personālu nozīmē dalībvalstis.

Galvenā Operacionālā bāze atrodas Gailenkirhenā, Vācijā, un tās personālu piešķir NAPMO dalībvalstis. Aviobāzes Norvēģijā, Itālijā, Grieķijā un Turcijā ir ievērojami modificētas, lai turpmāk nodrošinātu operacionālo atbalstu NATO E-3A lidmašīnu operācijām.

NAPMO pašreizējās dalībvalstis ir Amerikas Savienotās Valstis, Beļģija, Dānija, Grieķija, Itālija, Kanāda, Luksemburga, Nīderlande, Norvēģija, Portugāle, Spānija, Turcija un Vācija. Čehija, Polija un Ungārija piedalās kā novērotājvalstis. Apvienotā Karaliste ir piešķīrusi NATO AEW Spēkiem septiņas E-3D lidmašīnas. Francija NAPMO sanāksmes apmeklē kā novērotājvalsts, jo tai pieder četras E-3F lidmašīnas.

No 1990. gada augusta līdz 1991. gada martam, reaģējot uz Irākas iebrukumu Kuveitā, NATO E-3A komponenta lidmašīna tika nosūtīta uz Austrumturciju, lai stiprinātu NATO dienvidu flangu, veicot gaisa un jūras satiksmes kontroli austrumu Vidusjūras reģionā un nodrošinot nepārtrauktu gaisa desanta uzraudzību visas Turcijas-Irākas robežlīnijas garumā.

Kopš 1992. gada jūlija NAEW Spēki, kuros ietilpa gan E-3A, gan arī Lielbritānijas E-3D komponenti, tiek plaši izvērsti bijušās Dienvidslāvijas Republikas reģionā, lai atbalstītu NATO pasākumus, kas saistīti ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes rezolūciju izpildi, un pēc tam sniegtu atbalstu Miera nodrošināšanas spēku (IFOR) un Stabilizācijas spēku (SFOR), kā arī Kosovos spēku (KFOR) operācijām. Šajās operācijās piedalījās arī franču E-3F spēki.

Plašāka informācija:

NATO Airborne Early Warning and Control Programme

Management Agency (NAPMA)

Akerstraat 7

6445 CL Brunssum

The Netherlands

Tel: 31 45 526 + Ext.

Fax: 31 45 525 4373

SAKARU UN INFORMĀCIJAS SISTĒMAS

NATO C3 Organizācija

NATO C3 Organizācija (NC3O) tika nodibināta 1996. gadā, lai nodrošinātu plāna izpildi visā NATO par izmaksu ziņā optimālām, sadarbībspējīgām un drošām C3 spējām, kas apmierinātu NATO patērētāju prasības pēc kopīgi finansēto, daudznacionālo un nacionālo aktīvu izmantošanas iespējām. NC3O garantē NATO patērētājiem arī servisa un atbalsta nodrošinājumu C3 sfērā. NC3O ir pakļauta NATO C3 Padomei (NC3B).

Kolēģija (padome - NC3B) ir vecāko amatpersonu starptautiskā politiskā institūcija, kas konsultē Padomi un Aizsardzības plānošanas komiteju par visu dalībvalstu (kas kopīgi darbojas kā NC3O Direktoru padome) kolektīvajām interesēm. To izveido valstu pārstāvji no galvaspilsētām; Militārās komitejas un Stratēģisko komandieru pārstāvji un NATO komitejas, kas ir ieinteresētas C3 pasākumos, NATO C3 aģentūras (NC3A) galvenais menedžeris un NATO CIS Darbības un atbalsta aģentūras (NACOSA) pārraugš. Kolēģiju vada ģenerālsekretāra vietnieks, un tai ir pastāvīgais priekšsēdētājs (ģenerālsekretāra palīgs Aizsardzības atbalsta jomā) un divi priekšsēdētāja vietnieki (NHQC3S direktors un viens no priekšsēdētāja vietniekiem, ko izvēlas no nacionālajiem kandidātiem). Tai palīdz Valstu C3 pārstāvju grupa (NC3REPS), kas darbojas NC3B pastāvīgajā sesijā. Valstu C3 oficiālie pārstāvji parasti uzturas NATO kopā ar savām valstu delegācijām vai militārajiem pārstāvjiem.

NC3B saņem atbalstu no NATO C3 pakļautās daudznacionālo institūciju struktūras, kas sastāv no astoņām apakškomitejām (Kopējās C3 Prasību un koncepciju, Savstarpējās mijiedarbības, Frekvenču menedžmenta, Informācijas sistēmu, Informācijas drošības sistēmu, Sakaru tīkla, Identifikācijas un navigācijas komitejas). Katrai no šīm komitejām ir sava infrastruktūra. NC3B, NC3REPS un NC3B fundamentālo struktūru atbalsta NATO galvenās pārvaldes C3 štābs (NHQC3S) - atsevišķi integrēts civilais un

militārais personāls, kuru vada ģenerālsekretāra palīgs Aizsardzības atbalsta sfērā, IS un IMS direktors. NHQC3S nodrošina atbalstu Padomei, Militārajai komitejai, CNAD, SRB un citām NATO komitejām, kas saistītas ar C3 jautājumiem.

Kolēģija pārrauga arī divu NC3O aģentūru darbību - NC3A un NACOSA. NC3A veic centrālās plānošanas, sistēmu integrācijas projektēšanas, sistēmu tehnoloģijas, tehniskā atbalsta un konfigurācijas kontroli. Šī aģentūra nodrošina arī zinātniskās un tehniskās konsultācijas un atbalstu jautājumā par C3 sensoru sistēmām un operacionālo pētniecību, kā arī sagatavo un veic projektus, kas tai uzticēti. NC3A darbojas Briselē, Beļģijā un Hāgā, Nīderlandē. NACOSA veic operacionālo kontroli un atbalsta NATO CIS iekšējo personālu un dienestu un uzstādītās sistēmas, kas tai uzticētas. NACOSA centrālais štābs atrodas Monzā, Beļģijā.

NATO Konsultāciju, vadības un kontroles aģentūra (NC3A)

1996. gada jūlijā tika nodibināta NATO C3 aģentūra, kurai bija jāķļūst par NATO stratēģijas sastāvdaļu un kuras uzdevums bija pārstrukturizēt C3 aktivitātes Alianses ietvaros. Šis pasākums apvienoja NATO Komunikācijas un informācijas sistēmu plānošanas, zinātniskās un attīstības, kā arī sasniegumu funkcijas un dažas C3 funkcijas, tādējādi sekmējot Alianses spējas izpildīt jaunus krīzes situāciju vadības uzdevumus, saglabājot kolektīvās aizsardzības spējas. NC3 aģentūra nodrošina NATO C3 sistēmu un uzstādīto iekārtu centrālo plānošanu, sistēmu integrāciju, projektēšanu, sistēmu tehnoloģiju, tehnisko atbalstu un konfigurāciju kontroli. Aģentūra sagatavo un izpilda tai uzticētos projektus un sniedz zinātniska un tehniska rakstura konsultācijas un atbalstu Stratēģiskajiem komandieriem un citiem klientiem par jautājumiem attiecībā uz operacionālo pētniecību, uzraudzību, gaisa komandēšanu un kontroli (ieskaitot darbības vietas raķešu aizsardzību, elektronisko karadarbību un gaisa desanta agrīno brīdinājumu un kontroli), kā arī komunikācijām un informācijas sistēmām.

NC3A galvenais štābs atrodas Briselē, Beļģijā, taču tā darbojas no divām vietām: Briseles (plānošana un apgāde) un Hāgas, Nīderlandē (zinātniskais atbalsts). Pašlaik aģentūras personālā tiek nodarbināti aptuveni 450 civilie un militārie darbinieki.

Plašāku informāciju iespējams saņemt, rakstot uz norādītajām adresēm:

NATO HQ C3 Staff	NC3A Brussels	NC3A The Hague
NATO Headquarters	(HQ, Planning &	(Scientific &
1110 Brussels	Acquisition)	technical matters)
Belgium	8 rue de Genève	P.O. Box 174
Tel: 32 2 707 4358	1140 Brussels	Oude Waalsdorperweg 61
Fax: 32 2 707 5709	Belgium	2501 CD The Hague
	Tel: 32 2 707 8267	The Netherlands
	Fax: 32 2 708 8770	Tel: 31 70 3142329
		Fax: 31 70 3142111

NATO Galvenās pārvaldes konsultāciju, vadības un kontroles štābs (NHQC3S)

NATO Galvenās pārvaldes C3 štābs nodrošina atbalstu jautājumos par C3 tematiku Ziemeļatlantijas Padomei, Militārajai komitejai, NC3 padomei, Nacionālo bruņojuma direktoru konferencei, Resursu vecāko amatpersonu padomei, citām komitejām, kas nodarbojas ar C3 jautājumiem, kā arī Starptautiskā štāba un Starptautiskā Militārā štāba departamentiem un direktoriem.

NATO Frekvenču pārvaldes apakškomiteja (FMSC)

NATO specializētā institūcija šajā sfērā ir NATO Frekvenču pārvaldes apakškomiteja (FMSC). NATO FMSC ir NATO Alianses frekvenču varas orgāns, un tā ir pārņēmusi Alianses Radio frekvenču aģentūras vai ARFA uzticētos pienākumus.

Sadarbība frekvenču pārvaldes jomā NATO ietvaros

Ar NATO FMSC palīdzību, Alianses valstis sadarbojas daudzās frekvenču pārvaldes sfērās. Tas ietver vispārīgās politikas noteikšanu visām radio frekvenču spektra daļām, ko izmanto militārais dienests un konkrētas politikas radīšanu militārā dienesta 225400 MHz frekvenču joslas menedžmentam. Šī josla tiek plaši izmantota militārajām lidmašīnām, flotē un satelītu komunikācijām, tādēļ ir sevišķi būtiska NATO FMSC atbildības daļa. Cieša sadarbības saikne ar NATO Gaisa satiksmes pārvaldes komitejas (bijusī Eiropas Gaisa telpas koordinācijas komiteja (CEAC)) palīdzību ir izveidota arī ar civilās aviācijas kopieniem. Turklāt NATO FMSC regulāri tiek ar pārstāvjiem no dalībvalstu Civilajām administrācijām, lai garantētu adekvātu militāro spēku

piekļuvi frekvenču joslas kopējām un rezerves daļām. Šajā kontekstā 1995. gadā tika panākta vienošanās par NATO Kopējo civilo/militāro frekvenču līgumu.

Komandēšanas līmenī divas NATO Stratēģiskās pavēlniecības - NATO Eiropas zonas Sabiedroto pavēlniecība (ACE) un NATO Atlantijas zonas Sabiedroto pavēlniecība (ACLANT) - sadarbībā ar uzņēmējvalstīm risina detalizētus divpusējos jautājumus, kas saistīti ar militārām radiofrekvencēm, un izstrādā plānus to izmantošanai, pamatojoties uz radiofrekvenču licencēm.

Kopš 1994. gada sadarbība radio frekvenču menedžmenta jomā ir paplašinājusies, un tā aptver NATO Partnervalstis, iniciatīvas Partnerattiecības mieram ietvaros.

NATO FMSC aktīvi sadarbojas ar Partnervalstīm, norādot uz nepieciešamību pēc harmonizācijas. NATO Kopējais civilo/militāro frekvenču līgums tiek izmantots kā pamats šim saskaņošanas procesam - gan NATO FMSC, gan arī Eiropas Pasta un telekomunikāciju administrāciju Konferencē piedalās arī Partnervalstis.

Plašāka informācija:

NATO Frequency Management Sub-Committee

(NATO Frekvenču pārvaldes apakškomiteja)

NATO Headquarters C3 Staff

1110 Brussels

Belgium

Tel: 32 2 707 5528

NATO galvenās mītnes Informācijas sistēmu serviss (ISS)

NATO galvenās mītnes Informācijas sistēmu serviss ir daļa no Informācijas sistēmu direktorāta, kas darbojas Izpildsekretariāta ietvaros. Sekretariāts ir pakļauts ģenerālsekretāra birojam. Lai gan organizatoriskajā ziņā tā ir Starptautiskā štāba institūcija, ISS personālu veido gan Starptautiskā štāba, gan arī Starptautiskā Militārā štāba personāls. Serviss nodrošina informācijas sistēmu apgādes atbalstu Ziemeļatlantijas Padomei, Aizsardzības plānošanas komitejai un Militārajai komitejai, kā arī apakškomitejām un apkalpojošam personālam. Turklāt ISS piedāvā sistēmu projektēšanas, izveides un uzturēšanas palīdzību Starptautiskajam štābam un Militārajai Standartizācijas aģentūrai. Tas sniedz atbalstu tādos uzdevumos kā krīzes situāciju vadība, registrācija un dokumentu kontroles serviss, finansu un personāla menedžmenta informācijas sistēmas, kā arī spēku plānošana. Tas arī gādā par centralizēto datoru iekārtu darbību NATO galvenajā mītnē, programmatūru izstrādi un uzturēšanu konkrētu lietotāju vajadzībām,

apmācību un palīdzību lietotājiem, NATO galvenās mītnes informācijas sistēmu apkalpošanu un konsultācijām personāla amatpersonām par informācijas sistēmu problēmām.

NATO CIS Darbības un atbalsta aģentūra (NACOSA)

NATO CIS Darbības un atbalsta aģentūra (NACOSA) un tās pakļautie elementi visu lietotāju interesēs vada, uztur un kontrolē komunikāciju un informācijas sistēmu (CIS) un uzstādītās iekārtas, kuras tiem piešķirusi NC3B. Turklāt NACOSA un tai pakļautie elementi nodrošina operatīvo atbalstu, tai skaitā aparatūras un programmatūras aprūpi, personāla apmācību, instalācija un ar to saistītie pakalpojumi, arī drošības garantijas piešķirtajiem CIS un autorizētajiem lietotājiem. Sadarbībā ar citām NATO institūcijām komerciālajām firmām un nacionālajām aģentūrām NACOSA un tai pakļautie elementi kontrolē pakalpojumu kvalitāti autorizētajiem lietotājiem. Lai atbalstītu politiskās konsultācijas un komandēšanu, un kontroli pār visām NATO operācijām, pārvaldes, kontroles, darbības un atbalsta aktivitātes, kuras veic NACOSA un tai pakļautās vienības, attiecas gan uz fiksētiem štābiem, gan arī uz mobilajiem spēkiem.

NACOSA izveido no centrālā štāba, kas atrodas Monzā, Beļģijā, un to atbalsta NATO CIS Skola, kas atrodas Latinā, Itālijā, Integrētais programmatūras atbalsta centrs, ACE COMSEC un Darbības un kontroles organizācija. NACOSA vada NACOSA kontrolieris, kurš veic arī ACOS CIS SHAPE funkcijas. Darbības politikas prioritāšu izvirzīšanas un procesuālie jautājumi tiek kopīgi izlemti Stratēģisko komandieru starpā. Vadība, kas neattiecas uz operacionālo jomu, tiek saņemta no NC3B.

ELEKTRONISKĀ KARADARBĪBA

NATO Elektroniskās karadarbības konsultatīvā komiteja (NEWAC)

NATO Elektroniskā karadarbības konsultatīvā komiteja tika izveidota 1966. gadā, lai sniegtu atbalstu Militārajai komitejai, NATO Stratēģiskajiem komandieriem un valstīm, darbojoties kā apvienotai daudznacionālai institūcijai, kas nodrošina efektīvas NATO elektroniskās karadarbības (EW) spējas. Komiteja kontrolē progresu, kas sasniegts valstiskā līmenī un Integrētās Militārās komandas struktūras ietvaros, veicot saskaņotos EW pasākumus. Tā ir atbildīga par NATO EW politikas, doktrīnu, operāciju un izglītošanās prasību izstrādi, kā arī tā veicina komandēšanas un kontroles koncepciju

izveidošanu. Elektroniskā kara spējas ir galvenais faktors militāro spēku aizsardzībā un kontrolējot pakļaušanos starptautiskajiem līgumiem, un tām ir liela nozīme miera uzturēšanas pasākumos un citos uzdevumos, kurus veic Alianse. NEWAC piedalās arī NATO EW koncepciju ieviešanas aktivitātēs Partnervalstīs Partnerattiecības mieram ietvaros.

NEWAC izveido katras NATO valsts izvēlētie pārstāvji un NATO Stratēģiskie komandieri. Dalībnieki ir vecākās militārās amatpersonas, kas darbojas nacionālajās elektroniskā kara organizācijās. Komitejas priekšsēdētājs un sekretārs ir pastāvīgi nozīmēti darboties Starptautiskā Militārā štāba operāciju nodaļā. Ir arī vairākas apakšgrupas, kas veic elektroniskā kara datubāzu uzraudzību, apmācības un doktrīnu organizāciju.

Plašākai informācijai rakstiet uz:

NATO Electronic Warfare Advisory Committee (NEWAC)
(Elektroniskās karadarbības konsultatīvā komiteja)
Operations Division (Operāciju nodaļa)
International Military Staff
1110 Brussels
Belgium
Tel: 32 2 707 5627

METEOROLOĢIJA

Militārās komitejas meteoroloģijas grupa (MCMG)

Militārās komitejas meteoroloģijas grupa ir speciālistu forums, kuru izveido nacionālie pārstāvji un NATO Stratēģisko komandieru oficiālie pārstāvji, kas nodrošina meteoroloģiskās politikas vadlīnijas Militārajai komitejai, Stratēģiskajiem komandieriem un NATO valstīm. Grupas uzdevumi ir sekojoši: garantēt visefektīvāko un kvalificētāko nacionālo un NATO aktīvu realizāciju ar precīzas un laicīgas meteoroloģiskās informācijas nodrošināšanu NATO militārajiem spēkiem. MCMG saņem atbalstu no divām pastāvīgām darba grupām: Operacionālās, plānu un komunikācijas darba grupas un darba grupas, kas atbild par kaujas vietas meteoroloģiskajām sistēmām un atbalstu.

Operacionālā, plānu un komunikāciju darba grupa risina plānošanas un operacionālos jautājumus, kas saistīti ar meteoroloģisko atbalstu NATO mācībām un operācijām. Tā attīsta meteoroloģisko komunikāciju spējas un izstrādā standarta procedūras meteoroloģiskās informācijas sakariem un apmaiņai.

Darba grupa, kas atbild par kaujas vietas meteoroloģiskajām sistēmām un atbalstu, veicina sadarbību jaunu meteoroloģisko iekārtu, tehniku un programmatūras operacionālo spēju pētniecības, izveides un transformācijas jomā. Grupa nodrošina tehniskas konsultācijas par meteoroloģijas jautājumiem citām NATO darba grupām un veic tādu jautājumu pētniecību, kā, piemēram, plūdu prognozēšanas iespējas un mākslīga miglas izkliedēšana. Parastās laika prognozes bieži ir neadekvātas taktiskās plānošanas vai uzdevumu realizācijai. Tādēļ grupa izmanto meteoroloģiskā Taktisko lēmumu palīdzības (TDA) inventāru, kuru izveidojušas dalībvalstis. Lai standartizētu Taktisko lēmumu palīdzības izmantošanu un palielinātu darbības spējas, grupa ir izveidojusi bibliotēku par apstiprināto TDA, kura ir pieejama visām NATO valstīm.

MCMG katru gadu Partnerattiecības mieram programmas ietvaros rīko sanāksmes ar Partnervalstīm, un tā ir izstrādājusi "Meteoroloģiskā atbalsta rokasgrāmatu" Partnervalstīm. Darba grupa, kas atbild par kaujas vietas meteoroloģiskajām sistēmām un atbalstu, pozitīvi novērtē un aicina darbā piedalīties Pfp valstīs.

Plašāka informācija:

MCMG Operations Division (IMS) (Operāciju nodaļa)
NATO-1110 Brussels,
Belgium
Tel: 32 2 707 5538
Fax: 32 2 707 5988
E-mail: imssmo@hq.nato.int

MILITĀRĀ OKEANOGRĀFIJA

Militārās okeanogrāfijas (MILOC) grupa

Militārā okeanogrāfija ir ar okeanogrāfiju saistīts pētniecības darbs jautājumos, kam var būt nozīme jūras operācijās, - sākot no temperatūras un sāļuma un beidzot ar paisuma un bēguma darbībām un piekrastes raksturīgajām iezīmēm. Tas ir saistīts ar daudziem jūras operāciju aspektiem, un īpaši tas attiecas uz karadarbību pret zemūdenēm (ASW), mīnu apkarošanu (MW) un jūras desanta karadarbības (AW) operācijām. Darbība, kuru veic MILOC grupa, ir galvenokārt saistīta ar maksimālo okeanogrāfisko militāro priekšrocību iegūšanu NATO spēkiem.

MILOC grupa sastāv no nacionālajiem pārstāvjiem, tiem NATO komandieru oficiālajiem pārstāvjiem, kuriem ir cieša saistība ar jūras darbībām,

un no SACLANT Zemūdens pētniecības centra pārstāvjiem. Grupa nodrošina konsultācijas NATO spēku virspavēlniekam Atlantijas zonā (SACLANT), kam uzticēta vispārējā atbildība par militārās okeanogrāfijas jautājumiem NATO ietvaros. Pastāvīgas darbības MILOC apakšgrupa sniedz atbalstu galvenajai Grupai.

MILOC grupa garantē to, lai militārās okeanogrāfijas darbība ir atbilstoša Alianses stratēģijai. Grupa ikdienā nodarbojas ar atbalsta sniegšanu NATO operācijām un apmācībām; militārās okeanogrāfijas sfērā izmantojamo plānu un politikas izstrāde; pētniecību un attīstību okeanogrāfijas jomā; un savstarpējām sadarbības aktivitātes ar citām NATO un valstu grupām, arī ar tām, kuras nodarbojas ar meteoroloģijas un ģeogrāfiskajiem jautājumiem.

MILOC grupa aktīvi ierosina jaunas koncepcijas vides atbalsta sfērā un atbild par NATO jūras Ātrā apkārtējās vides novērtējuma (REA) koncepcijas izstrādāšanu. Tā ir jauna metodoloģija, kas izmanto jaunās tehnoloģijas, piemēram, datormodelēšanu, stāvokļa-izvietojuma sensorus, Taktisko lēmumu palīdzību (TDA) un aparatūras sistēmas, lai savlaicīgi nodrošinātu atbalsta formas, kas pielāgotas militāro lietotāju vajadzībām.

Bez sava pamatdarba grupas papildus izpilda prasības, kuras radušās Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes (EDAI) attīstības procesā; Partnerattiecības mieram programmas pastiprināšanā; un NATO paplašināšanas procesā, kā arī palīdz stiprināt transatlantisko sadarbību kopumā.

MILOC apakšgrupa izskata strīda jautājumus, kurus uzdevušas MILOC grupas, un attiecīgi formulē rekomendācijas un ziņojumus.

MILOC grupa tiek katru gadu. NATO Partnervalstis tiek aicinātas piedalīties Partnerattiecības mieram (PFP) programmas ietvaros.

Plašāka informācija:

MILOC Group (MILOC grupa, Stratēģiskā nodaļa)

Strategy Division

HQ SACLANT

7857 Blandy Road, Suite 1000

Norfolk, Virginia 23551-2490 USA

Tel: 1 757 445 3431

Fax: 1 757 445 3271

Website: <http://www.saclant.nato.int>

PĒTNIECĪBA UN TEHNOLOĢIJAS

Pētniecības un tehnoloģiju organizācija (RTO)

NATO Pētniecības un tehnoloģijas organizācija (RTO) ir atbildīga par NATO aizsardzības pētniecības un tehnoloģijas direkcijas un koordinācijas integrāciju; par kolektīvās pētniecības un tehniskās informācijas apmaiņas vadību un veicināšanu nacionālo aizsardzības pētniecības aktivitāšu starpā; par ilgtermiņa NATO Pētniecības un tehnoloģijas stratēģijas izstrādāšanu; un par konsultāciju nodrošināšanu pētniecības un tehnoloģijas jautājumos.

RTO balstās uz agrāk izveidoto sadarbību aizsardzības pētniecības un tehnoloģijas jomā, šī sadarbība pastāvēja starp bijušās Gaisa telpas pētniecības un attīstības konsultatīvās grupas (AGARD) un Aizsardzības pētniecības grupas (DRG) vadībām. Abas šīs grupas ir apvienojušās, veidojot jaunu Organizāciju. RTO pienākums ir vadīt un veicināt kolektīvo pētniecības un informācijas apmaiņu; atbalstīt nacionālo aizsardzības pētniecības un tehnoloģijas attīstību un efektīvu pielietojumu, lai izpildītu Alianses militārās prasības; saglabātu tehnoloģijas pārsvaru un nodrošinātu konsultācijas NATO un nacionālajiem lēmumu pieņēmējiem. Organizāciju atbalsta plašs nacionālo ekspertu tīkls, un savas aktivitātes tā koordinē ar citām NATO institūcijām, kuras arī ir iesaistītas pētniecības un tehnoloģijas sfērā.

RTO ziņo gan Militārajai komitejai, gan arī Valstu bruņojuma direktoru konferencei. Tajā ir ietverta Pētniecības un tehnoloģijas padome (RTB) un Pētniecības un tehnoloģijas aģentūra (RTA), ar galveno atrašanās vietu Neuji [Neuilly], Francijā. Par daudzveidīgajām pētniecības un tehnoloģijas aktivitātēm atbild sešas speciālistu grupas, kuras strādā sekojošās jomās:

- Pētniecība, analīze un modelēšana (SAS);
- Sistēmu koncepcija un integrācija (SCI);
- Sensori un elektroniskā tehnoloģija (SET);
- Informācijas sistēmu tehnoloģija (IST);
- Pielāgojamo transportlīdzekļu tehnoloģija (AVT);
- Humānie faktori un medicīna (HFM).

Katru grupu veido valstu pārstāvji, to starpā arī augsti kvalificēti zinātniskie eksperti. Grupas uztur sadarbības saikni ar militārajiem patērētājiem un citiem NATO orgāniem. RTO zinātnisko un tehnoloģisko darbību veic tehniskās komandas, kas izveidotas konkrētiem pasākumiem un uz noteiktu laika periodu. Tehniskās komandas organizē konferences, simpozijus,

sfēru izmēģinājumus, lekciju sērijas un apmācību kursus, kā arī nodrošina ekspertu sadarbības tīklu saglabāšanu. Šīm komandām ir arī būtiska loma ilgtermiņa plānu sastādīšanā.

Lai sekmētu savstarpējos kontaktus ar militārās nozares patērētājiem un citām NATO aktivitātēm, daļa no RTA personāla atrodas Briselē Tehnoloģijas pētniecības un koordinācijas birojā NATO Galvenajā mītnē. Šis personāls nodrošina saistības ar Starptautisko Militāro štābu un ar Starptautiskā štāba Aizsardzības atbalsta nodaļu. Pasākumi, kas veikti sadarbībā ar Partnervalstīm, galvenokārt tiek koordinēti no Briseles.

Pētniecības un tehnoloģijas aktivitāšu koordinācija ar citām NATO struktūras daļām tiek veicināta, RTO oficiālajiem pārstāvjiem piedaloties attiecīgās padomēs un vadošo institūciju sanāksmēs, piemēram, NATO C3 Padomes un NATO Zinātnes komitejas sanāksmēs. Tāpat NATO C3 Aģentūras ģenerāldirektors un SACLANT Zemūdens pētniecības centra direktors ir bijušie oficiālie Pētniecības un tehnoloģijas padomes locekļi. Ar pētniecības un tehnoloģijas aktivitāšu koordināciju ar dalībvalstīm nodarbojas Nacionālie Koordinatori, kas arī palīdz organizācijai tādos pasākumos kā simpozijos, padomes sanāksmēs, lekciju sērijās un konsultatīvās misijās.

"Partnerattiecības mieram" kontekstā, kontakti ar NATO Partneru valstīm, kas izveidoti un uzsākti bijušās AGARD Ārējo kontaktu programmas ietvaros, tiek paplašināti, ar akcentu uz NATO kandidātvalstīm.

Plašāka informācija:

Research and Technology Agency (RTA)

(Pētniecības un tehnoloģijas aģentūra)

BP 25

F-92201 Neuilly sur Seine

France

Tel: 33 1 5561 22 00

Fax: 33 1 5561 22 99

33 1 5561 22 98

e-mail: mailbox@rta.nato.int

website: <http://www.rta.nato.int>

IZGLĪTĪBA UN APMĀCĪBAS

NATO Aizsardzības koledža (NDC)

NATO Aizsardzības koledžu, kas atrodas Romā, vada Militārā komiteja. Neatkarīga Konsultatīvā padome dod ieteikumus komendantam un Militārajai komitejai, iesniedz rekomendācijas par akadēmiskajām programmām un mācību plāniem. Koledža organizē stratēģiskā līmeņa kursus par politiski militāriem jautājumiem, kas plānoti tā, lai sagatavotu īpašu personālu NATO un ar NATO saistītiem norīkojumiem, kā arī lai uzsāktu citas programmas un aktivitātes, atbalstot NATO. Koledžas programmā piedalās arī virsnieki un amatpersonas no Alianses Sadarbības Partneru valstīm. Koledžas komandants ir vismaz ģenerālleitnanta vai ekvivalentas pakāpes virsnieks, kuru uz trīs gadiem amatā nozīmējusi Militārā komiteja. Viņam palīdz civilais komandanta vietnieks un militārais komandanta vietnieks, kurus norīkojusi uzņēmējvalsts - Itālija. Militārās komitejas priekšsēdētājs vada Koledžas Akadēmisko konsultatīvo padomi. Koledžas fakultāti veido militārie virsnieki un civilie ierēdņi parasti no dalībvalstu Ārlietu un Aizsardzības ministrijām.

Koledža tika nodibināta 1951. gadā Parīzē un 1966. gadā to pārcēla uz Romu. Tā gadā organizē deviņus vai desmit atšķirīgus kursus un seminārus par drošības jautājumiem, kas saistīti ar Eiroatlantijas drošības situāciju, iesaistot tajos visdažādākos vecākos virsniekus no bruņotajiem spēkiem, augsta līmeņa valdību darbiniekus, akadēmiķus un parlamentāriešus. Būtībā visas Koledžas aktivitātes ir pieejamas dalībniekiem gan no NATO, gan arī no Partnerattiecības mieram dalībvalstīm. Dalībniekus atlasa un finansē to attiecīgās nacionālās varas iestādes. Pēdējā laikā vairākos pasākumos ir varējuši piedalīties dalībnieki, kuru valstis ir iesaistījušās NATO Vidusjūras baseina dialogā.

Centrālā Koledžas aktivitāte ir arī vecāko amatpersonu kursi, kas notiek divas reizes gadā un ilgst piecus ar pusi mēnešus. Tajos piedalās 84 kursa dalībnieki, kurus izvēl to valdības, pamatojoties uz nacionālo kvotu. Kursu dalībnieki ir vai nu pulkveža vai apakšpulkveža pakāpes militārie virsnieki, vai civilie ierēdņi, kā arī ekvivalenta statusa pārstāvji no Ārlietu vai Aizsardzības ministrijām un citiem attiecīgiem valdību departamentiem vai valstiskām institūcijām. Lielākā daļa dalībnieku pēc kursiem turpina savu darbību norīkojumos NATO virspavēlniecībās vai valstu posteņos, kas saistīti ar NATO pašu valstīs. Kursu mācību programma aptver notikumus starptautiskajā politikā kopumā un drošības un stabilitātes politiski militāros jautājumus, kas ietekmē dalībvalstis un Partnervalstis. Katra kursa iesākumā dalībnieki tiek nozīmēti uz daudznacionālām, dažādu servisu komitejām, kuras vada Koledžas fakultātes loceklis. Ikdienas lekcijas lasa viesu

akadēmiķi, politiķi, augsta ranga militārās un civilās amatpersonas. Dalībnieku uzsākto sagatavošanās un diskusiju galvenā nozīme ir vienprātības panākšana.

1991. gadā Koledža ieviesa divu nedēļu kursus vecākajiem virsniekiem un civilpersonām no tobrīd pastāvošās CSCE valstīm. Nākošajā gadā kursu apvienoja ar pastāvīgiem Vecāko amatpersonu kursiem, nosaucot tos par Integrētiem PfP/EDSO kursiem. To mērķis ir analizēt NATO Alianses, kā arī tās struktūru un organizācijas uzdevumus, politikas un drošības funkcijas un apspriest pašreizējos drošības jautājumus mainīgās Eiroatlantijas drošības situācijas kontekstā.

Katru gadu tiek organizēti divi kursi admirāļu līmenī. Kursu mērķis ir veicināt izpratni par pašreizējiem Alianses politiski militāriem jautājumiem. Vieni kursi notiek oktobrī gan Aizsardzības koledžā, gan arī Briselē un ilgst divas nedēļas, un tajos piedalās virsnieki un amatpersonas no NATO un PfP valstīm. Otri admirāļu ranga kursi tika izveidoti 1998. gada aprīlī, un tie paredzēti dalībniekiem no NATO dalībvalstīm un pārstāvjiem no NATO Vidusjūras baseina dialoga dalībvalstīm. Kursi ir ieplānoti, lai veicinātu reģionālās stabilitātes nostiprināšanu ar dialoga, sapratnes un uzticības vairošanu.

Komandantu konference tiek rīkota katru gadu, apvienojot komandantus no vecākajām NATO un PfP valstu nacionālajām aizsardzības koledžām, lai apmainītos ar viedokļiem par akadēmiskām filozofijām un izglītības metodēm. Konferenci vada NATO Aizsardzības koledžas komandants.

Koledža piedalās kā pilntiesīgs loceklis Aizsardzības akadēmiju un Drošības pētniecības institūtu, kolektīvās izglītības iestāžu, konsorcija ārpus NATO sekretariātā. Tādā veidā Koledža nodrošina Konsorciju ar centrālo kontaktpunktu NATO ietvaros.

Katru otro gadu notiek NATO rezerves virsnieku kursi. Šo kursu mērķis ir tuvāk iepazīstināt rezerves virsniekus no NATO un Partnervalstīm ar nesenajiem organizatoriskiem, strukturāliem un procesuāliem notikumiem saistībā ar Aliansi un veicināt to sapratni par politiski militāro vidi, kurā NATO darbojas.

Katru gadu Koledža organizē Starptautiskās Pētniecības semināru par Eiroatlantijas drošību, sadarbojoties ar vienas PfP dalībvalsts akadēmiskajām institūcijām. Šo kursu uzdevums ir apvienot drošības jomas ekspertus no NATO un no Partnervalstīm, kā arī diskutēt par tematiem, kuri ir svarīgi Eiroatlantijas drošības situācijā.

Tāpat arī katru gadu tiek rīkots Starptautiskās Pētniecības seminārs ar Vidusjūras baseina dialoga valstu dalību.

Divas reizes gadā Koledža drošības pētniecības sfērā piedāvā stipendiju Partnerattiecības mieram dalībvalstu pilsoņiem.

Stipendija ir paredzēta, lai veicinātu individuālo zinātnieku pētniecību par tematiem, kas konkrēti interesē PfP valstis un kas galvenokārt saistīti ar Eiroatlantijas un Eirāzijas drošības jautājumiem. Referāti, kurus prezentē un par kuriem diskutē, un kas aizņem nozīmīgu Starptautisko Pētniecības semināru daļu, kā arī stipendiātu iesniegtie pētniecības referāti bieži tiek publicēti NATO Aizsardzības koledžas monogrāfijas sērijās.

Koledža izveido spēcīgu korporatīvu atmosfēru starp tās beidzējiem un organizē ikgadējus seminārus tās absolventiem. 1999. gadā NATO Aizsardzības koledža pārcēlās uz jaunām, īpaša pasūtījuma telpām Romā, kas projektētas tā, lai vēlāk spētu uzņemt lielāka apjoma kursus un lai sagatavotu Koledžu daudz plašākiem uzdevumiem.

Plašākas informācijas saņemšanai, rakstiet uz:

NATO Defense College (NATO Aizsardzības koledža)

Via Giorgia Pelosi 1

00143 Roma

Italy

Tel: 39 06 505 259 (Sekretariāts)

Fax: 39 06 50525799

NATO (SHAPE) Skola Oberammergau, Vācija

NATO (SHAPE) Skola (Oberammergau) funkcionē kā apmācības centrs militāram un civilam personālam, kas darbojas Atlantijas Aliansē, kā arī Partnervalstīs. Tās kursi nepārtraukti tiek pārskatīti un modernizēti, lai atspoguļotu pašreizējos notikumus NATO Eiropas zonas Sabiedroto un NATO Atlantijas zonas Sabiedroto virspavēlniecībās. Katru gadu tiek organizēti daudzi kursi par tādiem tematiem kā ieroču izmantošana, kodolieroču, bioloģiskā un ķīmiskā aizsardzība, elektroniskā karadarbība, komandēšana un kontrole, mobilizējamie spēki, daudznacionālie spēki, miera uzturēšanas pasākumi, vides aizsardzība, krīzes situāciju vadība un NATO pamata orientācija. Skola atrodas NATO spēku virspavēlnieka Eiropas zonā (SACEUR) operacionālajā kontrolē, taču tā darbojas kā operacionālā iekārta abām NATO Stratēģiskajām komandēšanas virspavēlniecībām. Konsultantu padome, kuru sastāda SHAPE un Skolas personāla locekļi, nodrošina atbalstu un vadību. Vācija un Amerikas Savienotās Valstis piešķir iekārtas un loģistikas atbalstu, taču Skola tiek uzturēta no studentu mācību maksas, lai kompensētu tās ekspluatācijas izdevumus, un būtībā ir patstāvīga institūcija.

NATO (SHAPE) Skolas pirmsākumi meklējami Alianses pirmajos gados, tomēr savus statūtus un esošo nosaukumu tā saņēma 1975. gadā. Daudzus gadus Skola galveno uzsvāru lika uz jautājumiem, kas saistīti ar NATO kopējo aizsardzību. Tikai pavisam nesen, pēc jaunās NATO Stratēģiskās koncepcijas ieviešanas 1991. gadā, tās loma tika fundamentāli pārveidota, iekļaujot tajā kursus, apmācību un seminārus, kas atbalsta NATO pašreizējās un attīstības stadijā esošās stratēģijas un politikas, kā arī sadarbību un dialogus ar militāro un civilo personālu no valstīm ārpus NATO. Turklāt kopš NATO operāciju sākuma Bosnijā IFOR un SFOR kontekstā Skola sniedz netiešu atbalstu pašreiz notiekošajām NATO militārajām operācijām.

1998. gadā Skolas Akadēmiskajā kalendārā tika iepļānoti 47 mācību kursi, iesaistot tajos vairāk nekā 5500 studentus no gandrīz 50 valstīm. Kursi tiek organizēti piecās fundamentālās NATO operacionālajās sfērās: tehniskas dabas procedūras; NATO štābu virsnieku orientācija; NATO operacionālās procedūras; NATO vadītās daudz nacionālās operacionālās procedūras; un pašreizējie operacionālie politikas forumi. Skolas fakultātēs iesaistīts personāls no NATO dalībvalstīm, kuru papildina viesreferenti no NATO pavēlniecībām un štābiem, NATO un Partnerattiecības mieram valstīm un pasaules humānajām un komerciālajām organizācijām. Visosursos uzmanība tiek pievērsta tam, lai sagatavotu NATO un apvienotā kopīgā operacionālā štāba virsniekus ārpus NATO, kas spēj savstarpēji daudz efektīvāk sastrādāties.

Nemilitāro personu dalībaursos ir būtiski palielinājusies pēdējo gadu laikā, tāpat ir pieaudzis Skolas kontaktu apjoms ar starptautiskām organizācijām, kā, piemēram, ar Starptautiskā Sarkanā Krusta komiteju (ICRC), Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu lietās (UNHCR) un Pasaules Banku, kā arī ar starptautiskajiem žurnālistiem un ziņu aģentūrām.

1994. gadā Skola ieviesa kursu par Rezerves spēkiem un mobilizāciju, kuros piedalās rezerves virsnieki no NATO un PfP dalībvalstīm.

Plašākās attīstības sfēra Skolas mācību programmas aktivitāšu starpā ir bijusi Partnerattiecības mieram programmas atbalsta ietvaros. 1991. gadā tika piedāvāts pirmais kurss par Eiropas Drošības sadarbību. Papildu kursi 1993.-1994. gadā tika organizēti par CFE Ieroču kontroles verifikācijas inspektoru/eskorta procedūrām; Militāro virsnieku pienākumiem vides aizsardzības jomā; par Rezerves spēkiem; un Mobilizāciju un Miera uzturēšanas pasākumiem.

Nākošie kursi tika rīkoti 1995.-1996. gadā ar nolūku sagatavot PfP un NATO virsniekus kopīgam darbam kopējā apvienotajā štābā. Šie kursi aptvēra

Pētniecības pārvaldi; NATO Orientāciju; Civilo ārkārtas situāciju plānošanu/civili militāro sadarbību; un Daudznacionālo Krīzes situāciju vadību.

1997. gadā tika ieviests pirmais tehniskas dabas kurss, kurā varēja piedalīties arī PfP valstis, par NBC Aizsardzības brīdinājuma un ziņošanas sistēmu procesiem. Tai pašā gadā Skola uzsāka divus NATO sponsorētus kursus militārajiem un civilajiem līderiem, kuru valstis ir parakstījušas Vispārējo letvaru līgumu Mieram Bosnijā-Hercegovinā (Deitonas vienošanās). Kursi ir orientēti uz profesionālu virsnieku lomu demokrātiskā vidē un uz operacionāliem jautājumiem un procedūrām, kas saistītas ar Līguma izpildīšanu. 1998. gadā tika izveidots arī NATO Partneru Operacionālā štāba virsnieku kurss. Šie kursi tika plānoti, lai izglītotu NATO un Partneru Operacionālā štāba virsniekus NATO doktrīnu un procedūru sfērā, ar mērķi izmantot tos NATO vadītā Kopējo apvienoto štābu darbībā miera atbalsta operācijās. Arī NATO centrālām funkcijām tiek pievērsta uzmanība, piemēram, 1998. gadā izveidojot jaunu tematisko kursu par Gaisa kampaņas plānošanu.

Nākošie pasākumi, kas saistās ar Skolas mācību plānu, tiek organizēti, ņemot vērā gūto pieredzi NATO vadīto Miera Stabilizācijas spēku kontekstā Bosnijā, kā arī citus notikumus Alianses ietvaros. Piemēram, arī valstis, kuras piedalās NATO Vidusjūras dialogā, periodiski sūta studentus dalībai Skolas organizētajos daudznacionālajosursos.

Plašāka informācija:

NATO School (SHAPE)

Am Rainenbichl 54

82487 Oberammergau

Germany

Tel: 49 8822 4477 (studentu administrācija)

Fax: 49 8822 1035

E-mail: postmaster@natoschool-shape.de

NATO Sakaru un informācijas sistēmu skola (NCISS)

NATO Sakaru un informācijas sistēmu skola nodrošina augstāko apmācību civilajam un militārajam personālam NATO komunikāciju un informācijas sistēmu darbībā un uzturēšanā. Skola rīko arī orientācijas kursus un pārvaldes apmācību par NATO komunikācijas un informācijas sistēmām, kā arī vada CIS Orientācijas kursus Partnervalstīm.

Sākotnēji izveidota 1959. gadā, Skola kopš tā laika ir izgājusi cauri vairākām transformācijām, un ar pašreizējo nosaukumu tā pastāv kopš 1989. gada. 1994. gadā Partnerattiecības mieram kontekstā tika ieviesti jauni mācību

kursi. Kopš 1995. gada Skola ir piedāvājusi arī kursus, kas atbalsta NATO spēkus bijušajā Dienvidslāvijā.

Pašreiz Skola vada vairāk nekā 50 mācību kursus, kuri ilgst sākot no vienas līdz 10 nedēļām, un uzņem aptuveni 1650 studentus gadā.

Skola ir sadalīta divās nozarēs - apmācība un atbalsts. Apmācību nozare arī ir sīkāk iedalīta sekojošās jomās: Tīklojuma sfēras sektors - kursi par transmisijas sistēmām, pārslēguma sistēmām un tīkla kontroli; Izmantotāju sfēras sektors - Komandas un kontroles informācijas sistēmu, programmatūras tehnoloģijas projektu menedžmenta un programmēšanas kursi; un Infosec sfēras sektors - kursi par kriptogrāfisko iekārtu darbību, uzturēšanu un atjaunošanu. Apmācībās ietilpst arī CIS virsnieku un orientācijas kursi, frekvenču pārvaldes kursi un CIS kursi Partnervalstīm.

Atbalsta nozare atbild par apgādes un administratīvās palīdzības sniegšanu Apmācību nozarei.

Skolas komandanta amatu pilda dienējošs virsnieks no NATO dalībvalsts ar pulkveža vai līdzvērtīgu pakāpi. Galvenais telekomunikāciju inženieris veic tehniskā konsultanta pienākumus. Mācību menedžmenta birojs atbild par menedžmenta aspektiem, piemēram, par ikgadēja mācību kursu grafika un apmācību dokumentācijas sagatavošanu un par statistikas kontrolēšanu.

Skola darbojas kā mācību iestāde abām NATO Stratēģiskām virspavēlniecībām un administratīvo atbalstu saņem no AFSOUTH. NATO CIS Skola atbild par NATO Komunikāciju un informācijas sistēmu un atskaitās Operacionālajai un atbalsta aģentūrai (NACOSA).

Skola saņem atbalstu no Itālijas Aizsardzības ministrijas, būdama izvietota kopā ar Itālijas Gaisa spēku apmācības brigādi Latīnā.

Plašāku informāciju par Skolu iespējams saņemt, rakstot uz:

NATO CIS School
04010 Borgo Piave
Latina
Italy
Tel: 39 0773 6771
Fax: 39 0773 662467

NATO Mācību grupa (NTG)

NATO Mācību grupa ir atbildīga par individuālo apmācību apvienošanu. Grupas mērķi ir uzlabot un paplašināt pastāvošos mācību pasākumus starp

dalībvalstīm un uzsākt jaunas apmācību aktivitātes. Tā ziņo Militārajai komitejai un uztur ciešu saikni ar NATO Standartizācijas aģentūru (NSA).

Grupa veicina informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm un NATO militārajām amatpersonām par nacionālo apmācību spējām un nodrošina forumu diskusijām un viedokļu apmaiņai par individuālo apmācību jautājumiem. Identificējot mācību projektu izmantošanu, kuri virza uz divpusēju un daudzpusēju sadarbību, un aicinot uz tiem, grupa nodrošina būtiskus uzlabojumus apmācību procesā, kā arī izmaksu un darbaspēka ekonomijā, standartizācijā un sadarbībā. Individuālu valstu dalība kopējos apmācību projektos katrā situācijā tiek noteikta atsevišķi, un tā tiek sekots, lai tās nedublē, kā arī neaizstāj nacionālās mācību programmas. Grupa mudina atsevišķas valstis uzņemties atbildību par konkrētiem mācību projektiem, kas ir visas Alianses vai Alianses dalībvalstu (tām, kurām ir kopējas vajadzības) interesēs. Grupas aktivitātes laika gaitā ir paplašinājušās, ietverot kopējus mācību projektus Partnervalstīm.

Darbība tiek vadīta ar piecām apakšgrupām (kopējā, jūras kara flotes, armijas, gaisa spēku un finansu) un speciālistu darba grupām, kas tiek pārstāvētas NATO un Partnervalstīs. NTG pasākumus koordinē pastāvīgi operējošais Štāba elements, kas atrodas HQ NATO (galvenajā mītnē).

Plašākas informācijas saņemšanai rakstiet uz:

NATO Training Group Staff Element
(NATO Mācību grupas štāba vienība)
IMS Operations Division
NATO
1110 Brussels, Belgium
Tel: 32 2 707 5750

Projektu vadības komitejas/Projektu biroji

Aizsardzības sfēra;
Kaujas lauka informācijas apkopošanas un ekspluatācijas sistēma (BICES);
Komunikācijas sistēmu tīklu savstarpējā darbība;
Informācijas sajaukums;
F-16 iznīcinātāju aviācija;
NATO Sauszemes uzraudzības spējas;
Inerciālās navigācijas sistēmas kuģiem;
MILAN prettanku ieroču sistēma;
Daudzfunkcionālas informācijas izplatība

(Zemas intensitātes termināls);
Daudzkārt izmantojamā raķešu palaišanas sistēma;
NATO Ilglaicīga ieguvuma un dzīves cikla nodrošinājums (CALs)
(Pārvaldes padome);
NATO Pilnveidošanas saikne II;
NATO informācijas centrs munīcijai ar samazinātu nevajadzīgas
eksplozijas risku (NIMIC);
NATO Jūras patruļas aviācija;
NATO Jūras spēku sensoru un ieroču precizitātes pārbaudes punkti
(FORACS);
NATO SEA SPARROW AT Aizsardzības raķete;
NATO SEA GNAT Sistēma;
OTO MELARA 76/62 Kompaktlielgabals;
Vismazākās un mazas distances pretgaisa aizsardzības sistēmas.

Plašāku informāciju par augstāk minētajiem projektiem iespējams saņemt
no Aizsardzības atbalsta nodaļas (Defence Support Division, NATO,
1110 Brussels) vai no sekojošiem Projektu birojiem:

Alliance Ground Surveillance Capability
Provisional Project Office (AGS/PPO)
(Alianses Sauszemes uzraudzības spēju pagaidu uzraudzības
birojs - AGS/PPO)
NATO, 1110 Brussels
Tel: 32 2 707 + Ext.
Fax: 32 2 707 7962

Battlefield Information Collection and Exploitation System (BICES)
(Kaujas lauka informācijas apkopošanas un ekspluatācijas sistēma)
8 rue de Genève
1140 Brussels
Tel: 32 2 707 + Ext.
Fax: 32 2 707 8811

NATO Continuous Acquisition and Life Cycle Support Office (CALs)
(NATO Ilglaicīga ieguvuma un dzīves cikla nodrošinājums)
NATO
1110 Brussels
Tel: 32 2 707 + ext.
Fax: 32 2 707 4190

NATO FORACS Office
NATO
1110 Brussels
Tel: 32 2 707 4244

Fax: 32 2 707 4103
E-Mail: Foracs@hq.nato.int

NATO Insensitive Munitions Information Centre (NIMIC)
(NATO informācijas centrs munīcijai ar samazinātu nevajadzīgas
eksplozijas risku)

NATO
1110 Brussels
Tel: 32 2 707 + Ext.
Fax: 32 2 707 5363
E-Mail: idnnim@hq.nato.int

PLAŠĀKA DROŠĪBAS INSTITŪCIJU STRUKTŪRA

APVIENOTO NĀCIJU ORGANIZĀCIJA (ANO)

Apvienoto Nāciju Organizācija tika izveidota 1945. gada 24. oktobrī, kad parakstīja 50 valstis. 1945. gada 24. oktobrī tika izveidota ANO Drošības padome, kas ir ANO galvenā drošības iestāde.

ANO mērķis ir nodrošināt starptautisko drošību un individuālu valsts drošību, kā arī veicināt starptautisko sadarbību. ANO Drošības padome ir ANO galvenā drošības iestāde, kas ir atbildīga par starptautisko drošību. ANO Drošības padome ir atbildīga par starptautisko drošību, kas ir atbildīga par starptautisko drošību.

15. NODAĻA

PLAŠĀKA DROŠĪBAS INSTITŪCIJU STRUKTŪRA

Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO)

Eiropas Drošības un sadarbības organizācija (EDSO)

Eiropas Savienība (ES)

Rietumeiropas Savienība (WEU)

Eiropas Padome

1972. gada 2. jūlijs
Lielbritānijas Karaliste
Lielbritānijas Karaliste
Lielbritānijas Karaliste
Lielbritānijas Karaliste
Lielbritānijas Karaliste
Lielbritānijas Karaliste
Lielbritānijas Karaliste
Lielbritānijas Karaliste
Lielbritānijas Karaliste

15. NODAĻA

PLAŠĀKA DROŠĪBAS INSTITŪCIU STRUKTŪRA

Aptienoto Nāciju Organizācija (ANO)

Eiropas Drošības un sadarbības organizācija (EDRO)

Eiropas Savienība (ES)

Pietumstoņas Savienība (WET)

Eiropas Padome

PLAŠĀKA DROŠĪBAS INSTITŪCIJU STRUKTŪRA

APVIENOTO NĀCIJU ORGANIZĀCIJA (ANO)

Apvienoto Nāciju Organizācijas hartu 1945. gada 26. jūnijā Sanfrancisko parakstīja 50 valstis. 1945. gada 24. oktobrī Apvienoto Nāciju Organizācija sāka formāli darboties.

ANO hartas 51. pants paredz visu NATO dalībvalstu neatņemamas tiesības uz individuālu vai kolektīvu pašaizsardzību. Tas arī sankcionē attiecīgas darbības, ko šīs valstis varētu veikt savu tiesību īstenošanai līdz laikam, kad Drošības padome būs pieņēmusi nepieciešamos lēmumus starptautiskā miera un drošības saglabāšanai. Papildus šis pants izvirza noteikumus, ka par attiecīgajiem pasākumiem, kurus dalībvalstis varētu veikt šī panta nosacījumu ietvaros, nekavējoties ir jāziņo Drošības padomei. Turklāt šie pasākumi nekādā veidā neietekmēs Drošības padomes pilnvaras un atbildību pieņemt lēmumu par jebkurām darbībām, kuras tā uzskatītu par nepieciešamām, lai saglabātu vai atjaunotu starptautisko mieru un drošību.

Apvienoto Nāciju Organizācijas hartas saistībai ar Ziemeļatlantijas Aliansi ir divkārtīga nozīme. Pirmkārt, tā nosaka Alianses izveidošanas tiesisko pamatu; otrkārt, tā nosaka vispārēju ANO Drošības padomes atbildību par starptautisko mieru un drošību. Šie divi pamatprincipi ir iekļauti Ziemeļatlantijas Līgumā, kas tika parakstīts 1949. gada 4. aprīlī Vašingtonā. Līguma preambula jau pašā sākumā skaidri pasaka, ka ANO Harta ir pamatstruktūra, kuras ietvaros darbojas Alianse. Ievadā Alianses dalībvalstis atkārtoti apstiprina uzticību Hartas mērķiem un principiem. Līguma 1. pantā tās arī apņemas risināt starptautiskus strīdus mierīgā ceļā un saskaņā ar Hartas mērķiem, un atturēties no draudu vai spēka pielietošanas jebkurā veidā, kas neatbilst ANO uzdevumiem. Līguma 5. pantā ir tieša norāde uz Hartas 51. pantu, kas aizstāv Hartas parakstītāju valstu tiesības individuāli vai kolektīvi veikt darbības, ko tās uzskata par nepieciešamām pašaizsardzībai, ieskaitot bruņotu spēku lietošanu; kā arī dod solījumu, ka dalībvalstis pārtrauks bruņotu spēku lietošanu, lai atjaunotu un uzturētu drošību Ziemeļatlantijas telpā, kad ANO Drošības padome pati būs pieņēmusi nepieciešamos lēmumus par miera un drošības atjaunošanu un uzturēšanu.

Turpmākas atsauces uz ANO hartu parādās Ziemeļatlantijas līguma 7. pantā, kurš atgādina Alianses dalībvalstīm to tiesības un saistības Hartas ietvaros, un atkārtoti apstiprina primāro ANO Drošības padomes atbildību par miera un drošības saglabāšanu. Noslēgumā, Līguma 12. pantā ir iekļauts līguma noteikums, kas dod iespēju to pārskatīt pēc desmit gadiem, ja kāda no

pusēm to pieprasa. Tas paredz, ka pārskatīšanas process tiktu veikts, vadoties pēc jaunākajām attīstības tendencēm, kas ietekmē mieru un drošību Ziemeļatlantijas telpā, ieskaitot vispārēju un reģionālu drošības vienošanos izstrādāšanu ANO Hartas ietvaros.

Ziemeļatlantijas līgums stājās spēkā 1949. gada 24. augustā. Neviena no šī Līguma pusēm nav prasījusi tā pārskatīšanu 12. panta ietvaros, lai gan katrā tās attīstības pakāpē Alianse ir veikusi Līguma īstenošanas nepārtrauktu pārskatīšanu tās drošības mērķu dēļ. Tieša saikne starp Līgumu un Hartu ir un būs nemainīgs Alianses pamatprincips.

Kopš 1949. gada līdz mūsdienām formālā saikne starp Apvienoto Nāciju Organizāciju un Ziemeļatlantijas Aliansi ir palikusi nemainīga. To vēlreiz apliecina nozīmīgā juridiskā saistība starp šo organizāciju attiecīgajiem dibināšanas dokumentiem. Kontakti starp Apvienoto Nāciju Organizācijas un Alianses institūcijām šī perioda lielākajā daļā bija ierobežoti gan iespēju, gan satura ziņā. 1992. gadā bijušās Dienvidslāvijas konflikta kontekstā situācija mainījās.

1992. gada jūlijā uz augošā Dienvidslāvijas konflikta fona NATO kuģi, kas piederēja Alianses Vidusjūras Pastāvīgās gatavības jūras spēkiem, palīdzot NATO Jūras patruļlidmašīnām, uzsāka novērošanas operāciju Adrijas reģionā, atbalstot Apvienoto Nāciju Organizācijas ieroču embargo pret visām bijušās Dienvidslāvijas republikām. 1992. gada novembrī NATO un Rietumeiropas Savienība (WEU) uzsāka pastiprinātas operācijas, atbalstot ANO Drošības padomes rezolūcijas ar mērķi novērst konflikta eskalāciju, jo reģionā papildus tika iepludināti ieroči.

Alianses gatavību atbalstīt miera uzturēšanas operāciju ANO Drošības padomes vadībā NATO ārlietu ministri formāli izteica 1992. gada decembrī. Jau veiktās NATO valstu individuālās darbības un Alianses sastāvā tika pārskatītas un Alianse norādīja, ka tā ir gatava sniegt pozitīvu atbildi tālākām iniciatīvām, kuras ANO Drošības padome varētu pieņemt, meklējot Alianses palīdzību šajā jomā.

Tika veikti vairāki pasākumi, ieskaitot kopējas jūras operācijas NATO Padomes un WEU Padomes vadībā; NATO gaisa operācijas; ciešs atbalsts Apvienoto Nāciju Organizācijas aizsardzības spēkiem (UNPROFOR); gaisa uzlidojumi ANO "Drošības zonu" aizsardzībai; neparedzētu situāciju plānošana, kuras varētu veikt ANO. Šie pasākumi un pamatprincipi, uz kuriem tie balstās, ir aprakstīti 5. nodaļā.

1995. gada decembrī, pamatojoties uz Bosnijas Miera līgumu, ko parakstīja Parīzē 14. decembrī, NATO tika dots Apvienoto Nāciju Organizācijas mandāts, kas tika balstīts uz Drošības padomes 1031. rezolūciju, nodrošināt Miera līguma militāro darbību īstenošanu. NATO vadītie

Miera nodrošināšanas spēki (IFOR) 16. decembrī uzsāka mandātu izpildīšanas operācijas. Sīkāka informācija par IFOR darbību un NATO vadītajiem Stabilizācijas spēkiem (SFOR), kas tos nomainīja 1996. gada decembrī, arī ir sniegta 5. nodaļā. Šo mandātu pildīšanas laikā abi starptautiski veidotie spēki Bosnijā-Hercegovinā cieši sadarbojās ar citām starptautiskām organizācijām un humānām aģentūrām, tai skaitā ar ANO Augsto komisāru bēgļu lietās (UNHCR) un ANO Starptautiskajiem policijas spēkiem (IPTF).

1998. gada februārī pēc sarunām ar SFOR spēku atbalstītājiem ārpus NATO Ziemeļatlantijas Padome paziņoja, ka, pamatojoties uz attiecīgo ANO Drošības padomes mandātu, NATO ir gatava organizēt un vadīt daudznacionālus spēkus, lai turpinātu darbu Bosnijā-Hercegovinā pēc SFOR mandāta beigām 1998. gada jūnijā. Jaunizveidotie spēki saglabāja iepriekšējo "SFOR" spēku nosaukumu, norādot uz nepieciešamību Bosnijas situācijas stabilizācijai arī turpmāk un veidojot pamatu ilgstošam mieram reģionā.

Jau pašā konflikta sākumā Kosovā 1998. gadā un visā krīzes laikā tika uzturēti cieši kontakti starp ANO ģenerālsekretāru un NATO ģenerālsekretāru. Alianses veiktās aktivitātes, atbalstot ANO Drošības padomes rezolūcijas konflikta laikā un pēc tam, kā arī Kosovas spēku (KFOR) loma, kas izveidoti pamatojoties uz ANO Drošības padomes 1999. gada 12. jūnija 1244. rezolūciju, ir aprakstītas 5. nodaļā.

Ārpus bijušās Dienvidslāvijas konteksta, saskaroties ar citiem draudiem mieram pasaulē, NATO valstis, kaut arī neiesaistījās kā Alianse, sniedza savu atbalstu un arī balsoja par ANO Drošības padomes un ANO ģenerālsekretāra aktivitātēm, lai novērstu konfliktus un atjaunotu starptautisko likumu darbību. 1998. gada sākumā, īstenojot ANO Drošības padomes Irākas rezolūciju starptautiskā inspekciju režīma kontekstā, Alianse aicināja Irāku izpildīt attiecīgās prasības, lai nodrošinātu masu iznīcināšanas ieroču identifikāciju un likvidēšanu.

1998. gada 25. februārī NATO ģenerālsekretārs nāca klajā ar paziņojumu, kurā apsveica Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāra panākto vienošanos ar Irāku par Irākas krīzes diplomātisku risinājumu. Viņš atzinīgi novērtēja diplomātiskos centienus un starptautiskās sabiedrības apņēmību, ieskaitot NATO Sabiedrotos, un uzsvēra nepieciešamību pilnībā izpildīt visas attiecīgās ANO Drošības padomes rezolūcijas. Kad Ziemeļatlantijas Padome atkal apsprieda situāciju Irākā 1998. gada 4. martā, tā apsveica ANO Drošības padomes vienbalsīgi pieņemto 1154. rezolūciju, kas saistīta ar panākto vienošanos īstenošanu starp ANO ģenerālsekretāru un Irāku. Padome izteica savu atbalstu attiecīgajam ANO lēmumam un uzsvēra nepieciešamību garantēt stabilitāti Līča reģionā, lai panāktu Eiroatlantijas telpas drošību.

Kā juridiskas tā arī stipras praktiskas saiknes pastāv starp ANO hartu un Ziemeļatlantijas līgumu - no vienas puses, un arī starp ANO un Alianses institūcijām - no otras puses. Abi šie elementi sniedz plašāku ieguldījumu institucionālai struktūrai, kurā darbojas Alianse. Citas institucionālās attiecības, kas sniedz ieguldījumu šai iekārtai, ir aprakstītas zemāk.

EIROPAS DROŠĪBAS UN SADARBĪBAS ORGANIZĀCIJA (EDSO)¹

Eiropas Drošības un sadarbības organizācija (EDSO), kas pirms tam saucās Eiropas Drošības un sadarbības konference (CSCE), sākumposmā bija politisko konsultāciju process, iesaistot dalībvalstis no Eiropas, Vidusāzijas un Ziemeļamerikas. 1995. gadā tā kļuva par organizāciju.

CSCE procesa izveidošana 1972. gadā un tā attīstība ļāva pieņemt Helsinku Noslēguma dokumentu 1975. gadā. Šajā dokumentā tika iekļauti plaši starptautisko attiecību standarti un saistības, kas nosaka attiecības starp dalībvalstīm, kā arī pasākumus, kas veicina savstarpējo uzticību, īpaši politiski militārajā jomā, cilvēktiesību un fundamentālo brīvību ievērošanu, sadarbību ekonomikas, kultūras, tehniskajā un zinātnes jomā.

EDSO institūcijas

1990. gada 21. novembrī EDSO galotņu tikšanās laikā, kurā piedalījās 34 tā brīža dalībvalstis, tika pieņemta Parīzes harta Jaunai Eiropai. Saskaņā ar Hartu tika izveidota EDSO ārlietu ministru padome kā centrālais forums regulārām politiskām konsultācijām. Tika izveidota arī Vecāko amatpersonu komiteja, kas izskata nozīmīgus aktuālus jautājumus, sagatavo Padomes darbu un īsteno tās pieņemtos lēmumus, un trīs EDSO pastāvīgās institūcijas: sekretariāts Prāgā (vēlāk pievienots ģenerāls sekretariātam Vīnē),

1 Dalībvalstis: Albānija, ASV, Apvienotā Karaliste, Andora, Armēnija, Austrija, Azerbaidžāna, Baltkrievija, Beļģija, Bosnija-Hercegovina, Bulgārija, Čehija, Dānija, Dienvidslāvijas Federatīvā Republika**, Francija, Grieķija, Gruzija, Horvātija, Igaunija, Islande, Itālija, Īrija, Kanāda, Kazahstāna, Kipra, Kirgīzijas Republika, Krievijas Federācija, Latvija, Lietuva, Lihtenšteina, Luksemburga, bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika*, Malta, Moldāvija, Monako, Nīderlande, Norvēģija, Polija, Portugāle, Rumānija, Sanmarīno, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija, Svētais Krēsls, Šveice, Taizlande, Turcija, Turkmēnistāna, Ukraina, Ungārija, Uzbekistāna, Vācija, Zviedrija,

* Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

** Dienvidslāvija tika izslēgta no EDSO 1992. gada 8. jūlijā, jo tā uzsāka Bosnijas-Hercegovinas konfliktu. Pēc tam, kad Vojslavs Kostunica tika ievēlēts par prezidentu 2000. gada septembrī, Dienvidslāvijas Federatīvā Republika tika uzņemta EDSO 2000. gada 10. novembrī kā 55. dalībvalsts.

Konfliktu novēršanas centrs Vīnē un Brīvu vēlēšanu birojs Varšavā (vēlāk pārdēvēts par Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību biroju (ODIHR)).

1991. gada 19. jūnijā Berlīnē notika pirmā ārlietu ministru padomes tikšanās. Padome apstiprināja konsultāciju un sadarbības mehānismu ārkārtas situācijās EDSO darbības telpā. Šis mehānisms tika izmantots bijušās Dienvidslāvijas un Kalnu Karabahas gadījumos.

1992. gada 9. jūlijā, konsultāciju laikā par Helsinku procesa tālāko attīstību, EDSO dalībvalstu valstu un valdību vadītāji pieņēma Helsinku deklarāciju ar nosaukumu "Pārmaiņu uzdevumi". Deklarācija atainoja panākto vienošanos par tālāku EDSO institūciju stiprināšanu, izveidojot Augstā komisāra posteni minoritāšu jautājumos un attīstot agrās brīdināšanas, konflikta novēršanas un krīzes situāciju noregulēšanas struktūras, ieskaitot faktu iegūšanas un speciālo jautājumu ziņotāju misijas.

Stokholmas tikšanās laikā Ārlietu ministru padome 1992. gada 14. decembrī pieņēma Samierināšanas un arbitražas konvenciju EDSO ietvaros. Tika nolemts izveidot arī EDSO ģenerālsekretāra posteni.

Tikšanās laikā Romā 1993. gada 1. decembrī Ārlietu ministru padome apstiprināja jaunās organizatoriskās izmaiņas, ieskaitot Pastāvīgās komitejas izveidošanu, kas ir pirmā pastāvīgā EDSO struktūra politiskām konsultācijām un lēmumu pieņemšanai, un vienota ģenerālsekretariāta izveidošanu. Abas šīs struktūras atrodas Vīnē. Ārlietu ministri arī izteica bažas par reģionālo konfliktu skaitu un apmēriem, un atkārtoti apstiprināja apņemšanos atrisināt šos konfliktus, īpaši bijušās Dienvidslāvijas teritorijā. Tika veiktas attiecīgas darbības EDSO iespēju palielināšanai krīzes situāciju noregulēšanas un konfliktu novēršanas jomā, un panākta vienošanās par nepieciešamību attīstīt attiecības ar citām Eiropas un transatlantiskajām organizācijām.

1994. gadā Budapeštas tikšanās laikā tika pieņemti vairāki institucionāli lēmumi EDSO stiprināšanai, tai skaitā par CSCE nosaukuma maiņu, kas turpmāk tiks saukta par Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju (EDSO); par nākamās EDSO galotņu tikšanās plānošanu Lisabonā 1996. gadā; Vecāko amatpersonu komitejas aizvietošanu ar Vecāko amatpersonu padomi, kura tiktos vismaz divas reizes gadā, kā arī pirms ministru padomes sanāksmēm, un tiktu sasaukta arī kā Ekonomikas forums; Pastāvīgās padomes (agrāk Pastāvīgās komitejas) izveidošanu, kas tiktos Vīnē kā regulāra politisko konsultāciju un lēmumu pieņemšanas institūcija; kā arī CSCE uzņemto saistību implementācijas pārskata procesa plānošanu Vīnē pirms katras valstu un valdību vadītāju sanāksmes.

Budapeštas galotņu tikšanās laikā EDSO valstis deklarēja savu politisko gribu izvietot daudznacionālus EDSO miera uzturēšanas spēkus Kalnu

Karabahā pēc tam, kad puses būs panākušas vienošanos par bruņota konflikta pārtraukšanu.

EDSO galotņu sanāksmē 1999. gada novembrī Stambulā tika nolemts stiprināt politisko konsultāciju procesu EDSO ietvaros, izveidojot Sagatavošanas komiteju Pastāvīgās padomes pakļautībā, kā arī Operāciju centru, lai plānotu un veiktu EDSO praktiskās operācijas.

Drošības dialogs, ieroču kontrole, atbruņošanās un uzticības un drošības veicināšanas pasākumi (CSBM)

Nozīmīgs pagrieziena punkts EDSO darbībā, kas saistīta ar Uzticības un drošības veicināšanas pasākumiem (CSBM), bija 1986. gadā Stokholmas tikšanās laikā parakstītais dokuments, kas vēlāk tika paplašināts un uzlabots Vīnes 1990. un 1992. gada dokumentos. Helsinku procesa tālākās attīstības sanāksmē 1992. gada jūlijā dalībvalstis nolēma Vīnē izveidot EDSO Foruma sadarbībai drošības jomā (FSC), kura pārraudzībā šobrīd notiek drošības dialogs un sarunas par ieroču kontroli, atbruņošanos un uzticības un drošības veicināšanas pasākumiem.

Forums tika atklāts 1992. gada 22. septembrī. Nākamo divu gadu laikā saskaņā ar mandātu "Tūlītēju darbību programma", par kuru tika panākta vienošanās Helsinkos, Foruma ietvaros tika uzsāktas sarunas par veselu dokumentu sēriju, kas saistīta ar ieroču kontroles, atbruņošanās un uzticības un drošības veicināšanas pasākumiem, drošības uzlabošanu, sadarbību un konfliktu novēršanu.

Tūlītēju darbību programmas ietvaros 1994. gada decembrī, sagatavojot EDSO Budapeštas galotņu tikšanos, tika panākta vienošanās par diviem turpmākiem elementiem: Vīnes Dokumenta (Vīnes Dokuments 1994) jaunu versiju, aizstājot iepriekšējos Stokholmas un Vīnes Dokumentus un iekļaujot Aizsardzības plānošanas un militāro kontaktu un sadarbības tekstu, par kuru vienošanās tika panākta 1993. gadā; kā arī par dokumentu, kas saistīts ar Globālu militārās informācijas apmaiņu. Pašā galotņu tikšanās dokumentā tika iekļauti jauni principi par ieroču neizplatīšanu un tas kalpoja kā nozīmīgs solis uz priekšu, lai vienotos par politiski militāro drošības aspektu vadības kodeksu, kuri ietvēra nozīmīgas jaunas apņemšanās par bruņoto spēku demokrātisko kontroli un lietošanu.

Parasto ieroču jomā EDSO Parīzes galotņu tikšanās laikā 1990. gada 19. novembrī 22 NATO un toreizējā Varšavas līguma valstis parakstīja tālejošu Līgumu par parastajiem bruņotajiem spēkiem Eiropā (CFE), kas ierobežo konvencionālos spēkus Eiropā no Atlantijas okeāna līdz Urālu kalniem. Līgums stājās spēkā 1992. gada 9. novembrī. Pēc tā parakstīšanas sekoja

sarunas par CFE-1A Noslēguma aktu, kas noteica militārā personāla ierobežojumus, kā arī papildu stabilizējošus pasākumus. Šis dokuments tika parakstīts Helsinku galotņu tikšanās laikā Helsinkos 1992. gada 10. jūlijā.

1995. gada Deitonas Miera līgums sniedza mandātu CSBM sarunām starp Bosnijas-Hercegovinas un Ieroču kontroles režīma pusēm, kā arī starp Deitonas līgumā iesaistītajām pusēm. Šīs sarunas notika EDSO ietvaros 1996. gadā. EDSO prezidējošā priekšsēdētāja (CIO) personīgie pārstāvji vadīja sarunas un veica darbības, kas saistītas ar to īstenošanu. Attiecīgā vienība EDSO Sekretariātā Vīnē ir atbildīga par nepieciešamo inspekciju organizēšanu, kurās piedalās dažādu EDSO dalībvalstu pārstāvji.

EDSO valstu un valdību vadītāju tikšanās laikā Stambulā 1999. gada novembrī tika parakstīta CFE Līguma atjaunotā versija, kuru šobrīd ir parakstījušās 30 valstis, un atjaunotā Vīnes Dokumenta (Vīnes Dokuments 1999) versija.

1999. gadā EDSO Drošības sadarbības forums pieņēma lēmumu izstrādāt metodes mazo ieroču un vieglā bruņojuma tirdzniecības kontrolei.

Krīžu novēršana un krīzes situāciju noregulēšana

Saskaņā ar 1992. gada Helsinku galotņu tikšanās deklarāciju EDSO ir attīstījusi vairākas metodes, nosūtot speciālas misijas un prezidējošā priekšsēdētāja personīgos pārstāvjus uz apgabaliem, kuros iespējams reģionāls saspīlējums vai konflikti, lai apkopotu informāciju, sagatavotu ziņojumus, novērotu situāciju un sekmētu organizācijas darbību krīzes pārvaldes un konflikta novēršanas jautājumos.

Piemēram, EDSO Nacionālo minoritāšu komisāra birojam ir mandāts veikt misijas attiecīgajos reģionos un iesaistīties preventīvajā diplomātijā saspīlējuma veidošanās sākumposmā. Birojs tika izveidots 1992. gadā un tā loma ir meklēt pēc iespējas ātrāku risinājumu etniskā saspīlējuma situācijās, kas varētu apdraudēt mieru, stabilitāti un draudzīgas attiecības starp EDSO valstīm.

Divu pēdējo gadu laikā EDSO aktivitātes ir izvērstas Kosovā, Sandjakā, Vojvodinā, Skopjē, Gruzijā, Igaunijā, Tadžikijā, Moldāvijā, Latvijā, Kalnu Karabahā un Čečenijā. Kopš 1992. gada septembra EDSO veic Sankciju uzraudzības misijas Albānijā, Bulgārijā, Horvātijā un bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā², Ungārijā un Rumānijā, lai palīdzētu veikt uzraudzību par ANO

2 Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

pilnvaroto sankciju īstenošanu, kas vērstas pret Dienvidslāvijas Federatīvo Republiku (Serbiju un Montenegro).

1996. gadā, balstoties uz Deitonas Miera līgumu, EDSO organizēja vispārējās vēlēšanas Bosnijā-Hercegovinā, bet 1997. gada septembrī arī sekojošās municipālās vēlēšanas. 1997. gadā prezidējošā priekšsēdētāja personīgais pārstāvis veica aktivitātes, lai rastu politisku risinājumu krīzei Albānijā. EDSO veica arī attiecīgo vēlēšanu uzraudzību.

Kosovas konflikts un starptautisko spēku iejaukšanās, lai izbeigtu šo konfliktu un atjaunotu mieru un stabilitāti, kopumā bija viens no līdz šim lielākajiem pārbaudījumiem EDSO. Notikumu attīstība provincē joprojām izvirza nopietnas prasības pret organizāciju resursu, personāla un laika ziņā. Krīzes rezultātā ir attīstījušās aizvien ciešākas attiecības starp EDSO un NATO, kas saglabās augstu prioritāti starptautiskajā darba kārtībā vēl daudzus gadus.

No 1998. gada janvāra līdz martam EDSO organizēja Kosovas Pārbaudes misiju, lai uz vietas novērotu uguns pārtraukšanas līguma izpildi, par kuru tika panākta vienošanās pēc NATO iejaukšanās saskaņā ar ANO Drošības padomes 1199. rezolūciju. NATO paralēli veica gaisa novērošanas misiju. Abas šīs misijas tika apstiprinātas ar ANO Drošības padomes 1203. rezolūciju.

NATO izveidoja speciālu militāro uzdevumu vienību, kuras uzdevums bija veikt EDSO Pārbaudes misijas ārkārtas evakuāciju konflikta atjaunošanās gadījumā.

EDSO misija novēroja cilvēktiesību pārkāpumus abās etniskā dalījuma pusēs un secināja, ka ir milzīgs pierādījumu apjoms, kas norāda uz Kosovas albāņu ciešanām, kuras radījušas Dienvidslāvijas un Serbijas militārās un drošības spēku vienības.

1999. gada sākumā situāciju Kosovā atkal apdraudēja provokācijas akti no abu etnisko grupu pusēm. Daži no šiem incidentiem tika atrisināti ar EDSO Pārbaudes misijas dalībnieku starpniecību, bet situāciju tālāk saasināja serbu ofensīvas eskalācija pret Kosovas albāņiem 1999. gada janvāra vidū. Tā kā Serbijas spēki traucēja un padarīja neiespējamu misijas uzdevumu realizāciju, 1999. gada 20. martā Kosovas Pārbaudes misija bija spiesta atstāt reģionu.

EDSO Pastāvīgā padome 1999. gada 1. jūlijā izveidoja EDSO misiju Kosovā (OMIK), lai vispārējās Apvienoto Nāciju Organizācijas misijas Kosovā (UNMIK) ietvaros uzņemtos vadošo lomu darbībās, kas saistītas ar institūciju un demokrātijas veidošanu un cilvēktiesībām. Kopš tā laikā EDSO Misija ir izveidojusi vairākus birojus un reģionālus centrus visā Kosovas teritorijā, kas darbojas kopā ar citām starptautiskām un nevalstiskām organizācijām, lai veidotu demokrātisku un stabilu Kosovas nākotni. Tās darbs ietver

demokrātisku politisko partiju veidošanas veicināšanu, kontaktu veidošanu ar nevalstiskām organizācijām un civilām struktūrām, cilvēktiesību jautājumu risināšanu un cilvēktiesību jautājumu un aizsardzības apmācības integrēšanu sociālajās struktūrās, piedalīšanos tiesisku institūciju veidošanā, policijas veidošanu un apmācību, ar pilsoņu un vēlētāju reģistrāciju saistīto problēmu risināšanu un palīdzību mediju, radio un televīzijas pārraides struktūru veidošanā, lai veicinātu preses un informācijas brīvību Kosovā.

EDSO drošības modelis

Budapeštas galotņu tikšanās laikā 1994. gada 5. un 6. decembrī EDSO valstu un valdību vadītāji uzsāka plašu un vispārēju diskusiju par visiem drošības aspektiem, izstrādājot drošības koncepciju 21. gadsimtam, ņemot vērā dalībvalstu debates par šo tematu.

1996. gada Lisabonas tikšanās Deklarācija par kopēju un vispārēju Eiropas drošības modeli 21. gadsimtā atkārtoti apstiprināja, ka drošība Eiropā prasa plašu sadarbību un koordināciju starp dalībvalstīm un Eiropas un transatlantiskajām organizācijām, un noteica EDSO kā forumu, kas ir īpaši labi piemērots šādu organizāciju un institūciju sadarbības veicināšanai. Galotņu sanāksmes laikā tika uzsākts darbs pie Eiropas Drošības hartas, kuras mērķis ir stiprināt drošību un stabilitāti reģionā un uzlabot EDSO operacionālās iespējas. Deklarācija arī puda EDSO nodomus stiprināt sadarbību ar citām drošības organizācijām, kuras ir atklātas un kuru darbības ir paredzamas, kuru dalībvalstis individuāli vai kolektīvi pakļaujas EDSO principiem un saistībām un kuru dalība šajās organizācijās ir balstīta uz atklātības un brīvprātības principiem.

Nākošais solis Drošības modeļa veidošanā bija EDSO galotņu tikšanās Kopenhāgenā 1997. gada decembrī, kuras laikā tika sagatavotas vadlīnijas Eiropas Drošības hartas dokumenta izstrādāšanai. Šīs sanāksmes laikā tika pieņemta arī Kopējā koncepcija kooperācijas attīstībai starp savstarpēji pastiprinošām institūcijām³.

³ "Savstarpēji pastiprinošo institūciju" koncepcija drošības jomā iepriekš attiecās uz "savstarpēji saistītām institūcijām" un šis termins ir atrodams Romas Deklarācijā par mieru un sadarbību, kuru izdeva NATO galotņu tikšanās laikā Romā 1991. gada novembrī. Deklarācija atzina, ka izaicinājumus, ar kuriem būs jāsasaskaras jaunajai Eiropai, nevarēs atrisināt tikai viena vienīga institūcija, bet tikai savstarpēji saistītu institūciju struktūra, apvienojot kopā Eiropas un Ziemeļamerikas valstis. NATO valstis tādā veidā strādās un veidos jaunās Eiropas drošības arhitektūru, kurā NATO, CSCE (vēlāk EDSO), Eiropas Kopiena (vēlāk Eiropas Savienība), WEU un Eiropas Padome viena otru papildinātu un kuras ietvaros citas reģionālās sadarbības struktūras arī spēlētu nozīmīgu lomu.

Eiropas Drošības harta tika pieņemta EDSO valstu un valdību vadītāju tikšanās laikā Stambulā 1999. gada novembrī. Tajā tika ietvertas vairākas politiskas iniciatīvas: EDSO lomas attīstīšana miera uzturēšanas operācijās; Kooperatīvās drošības platformas apstiprināšana; Ātrās ekspertu palīdzības un sadarbības vienības (REACT) izveidošana, kas dotu iespēju EDSO ātri reaģēt un risināt civilos jautājumus un veikt plašas civila rakstura operācijas; EDSO iespēju veikt policijas aktivitātes paplašināšana; Operāciju centra EDSO operāciju noteiktās vietās plānošanai un izpildei; politisko konsultāciju procesa EDSO ietvaros stiprināšana, izveidojot Sagatavošanas komiteju EDSO Pastāvīgās padomes pakļautībā.

Kooperatīvās drošības platformas mērķis ir tālāk stiprināt un attīstīt abpusēju sadarbību ar kompetentām organizācijām. Stambulā valstu un valdību vadītāji izteica principiālu gatavību atbalstīt EDSO darbu un izmantot starptautisko organizāciju un institūciju resursus, kurās tās ir iesaistītas.

Alianses sadarbība ar EDSO

Kā vienīgais forums, kurā apvienojušās visas Eiropas valstis, Kanāda un Amerikas Savienotās Valstis, Eiropas Drošības un sadarbības organizācija (EDSO) ir Eiropas drošības arhitektūras galvenais komponents. Tā nodrošina visaptverošu struktūru sadarbībai cilvēktiesību, pamata brīvību, demokrātijas, likuma varas, drošības un ekonomiskos jautājumos.

Alianse aktīvi ir atbalstījusi CSCE/EDSO kopš tās izveidošanas. Tā bija viena no ierosinātajām EDSO procesa institucionalizācijai, par ko tika panākta vienošanās EDSO Parīzes galotņu tikšanās laikā 1990. gadā. Romas galotņu tikšanās laikā 1991. gada novembrī, Alianse atkārtoti apstiprināja savas saistības EDSO procesā un noteica EDSO un Alianses lomas dialoga un sadarbības veidošanā Eiropā kā savstarpēji papildinošas. Atzīstot, ka Alianses drošība ir nedalāmi saistīta ar citu Eiropas valstu drošību, Alianse uzlūkoja dialogu un kooperāciju starp dažādām drošības institūcijām kā svarīgu faktoru, kas veicina krīžu un konfliktu novēršanu un atrisināšanu.

EDSO nozīme tālāk tika uzsvērta Oslo 1992. gada jūnijā, kad Alianses ārlietu ministri izteica gatavību sniegt pieeju Alianses resursiem un prasmēm un atbalstīt miera uzturēšanas aktivitātes, par kurām atbildību uzņemtos EDSO. Šis nozīmīgais lēmums brūģēja ceļu pastiprinātai NATO sadarbībai ar EDSO - īpaši, Alianses jauno uzdevumu, piemēram, miera uzturēšanas operāciju, kontekstā.

Sākot ar 1991. gada decembri NATO dialogs un sadarbība ar partnervalstīm Centrāleiropā un Austrumeiropā, kā arī bijušajā Padomju Savienībā, tiek veidots Ziemeļatlantijas Sadarbības padomes (NACC) ietvaros. NACC sasniedza

reālus rezultātus vairākās nozīmīgās sfērās, ieskaitot labu kaimiņattiecību veicināšanu, atbrūošanu, ieroču kontroli un sadarbību miera uzturēšanā. Šis process noteica CSCE/EDSO lomu šajos jautājumos un tika panākts būtisks ieguldījums NATO sabiedroto un partnervalstu sadarbības stiprināšanā.

Ciešākas partnerattiecības starp NATO un tās NACC partneriem sāka veidoties 1997. gadā, kad NACC tika aizstāts ar Eiroatlantijas Partnerības padomi (EAPC). EAPC nodrošina vispārējo ietvaru NATO un tās partnervalstu savstarpējai sadarbībai, ieskaitot Partnerattiecības mieram (PfP), un paceļ šīs attiecības kvalitatīvi jaunā līmenī. Struktūra, kas zināma kā Miera uzturēšanas sadarbības politiski militārās vadības komiteja/ad hoc grupa (PMSC/AHG) un kas darbojas EAPC ietvaros, nodrošina nozīmīgu institucionālo saikni ar EDSO. EDSO prezidējošā priekšsēdētāja pārstāvis regulāri apmeklē šīs sanāksmes un sniedz ziņojumus par aktuāliem EDSO jautājumiem, kas saistīti ar grupas darbu. Šī formālā vienošanās ir īpaši svarīga miera uzturēšanas jautājumos. Tā kalpo kā pierādījums atklātai sadarbībai miera uzturēšanā EAPC un PfP ietvaros.

Kopš galotņu tikšanās Budapeštā 1994. gada decembrī EDSO ir iesaistījies plašās un visaptverošās diskusijās par visiem drošības aspektiem ar mērķi izveidot drošības koncepciju 21. gadsimtam.

1996. gada decembrī Lisabonas valstu un valdību vadītāju izdotajā deklarācijā par kopējo un vispārējo drošības modeli 21. gadsimtā EDSO valstu un valdību vadītāji atkārtoti apstiprināja, ka Eiropas drošībai ir nepieciešama plaša sadarbība un koordinācija starp dalībvalstīm un Eiropas un Transatlantijas organizācijām. Alianse ir sekmējusi EDSO diskusijas par drošības modeli šajā kontekstā.

1997. gada Madrides deklarācijā par Eiroatlantijas drošību un sadarbību NATO valstu un valdību vadītāji atzina EDSO par visaptverošāko visas Eiropas drošības organizāciju. Viņi uzsvēra EDSO būtisko lomu miera, stabilitātes un drošības nodrošināšanai Eiropā, un apstiprināja EDSO pieņemtos principus un saistības kā pamatu vispārējas un kooperatīvas Eiropas drošības struktūras veidošanā.

Madridē NATO arī uzsvēra tās nepārtraukto atbalstu gan EDSO darbam pie Kopējā un visaptveroša drošības modeļa Eiropai 21. gadsimtā, gan arī idejai par Eiropas Drošības hartas izstrādāšanu saistībā ar lēmumiem, kas tika pieņemti EDSO Lisabonas galotņu sanāksmē 1996. gadā.

Kopējā koncepcija par sadarbības attīstību starp savstarpēji pastiprinošām institūcijām, par kuru vienošanās tika panākta EDSO ministru tikšanās laikā Kopenhāgenā 1997. gada decembrī, norāda uz principiem un saistībām, kas nepieciešamas sadarbības attīstīšanai starp savstarpēji

pastipriņošām organizācijām un institūcijām Kooperatīvās drošības platformas ietvaros. Dalībvalstis apņemas kopīgi strādāt attiecīgo organizāciju un institūciju ietvaros, lai nodrošinātu organizāciju un institūciju pakļaušanos Platformas principiem. Kā pirmais praktiskais solis attiecību veidošanā starp EDSO un attiecīgajām organizācijām un institūcijām, Kopējā koncepcija paredz regulāras tikšanās dialoga ietvaros, lai veicinātu atklātību un praktisko sadarbību. Šī sadarbība ietver komunikācijas darbinieku vai tikšanās vietu noteikšanu, abpusēju pārstāvniecību attiecīgās sanāksmēs un citus kontaktus, kas veicinātu sapratni par katras organizācijas konfliktu novēršanas instrumentiem. NATO un EDSO ir attīstījušas savas attiecības, balstoties uz Kopējās koncepcijas pamatiem.

Alianses apņemšanās veicināt stabilitāti, labklājību un demokrātiju visā Eiroatlantijas reģionā tika īpaši izcelta atjaunotajā Stratēģiskajā koncepcijā un citos dokumentos, ko NATO valstu un valdību vadītāji apstiprināja Vašingtonas sanāksmes laikā 1999. gada aprīlī. NATO dalībvalstis tādējādi pilnībā atbalsta EDSO pamata principus un tās vispārējo un kooperatīvo pieeju drošībai. To vēlreiz apstiprināja Alianses paziņojumi par gatavību atbalstīt EDSO darbības Eiropas drošības un stabilitātes stiprināšanā un, īpaši, miera uzturēšanas operācijās, par kurām atbildību uzņemas EDSO. EDSO ieguldījuma progress miera uzturēšanu operācijās ir atspoguļots Eiropas Drošības hartā.

Hartā iestrādātā un uzsvērtā ciešā sadarbība starp starptautiskām organizācijām tika pozitīvi novērtēta no Alianses puses. Pēdējo gadu sadarbība starp NATO un EDSO konfliktu novēršanā, miera uzturēšanā, krīzes situāciju noregulēšanas un pēckrīzes atjaunošanas darbos pilnībā atbilst Kooperatīvās drošības platformas būtībai, kas jāattīsta hartas ietvaros.

Ciešā praktiskā sadarbība starp divām organizācijām tiek stiprināta starptautisko darbību kontekstā miera atjaunošanas operācijās bijušajā Dienvidslāvijā, īpaši starp EDSO un NATO vadītajiem Stabilizācijas spēkiem (SFOR) Bosnijā-Hercegovinā un attiecībās starp EDSO un Kosovas spēkiem (KFOR) (skatīt zemāk).

Viena no iniciatīvām, kas tika pieņemtas Stambulas galotņu sanāksmē, ir Ātrās ekspertu palīdzības un sadarbības vienības (REACT) izveide. Šī ātras izvēršanas iespējas nodrošinās plašu civilo prasmu konfliktu novēršanā, krīzes situāciju noregulēšanas un atjaunošanas darbos pēc konflikta. Palielinoties EDSO spējai ātri izvietot miera uzturēšanas operāciju civilās struktūras tiek atvieglota sadarbība ar NATO vadītajiem miera uzturēšanas spēkiem, kas darbojas līdzās šīm civilajām vienībām.

EDSO Foruma sadarbībai drošības jomā (FSC) ietvaros NATO dalībvalstis sadarbībā ar citām dalībvalstīm iesniedza vairākus būtiskus priekšlikumus par aizsardzības plānošanas informācijas apmaiņu, ieroču neizplatīšanu un ieroču

nodošanu, militāro kooperāciju un kontaktiem, globālo militārās informācijas apmaiņu un stabilizācijas pasākumiem lokalizētās krīzes situācijās. No 1993. līdz 1995. gadam visi šie priekšlikumi ir veicinājuši vairāku EDSO dokumentu sagatavošanu. Alianse arī iesniedza priekšlikumus Uzticības un drošības vairošanas pasākumu (CSBM) precizēšanai, kas iekļauti EDSO Vīnes dokumentā, un tas savukārt deva ieguldījumu šī dokumenta atjaunotas un uzlabotas versijas izstrādāšanai, par ko vienošanās tika panākta 1994. gada decembrī (1994. gada Vīnes dokuments). Tagad 1994. gada versija ir aizvietota ar Vīnes dokumenta 1999. gada versiju.

Praktiskā sadarbība

Lai gan Atlantijas Aliances, EDSO un citu starpvaldību organizāciju lomas Eiroatlantijas drošības garantēšanā ir pietiekami skaidri noteiktas, īpaši būtiska ir kļuvusi praktiskā sadarbība un savstarpējais atbalsts.

Bosnijā-Hercegovinā NATO vadītie Miera uzturēšanas spēki (IFOR), kurus nomainīja SFOR, cieši sadarbojas ar EDSO Deitonas Miera līguma īstenošanā. IFOR atbalstīja EDSO, sagatavojot 1996. gada septembra vēlēšanas un nodrošināja loģistiku un drošību vēlēšanu laikā, kas norisinājās bez lieliem incidentiem. SFOR sniedza zināmu atbalstu EDSO 1997. gada municipālo vēlēšanu plānošanā un organizēšanā.

Gan IFOR, gan SFOR sniedza praktisku atbalstu EDSO Deitonas Miera līguma II Panta (CSBM) un IV Panta (subreģionālo ieroču kontroles līgumi) īstenošanā. IFOR un SFOR palīdzēja EDSO arī sniedzot informāciju par bruņojuma izvietojumu. SFOR nodrošināja loģistikas atbalstu ieroču kontroles izpildes jautājumos, piemēram, smago ieroču transportēšanā no to atrašanās vietas uz to iznīcināšanas vietu.

Kosovas krīze izvirzīja EDSO-NATO sadarbību jaunā līmenī. Vienreizējais NATO un EDSO sadarbības raksturs Kosovas Verifikācijas misijas laikā 1999. gadā ļāva abām organizācijām strādāt radoši kopā ļoti saspringtos apstākļos. KFOR pēc tam turpināja atbalstīt EDSO un citas Apvienoto Nāciju Organizācijas Misijā Kosovā iesaistītās organizācijas, garantējot drošu vidi tām uzticēto pienākumu izpildei.

Plašāku informāciju par EDSO var iegūt EDSO Sekretariātā - OSCE Secretariat, Kärntner Ring 5-7, 1010 Vienna, Austria. Tel: 43 1 514 360, fax: 43 1 514 3696 (<http://www.osce.org>). Sekretariāta birojs atrodas arī Prāgā: OSCE Secretariat, Rytirska 31, 110 00 Prague 1, Czech Republic (<http://www.osceprag.cz>; E-Mail: webmaster@osceprag.cz).

EIROPAS SAVIENĪBA (ES)

Eiropas Savienība (ES) tika izveidota, balstoties uz Romas Līgumu, ko 1957. gada 25. martā parakstīja Beļģija, Francija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande un Vācija. 1973. gadā šīm valstīm pievienojās Apvienotā Karaliste, Dānija un Īrija, 1981. gadā Grieķija, 1986. gadā Portugāle un Spānija un 1995. gadā Austrija, Somija un Zviedrija. Sarunas par Norvēģijas pievienošanu noslēdzās veiksmīgi, bet nacionālajā referendumā 1994. gada novembrī norvēģi ar 52,5 procentiem nobalsoja pret dalību Eiropas Savienībā. Pieteikumus dalībai ES ir iesniegušas Turcija un Kipra, kā arī 10 Centrālās un Austrumeiropas asociētās valstis (Bulgārija, Čehija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Ungārija).

Eiropas Savienības Padomes Māstrihtā ietvaros 1991. gada 9. un 10. decembrī valstu un valdību vadītāji pieņēma Līgumu par Politisko savienību un Līgumu par Ekonomisko un monetāro savienību, kuri kopā veido Eiropas Savienības līgumu. Līgums stājās spēkā pēc visu iesaistīto pušu ratifikācijas procedūras pabeigšanas 1993. gada 1. novembrī.

1997. gada 16. un 17. jūnijā Amsterdamā ES valstu un valdību vadītāji vienojās par vairākām izmaiņām Māstrihtas līgumā, kurām ir tieša saikne ar tālāko Eiropas Savienības Kopējo ārējo un drošības politiku. Tika panākta vienošanās par šādām izmaiņām:

- Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs uzņemsies Kopējās ārējās un drošības politikas Augstā pārstāvja funkcijas;
- viņa pakļautībā tiks izveidota Politikas plānošanas un agrās brīdināšanas vienība;
- Eiropas Savienība kopā ar Rietumeiropas Savienību sagatavos vienošanos par ciešāku sadarbību starp šīm organizācijām gada laikā no Amsterdamas Līguma stāšanās spēkā;
- humānie un glābšanas pasākumi, miera uzturēšanas uzdevumi un krīzes situāciju neregulēšanas kaujas spēku uzdevumi, ieskaitot miera atjaunošanu (tā dēvētie Rietumeiropas Savienības "Petersbergas uzdevumi", skatīt 4. nodaļu) tiks iekļauti pārstrādātajā Līgumā (J.7 pantā).

Kvalificētā vairākuma balsojuma nosacīta izmantošana tika tālāk izstrādāta Kopējās ārējās un drošības politikas kontekstā. Saskaņā ar jauno Līguma struktūru Eiropas Padome pieņems lēmumus par kopējām stratēģijām, kuras Eiropas Savienība īstenoš tajās jomās, kurās dalībvalstīm ir svarīgas kopējas intereses. Eiropas Padome nodrošinās to izpildi, īpaši, veicot kopējas darbības un pieņemot kopējas pozīcijas. Šie lēmumi tiks pieņemti ar kvalificētu

vairākumu, tomēr ietvers nosacījumu, ka dalībvalsts var ieņemt "konstruktīvas atturēšanās" pozīciju. Tas nozīmētu, ka attiecīgā dalībvalsts izvēlas nepiedalīties pieņemtā lēmuma izpildē, bet tajā pašā laikā netraucē to darīt citām dalībvalstīm. Alternatīvi, ja ir svarīgi jautājumi, kas skar valsts nacionālās intereses, attiecīgā dalībvalsts var izvēlēties bloķēt kvalificētā vairākuma balsojumu, saglabājot iespēju citām dalībvalstīm šo jautājumu no jauna iesniegt Eiropas Padomē.

Eiropas Savienības loma starptautiskajās attiecībās ir daudz lielāka nekā Kopējās ārējās un drošības politikas ietvaros pieņemtās pozīcijas un darbības. Eiropas Savienība ir pasaules lielākā tirdzniecības organizācija. Tā ir viena no lielākajām palīdzības sniedzējām jaunattīstības valstīm, viena no ievērojamākām finansu ieguldītājām Tuvo Austrumu kontekstā un lielākā finansu atbalsta sniedzēja starptautiskajām aktivitātēm ilglaicīga miera atjaunošanai bijušajā Dienvidslāvijā. Daudzām citām spēcīgām ES politikām, piemēram, lauksaimniecībai un zvejniecībai, piemīt nozīmīgs ārējais potenciāls. Eiropas Savienības lomu ārējās attiecībās vēl vairāk nostiprinās Eiropas Ekonomiskā un monetārā savienība un vienotas valūtas ieviešana.

Tāpēc ļoti būtiska nozīme tiek piešķirta tam, lai Eiropas Savienības Kopējā ārējā un drošības politika būtu saskaņota ar visām citām tās ārējām politikām. Gan Eiropas Ministru Padome, gan Eiropas Komisija saskaņā ar attiecīgajiem mandātiem ir atbildīga par Eiropas Savienības ārējo aktivitāšu saskaņu ar tās ārējām attiecībām, drošību, ekonomikas un attīstības politikām.

Šī pieeja raksturo izvēlētais politikas attīstību attiecībā uz Eiropas Savienības paplašināšanu, stratēģiju attiecībā pret Centrāleiropas un Austrumeiropas kandidātvalstu iestāšanos ES, Eiropas Savienības un Krievijas attiecībām un ES attiecībām ar Vidusjūras valstīm. Barselonas konferencē 1995. gada novembrī (skatīt 3. nodaļu) tika likti pamati nākotnes Eiro-Vidusjūras Sadarbībai, kas ietver politiskās un ekonomiskās attiecības.

Gan politiskie, gan ekonomiskie elementi līdzīgā veidā tika iekļauti arī ES-Āzijas dialoga izveidē 1996. gada martā Bankokas valstu un valdību vadītāju tikšanās laikā, kurā piedalījās 15 Eiropas un 10 Āzijas valstis. Lomē Konvencijas pārskata konferencē starp Eiropas Savienību un Āfrikas, Karību un Klusā okeāna valstīm arī tika pastiprināti politiskās sadarbības elementi. Eiropas Savienība saglabā ciešu sadarbību ar Latīņamerikas valstīm. Turklāt Eiropas Savienība uztur regulāru dialogu par savstarpēji interesējošiem politiskiem un ekonomiskiem jautājumiem un ved tiešas sarunas par tirdzniecības un investīciju jautājumiem ar Amerikas Savienotajām Valstīm gan Vispārējā līguma par tarifiem un tirdzniecību (GATT), ES-ASV Darbības plāna kontekstā.

Kopš konflikta uzliesmojuma bijušajā Dienvidslāvijā un Dienvidslāvijas Federatīvās valsts izjukšanas Eiropas Savienība iesaistījās miera atjaunošanā reģionā un sniedz humāno palīdzību kara un konflikta rezultātā cietušajām sabiedrības un etniskajām grupām. Londonas konference par Dienvidslāviju 1992. gada augustā, kuru kopīgi vadīja Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretārs un Apvienotās Karalistes premjerministrs (tajā laikā Eiropas Savienības Padomes priekšsēdētājs), iezīmēja jaunu virzienu ES ārpolitikā. Tā bija pirmā kopīgā ES un Apvienoto Nāciju Organizācijas starptautiskā operācija. Jaunais Eiropas speciālais sūtnis Bosnijā vēstnieks Karloss Vestendorps no Spānijas tika nozīmēts 1997. gada maijā - pēc tam, kad par savu demisiju paziņoja bijušais Zviedrijas premjerministrs Karls Bilts. Karlosu Vestendorpu 1999. gada vasarā nomainīja Volfgangs Petrišs, bijušais Austrijas vēstnieks un Eiropas Savienības speciālais sūtnis Belgradā.

Eiropas Savienības struktūra

Eiropas Savienību veido trīs "balsti":

- Eiropas Kopiena ir juridiskais ietvars Kopienas politikām, kas saistītas ar kopējo tirgu, starptautisko tirdzniecību, palīdzība un attīstības politiku, monetāro politiku, lauksaimniecību, zvejniecību, vides aizsardzību, reģionālo attīstību, enerģētiku, u.c.;
- Kopēja ārējā un drošības politika (CFSP);
- Sadarbība Tieslietu un iekšlietu jautājumos, ieskaitot sadarbību civilajā un kriminālajā likumdošanā, imigrācijas un patvēruma politikas veidošanā, robežkontrolē, narkotiku tirdzniecības apkarošanā, kā arī policijas sadarbība un informācijas apmaiņa.

Visus trīs galvenos Eiropas Savienības komponentus nosaka, no vienas puses, fundamentāli mērķi un pamatprincipi un, no otras puses, vienota institucionāla struktūra.

Galvenais un nozīmīgākais iekšējais Eiropas Savienības mērķis ir veicināt ekonomisko un sociālo progresu, īpaši, veidojot iekšēju telpu bez robežām un veicinot ekonomisko un sociālo saliedētību, kā arī izveidojot ekonomisko un monetāro savienību, ieskaitot vienoto valūtu. Galvenais un svarīgākais Eiropas Savienības ārējais mērķis ir aizstāvēt tās identitāti starptautiskajā arēnā, galvenokārt, caur Kopējo ārējo un drošības politiku, ieskaitot kopējās aizsardzības politikas veidošanu. Pamatprincipi, pēc kuriem vadās Eiropas Savienība, ir nacionālās identitātes respektēšana, demokrātija un pamata cilvēktiesību ievērošana.

Galvenās ES institūcijas, kas veido vienotu Eiropas Savienības institucionālo struktūru, ir šādas:

- Eiropas Parlaments, kas pārstāv 370 miljonus Eiropas Savienības pilsoņu. Tā pārziņā ir likumdošana un Eiropas Savienības institūciju izpildvaras darbību pārbaude un kontrole. Līdz 1979. gadam Eiropas Parlamenta deputātus (MEP) izvirzīja no to deputātu vidus, kuri jau bija ievēlēti nacionālajās likumdevēju institūcijās. Tiešās Eiropas Parlamenta vēlēšanas tika uzsāktas 1979. gada jūnijā. Svarīgākās Eiropas Parlamenta funkcijas var iedalīt trīs kategorijās: pirmkārt, likumdošanas funkcija, kur Parlamenta ietekmi pastiprina iespēja papildināt un pieņemt likumus, ko ierosinājusi Komisija. Tādējādi Parlaments un Padome daļa lēmuma pieņemšanas spēku daudzās jomās; otrkārt, vara pār budžetu - Eiropas Parlaments katru gadu apstiprina Eiropas Savienības budžetu; treškārt, Eiropas Savienības izpildvaras uzraudzība, izmantojot tās varu nozīmēt Komisijas prezidentu un tās locekļus. Eiropas Parlaments var uzaicināt uz jautājumu sesiju individuālus komisārus un attiecīgi Parlamentam ir arī vara atlaist Komisiju. Eiropas pilsoņiem individuāli vai kā grupai pieder petīcijas tiesības pret Parlamentu. Ombudsmens ir atbildīgs par sūdzību izskatīšanu sliktas administrācijas kontekstā, ko iesnieguši pilsoņi.
- Eiropas Savienības Padome, kas zināma kā Ministru Padome, seko Komisijas iesniegtajiem likumdošanas projektiem un ir Savienības galvenā lēmumu pieņemšanas struktūra. Padomes loma ir noteikt politiskos mērķus, koordinēt nacionālās politikas un atrisināt atšķirības starp tās dalībvalstīm vai citām institūcijām. Padomes pilnvaras attiecas uz visiem trim Eiropas Savienības balstiem. Ministru padomi veido dalībvalstu valdību ministri. Ministru līmeņa sanāksmes sagatavo dalībvalstu pastāvīgie pārstāvji.
- Komisija, kas ir atbildīga par ES Līgumu uzraudzību, veic kopienas politiku un likumdošanas projektu sagatavošanu un ierosināšanu, kā arī uzrauga attiecīgo likumu īstenošanu. Turklāt, Komisija darbojas kā Eiropas Kopienas likumdošanas aizstāvis, un tā var ierosināt lietas Eiropas Justīcijas tiesā. Komisija būtībā ir Eiropas Savienības politiku un starptautisko tirdzniecības attiecību menedžeris un izpildošā institūcija. Šo Eiropas Savienības izpildvaru veido 20 komisāri, kurus dalībvalstis ieceļ šajā postenī uz pieciem gadiem.
- Eiropas Justīcijas tiesa ir galējais Kopienas likumdošanas izvērtētājs. Tās tiesneši (viens no katras dalībvalsts, no kuriem vienu ievēl par prezidentu) pilda šķīrējtiesas funkcijas par Kopienas likumdošanas interpretāciju un pielietojumu, kā arī tās varā ir atcelt lēmumus, kas ir

pretrunā ar Kopienas dibināšanas līgumiem. Tās lēmumi ir saistoši Komisijai, nacionālajām dalībvalstīm un firmām, kā arī individuālām personām. Tādējādi tiek nodrošināta nepieciešamā juridiskā uzraudzība, lai sekmētu likumu ievērošanu visās ES aktivitātēs saskaņā ar Līgumu interpretāciju un izpildi.

- Auditortiesa noslēdz galveno Eiropas Savienības institūciju sarakstu. Tās uzdevums ir uzraudzīt Kopienas aktivitāšu finansiālos aspektus, lai nepieļautu finansu līdzekļu izšķiešanu, izmantošanu, un nodarboties ar korupcijas gadījumu atklāšanu. Tādā veidā Auditortiesa pārstāv nodokļu maksātāju intereses.
- Eiropas Investīciju banka ir Eiropas Savienības finansu institūcija, kas nodrošina kapitāla investīciju projektu kreditēšanas iespējas, lai veicinātu Eiropas Savienības ekonomisko attīstību.
- Ekonomiskā un sociālā komiteja sniedz konsultācijas Parlamentam, Padomei un Komisijai par ekonomiskām un sociālām Eiropas Savienības aktivitātēm - pēc savas iniciatīvas vai pēc attiecīgo institūciju pieprasījuma.
- Reģionu komiteja tika izveidota, lai aizsargātu reģionālās un lokālās identitātes Eiropas Savienības reģionos un nodrošinātu, ka tiek ņemts vērā to viedoklis un intereses īstenojot attiecīgu ES politiku.
- Eiropas Ombudsmens pārstāv mehānismu, kas dod iespēju upuriem, kas cietuši no jebkuras ES institūciju nepareizas administratīvas darbības, griezties pēc palīdzības.

1999. gadā Helsinku tikšanās reizē Eiropas Savienības Padomes pieņemto lēmumu rezultātā ir izveidotas vairākas pagaidu un pastāvīgas struktūras, lai tālāk attīstītu Kopējo ārējo un drošības politiku. Tās ir sīkāk apskatītas 4. nodaļā, kopā ar Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes (ESDI) evolūciju, attiecību attīstību starp Eiropas Savienību un Rietumeiropas Savienību (WEU), kā arī kontaktu izveidi starp Eiropas Savienību un NATO. Plašāka informācija par WEU lomu saistībā ar šiem jautājumiem ir sniegta tālāk šajā sadaļā.

Kopējā ārpolitika un drošības politika (CFSP)

Eiropas Savienības politisko attiecību attīstība 70-tajos un 80-tajos gados formāli bija zināma kā Eiropas Politiskā kooperācija vai "EPC". Kopējās ārējās un drošības politikas (CFSP) izveidošana Eiropas Savienības Līguma ietvaros, kas stājās spēkā 1993. gadā, iezīmēja ievērojamu un kvalitatīvu soli uz priekšu. Galvenie CFSP mērķi, kā to nosaka Līgums, ir šādi:

- aizsargāt kopējās vērtības, pamata intereses un Eiropas Savienības neatkarību;
- stiprināt Eiropas Savienības un tās dalībvalstu drošību visos iespējamajos veidos;
- saglabāt mieru un stiprināt starptautisko drošību;
- veicināt starptautisko sadarbību; un
- attīstīt un konsolidēt demokrātiju un likuma varu, kā arī respektēt cilvēktiesības un pamata brīvības.

ES lēmumu pieņemšanas procedūras ārējās un drošības politikas jomā saglabājas starpvaldību līmenī. Eiropas Savienības Padome nosaka galvenās CFSP vadlīnijas, un - izņemot dažus lēmumus par kopējo darbību izpildi, kas aprakstītas iepriekš - visi sekojošie lēmumi šajā jomā Ministru Padomes ietvaros tiek pieņemti vienbalsīgi.

Kā daļu no efektīva CFSP attīstības procesa ES ir izveidojusi procedūru speciālo sūtņu iecelšanai, kuriem jāuzņemas specifiski uzdevumi kā Eiropas Savienības pārstāvjiem. Šī procedūra tika pielietota, lai ieceltu ES speciālos sūtņus Bosnijā, Lielo ezeru reģionā Āfrikā un Tuvajos Austrumos.

ES Starpvaldību konferences noslēgumā 1996. un 1997. gadā valstu un valdību vadītāji parakstīja Amsterdamas Līgumu. Šī Līguma ietekme uz turpmāko Eiropas Savienības Kopējo ārējo un drošības politiku, kā arī uz ES-WEU attiecībām ir aprakstīta šīs nodaļas turpinājumā.

Tālāki soļi CFSP un CESDP īstenošanas virzienā tika sperti turpmākajās Eiropas Savienības Padomes sanāksmēs, īpaši Ķelnē 1999. gada jūnijā, Helsinkos 1999. gada decembrī un Lisabonā 2000. gada martā.

CFSP ir paredzēta kā visaptverošs instruments visām ārlietu un drošības jomām. Eiropas Savienības Līgumā, kā arī ar to saistītajās deklarācijās no Rietumeiropas Savienības (WEU) dalībvalstu puses, tika panākta vienošanās, ka WEU ir jāklūst par Eiropas Savienības attīstības integrētu daļu, un ES ir jābūt spējīgai pieprasīt WEU izstrādāt un iedzīvināt CFSP aizsardzības rakstura lēmumus un darbības. Lai nodrošinātu saskaņotu darbību starp ES, WEU un NATO, Eiropas Savienības dalībvalstis tika aicinātas pievienoties WEU vai kļūt par novērotājiem šajā organizācijā, un citas Eiropas NATO valstis tika aicinātas kļūt par WEU asociētajiem biedriem.

Apstiprinot šīs darbības, Eiropas Savienības līderi uzsvēra, ka NATO arī turpmāk būs pamats tās dalībvalstu kolektīvajai aizsardzībai un turpinās spēlēt nozīmīgu lomu krīzes situāciju neregulēšanā. Turklāt CESDP attīstība nemazinās dalībvalstu saistības pret Vašingtonas līguma 5. pantu (NATO ietvaros) vai Briseles līguma V pantu (WEU ietvaros).

1999. gada decembrī Helsinkos papildus jaunām pastāvīgām un pagaidu struktūrām Padome izveidoja Eiropas kopējo vadlīniju katalogu par pilnas gatavības izvietojamām militārām struktūrām un vienojās attīstīt kolektīvās militārās struktūras komandu un kontroles, izlūkošanas un stratēģiskā transporta jomās, lai nodrošinātu ES spēju veikt pilna mēroga "Petersbergas" uzdevumus. Šie mērķi tiku sasniegti ar brīvprātīgām, koordinētām nacionālām un starptautiskām darbībām.

Vadlīniju katalogs Eiropas militāro struktūru attīstībai nosaka nepieciešamību ātri izvietot - 60 dienu laikā - un saglabāt misijā vismaz vienu gadu operacionālus spēkus 60000 vīru apjomā. Tika noteikti arī mērķi mazākiem ātrās reaģēšanas elementiem ar ļoti augstu kaujas gatavības pakāpi.

Pēc trīs mēnešiem Lisabonā Eiropas Savienības Padome pozitīvi novērtēja faktu, ka pagaidu institūcijas, kas tika paredzētas saskaņā ar Helsinku lēmumiem, ir izveidotas un process ir attīstījies, nosakot vadlīnijas un nacionālos ieguldījumus, kas būtu nepieciešami minēto militāro uzdevumu izpildei. Militāro iespēju saistību konference tika plānota 2000. gada rudenī⁴.

Santa Maria da Feira, Portugālē, notikušajā Eiropas Savienības Padomes sanāksmē ministru līmenī 2000. gada jūnijā Eiropas Savienības līderi turpināja attīstīt CESDP procesu vairākās jomās un īpaši jautājumos, kas attiecas uz Padomes vēlāk pieņemto izkārtojumu, kādā trešās puses valstis var sniegt ieguldījumu ES militārajās struktūrās krīzes situāciju noregulēšanai.

Šis izkārtojums nosaka konsultāciju un/vai dalības modalitāti Eiropas NATO valstīm ārpus ES un citām valstīm, kuras ir Eiropas Savienības kandidātvalstis. ES Padome arī pieņēma lēmumu par Krievijas, Ukrainas un citu Eiropas valstu, kuras ir iesaistītas politiskajā dialogā ar Eiropas Savienību, uzaicināšanu piedalīties ES vadītās operācijās. Padome pozitīvi novērtēja Kanādas izrādīto interesi šajā kontekstā.

Turklāt Padome noteica principus, uz kuriem būtu jābalsta un jāattīsta konsultācijas un kooperācija ar NATO. Konkrētāk, tika piedāvāts izveidot četras ad hoc darba grupas, kuras risinātu šādus jautājumus: drošības jautājumi; militārie uzdevumi; nosacījumi, kas nodrošinātu ES pieeju NATO aktīviem un iespējām, kā arī pastāvīgā ES-NATO konsultāciju mehānisma noteikšana⁵.

4 Militāro iespēju saistību konferencē, kas notika Briselē 2000. gada novembrī, ES un partnervalstu aizsardzības ministri apņēmas nodot ievērojamu daļu militāros spēkus topošajam Eiropas Ātrās reaģēšanas spēkiem.

5 Ad hoc darba grupas uzsāka sanāksmes vasarā. 2000. gada decembrī NATO ministri apsprieda panākto progresu, pozitīvi novērtējot ciešāku NATO-ES dialogu un šo organizāciju konsultācijas, lai uzlabotu sapratni abās organizācijās par efektīvu sadarbību.

Plašāku informāciju var iegūt no šeit minētajiem Eiropas Savienības institūciju birojiem, kā arī no Eiropas Savienības reģionālajiem informācijas birojiem un no Eiropas Komisijas.

The European Commission
73 rue Archimède
1040 Brussels
Belgium
Tel: 32 2 295 3844
Fax: 32 2 295 0166
Website: <http://www.europa.eu.int>

RIETUMEIROPAS SAVIENĪBA (WEU)⁶

Rietumeiropas Savienība pastāv jau kopš 1954. gada, un šodien tās sastāvā ietilpst 10 Eiropas valstis: Apvienotā Karaliste, Beļģija, Francija, Grieķija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Portugāle, Spānija un Vācija. Šai organizācijai ir Padome un Sekretariāts, kuri iepriekš atradās Londonā, bet kopš 1993. gada janvāra atrodas Briselē, kā arī Parlamentārā Asambleja, kas atrodas Parīzē. WEU izveidošanas pirmsākumi meklējami Briseles Līgumā par ekonomisko, sociālo un kultūras sadarbību un kolektīvo pašaizsardzību, kuru 1948. gadā parakstīja Apvienotā Karaliste, Beļģija, Francija, Luksemburga un Nīderlande.

Līdz ar Ziemeļatlantijas Līguma parakstīšanu 1949. gadā militāro atbildību jautājumi no Briseles Līguma organizācijas vai Rietumu Savienības tika pārcelti uz Ziemeļatlantijas Aliansi. Pamatojoties uz 1954. gada Parīzes Līgumu, Itālija un Vācijas Federatīvā Republika pievienojās Briseles Līgumam un organizācija tika pārdēvēta par Rietumeiropas Savienību. Pēdējā turpina pildīt nosacījumus un uzdevumus, kuri noteikti Parīzes Līgumā.

Rietumeiropas Savienība ieguva jaunu attīstības impulsu 1984. gadā līdz ar ideju veidot "kopēju Eiropas aizsardzības identitāti", sadarbojoties tās dalībvalstīm drošības jomā un stiprinot Ziemeļatlantijas Alianses Eiropas balstu.

1987. gadā Irānas - Irākas kara laikā Rietumeiropas Savienības eksperti tikās Hāgā, lai apspriestu kopīgas rīcības iespējas Līča reģionā, lai nodrošinātu

⁶ 2000. gada novembrī Marseļas tikšanās laikā WEU Ministru padome atzinīgi novērtēja Eiropas Savienības panākto progresu Eiropas drošības un aizsardzības politikas jomā un Atlantijas Alianses atbalstu šim procesam. Padome pieņēma vairākus lēmumus, kas saistīti ar operacionālās lomas nodošanu Eiropas Savienībai un ar darbībām, kas saistītas ar atlikušajām WEU funkcijām un struktūrām.

navigācijas brīvību reģiona naftas transporta kuģniecības līnijām. 1987. gada oktobrī WEU valstis tikās vēlreiz, lai koordinētu savu militāro klātbūtni Līcī pēc tam, kad notika uzbrukumi transporta kuģiem šajā reģionā.

Tiekoties Hāgā 1987. gada oktobrī Rietumeiropas Savienības Ministru Padome, kuru veido dalībvalstu ārlietu un aizsardzības ministri, pieņēma "Eiropas Drošības interešu platformu". Tajā tika apstiprināta apņemšanās stiprināt NATO Eiropas balstu un nodrošināt Eiropas integrāciju drošības un aizsardzības jomā. Platforma noteica Rietumeiropas Savienības attiecības ar NATO un citām organizācijām, kā arī WEU paplašināšanu un nosacījumus tās lomas tālākai attīstībai kā regulāru diskusiju forumam par aizsardzības un drošības jautājumiem, kas ietekmē Eiropu.

Pēc Pievienošanās līguma parakstīšanas un ratifikācijas 1988. gadā Portugāle un Spānija kļuva par Rietumeiropas Savienības dalībvalstīm 1990. gadā - saskaņā ar lēmumiem, kas tika pieņemti 1987. gadā par WEU paplašināšanās procesu. Nākamais solis tika sperts 1989. gada novembrī, kad Padome nolēma izveidot Drošības pētījumu institūtu, kurš atrastos Parīzē, ar uzdevumu palīdzēt attīstīt Eiropas drošības identitāti un iedzīvināt Hāgas Platformu.

Eiropas Savienības Padomes tikšanās laikā Māstrihtā 1991. gada 9. un 10. decembrī tika pieņemti vairāki lēmumi par Eiropas Savienības kopējo ārējo un drošības politiku. Rietumeiropas Savienības valstis pieņēma lēmumu par WEU lomu un tās attiecībām ar Eiropas Savienību un Atlantijas Aliansi (šie jautājumi izklāstīti Māstrihtas deklarācijā). Šos lēmumus pozitīvi novērtēja Ziemeļatlantijas Padome, kad tā tikās ministru līmeņa sesijā 1991. gada 19. decembrī. Ministri izteica paplašinātu ielūgumu Eiropas Savienības dalībvalstīm pievienoties WEU vai arī meklēt iespējas iegūt novērotāja statusu, kā arī izteica uzaicinājumu NATO Eiropas dalībvalstīm kļūt par asociētajām dalībvalstīm. Viņi vienojās par WEU kā Eiropas Savienības aizsardzības komponentes tālākas attīstības mērķiem, kā arī par Eiropas Savienības aizsardzības lēmumu un darbību izstrādāšanu un īstenošanu; vienojās par mērķi stiprināt Atlantijas Alianses Eiropas balstu, kā arī WEU dalībvalstu lomu, atbildību un ieguldījumu Alianses ietvaros; apstiprināja WEU nodomu rīkoties saskaņā ar Alianses pieņemtajām pozīcijām; stiprināt WEU operacionālo lomu, kā arī pieņēma lēmumu pārvietot WEU Padomi un Sekretariātu no Londonas uz Briseli. Tika pārrunāti arī vairāki citi priekšlikumi, ieskaitot jauno WEU lomu bruņojuma sadarbībā.

1992. gada 19. jūnijā WEU dalībvalstu ārlietu un aizsardzības ministri tikās netālu no Bonnas, lai tālāk stiprinātu WEU lomu un nāca klajā ar "Petersbergas Deklarāciju". Pamatojoties uz Māstrihtas lēmumiem šī deklarācija noteica vadlīnijas organizācijas tālākajai attīstībai. WEU dalībvalstis paziņoja gatavību piešķirt militārās vienības no saviem parastajiem bruņotajiem

spēkiem militāriem uzdevumiem WEU vadītām operācijām. Šie uzdevumi - tā saucamie "Petersbergas uzdevumi" - sastāv no humāniem un glābšanas uzdevumiem, miera uzturēšanas uzdevumiem, kā arī kaujas vienības uzdevumiem krīzes situāciju noregulēšanas ietvaros, ieskaitot miera iedibināšanu. Petersbergas Deklarācijā WEU dalībvalstis deva solījumu atbalstīt konflikta novēršanas un miera uzturēšanas darbības, sadarbojoties ar EDSO un ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomi.

Pirmo reizi Māstrihtas līgumā iestrādātās normas attiecībā uz WEU (Eiropas Savienības līguma J.4.2 pants) tika izmantotas 1996. gada novembrī. Tajā laikā Eiropas Savienības Padome pieņēma lēmumu, pieprasot WEU steidzami novērtēt, kādā veidā tā varētu veicināt ES humānās darbības, lai palīdzētu bēgļiem un pārvietotajām personām Āfrikas Lielo ezeru reģionā. WEU-ES sadarbība tika īstenota arī saistībā ar evakuācijas operāciju plānošanu, atbalstot miera uzturēšanas procesu Āfrikā, kā arī plānojot atmīnēšanas operācijas.

Nosacījumi, kas izveidoti saistībā ar Māstrihtas līgumu, pēc tam tika pārskatīti Starpvaldību konferencē (IGC) 1996./97. gadā. Tās ministru līmeņa sanāksmē Madridē 1995. gadā WEU vienojās par specifisku "WEU ieguldījumu Eiropas Savienības 1996. gada Starpvaldību konferences kontekstā". Šis dokuments izvērtēja organizācijas attīstību kopš Māstrihtas, iezīmēja četras dažādas izveles iespējas nākotnes ES-WEU sadarbībai, uzskaitīja vairākus kopēji atzītus principus un vadlīnijas par veidu, kādā palīdzēt Eiropas IGC aizsardzības jautājumos. WEU formāli šo dokumentu iesniedza Eiropas Savienības Padomei.

Pēc starpvaldību konferences 1997. gada 16. un 17. jūnijā Amsterdamā Eiropas Savienības valstu un valdību vadītāji vienojās par izmaiņām Māstrihtas līgumā, ievērojamu uzsvāru liekot uz ES nākotnes Kopējo ārējo un drošības politiku, kā arī ES-WEU attiecībām. Īpaši Petersbergas misijas - kā tās noteiktas WEU ministru līmeņa sanāksmē 1992. gada jūnijā - tika ietvertas Amsterdamas līgumā.

Amsterdamas līgums noteica, ka WEU ir neatņemama Eiropas Savienības attīstības daļa, sniedzot Eiropas Savienībai operacionālās iespējas, īpaši, Petersbergas misiju kontekstā. WEU ir jāatbalsta ES, veidojot kopējās ārējās un drošības politikas aizsardzības aspektus, un ES attiecīgi ir jāveicina ciešākas institucionālās attiecības ar WEU "ņemot vērā iespēju integrēt WEU Eiropas Savienībā, ja ES Padome to tā izlemtu".

Amsterdamas līgums arī nosaka, ka "Eiropas Savienība izmantos WEU iespējas izstrādāt un īstenot lēmumus, kā arī ar Eiropas Savienības aizsardzību saistītās darbības", piešķirot Eiropas Savienībai kompetenci izveidot vadlīnijas attiecībā uz WEU par jautājumiem, kuros ES varētu

izmantot WEU iespējas. Tādos gadījumos visas ES dalībvalstis, ieskaitot tās, kuras nav pilntiesīgas WEU dalībvalstis, būs tiesīgas pilnībā piedalīties attiecīgajās misijās un uzdevumos. Tādā pašā veidā ES Padome, pamatojoties uz vienošanos ar WEU institūcijām, varētu veikt nepieciešamos praktiskos pasākumus, lai ļautu ES dalībvalstīm sniegt ieguldījumu un pilnībā un līdzvērtīgi piedalīties plānošanas un lēmumu pieņemšanas procesā WEU ietvaros.

Amsterdamas līguma 17. pantam pievienotais protokols - gadu pēc šī līguma stāšanās spēkā nosaka - ka ES kopā ar WEU, veiktu pasākumus sadarbības uzlabošanai starp šīm divām organizācijām. WEU tās "Deklarācijā par Rietumeiropas Savienības lomu un tās attiecībām ar Eiropas Savienību un ar Atlantijas Aliansi", kas tika pieņemta WEU ministru līmeņa sanāksmē 1997. gada 22. jūlijā, ņēma vērā tās Amsterdamas līguma daļas, kuras attiecas uz WEU. Deklarācija arī izteica WEU sapratni par tās lomu un attiecībām ar ES, kā arī ar Atlantijas Aliansi, raksturojot WEU kā Eiropas Savienības attīstības neatņemamu sastāvdaļu. Tas nodrošinātu pieeju operacionālām iespējām, īpaši Petersbergas misiju kontekstā, un kalpotu kā būtisks elements ESDI attīstībā Alianses ietvaros saskaņā ar Parīzes Deklarāciju un NATO ministru lēmumiem, kuri tika pieņemti Berlīnē, 1996. gada jūnijā.

Pēc Amsterdamas un WEU 1997. gada 22. jūnija deklarācijas tika sperti nākamie soļi WEU-ES attiecību attīstībā. 1997. gada septembrī WEU Padome ieviesa pasākumus, lai harmonizētu sešu mēnešu prezidentūras, kuras ietvaros rotē gan WEU, gan arī ES dalībvalstis. Tiekoties Erfurtē, Vācijā, 1997. gada novembrī, ES ministri apstiprināja lēmumu uzlabot WEU novērotājvalstu operacionālo lomu saskaņā ar Amsterdamas līguma 17.3 pantu. Erfurtē ministri arī apstiprināja lēmumu saistībā ar asociēto valstu un novērotājvalstu dalības modalitātēm WEU operācijās.

Pēc 1991. gada WEU attīstīja struktūru, kuras ietvaros arvien pieaugošs skaits Eiropas valstu saistīja sevi ar šīm aktivitātēm. Otrajā WEU izdotajā Māstrihtas deklarācijā 1991. gadā WEU aicināja ES dalībvalstis pievienoties WEU - pamatojoties uz nosacījumiem, par kuriem jāvienojas saskaņā ar modificēto Briseles līguma XI pantu - vai arī kļūt par novērotājvalstīm. Vienlaicīgi, citas NATO Eiropas dalībvalstis tika aicinātas kļūt par WEU asociētajām valstīm "tādā veidā, kas dotu iespēju pilnībā piedalīties WEU aktivitātēs". Petersbergas deklarācija noteica to Eiropas Savienības un NATO dalībvalstu tiesības un saistības kā nākamajām dalībvalstīm, novērotājiem vai asociētajām valstīm. Romas ministru līmeņa sanāksmē 1992. gada 20. novembrī WEU dalībvalstis vienojās par organizācijas paplašināšanu un aicināja Grieķiju kļūt par tās desmito dalībvalsti pēc attiecīgas parlamenta ratifikācijas procedūras.

1994. gada 9. maijā tiekoties Luksemburgā WEU Ministru Padome nāca klajā ar "Kiršbergas Deklarāciju", saskaņā ar kuru deviņas Centrālās un Austrumeiropas valstis, kas bija parakstījušas "Eiropas Līgumu" ar ES, ieguva "Asociēto partneru statusu"⁷ (lai atšķirtu no Islandes, Norvēģijas un Turcijas, kuras ir Asociētās dalībvalstis). Slovēnija kļuva par Asociēto partneri 1996. gadā.

Griekija formāli pievienojās WEU 1995. gadā. Islandei, Norvēģijai un Turcijai kā NATO dalībvalstīm tika piešķirts Asociēto dalībvalstu statuss. Dānija un Islande kā Eiropas Savienības dalībvalstis kļuva par novērotājām. Pēc to pievienošanās Eiropas Savienībai 1995. gada 1. janvārī un pēc parlamentāro procedūru pabeigšanas Austrija, Somija un Zviedrija arī kļuva par WEU novērotājvalstīm. 1999. gada 23. martā pēc iestāšanās NATO par Asociētajām dalībvalstīm kļuva Čehija, Ungārija un Polija.

Tādā veidā šo lēmumu rezultātā tika radīta mainīgās ģeometrijas sistēma ar trīs dažādiem dalības un pievienošanās līmeņiem, kā arī novērotāja statuss:

- Dalībvalstis (gan NATO, gan ES dalībvalstis);
- Asociētās dalībvalstis (NATO, bet ne ES dalībvalstis);
- Asociētie partneri (ne NATO, ne ES dalībvalstis);
- Novērotāji (ES, bet ne NATO dalībvalstis. Arī Dānija izvēlējās novērotāja statusu).

Petersbergas uzdevumu īstenošana

90-tajos gados WEU attīstīja attiecības ar vairākām citām valstīm un reģioniem. Dialogs ar Krieviju nodrošināja politiskās konsultācijas un praktisku sadarbību par abas puses interesējošiem jautājumiem. Šī sadarbība, piemēram, ietvēra Krievijas satelītu speciālistu dalību WEU Satelītu centrā. WEU arī izveidoja dialogu ar Ukrainu, pamatojoties uz kopējo WEU/Ukrainas komunikē, kas tika parakstīts 1996. gada septembrī, un dialogu ar sešām Vidusjūras valstīm ārpus WEU (Alžīrija, Ēģipte, Izraēla, Mauritānija, Maroka un Tunisija). Šie dialogi nodrošināja iespēju informēt šīs valstis par WEU aktivitātēm un apmainīties ar viedokļiem par savstarpēji interesējošiem jautājumiem - tādiem, kā iegūtā pieredze miera uzturēšanas operācijās. Starptautiskās sabiedrības darbību kontekstā WEU arī ir uzsākusi darbu, kas saistīts ar palīdzības sniegšanu Āfrikas valstīm attīstot efektīvas miera uzturēšanas struktūras.

7 Bulgārija, Čehija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija Slovākija un Ungārija.

Pamatojoties uz Māstrihtā un Petersbergā pieņemtajiem lēmumiem tika uzsākti attiecīgi pasākumi WEU operacionālo iespēju attīstīšanā, lai nodrošinātu organizāciju ar nepieciešamajiem instrumentiem, kas būtiski Petersbergas misiju veikšanai. Šajā kontekstā WEU Padomes pakļautībā tika izveidota WEU Plānošanas vienība, lai veiktu attiecīgo WEU operāciju plānošanu un regulāri izveidotu un atjaunotu WEU (FAWEU) deleģēto Spēku sarakstus. WEU nav savu pastāvīgu militāru spēku vai komandstruktūru. Tādējādi militārās vienības un komandstruktūras, ko nozīmējušas WEU dalībvalstis, var tikt izmantotas dažādos iespējamajos WEU uzdevumos. Tās ietver gan nacionālās vienības, gan arī vairākus daudznacionālus formējumus, tādus kā Eiropas korpuss, Daudznacionālā Centrālā divīzija, Apvienotās Karalistes/Nīderlandes Jūras desanta spēki, Eurofor un Euromarfor, Pirmais Vācijas-Nīderlandes Korpusa Štābs un Spānijas-Itālijas Jūras desanta spēki⁸.

Citi pasākumi, kas vērsti uz WEU operacionālo iespēju attīstīšanu, bija Satelītu centra izveidošana Torrejonā, Spānijā, ko atklāja 1993. gada aprīlī, lai analizētu ieroču kontroles līgumu verifikācijai, krīžu novērošanai un neregulēšanai nepieciešamos satelītu datus, atbalstot WEU operācijas; Situāciju centra izveidošana (sāka darboties 1996. gada jūnijā) krīzes reģionu novērošanai, kurus ir noteikusi WEU Padome, un WEU operāciju progresu novērtēšanai; un Militāro pārstāvju komitejas izveidošana un WEU galvenās mītnes militāro struktūru reorganizācija 1998. gadā saskaņā ar WEU ministru pieņemtajiem lēmumiem to tikšanās laikā Parīzē un Erfurtē 1997. gada maijā un novembrī.

Sadarbība starp Rietumeiropas Savienību un NATO uzlaboja WEU aktivizācijas procesu un šīs attiecības pakāpeniski kļuva intensīvākas. 1992. gada 21. maijā Rietumeiropas Savienības Padome noturēja pirmo formālo tikšanos ar Ziemeļatlantijas Padomi NATO galvenajā mītnē. Pēc tam WEU ģenerālsekretārs regulāri piedalījās Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa sanāksmēs, un līdzīgi NATO ģenerālsekretārs piedalījās WEU ministru līmeņa sanāksmēs. Ziemeļatlantijas un WEU Padomes uzsāka regulāras tikšanās četras reizes gadā - ar iespēju tikties biežāk, ja tas būtu nepieciešams. Tika panākta vienošanās par Drošības līgumu starp NATO un WEU, lai veicinātu sīpēnas informācijas apmaiņu. Citi uzlabotas praktiskās sadarbības piemēri ir WEU pieeja NATO integrētajai komunikāciju sistēmai, pamatojoties uz NATO-WEU Saprātnes memorandu, un regulāras konsultācijas starp abu organizāciju sekretariātiem un militārajiem štābiem.

8 Eiropas korpuss: Beļģija, Francija, Luksemburga, Spānija, Vācija. Daudznacionālā Centrālā divīzija (MND(C)) veido daļu no Reaģēšanas spēkiem, kas ir pieejami NATO Alianses Eiropas spēku virspavēlniekam, NATO integrēto militāro struktūru ietvaros. Eurofor (ātrā izvietojuma spēki) un Euromarfor (jūras spēki) ietver spēkus no Francijas, Itālijas, Portugāles un Spānijas.

Nozīmīgs nākošais solis pretim ciešākai sadarbībai starp NATO un WEU tika sperts NATO Briseles valstu un valdību vadītāju tikšanās laikā 1994. gada janvārī. 16 Alianses dalībvalstis deva pilnu piekrišanu Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes attīstībai, kurai būtu jāstiprina Alianses Eiropas balsts, lai uzņemtos lielāku atbildību par kopējo drošību un aizsardzību. Dalībvalstis izteica savu atbalstu stiprināt Alianses Eiropas balstu caur Rietumeiropas Savienību, kas tika izveidota kā Eiropas Savienības aizsardzības komponente. Lai izvairītos no iespēju dublēšanas NATO piekrita piešķirt tās kolektīvos militāros līdzekļus, pamatojoties uz konsultācijām ar Ziemeļatlantijas Padomi, "*WEU operācijām, kuras uzņemtos Eiropas sabiedrotie, lai izpildītu to Kopējo ārējo un drošības politiku*". Papildus valstu un valdību vadītāji apstiprināja Apvienoto kopīgo operatīvo spēku (CJTF - skatīt 12. nodaļā) koncepciju kā līdzekli neparedzētu situāciju plānošanai un kopīgu operāciju veicināšanai. Viņi norādīja, ka koncepcija ir jāīsteno tādā veidā, kas nodrošinātu atdalāmas, bet ne atdalītas militārās iespējas, kas varētu tikt izmantotas NATO vai WEU vajadzībām un atbilstu Eiropas prasībām, un sniegtu papildus ieguldījumu Alianses drošībā. Tajā pašā laikā vadītāji apstiprināja, ka Alianse saglabājas kā būtiskākais konsultāciju forums starp tās dalībvalstīm un kā vieta, kurā tiek panākta vienošanās par politiskajiem jautājumiem, kas attiecas uz Alianses drošības un aizsardzības saistībām Vašingtonas līguma ietvaros.

Tiekoties 1996. gada jūnijā NATO ārlietu un aizsardzības ministri pieņēma lēmumu par Eiropas Drošības un aizsardzības identitātes veidošanu NATO ietvaros - kā NATO iekšējās adaptācijas procesa svarīgu sastāvdaļu. Tas dotu iespējas visiem Eiropas sabiedrotajiem sniegt daudz saskaņotākus un efektīvākus ieguldījumus Alianses misijās un aktivitātēs kā kopējas atbildības izpausmi, rīkoties pašiem - kā tas tiek pieprasīts, un stiprināt transatlantiskās attiecības. Izmantojot pilnībā CJTF koncepcijas priekšrocības, šī identitāte tiktu balstīta uz stabiliem militāriem principiem, tiktu atbalstīta ar attiecīgu militāro plānošanu un dotu iespēju veidot militāri sabalansētus un efektīvus spēkus, kas spēj darboties WEU politiskās kontroles un stratēģiskā vadībā, ņemot vērā visu Eiropas sabiedroto dalību, ja tie pieņemtu tādu lēmumu. Madrides valstu un valdību vadītāju tikšanās laikā 1997. gada jūlijā NATO valstu un valdību vadītāji pozitīvi novērtēja ievērojamos sasniegumus, kas panākti veidojot Eiropas Drošības un aizsardzības identitāti Alianses ietvaros, īstenojot nozīmīgos ārlietu un aizsardzības ministru lēmumus, kas tika pieņemti 1996. gada jūnijā, un uzdeva Ziemeļatlantijas Padomei Pastāvīgās sesijas ietvaros ātri pabeigt tās darbu sadarbībā ar WEU.

WEU/NATO Kopējās krīzes situāciju noregulēšanas mācības pirmo reizi tika organizētas 2000. gada februārī, lai novērtētu ar EDAl saistītās koncepcijas un pasākumus, kas nepieciešami WEU vadīto operāciju veikšanai,

izmantojot NATO militāros līdzekļus un iespējas. Kopējas NATO-WEU ierindas mācības (JES-01) tika plānotas 2001. gadā.

Pamatojoties uz Helsinku Eiropas Savienības Padomes 1999. gada lēmumiem WEU ārlietu un aizsardzības ministri atzina, ka ES jauno pienākumu izpilde drošības jomā atstās dziļu iespaidu uz WEU kā organizāciju kopumā. Tiekoties Porto, Portugālē 2000. gada maijā tie deva instrukcijas WEU Pastāvīgajai padomei veikt pasākumu pārbaudi, kurus būtu nepieciešams veikt attiecīgā laikā posmā. Tika izdoti arī paskaidrojumi saistībā ar Kopējās ārējās un drošības politikas ietekmi uz Briseles līgumu un WEU kopumā. Pamatojoties uz lēmumiem, kas tika pieņemti WEU ministru tikšanās laikā Marseļā 2000. gada novembrī, nākamā WEU Francijas prezidentūra uzsvēra, ka Briseles līguma V pants turpinās atainot savstarpējo dalībvalstu apņemšanos attiecībā uz to kolektīvo aizsardzību. Tika noteikti attiecīgi pasākumi, lai izpildītu atlikušās WEU funkcijas līdz laikam, kad sāks darboties Eiropas Savienība.

WEU veiktie operacionālie uzdevumi

WEU sniedza savu ieguldījumu starptautiskajās operācijās Bosnijas-Hercegovinas konflikta kontekstā kopš 1992. gada un Albānijas krīzes kontekstā 1997. gadā - gan veidojot WEU operācijas, gan arī vadot kopējas operācijas ar NATO, lai atbalstītu Apvienoto Nāciju Organizācijas aktivitātes konflikta izbeigšanai bijušajā Dienvidslāvijā.

1992. gadā WEU dalībvalstis pieņēma lēmumu rast iespēju izmantot jūras spēkus, lai kontrolētu Adrijas jūrā pakļaušanos ANO Drošības padomes rezolūcijām, kas vērstas pret Dienvidslāvijas Federatīvo Republiku (Serbiju un Montenegro). Līdzīgus pasākumus veica arī Ziemeļatlantijas Padome ministru līmeņa sesijas ietvaros, kas sadarbībā ar WEU notika EDSO valstu un valdību vadītāju sanāksmes laikā Helsinkos 1992. gada 10. jūlijā.

Ziemeļatlantijas Padomes un Rietumeiropas Savienības Padomes kopējās sesijas laikā 1993. gada 8. jūnijā tika apstiprināta NATO/WEU apvienotā embargo īstenošanas operācijas koncepcija divu organizāciju vadībā. Viens komandieris tika nozīmēts kā vadītājs apvienotajiem NATO/WEU spēkiem Adrijas jūrā. Šī lēmuma īstenošana ir sīkāk aprakstīta 5. nodaļā.

1993. gada 5. aprīlī WEU Ministru padome pieņēma lēmumu sniegt palīdzību Bulgārijai, Ungārijai un Rumānijai to darbībās, realizējot ANO embargo pār Danubi. Palīdzība tika sniegta civilās policijas un muitas operāciju formā, kuras tika koordinētas ar citām organizācijām un konkrēti ar Eiropas

Savienību un EDSO. Pēc ANO sankciju atcelšanas tika pārtrauktas gan Adrijas jūras, gan arī Danubes operācijas.

1994. gada jūlija sākumā WEU deva pozitīvu atbildi par atbalstu ES Administrācijai, kura tika veidota Mostarā, nosūtot policijas vienību. WEU policijas vienības mērķis bija palīdzēt bosniešu un horvātu pusēm Mostarā izveidot vienotus policijas spēkus. Pēc ES Administrācijas mandāta beigām 1996. gada jūlijā līdz gada beigām tika nozīmēts ES Speciālais sūtnis. WEU policijas vienība turpināja sniegt atbalstu līdz tam brīdim, kad Speciāla sūtna pilnvaras tika nodotas vietējai pašvaldībai 1996. gada 15. oktobrī.

1997. gadā WEU Padome, Albānijas krīzes kontekstā, pieņēma lēmumu izvietot Daudznacionālo konsultatīvo policijas elementu (MAPE), lai papildinātu Daudznacionālo aizsardzības spēku darbību, kurus izveidoja un izvietoja vairākas Eiropas valstis ANO Drošības padomes vadībā (Rezolūcija 1101). Pirmās WEU operācijas uzdevums par MAPE lomu, kuru vadīja WEU Padome ar WEU Sekretariāta un Plānošanas vienības, bija informācijas un padomu sniegšana Albānijas policijas struktūrām par policijas darbībām un kārtības atjaunošanu, kā arī par to atbildību vēlēšanu procesā. Šo spēku izvietošana sākās 1997. gada maijā, un ieguldījumus šajā misijā sniedza WEU dalībvalstis, asociētās dalībvalstis, novērotāji un asociētie partneri. Pēc Albānijas valdības lūguma MAPE mandāts tika ievērojami pagarināts.

1999. gada maijā, pēc Eiropas Savienības pieprasījuma, WEU uzsāka Atmīnēšanas palīdzības misiju Horvātijas Republikā. Marseļas WEU Ministru padomē 2000. gada novembrī tika pieņemts lēmums, ka misija ir jāturpina WEU ietvaros līdz mandāta beigām 2001. gada maijā.

Plašāku informāciju par Rietumeiropas Savienību un lēmumiem, kas saistīti ar WEU operacionālās lomas nodošanu ES, un pasākumiem, kas saistīti ar WEU atlikušajām funkcijām un struktūrām, var saņemt:

Western European Union (Rietumeiropas Savienības Ģenerālsekretariāts) Secretariat-General 4 rue de la Régence Brussels, Belgium Tel: 32 2 500 4455 Fax: 32 2 511 3519 e-mail: eo.presse@skynet.be Website: http://www.weu.int	Western European Union Assembly (WEU Drošības pētījumu institūts) 43 avenue du Président Wilson 75775 Paris Cedex 16, France Tel: 33 1 53 67 22 00 Fax: 33 1 47 20 45 43 E-Mail: 100315.240@compuserve.com Website: http://www.weu.int/assembly
---	--

WEU Institute for Security Studies
(Rietumeiropas Savienības Asambleja)
43 Avenue du Président Wilson
75775 Paris Cedex 16
France
Tel 33 1 53 67 22 00
Fax: 33 1 47 20 81 78
E-Mail: weu.iss@csi.com
Website: <http://www.weu.int/institut>

EIROPAS PADOME

Eiropas Padome tika izveidota 1949. gada 5. maijā, "lai panāktu lielāku vienotību starp tās dalībvalstīm ar mērķi saglabāt un izplatīt ideālus un principus, kuri ir to kopējais mantojums, un veicināt to ekonomisko un sociālo progresu". Padomes vispārējais mērķis ir aizstāvēt cilvēktiesību pamatprincipus, plurālistisku demokrātiju un likuma varu, kā arī uzlabot Eiropas pilsoņu dzīves kvalitāti⁹.

Eiropas Padomē ietilpst 43 dalībvalstis (skatīt zemāk). Visjaunākās dalībvalstis ir Ungārija (1990), Polija (1991), Bulgārija (1992), Igaunija, Lietuva, Slovēnija, Čehija, Slovākija un Rumānija (1993), Andora (1994), Latvija, Albānija, Moldova, bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika¹⁰ un Ukraina (1995), Krievija un Horvātija (1996), Gruzija (1999), Armēnija un Azerbaidžāna (2001).

Padomi veido Ministru komiteja, kuras ietvaros vienošanās tiek panāktas pamatojoties uz valdību kopējām darbībām, un Parlamentārā Asambleja ar 291 pārstāvi, kuri izsaka priekšlikumus jaunām aktivitātēm un plašāk kalpo kā parlamentārs forums. Dažas no Eiropas Padomes aktivitātēm ir atvērtas arī valstīm ārpus šīs organizācijas. Bosnijai-Hercegovinai (kopš 1994. gada 28. janvāra) un Dienvidslāvijas Federatīvajai Republikai (kopš 2001. gada 22. janvāra) ir speciālā viesu statuss Parlamentārajā Asamblejā. 1997. gadā speciālā viesu statuss Parlamentārajā Asamblejā tika pārtraukts Baltkrievijai, un tika iesaldēts arī šis valsts pievienošanās process Eiropas Padomei. Kanādai, Izraēlai un Meksikai ir novērotāja statuss Parlamentārajā Asamblejā un Kanādai, Svētajam Krēslam, Japānai, Meksikai un Amerikas Savienotajām Valstīm ir novērotāja statuss Eiropas Padomes Ministru komitejā.

Aptuveni 165 starpvaldību konvencijas un līgumi ir noslēgti Padomes ietvaros, kur galvenās starp tām ir Konvencija par cilvēktiesību un

9 Eiropas Padomes Statūti, 1. nodaļa, 1. pants.

10 Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

fundamentālo brīvību aizsardzību, Eiropas Kultūras konvencija, kā arī Eiropas Sociālā harta. Eiropas Padomes valstu un valdību vadītāju tikšanās laikā Vīnē 1993. gadā tika uzsvērts tās nozīmīgais ieguldījums demokrātijas drošībai Eiropā. Demokrātijas drošības koncepcijai ir divi aspekti: pirmkārt, pilnīga plurālisma nepieciešamība un parlamentārā demokrātija par cilvēktiesību universālo dabu un to nedalāmību, par likuma varu un kopējo kultūras mantojumu, kas tiek bagātināts no tā dažādības, kalpo kā pamata nosacījums drošībai; un, otrkārt, spēcīga un visaptveroša Eiropas sadarbība, pamatojoties uz šīm vērtībām kā metodi, veidojot uzticību visā kontinentā, kas vienlaicīgi var novērst konfliktus un palīdzēt rast risinājumus kopējām problēmām. Demokrātiskās drošības veicināšana ir nozīmīgs ieguldījums Eiropas drošības riska samazināšanā. Bez riska mazināšanas, kas saistīta ar atgriešanos pie totalitāra vadības stila, tā piedāvā risinājumus problēmām, kas rodas no nopietniem un apjomīgiem pamata brīvību un cilvēktiesību pārkāpumiem, ieskaitot diskrimināciju pret noteiktu iedzīvotāju daļu; ievērojamām problēmām likuma varas struktūrā; agresīvu nacionālismu, rasismu un neiecietību, kā arī starpetnisko spriedzi un konfliktiem, terorismu un organizēto noziedzību; sociālo sadalīšanos, dažādību un spriedzi lokālā un reģionālā līmenī.

Eiropas Padome rīkoja savu otro valstu un valdību vadītāju tikšanos Strasbūrā 1997. gada oktobrī un pieņēma Darbības plānu ar galvenajiem uzdevumiem, kas veicami Padomei laika posmā līdz tās 50. dibināšanas gadadienai 1999. gada maijā un arī pēc tam. Darbības plāns pieskārās jautājumiem, kas saistīti ar demokrātiju un cilvēktiesībām, sociālo saliedētību, pilsoņu drošību, demokrātiskajām vērtībām un kultūras dažādību. 1998. gada 1. februārī stājās spēkā Eiropas Padomes letvara konvencija par nacionālo minoritāšu aizsardzību. Papildus tam, Padome apstiprināja un izveidoja jaunu Cilvēktiesību tiesu, kas uzsāka savu darbu 1998. gada 1. novembrī saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību konvencijas nosacījumiem, kas paredz tiesas izveidošanu.

Darbības plāns arī noteica pasākumus, kādus nepieciešams veikt, lai ieceltu Eiropas Padomes Cilvēktiesību komisāru. Komisāru pirmo reizi iecēla 1999. gadā. Visbeidzot, tika izveidota uzraudzības procedūra, lai nodrošinātu efektīvu visu dalībvalstu uzņemto saistību izpildi. Konfidenciāls, konstruktīvs un nediskriminējošs dialogs tiek uzturēts gan valdību līmenī Ministru komitejas ietvaros, gan arī parlamentārajā līmenī ar Parlamentārās Asamblejas starpniecību.

Ievērojamais dalībvalstu pieaugums Eiropas Padomē kopš aukstā kara beigām un pieaugošais apstiprināto konvenciju skaits norāda uz dalībvalstu valdību apņemšanos izveidot sadarbības struktūras, lai izvairītos no jaunām plaisām kontinentā un veidotu kopēju Eiropas demokrātisko nāciju civilizāciju.

Eiropas Padomes darbības šajās jomās tādējādi papildina tās aktivitātes, ko veic Ziemeļatlantijas Alianse. Eiropas Padome meklē iespējas realizēt Darbības plānu sadarbībā ar Eiropas un citām starptautiskām organizācijām, tādām kā Eiropas Savienība un EDSO.

Eiropas Padome - dalībvalstis

Albānija	Bulgārija	Krievija	Sanmarīno
Andora	Čehija	Latvija	Slovākija
Armēnija	Dānija	Lietuva	Slovēnija
Apvienotā	Francija	Lihtenšteina	Somija
Karaliste	Grieķija	Luksemburga	Spānija
Austrija	Gruzija	Malta	Šveice
Azerbaidžāna	Horvātija	Moldova	Turcija
Beļģija	Igaunija	Nīderlande	Ukraina
Bijušās	Islande	Norvēģija	Ungārija
Dienvidslāvijas	Itālija	Polija	Vācija
Maķedonijas	Īrija	Portugāle	Zviedrija
Republika ¹¹	Kipra	Rumānija	

Kandidātvalstis

Bosnija

Īpašā viesa statuss Parlamentārajā Asamblejā

Bosnija Dienvidslāvijas
 Federatīvā
 Republika

Novērotāja statuss Ministru komitejā

Kanāda Svētais Krēsls Japāna Meksika Amerikas Savienotās Valstis

Novērotāja statuss Eiropas Padomes Parlamentārajā Asamblejā

Kanāda Izraēla Meksika

Plašāka informācija:

Council of Europe, (Eiropas Padome)

67075 Strasbourg,

France

Tel: 33 3 88 41 20 00

Fax: 33 3 88 41 27 81/82/83

Website: <http://www.coe.fr>

¹¹ Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

Novērtējuma nolūkos: Eiropas Padome - dalībvalstis

Albānija	Bulgārija	Krievija	Sārbija
Andora	Čehija	Latvija	Slovākija
Armēnija	Dānija	Lietuva	Slovenska
Apvienotā Karaliste	Francija	Lituanija	Somija
Austrija	Grieķija	Luksemburga	Spānija
Azerbaidžāna	Horvātijas	Malta	Šveice
Beļģija	Igaunija	Moldova	Itālija
Bijūs	Izlande	Nīderlandes	Ukraina
Dienvidslāvijas Republika	Itālija	Norvēģija	Līčija
Makedonijas Republika	Īrija	Polija	Vācija
Rumānija	Īrija	Portugāle	Zviedrija

Kandidātvalstis

Boņija

Īpašs viess statuss Parlamentārās Asamblējas

Boņija
Dienvidslāvijas Republika
Federatīvā Republika

Novērtējuma statuss Ministru komitejā

Kanāda, Svētā Krists, Japāna, Meksika, Amerikas Savienotās Valstis

Novērtējuma statuss Eiropas Padomes Parlamentārās Asamblējas

Kanāda, Izraēla, Meksika

Plašāka informācija:

Council of Europe (Eiropas Padome)
67075 Strasbourg
France
Tel: 33 3 88 41 20 00
Fax: 33 3 88 41 27 8182189
Website: <http://www.coe.fr>

Tūciskā valsts iedzīvotājiem: Reģistrācija un informācija

PARLAMENTĀRĀS UN NEVALSTISKĀS ORGANIZĀCIJAS

NATO PARLAMENTĀRĀ ASAMBLEJĀ (NATO PA)

Alianses vienotību būtiski ir valdījis atbalsts, kas saņemts no brīvi izvēlētajiem parlamentāriem pārstāvjiem.

NATO Parlamentārā Asambleja (NATO PA) (oficiāli saukta par Ziemeļatlantijas Asambleju) ir organizācija, kas kopā 1955. gada 4. jūnijā tika izveidota kā kopīga krāms Ziemeļatlantijas Alianses dalībvalstu tautsaimniecībām no Ziemeļamerikas uz Rietumeiropas, lai kopīgi apspriestu kopīgo interešu un problēmu jautājumus. Pēc šo dalībvalstu izvēles ar ievērojamiem politiskajiem lēmumiem, kas radīja šo Alianses Padomi Savienības

16. NODAĻA

PARLAMENTĀRĀS UN NEVALSTISKĀS ORGANIZĀCIJAS

Asamblejas darbu un tās debatēs. Debates uzturēt varot, lai pārvērstu Eiropas tautsaimniecību kopumā, kā arī uz kodollietu ekonomikas, politiskajām, vides un kultūras problēmām Centrālajā un Austrumu Eiropā.

Vēstis, NATO Parlamentārā Asambleja (NATO PA) Ziemeļatlantijas Alianses dalībvalstīs.

NATO Parlamentārā Asambleja (NATO PA)

Atlantijas Līguma asociācija (ATA)

Alianses Rezerves virsnieku konfederācija (CIOR)

Alianses Medicīnas rezerves virsnieku konfederācija (CIOMR)

Parlamentāriem no Alianses, kas atbilst valdības amatam, ir Alianses Alianses dalībvalstīs nacionālo kustību. Tā arī nodrošina atbalstu, lai NATO Alianses dalībvalstīs stiprinātu vienotību, kā arī atbalstu no politiskās vienotības un atbalsta saņemšanā ar demokrātisku izvēli parlamentāriem noteiktu konstitucionālo procesu. Ar Alianses Alianses dalībvalstīs, sniedzot palīdzību Alianses Alianses dalībvalstīs, kas procesā, kas pārsniedza 1947. gada Alianses Alianses dalībvalstīs, kas pārsniedza 1947. gada Alianses Alianses dalībvalstīs.

16. NODAĻA

PARLAMENTĀRĀS UN NEVALSTISKĀS
ORGANIZĀCIJAS

NATO Parlamentārā Asambleja (NATO PA)

Atlantijas Līguma asociācija (ATA)

Alianses Rezerves vīriņu konfederācija (CIR)

Alianses Medicīnas rezerves vīriņu konfederācija (CIOMR)

PARLAMENTĀRĀS UN NEVALSTISKĀS ORGANIZĀCIJAS

NATO PARLAMENTĀRĀ ASAMBLEJA (NATO PA)

Alianses vienotību būtiski ir vairojis atbalsts, kas saņemts no brīvi ievēlētajiem parlamentāriem pārstāvjiem.

NATO Parlamentārā Asambleja (NATO PA) (agrāk saukta par Ziemeļatlantijas Asambleju) ir starpparlamentāra organizācija, kas kopš 1955. gada ir funkcionējusi kā kopīgs forums Ziemeļatlantijas Alianses dalībvalstu likumdevējiem no Ziemeļamerikas un Rietumeiropas, lai kopīgi apspriestu kopējo interešu un problēmu jautājumus. Pēdējo dažu gadu laikā saskaņā ar ievērojamām politiskajām izmaiņām, kas radušās bijušajā Padomju Savienībā un Centrāleiropā, un Austrumeiropā (CEE), Asambleja ir būtiski paplašinājusi gan tās biedru skaitu, gan arī tās mandātu.

Septiņpadsmit Alianses Partnervalstīm NATO Parlamentārajā Asamblejā ir asociēto delegāciju statuss. Tas dod iespēju šīm valstīm piedalīties Asamblejas darbā un tās debatēs. Debates aizvien vairāk tiek pievērstas Eiropas drošībai kopumā, kā arī uz konkrētām ekonomikas, politiskajām, vides un kultūras problēmām Centrāleiropā un Austrumeiropā.

Valstis, kurām ir asociēto delegāciju statuss NATO Parlamentārajā Asamblejā, ir sekojošas:

Albānija, Austrija, Bulgārija, Gruzija, Horvātija, Igaunija, Krievijas Federācija, Latvija, Lietuva, bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika¹, Moldāvija, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Somija, Šveice un Ukraina.

Asambleja ir pilnībā neatkarīga no NATO, taču tā veido saikni starp valstu parlamentiem un Aliansi, kas aicina valdības ņemt vērā Alianses intereses, izstrādājot nacionālo likumdošanu. Tā arī pastāvīgi atgādina to, ka NATO ietvaros pieņemtie starpvaldību lēmumi galu galā ir atkarīgi no politiskās vienošanās un atbalsta saskaņā ar demokrātiski ievēlēto parlamentu noteiktu konstitucionālo procesu. Arī Asambleja bija tieši iesaistīta, sniedzot palīdzību Pievienošanās protokolu ratifikācijas procesā, kurus parakstīja 1997. gada beigās un kas noslēdzās ar Čehijas, Polijas un Ungārijas pievienošanos Aliansei 1999. gada martā.

¹ Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

Delegātus uz NATO Parlamentāro Asambleju izvirza valstu parlamenti atbilstoši savām nacionālajām procedūrām un partiju prezentācijai parlamentos. Tādā veidā Asambleja aptver plaša spektra politiskos viedokļus.

Asambleja tiekas divas reizes gadā plenārsēdēs. Sanāksmes tiek rīkotas dalībvalstīs un asociētajās dalībvalstīs pēc rotācijas principa, atsaucoties uz nacionālo parlamentu aicinājumu. Asambleja funkcionē sešās komitejās: Politiskā; Aizsardzības un drošības; Ekonomikas un drošības; Zinātnes un tehnoloģijas; Drošības civilās jomas; un Vidusjūras baseina speciālās grupas. Tās ir gan pētniecības grupas, gan arī nozīmīgi forumi diskusijām. Komitejas izpēta un izvērtē visus ievērojamākos mūsdienu jautājumus to attiecīgajās interešu sfērās. Tās tiekas regulāri visa gada laikā un sniedz ziņojumus Asamblejas plenārsēdēm. Tai ir arī sekretariāts ar 30 cilvēku personālu, kas izvietots Briselē.

Asamblejas primārais mērķis ir izglītojošs un vienprātību veidojošs. Tas dod iespēju Alianses likumdevējiem izteikt valstu rūpes un intereses to valdībām un Alianses lēmumus pieņemošajiem orgāniem un informēt citam citu par īpaši atšķirīgajām nacionālajām un reģionālajām perspektīvām, kas pastāv daudzos savstarpējo interešu pamatjautājumos. Līdzīgā veidā Asamblejas locekļiem ir iespēja izmantot pieredzi un informāciju, kas iegūta, piedaloties attiecīgās aktivitātēs, pildot to lomu nacionālo parlamentu ietvaros. Tas palīdz garantēt to, ka Alianses interesēm un apsvērumiem tiek piešķirta maksimāla jēga un skaidrība nacionālajās diskusijās. Asambleja ir izveidojusi arī svarīgus kritērijus parlamentārā un publiskā viedokļa novērtēšanai par Alianses jautājumiem un ar apspriežu palīdzību tā sniedz skaidrus norādījumus par publiskām un parlamentārām interesēm, kas saistītas ar Alianses politiku. Šajā sakarībā Asamblejai ir netieša, tomēr nozīmīga loma politikas veidošanā. Asamblejas rekomendācijas un rezolūcijas tiek nodotas tālāk valstu valdībām, parlamentiem un citām attiecīgām organizācijām, kā arī NATO ģenerālsekretāram, kurš formulē atbildes, kas pamatotas uz diskusijām Ziemeļatlantijas Padomes ietvaros.

Attiecības ar Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm tiek koordinētas zem tā sauktās Roza-Rota [Rose-Roth] Iniciatīvas, kuru 1990. gadā izveidoja ASV kongresmenis Čārlijs Rozs [Charlie Rose], kas kļuva par Asamblejas prezidentu, un ASV senators Bils Rots [Bill Roth]. Iniciatīvai ir trīs aspekti:

- aktīva Centrāleiropas un Austrumeiropas parlamentāriešu dalība divreiz gadā notiekošajās Asamblejas sanāksmēs;
- speciālu Roza-Rota [Rose-Roth] semināru rīkošana, ar regulāriem intervāliem, par CEE valstu parlamentāriešu izvēlētajiem īpašajiem tematiem. Semināri tiek organizēti sadarbībā ar dalībvalstu parlamentiem vai CEE valstu parlamentiem, un tie nodrošina regulāru dialogu starp

likumdevējiem par kopējo interešu jautājumiem. Kopš iniciatīvas uzsākšanas ir notikuši vairāk nekā 30 šāda veida semināri;

- šī programma atbalsta arī parlamentārā personāla sagatavošanu, veidojot divu nedēļu apmācību programmas vai radot iespēju īslaicīgi stažēties Asamblejas sekretariātā Briselē. Šī programma ir plānota parlamentārajam personālam, kas strādā Ārlietu sfērā vai Drošības komiteju jautājumos, vai citās starptautisko attiecību jomās.

Roza-Rota Iniciatīvas mērķi:

- integrēt un iesaistīt parlamentāriešus no CEE valstīm Asamblejas aktivitātēs;
- veicināt partnerattiecību un sadarbības apziņu likumdošanas līmenī;
- starp likumdevējiem uzlabot savstarpējo sapratni par to dažādajām problēmām un perspektīvām;
- nodrošināt CEE parlamentāriešus ar informāciju par pašreizējiem jautājumiem;
- veicināt attiecīgu civili militāro attiecību attīstību CEE valstīs, palīdzot CEE likumdevējiem kļūt labāk informētiem par drošības jautājumiem; un demonstrēt Alianses dalībvalstīs pastāvošās attiecības starp parlamentāriešiem, civilām amatpersonām un militārajiem pārstāvjiem;
- sniegt CEE likumdevējiem praktisku prasmes un pieredzes atbalstu parlamentārajās praksēs un procedūrās;
- palīdzēt parlamentārā personāla struktūras izveidošanā CEE parlamentos, lai nodrošinātu parlamentāriešus ar tāda paša veida atbalstu, kāds pieejams to Rietumu kolēģiem.

Asamblejas loma attiecību veidošanas procesā ar Centrāleiropas un Austrumeiropas parlamentiem tika formulēta NATO-Krievijas Pamataktā un NATO-Ukrainas Hartā. Abi dokumenti parakstīti 1997. gadā. Šie dokumenti pieprasīja paplašinātu dialogu un sadarbību starp Ziemeļatlantijas Asambleju un Krievijas Federācijas Federālo Asambleju un attiecīgi ar Ukrainas Parlamenta Augstāko Padomi.

Asamblejas sasniegumu programma ir atdalīta no Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) un Alianses iniciatīvas Partnerattiecības mieram iniciatīvas (PfP) darbības, taču tā to pastiprina. Konkrēts uzsvars tiek likts uz palīdzības sniegšanu, lai veicinātu galveno PfP mērķu realizāciju: bruņoto spēku demokrātiskas kontroles izveidi. Asamblejas aktivitāšu uzdevums ir dalīties prasmē, pieredzē un informācijā, kas palīdzētu CEE parlamentāriešiem kļūt daudz efektīgākiem, ietekmējot nacionālās

aizsardzības politiku izstrādāšanu un nodrošinot to, ka viņu bruņoto spēku kontrole ir pilnībā demokrātiska.

Sīkāku informāciju par NATO Parlamentāro Asambleju iespējams saņemt tās Starptautiskajā sekretariātā:

Place du Petit Sablon 3
1000 Brussels
Tel: 32 2 513 2865
Fax: 32 2 514 1847
E-Mail: secretariat@naa.be
Website: <http://www.naa.be>

ATLANTIJAS LĪGUMA ASOCIĀCIJA (ATA)

Atlantijas Līguma Asociācija, kas izveidota 1954. gada 18. jūnijā, apvieno nacionālās brīvprātīgās un nevalstiskās organizācijas kā asociētos dalībniekus no visām 19 Alianses dalībvalstīm, lai sniegtu atbalstu NATO aktivitātēm un sekmētu Ziemeļatlantijas Līguma mērķu sasniegšanu.

Kopš 90-to gadu sākuma ATA kā asociētos dalībniekus regulāri uzņem nacionālās brīvprātīgās un nevalstiskās organizācijas, kas izveidotas NATO Partneru valstīs. Pašreiz ir 18 asociācijas, kuras ir asociēto dalībnieku statusā. Saskaņā ar ATA konstitūciju asociētie dalībnieki var kļūt par pilntiesīgiem Asociācijas locekļiem tad, kad to valstis ir kļuvušas par NATO dalībvalstīm un kad to jauno pozīciju ir atzinusi ATA Asambleja pēc ATA Padomes priekšlikuma.

Kopš 1999. gada, pēc konstitūcijas labojuma, ATA Asambleja var arī pēc Padomes ierosinājuma piešķirt novērotāja dalībnieka statusu nevalstiskai organizācijai, kas izveidota valstī, kura piedalās NATO Vidusjūras Dialogā, vai arī tajās valstīs, kas ir tieši vai ģeogrāfiski saistītas ar Eiroatlantijas drošības problēmām, pat tad, ja tās nav parakstījušas iniciatīvas Partnerattiecības mieram līgumus².

ATA un tajā uzņemto nacionālo organizāciju mērķi ir sekojoši:

- informēt sabiedrību par jautājumiem, kas saistīti ar Ziemeļatlantijas Līguma organizācijas misijām un pienākumiem;

2 2000. gada oktobrī un novembrī Budapeštā Asamblejas laikā ATA uzņēma Aliansi Bosnijas-
Hercegovinas drošībai, kura bija pirmā novērotājdalībvalsts asociācija.

- vadīt pētniecību dažādu NATO mērķu un aktivitāšu realizācijai un to paplašināšanu Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs, kā arī vadīt NATO Vidusjūras Dialoga sekmēšanu;
- nodrošināt solidaritāti starp Ziemeļatlantijas telpas valstīm (kā arī to iedzīvotāju), kuras piedalās NATO Partnerattiecības mieram programmā;
- garantēt demokrātiju;
- attīstīt sadarbību starp visām tās dalības organizācijām, lai nodrošinātu augstāk minēto mērķu sasniegšanu.

ATLANTIJAS LĪGUMA ASOCIĀCIJAS DALĪBVALSTIS

AMERIKAS SAVIENOTĀS VALSTIS

The Atlantic Council of the United States (Savienoto Valstu Atlantijas padome)
Suite 1000 - 910 17th Street, N.W.
Washington DC 20006
Tel: 1 202 463 7226
Fax: 1 202 463 7241
E-Mail: info@acus.org

BELĢIJA

Association Atlantique Belge (Belģijas Atlantijas asociācija)
Quartier Reine Astrid
12 rue Bruyn
1120 Brussels
Tel: 32 2 264 40 17
Fax: 32 2 268 52 77
E-Mail: aabav.ata@skynet.be

APVIENOTĀ KARALISTE

The Atlantic Council of the United Kingdom (Apvienotās Karalistes Atlantijas padome)
185 Tower Bridge Road
London SE1 2UF
Tel: 44 20 7403 0640/0740
Fax: 44 20 7403 0901
E-mail:
acuk@atlanticcouncil.demon.co.uk

ČEHIJA

Czech Atlantic Commission (Čehijas Atlantijas komisija)
Ritirska 31
110 00 Praha 1
E-mail: pavel.bilek@volny.cz

DĀNIJA

Danish Atlantic Association
(Dānijas Atlantijas asociācija)
Ryvangs Allé 1 - Postboks 2521
2100 Copenhagen
Tel: 45 39 27 19 44
Fax: 45 39 27 56 26
E-Mail: atlant@atlant.dk

GRIEĶIJA

Greek Association for Atlantic and
European Cooperation
(Grieķijas Atlantijas un Eiropas
Sadarbības asociācija)
160 A Ioannou Drossopoulou Str.
112 56 Athens
Tel: 30 1 865 5979
Fax: 30 1 865 4742
E-mail: gaaec@ath.forthnet.gr

ITĀLIJA

Italian Atlantic Committee
(Itālijas Atlantijas komiteja)
Piazza Firenze 27
00186 Rome
Tel: 39 0 6 687 37 86
Fax: 39 0 6 687 33 76
E-mail: italata@iol.it

LUKSEMBURGA

Luxembourg Atlantic Committee
(Luksemburgas Atlantijas komiteja)
BP 805
2018 Luxembourg
Tel: 352 463 563
Fax: 352 462 932
E-mail: birden@compuserve.com

FRANCIJA

French Association for the Atlantic
Community (Francijas Atlantijas
kopienas asociācija)
10 rue Crevaux
75116 Paris
Tel: 33 1 45 53 15 08
Fax: 33 1 47 55 49 63
E-Mail: afca@club-internet.fr

ISLANDE

Association of Western Cooperation
(Rietumu Sadarbības asociācija)
PO Box 28
121 Reykjavik
Tel: 354 561 0015
Fax: 354 551 0015
E-mail: infonato@islandia.is

KANĀDA

The Atlantic Council of Canada
(Kanādas Atlantijas padome)
6 Hoskin avenue (Trinity College)
Toronto
Ontario M5S 1H8
Tel: 1 416 979 1875
Fax: 1 416 979 0825
E-Mail: atlantic@idirect.com

NĪDERLANDE

Netherlands Atlantic Committee
(Nīderlandes Atlantijas komiteja)
Bezuidenhoutseweg 237-239
2594 AM Den Haag
Tel: 31 70 363 9495
Fax: 31 70 364 6309
E-Mail: atlcom@xs4all.nl

NORVĒGIJA

Norwegian Atlantic Committee
(Norvēģijas Atlantijas komiteja)
Fridtjof Nanssens Plass 6
0160 Oslo 1
Tel: 47 22 40 36 00
Fax: 47 22 40 36 10
E-Mail:
post@atlanterhavskomiteen.no

PORTUGĀLE

Portuguese Atlantic Committee
(Portugāles Atlantijas komiteja)
Av. Infante Santo 42, 6e
1350-174 Lisbon
Tel: 351 21/390 59 57 / 397 59 06
Fax: 351 21 397 84 93
E-Mail: cpa@mail.telepac.pt

TURCIJA

Turkish Atlantic Committee
(Turcijas Atlantijas komiteja)
G.O. Pasa Kuleli Sokak 44/1
06700 Ankara
Tel: 90 312 446 34 23
Fax: 90 312 446 50 11

VĀCIJA

The German Atlantic Association
(Vācijas Atlantijas asociācija)
Am Burgweiher 12
53123 Bonn
Tel: 49 228 62 50 31
Fax: 49 228 61 66 04
E-mail: DtAtlGes@aol.com

POLIJA

Polish Atlantic Club (Polijas
Atlantijas klubs)
Al. 3 Maja 5/51
00-401 Warszawa
Tel/Fax: 48 22 625 47 49

Euro-Atlantic Association
(Eiroatlantijas asociācija)
Ul. Sienkiewicza 12/14
00-944 Warszawa
Tel: 48 22 828 11 45
Fax: 48 22 828 11 46

SPĀNIJA

Spanish Atlantic Association
(Spānijas Atlantijas asociācija)
C/Montesa, 34, 1º
28006 Madrid
Tel/Fax: 34 91/ 309 3975:401 2617
Fax: 34 91 349 5392
E-mail: ata@spain.ms

UNGĀRIJA

Hungarian Atlantic Council
(Ungārijas Atlantijas padome)
Margit Krt. 43-45
1024 Budapest
Tel: 36 1 326 8791
Fax: 36 1 326 8793
E-Mail: tmagyarics@hotmail.com

ATLANTIJAS LĪGUMA ASOCIĀCIJAS ASOCIĒTĀS DALĪBVALSTIS

ALBĀNIJA

Albanian Atlantic Association
(Albānijas Atlantijas asociācija)
Bul. Deshmoret e Kombit
Pallati I Kongreseve, Kati I Dyte
Tirana
Tel/Fax: 355 4 364 659
E-mail: amoisiu@abissnet.com.al

AZERBAIDŽĀNA

Azerbaijan Atlantic Cooperation
Association (Azerbaidžānas
Atlantijas Sadarbības asociācija)
Azerbaijan prospekti 37
Baku 370000
Tel: 994 12 983 176
Fax: 994 12 675 353
E-mail: peace@elkhan.baku.az

GRUZIJA

Euro-Atlantic Club of Georgia
(Gruzijas Eiroatlantijas klubs)
23a Khoshtaria str.
Tbilisi 380008
Tel: 995 32 98 6956
Fax: 995 32 93 1476
E-Mail: atlantic_geo@hotmail.com

KRIEVIJAS FEDERĀCIJA

Association for Euro-Atlantic
Cooperation (Eiroatlantijas
Sadarbības asociācija)
3 Prechistenka St.
119034 Moscow
Tel: 7 095 203 62 71
Fax: 7 095 230 22 29
E-mail: aeac@mail.ru

AUSTRIJA

Euro-Atlantic Association of Austria
(Austrijas Eiroatlantijas asociācija)
Erlaufstrasse 7/1
2346 Maria Enzersdorf
Südstadt
Tel: 43 22236 41196
Fax: 43 2236 41196/9
E-mail: Institute@oeies.or.at

BULGĀRIJA

The Atlantic Club of Bulgaria
(Bulgārijas Atlantijas klubs)
29 Slavyanska Street
Sofia 1000
Tel: 359 2 981 0699
Fax: 359 2 981 5782
E-Mail: passy@bulnet.bg

HORVĀTIJA

The Atlantic Council of Croatia
(Horvātijas Atlantijas padome)
2 Lepusiceva 6
10000 Zagreb
Tel: 385 1 4558 022
Fax: 385 1 4647 545
E-mail:
radovanvukadinovic@hotmail.com

LATVIJA

The Latvian Transatlantic
Organisation (Latvijas
Transatlantiskā organizācija)
Academic Library
Rupniecibas street 10 3rd fl.
Riga 1235
Tel: 371 7 322883
Fax: 371 7 106202
E-mail: lato@lato.lv

LIETUVA

Lithuanian Atlantic Treaty
Association (Lietuvas Atlantijas
Līguma asociācija)
P.O. Box 2911
2000 Vilnius
Tel: 370 2 362 423
Fax: 370 2 362 519
E-Mail: lata_aslb@yahoo.com

MOLDĀVIJA

Euro-Atlantic Association
(Moldāvijas Eiroatlantijas
asociācija) of Moldova
8, N. Iorga str.
2009 Chisinau
Tel: 3732 238 633
Fax: 37 32 238 666
E-Mail: magic@cni.md

SLOVĀKIJA

Slovak Atlantic Commission
(Slovākijas Atlantijas komisija)
C/o EuroAtlantic Centre
Kuzmanyho 3
974 01 Banska Bystrica
Tel/fax: 421 48 415 1689
E-Mail: eac@calipso.sk

SOMIJA

The Atlantic Council of Finland
(Somijas Atlantijas padome)
C/o Karollina Honkanen
The Finnish Institute of
International Affairs
Mannerhelmtintle 15A
00260 Helsinki
Tel: 358 9 434 207 25
Fax: 358 9 434 207 69
E-mail:
karollina.honkanen@upifila.fi

**BIJUŠĀS DIENVIDSLĀVIJAS
MAĶEDONIJAS REPUBLIKA³**

Euro-Atlantic Club
(Eiroatlantijas klubs)
Marshal Tito 22/1/15
1000 Skopje
Tel/Fax: 389 2 16 2221
E-mail: atamacedonia@mt.net.mk

RUMĀNIJA

Euro-Atlantic Council of Romania
(Rumānijas Eiroatlantijas padome)
Kiseleff Av., 47
71268 Bucharest 20
Tel/Fax: 40 1 222 71 62
E-mail: euro_atl@rnc.ro

SLOVĒNIJA

The Atlantic Council of Slovenia
(Slovēnijas Atlantijas padome)
Kardeljeva pl. 16
1000 Ljubljana
Tel: 386 1 589 2327
Fax: 386 1 589 2290
E-Mail: zass@atlantski-svet.org

UKRAINA

The Atlantic Council of Ukraine
(Ukrainas Atlantijas padome)
Dep. 1
10 Vorovsky Str.
01052 Kyiv
Tel/Fax: 380 44 212 5837
Tel: 380 44 243 6207
E-Mail: galenko@gala.net

³ Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

ZVIEDRIJA
Atlantic Council of Sweden
(Zviedrijas Atlantijas padome)
Box 5434
114 84 Stockholm
Tel/Fax: 46 8 87 15 78
E-Mail:
Bo.hugemark@war-and-peace.se

ATLANTIJAS LĪGUMA ASOCIĀCIJAS NOVĒROTĀJDALĪBVALSTIS

BOSNIJA-HERCEGOVINA
Alliance for Security B&H (Alianse Drošībai B&H)
Obala Kulina bana 4
Sarajevo
Tel/Fax: 387 33 212 026/667 737
E-Mail: amv/fda@bih.net.ba

DIENVIDSLĀVIJAS FEDERATĪVĀ REPUBLIKA
8 Kosovska Str.
11000 Belgrade
Tel/Fax: 381 11 322 0343
E-Mail: bgatlantic@yahoo.com

Atlantijas Izglītības komiteja (AEC) un Jauno politisko līderu Atlantijas asociācija (AAYPL) darbojas katra savā sfērā. **Atlantijas Līguma Jaunatnes asociācija (YATA)** tika izveidota 1996. gadā ATA ietvaros.

Sīkāku informāciju par Atlantijas Līguma asociāciju iespējams saņemt, rakstot uz:

ATA
10 rue Crevaux
75116 Paris
France
Tel: 33 145 53 28 80
Fax: 33 145 55 49 63
E-mail: ata-sg@wanadoo.fr

ALIANSES REZERVES VIRSNIĒKU KONFEDERĀCIJA (CIOR)

1948. gadā Beļģijas, Francijas un Nīderlandes Rezerves virsniņu asociācijas izveidoja CIOR. Šobrīd Konfederācija apvieno visas (pavisam 18) pastāvošās Rezerves virsniņu asociācijas NATO valstīs.

Šo Asociāciju dalībnieki veic aktīvu darbību kā civiliedzīvotāji biznesa, industrijas, akadēmiskajā, politiskajā un citās profesionālās sabiedriskās dzīves jomās, papildus savai rezerves oficiēru lomas pildīšanai.

Tādējādi tiem ir iespēja veicināt visas sabiedrības labāku izpratni par drošības un aizsardzības jautājumiem, kā arī uzlabot civiliedzīvotāju prasmi un pieredzi uzdevumos un problēmās, ar kuriem jāsaskaras NATO rezerves spēkiem.

CIOR ir organizācijas nosaukuma saīsinājums un atvasināts no tās pilna nosaukuma franču valodā "Confédération Interalliée des Officiers de Réserve" (Alianses Rezerves virsniņu konfederācija). Konfederācija ir nepolitiska, nevalstiska, bezpeļņas organizācija, kas apņēmusies veikt sadarbību starp NATO valstu nacionālajām Rezerves virsniņu asociācijām un izveidot solidaritāti Atlantijas Alianses ietvaros.

CIOR galvenie uzdevumi ietver darbību, kas atbalsta NATO politiku un palīdz sasniegt Alianses mērķus; uzturēt kontaktus ar NATO militārajām autoritātēm un pavēlniecībām; un attīstīt starptautiskus kontaktus starp rezerves virsniņiem, lai uzlabotu abpusējas zināšanas un sapratni.

CIOR delegātus ievēl to nacionālās Rezerves virsniņu asociācijas. Katras delegācijas vadītājs ir CIOR viceprezidents. CIOR Starptautisko prezidentu un ģenerālsekretāru ievēl Izpildkomiteja. Viņi abi ieņem amatu uz diviem gadiem, kā arī ir attiecīgās nacionālās asociācijas locekļi.

Bez prezidenta un ģenerālsekretāra Izpildkomiteja vēl sastāv no 18 viceprezidentiem un vēl citiem (kopskaitā līdz četriem) delegātiem no katras nacionālās Asociācijas. Balsošana notiek pēc sekojoša principa: katram viceprezidentam pieder viena balss savas delegācijas interesēs. Izpildkomiteja ir CIOR politiskais orgāns, kas arī izlemj to, kura valsts uzņemsies prezidentūru, kur tiks rīkots kongress, kādus projektus pieņems katra atsevišķā komisija un kādas darbības jāveic saistībā ar šiem projektiem.

CIOR saņem finansējumu no ikgadējiem ziedojumiem, kurus piešķir to veidojošās nacionālās asociācijas un kuru summa tiek balstīta uz katras asociācijas dalības apjomu un subsīdijām, dāvinājumiem un novēlējumiem. Prezidenta vadībā Izpildkomitejas interesēs darbojas četras pastāvīgas komisijas un viena juridiskā komiteja. Komisijas ir sekojošas:

- 1. komisija - Aizsardzības nostāja un drošības jautājumi;
- 2. komisija - Civili/militārā sadarbība;
- 3. komisija - Sakari;
- 4. komisija - Konkurence.

Izpildkomiteja laiku pa laikam var nozīmēt apakškomiteju vai apakškomisiju, lai tā izskatītu konkrētus un specifiskus jautājumus, kas atrodas ārpus pastāvīgo komiteju un komisiju norādījumu ietvariem.

Lai sasniegtu savus mērķus, CIOR sanāksmes notiek ikgadēji, mainot to atrašanās vietu starp dalībvalstīm. Izpildkomitejas un Komisiju ziemas vidus konferences tiek rīkotas NATO galvenajā mītnē Briselē, Beļģijā, un parasti tās notiek februāra pirmajā pusē.

ALIANSES MEDICĪNAS REZERVES VIRSNIEKU KONFEDERĀCIJA (CIOMR)

CIOMR (Confédération Interalliée des Officiers Médicaux de Réserve - Alianses medicīnas rezerves virsnieku konfederācija) tika izveidota 1947. gadā Briselē kā oficiāla medicīnas virsnieku organizācija NATO rezerves spēku ietvaros. Sākotnēji to veidoja Beļģija, Francija un Nīderlande, taču šobrīd Konfederācijā iesaistījušās visas CIOR dalībvalstis. Tās pamatuzdevumi ir sekojoši: izveidot ciešas profesionālas attiecības ar NATO dalībvalstu rezerves spēku medicīnas ārstiem un dienestiem; pētīt medicīnas rezerves virsniekiem nozīmīgus jautājumus, ieskaitot medicīniski militāro apmācību; un nodrošināt efektīvu sadarbību starp Alianses aktīvajiem spēkiem.

CIOMR ir CIOR asociētais loceklis. CIOMR savas sesijas organizē tajā pašā vietā, kur CIOR notiek vasaras kongresi un ziemas konferences, un tajā pašā laikā, taču diskusijās par medicīniskiem jautājumiem tā seko pati savai darba kārtībai.

Sīkāku informāciju par CIOR un CIOMR var saņemt no sekojošiem birojiem:

CIOR Liaison Office in NATO	Reserve Affairs Advisor	The Secretary General CIOMR
NATO/IMS/P1P/CIOR	Public Inform. Office	6 Boterdorpsse
NATO HQ	7010 SHAPE	Verlaat
1110 Brussels	Belgium	3054 XL Rotterdam
Belgium	Tel: 32 65 44 33 89	The Netherlands
Tel: 32 2 707 5295		Fax: 31 10 4635307

Sīkāku informāciju par nacionālajām Rezerves virsnieku asociācijām iespējams saņemt, rakstot uz sekojošiem birojiem:

AMERIKAS SAVIENOTĀS VALSTIS

The Reserve Officers Association of the United States (ROA)

1 Constitution Avenue, N.E.

Washington, D.C. 20002

Tel: 1 202 479 22 00

APVIENOTĀ KARALISTE

The Reserve Forces Association of the United Kingdom

Centre Block

Duke of York's Headquarters

Chelsea

London SW3 4SG

Tel: 44 207 4145588

BEĻĢIJA

L'Union Royale Nationale des Officiers de Réserve de Belgique

(URNOR-KNVRO)

24 rue des Petits Carmes

1000 Bruxelles

Tel: 32 2 701 3815

ČEHIJA

Svaz Dustojnikua a Praporciku Armadycr

Vitezne Namesti, 4

16000 Praha 6

Tel: 420 2 20215393

DĀNIJA

Reserveofficersforeningen I Danmark (ROID)

GI Hovedvagt

Kastellet 1

2100 Copenhagen - O

Tel: 45 33 14 16 01

FRANCIJA

L'Union Nationale des Officiers de Réserve de France (UNOR)

12 rue Marie Laurencin

75012 Paris

Tel: 33 1 43 47 40 16

GRIEĶIJA

The Supreme Pan-Hellenic Federation of Reserve Officers (SPFRO)
100 Solonos Street
10680 Athens
Tel: 30 1 362 50 21

ITĀLIJA

Unione Nazionale Ufficiali in Congedo d'Italia (UNUCI)
Via Nomentana 313
00162 Roma
Tel: 39 068 414108

KANĀDA

The Conference of Defence Associations of Canada (CDA)
Suite 502
359 Kent Street
Ottawa, Ontario K2P 0R7
Tel: 1 603 236 1552

LUKSEMBURGA

Amicale des Anciens Officiers de Réserve Luxembourgeois (ANORL)
124 A. Kiem
8030 Strassen

NĪDERLANDE

Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve Officieren (KVNRO)
Postbus 95395
2509 CJ's-Gravenhage
Tel: 31 70 316 29 40

NORVĒGIJA

Norway Norske Reserveoffiseres Forbund (NROF)
Oslo Mil. Akershus
0015 Oslo 1
Tel: 47 224 78260

POLIJA

Federation of Reservists and Veterans Association
Of the Polish Armed Forces
Ul. Nowowiejksa 26
00-911 Warszawa
Tel: 48 22 682 5147/6937
Fax: 48 22 682 6937
E-mail: federez@poland.com

PORTUGĂLE

Uniao Portuguesa de Officiais de Reserva
Estado Maior General das Forcas Armados
Av. Ilha da Madeira
1400-204 Lisbon
Tel: 351 21 301 00 01

SPĂNIJA

Federacion de Organizaciones de la Reserva de Espana (FORE)
Mayor, 16
28013 Madrid
Tel: 34 91 661 6041

TURCIJA

Turkiye Emekli
Subaylar Dernegi
Selanik Caddesi 34/6
Kizilay, Ankara
Tel: 90 312 418 77 61

UNGĂRIJA

National Association of Reserve Soldiers (HUNGARY)
HUVOSH - Volgyi int 21/23
1026 Budapest

VĂCIJA

Verband der Reservisten der Deutsche Bundeswehr. V. (VdRBw)
P.O. Box 14361
Bonn 1
Tel: 49 228 2590920

PORTUGAL
Estado Mayor General das Forças Armadas
Av. Ilha de Madeira
1400-204 Lisbon
Tel: 351 21 301 00 01

SPAIN
Federacion de Organizaciones de la Reserva de España (FORE)
Mayor, 16
28013 Madrid
Tel: 34 91 661 6041

TURKEY
Türkiye Emekli Subaylar Derneği
Selank Gabaesi 24/B
Kızılay, Ankara
Tel: 90 312 416 77 81

HUNGARY
National Association of Reserve Soldiers (HUNARY)
HÜVÖSH - Völgyi Int 2423
1038 Budapest

GERMANY
Verband der Reservisten der Deutsche Bundeswehr (VDRBw)
P.O. Box 14861
Bonn 1
Tel: 49 228 2800920

POLAND
Federacja Polowa (FP)
ul. Piłsudskiego 10
00-615 Warszawa
Tel: 48 22 657 6037
Fax: 48 22 682 9937
E-mail: federacja@poczta.onet.pl

POLAND
Federacja Polowa (FP)
ul. Piłsudskiego 10
00-615 Warszawa
Tel: 48 22 657 6037
Fax: 48 22 682 9937
E-mail: federacja@poczta.onet.pl

1. PIELIKUMS

BIEŽĀK LIETOTO SAĪSINĀJUMU SKAIDROJUMS

AAP
Allied Administrative Publication
NATO administratīvās publikācijas

AAYP
Allied Association of Young
Political Leaders
Jauno politisko līderu Atlantijas
pasaules asociācija

ASM
Anti-Ballistic Missile (Treaty 1972)
Līgums par starptautisko ieroču
brīdzošānu (1972)

AC
Alliance Committee
NATO komiteja

ACCHAN

ACLANT
Allied Command Atlantic
Atlantijas zonas Ziemeļziemeļu
pavēlniecība

ADP
Automated Data Processing
Automatizēta datu apstrāde

ADREPS
Air Defence Representatives
Pretgaisma aizsardzības oficiālie
pārstāvi

AELC
Allied Education Committee
Atlantijas izglābības komiteja

AEV

1. PIELIKUMS

BIEŽĀK LIETOTO SAĪSINĀJUMU SKAIDROJUMS

ACCIS
Allied Command and Control
Information System
Atlantijas vadības un kontroles
informācijas sistēma

ACCS
Air Command and Control System
Atlantijas vadības un kontroles
sistēma

ACE
Allied Command Europe
Drošas zonas Ziemeļziemeļu
pavēlniecība

AFCEM
Allied Forces Central Europe
NATO Spēki Centrālā Eiropā

AFNORTH
Allied Forces Northern Europe
NATO Spēki Ziemeļziemeļos

AFNORTHWEST
Allied Forces Northwestern Europe
NATO Ziemeļziemeļu, Eiropas Spēki

AFSOUTH
Allied Forces Southern Europe
NATO Dienvidziemeļos Spēki

1. PIELIKUMS

BIEZĀK LIETO TO SAĪSINĀJUMU SKAIDROJUMS

1. PIELIKUMS

BIEŽĀK LIETOTO SAĪSINĀJUMU SKAIDROJUMS¹

AAP

Allied Administrative Publication
NATO administratīvās publikācijas

AAYPL

Atlantic Association of Young
Political Leaders
Jauno politisko līderu Atlantijas
asociācija

ABM

AntiBallistic Missile (Treaty 1972)
Līgums par stratēģisko ieroču
ierobežošanu (1972)

AC

Alliance Committee
NATO komiteja

ACCHAN

Allied Command Channel
NATO Lamanša pavēlniecība

ACCIS

Automated Command and Control
Information System
Automatizētā vadības un kontroles
informācijas sistēma

ACCS

Air Command and Control System
Aviācijas vadības un kontroles
sistēma

ACE

Allied Command Europe
Eiropas zonas Sabiedroto
pavēlniecība

ACLANT

Allied Command Atlantic
Atlantijas zonas Sabiedroto
pavēlniecība

ADP

Automated Data Processing
Automatizētā datu apstrāde

ADREPS

Air Defence Representatives
Pretgaisa aizsardzības oficiālie
pārstāvji

AEC

Atlantic Education Committee
Atlantijas Izglītības komiteja

AEW

Airborne Early Warning
Agrīnās brīdināšanas sistēma gaisā

AFCENT

Allied Forces Central Europe
NATO Spēki Centrāleiropā

AFNORTH

Allied Forces Northern Europe
NATO Spēki Ziemeļeiropā

AFNORTHWEST

Allied Forces Northwestern Europe
NATO Ziemeļrietumu Eiropas Spēki

AFSOUTH

Allied Forces Southern Europe
NATO Dienvideiropas Spēki

¹ Šajā sarakstā iekļauta lielākā daļa akronīmu, kuri minēti NATO rokasgrāmatā, kā arī citi biežāk sastopamie akronīmi. Tomēr visi NATO lietotie akronīmi nav iekļauti šajā sarakstā.

AGARD

Advisory Group for Aerospace Research and Development (re-organised under the NATO Research and Technology Organisation (RTO) as the Research & Technology Agency)

Gaisa telpas pētniecības un attīstības konsultatīvā grupa (reorganizēta NATO Pētniecības un tehnoloģijas organizācijas pakļautībā kā Pētniecības un tehnoloģijas aģentūra)

AHWG

Ad Hoc Working Group
Ad hoc darba grupa

AGS

Air/Ground Surveillance
Gaisa/zemes novērošana

AIRCENT

Allied Air Forces Central Europe
NATO Gaisa Spēki Centrāleiropā

AIRNORTHWEST

Allied Air Forces Northwestern Europe
NATO Ziemeļrietumu Eiropas
Gaisa Spēki

AJP

Allied Joint Publication
NATO kopējā publikācija

ALMC

Air-Launched Cruise Missile
No gaisa palaista spārnotā raķete

ALP

Allied Logistic Publication
NATO apgādes publikācija

AMF

ACE Mobile Force
ACE mobilie spēki

AMF(L)

ACE Mobile Force(LAND)
ACE mobilie sauszemes spēki

AOR

Area of Responsibility
Atbildības zona

AP

Allied Publication
NATO oficiālais izdevums

APAG

Atlantic Policy Advisory Group
Atlantijas Politikas konsultatīvā grupa

AQAP

Allied Quality Assurance Publication
NATO kvalitātes garantijas publikācija

ARRC

ACE Rapid Reaction Corps
ACE Ātrās reaģēšanas korpus

ARW

Advanced Research Workshop
(NATO Science Programme)
Progresīvās pētniecības seminārs
(NATO zinātnes programma)

ASG

Assistant Secretary General
Ģenerālsekretāra palīgs

ASI

Advanced Study Institute
(NATO Science Programme)
Progresīvo studiju institūts
(NATO zinātnes programma)

ASR

Alliance Standardisation Requirements
Alianses standartizācijas prasības

ASW

Anti-Submarine Warfare
Karadarbība pret zemūdenēm

ATA

Atlantic Treaty Association
Atlantijas Līguma asociācija

AWACS

Airborne Warning and
Control System
Brīdināšanas un vadības
sistēma gaisā

BALTAP

Allied Forces Baltic Approaches
NATO spēku pieeja Baltijai

BICES

Battlefield Information Collection
and Exploitation System
Kaujas lauka informācijas
apkopošanas un ekspluatācijas
sistēma

BMEWS

Ballistic Missile Early Warning
System
Ballistisko raķešu agrīnā brīdinājuma
sistēma

BOD

Board of Directors
Direktoru padome

BTWC

Biological and Toxin Weapons
Convention
Bioloģisko un toksisko ieroču
konvencija

CALS

Continuous Acquisition and Life
Cycle Support
Ilglaicīga ieguvuma un dzīves cikla
nodrošinājums

CANUS

Canada-United-States
Kanāda-ASV

CAPC

Civil Aviation Planning Committee
Civilās aviācijas plānošanas komiteja

CAPS

Conventional Armaments Planning
System
Parastā bruņojuma plānošanas
sistēma

CAS

Close Air Support
Gaisa spēku tuvais atbalsts

CBC

Civil Budget Committee
Civilā budžeta komiteja

CBM

Confidence Building Measure
Uzticības vairošanas pasākums

CCC

Capabilities Coordination Cell
Spēju koordinācijas vienība

CCMS

Committee on the Challenges of
Modern Society
Mūsdienu sabiedrības problēmu
komiteja

CCPC

Civil Communications Planning
Committee
Civilo sakaru plānošanas komiteja

CDE

Conference on Security and Confidence Building Measures and Disarmament in Europe
Eiropas drošības un uzticības vairošanas pasākumu un atbruņošanās konference

CEAC

Committee for European Airspace Coordination
Eiropas gaisa telpas koordinācijas komiteja

CEE

Central and Eastern Europe
Centrāleiropa un Austrumeiropa

CENTAG

Central Army Group, Central Europe
Centrālā armijas grupa,
Centrāleiropa

CEOA

Central Europe Operating Agency
Centrāleiropas operāciju aģentūra

CEP

Civil Emergency Planning
Plānošana civilām ārkārtas situācijām

CEPMO(A)

Central Europe Pipeline Management Organisation (Agency)
Centrāleiropas Cauruļvadu pārvaldes organizācija (aģentūra)

CEPS

Central Europe Pipeline System
Centrāleiropas cauruļvadu sistēma

CESDP

Common European Security and Defence Policy
Eiropas Kopējā drošības un aizsardzības politika

CICR

Committee on Information and Cultural Relations
Informācijas un kultūras attiecību komiteja

CFE

Conventional Armed Forces in Europe (CFE of Treaty 1990)
Līgums par parastajiem bruņotajiem spēkiem Eiropā (1990)

CFE-IA

Concluding Act of the Negotiations on Personnel Strength of the Conventional Armed Forces in Europe Treaty (1992)
Sarunu nobeiguma akts par personālsastāva skaitu Līgumā par parastajiem bruņotajiem spēkiem Eiropā (1992)

CFSP

Common Foreign and Security Policy
Kopējā ārējā un drošības politika

CHANCOM

Channel Committee
Lamanša komiteja

CIMIC

Civil/Military Cooperation
Civili/militārā sadarbība

CINCEASTLANT

Commander-in-Chief Eastern Atlantic Area
Austrumatlantijas zonas virspavēlnieks

CINCENT

Commander-in-Chief Allied Forces Central Europe
NATO Centrāleiropas Spēku virspavēlnieks

CINCHAN

Allied Commander-in-Chief Channel
(position dissolved 1994)
NATO Spēku virspavēlnieks
Lamanšam (postenis likvidēts
1994. gadā)

CINCIBERLANT

Commander-in-Chief Iberian Atlantic
Area
Ibērijas-Atlantijas zonas
virspavēlnieks

CINCNORTH

Commander-in-Chief Allied Forces
Northern Europe
NATO Ziemeļeiropas Spēku
virspavēlnieks

CINCSOUTH

Commander-in-Chief Allied Forces
Southern Europe
NATO Dienvideiropas Spēku
virspavēlnieks

CINCUKAIR

Commander-in-Chief United
Kingdom Airforces
Apvienotās Karalistes Gaisa Spēku
virspavēlnieks

CINCWESTLANT

Commander-in-Chief Western
Atlantic Area
Rietumatlantijas zonas
virspavēlnieks

CIO

Chairman-in-Office (OSCE)
EDSO priekšsēdētājs

CIOMR

Confédération Interalliée des
Officiers médicaux de Réserve
Alianses Medicīnas rezerves
virsnieku konfederācija

CIOR

Confédération Interalliée des
Officiers de Réserve
Alianses Rezerves virsnieku
konfederācija

CIS

Commonwealth of
Independent States
Neatkarīgo Valstu Savienība (NVS)

CIS

Communications and Information
Systems
Sakaru un informācijas sistēma

CJTF

Combined Joint Task Force
Apvienotie kopīgie operatīvie spēki

C-M

Council Memorandum
Padomes memorands

CMTF

Civil-Military Task Force
Civili militārie operatīvie spēki

CMX

Crisis Management Exercise
Krīzes situāciju vadības mācības

CNAD

Conference of National Armaments
Directors
Valstu bruņojuma direktoru
konference

CNISB

Communication, Navigation and
Identification Systems Branch
Sakaru, navigācijas un identifikācijas
sistēmu vienība

COMIFOR

Commander in Theatre of IFOR
IFOR operāciju vietas komandieris

COMNAVSOUTH

Commander Allied Naval Forces
Southern Europe
Dienvideiropas zonas Jūras Spēku
komandieris

COEC

Council Operations and Exercise
Committee
Padomes darbības un mācību
komiteja

COMCEN

Communication Centre
Sakaru centrs

COMEDS

Committee of the Chiefs of Military
Medical Services in NATO
NATO Militārā medicīnas dienestu
vadītāju komiteja

COMNAVNORTH

Commander Naval Forces North
Ziemeļu zonas Jūras Spēku
komandieris

COMSTRIKFLTANT

Commander Striking Fleet Atlantic
Atlantijas Triecienu Flotes pavēlnieks

COMSUBACLANT

Commander Submarine Allied
Command Atlantic
Zemūdeņu Flotes Spēku pavēlnieks
Atlantijas zonā

CONMAROPS

Concept of Maritime Operations
Jūras operāciju koncepcija

COSC

Chiefs of Staff Committee
Štāba priekšnieku komiteja

CP

Capability Package
Kaujas spēju pakete

CPC

Conflict Prevention Centre
Konfliktu novēršanas centrs

CPC

Civil Protection Committee
Civilās aizsardzības komiteja

CPSU

Communist Party of the Soviet Union
Padomju Savienības Komunistiskā
partija

CPX

Command Post Exercise
Komandpunktu mācības

CRG

Collaborative Research Grant
(NATO Science Programme)
Sadarbības pētniecības stipendija
(NATO zinātnes programma)

CSBM

Confidence and Security Building
Measure
Uzticības un drošības vairošanas
pasākumi

CSCE

Conference on Security
and Cooperation in Europe
(from January 1995, Organisation on
Security and Cooperation in Europe
or OSCE)
Eiropas Drošības un Sadarbības
Konference (no 1995. gada Eiropas
Drošības un Sadarbības
Organizācija jeb EDSO)

CST

Conventional Stability Talks
Konvencionālās stabilitātes sarunas

CTBT

Comprehensive Nuclear
Test-Ban Treaty
Vispārējais kodolizmēģinājumu
aizlieguma līgums

C3

Consultation, Command and Control
Konsultācijas, vadība un kontrole

CUSRPG

Canada-US Regional Planning
Group
Kanādas-ASV reģionālā plānošanas
grupa

CWC

Chemical Weapons Convention
(1993)
Ķīmisko ieroču konvencija (1993)

DCA

Dual-Capable Aircraft
Divuzdevumu lidmašīna

DCI

Defence Capabilities Initiative
Aizsardzības spēju iniciatīva

DGP

Senior Defence Group on
Proliferation
Vecāko aizsardzības amatpersonu
darba grupa par ieroču izplatību

DIMS

Director International Military Staff
(IMS)
Starptautiskā Militārā štāba direktors

DCMC

Deputy Chairman of the Military
Committee
Militārās komitejas priekšsēdētāja
vietnieks

DOS

Democratic Opposition of Serbia
Serbijas demokrātiskā opozīcija

DPAO

Division of Defence, Planning and
Operations
Aizsardzības, plānošanas un
operāciju nodaļa

DPC

Defence Planning Committee
Aizsardzības plānošanas komiteja

DPQ

Defence Planning Questionnaire
Aizsardzības plānošanas anketa

DRC

Defence Review Committee
Aizsardzības pārskata komiteja

DRG

Defence Research Group (absorbed
into the NATO Research and
Technology Organisation (RTO))
Aizsardzības pētniecības grupa
(iekļauta NATO pētniecības un
tehnoloģiju organizācijā (RTO))

DS

Division of Defence Support
Aizsardzības atbalsta nodaļa

EADRCC

Euro-Atlantic Disaster Response
Coordination Centre
Eiroatlantijas Katastrofu likvidēšanas
koordinācijas centrs

EADRU

Euro-Atlantic Disaster Response
Unit
Eiroatlantijas Katastrofu likvidēšanas
vienība

EAPC

Euro-Atlantic Partnership Council
Eiroatlantijas Partnerības padome

EAPMC

Euro-Atlantic Partnership Military
Committee
Eiroatlantijas Partnerības militārā
komiteja

EPC

European Political Cooperation
Eiropas Politiskā sadarbība

ESA

European Space Agency
Eiropas Kosmosa aģentūra

ESDI

European Security and Defence
Identity
Eiropas Drošības un aizsardzības
identitāte (EDAI)

ESDP

European Security and Defence
Policy
Eiropas Drošības un aizsardzības
politika (EDAP)

EST

Advisory Panels on Environmental
and Earth Science and Technology
Vides un zemes zinātņu un
tehnoloģijas konsultatīvā grupa

EU

European Union
Eiropas Savienība (ES)

EUROGROUP

Informal Group of NATO European
Defence Ministers (dissolved 1993)
NATO Eiropas Aizsardzības ministru
neformālā grupa (likvidēta 1993.
gadā)

EV

Expert Visit
(NATO Science Programme)
Ekspertu vizīte
(NATO zinātnes programma)

EW

Electronic Warfare
Elektroniskā karadarbība

EWISG

Early Warning Inter-Staff Group
Agrā brīdinājuma starpstābu grupa

EWG

Executive Working Group
Vadošā darba grupa

FAWEU

Forces Answerable to the Western
European Union (WEU)
Spēki, kas deleģēti Rietumeiropas
Savienībai (WEU)

FMB

Frequency Management Branch
Frekvenču pārvaldes vienība

FORACS

NATO Naval Forces Sensors and
Weapons Accuracy Check Sites
NATO Jūras Spēku sensoru un
ieroču precizitātes pārbaudes punkti

FRP

Financial Rules and Procedures
Finanšu likumi un procedūras

FSC

Forum for Security Cooperation
(OSCE)
Forums sadarbībai drošības jomā
(EDSO)

FSU

Former Soviet Union
Bijusī Padomju Savienība

GLCM

Ground-Launched Cruise Missile
No zemes palaižama spārnotā
raķete

GNW

Group on Nuclear Weapons
Kodolieroču grupa

GSZ

Ground Safety Zone
Sauszemes drošības zona

HCNM

OSCE High Commission on National
Minorities

EDSO Augstā komisija nacionālo
minoritāšu jautājumos

HLG

High Level Group
Augsta līmeņa grupa

HLTF

High Level Task Force
Augsta līmeņa operatīvie spēki

HNS

Host Nation Support
Uzņēmējvalsts atbalsts

HLSG

High Level Steering Group
Augsta līmeņa vadības grupa

IATA

International Air Transport
Association
Starptautiskā Gaisa transporta
asociācija

ICAO

International Civil Aviation
Organisation
Starptautiskā Civilās aviācijas
organizācija

ICB

International Competitive Bidding
Starptautiska izsole par labākajiem
piegādes nosacījumiem

ICBM

Intercontinental Ballistic Missile
Starpkontinentālā ballistikā raķete

ICRC

International Committee
for the Red Cross
Starptautiskā Sarkanā
Krusta komiteja

ICTY

International Criminal Tribunal for the
former Yugoslavia
Starptautiskais Kriminālais tribunāls
bijušajai Dienvidslāvijai

IEPG

Independent European Programme
Group
Eiropas Neatkarīgā programmas
grupa

IFOR

Implementation Force
(for Bosnia and Herzegovina)
Miera nodrošināšanas spēki
(Bosnijai-Hercegovinai)

IFRC

International Federation of the Red
Cross and Red Crescent Societies
Starptautiskā Sarkanā Krusta
federācija un Sarkanā Pusmēness
biedrības

IGC

Inter-Governmental Conference
Starptautību konference

IISS

International Institute for
Strategic Studies
Starptautiskais Stratēģisko studiju
institūts

IMS

International Military Staff
Starptautiskais Militārais štābs

INCOM

Development of an Integrated
Coastal Zone Management
Programme
Integrētās Krasta zonas pārvaldes
programmas attīstība

INF

Intermediate-Range Nuclear Forces
(Treaty, 1987)
Līgums par vidējās darbības
kodolieročiem (1987)

IO

Interoperability Objective
NATO sadarbības mērķis

IOB

Interoperability Branch
Sadarbības vienība

IPP

Individual Partnership Programme
(PfP)
Individuālā partnerību programma

IPTF

United Nations International Police
Task Force
ANO Starptautiskie policijas spēki

IRBM

Intermediate-Range Ballistic Missile
Vidējās darbības ballistiskā raķete

IRF

Immediate Reaction Forces
Tūlītējās reaģēšanas spēki

IRF(A)

Immediate Reaction Forces Air
Tūlītējās reaģēšanas gaisa spēki

IRF(L)

Immediate Reaction Forces Land
Tūlītējās reaģēšanas sauszemes
spēki

IS

International Staff
Starptautiskais štābs

ISB

Information Security Branch
Informācijas drošības vienība

ISTB

Information Systems and Technology
Branch
Informācijas sistēmu un tehnoloģijas
vienība

IUKADGE

Improved United Kingdom Air
Defence Ground Environment
Apvienotās Karalistes Uzlabotā
gaisa aizsardzības sauszemes vide

JCP

Joint Committee on Proliferation
Ieroču izplatības apvienotā komiteja

JCR

Joint Committee on Returns
Apvienotā komiteja par atgriešanās
jautājumiem

JIAS

Joint Integrated Administrative
Structures
Apvienotās integrētās
administratīvās struktūras

JMC

Joint Medical Committee
Apvienotā Medicīnas komiteja

JSB

Joint Service Board (MAS)
Apvienotā dienesta padome
(Militārās standartizācijas aģentūra)

JSRC

Joint Sub-Regional Command
Apvienotā apakšreģionālā
pavēlniecība

JSTC

Joint NATO-Russia Scientific and
Technological Cooperation
Committee
NATO-Krievijas Kopējā zinātniskās
un tehnoloģiskās sadarbības
komiteja

JWG

Joint Working Group (NATO-Ukraine
Joint Working Group on Defence
Reform)
Apvienotā darba grupa
(NATO-Ukrainas aizsardzības
reformu apvienotā darba grupa)

KFOR

Kosovo Force
Miera uzturēšanas spēki Kosovā

KLA

Kosovo Liberation Army
Kosovas Atbrīvošanas armija

KPS

Kosovo Police Service
Kosovas Policijas dienests

KVM

Kosovo Verification Mission
Kosovas Verifikācijas misija

LANDCENT

Allied Land Forces Central Europe
NATO Sauszemes Spēki
Centrāleiropā

LANDSOUTH

Allied Land Forces Southern Europe
NATO Sauszemes Spēki
Dienvideiropā

LANDSOUTHCENT

Allied Land Forces South Central
Europe
NATO Sauszemes Spēki
Dienvideiropā un Centrāleiropā

LANDSOUTHEAST

Allied Land Forces South Eastern
Europe
NATO Sauszemes Spēki
Dienvidaustrumu Eiropā

LA&R

Logistics, Armaments
and Resources Division
Apgādes, bruņojuma
un resursu nodaļa

LCC

Logistics Coordination Centre
Apgādes koordinācijas centrs

LDK

Democratic League of Kosovo
Kosovas Demokrātiskā līga

LG

Linkage Grant (NATO Science
Programme)
Savienojumu stipendija
(NATO zinātnes programma)

LST

Advisory Panels on Life,
Science and Technology
Dzīvības, zinātnes un tehnoloģijas
konsultatīvās grupas

LTS

Long Term Study
Ilgtērmiņa pētījums

LTDP

Long-Term Defence Programme
Ilgtērmiņa aizsardzības programma

MAG

Movement and Transportation
Advisory Group
Pārvietošanās un transportēšanas
konsultatīvā grupa

MAP

Membership Action Plan
Rīcības plāns dalībai NATO

MAPE

Multinational Advisory Police
Element
Daudznacionālais konsultatīvais
elements

MARAIRMED

Maritime Air Forces Mediterranean
Vidusjūras jūras gaisa spēki

MAREQ

Military Assistance Requirement
Militārā atbalsta prasība

MAS

Military Agency for Standardisation
Militārās standartizācijas birojs

MBC

Military Budget Committee
Militārā budžeta komiteja

MBFR

Mutual and Balanced Force
Reductions
Savstarpēja un sabalansēta spēku
samazināšana

MC

Military Committee
Militārā komiteja

MCDA

Military and Civil Defence Assets
Militārās un civilās aizsardzības
aktīvi

MCD

Military and Civil Defence Assets
Militārās un civilās aizsardzības
aktīvi

MCG

Mediterranean Cooperation Group
Vidusjūras sadarbības grupa

MCM

Mine Countermeasures
Pretmīnu pasākumi

MCMFORMED

Mine Counter Measures Force
Mediterranean
Pretmīnu pasākumu Vidusjūras
spēki

MCMFORNORTH

Mine Counter Measures Force North
Pretmīnu pasākumu Ziemeļu spēki

MCWG

Military Committee Working Group
Militārās komitejas darba grupa

MDF

Main Defence Forces
Galvenie aizsardzības spēki

MEADS

Medium Extended Air Defence
System
Vidējā attāluma paplašināta
pretgaisa aizsardzības sistēma

MEPs

Members of the European
Parliament
Eiropas Parlamenta deputāti

MILREP

Military Representative (to the MC)
Militārais pārstāvis
(Militārajā komitejā)

MLM

Military Liaison Mission
Militāro sakaru misija

MLRS

Multiple Launch Rocket System
Daudzlādiņu raķešu palaišanas
sistēma

MNC

Major NATO Command/Commander
(renamed NATO Strategic
Command/Commander)
Galvenā NATO pavēlniecība/
pavēlnieks (vēlāk NATO Stratēģiskā
pavēlniecība/pavēlnieks)

MND(C)

Multinational Division Central
Starptautiskā divīzija centrālajā zonā

MOB

Main Operating Base
Galvenā darbības bāze

MOD

Ministry of Defence
Aizsardzības Ministrija

MOU

Memorandum of Understanding
Vienošanās memorands

MPA

Maritime Patrol Aircraft
Jūras patruļlidmašīna

MRCA

Multi-Role Combat Aircraft
(TORNADO)
Daudzfunkciju kaujas lidmašīna
(TORNADO)

MSC

Major Subordinate Command/
Commander
Galvenā pakļautā
pavēlniecība/komandieris

MSU

Multinational Security Unit
Daudznacionāla drošības vienība

MTRP

Medium Term Resources Plan
Vidēja termiņa resursu plāns

NAA

North Atlantic Assembly
Ziemeļatlantijas Asambleja

NAADC

NATO Analytical Air Defence Cell
NATO pretgaisa aizsardzības
analīzes vienība

NAAG

NATO Army Armaments Group
NATO armiju bruņojuma grupa

NAC

North Atlantic Council
Ziemeļatlantijas Padome

NACC

North Atlantic Cooperation Council
Ziemeļatlantijas Sadarbības padome

NACMA

NATO Air Command
and Control System (ACCS)
Management Agency
NATO Gaisa vadības un kontroles
sistēmas (ACCS) pārvaldes
aģentūra

NACMO

NATO ACCS Management
Organisation
NATO ACCS Vadības organizācija

NACOSA

NATO CIS Operating and Support
Agency
NATO NVS Darbības un atbalsta
aģentūra

NADC

NATO Air Defence Committee
NATO Pretgaisa aizsardzības
komiteja

NADEFCOL

NATO Defense College
NATO Aizsardzības koledža

NADGE

NATO Air Defence Ground
Environment
NATO pretgaisa aizsardzības
sauszemes vide

NADREPS

National Armaments Director's
Representatives
Valstu bruņojuma direktoru oficiālie
pārstāvji

NAEW&C

NATO Airborne Early Warning
and Control
NATO agrīnās brīdināšanas un
vadības sistēma gaisā

NAEWF

NATO Airborne Early Warning
Forces
NATO Agrīnās Brīdināšanas Spēki
Gaisā

NAFAG

NATO Airforce Armaments Group
NATO Gaisa Spēku bruņojuma
grupa

NAHEMA

NATO Helicopter (NH90) Design,
Development, Production and
Logistics Management Agency
NATO Helikoptera (NH90)
konstrukcijas, attīstības, ražošanas
un loģistikas pārvaldes aģentūra

NAMEADSMA

NATO Medium Extended Air
Defence System Management
Agency
NATO Vidējā attāluma gaisa
aizsardzības sistēmas pārvaldes
aģentūra

NAMFI

NATO Missile Firing Installation
NATO raķešu palaišanas iekārta

NAMMA

NATO Multi-Role Combat Aircraft
Development and Production
Management Agency
NATO Daudzfunkciju kaujas
lidmašīnas attīstības un ražošanas
pārvaldes aģentūra

NAMMO

NATO Multi-Role Combat Aircraft
Development and Production
Management Organisation
NATO Daudzfunkciju kaujas
lidmašīnu attīstības un ražošanas
pārvaldes organizācija

NAMP

NATO Annual Manpower Plan
NATO Ikgadējais personālsastāva
plāns

NAMSA

NATO Maintenance and Supply
Agency
NATO Uzturēšanas un apgādes
aģentūra

NAMSO

NATO Maintenance and Supply
Organisation
NATO Uzturēšanas un apgādes
organizācija

NAPMA

NATO Airborne Early Warning
and Control (AEW&C) Programme
Management Agency
NATO Agrīnās brīdināšanas un
vadības gaisā (AEW&C)
programmas pārvaldes aģentūra

NAPMO

NATO Airborne Early Warning and
Control Programme Management
Organisation
NATO Agrīnās brīdināšanas un
vadības gaisā programmas
pārvaldes organizācija

NAPR

NATO Armaments Periodic Review
NATO Bruņojuma periodisks
pārskats

NATINADS

NATO Integrated Air Defence
System
NATO Integrētā pretgaisa
aizsardzības sistēma

NATMC

NATO Air Traffic Management
Committee
NATO Gaisa satiksmes vadības
komiteja

NATO

North Atlantic Treaty Organisation
Ziemeļatlantijas Līguma organizācija

NATO PA

NATO Parliamentary Assembly
NATO Parlamentārā Asambleja

NAU

NATO Accounting Unit
NATO Grāmatvedības nodaļa

NAV NORTHWEST

Allied Naval Forces North Western
Europe
NATO Ziemeļrietumu Eiropas Jūras
Spēki

NAVOCFORMED

Naval On-Call Force, Mediterranean
Jūras Spēki kaujas gatavībā
Vidusjūras reģionā

NAVSOUTH

Allied Naval Forces Southern
Europe
NATO Dienvideiropas Jūras Spēki

NBC

Nuclear, Biological and Chemical
Weapons
Bioloģiskie, ķīmiskie un kodolieroči

NCARC

NATO Conventional Armaments
Review Committee
NATO Parasto ieroču pārskata
komiteja

NCCIS

NATO Command, Control and Information System
NATO vadības, kontroles un informācijas sistēma

NCISS

NATO Communications and Information Systems School
NATO Sakaru un informācijas sistēmu skola

NC3A

NATO Consultation, Command and Control Agency
NATO Konsultāciju, vadības un kontroles aģentūra

NC3B

NATO Consultation, Command and Control Board
NATO Konsultāciju, vadības un kontroles padome

NC3O

NATO Consultation, Command and Control Organisation
NATO Konsultāciju, vadības un kontroles organizācija

NC3REPS

Group of National C3 Representatives
Valstu C3 pārstāvju grupa

NCS

NATO Committee of Standardisation
NATO Standartizācijas komiteja

NDC

NATO Defense College
NATO Aizsardzības koledža

NDMC

NATO Defence Manpower Committee
NATO Aizsardzības personāla komiteja

NDMP

NATO Defence Manpower Plan
NATO aizsardzības personāla plāns

NEFMA

NATO European Fighter Aircraft Development, Production and Logistics Management Agency
NATO Eiropas kaujas lidmašīnu attīstības, ražošanas un loģistikas pārvaldes aģentūra

NEFMO

NATO European Fighter Aircraft (EFA) Development, Production and Logistics Management Organisation
NATO Eiropas kaujas lidmašīnu attīstības, ražošanas un loģistikas pārvaldes organizācija

NEPS

North European Pipeline System
Ziemeļeiropas cauruļvadu sistēma

NETMO(A)

NATO Eurofighter 2000 and TORNADO Development, Production and Logistics Management Organisation (Agency)
NATO Eurofighter 2000 un TORNADO attīstības, ražošanas un loģistikas pārvaldes organizācija (aģentūra)

NFR

NATO Financial Regulations
NATO finanšu noteikumi

NGO

Non-Governmental Organisation
Nevalstiska organizācija

NHMO

NATO HAWK Management Office
NATO HAWK Pārvaldes birojs

NHPLO

NATO HAWK Production and
Logistics Organisation
NATO HAWK Ražošanas un
loģistikas organizācija

NHQC3S

NATO Headquarters Consultation,
Command and Control Staff
NATO Galvenās pārvaldes
konsultāciju, vadības un kontroles
štābs

NIAG

NATO Industrial Advisory Group
NATO Industriāli konsultatīvā grupa

NICS

NATO Integrated Communications
System
NATO integrētā sakaru sistēma

NIDS

NATO Integrated Data Service
NATO integrēto datu serviss

NIG

Networking Infrastructure Grant
(NATO Science Programme)
Sadarbības infrastruktūras stipendija
(NATO zinātnes programma)

NIMIC

ATO Insensitive Munitions
Information Centre
NATO Informācijas centrs attiecībā
uz munīciju ar samazinātu
nevajadzīgas eksplozijas risku

NMA

NATO Military Authority
NATO Militārā vadība

NMR

National Military Representative
(to SHAPE)
Valsts militārais pārstāvis (SHAPE)

NNAG

NATO Naval Armaments Group
NATO Jūras Spēku bruņojuma grupa

NORAD

North American Air Defence System
Ziemeļamerikas pretgaisa
aizsardzības sistēma

NORTHAG

Northern Army Group,
Central Europe
Ziemeļu Armijas grupa,
Centrāleiropa

NOS

NATO Office of Security
NATO Drošības birojs

NPC

NATO Pipeline Committee
NATO Cauruļvadu komiteja

NPG

Nuclear Planning Group
Kodolieroču plānošanas grupa

NPLO

NATO Production and Logistics
Organisation
NATO Ražošanas un apgādes
organizācija

NPS

NATO Pipeline System
NATO cauruļvadu sistēma

NPSC

NATO Project Steering Committee
NATO Projektu vadības komiteja

NPT

Treaty on the Non-Proliferation
of Nuclear Weapons (1968)
Līgums par kodolieroču
neizplatīšanu (1968)

NSA

NATO Standardisation Agency
NATO Standartizācijas aģentūra

NSC

NATO Supply Centre
NATO Piegāžu centrs

NSIP

NATO Security Investment
Programme
NATO Drošības investīciju
programma

NSLB

NATO Standardisation Liaison Board
NATO Standartizācijas sakaru
padome

NSN

NATO Stock Number
NATO inventāra numurs

NSO

NATO Standardisation Organisation
NATO Standartizācijas organizācija

NTG

NATO Training Group
NATO Mācību grupa

NUC

NATO-Ukraine Commission
NATO-Ukrainas komisija

OCC

Operational Capabilities Concept
Operatīvo spēju koncepcija

ODIHR

Office for Democratic Institutions and
Human Rights
Demokrātisko institūciju un
cilvēktiesību birojs

OECD

Organisation for Economic
Cooperation and Development
Ekonomikas sadarbības un attīstības
organizācija

OHR

Office of the High Representative
(Bosnia)
Augstā pārstāvja birojs (Bosnijā)

OMIK

OSCE Mission in Kosovo
EDSO misija Kosovā

ONS

Office for NATO Standardisation
NATO Standartizācijas birojs

OPEC

Organisation of Petroleum Exporting
Countries
Naftas eksportētājvalstu organizācija

OPLAN

Operational Plan
Operatīvais plāns

OSCE

Organisation for Security and
Cooperation in Europe
(formerly CSCE)
Eiropas Drošības un sadarbības
organizācija (EDSO, agrāk EDSA)

OTAN

Organisation du Traité
de l'Atlantique Nord
Ziemeļatlantijas Līguma organizācija

PA

Division of Political Affairs
Politisko jautājumu nodaļa

PADREPS

Partner Air Defence Representatives
Partnervalstu pretgaisa aizsardzības
pārstāvji

PADW

Panel on Air Defence Weapons
Pretgaisa aizsardzības ieroču
speciālistu grupa

PAPS

Periodic Armaments Planning
System
Periodiskā bruņojuma plānošanas
sistēma

PARP

(PfP) Planning and Review Process
(PfP) Plānošanas un pārskata
process

PBEIST

Planning Board for European Inland
Surface Transport
Eiropas Sauszemes transporta
plānošanas padome

PBOS

Planning Board for Ocean Shipping
Plānošanas padome okeāna
kuģošanai

PC

Political Committee
Politiskā komiteja

PCC

Partnership Coordination Cell
Partnerības koordinācijas vienība

PCG

Policy Coordination Group
Politikas koordinācijas grupa

PERM REP

Permanent Representative
(to the NAC)
Pastāvīgais pārstāvis
(Ziemeļatlantijas Padomē)

PIA

Public Information Adviser
Padomnieks sabiedrības
informēšanas jautājumos

PfP

Partnership for Peace
Partnerattiecības mieram

PIC

Peace Implementation Council
Miera īstenošanas padome

PJC

Permanent Joint Council
(NATO-Russia)
Apvienotā pastāvīgā padome
(NATO-Krievija)

POACCS

Portuguese Air Command and
Control System
Portugāles aviācijas vadības un
kontroles sistēma

PMF

Political Military Framework
Politiski militārā struktūra

PMSC

Political-Military Steering Committee
on Partnership for Peace
Iniciatīvas Partnerattiecības mieram
Politiski militārā vadības komiteja

PMSC/AHG

Political-Military Steering
Committee/AdHoc Group on
Cooperation in Peacekeeping
Miera uzturēšanas sadarbības
Politiski militārās vadības
komiteja/ad hoc grupa

PNET

Peaceful Nuclear Explosion Treaty
(1976)
Līgums par kodolsprādzieniem
mierīgiem nolūkiem (1976)

PO

Private Office
Privātais birojs

PPCG

Provisional Policy Coordination
Group
Pagaidu politikas koordinācijas
grupa

PSC

Principal Subordinate Command/
Commander
Galvenā pakļautā
komandstruktūra/komandieris

PSE

Partnership for Peace Staff Element
Partnerattiecības mieram štāba
elements

PST

Advisory Panels on Physical and
Engineering Sciences
and Technology
Fizikas un inženierzinātņu un
tehnoloģijas konsultatīvās grupas

PSO

Peace Support Operations
Miera atbalsta operācija

PTBT

Partial Test Ban Treaty
Līgums par daļēju izmēģinājumu
aizliegumu

PWP

Partnership Work Programme (PfP)
Partnerattiecību darba programma
(PfP)

RCB

Requirements and Concepts Branch
Prasību un koncepciju vienība

R&D

Research and Development
Pētniecība un attīstība

REACT

Rapid Expert Assistance and
Cooperation Teams
Ātrās ekspertu palīdzības un
sadarbības vienības

RHQ EASTLAND

Regional Headquarters,
Eastern Atlantic
Austrumatlantijas zonas reģionālais
štābs

RHQ SOUTHLAND

Regional Headquarters,
Southern Atlantic
Dienvidatlantijas zonas reģionālais
štābs

RHQ WESTLAND

Regional Headquarters,
Western Atlantic
Rietumatlantijas zonas reģionālais
štābs

RPC

Regional Planning Committee
Reģionālās plānošanas komiteja

RPC WT

Regional Planning Committee
Working Team
Reģionālās plānošanas komitejas
darba grupa

RRF

Rapid Reaction Force
Ātrās reaģēšanas spēki

R&T

Research and Technology
Pētniecība un tehnoloģija

RTA

Research and Technology Agency
Pētniecības un tehnoloģiju aģentūra

RTB

Research and Technology Board
Pētniecības un tehnoloģiju padome

RTO

Research and Technology
Organisation
Pētniecības un tehnoloģijas
organizācija

SAC

Strategic Air Command
Stratēģiskā aviācijas pavēlniecība

SACEUR

Supreme Allied Commander Europe
NATO Spēku virspavēlnieks Eiropas
zonā

SACLANT

Supreme Allied Commander Atlantic
NATO Spēku virspavēlnieks
Atlantijas zonā

SACLANTCEN

SACLANT Undersea Research
Centre
SACLANT zemūdens izpētes
centrs

SALT

Strategic Arms Limitation Talks
Stratēģisko ieroču ierobežojumu
sarunas

SALW

Small Arms and Light Weapons
Vieglie ieroči

SAM

Sanctions Assistance Missions
Sankciju atbalsta misijas

SAM

Surface-to-Air Missile
Zeme-gaiss raķete

SATCOM

Satellite Communications
Satelītu komunikācijas

SC

Strategic Commander
Stratēģiskais komandieris

SCEPC

Senior Civil Emergency Planning
Committee
Neparedzētu gadījumu vecāko
amatpersonu plānošanas komiteja

SCG

Special Consultative Group
Speciālā konsultatīvā grupa

SCOM

Science Committee
Zinātnes komiteja

SCMM

Standing Committee on Military
Matters (Bosnian Peace Agreement)
Pastāvīgā militāro jautājumu
komiteja (Bosnijas miera līgums)

SCP

Security Cooperation Programme
Drošības sadarbības programma

SDI

Strategic Defence Initiative
Stratēģiskā aizsardzības iniciatīva

SEECAP

South East Europe Common
Assessment Paper on Regional
Security Challenges
and Opportunities
Kopējais izvērtējuma dokuments
attiecībā uz reģionālajiem drošības
apdraudējumiem un iespējām

SEEGROUP

South East Europe Security
Cooperation Steering Group
Dievidaustrumu Eiropas Drošības
sadarbības vadības grupa

SEEI

South East Europe Initiative
Dienvidaustrumu Eiropas iniciatīva

SILCEP

Security investment, Logistics & Civil
Emergency Planning Division
Drošības investīciju, apgādes un
civilo ārkārtas situāciju plānošanas
nodaļa

SFOR

Stabilisation Force
Stabilizācijas spēki

SfP

Science for Peace
Zinātne mieram

SG

Secretary General
Ģenerālsekretārs

SGP

Senior Political-Military Group on
Proliferation
Politiski-militāra vecāko amatpersonu

grupa par ieroču izplatīšanas
jautājumiem

SG PLE

Standing Group of Partner Logistic
Experts
Partnervalstu apgādes ekspertu
pastāvīgā grupa

SHAPE

Supreme Headquarters Allied
Powers Europe
NATO Bruņoto Spēku Eiropā
virspavēlnieka stābs

SHARE

Stock Holding and Asset
Requirements Exchange
Inventāra uzturēšanas un aktīvu
prasību apmaiņa

SLBM

Submarine-Launched
Ballistic Missile
No zemūdenes palaižama
ballistiskā raķete

SLCM

Sea-Launched Cruise Missile
No jūras palaižama spārnotā raķete

SLWPG

Senior Level Weapons Protection
Group
Vecāko amatpersonu grupa ieroču
aizsardzības jautājumos

SNF

Short-Range Nuclear Forces
Mazas distances kodolspēki

SNLC

Senior NATO Logisticians'
Conference
NATO apgādes vecāko amatpersonu
konference

SO

Standardisation Objective
Standartizācijas mērķis

SOFA

Status of Forces Agreements
Bruņoto spēku statusa līgumi

SPC

Senior Political Committee
Vecāko amatpersonu politiskā
komiteja

SPC(R)

Senior Political Committee
(Reinforced)
Vecāko amatpersonu politiskā
komiteja (paplašināta)

SRB

Senior Resource Board
Resursu vecāko amatpersonu
padome

SST

Advisory Panels on Security-Related
Civil Science and Technology
Ar drošību saistītu civilo zinātņu un
tehnoloģiju konsultatīvās grupas

STANAG

Standardisation Agreement
Standartizācijas līgums

STANAVFORCHAN

Standing Naval Force Channel
Pastāvīgās gatavības jūras spēki
Lamanšā

STANAVFORLANT

Standing Naval Force Atlantic
Pastāvīgās gatavības Atlantijas
jūras spēki

STANAVFORMED

Standing Naval Force Mediterranean
Pastāvīgās gatavības Vidusjūras
jūras spēki

START

Strategic Arms Reduction Talks
Stratēģisko ieroču samazināšanas
sarunas

STC

SHAPE Technical Centre
SHAPE tehniskais centrs

STRIKFLTLANT

Striking Fleet Atlantic
Atlantijas Triecienflote

STRIKFORSOUTH

Naval Striking and Support Forces
Jūras spēku triecienu un atbalsta
spēki

SUBACLANT

Submarine Allied Command Atlantic
NATO Atlantijas zonas Zemūdeņu
Flotes apvienotā pavēlniecība

TEEP

Training and Education
Enhancement Programme
Apmācību un izglītības uzlabošanas
programma

UNHCR

United Nations High Commissioner
for Refugees
Apvienoto Nāciju Organizācijas
Augstais komisārs bēgļu jautājumos

UNMIK

United Nations Mission in Kosovo
Apvienoto Nāciju Organizācijas
misija Kosovā

UNOCHA

United Nations Office for the
Coordination of Humanitarian Affairs
Apvienoto Nāciju Organizācijas
Humāno lietu koordinācijas birojs

UNPROFOR

United Nations Protection Force
Apvienoto Nāciju Organizācijas
Aizsardzības spēki

UNSC

United Nations Security Council
Apvienoto Nāciju Organizācijas
Drošības padome

VCC

Verification Coordinating Committee
Verifikācijas koordinācijas komiteja

VERITY

NATO Verification database
NATO verifikācijas datu bāze

WCO

Western Consultation Office
Rietumu konsultatīvais birojs

WEAG

Western European Armaments
Group
Rietumeiropas bruņojuma grupa

WEU

Western European Union
Rietumeiropas Savienība (RES)

WG

Working Group
Darba grupa

WHO

World Health Organisation
Pasaules Veselības organizācija

WMDC

Weapons of Mass Destruction
Centre
Masu iznīcināšanas ieroču centrs

WMD

Weapons of Mass Destruction
Masu iznīcināšanas ieroči

WP

Working Party
Ekspertu komisija

YATA

Youth Atlantic Treaty Association
Atlantijas Līguma Jaunatnes
asociācija

2. PIELIKUMS PAPILDU INFORMĀCIJAS AVOTI

NATO galvenās mētniec NATO informācijai un preses birojs:
NATO

1116 Brisela - Belgium

Tel: 32 2 707 4111

Fax: 32 2 707 1252

E-mail: natodoc@hq.nato.int

Website: <http://www.nato.int>

Papildu informāciju par NATO zinātnes programmu un video aktivitātēm
iespējams atrast sekojošās interneta mājas lapās:

<http://www.nato.int/science>

<http://www.nato.int/coms>

2. PIELIKUMS

Reģionālie informācijas biroji

NATO informācijas birojs

NATO Information Office

Box 22

101 Kijeva

PAPILDU INFORMĀCIJAS AVOTI

Tel: 354 551 00 10

Fax: 354 551 00 15

E-mail: info@oia.kiev.ua

NATO informācijas un

dokumentācijas centrs

NATO Information and

Documentation Centre

Kyiv, 234 119

Ukraine

Tel: 380 44 240 05 18

Fax: 380 44 240 05 22

NATO informācijas birojs

NATO Information Office

Mytaya Street 3

117449 Moscow

Russia

Tel: 7 095 937 3640

7 095 937 3641

7 095 937 3675

Fax: 7 602 957 3800 (satelīta līnija)

7 095 937 3800

E-mail: nato@igamet.ru

UNOCHA
United Nations Office for the
Coordination of Humanitarian Affairs
Apvienoto Nāciju Organizācijas
Humāno krīžu koordinācijas birojs

UNPROFUR
United Nations Protection Force
Apvienoto Nāciju Organizācijas
Aizsardzības spēki

UNSC
United Nations Security Council
Apvienoto Nāciju Organizācijas
Drošības padome

VCC
Verification Coordinating Committee
Verifikācijas koordinācijas komiteja

WTO
World Trade Organization
Pasaulē pazīstamā tirdzniecības organizācija

WFP
World Food Programme
Pasaulē pazīstamā pārtikas programma

WGEA
Western European and
Group
Rietumiešu Eiropas grupas

WEU
Western European Union
Rietumiešu Eiropas savienība (REB)

WFP
Working Party
Darba grupa

WHO
World Health Organization
Pasaulē pazīstamā veselības organizācija

WMDC
Weapons of Mass Destruction
Centre
Masu iznīcināšanas ieroču centrs

WMD
Weapons of Mass Destruction
Masu iznīcināšanas ieroči

WP
Working Party
Ekspertu komisija

YATA
Youth Atlantic Treaty Association
Atlantijas Līguma jaunatnes
asociācija

S. PIELIKUMS

PAPILDU INFORMĀCIJAS AVOTI

2. PIELIKUMS PAPILDU INFORMĀCIJAS AVOTI

NATO galvenās mītnes NATO informācijas un preses birojs:

NATO

1110 Brussels - Belgium

Tel: 32 2 707 4111

Fax: 32 2 707 1252

E-mail: natodoc@hq.nato.int

Website: <http://www.nato.int>

Papildu informāciju par NATO zinātnes programmu un vides aktivitātēm iespējams atrast sekojošās interneta mājas lapās:

<http://www.nato.int/science>

<http://www.nato.int/ccms>

Reģionālie Informācijas biroji

NATO informācijas birojs,

NATO Information Office

Box 28

121 Reykjavik

Iceland

Tel: 354 561 00 15

Fax: 354 551 00 15

E-mail: infonato@islandia.is

NATO Informācijas un

dokumentācijas centrs,

NATO Information and

Documentation Centre

36/1 Melnikov St.

Kyiv, 254 119

Ukraine

Tel: 380 44 246 86 16

Fax: 380 44 246 86 22

NATO Informācijas birojs,

NATO Information Office

Mytnaya Street 3

117049 Moscow

Russia

Tel: 7 095 937 3640

7 095 937 3641

7 095 937 3676

Fax: 7 502 937 3809 (satelīta līnija)

7 095 937 3809

E-mail: nato@garnet.ru

Militāri sabiedriskais informācijas birojs

Padomnieks sabiedrības
informēšanas jautājumos
Starptautiskais militārais štābs
Public Information Advisor
International Military Staff
NATO HQ
1110 Brussels
Tel: 32 2 707 5422
Fax: 32 2 707 5713
E-mail: pia@hq.nato.int
dep.pia@hq.nato.int

NATO Bruņoto Spēku Eiropas
virspavēlnieka štābs
SHAPE
7010 SHAPE/Mons - Belgium
Tel: 32 65 44 71 11
Fax: 32 65 44 35 44/74 42
E-mail: shapepio@shape.nato.int
Website: <http://www.shape.nato.int>

NATO Spēku virspavēlnieks Atlantijas zonā

SACLANT

7857 Blandy Road - Suite 100

Norfolk VA 23551-2490, USA

Tel: 1 757 445 3400

Fax: 1 757 445 3234

E-mail: pio@saclant.nato.int

Website: <http://www.saclant.nato.int>

Adreses un kontaktpersonas sekojošām organizācijām minētas 16. nodaļā:

NATO Parlamentārā Asambleja (NATO PA)

Atlantijas Līguma asociācija (ATA) un uzņemtās nacionālās Atlantijas asociācijas, Atlantijas padomes un komitejas

Alianses Rezerves virsnieku konfederācija (CIOR).

NATO Integrēto datu serviss (NIDS)

NIDS ar datoru palīdzību atvieglo pieeju NATO preses paziņojumiem, komunikē un oficiālajiem paziņojumiem, runām, publicētām rokasgrāmatām un citiem dokumentiem. Šajos tematos iekļauti politiski, militāri, ekonomikas un zinātnes jautājumi, kā arī aktuāla informācija par NATO lomu, izpildot Bosnijas Miera Līgumu (SFOR), un Kosovos spēkiem (KFOR). NIDS izdod periodisko izdevumu "NATO Review" un citas publikācijas, kas sniedz informāciju un analīzi par jautājumiem, kas saistīti ar NATO.

NIDS arī nodrošina pieeju informācijai un dokumentiem, kurus izdevušas NATO civilās un militārās aģentūras un citas ar NATO saistītās institūcijas, piemēram, NATO Parlamentārā Asambleja un Atlantijas padomes un komitejas, kas uzņemtas Atlantijas līguma asociācijā.

Elektronisko sakaru tīkls, kuru NIDS nodrošina ar Ārlietu un Aizsardzības ministrijām, parlamentiem un akadēmiskiem institūtiem NATO dalībvalstīs un Eiroatlantijas Partnerības padomes valstīs (EAPC), pakāpeniski tiek paplašināts, jo notiek elektroniska informācijas apmaiņa ar citām starptautiskām organizācijām.

NIDS sniegtā informācija pieejama NATO interneta mājas lapā un arī ar elektroniskā pasta starpniecību.

Lai abonētu informācijas saņemšanu ar elektroniskā pasta starpniecību, sūtiet pieprasījumu uz adresi: listserv@listserv.cc.kuleuven.ac.be, minot vienu no sekojošām atsaucēm:

- SUB NATODATA (jaunākā informācija no NATO un tās aģentūrām un militārajām komandstrukturām, kā arī citām svarīgām starptautiskām organizācijām);
- SUB NATOPRES (galvenokārt žurnālistiem adresēti paziņojumi, tai skaitā runas, ministru komunikē, norādes preseī);
- SUB NATOSCI (NATO zinātnes un vides programmu dati).

Jebkurā gadījumā abonentiem ir jānorāda savs vārds un uzvārds.

HRONOLOĢĶJA

Šī hronoloģija satur galvenos notikumus NATO attiecībā un saistībā ar nozīmīgākajiem pasaulē notikumiem. Tā liecina par diplomātisko kontaktu intensitāti un aprāta pārņemtā kara beigām un augsta līmeņa konsultācijām, kas regulāri notika saistībā ar pašreizējās Aliances politiskās darbības. Neskatoties papīru notikumiem, kas ir notikuši Partnerattiecībās miera un Drošībasliedzļa Partnerības padomes ietvaros, to starpā seminārus un konferences, mācību kursus, mācības un krīzes simulāciju vadienes mācības, papildus vizītes un apbīdes vizītes, tā arī citas aktivitātes novājināties ieteiktās vietās del. Informāciju par šiem notikumiem iespējams atrast citos pazinotājos un komunikā, kas ievieš NATO integrētajā datu servīcā internetā (<http://www.nato.int>).

3. PIELIKUMS

Šajā hronoloģijā ir iekļautas arī servīcā ieviestas Makedonijas Republikā ir atzīnētas ar zvaniņu (1), un tas nozīmē uz saraksta zemākā vietā ir uzskaitēti Makedonijas Republikā ar šīs konstitucionālo nosaukumu.

HRONOLOĢĶJA

Notikums	Notikuma datums	Notikuma apraksts
		Organizācijas izveide.
6. augusts		Atvēršanas ceremonija Hirošimā.
1946		
5. marts		Viralons Čērils (Winston Churchill) izruna "Izruna priekšā rīcībai" uzrunu, Mīdli, Lielbritānija.
1947		
12. janvāris		Padoņu Savienības sponētais komunistu Turcijas komiteja monopolsā vārā Polijā.
12. marts		Prezidents Trūmens (Truman) mudina Amerikas Savienotās Valstīs "atbalstīt brīvās načas, kuras pūljas brīvībā noturēt un lai šajā spriedumā pakļautības nepasūtītu" (Trūmena doktrīna).
5. jūlijs		AGV valsts sekretārs Džordžs Māršals (George C. Marshall) nāk klajā ar "Grupā Ekonomiskās rehabilitācijas plānu" (Māršala plāns).

3. PIELIKUMS

HRONOLOGIJA

HRONOLOĢIJA

Šī hronoloģija satur galvenos notikumus NATO attīstībā un saistībā ar nozīmīgākajiem pasaules notikumiem. Tā liecina par diplomātisko kontaktu intensitāti un apmaiņu pēc aukstā kara beigām un augsta līmeņa konsultācijām, kas regulāri notika saistībā ar galvenajām Alianses politikas jomām. Neskaitāmi papildu notikumi, kas ir notikuši Partnerattiecības mieram un Eiroatlantijas Partnerības padomes ietvaros, to skaitā seminārus un konferences, mācību kursus, militāras un krīzes situāciju vadības mācības, papildus vizītes un atbildes vizītes, kā arī citas aktivitātes nav pieminētas ierobežotās vietas dēļ. Informāciju par šiem notikumiem iespējams atrast preses paziņojumos un komunikē, kas ievietoti NATO integrētajā datu servisā internetā (<http://www.nato.int>).

Šajā hronoloģijā atsaucies saistībā ar bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku ir atzīmētas ar zvaigznīti (*), un tās norāda uz sekojošu zemsvītras piezīmi: Turcija atzīst Maķedonijas Republiku ar tās konstitucionālo nosaukumu.

1945

26. jūnijs Sanfrancisko tiek parakstīta Apvienoto Nāciju Organizācijas harta.
6. augusts Atombumbas sprādziens Hirosimā.

1946

5. marts Vinstona Čērčila [Winston Churchill] "Dzelzs Priekškara" runa Fultonā, Misūri štatā.

1947

19. janvāris Padomju Savienības sponsorētā komunistu "Lubļanas komiteja" monopolizē varu Polijā.
12. marts Prezidents Trūmens [Truman] mudina Amerikas Savienotās valstis "*atbalstīt brīvās nācijas, kuras pretojas bruņotu minoritāšu vai ārēja spiediena pakļaušanas mēģinājumiem*" (Trūmena doktrīna).
5. jūnijs ASV valsts sekretārs Džordžs Māršals [George C. Marshall] nāk klajā ar Eiropas Ekonomiskās rehabilitācijas plānu (Māršala plāns).

22.-27. septembris Cominform - Padomju bloka ideoloģiskās vienības organizācijas dibināšana, sakarā ar to, ka Padomju Savienība un tās sabiedrotie noraidīja Māršala palīdzību.

1948

22. janvāris Ernests Bīvins [Ernest Bevin], Lielbritānijas ārlietu sekretārs, uzstājoties Apakšnamā, ierosina Rietumu Savienības modeli. Rietumu Savienības Aizsardzības organizāciju vēlāk 1948. gada 27.-28. septembrī dibina Briseles līguma dalībvalstu aizsardzības ministri.
- 22.-25. februāris Čehoslovākijas Komunistu partija valsts apvērsuma rezultātā iegūst kontroli pār valdību Prāgā.
17. marts Briseles līgumu par ekonomisko, sociālo, kultūras sadarbību un kopējo pašaizsardzību paraksta Beļģijas, Francijas, Apvienotās Karalistes, Luksemburgas un Nīderlandes ārlietu ministri.
11. jūnijs ASV Senāts pieņem "Vandenberga Rezolūciju", kas liek pamatus ASV nākotnes asociācijas izveidošanai ar reģionālām un citām kopējās drošības formām.
24. jūnijs Padomju Savienība uzsāk Berlīnes blokādi.
28. jūnijs Formāla Dienvidslāvijas izslēgšana no Cominform.
6. jūlijs Vašingtonā sākas sarunas starp ASV, Kanādas un Briseles līguma valstīm par Ziemeļatlantijas aizsardzību.
- 25.-26. oktobris Briseles līguma valstu Konsultatīvā padome paziņo, ka panākta *"pilnīga vienošanās par Ziemeļatlantijas pakta aizsardzības principiem"*.
10. decembris Vašingtonā sākas sarunas starp ASV, Kanādas un Briseles līguma valstu pārstāvjiem par Ziemeļatlantijas līgumu.

1949

15. marts Sarunas uzsākušās valstis aicina Dāniju, Islandi, Itāliju, Norvēģiju un Portugāli pievienoties Ziemeļatlantijas līgumam.
2. aprīlis Iesaistītās valstis noraida Padomju Savienības izteikto vērtējumu, ka Ziemeļatlantijas līgums tiek pretstatīts Apvienoto Nāciju Organizācijas Hartai.
4. aprīlis ASV, Apvienotā Karaliste, Beļģija, Dānija, Francija, Islande, Itālija, Kanāda, Luksemburga, Nīderlande un Portugāle Vašingtonā paraksta Ziemeļatlantijas līgumu.
8. aprīlis Briseles līguma valstis, Dānija, Itālija un Norvēģija pieprasa ASV militāru un finansiālu atbalstu.

4. maijs Londonas 10 valstu vienošanās dibina Eiropas Padomi.
10. augustā notiek Padomes atklāšanas sanāksme.
9. maijs Tiek izbeigta Berlīnes blokāde.
24. augusts Stājas spēkā Ziemeļatlantijas līgums.
17. septembris Pirmā Ziemeļatlantijas Padomes sēde Vašingtonā.
6. oktobris Prezidents Trūmens paraksta 1949. gada Savstarpējās aizsardzības palīdzības aktu.

1950

27. janvāris Prezidents Trūmens apstiprina Ziemeļatlantijas reģiona integrēto aizsardzības plānu, piešķirot 900 000 000 ASV dolāru militārās palīdzības fondam.
9. maijs Francijas valdība ierosina izveidot atsevišķu iestādi, lai kontrolētu tērauda un ogļu ražošanu un ieguvu Francijā un Vācijā, kas atvērta citu valstu dalībai (Šūmana plāns).
25. jūnijs Ziemeļkorejas bruņoto spēku uzbrukums Dienvidkorejas Republikai.
25. jūlijs Londonā notiek pirmā NATO Padomes vietnieku tikšanās. ASV pārstāvis Ziemeļatlantijas Padomē, vēstnieks Čārlzs M. Spofords [Charles M. Spofford] tiek ievēlēts par pastāvīgo priekšsēdētāju.
24. oktobris Francijas premjerministrs Renē Plevans [René Pleven] izklāsta savu plānu par Eiropas vienoto armiju NATO ietvaros, iekļaujot Vācijas kontingentu.
19. decembris Ziemeļatlantijas Padome ieceļ ģenerāli Dvaitu D. Eizenhaueru [Dwight D. Eisenhower] par pirmo NATO spēku virspavēlnieku Eiropas zonā (SACEUR).
20. decembris Briseles līguma valstis nolemj pievienot Rietumu Savienības Militāro organizāciju Ziemeļatlantijas līguma organizācijai.

1951

15. februāris Parīzē tiek atklāta Francijas valdības sasauktā konference par Eiropas armijas izveidi.
2. aprīlis NATO Eiropas zonas Sabiedroto pavēlniecība sāk darboties, atverot NATO bruņoto spēku Eiropā virspavēlnieka štābu (SHAPE) Rokenkurtā [Rocquencourt], netālu no Parīzes.
18. aprīlis Beļģija, Francija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande un Vācijas Federatīvā Republika izveido Eiropas Ogļu un tērauda kopienu.

3. maijs Aizsardzības komitejas un Aizsardzības finansu un ekonomikas komitejas iekļaušana Ziemeļatlantijas Padomē.
19. jūnijs Ziemeļatlantijas līguma puses paraksta vienošanos par to bruņoto spēku statusu.
20. septembris Otavā dalībvalstis paraksta vienošanos par NATO nacionālo pārstāvju un starptautiskā štāba statusu [Civilian Status Agreement].
- 9.-11. oktobris Pagaidu Padomes komitejas (TCC), kuru izveidoja Ziemeļatlantijas Padome, lai saskaņotu kopējās drošības prasības ar dalībvalstu politiskajām un ekonomiskajām iespējām, pirmā tikšanās Parīzē.
- 17.-22. oktobris Ziemeļatlantijas līguma protokola parakstīšana Londonā par Grieķijas un Turcijas pievienošanas.
19. novembris NATO Aizsardzības koledžas inaugurācija Parīzē (1966. gada 10. oktobrī to pārcēla uz Romu).

1952

30. janvāris ASV viceadmirālis Linds D. Makormiks [Lynde D. McCormick] nozīmēts par pirmo NATO spēku virspavēlnieku Atlantijas zonā (SACLANT).
18. februāris Grieķija un Turcija pievienojas Ziemeļatlantijas līgumam.
- 20.-25. februāris Ziemeļatlantijas Padomes sanāksme Lisabonā reorganizē Alianses struktūru, kā rezultātā NATO kļūst par pastāvīgu organizāciju ar galveno mītni Parīzē.
21. februāris Padome izveido pavēlniecību Lamanšā un nozīmē admirāli seru Arturu Džonu Pauveru [Arthur John Power] par pirmo NATO spēku virspavēlnieku Lamanšā (CINCHAN).
12. marts Lords Izmajs [Lord Ismay] no Apvienotās Karalistes tiek nozīmēts par Ziemeļatlantijas Padomes vicepriekšsēdētāju un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas ģenerālsekretāru.
10. aprīlis NATO Atlantijas zonas Sabiedroto pavēlniecība (ACLANT) sāk darboties ar galveno mītni Norfolkā, Virdžīnijas štatā, ASV.
16. aprīlis NATO atver tās pagaidu galveno mītni Paledešelotā [Palais de Chaillot] Parīzē.
28. aprīlis Ziemeļatlantijas Padomes pirmā pastāvīgā sesija Parīzē.
27. maijs Beļģija, Francija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande un Vācijas Federatīvā Republika Parīzē paraksta līgumu par Eiropas Aizsardzības kopienas dibināšanu. (Pamatojoties uz 1954. gada 29. augusta Francijas Nacionālās Asamblejas lēmumu, līgums nestājās spēkā).

28. augusts Parīzē Alianses dalībvalstis paraksta protokolu par Starptautiskās militārās galvenās mītnes statusu.

1953

5. marts Staļina nāve.

23. jūlijs Panmunjonā [Panmunjon] parakstīta Korejas karadarbības izbeigšana.

20. augusts PSRS nāk atklātībā ar komunikē par tai piederošu ūdeņraža bumbu.

4.-8. decembris Apvienotās Karalistes, ASV un Francijas valdību vadītāju konference Bermudā, kurā piedalās Lords Izmajs kā novērotājs no NATO.

1954

25. janv.-18. febr. Neveiksmīga četru valstu konference Berlīnē par Vācijas atkal apvienošanu.

7. maijs Apvienotā Karaliste un ASV noraida PSRS prasību pievienoties Ziemeļatlantijas līguma organizācijai.

17.-18. jūnijs Atlantijas Līguma Asociācijas dibināšanas konferences sanāksme Hāgā, kuru sponsorē Starptautiskā Atlantiskā komiteja.

29. augusts Neraugoties uz līguma ratifikāciju, Francijas Nacionālā Asambleja nolemj izveidot Eiropas Aizsardzības kopieni (EDC).

6. septembris Manilas konferences atklāšana, kuras noslēgumā tiek parakstīti līgumi par SEATO (Dienvidausturumu Āzijas līguma organizācija)¹ izveidi.

28. sept.-3. okt. Deviņu valstu konferences sanāksme Londonā, kuras laikā tiek meklēta alternatīva Eiropas Aizsardzības kopienai (EDC). Dalībvalstis: Apvienotā Karaliste, ASV, Beļģija, Francija, Itālija, Kanāda, Luksemburga, Nīderlande un Vācijas Federatīvā Republika.

23. oktobris Parīzes līgumu parakstīšana. Vācijas Federatīvā Republika tiek aicināta pievienoties NATO. Itālija un Vācijas Federatīvā Republika pievienojas Rietumeiropas Savienībai (WEU).

1955

6. maijs Vācijas Federatīvā Republika kļūst par NATO dalībvalsti.

¹ Dalībvalstis: Apvienotā Karaliste, ASV, Austrālija, Francija, Jaunzēlande, Pakistāna, Filipīnas un Taizeme.

14. maijs PSRS noslēdz Varšavas līgumu ar Albāniju, Austrumvāciju, Bulgāriju, Čehoslovākiju, Poliju, Rumāniju un Ungāriju.
- 18.-23. jūlijs Parīzē notiek pirmā NATO parlamentāriešu konference (ar 1966. gada novembri tā ir Ziemeļatlantijas Asambleja (NAA)).
30. decembris PSRS paraksta līgumu ar Austrumvācijas režīmu, nodrošinot tai valstiskas tiesības.

1956

24. februāris Padomju Savienības Komunistiskās Partijas 20. kongresā Hruščovs "slepenā" runā atmasko Staļinu.
18. aprīlis Cominform likvidēšana.
28. jūnijs Poznaņā, Polijā notiek sacelšanās pret esošo režīmu.
26. jūlijs Ēģipte nacionalizē Suecas Kanālu [the Suez Canal].
4. novembris Padomju Savienība apspiež Ungāru nemierniekus.
13. decembris Ziemeļatlantijas Padome apstiprina trīs valstu komitejas ziņojumā "Nemilitārā sadarbība NATO" iekļautās rekomendācijas.

1957

25. marts Romas līgumu parakstīšana par Eiratom un Eiropas Ekonomikas kopienas izveidi.
- 2.-3. maijs Ziemeļatlantijas Padomes sanāksme ministru līmenī Bonnā. Padome nolemj ar brīvu vēlēšanu palīdzību intensificēt centienus veicināt Vācijas atkal apvienošanu.
16. maijs NATO ģenerāļsekretāra amatā stājas Pauls-Henrijs Spāks [Paul-Henri Spaak] no Beļģijas, nomainot Lordu Izmaju.
29. jūlijs Berlīnē Apvienotās Karalistes, ASV, Francijas un Vācijas Federatīvās Republikas valdības paraksta deklarāciju, kas apstiprina to politiku identitāti saistībā ar Vācijas atkalapvienošanu un Eiropas drošību.
14. septembris Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālā Asambleja nosoda Padomju Savienības iejaukšanos Ungārijā.
4. oktobris Tiek palaists Padomju Savienības pirmais zemes pavadoņs "Sputņik".
31. oktobris Francijas-Lielbritānijas interence Suecas Kanāla zonā.
- 16.-19. decembris Parīzē Ziemeļatlantijas Padomes sanāksmes laikā valdību vadītāji atkārtoti apstiprināja Atlantiskās Alianses principus un mērķus.

1958

1. janvāris Stājas spēkā Romas līgums par Eiropas Ekonomikas kopienas izveidi.
- 26.-29. marts NATO Zinātnes komitejas pirmā sanāksme.
- 15.-17. aprīlis NATO dalībvalstu aizsardzības ministru sanāksme Parīzē no jauna apstiprina NATO stratēģijas aizsardzības raksturu.
10. novembris Hruščovs paziņo PSRS plānu atcelt četrus valstu vienošanos par Berlīnes statusu. (31. decembrī Rietumu valstis šo plānu noraidīja).
- 16.-18. novembris Ziemeļatlantijas Padomes decembra sanāksme ministru līmenī. Padome solidarizējas ar Apvienotās Karalistes, ASV un Francijas valdību izteiktajiem uzskatiem par Berlīni un Rietumu varu tiesībām palikt Berlīnē.

1959

1. janvāris Fidels Kastro gāž Batista režīmu Kubā.
11. jūnijs Četrus valstu ārlietu ministru sanāksmes Vācijas jautājumā atklāšana Ženēvā (Apvienotā Karaliste, ASV, Francija un PSRS).
19. augusts 1955. gada 24. februārī parakstītais Bagdādes pakts kļūst par Centrālu līguma organizāciju (CENTO). Dalībvalstis: Apvienotā Karaliste, Irāna, Irāka, Pakistāna un Turcija. Asociētās valstis: ASV. Ankarā atrodas organizācijas galvenā mītne. (1979. gada 26. septembrī organizāciju tika likvidēta).
20. novembris Apvienotā Karaliste, Austrija, Dānija, Norvēģija, Portugāle, Šveice un Zviedrija no sākotnējās Stokholmas konvencijas izveido Eiropas Brīvās Tirdzniecības asociāciju (EFTA)².
- 15.-22. decembris Parīzē, Portā Daufinā (Porte Dauphine), atklāj jaunu NATO galveno mītni.

1960

15. marts Ženēvā tiek atklātas ANO desmit valstu Atbruņošanās komitejas sarunas. Komunistu valstis izstājas 27. jūnijā.
1. maijs Amerikāņu lidmašīna U2 tiek notriekta virs Padomju Savienības teritorijas.

² Somija kļūst par EBTA asociēto biedru 1961. gadā. Islande pievienojas 1970. gadā. Apvienotā Karaliste un Dānija izstājas no EBTA pēc to pievienošanās EEK no 1973. gada 1. janvāra. Portugāle izstājas no EBTA 1986. gada janvārī.

19. maijs Apvienotās Karalistes, ASV un Francijas ārlietu ministri ziņo Ziemeļatlantijas Padomei par galotņu sanāksmes Parīzē atsaukšanu, piedaloties Padomju Savienībai 16. maijā.
27. maijs Militārs valsts apvērsums Turcijā.
23. septembris Hruščovs piedalās Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālajā Asamblejā Ņujorkā.
10. novembris Galotņu tikšanās sanāksme Maskavā, kurā piedalās komunistu līderi no 81 valsts. Tiek apstiprināta Hruščova Mierīgas līdzāspastāvēšanas koncepcija.
14. decembris 18 Eiropas valstis, ASV un Kanāda paraksta konvenciju par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) dibināšanu, aizstājot OEEC. Austrālija, Jaunzēlande un Japāna organizācijai pievienojas pēc tam.

1961

12. aprīlis Padomju Savienības majors Jurijs Gagāriņš kļūst par pirmo cilvēku, kurš dodas kosmosā.
21. aprīlis Dērks U. Stikers [Dirk U. Stikker] no Nīderlandes, nomaina Paulu-Henriju Spāku [Paul-Henri Spaak] NATO ģenerālsekretāra amatā.
13. augusts Berlīnes mūra uzcelšana.
- 13.-15. decembris Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa tikšanās laikā Parīzē Alianse atkārtoti apstiprina tās nostāju Berlīnes jautājumā, nosodot Berlīnes mūra celtniecību, un apstiprina diplomātisko kontaktu atjaunošanu ar Padomju Savienību, lai noteiktu, vai iespējams atrast pamatu sarunām. Tā arī paziņo par mobilo uzdevumu spēku izveidi.

1962

- 8.-20. janvāris Tiekas NATO valstu pilsoņu "Alianses konvents" un atbalsta "Parīzes deklarāciju", lai stiprinātu Alianses un Atlantijas kopienību.
18. marts Eviānas vienošanās dibina neatkarīgu Alžīriju.
29. marts Tiek izveidota Eiropas organizācija kosmosa kuģu starta iekārtu attīstībai un ražošanai (ELDO). Dalībvalstis: Apvienotā Karaliste, Austrālija, Beļģija, Vācijas Federatīvā Republika, Francija, Itālija, Nīderlande.
10. aprīlis Makmilans [Macmillan] un Kenedijs [Kennedy] aicina Hruščovu vienoties par izmēģinājumu aizlieguma līgumu.

- 4.-6. maijs Ziemeļatlantijas Alianses ārlietu un aizsardzības ministri pārskata apstākļus, kuros Alianse būtu spiesta izmantot kodolieročus (Atēnu vadlīnijas).
14. jūnijs Eiropas Kosmosa izpētes organizācijas (ESRO) izveidošana. Dalībvalstis: Apvienotā Karaliste, Beļģija, Dānija, Francija, Itālija, Nīderlande, Spānija, Šveice, Vācijas Federatīvā Republika un Zviedrija. (ELDO un ESRO apvienojās 1975. gada 31. maijā, lai izveidotu Eiropas Kosmosa aģentūru (ESA)).
22. okt.-20. nov. ASV spēku radīta daļēja Kubas blokāde, kas sekoja pēc Padomju Savienības raķešu bāzes atklāšanas, kura izveidota uz salas; blokāde atcelta pēc PSRS vienošanās par bāzes demontēšanu.
- 18.-20. decembris Prezidenta Kenedija un premjerministra Makmilana apspriede Naso, Bahamu salās. Viņi vienojas par daļu savu stratēģisko kodolieroču spēku piešķiršanu NATO.

1963

16. janvāris Francijas pārstāvja sniegtā paziņojuma rezultātā Padome atzīmē, ka attiecībā uz Francijas bijušās Alžīrijas departamentiem Ziemeļatlantijas līguma attiecīgas klauzulas netiks ievērotas kopš 1962. gada 3. jūlija.
20. jūnijs ASV un Padomju Savienība Ženēvā paraksta vienošanos par tiešās līnijas ("hot line") valstu vadītājiem izveidošanu starp Vašingtonu un Maskavu.
- 15.-25. jūlijs Apvienotā Karaliste, ASV un Padomju Savienība paraksta vienošanos, kas aizliedz kodolieroču izmēģinājumus atmosfērā, kosmosā un zem ūdens.
10. oktobris Stājas spēkā 5. augustā parakstītais Maskavas līgums par daļēju kodolieroču izmēģinājumu aizliegumu.
- 22.-23. oktobris No ASV uz Vāciju militārās mācībās (operācija "Big Lift") lido 14500 amerikāņu kareivju, lai demonstrētu ASV spēju nepieciešamības gadījumā ātri pastiprināt NATO spēkus.
22. novembris Dalasā, Teksasas štatā, tiek noslepkavots prezidents Kenedijs.

1964

1. augusts Manlio Brosio (Itālija) nomaina Dērku U. Stikeru NATO ģenerālsekretāra amatā.
14. oktobris Hruščovs tiek atbrīvots no ieņemamā amata. Viņa vietā par PSKP ģenerālsekretāru nāk Leonīds Brežņevs, un Aleksejs Kosigins tiek iecelts premjerministra amatā.
16. oktobris Ķīna uzspridzina savu pirmo atombumbu.

1965

6. aprīlis ASV palaiž pasaules pirmo komerciālo satelītu "Agrais putns" ("Early Bird"). Tas tika sekmīgi pārbaudīts, kā pirmā globālās komunikācijas sistēma telefonu, TV un telegrāfu sakariem.
7. aprīlis Padomju Savienības un Austrumvācijas varas iestādes periodiski, ik reizes, kad Rietumberlīnes Kongresa ēkā Vācijas Federatīvās Republikas Parlaments rīko plenārsēdi, uz vienu nedēļu bloķē sauszemes pieeju Berlīnei.
23. aprīlis Padomju Savienība palaiž savu pirmo komunikāciju satelītu.
31. maijs-1. jūnijs Parīzē NATO valstu aizsardzības ministru sanāksme īpašu uzmanību velta Grieķijas un Turcijas aizsardzības problēmām, un vienojas izskatīt piedāvājumu uzlabot konsultācijas un paplašināt līdzdalību kodolspēku plānošanā.
9. septembris Prezidents Šarls de Gols preses konferencē paziņo, ka Francijas militārā integrācija NATO beigsies līdz 1969. gadam.
20. oktobris Ziemeļatlantijas Padome apstiprina NATO galveno komandieru un ASV-Kanādas Reģionālās plānošanas grupas pārstrādātos uzdevumus.
- 14.-16. decembris Ziemeļatlantijas Padomes sanāksme ministru līmenī Parīzē apstiprina jaunās rīcības plānu, kas radīts, lai uzlabotu dalībvalstu aizsardzības spēku ikgadējās pārbaudes procesu un vienotos par to militāro spēku kontribūciju.

1966

10. marts Prezidents de Gols formāli paziņo par Francijas nodomu izstāties no Alianses integrētās militārās struktūras.
14. decembris Aizsardzības plānošanas komiteja izveido Kodolaizsardzības lietu komiteju un Kodolieroču plānošanas grupu.

1967

18. janvāris NATO Aizsardzības koledžas atklāšana Romā.
31. marts Oficiālā SHAPE atklāšanas ceremonija Kasto pie Monzas Beļģijā.
- 6.-7. aprīlis Kodolieroču plānošanas grupas pirmā sanāksme Vašingtonā.
21. aprīlis Militārais režīms pārņem varu Grieķijā.

14. jūnijs Ziemeļatlantijas Padomes sanāksme Luksemburgā izskata situāciju Tuvajos Austrumos pēc sešu dienu kara starp Izraēlu un tās arābu kaimiņiem.
16. oktobris Oficiālā jaunās NATO galvenās mītnes atklāšana Briselē.
12. decembris Kodolaizsardzības lietu komiteja rīko sanāksmi Briselē, lai analizētu Kodolieroču plānošanas grupas ziņojumu par stratēģiskajiem kodolspēkiem, antibalistiskajām raķetēm, kodolieroču taktisku izmantošanu un valstu līdzdalību kodolieroču plānošanā.
- 13.-14. decembris Ziemeļatlantijas Padome apstiprina Hārmela ziņojumu par Alianses nākotnes uzdevumiem. Aizsardzības plānošanas komiteja pieņem NATO jauno elastīgās reaģēšanas stratēģijas koncepciju un apstiprina Pastāvīgās gatavības Atlantijas jūras spēku (STANAVFORLANT) izveidošanu.

1968

19. janvāris Ženēvā Atbruņošanās konferences laikā ASV un Padomju Savienība iesniedz apspriešanai līguma uzmetumu par kodolieroču neizplatīšanu.
- 24.-25. jūnijs Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa sanāksme Reikjavīkā, Islandē analizē pašreizējos pasākumus, kas ietekmē pieklūšanas ceļus Berlīnei, un izdod deklarāciju par savstarpēju un saskaņotu bruņoto spēku samazināšanu.
- 20.-21. augusts Padomju Savienības, Polijas, Austrumvācijas, Bulgārijas un Ungārijas karaspēki okupē Čehoslovākiju.
12. septembris Albānija atsakās no piederības Varšavas līguma organizācijai.
- 13.-14. novembris Eirogrupas veidošana.
- 15.-16. novembris Ziemeļatlantijas Padome apsūdz Padomju Savienības darbību Čehoslovākijā, kā pretēju Apvienoto Nāciju Organizācijas Hartas pamatprincipiem, un izsaka brīdinājumu PSRS.

1969

28. maijs Tiek izveidoti Jūras spēki kaujas gatavībā Vidusjūras reģionā (NAVOCFORMED).
- 8.-10. decembris Pirmā Mūsdienu sabiedrības izaicinājumu komitejas (CCMS) sanāksme, kuru 6. novembrī dibināja Ziemeļatlantijas Padome, balstoties uz nesen ievēlētā ASV prezidenta Niksona izteiktā priekšlikuma.

1970

5. marts Stājas spēkā 1968. gada 1. jūlijā parakstītais līgums par kodolieroču neizplatīšanu.
20. marts Tiek palaists NATO pirmais komunikāciju satelīts no Kenedija raga [Cape Kennedy].
16. aprīlis Vīnē sākas ASV-PSRS sarunas par stratēģisko ieroču ierobežošanu (SALT).
11. jūnijs Aizsardzības plānošanas komiteja ministru līmeņa sanāsmē apspriež Padomju Savienības klātbūtnes ilgstošo ekspansiju Vidusjūras reģionā un aicina Vidusjūras reģionā aktivizēt jūras spēkus kaujas gatavībā.
- 2.-4. decembris ASV paziņo Padomes un Aizsardzības plānošanas komitejas (DPC) ministru līmeņa sanāsmēs Briselē, ka savus militāros spēkus Eiropā nesamazinās vienīgi abpusējas Austrumu-Rietumu darbības kontekstā. DPC pieņem pētījumu "Alianses aizsardzība 70-tajos gados". Desmit Eiropas valstis pieņem īpašu Eiropas Aizsardzības uzlabošanas programmu.

1971

2. februāris Tiek palaists otrais NATO komunikāciju satelīts no Kenedija raga.
1. oktobris Jozefs Lunss [Joseph Luns] no Nīderlandes nomaina Manlio Brosio NATO ģenerālsekretāra amatā.
- 5.-6. oktobris Bijušais NATO ģenerālsekretārs Manlio Brosio tiek nozīmēts vadīt pētnieciskās sarunas ar Padomju Savienības un citām ieinteresētajām valdībām par savstarpēju un saskaņotu bruņoto spēku samazināšanu.

1972

26. maijs Maskavā tiek parakstīta pagaidu vienošanās par stratēģisko ieroču ierobežošanu (SALT) un Līgums par stratēģisko ieroču ierobežošanu (ABM).
- 30.-31. maijs Ziemeļatlantijas Padome ministru līmeņa sanāsmē Bonnā piekrit sākt starptautiskās sagatavošanās sarunas konferencei par drošību un sadarbību Eiropā (CSCE). NATO integrētās militārās struktūras dalībvalstis piedāvā daudzpusējus pētījumus par savstarpēju un sabalansētu bruņoto spēku samazināšanu (MBFR).
3. jūnijs Apvienotās Karalistes, ASV, Francijas un PSRS ārlietu ministri paraksta četrušu vienošanos par Berlīni.
21. novembris SALT II sarunu atklāšana Ženēvā.

22. novembris Daudzpusējo sagatavošanās sarunu par EDSO atklāšana Helsinkos.
21. decembris Austrumvācijā tiek parakstīts "Pamatlīgums" starp Vācijas Federatīvo Republiku un Vācijas Demokrātisko Republiku.

1973

1. janvāris Apvienotā Karaliste, Dānija un Īrija pievienojas Eiropas Ekonomikas kopienai (EEC).
31. janv.-29. jūn. Vīnē notiek daudzpusēju pētījumu sarunas par MBFR.
11. maijs Pastāvīgās gatavības jūras spēku Lamanšā (STANAVFORCHAN) atklāšana.
- 3.-7. jūlijs Eiropas Drošības un sadarbības konference (CSCE) tiek atklāta Helsinkos.
- 6.-24. oktobris Arābu-izraēliešu "grēkatlaides dienas" (Yom Kippur) karš.
30. oktobris Vīnē sākas sarunas par savstarpēju un sabalansētu bruņoto spēku samazināšanu (MBFR).

1974

25. aprīlis Militārs valsts apvērsums Portugālē.
26. jūnijs NATO valstu valdību vadītājiem tiekoties Briselē, tiek parakstīta Atlantijas attiecību deklarācija, kuru 19. jūnijā Otavā apstiprināja un publicēja Ziemeļatlantijas Padome.
23. jūlijs Konstantinos Karamanlis kļūst par Grieķijas premjerministru pēc militārās valdības atkāpšanās.
14. augusts Grieķijas bruņoto spēku atsauksana no NATO integrētās militārās struktūras.
- 23.-24. novembris Tiekoties Vladivostokā, prezidents Fords [Ford] un ģenerālsēkretārs Brežņevs vienojas par nākamajām darbībām, kas veicamas, lai ierobežotu ASV-PSRS stratēģiskos kodolieročus.

1975

31. maijs Apvienojoties ELDO un ESRO, tiek izveidota Eiropas Kosmosa aģentūra (ESA). Dalībvalstis: Apvienotā Karaliste, Beļģija, Dānija, Francija, Itālija, Īrija, Nīderlande, Spānija, Šveice, Vācijas Federatīvā Republika un Zviedrija.
31. jūl.-1. aug. 35 dalībvalstu un valdību vadītāji paraksta EDSO Helsinku Noslēguma aktu.

1976

- 21.-22. janvāris Kodolieroču plānošanas grupas (NPG) sanāksmē Hamburgā, NATO aizsardzības ministri apspriež pastāvīgi pieaugošās Padomju Savienības stratēģiskās kodolpotences un aplūko stabilizācijas perspektīvas ar SALT palīdzību.
2. februāris Neatkarīgās Eiropas Programmas grupas izveide ar visu NATO Eiropas dalībvalstu piedalīšanos, lai nodrošinātu sadarbību pētniecības, attīstības un iekārtu ražošanas jomās.
- 20.-21. maijs Ziemeļatlantijas Padomē Oslo ārlietu ministri pārskata Austrumu-Rietumu attiecības un EDSO Noslēguma akta īstenošanas progresu, un apspriež MBFR perspektīvas.
- 9.-10. decembris Ziemeļatlantijas Padome noraida Varšavas līguma valstu priekšlikumus atteikt sākotnēju kodolieroču lietošanu un ierobežot Alianses dalību, kā arī aicina visas EDSO valstis atteikties no draudu vai spēka pielietojuma, ieskaitot visa veida ieročus saskaņā ar ANO hartu un Helsinku Noslēguma aktu.

1977

- 10.-11. maijs Ziemeļatlantijas Padomes sanāksme Londonā, kurā piedalās jaunievēlētais ASV prezidents Kārteris [Carter] un citi valstu un valdību vadītāji. Tiek ieviesta ilgtermiņa aizsardzības programma.
4. oktobris EDSO papildu sanāksme Belgradā (1977. gada 4. oktobris - 1978. gada 9. marts).
12. oktobris Izveidota NPG Augsta līmeņa grupa par demonstrējamo kodolieroču modernizāciju.

1978

- 30.-31. maijs Ziemeļatlantijas Padomes sanāksme Vašingtonā ar valstu un valdību vadītāju piedalīšanos.
31. okt.-11. dec. Montro notiek EDSO ekspertu sanāksme par mierīgu strīdu atrisinājumu.
18. novembris Palaists trešais NATO komunikāciju satelīts no Kanaveralas raga [Cape Canaveral] Floridā.
- 5.-6. decembris Tiek atzīta Agrīnās brīdināšanas un vadības sistēma gaisā (AWACS).

1979

13. febr.-26. marts Valletā notiek EDSO ekspertu sanāksme par Vidusjūras reģiona sadarbību.

11. aprīlis Izveidota specgrupa demonstrējamās kodolsistēmas ieroču kontroles aspektu pētīšanai. (Specgrupa darbu pabeidza 1979. gada 11. decembrī).
18. jūnijs Vīnē prezidents Kārteris un ģenerālsekretārs Brežņevs paraksta SALT II vienošanos. (ASV vienošanos neratificēja.)
4. novembris Teherānā Islama revolucionāri ieņem ASV vēstniecību un saņem gūstā 53 ķīlniekus.
12. decembris Briselē notiek īpaša sanāksme ārlietu un aizsardzības ministriem. "Divceļu" lēmums par demonstrējamo kodolspēku modernizāciju, iekļaujot ASV virszemes spārnoto un Pershing II raketu sistēmu izvietojumu Eiropā, kā arī paralēli un papildus spēki ieroču kontrolei, lai novērstu šāda izvietojuma nepieciešamību.
- 25.-26. decembris Padomju Savienība okupē Afganistānu.
29. decembris Ziemeļatlantijas Padomes īpašā sanāksme pēc Padomju Savienības iebrukuma Afganistānā 25.-26. decembrī.

1980

24. janvāris Alianses dalībvalstis, kas piedalījās 1979. gada 12. decembra īpašajā sanāksmē, izveido ieroču kontroles, tai skaitā arī demonstrējamo kodolspēku, speciālo konsultatīvo grupu.
18. febr.-3. marts EDSO Zinātniskās sadarbības forums Hamburgā.
4. maijs Miris Dienvidslāvijas prezidents Tito.
31. augusts Gdaņskas līgumi, kas norāda uz Polijas neatkarīgās arodbiedrības "Solidaritāte" izveidošanu un oficiālu atzīšanu.
12. septembris Turku militārā vadība pārņem valsts pārvaldi.
22. septembris Sākas karš starp Irāku un Irānu.
20. oktobris Grieķu militāro spēku reintegrācija Alianses integrētajā militārajā struktūrā.
11. novembris Madridē atklāta EDSO papildu sanāksme.
- 9.-12. decembris Padomes un Aizsardzības plānošanas komitejas ministru līmeņa sanāksmes atspoguļo bažas par situāciju Polijā un Padomju Savienības turpināto Afganistānas okupāciju.

1981

1. janvāris Grieķija kļūst par Eiropas Ekonomikas kopienas 10. dalībvalsti.
23. februāris Civilās gvardes nemiernieku neveiksmīgs mēģinājums gāzt Spāņu uzraugvaldību.
6. oktobris Ēģiptes prezidenta Sadata [Sadat] slepkavība.

27. oktobris Zviedrijas teritoriālajos ūdeņos nogrimst Padomju Savienības zemūdene.
18. novembris Prezidents Reigans paziņo jaunās ieroču kontroles iniciatīvas, kas ietver sarunas par vidējās darbības kodolieročiem (INF) un stratēģisko ieroču samazināšanu (START).
30. novembris Ženēvā ASV un Padomju Savienība sāk sarunas par vidējās darbības kodolspēkiem (INF).
- 10.-11. decembris Tiek parakstīts protokols par Spānijas pievienošanos Ziemeļatlantijas līgumam.
13. decembris Karastāvokļa izsludināšana Polijā.

1982

11. janvāris Ziemeļatlantijas Padomes īpašā ministru līmeņa sanāksme izdod Polijas notikumu deklarāciju.
2. apr.-14. jūn. Folklendu salu konflikts.
30. maijs Spānija kļūst par 16. NATO dalībvalsti.
10. jūnijs Ziemeļatlantijas Padomes valstu vadītāju tikšanās sanāksme Bonnā. Valstu un valdību pārstāvji izdod Bonnas deklarāciju, uzsverot Alianses programmu mieram un brīvībai.
30. jūnijs Ženēvā atklātas Stratēģisko ieroču samazināšanas sarunas (START).

1983

23. marts Prezidents Reigans paziņo par visaptverošās pētniecības programmas mērķi novērst stratēģisko kodolraķešu radītos draudus (Stratēģiskā Aizsardzības iniciatīva).
22. jūlijs Karastāvokļa beigas Polijā. Jauni likumi pastiprina valdības varu.
1. septembris Padomju Savienības gaisa aizsardzības spēki, netālu no Sahalīnas krasta, notriec Dienvidkorejas lidmašīnu ar 269 pasažieriem.
9. septembris EDSO papildu sanāksmes noslēgums Madridē.
25. oktobris ASV un Austrumkarību spēku militārā iejaukšanās Grenādā.
25. okt.-11. nov. Helsinkos notiek sagatavošanās sanāksme Stokholmas konferencei "Eiropas Drošības un uzticības vairošanas pasākumi un atbrūņošanās" (CDE).
27. oktobris Montebello lēmums. NATO Kodolieroču plānošanas grupas sanāksmē Montebello tiek aizsardzības ministri. Kanāda paziņo savu lēmumu atsaukt nākošos 1400

- kaujiniekus no Eiropas, un kopā jau ir atsaukti 2400 kaujinieki kopš 1979. gada.
23. novembris Sauszemes spārnoto raķešu sastāvdaļu piegāde Apvienotajai Karalistei iezīmē NATO vidējās darbības kodolieroču (INF) izvietojanas sākumu. Padomju Savienības lēmums pārtraukt notiekošo sarunu raundu Ženēvā par vidējās darbības kodolieročiem (INF).
8. decembris Ženēvā noslēdzas ASV-PSRS sarunu raunds par Stratēģisko ieroču samazināšanu (START), Padomju Savienības pusei nenosakot atsākšanas datumu.
- 8.-9. decembris Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa sanāksmes ārlietu ministru tikšanās laikā tiek izdota Briseles deklarācija par apņemšanos meklēt saskaņotas un konstruktīvas attiecības ar Austrumiem, un aicina Padomju Savienību un citas Varšavas līguma valstis tai pievienoties.
13. decembris Pēc jaunās konstitūcijas parlamentārajām vēlēšanām Turcijā tiek veidota civilvaldība.

1984

17. janvāris Stokholmas konferences "Eiropas Drošības un uzticības vairošanas pasākumi un atbruņošana" (CDE) atklāšana.
21. mar.-30. apr. Atēnās notiek EDSO ekspertu tikšanās par strīdu mierīgu izbeigšanu.
31. maijs NATO ārlietu ministri izdod Vašingtonas paziņojumu par Austrumu-Rietumu attiecībām.
- 7.-9. jūnijs Galotņu sanāksme Londonā. Septiņu galveno industrializēto valstu un valdību vadītāji izdod Austrumu-Rietumu attiecību un ieroču kontroles deklarāciju.
12. jūnijs Rietumeiropas Savienības septiņu valstu ārlietu ministri, tiekoties Parīzē, nolemj reaktivizēt WEU.
25. jūnijs Lords Karingtons [Lord Carrington] no Apvienotās Karalistes nomaina Jozefu Lunsu NATO ģenerālsekretāra amatā.
- 16.-26. oktobris EDSO ekonomikas, zinātnes un kultūras sadarbības seminārs Vidusjūras reģionā, Venēcijā.
- 26.-27. oktobris Rietumeiropas Savienības dalībvalstu ārlietu un aizsardzības ministri publicē "Romas deklarāciju", paziņojot savu lēmumu pastiprināt sadarbību WEU ietvaros.
7. decembris NATO ģenerālsekretārs pasniedz pirmo Atlantijas balvu Pēram Markusenam [Per Markussen], Dānija, par viņa

ilggadējo ieguldījumu Atlantijas Alianses mērķu sasniegšanā.

1985

11. marts Pēc Konstantīna Čerņenko nāves, Mihails Gorbačovs kļūst par Padomju Savienības Komunistiskās Partijas ģenerāļsekretāru.
12. marts ASV un PSRS Ženēvā uzsāk jaunas ieroču kontroles sarunas, apspriežot aizsardzības un kosmosa sistēmas, stratēģiskos kodolspēkus un vidējas darbības kodolspēkus.
26. aprīlis Septiņu dalībvalstu vadītāji uz 20 gadiem pagarina 1955. gada sadraudzības, sadarbības un savstarpējas palīdzības līgumu, kas izveidoja Varšavas līguma organizāciju.
7. maijs-17. jūn. EDSO ekspertu Cilvēktiesību sanāksme Otavā.
15. okt.-25. nov. EDSO kultūras forums Budapeštā.
12. novembris Profesors Van der Beugels [van der Beugel] no Nīderlandes kļūst par otro NATO Atlantijas balvas saņēmēju par izcilu sniegumu Atlantijas Aliansē.
- 19.-21. novembris Valstu vadītāju tikšanās laikā Ženēvā ASV prezidents Ronalds Reigans un Padomju Savienības līderis Mihails Gorbačovs principos vienojas par 50% stratēģisko kodolieroču samazināšanu un par pagaidu Vidējās darbības kodolieroču (INF) līgumu.
21. novembris Speciālā Ziemeļatlantijas Padomes sanāksmē ar valstu un valdību vadītāju, kā arī ārlietu ministru piedalīšanos Prezidents Reigans ziņo par sarunu norisi ar Padomju Savienības līderi Mihailu Gorbačovu Ženēvā.

1986

1. janvāris Portugāle un Spānija kļūst par Eiropas Ekonomikas kopienas (EEC) dalībvalstīm.
12. marts Premjerministra Felipes Gonzalesa [Felipe Gonzalez] organizētajā referendumā spāņu vēlētāji atbalsta ilgstošo Spānijas dalību Atlantijas Aliansē, nepiedaloties NATO integrētajās militārajās struktūrās.
15. aprīlis Atbildot pret Lībiju vērstajiem teroristu uzbrukumiem, ASV militārie spēki uzbrūk Tripoles un Bengazi objektiem.
15. apr.-26. maijs EDSO ekspertu tikšanās Bernē par Cilvēku saskarsmi.
26. aprīlis Padomju Savienībā Černobiļas kodolelektrostacijas avārija.
- 29.-30. maijs Ārlietu ministri izdod ziņojumu par Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa tikšanos Halifaksā, Kanādā,

- aicinot Padomju Savienību pievienoties, izstrādājot "noteiktus jaunus soļus" miera, drošības un produktīva Austrumu-Rietumu dialoga sekmēšanai. Ministri izveido augsta līmeņa operatīvo grupu parasto ieroču kontrolei.
22. septembris Noslēdzas Stokholmas konference "Eiropas Drošības un uzticības vairošanas pasākumi un atbruņošana" (CDE). Noslēguma dokuments (datēts 19. septembrī) ietver obligātos pasākumus dalībvalstu reģistrācijai, novērošanai un militāro manevru kontrolei atrašanās vietā.
13. oktobris Ziemeļatlantijas Padomes speciālajā sēdē Briselē, kurā piedalījās ārlietu un aizsardzības ministri, ASV valsts sekretārs Šulcs [Schultz] sniedz īsu ziņojumu Padomei par Valstu vadītāju sanāksmes Reikjavikā (11.-13. oktobrī) negatīvajiem rezultātiem.
- 21.-22. oktobris NATO Kodolieroču plānošanas grupas ministru līmeņa tikšanās Gleneaglesā, Skotijā. Aizsardzības ministri atbalsta prezidenta Reigana ieroču kontroles programmu. Vīnē tiek atklāta trešā EDSO papildu konference.
4. novembris
24. novembris Profesors Karls Kaizers [Karl Kaiser] no Vācijas Federatīvās Republikas saņem trešo Atlantijas balvu par ieguldījumiem Aliansē.
11. decembris NATO ārlietu ministri izdod Briseles deklarāciju par Parasto ieroču kontroli, aicinot uz sarunām par konvencionālo stabilitāti (tādējādi cenšoties sasniegt pastāvošo būtisko atšķirību novēršanu reģionā no Atlantijas līdz Urāliem un izveidot konvencionālo stabilitāti zemākos līmeņos) un tālākiem drošības un uzticības vairošanas pasākumiem.

1987

26. janvāris Spānija atsāk sarunas ar saviem NATO partneriem par Spānijas militāro spēku lomu Aliansē nākotnē.
17. februāris Vīnē sākas sarunas starp NATO un Varšavas līguma dalībvalstīm par norādījumiem diskusijām, kas saistītas ar konvencionāliem spēkiem Eiropā - no Atlantijas līdz Urāliem.
27. marts NATO ģenerālsekretārs Lords Karingtons, pēc Ziemeļatlantijas Padomes ārkārtas sanāksmes piedāvā izmantot savus pakalpojumus, lai palīdzētu atrisināt strīdus Aegeanā starp Grieķiju un Turciju.
4. jūnijs Vācijas Federatīvās Republikas parlaments formāli piekrīt priekšlikumam, kas aicina likvidēt vidējās darbības (INF) un mazās distances (SRINF) raķetes Eiropā.

5. jūnijs Kanādas valdība paziņo lēmumu orientēt savu atbalstu Eiropas pastiprināšanai no Ziemeļiem līdz Centrālajam reģionam.
19. jūnijs Federatīvās Republikas kanclers Helmut Kols [Helmut Kohl] piedāvā veidot kopēju Francijas-Vācijas komandu kā pirmo soli uz kopēju Eiropas kaujas vienību.
22. jūlijs PSRS līderis Mihails Gorbačovs paziņo par Padomju Savienības gatavību likvidēt visus vidējās darbības kodolieročus, ieskaitot tos, kas 1987. gadā tika izvietoti Padomju Savienībai piederošajā Āzijas daļā saistībā ar ASV-PSRS INF līgumu.
23. jūlijs Ženēvā ASV-Padomju Savienības ieroču kontroles sarunās Padomju puses pārstāvji prezentē priekšlikumu, kas akceptē "dubultās nulles" principu, kas uz vispārējās bāzes likvidē PSRS un ASV sauszemes vidējās darbības (LRINF un SRINF) raķetes.
20. augusts Tiekoties Hāgā, Rietumeiropas Savienības eksperti apsver kopējo rīcību Līcī, lai reģionā nodrošinātu kuģošanas brīvību naftas pārvadājumos.
- 28.-30. augusts Amerikas Savienoto Valstu inspektori apmeklē militāros manevrus pie Minskas. Pirmā šāda veida inspekcija, kas notiek saistībā ar 1986. gada septembrī izdotā Stokholmas dokumenta noteikumiem.
- 5.-7. oktobris Padomju Savienības inspektori apmeklē NATO mācības Turcijā. Pirmā šāda veida inspekcija, kas veikta Alianses dalībvalstī saistībā ar 1986. gada septembrī izdotā Stokholmas dokumenta noteikumiem.
27. oktobris Rietumeiropas Savienības septiņu dalībvalstu ārlietu un aizsardzības ministri pieņem "Hāgas Platformu par Eiropas drošības interesēm".
25. novembris NATO pasniedz ikgadējo Atlantijas balvu Pēram Harmelam [Pierre Harmel] no Beļģijas, 1967. gada Harmela ziņojuma autoram.
8. decembris ASV prezidents Reigans un Padomju Savienības līderis Mihails Gorbačovs, tiekoties trīs dienu valstu vadītāju sanāksmē, sarunu sākumā paraksta Vašingtonas līgumu par Vidējās darbības kodolieročiem (INF), principā likvidējot virszemes vidējās darbības kodolraķetes.
9. decembris Amerikas Savienotās Valstis un Padomju Savienība panāk vienošanos par nosacījumiem, kas ļauj viens otram monitorēt kodolsprādzienus izmēģinājumu atrašanās vietās.

10. decembris Valstu vadītāju trīs dienu sanāksmes sarunu noslēgumā Vašingtonā, ASV prezidents Reigans un Padomju Savienības līderis Mihails Gorbačovs sola spēcīgu stratēģisko ieroču samazināšanu un dod norādījumus Ženēvas sarunu dalībniekiem sastādīt vienošanos atbilstoši 1972. gada Līgumam par stratēģisko ieroču ierobežošanu (ABM).

11. decembris Ziemeļatlantijas Padome atzīmē Harmela ziņojuma 20. gadadienu. ASV valsts sekretārs un Apvienotās Karalistes, Beļģijas, Itālijas, Nīderlandes un Vācijas Federatīvās Republikas ārlietu ministri paraksta abpusēju vienošanos saistībā ar INF līguma īstenošanu un tā apskates un pārbaudes procedūrām atrašanās vietā.

1988

22. janvāris Vācijas Federatīvās Republikas un Francijas valdības dibina Kopējās drošības padomi. Abas valdības arī paraksta vienošanos par kopējās Francijas-Vācijas armijas vienības izveidi.

2.-3. marts Ziemeļatlantijas Padomes galotņu sanāksmē Briselē tiek uzsvērtā Alianses dalībvalstu vienotība un atkārtoti apstiprināti kopējie mērķi un principi, kā arī Alianses politiku saglabāšana. Tiek izdots paziņojums par parasto ieroču kontroli, kas aicina veikt nozīmīgus pasākumus sekmīgai konvencionālo spēku būtisko atšķirību novēršanai ar konvencionālās stabilitātes sarunu palīdzību.

15. maijs Sākas Padomju Savienības karaspēka atsaukšana no Afganistānas.

26.-27. maijs NATO aizsardzības ministri pilnvaro Administratīvo darba grupu vadīt dalībvalstu sniegto pārskatu par lomām, riskiem un atbildībām, kas saistīti ar to mēģinājumiem stiprināt kolektīvās drošības un aizsardzības iespējas un efektivitāti.

31. maijs Maskavā piecu dienu valstu vadītāju sanāksmes tikšanās laikā prezidents Reigans un ģenerālsekretārs Gorbačovs apmainās ar dokumentiem, īstenojot nesen ratificēto 1987. gada decembra INF līgumu, un paraksta divpusējas vienošanās par kodolizmēģinājumiem un citiem jautājumiem.

9.-10. jūnijs Pirmajā Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa sanāksmē, kas notiek Madridē, ārlietu ministri analizē pozitīvo Austrumu-Rietumu attiecību attīstību, kas tika

- reģistrēta valstu vadītāju tikšanās laikā Maskavā, un apsveic Spānijas ieguldījumu kopējai aizsardzībai.
24. jūnijs Paziņojums par NATO Jaukto militāro spēku veidošanu Ziemeļnorvēģijas atbalstīšanai saspīlējuma vai karadarbības periodos, aizstājot Kanādas CAST komandu, kas tiek nozīmēta uz Centrālo reģionu saskaņā ar Kanādas valdības plāniem.
28. jūn.-1. jūl. PSKP 19. konference Maskavā izvirza sagatavošanai politisko, konstitucionālo un legālo reformu programmu.
1. jūlijs Manfreds Verners [Manfred Woerner], bijušais Vācijas Federatīvās Republikas aizsardzības ministrs, nomaina Lordu Karingtonu NATO ģenerālsekretāra amatā.
20. augusts Stājas spēkā Līča kara (starp Irānu un Irāku) uguns pārtraukšana ANO Drošības padomes 598. rezolūcijas ietvaros.
14. novembris Portugāle un Spānija paraksta Rietumeiropas Savienības Pievienošanās līgumu.
5. decembris Pauls Nice [Paul Nitzte], prezidenta Reigana speciālais padomnieks ieroču kontroles jautājumos, saņem 1988. gada Atlantijas balvu.
7. decembris Prezidents Gorbačovs nozīmīgas uzrunas gaitā ANO Ģenerālajai Asamblejai paziņo par vienusējo Padomju Savienības konvencionālo spēku samazināšanu. Armēnijas lielākā zemestrīce noposta vairākas pilsētas, ir ievērojams skaits bojāgājušo.
8. decembris Alianses ārlietu ministri pozitīvi atzīst Padomju Savienības konvencionālo spēku samazināšanu un publicē paziņojumu, uzsverot Alianses priekšlikumus gaidāmajām konvencionālās stabilitātes un turpmākās drošības un uzticības vairošanas pasākumu sarunām.

1989

- 7.-11. janvāris 149 valstis piedalās starptautiskajā Ķīmisko ieroču konferencē Parīzē.
18. janvāris Prezidents Gorbačovs, savā uzrunā, vēršoties pie Apvienoto Nāciju Organizācijas 1988. gada 7. decembrī, izklāsta tālākos soļus paredzētajā Padomju bruņoto spēku samazināšanā, paziņojot par 14,2% Padomju Savienības aizsardzības izdevumu un 19,5% ieroču un militārā aprīkojuma ražošanas samazināšanu.
19. janvāris Noslēgums Vīnes EDSO papildu sanāksmei un Noslēguma dokumenta pieņemšana, tajā iekļaujot mandātus jaunām sarunām par Parastajiem bruņotajiem

- spēkiem Eiropā (CFE), kā arī sarunām par uzticības un drošības vairošanas pasākumiem (CSBM).
- 23.-27. janvāris Vācijas Demokrātiskā Republika, Polija, Ungārija, Čehoslovākija un Bulgārija paziņo par konvencionālo spēku un militāro budžetu samazināšanu nākotnē. Alianses dalībvalstis to pieņem kā ieguldījumu konvencionālo spēku nelīdzsvarotības mazināšanai Eiropā.
2. februāris Noslēguma tikšanās Vīnes sarunām par savstarpēju un sabalansētu spēku samazināšanu.
11. februāris Ungārijas Komunistiskās Partijas Centrālkomiteja piekrīt "pakāpeniskai un noturīgai" pārejai uz daudzpartiju politisko sistēmu.
15. februāris Saskaņā ar prezidenta Gorbačova paziņoto grafiku Padomju Savienība izpilda militāro spēku pilnīgu izvākšanu no Afganistānas.
6. marts EDSO dalībvalstu ārlietu ministri tiekas Vīnē, lai atzīmētu jaunu sarunu sākšanu starp 23 NATO un Varšavas līguma organizācijas dalībniekiem par Parastajiem bruņotajiem spēkiem Eiropā (CFE), un starp visām 35 EDSO dalībvalstīm par uzticības un drošības vairošanas pasākumiem.
26. marts Jaunā PSRS Tautas pārstāvju kongresa pirmās vairāku kandidātu vēlēšanas beidzas ar pilnīgu neveiksmi oficiālajiem Partijas kandidātiem daudzos vēlēšanu apgabalos.
4. aprīlis Ziemeļatlantijas līguma parakstīšanas 40. gadadiena tiek atzīmēta ar speciālu Ziemeļatlantijas Padomes sanākumi un citiem svinīgiem pasākumiem NATO un to valstu galvaspilsētās.
5. aprīlis Varšavas valdības un opozīcijas sarunu dalībnieki paraksta vienošanos par pasākumiem, kas Poliju virzītu uz politiskām reformām, ieskaitot brīvas vēlēšanas un aizliegtās arodbiedrības kustības "Solidaritāte" reģistrāciju.
18. apr.-23. maijs EDSO Informācijas forums Londonā.
12. maijs Prezidents Bušs [Bush] ierosina "Brīvās gaisa telpas" ["Open Skies"] režīmu, lai palielinātu militāro aktivitāšu uzticību un atklātību. Piedāvājums paredz atbilstošas gaisa telpas atklāšanu un nacionālās teritorijas pārlidojumu atļaušanu no dalībvalstīm.
- 29.-30. maijs Ziemeļatlantijas Padomes galotņu tikšanās Briselē. Prezidenta Buša paziņojums par pilnīgi jaunām iniciatīvām

- konvencionālo spēku samazināšanai Eiropā. Tiek pieņemta Alianses Vispārējā koncepcija par ieroču kontroli un atbrūošanu, un publicēta Augstākā līmeņa tikšanās deklarācija.
30. maijs-23. jūnijs EDSO konferences pirmā tikšanās Parīzē par Humāno dimensiju (CDH).
31. maijs Vizītes laikā Vācijas Federatīvajā Republikā prezidents Bušs uzsver priekšlikumus sekmēt brīvas vēlēšanas un plurālismu Austrumeiropā un nojaukt Berlīnes mūri.
- 3.-4. jūnijs Pekinā Ķīnas līderi izmanto bruņotos spēkus, lai apspiestu neapbruņotu studentu vadītu tautas demokrātijas piekritēju demonstrāciju, radot ievērojamus dzīvību zaudējumus un veicinot lielus nemierus citās pilsētās, etnisko tīrīšanu un pamattiesību pārkāpumus.
4. un 18. jūnijs Polijas Senāta brīvās vēlēšanas un daļējās vēlēšanas, iesaistot 35% no vietām Seimā, sniedz īpaši sekmīgus vēlēšanu rezultātus "Solidaritātei".
- 8.-9. jūnijs Aizsardzības plānošanas komitejas ministru līmeņa tikšanās. Aizsardzības ministri apspriež iespējas aizsardzības plānošanā iesaistīt Rietumu priekšlikumus par konvencionālo spēku samazināšanu Eiropā.
16. jūnijs Imre Nagijs [Imre Nagy], 1958. gadā pakārtais Ungāru 1956. gada revolūcijas līderis, ar godu tiek pārapbedīts Budapeštā.
19. jūnijs Ženēvā atsākas Stratēģisko ieroču samazināšanas sarunas (START).
2. jūlijs Miris Padomju Savienības ārlietu ministru veterāns un bijušais prezidents Andrejs Gromiko.
9. augusts Sabiedroto vārdā, NATO ģenerālsekretārs izdod ziņojumu par etnisko turku situāciju Bulgārijā. Tas aicina Bulgārijas valdību reaģēt pozitīvi uz aicinājumiem uzņemties tās pienākumus saskaņā ar EDSO saistībām.
24. augusts Tadeušs Mazovjeckis [Tadeusz Mazowiecki] kļūst par pirmās 40 gadu laikā nekomunistu vadītās valdības Polijā premjerministru. Polijas Apvienotā Strādnieku partija (komunistu partija) patur četras ministrijas.
10. septembris Ungārija atver savu rietumu robežu, dodot iespēju lielum skaitam Austrumvācijas emigrantu atstāt valsti un doties uz Rietumiem.
3. oktobris Pēc 1. oktobra 6390 Austrumvācijas iedzīvotāju masveida izceļošanas no Rietumu vēstniecībām Prāgā, ko organizēja Austrumvācijas valdība, apmēram 20000 Austrumvācijas

- emigranti pulcējas Prāgā un Varšavā pie Vācijas Federatīvās Republikas vēstniecībām.
- 6.-7. oktobris Mihails Gorbačovs, apmeklējot 40. gadadienas parādi Austrumberlīnē, aicina uz reformām Vācijas Demokrātiskajā Republikā.
16. oktobris EDSO sanāksme Sofijā par vides aizsardzību.
18. oktobris Ēriku Honekeru [Erich Honecker], Sociālistiskās Vienības Partijas (komunistu) ģenerālsekretāru kopš 1971. gada, nomaina Vācijas Demokrātiskās Republikas līderis Egons Krencs [Egon Krenz] laikā, kad Austrumvācijas iedzīvotāji iestājas par politiskām reformām un liels skaits bēgļu turpina atstāt Vācijas Demokrātisko Republiku caur Prāgu un Budapeštu.
23. oktobris Ungārijas Parlamenta 18. oktobrī pieņemtā jaunā konstitūcija dibina Ungārijas Republiku, kā "brīvu, demokrātisku, neatkarīgu, tiesisku valsti" un atver ceļu daudzpartiju vēlēšanām 1990. gadā.
7. novembris Austrumvācijas kabinets atkāpjas pēc mītiņiem daudzās pilsētās, kas pieprasīja brīvas vēlēšanas un komunistu varas monopola likvidēšanu, kā arī prasa augstākā līmeņa būtiskas izmaiņas partijas ietvaros. Nākošajā dienā pēc šiem notikumiem seko kopēja valdošā Politbiroja atkāpšanās.
- 9.-10. novembris Berlīnes mūra nojaukšana. Politiskas neskaidrības un Austrumvācijas varas krīzes gaisotnē austrumu un rietumberlīnieši nojauc sienu, un atzīmē apvienošanās procesa sākumu. Pēc plašām demonstrācijām un politiskās reformas pieprasījuma, Vācijas Demokrātiskās Republikas valdība paziņo par pārvietošanās ierobežojumu uz Rietumiem atcelšanu un jaunu pārejas punktu izveidošanu.
10. novembris Todora Živkova [Todor Zhivkov], Bulgārijas Komunistiskās Partijas līdera kopš 1954. gada, atstādināšana no amata, kurai seko radikālas pārmaiņas partijas vadībā.
14. novembris Austrumvācijas Parlaments ievēl Hansu Modrovu [Hans Modrow] premjerministra amatā. Portugāle un Spānija paraksta Rietumeiropas Savienības Pievienošanās līgumu.
17. novembris Prāgas studentu demonstrācijas varmācīga izkļiedēšana izraisa tautas kustību pret valdību. Pilsoņu forums, ko vada Vaclavs Havels [Vaclav Havel].
20. novembris Masu demonstrācijās Leipcigā tiek izteikts tautas pieprasījums Vācijas apvienošanai.

24. novembris Čehoslovākijas Partijas vadības atkāpšanās. Karels Urbaneks [Karel Urbanek] kļūst par ģenerālsekretāru un aicina veidot dialogu ar pilsoņu forumu.
3. decembris Laikā, kad notiek komunistu vadītāju valdīšanas un korupcijas atmaskošana, atkāpjas jaunais Austrumvācijas Politbirojs un Centrālkomiteja.
4. decembris NATO galotņu tikšanās Briselē. ASV prezidents Džordžs Bušs NATO līderiem sniedz īsu ziņojumu par savām sarunām ar Padomju Savienības prezidentu Gorbačovu ASV-PSRS vadītāju augstākā līmeņa tikšanās laikā Maltā (2.-3. decembrī). Varšavas līguma organizācijas līderu tikšanās laikā Maskavā publicē kopēju paziņojumu, apsūdzot 1968. gada Varšavas Pakta militāro spēku Čehoslovākijas okupāciju un noraidot Brežņeva Doktrīnu par ierobežotu suverenitāti.
7. decembris Prezidenta Gustava Husaka [Gustav Husak] atkāpšanās un koalīciju valdības veidošana Čehoslovākijā. 1989. gada NATO Atlantijas balvu pasniedz seram Maiklam Hovardam [Sir Michael Howard], Starptautiskā Stratēģisko studiju institūta (IISS) prezidentam un līdzdibinātājam.
11. decembris Tautas demonstrācijas Bulgārijā noved pie apsoltām brīvām vēlēšanām un atteikšanās no komunistu partijas vadošās lomas.
- 14.-15. decembris Briselē notiek Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa tikšanās. Ārlietu ministri izskata paātrinātās politiskās izmaiņas Centrāleiropā un Austrumeiropā.
19. decembris Padomju Savienības ārlietu ministrs Eduards Ševardnadze ierodas NATO galvenajā mītnē uz sarunām ar NATO ģenerālsekretāru Manfredu Verneru un NATO dalībvalstu pastāvīgajiem pārstāvjiem. Tā ir pirmā šāda veida tikšanās ar Centrāleiropas vai Austrumeiropas valdības ministru.
20. decembris Armija un policija atklāj uguni uz tūkstošiem pret valdību noskaņotajiem protestantiem Timisoarā, Rumānijā.
22. decembris Čaušesku režīma sabrukums. Rumānijas bruņotie spēki arestē Nikolaju Čaušesku [Nicolai Ceausescu] un 25. decembrī izpilda nāvessodu. Nacionālā Glābšanas fronte, kuru vada Jons Iljesku [Ion Iliescu], pārņem kontroli un apsola brīvas vēlēšanas.
29. decembris Polijas Parlaments likvidē komunistu partijas vadošo lomu un pārveido valsts nosaukumu, to nosaucot par Polijas Republiku. Par Čehoslovākijas prezidentu tiek ievēlēts Vaclavs Havels.

1990

15. janvāris Bulgāru valdība atceļ komunistu partijas 44 gadus ilgo politiskās varas monopolu.
16. jan.-5. febr. Vīnē EDSO ietvaros notiek 35 valstu seminārs par Militārām doktrīnām.
6. februāris Padomju Savienības Komunistiskās Partijas Centrālās Komitejas plenārsēdei adresētā bezprecedenta runā Mihails Gorbačovs sniedz savas reformas programmas būtiskākos aspektus, iekļaujot atsacīšanos no komunistiskās partijas vadošās lomas un politiskā plurālisma ieviešanu.
- 12.-14. februāris NATO un Varšavas līguma organizācijas dalībvalstu ārlietu ministri ar novērotājiem no citām EDSO valstīm tiekas Otavā "Brīvās gaisa telpas" konferences atklāšanā.
13. februāris Pirms "Brīvās gaisa telpas" konferences noslēguma Otavā, tiek panākta ārlietu ministru vienošanās uzturēt ārējo aspektu diskusijas par apvienotas Vācijas izveidošanu "Divi plus Četri" ietvaros. NATO un Varšavas līguma organizācijas ārlietu ministri vienojas arī par soļiem, kas veicami, lai sekmētu CFE vienošanās noslēgšanu 1990. gadā.
3. marts Čehoslovākijas ārlietu ministrs Jirijs Dienstbjers [Jiri Dienstbier] ierodas NATO galvenajā mītnē uz sarunām ar NATO ģenerālsekretāru Manfredu Verneru.
8. marts Ziemeļatlantijas Padomes sanāksmē, kuru apmeklēja kanclers Helmutš Kols, notiek konsultācijas par Federatīvās Republikas valdības pozīciju notikumu attīstībā Vācijā un attiecīgos drošības jautājumos.
11. marts Lietuvas Parlaments balso par izstāšanos no Padomju Savienības un neatkarības atgūšanu.
17. marts Varšavas līguma organizācijas ārlietu ministri sanāksmē Prāgā atbalsta gan NATO, gan arī Varšavas Pakta turpināšanu.
18. marts Vācijas Demokrātiskās Republikas iedzīvotāji savās pirmajās brīvajās vēlēšanās pēdējo 40 gadu laikā, sniedz ievērojamu balsu pārsvaru konservatīvajai "Aliansei par Vāciju", iezīmējot tālākos vadošos soļus Vācijas apvienošanas procesā.
19. marts-11. apr. Bonnā notiek EDSO konference par ekonomisko sadarbību Eiropā.
21. marts Kristofs Skubizevskijs [Krzystof Skubiszewski], Polijas ārlietu ministrs, ierodas NATO galvenajā mītnē uz

- sarunām ar ģenerālsekretāru Manfredu Verneru un NATO dalībvalstu pastāvīgajiem pārstāvjiem.
26. marts Čehoslovākijas valdība dod rīkojumu nojaukt robežnocietinājumus visā robežlīnijas garumā ar Austriju un Vācijas Federatīvo Republiku.
27. marts Portugāles un Spānijas formāla iesaistīšana Rietumeiropas Savienībā ratifikācijas procesa noslēgumā.
7. aprīlis Vēlēšanas Ungārijā noslēdzas ar izšķirošu Ungārijas Demokrātiskā foruma (centriski labējā partija) uzvaru.
12. aprīlis Vācijas Demokrātiskās Republikas koalīciju valdība pasludina savu piekrišanu apvienoties ar Vācijas Federatīvo Republiku, pamatojoties uz Pamata likuma 23. pantu un apvienotas valsts dalību Ziemeļatlantijas Aliansē.
3. maijs Prezidents Bušs paziņo par kodolartilērijas šāviņu, kas izvietoti Eiropā, modernizācijas programmu atcelšanu un par mazas distances kodolraķešu LANCE saglabāšanu. Viņš aicina sākt sarunas par ASV un Padomju Savienības mazas distances kodolraķetēm īsi pēc CFE līguma parakstīšanas.
4. maijs Latvijas Parlaments paziņo par Latvijas neatkarību.
8. maijs Igaunijas Parlaments pārveido Republikas nosaukumu un konstitūciju, un atjauno tās pirmskara karogu un nacionālo himnu.
- 9.-10. maijs NATO aizsardzības ministri, tiekoties Kodolieroču plānošanas grupā Kananaskis pilsētā Kanādā, apspriež Eiropas politisko pārmaiņu ietekmi uz NATO drošības politiku.
20. maijs Pēc vēlēšanām Rumānijā, bijušais komunistu valdības loceklis Jons Iljesku tiek ievēlēts par prezidentu, neraugoties uz opozīcijas apsūdzību par "nekārtībām" vēlēšanās. Nacionālā Glābšanas fronte gūst pārsvaru Parlamentā.
- 22.-23. maijs NATO aizsardzības ministri, tiekoties Aizsardzības plānošanas komitejā, novērtē Eiropā notiekošo pārmaiņu ietekmi uz NATO drošības politiku un ierosina pārskatu par NATO militāro stratēģiju. Ungārijas jaunais premjers Jozefs Antals [Josef Antall] pēc sarunām paziņo savas valdības nodomu izstāties no Varšavas līguma organizācijas.
30. maijs Vēlēšanu trešajā kārtā Boriss Jeļcins tiek ievēlēts par Krievijas Republikas prezidentu.
30. maijs-2. jūn. Vašingtonā notiek ASV-PSRS valstu vadītāju augstākā līmeņa tikšanās.

5. jūnijs EDSO otrajā konferencē par Humāno dimensiju (CHD2), kas notika Kopenhāgenā, 35 dalībvalstu ārlietu ministri vienojās par novērotāja statusa piešķiršanu Albānijai.
- 7.-8. jūnijs Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa sanāksmē Turnberijā, Skotijā, Alianses ārlietu ministri publicē "Vēstījumu no Turnberijas" ("Message from Turnberry"), kurā viņi izklāsta savu apņemšanos pārmaiņu situāciju Eiropā, un sniegt sadraudzības un sadarbības roku Padomju Savienībai un visām citām Eiropas valstīm.
8. jūnijs Parlamentārās vēlēšanas Čehoslovākijā. Pilsoņu forums un sabiedrotās partijas iegūst balsu vairākumu Federālajā Asamblejā.
10. un 17. jūnijs Vēlēšanas Bulgārijā beidzas ar parlamentāro pārkumu Bulgāru Sociālistiskajai partijai.
18. jūnijs NATO izsludina 70 pētniecības stipendiju piešķiršanu 1990./91. gadā, ieskaitot 55 stipendijas demokrātisko institūciju pētījumiem, kas pirmo reizi piešķirtas gan NATO, gan arī Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu pilsoņiem.
28. jūnijs Kopenhāgenā EDSO konferencē par Humāno dimensiju Austrumeiropas valstis (izņemot Albāniju, kas EDSO procesam pievienojās 1991. gada jūnijā) apņemas radīt daudzpartiju parlamentāro demokrātiju un likuma valdīšanu.
29. jūnijs NATO galvenajā mītnē ģenerālsekretārs Manfreds Verners pieņem Ungārijas ārlietu ministru Gezu Jezenskiju [Geza Jeszensky].
2. jūlijs Starp Vācijas Federatīvo Republiku un Vācijas Demokrātisko Republiku tiek izveidota monetārā savienība. NATO galvenajā mītnē ģenerālsekretārs Manfreds Verners pieņem Japānas ārlietu ministru Taro Nakajama [Taro Nakayama].
6. jūlijs NATO valstu un valdību vadītāji, tiekoties Londonā, publicē "Londonas deklarāciju" par transformētu Ziemeļatlantijas Aliansi. Deklarācija uzsver priekšlikumus sadarbības attīstībai ar Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm visdažādāko politisko un militāro aktivitāšu jomās, tai skaitā regulāras diplomātiskās sadarbības izveidošanu starp šīm valstīm un NATO.
10. jūlijs Vācijas Demokrātiskās Republikas ārlietu ministrs Markuss Mekels [Markus Meckel] apmeklē NATO.
- 13.-17. jūlijs Pēc Londonas deklarācijas publikācijas, atsaucoties uz ārlietu ministra Ševardnadzes ielūguma, NATO

- ģenerālsēkretārs Manfreds Verners ierodas Maskavā uz sarunām ar Padomju Savienības vadību.
16. jūlijs Kanclers Kols un prezidents Gorbačovs vienojas par pasākumiem, kas dotu iespēju Vācijai atgūt pilnīgu suverenitāti un izmantot tās tiesības saglabāt pilnībā Ziemeļatlantijas Alianses dalībvalsts statusu.
17. jūlijs Noslēgums konferencei Parīzē par Vācijas apvienošanu "Divi plus Četri".
18. jūlijs Ungārijas premjerministrs Jozefs Antals apmeklē NATO galveno mītni.
2. augusts Pēc divu valstu strīda par naftas tiesību izmantošanu Līča zonā, Irākas karaspēks okupē Kuveitu.
6. augusts Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padome vienbalsīgi vienojas par plašu sankciju apjomu pret Irāku un pieprasa Irākas karaspēka atsaukšanu no okupētās Kuveitas teritorijas.
8. augusts Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padome deklarē Irākas paziņojumu par to faktisko Kuveitas aneksiju kā spēkā neesošu.
10. augusts Speciālā Ziemeļatlantijas Padomes tikšanās ārlietu ministru līmenī, konsultācijas un informācijas apmaiņa par notikumu attīstību Līča reģionā.
22. augusts Vācijas Demokrātiskās Republikas likumdevēju vara balso par VDR un Vācijas Federatīvās Republikas apvienošanu 1990. gada 3. oktobrī, un vienojas noturēt vēlēšanas apvienotajā valstī 1990. gada 2. decembrī.
4. septembris Rietumeiropas Savienības deviņas dalībvalstis vienojas par vadlīnijām savām jūras operāciju koordinācijai Līča reģionā, lai pastiprinātu starptautisko embargo pret Irāku. Daudzas Rietumeiropas Savienības un citas valstis nosūta militāros spēkus uz reģionu.
- 5.-8. septembris NATO ģenerālsēkretārs Manfreds Verners apmeklē Čehijas un Slovākijas Federatīvo Republiku, lai tiktos ar prezidentu, premjerministru un parlamenta priekšsēdētāju.
7. septembris Ziemeļatlantijas Padomē turpinās konsultācijas par politisko, militāro un ekonomisko attīstību Līča reģionā, kas notiek saistībā ar sabiedroto politiku harmonizāciju un to apņemšanos strādāt, lai īstenotu ar Līča krīzi saistīto Apvienoto Nāciju Organizāciju rezolūcijas.
10. septembris ASV Valsts sekretārs Džeims Bekers [James Baker] īpašā Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa sanāksmē ziņo par ASV-PSRS valstu vadītāju augstākā līmeņa tikšanās par Līča krīzi sanāksmes rezultātiem.

12. septembris Paziņojumā, kas tika izdots "Divi plus Četri" līguma parakstīšanas reizē Maskavā, Alianse apsveic vēsturisko vienošanos, kas paver ceļu Vācijas apvienošanai un tās pilnīgas suverenitātes atgūšanai.
- 13.-15. septembris NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners, savā pirmajā vizītē Polijā uzrunā parlamentu [Sejm] par vēsturiskajām iespējām ilgstošas miera un labklājības kārtības veidošanā Eiropā, kas balstīta uz sadarbību un sadraudzību.
14. septembris NATO Speciālajā konsultatīvajā grupā tiek ieviestas sabiedroto konsultācijas par turpmākajām sarunām mazas distances kodolspēku jautājumā, kā pieprasīts Londonas deklarācijā. Paziņojumā, kas nosoda Irākas karaspēku iebrukšanu NATO vēstniecību rezidencēs Kuveitā, Alianse aicina Irāku atbrīvot sagūstītos un atturēties no tālākiem agresijas aktiem.
24. sept.-19. okt. Maljorkā notiek EDSO sanāksme par Vidusjūras reģionu.
- 1.-2. oktobris Ņujorkā EDSO ārlietu ministru konferencē pieņem rezolūciju, kas nosoda Irākas agresiju pret Kuveitu.
3. oktobris Vācijas apvienošanas dienā Ziemeļatlantijas Padome atzīmē notikumu ar īpašu sanāksmi un sveic apvienoto valsti kā pilntiesīgu Alianses dalībnieci.
15. oktobris Mihails Gorbačovs tiek apbalvots ar 1990. gada Nobela Miera prēmiju.
23. oktobris NATO galvenajā mītnē ģenerālsekretārs Manfreds Verners uzņem Rumānijas premjerministru Petre Romānu [Petre Roman].
- 25.-26. oktobris Pirmā aizsardzības ministra vietnieka un Padomju Ģenerālštāba pavēlnieka ģenerāļa M.A. Moisejeva [M.A. Moiseyev] vizīte NATO.
26. oktobris Ungārijas Republikas aizsardzības ministrs dr. Lajos Furs [Lajos Fur] ierodas NATO.
15. novembris NATO galvenajā mītnē ģenerālsekretārs Manfreds Verners uzņem Bulgārijas ārlietu ministru Ļubenu Gotsevu [Luben Gotsev].
17. novembris EDSO sarunu dalībnieki pieņem "Vīnes dokumentu" par uzticības un drošības vairošanas pasākumiem (CSBM).
19. novembris EDSO valstu vadītāju augstākā līmeņa tikšanās ietvaros Parīzē 22 NATO un Varšavas līguma organizācijas dalībvalstis paraksta pamata līgumu par Konvenciālajiem bruņotajiem spēkiem Eiropā un publicē Pretagresijas kopējo deklarāciju.

21. novembris EDSO valstu un valdību vadītāji publicē Jaunās Eiropas Parīzes hartu un piekrīt pieņemt "Vīnes dokumentu" par uzticības un drošības vairošanas pasākumiem (CSBM).
- 22.-25. novembris NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners ierodas Ungārijā.
- 26.-28. novembris Ziemeļatlantijas Asamblejas sanāksme Londonā piešķir asociēto delegātu statusu parlamentāriešiem no Padomju Savienības, Bulgārijas, Čehoslovākijas, Ungārijas un Polijas.
- 6.-7. decembris Aizsardzības Plānošanas komitejas un Kodolieroču plānošanas grupas ministru līmeņa tikšanās Briselē. Aizsardzības ministri atbalsta Apvienoto Nāciju Organizācijas 678. rezolūciju, kas prasa Irākas militāro spēku atsaukšanu no Kuveitas līdz 1991. gada janvārim. Viņi analizē NATO jaunās stratēģiskās koncepcijas attīstības progresu un citus pasākumus, kas tiek veikti, lai adaptētu NATO spēkus jaunajā Eiropas stratēģiskajā vidē.
9. decembris Lehs Valesa [Lech Walesa] tiek ievēlēts par Polijas prezidentu.
11. decembris Albāņu Komunistiskā Partija paziņo par politiskās opozīcijas partiju legalizāciju pēc 45 gadus ilgušās vienas partijas diktatūras.
13. decembris Rumānijas aizsardzības ministrs ģenerālis Vasils Ionels [Vasile Ionel] ierodas NATO.
15. decembris Valstu vadītāju augstākā līmeņa tikšanās laikā Romā Eiropas kopienas līderi atklāj starpvaldību konferences par Ekonomikas un Monetāro Savienību, kā arī Politisko Savienību.
- 17.-18. decembris Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa tikšanās Briselē. Ārlietu ministri pārskata progresu, kas sasniegts Londonas deklarācijas mērķu realizācijā kopš galotņu sanāksmes jūlijā un izdod paziņojumu par Līča krīzi.
20. decembris Padomju Savienības ārlietu ministrs Eduards Ševardnadze atkāpjas, brīdinot par Padomju Savienībā atjaunotās diktatūras riskiem.

1991

2. janvāris NATO izvieto ACE mobilo spēku (AMF) aviāciju Dienvidaustrumu Turcijā operatīvā uzdevumā.
8. janvāris Padomju karaspēks tiek izvietots ap Lietuvas galvaspilsētu, lai uzspiestu obligātu karaklausību.

9. janvāris Ženēvas sanāksmē starp ASV un Irākas ārlietu ministriem Irāka turpina noraidīt tās militāro spēku atsaukšanu no Kuveitas.
11. janvāris NATO izdod paziņojumu, kas pieprasa Padomju varas iestādēm atturēties no militāro spēku pielietošanas un vardarbības Baltijas Republikās.
15. janv.-8. febr. EDSO ekspertu sanāksme Valuetā par mierīgu strīda izbeigšanu ierosina veidot Strīdu izbeigšanas mehānismu.
17. janvāris Līča kara sākumā, koalīcijas spēki uzsāk gaisa uzbrukumus Irākai, pēc Irākas atteikuma atkāpties no Kuveitas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības Padomes rezolūcijām.
9. februāris Lietuvas tautas nobalsošanā 85% vēlētāju atbalsta valsts virzību uz neatkarību.
18. februāris WEU ģenerālsekretārs Vilems van Ēkelens [Willem van Eekelen] ierodas NATO uz sarunām ar NATO ģenerālsekretāru Manfredu Verneru esošo konsultāciju ietvaros par Eiropas drošības un aizsardzības identitātes attīstību un sadarbību starp NATO un WEU.
19. februāris Padomju Savienības vienpadsmit stundu miera plānā netiek iekļautas Alianses prasības par Irākas spēku bezierunu atvilkšanu, lai novērstu Līča karu.
24. februāris Koalīcijas spēki uzsāk sauszemes uzbrukumu Kuveitai.
25. februāris Budapeštā pulcējas sešu Varšavas Pakta valstu pārstāvji, lai paziņotu par tā militārās struktūras likvidēšanu. Tiek izformētas aizsardzības ministrijas Varšavas Pakta komiteja, tā kopējā komanda, kā arī militārā, zinātnes un tehniskā padome.
27. februāris Čehoslovākijas ārlietu ministrs Jirijs Dienstbjers ierodas NATO.
28. februāris Koalīcijas spēki atbrīvo Kuveitu. ASV prezidents Džordžs Bušs pārtrauc sabiedroto koalīcijas kaujas operācijas. Irāka pilnībā pieņem visas 12 ANO rezolūcijas, kas saistītas ar tās spēku atvilkšanu no Kuveitas.
3. marts Referendumos Igaunijā un Latvijā attiecīgi 77% un 73% vēlētāju atbalsta valsts neatkarību.
4. marts Padomju likumdevēja vara ratificē līgumu, kas atļauj Vācijas apvienošanu, formāli izbeidzot četrdaļīgo varu iekārtu Vācijā, kas ieviesta pēc Otrā Pasaules kara.
5. marts NATO sabiedroto mobilie spēki tiek atvilkti no Turcijas pēc Līča kara beigšanās.
- 13.-26. marts Saskaņā ar Līgumu par vidējās darbības kodolieročiem (INF) pabeigta ASV raķešu atvilkšana no Eiropas.

21. marts Čehijas un Slovākijas Federatīvās Republikas prezidents Vaclavs Havels ierodas NATO. Prezidents Havels griežas pie Ziemeļatlantijas Padomes ar vēsturisku uzrunu.
31. marts Formāla Varšavas Pakta militāro struktūru likvidēšana.
5. aprīlis Londonā notiek Eiropas Rekonstrukcijas un Attīstības Bankas inaugurācija (EBRD). Tā dibināta, lai palīdzētu Austrumeiropas valstīm un Padomju Savienībai demokrātijas un tirgus ekonomikas attīstībā.
- 23.-24. aprīlis NATO militārās komitejas priekšsēdētāja, ģenerāļa Vogleka Eides [Vigleik Eide] vizīte Čehijas un Slovākijas Republikā.
- 25.-26. aprīlis Konference Prāgā par Eiropas drošības nākotni, ko kopīgi sponsorēja Čehijas un Slovākijas Federatīvās Republikas ārlietu ministrs un NATO ģenerālsekretārs.
29. aprīlis NATO ikgadējā Atlantijas balva tiek piešķirta Itālijas senatoram Džiovanni Malagodi [Giovanni Malagodi] pēc viņa nāves.
30. aprīlis NATO galvenajā mītnē ierodas Bulgārijas premjerministrs Dimitars Popovs [Dimitar Popov] un aizsardzības ministrs ģenerālpulkvedis Mutafčevs [Mutafchiev].
7. maijs Dienvidslāvijas aizsardzības ministrs deklarē savas valsts atrašanos civilkara stāvoklī.
12. maijs Saskaņā ar līgumu par vidējās darbības kodolieročiem (INF) Padomju Savienība iznīcina pēdējo atlikušo SS20 raketi.
21. maijs ASV Pārštāvju palāta aicina samazināt ASV karaspēka apjomu Eiropā līdz 1995. gadam no 250000 uz 100000. Padomju Savienības augstākās varas iestādes izdod rīkojumu, kas liberalizē izbraukšanu uz ārzemēm un emigrāciju.
23. maijs Polijas aizsardzības ministrs Pjotrs Kolodzejčiks [Piotr Kolodziejczyk] ierodas NATO.
- 28.-29. maijs NATO Aizsardzības Plānošanas komitejas un Kodolieroču plānošanas komitejas ministru līmeņa tikšanās. Ministri vienojas arī par jaunās NATO spēku struktūras pamatiem.
28. maijs-7. jūn. EDSO Kultūras mantojuma simpozījs Krakovā.
1. jūnijs ASV un Padomju Savienības amatpersonas izsniedz rezolūciju par CFE līguma ievērojamākajām atšķirībām.
- 6.-7. jūnijs NATO ārlietu ministri, tiekoties Kopenhāgenā, izdod paziņojumus par Partnerattiecībām ar Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm, NATO pamatdrošības funkcijām jaunajā Eiropā un rezolūciju par problēmām, kas saistītas ar CFE līgumu.

- 12.-14. jūnijs NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners ierodas oficiālā vizītē Bulgārijas Republikā.
19. jūnijs Albānija kļūst par EDSO 35. dalībvalsti.
- 19.-20. jūnijs EDSO Padomes sanāksme Berlīnē. Ārlietu ministri dibina EDSO Ārkārtas stāvokļa mehānismu, ļaujot vecāko amatpersonu sanāksmes rīkot pēc īslaicīga brīdinājuma, ja saņemta 13 valstu piekrišana, un apstiprina Valeta ziņojumu par strīdu mierīgu izbeigšanu.
20. jūnijs Vācu likumdevēji balso par Berlīnes atjaunošanu kā valsts oficiālo galvaspilsētu.
25. jūnijs Slovēnijas un Horvātijas parlamenti pasludina neatkarību.
28. jūnijs COMECON sabrukums.
1. jūlijs Varšavas līguma organizācija ir oficiāli likvidēta, pamatojoties uz protokolu, kas aicina uz "pāreju visas Eiropas struktūrās".
- 1.-19. jūlijs EDSO ekspertu Nacionālo minoritāšu sanāksme Ženēvā.
3. jūlijs Polijas prezidents Lehs Valesa apmeklē NATO.
- 4.-5. jūlijs NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners apmeklē Rumāniju.
30. jūlijs Krievijas prezidents Boriss Jeļcins paraksta līgumu ar Lietuvu, kas atzīst tās neatkarību.
- 30.-31. jūlijs ASV un Padomju Savienības prezidenti proklamē savu divu dienu valstu vadītāju tikšanos kā jaunas ēras sākumu divpusējās attiecībās un paraksta START līgumu, kas paredz stratēģisko kodolieroču samazināšanu.
19. augusts Padomju Savienības prezidents Gorbačovs tiek atstādināts no amata puča laikā un aizstāts ar "ārkārtas stāvokļa komiteju". Tikšanās laikā ārkārtas sanāksmē NATO Padome brīdina Padomju Savienību par "nopietnām sekām", ja tā atteiksies no reformām. Rietumu palīdzības programmas tiek pārtrauktas. Krievijas prezidents Boriss Jeļcins aicina uz vispārēju streiku. Šai laikā lojālistu tanki ar Krievijas karogiem novietojušies pie Krievijas Parlamenta ēkas.
21. augusts Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa sanāksme. Ārlietu ministri pārskata politisko situāciju Padomju Savienībā un publicē paziņojumu, kas nosoda antikonstitucionālo prezidenta Gorbačova atstādināšanu un aicina uz demokrātiskās reformas atjaunošanu. Prezidents Gorbačovs atgriežas Maskavā pēc 19. augusta puča izgāšanās un tā vadītāju arestēšanas. Rietumu līderi uzslavē prezidenta Jeļcina lomu, pretojoties pučam, un atceļ iesaldēto palīdzību Padomju Savienībai.

- Rumānijas ārlietu ministrs Adrians Nastase [Adrian Nastase] apmeklē NATO.
25. augusts Padomju Savienība pasludina militārās virspavēlniecības "vispārēju tīrīšanu". Prezidents Gorbačovs izsaka priekšlikumu par Komunistiskās partijas likvidēšanu un atkāpjas no tās ģenerālsekretāra amata.
26. augusts Prezidents Gorbačovs norāda, ka ilgāk nevar pretoties uz atdalīšanos noskaņoto republiku prasībām uz neatkarību. Eiropas Kopienas valstis piekrīt veidot diplomātiskas saistības ar trijām Baltijas valstīm.
28. augusts Prezidents Gorbačovs nozīmē Borisu Pankinu [Boris Pankin], bijušo vēstnieku Čehoslovākijā, par ārlietu ministru, atdala KGB no tā militārajiem spēkiem un pavēl izmeklēt tā veiktās aktivitātes.
29. augusts Padomju varas pārstāvji balso par visu Komunistiskās partijas aktivitāšu pārtraukšanu.
5. septembris Tautas deputātu kongress pirms izjukšanas vienojas nodot valdīšanas varu Republikām.
10. sept.-4. okt. Maskavā notiek trešā EDSO tikšanās konference par Humāno dimensiju. Igaunija, Latvija un Lietuva kļūst par EDSO dalībvalstīm.
17. septembris Igaunija, Latvija un Lietuva tiek uzņemtas ANO.
27. septembris ASV prezidents Bušs paziņo par radikālu ASV kodolieroču samazināšanu un aicina Padomju Savienību darīt tāpat. ASV samazināšana iekļauj visu ASV virszemes taktisko kodolraķešu likvidēšanu un spārnoto kodolraķešu aizvākšanu no zemūdenēm un karakuģiem.
6. oktobris Sanāksmē Krakovā Polijas, Ungārijas un Čehoslovākijas ārlietu ministri paziņo savu valstu vēlēšanos tikt iekļautām NATO aktivitātēs. Prezidents Gorbačovs paziņo par Padomju Savienības mazas distances kodolieroču likvidēšanu un par visu taktisko kodolieroču aizvākšanu no kuģiem, zemūdenēm un sauszemes jūras aviācijas.
17. oktobris NATO aizsardzības ministri, tiekoties Taorminā, Itālijā, paziņo par apgrozībā esošo NATO substratēģisko kodolieroču krājumu Eiropā samazināšanu apmēram par 80%.
21. oktobris Padomju Savienības ārlietu ministra vietnieks Derjabins [Deryabin] ierodas NATO.
- 24.-25. oktobris Seminārs par civili militārās NATO gaisa satiksmes vadības koordināciju, kurā dalību ņem NATO un Centrāleiropas un Austrumeiropas valstis.
28. oktobris Ungārijas premjerministrs Jozefs Antals ierodas NATO.

30. oktobris Madridē sākas pirmā Tuvo Austrumu Miera konference Amerikas Savienoto Valstu un Padomju Savienības priekšsēdētāja kopējā vadībā.
- 4.-15. novembris EDSO ekspertu seminārs Oslo par demokrātiskām institūcijām.
- 7.-8. novembris Ziemeļatlantijas Padomes valstu vadītāju augstākā līmeņa tikšanās Romā. Valstu un valdību vadītāji publicē Alianses jauno Stratēģisko koncepciju un izdod Romas deklarāciju par mieru un sadarbību.
11. novembris NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners pieņem Polijas ārlietu ministru Kristofu Skubizevskiju NATO galvenajā mītnē.
12. novembris NATO ierodas Igaunijas ārlietu ministrs Lenarts Meri [Lennart Meri]. Bulgārijas ārlietu ministrs Stojans Ganevs [Stoyan Ganev] ierodas NATO.
14. novembris Bulgārijas prezidents Zelijs Zelevs [Zhelyu Zhelev] ierodas NATO.
25. novembris Rumānijas nacionālās aizsardzības ministrs Lt. ģenerālis Nikolajs Spiroijs [Nicolae Spiroiu] ierodas vizītē NATO.
1. decembris Referendumā 90% Ukrainas vēlētāju izvēlas neatkarību no Padomju Savienības.
8. decembris Pārstāvji no trim bijušajām Padomju Savienības republikām - Krievijas, Baltkrievijas un Ukrainas - tiekas Minskā un vienojas dibināt Neatkarīgo Valstu Savienību Padomju Savienības vietā.
- 9.-10. decembris Māstrihtā Eiropas Padome, Eiropas Kopienas valstu un valdību vadītāji pieņem līgumus (pakļauts ratifikācijai) par Ekonomisko un Monetāro Savienību un Politisko Savienību. WEU dalībvalstis, arī tiekoties Māstrihtā, aicina Eiropas Savienības dalībniekus pievienoties WEU vai kļūt par novērotājiem, un citus Eiropas dalībniekus NATO kļūt par WEU asociētajiem dalībniekiem.
- 12.-13. decembris Aizsardzības Plānošanas komitejas ministru līmeņa tikšanās Briselē. Aizsardzības ministri pārskata būtiskākās izmaiņas spēku struktūrās, kas tika ieviestas saistībā ar Alianses jauno Stratēģisko koncepciju, tajā skaitā arī būtiskā karaspēku un ekipējuma samazināšana.
13. decembris Krievijas pirmais premjerministra vietnieks Genādijs Burbulis ierodas NATO uz sarunām ar ģenerālsekretāru Manfredu Verneru par situāciju Padomju Savienībā pēc tam, kad Krievija, Ukraina un Baltkrievija nodibināja Neatkarīgo Valstu Savienību.

17. decembris Sarunu laikā Maskavā, prezidents Jelcins un prezidents Gorbačovs vienojas, ka pāreja uz Neatkarīgo Valstu Savienību varētu notikt 1991. gada decembra beigās.
19. decembris Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa tikšanās Briselē. Ārlietu ministri nosoda vardarbību Dienvidslāvijā un turpina galotņu tikšanās laikā novembrī Romā pieņemtās iniciatīvas, kurās ietilpst arī NATO atbalsts humānās palīdzības nodrošināšanā Padomju Savienībā.
20. decembris Ziemeļatlantijas Sadarbības Padomes inaugurācijas sanāksme, kurā piedalās ārlietu ministri un pārstāvji no 16 NATO valstīm un 9 Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm. Tajā pašā dienā notikumu attīstība Maskavā iezīmē Padomju Savienības sabrukumu.
21. decembris Vienpadsmit Padomju Savienības sastāvā bijušās republikas tiek Alma Atā un paraksta vienošanos par jaunās Neatkarīgo Valstu Savienības dibināšanu.
25. decembris Prezidents Gorbačovs paziņo par savu atkāpšanos no Padomju Savienības prezidenta amata un paraksta dekrētu, kas atbrīvo viņu no Padomju spēku galvenā virspavēlnieka amata funkciju pildīšanas.

1992

1. janvāris Butros Butros-Gali [Boutros Boutros-Ghali] no Ēģiptes kļūst par Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāru pēc Havjera Peresa de Kvellara [Javier Perez de Cuellar] no Peru atkāpšanās.
- 7.-8. janvāris NATO piedalās sagatavošanas pasākumos, lai transportētu Eiropas Kopienas sniegto humāno palīdzību uz Maskavu un Pēterburgu ar Kanādas un Vācijas valdību dotajām lidmašīnām.
- 8.-10. janvāris EDSO vecāko amatpersonu tikšanās Prāgā.
10. janvāris Augsta līmeņa darba grupa, kuru dibināja Ziemeļatlantijas Sadarbības Padome, lai apspriestu CFE līguma ratifikāciju un īstenošanu, pirmajā neoficiālajā sanāksmē vienojas par pakāpenisku tuvošanos CFE līguma spēkā stāšanās realizācijai.
- 22.-23. janvāris Vašingtonā 47 nāciju starptautiskajā koordināciju konferencē par palīdzību bijušajai Padomju Savienībai, kuru sponsorē ASV, piedalās NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners un citu starptautisko organizāciju pārstāvji.

28. janvāris Savas valsts uzrunā, ASV prezidents Bušs izsaka priekšlikumu par pilnīgi jaunām ieroču kontroles un atbrūošanas iniciatīvām.
30. janvāris ANO Drošības Padomes 15 nāciju pirmajā valstu vadītāju augstākā līmeņa tikšanās sanāksmē piedalās Krievijas Federācijas prezidents Boriss Jeļcins.
- 30.-31. janvāris EDSO ārlietu ministru padomes sanāksmē Prāgā tiek atzīta Krievijas Federācija kā bijušās Padomju Savienības juridiskās personas turpinātāja, un 10 bijušās Padomju Republikas tiek uzņemtas EDSO.
19. februāris Azerbaidžānas premjerministrs Gasanovs ierodas vizītē NATO.
21. februāris NATO ģenerālsēkretārs Manfreds Verners apmeklē Rumāniju un Bukarestā atklāj jaunu Eiroatlantisko centru.
- 22.-23. februāris Ģenerālsēkretārs Manfreds Verners apmeklē Ukrainu.
- 24.-25. februāris Ģenerālsēkretārs Manfreds Verners apmeklē Krieviju.
26. februāris Kanādas valdība informē Aliansi par tās lēmumu anulēt plānus, kas paredz paturēt 1100 Kanādas militāros spēkus Eiropā pēc 1994. gada, bet apstiprina tās apņemšanos izpildīt citas saistības ar Aliansi un tās integrēto militāro struktūru. Ziemeļatlantijas Padome paziņojumā par Dienvidslāviju aicina visas partijas ievērot uguns pārtraukšanas norunu, lai atļautu ANO miera uzturēšanas spēku izvietojumu.
- 5.-6. marts Dānijas, Igaunijas, Krievijas, Latvijas, Lietuvas, Norvēģijas, Polijas, Somijas, Vācijas un Zviedrijas ārlietu ministri sanāksmē Kopenhāgenā paziņo par Baltijas jūras valstu padomes izveidi.
10. marts Ārkārtēja Ziemeļatlantijas Sadarbības padomes sanāksme. NACC valstu ārlietu ministri un pārstāvji publicē dialoga, partnerattiecību un sadarbības darba plānu.
11. marts Itālijas Republikas prezidents Frančesko Kosiga [Francesco Cossiga] ierodas vizītē NATO.
- 11.-12. marts Ģenerālsēkretārs Manfreds Verners apmeklē Poliju un atklāj semināru "Drošība Centrāleiropā".
- 13.-16. marts Atsaucoties uz Latvijas, Igaunijas un Lietuvas valdību ielūguma, NATO ģenerālsēkretārs Manfreds Verners apmeklē Baltijas valstis.
24. marts Helsinkos atklāj ceturto EDSO papildus sanākumi. Horvātija, Gruzija un Slovēnija kļūst par EDSO dalībvalstīm. Tiek parakstīts "Brīvās gaisa telpas" līgums, kas ļauj veikt nacionālās teritorijas pārlidojumus uz abpusējas bāzes.

- Eksperu grupa ar NATO Boeing 707, ko sponsorē Vašingtonas koordinējošās konferences par palīdzību Neatkarīgo Valstu Savienībai Medicīniskā darba grupa, apmeklē 10 pilsētas, lai noteiktu medicīniskās palīdzības vajadzības.
1. aprīlis NATO aizsardzības ministri tiek ar Sadarbības partneriem un identificē tālākās sadarbības sfēras ar aizsardzību saistītos jautājumos.
- 8.-10. aprīlis NATO Ekonomikas sarunas par Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu ārējām ekonomiskām attiecībām.
10. aprīlis Pirmā NATO Militārās komitejas tikšanās sadarbības sesijā ar aizsardzības virspavēlniekiem, kā arī Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu ģenerāļštābu virspavēlniekiem.
30. aprīlis NATO Jūras spēki kaujas gatavībā Vidusjūras reģionam tiek aizstāti ar Pastāvīgās gatavības Vidusjūras jūras spēkiem (STANAVFORMED).
4. maijs Japānas aizsardzības ministrs Sohejs Mijašita [Sohei Miyashita] ierodas NATO.
7. maijs NATO galvenajā mītnē Krievijas premjerministrs Genādijs Burbulis tiek ar NATO ģenerāļsekretāra vietas izpildītāju Amedeo de Frančisu [Amedeo de Franchis].
11. maijs Igaunijas, Latvijas un Lietuvas ārlietu ministri ierodas NATO galvenajā mītnē.
- 11.-12. maijs NATO galvenajā mītnē CEAC seminārs ar Sadarbības partneriem par gaisa satiksmes vadības civili militāro koordināciju.
15. maijs Neatkarīgo Valstu Savienības piektajā galotņu sanāksmē Taškentā parakstītais līgums iekļauj tiesību un obligāciju sadalījumu starp astoņām bijušās Padomju Savienības valstīm neatkarīgi no CFE līguma.
- 20.-22. maijs NATO Aizsardzības pārveidošanas seminārs ar Sadarbības partneriem.
21. maijs NATO galvenajā mītnē notiek pirmā oficiālā Ziemeļatlantijas Padomes un Rietumeiropas Savienības padomes tikšanās.
- 26.-27. maijs NATO Aizsardzības plānošanas komitejas un Kodolieroču plānošanas grupas ministru līmeņa sanāksmes. Aizsardzības ministri pārrunā NATO atbalstu EDSO miera uzturēšanas pasākumos.
4. jūnijs Tiekoties Oslo ministru līmeņa sesijā, NATO ārlietu ministri paziņo gatavību ar nosacījumiem atbalstīt miera uzturēšanas pasākumus, pamatojoties uz EDSO atbildību katrā gadījumā individuāli. Ārlietu ministri izdod arī

- paziņojumus par krīzi bijušās Dienvidslāvijas teritorijā un krīzi Kalnu Karabahā.
5. jūnijs Tiekoties Oslo, NACC dalībvalstu ārlietu ministri un pārstāvji, konsultējas par reģionālajiem konfliktiem un citiem būtiskiem drošības jautājumiem. Gruzija un Albānija kļūst par NACC dalībvalstīm. Somija ierodas kā novērotāja. Oslo notikušās ārkārtas sanāksmes noslēgumā izdots Noslēguma dokuments un šīs sanāksmes kopā formāli izveido CFE līguma nosacījumus astoņām bijušās Padomju Savienības valstīm, kuru teritorija atrodas zonā, kas minēta līgumā.
- 11.-12. jūnijs Seminārs ar Sadarbības partneriem par CFE līguma īstenošanu, ko vada NATO Verifikācijas koordinācijas komiteja.
16. jūnijs ASV prezidents Bušs un Krievijas prezidents Jeļcins panāk vienošanos, par kodolstratēģisko raķešu kaujas galviņu samazināšanu, būtiski pārsniedzot START līguma robežas.
19. jūnijs Petersburgā netālu no Bonnas tiekas WEU dalībvalstu ārlietu un aizsardzības ministri un izdod deklarāciju, kas pasvītro vadlīnijas organizācijas tālākai attīstībai.
- 1.-3. jūlijs NATO galvenajā mītnē notiek augsta līmeņa seminārs par aizsardzības politiku un pārvaldi, ko apmeklē amatpersonas no 30 sabiedrotajām un Sadarbības partneru valstīm.
2. jūlijs ASV ziņo saviem sabiedrotajiem, ka saskaņā ar iniciatīvu, kas paziņota 1991. gada 27. septembrī, pabeigta sauszemes kodolartilērijas šāviņu, LANCE spārnoto raķešu kaujas galviņu un kodoldziļbumbu atvilkšana no Eiropas, kā arī visu taktisko kodolieroču noņemšana no ASV ārējiem kuģiem un triecienzemūdenēm. Kazahstānas Parlaments apstiprina START ratifikāciju.
8. jūlijs Ukrainas prezidents Leonīds Kravčuks [Leonid Kravchuk] ierodas NATO.
10. jūlijs Helsinkos valstu vadītāju līmeņa EDSO papildus konferences noslēgumā līderi no 51 dalībvalsts apstiprina Noslēguma dokumentu ("Pārmaiņu problēmas"), kas pauž arī NATO un citu starptautisku organizāciju atbalstu EDSO miera uzturēšanas pasākumiem. Tiek arī parakstīts Sarunu nobeiguma akts par personālsastāva skaitu Līgumā par parastajiem bruņotajiem spēkiem Eiropā (CFE 1A). Helsinkos Ziemeļatlantijas Padome ministru līmeņa sanāksmē vienojas par NATO jūras operācijām

- Adrijas jūrā, lai - saskaņojot un sadarbojoties ar WEU - monitorētu ANO sankciju izpildi Serbijā un Montenegro saskaņā ar Drošības Padomes 713. un 757. rezolūciju.
16. jūlijs WEU dalībvalstis Romā tiek ar Dānijas, Grieķijas, Islandes, Īrijas, Norvēģijas un Turcijas pārstāvjiem, lai pārrunātu rīcību ceļā uz paplašināšanu.
- 16.-18. jūlijs NATO ģenerālsekretāra Manfreda Vernera oficiālā vizīte Ungārijā.
17. jūlijs Provizoriski stājas spēkā CFE līgums, kas parakstīts 1990. gada 19. novembrī, ļaujot izpildīt pārbaudes procedūras.
- 26.-28. augusts Londonas konference par Dienvidslāviju.
28. augusts Tiek parakstīta NATO-Spānijas pretgaisa aizsardzības koordinācijas vienošanās.
2. septembris Ziemeļatlantijas Padome vienojas par atbalsta pasākumiem, kas ļautu izmantot Alianses resursus ANO, EDSO un EK spēkiem miera uzturēšanā bijušajā Dienvidslāvijā, ieskaitot arī resursu krājumus humānās palīdzības nodrošināšanai un atbalstu ANO smago ieroču monitorēšanai.
3. septembris Bosnijā-Hercegovinā uz rietumiem no Sarajevas tiek notriekta itāļu glābšanas lidmašīna.
8. septembris Čehoslovākijas ārlietu ministrs Jozefs Moravčiks [Jozef Moravcik] ierodas vizītē NATO.
- 12.-13. septembris ANO sāk smago ieroču kontroli Bosnijā-Hercegovinā. NATO sabiedrotie izsaka gatavību atbalstīt ANO.
22. septembris Vīnē tiek atklāts EDSO Forums sadarbībai drošības jomā (FSC), kas tika ieviests 1992. gada jūlijā galotņu sanāsmē Helsinkos. ANO Ģenerālā Asambleja balso par Serbijas un Montenegro izslēgšanu un nolemj, ka Belgradai jā sagatavo iesniegums uzņemšanai ANO.
23. septembris Lietuvas prezidents Vītauts Landsberģis [Vytautas Landsbergis] ierodas NATO.
29. septembris NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners pieņem Zviedrijas ārlietu ministri Margaretu af Ugglasu [Margaretha af Ugglas]. Argentīnas ārlietu ministrs Gvido di Tellas [Guido di Tella] ierodas NATO uz sarunām ar ģenerālsekretāru Manfredu Verneru.
1. oktobris ASV Senāts ratificē START līgumu, samazinot ASV un Krievijas kodolspēkus par vienu trešdaļu.
2. oktobris Bīlefeldā, Vācijā, SACEUR ģenerālis Džons Šalikašvili [John Shalikashvili] atklāj NATO Eiropas zonas Sabiedroto pavēlniecības (ACE) ātrās reaģēšanas korpusu (ARRC).

7. oktobris Polijas premjerministre Hanna Sukočka [Hanna Suchocka] ierodas NATO.
14. oktobris WEU Pastāvīgā Padome vēstnieku līmenī tiekas ar astoņām Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm. Ziemeļatlantijas Padome ļauj izmantot NATO Agrīnās brīdināšanas un vadības sistēmas gaisā spēkus (AWACS), lai kontrolētu ANO noteikto "no lidojumiem brīvo" zonu pār Bosniju-Hercegovinu kā spēkā esošu.
- 20.-21. oktobris Tiekoties Kodolieroču plānošanas grupā (NPG) Gleneaglesā, Skotijā, NATO aizsardzības ministri koncentrējas uz Alianses lomas iekļaušanu miera uzturēšanas aktivitātēs NATO kopējās aizsardzības plānošanā. Tiek arī pieņemtas jaunas politiskās vadlīnijas, nodrošinot samazinātu paļaušanos uz kodolieročiem.
28. oktobris Briselē tiekas Somijas prezidents Mauno Koivisto ar NATO ģenerālsekretāru Manfredu Verneru.
30. oktobris Bulgārijas Atlantiskais klubs kļūst par pirmo partnervalsts organizāciju, kas tiek pievienota Atlantijas Līguma Asociācijai (ATA) kā novērotāja.
- 1.-5. novembris Ģenerālsekretārs Manfreds Verners apmeklē Baltkrieviju, Kazahstānu un Kirgizstānu.
3. novembris ASV prezidenta vēlēšanās uzvar demokrātu kandidāts gubernators Bils Klintons [Bill Clinton].
6. novembris ANO aizsargspēkiem Bosnijā-Hercegovinā NATO piegādā operacionālo štābu, to skaitā aptuveni 100 cilvēku personālu, ekipējumu, pārtikas krājumus un sākotnējo finansiālo atbalstu.
9. novembris Oficiāli stājas spēkā CFE līgums pēc visu 29 parakstītājvalstu ratifikācijas.
16. novembris SACEUR ģenerālis Džons Šalikašvili [John Shalikashvili] vizītes laikā Ukrainā tiekas ar prezidentu Leonīdu Kravčuku.
20. novembris NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners pirmo reizi tiek uzaicināts ierasties WEU ministru līmeņa sanāksmē Romā. Grieķija tiek aicināta kļūt par desmito WEU dalībvalsti; Dānijai un Īrijai piešķir WEU novērotāju statusu; Turcijai, Norvēģijai un Islandei piešķir asociēto dalībnieku statusu.
22. novembris Atbalstot ANO sankcijas, NATO un WEU jūras spēki Adrijas jūrā uzsāk implementācijas operācijas, kas ir kā papildinājums jūras novērošanas operācijām, kuras sākās 1992. gada jūlijā.

1992-1993

25. novembris Igaunijas prezidents Lenarts Meri apmeklē NATO galveno mītni.
27. novembris NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners apmeklē Krievijas armijas vienības, kas izvietotas bijušajā Austrumvācijā.
4. decembris NATO Eiropas aizsardzības ministri nolemj likvidēt IEPG un tā funkcijas nekavējoties uzticēt WEU.
11. decembris Aizsardzības ministri, kas piedalās NATO Aizsardzības plānošanas komitejā, paziņo, ka atbalsts ANO un EDSO miera uzturēšanai jāpievieno NATO spēku un štābu uzdevumiem.
14. decembris Alianse atzīmē NATO Harmela ziņojuma 25. gadadienu.
15. decembris ANO ģenerālsekretārs Butros Butros-Gali prasa pieeju NATO ārkārtas gadījumu plāniem iespējamām militārām operācijām bijušajā Dienvidslāvijā, ieskaitot "no lidojumiem brīvās" zonas pār Bosniju-Hercegovinu realizēšanu, drošu patvērumu izveidi Bosnijas civilpersonām, kā arī veidus, kā novērst konflikta izplatību Kosovā un bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā*.
16. decembris NATO galvenajā mītnē tiekas Albānijas prezidents Sali Beriša [Sali Berisha] ar ģenerālsekretāru Manfredu Verneru.
17. decembris Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa sesijā ārlietu ministri pasludina savu gatavību atbalstīt tālāko ANO darbību bijušajā Dienvidslāvijā, kā arī vienojas pastiprināt Alianses koordināciju miera uzturēšanā un veikt praktiskus pasākumus, lai vairotu Alianses ieguldījumu šajā reģionā.
18. decembris NACC ārlietu ministri un pārstāvji vienojas apmainīties ar pieredzi un prasmēm par miera uzturēšanu un ar to saistītiem jautājumiem, un izdod 1993. gada NACC Darba plānu.

1993

1. janvāris Čehijas Republika un Slovākijas Republika kļūst par neatkarīgām valstīm.
3. janvāris Maskavā prezidenti Bušs un Jeļcins paraksta START II līgumu, tālāk samazinot ASV un Krievijas stratēģiskos ieročus, likvidējot visas daudzkārt izmantojamās starpkontinentālās ballistikās raķetes (ICBM) un samazinot stratēģiskos kodolizejvielu krājumus par divām trešdaļām.

13. janvāris Parīzē parakstīšanai atklāj Ķīmisko ieroču konvenciju (CWC), kas pilnībā aizliedz ķīmiskos ieročus un kuru paraksta 127 valstis.
14. janvāris Sabiedrotie vienojas par "no lidojumiem brīvās" zonas pār Bosniju-Hercegovinu ieviešanas plāniem gadījumam, ja ANO pieprasīs šādu rīcību.
21. janvāris NATO spēku virspavēlnieks Eiropas zonā un Francijas un Vācijas aizsardzības spēku virspavēlnieki paraksta vienošanos par nosacījumiem Eiropas militārā korpusa izmantošanai Alianses ietvaros.
- 26.-27. janvāris NATO Verifikācijas koordinācijas komiteja rīko semināru ar Sadarbības partneru valstīm par sadarbību CFE līguma īstenošanā.
27. janvāris Pirmo reizi kopš 18. janvāra, kad WEU pārcēla biroju uz Briseli, WEU ģenerālsekretārs Villems van Ēkelens [Willem Van Eekelen] tiek ar ģenerālsekretāru Manfredu Verneru NATO galvenajā mītnē, lai pārrunātu praktisku sadarbību starp abām organizācijām.
1. februāris Kazahstānas prezidents Nursultāns Nazarbājevs [Nursultan Nazarbayev] tiek ar NATO ģenerālsekretāru galvenajā mītnē.
4. februāris Baltkrievija ratificē START I līgumu.
17. februāris Rumānijas prezidents Jons Iljesku tiek NATO galvenajā mītnē ar ģenerālsekretāru Manfredu Verneru.
23. februāris Slovērijas premjerministrs Vladimirs Meciar [Vladimir Meciar] ierodas oficiālā vizītē NATO galvenajā mītnē. NATO Mūsdienu sabiedrības problēmu komiteja (CCMS) pirmo reizi oficiālā sesijā tiekoties ar Sadarbības partneriem, pārrunā arī problēmas par pārrobežu vides piesārņojumu.
24. februāris NATO ģenerālsekretārs izdod paziņojumu, kas atbalsta ASV lēmumu uzsākt gaisa desanta humānās palīdzības piegādi austrumu Bosnijā.
25. febr.-4. marts NATO vada krīzes vadības procesuālās mācības ("NATO CMX 93").
26. februāris NATO galvenajā mītnē notiek speciāla Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa tikšanās, kurā piedalās jaunais ASV valsts sekretārs Vorens Kristofers [Warren Christopher].
- 1.-3. marts ASV vizītes laikā NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners tiek ar prezidentu Klintonu, valsts sekretāru Kristoferu, aizsardzības sekretāru Aspinu un galvenajiem kongresa līderiem.

4. marts Itālijas prezidents Oskars Luidži Skalfaro [Oscar Luigi Scalfaro] apmeklē NATO galveno mītni.
8. marts Grieķijas premjerministrs Konstantīns Mitsotakis [Constantin Mitsotakis] ierodas vizītē NATO galvenajā mītnē.
- 8.-9. marts NATO Militārās komitejas priekšsēdētājs feldmaršals sers Ričards Vincents [Sir Richard Vincent] ierodas oficiālā vizītē Albānijā.
9. marts Bulgārijas premjerministrs Ļubens Berovs [Lyuben Berov] apmeklē NATO galveno mītni.
Čehijas ārlietu ministrs Jozefs Zeļeņecs [Josef Zieleniec] apmeklē NATO galveno mītni.
Polijas ārlietu ministrs Kristofs Skubizevskijs apmeklē NATO galveno mītni.
10. marts Ziemeļatlantijas Padome dod rīkojumu NATO militārām amatpersonām izstrādāt iespējamās opcijas ANO Bosnijas-Hercegovinas miera plāna īstenošanai.
15. marts Ziemeļkoreja atsauc inspektoros no Starptautiskās Atomenerģijas aģentūras (IAEA), un paziņo tās apņemšanos izstāties no Līguma par kodolieroču neizplatīšanu (NPT) režīma.
16. marts Itālija rīko pirmo apvienoto daudz nacionālo CFE inspicēšanu, kuru vada NATO dalībvalsts ar Sadarbības partneru (Azerbaidžānas, Ungārijas, Polijas) piedalīšanos, lai pārbaudītu deklarētu novietni Rumānijā.
- 18.-20. marts NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners ierodas oficiālā vizītē Albānijā.
26. marts Čehijas aizsardzības ministrs Antoņins Bodijs [Antonin Baudys] tiek ar NATO ģenerālsekretāru un Militārās komitejas priekšsēdētāju NATO galvenajā mītnē.
29. marts NATO aizsardzības ministru un Sadarbības partneru tikšanās, lai pārskatītu sadarbības progresu aizsardzības lietās, kā arī apmainītos viedokļiem par plašākiem drošības jautājumiem.
2. aprīlis Ziemeļatlantijas Padome pavēl SACEUR veikt sagatavošanas pasākumus, lai īstenotu ANO 816. rezolūciju, realizējot "no lidojumiem brīvo zonu" pār Bosniju-Hercegovinu.
- 3.-4. aprīlis Vankūverā notiek pirmā ASV-Krievijas valstu vadītāju augstākā līmeņa sanāksme starp prezidentiem Clintonu un Jeļcinu.
12. aprīlis Atsaucoties uz ANO Drošības Padomes 816. rezolūciju un 8. aprīlī Ziemeļatlantijas Padomes pieņemto lēmumu,

- sākas NATO operācija, lai realizētu "no lidojumiem brīvu" zonu pār Bosniju-Hercegovinu. Piedalās iznīcinātāju un novērošanas lidmašīnas no vairākām sabiedrotajām valstīm, kā arī no NATO agrīnās brīdināšanas spēkiem gaisā (NAEWF).
19. aprīlis ASV meklēšanas un glābšanas vienības pievienojas krievu vienībām Sibīrijā, kur notiek pirmās ASV-Krievijas apvienotās mācības Krievijā kopš Otrā pasaules kara.
22. aprīlis Briselē tiek ANO ģenerālsekretārs Butros Butros-Ghali ar NATO ģenerālsekretāru Manfredu Verneru, lai pārrunātu situāciju bijušajā Dienvidslāvijā, NATO lomu miera uzturēšanā un NATO-ANO attiecības kopumā.
28. aprīlis NATO galvenajā mītnē Militārā komiteja aizsardzības virspavēlnieka/ģenerālštāba virspavēlnieka līmenī tiek ar Sadarbības partneriem.
6. maijs ASV Valsts sekretārs Vorens Kristofers apmeklē NATO galveno mītni, lai runātu par Bosnijas krīzi.
17. maijs Ungārijas ārlietu ministrs Dr. Geza Jezenskijs apmeklē NATO galveno mītni.
22. maijs Bosnijas serbi noraida Vanke-Ovena miera plānu.
22. maijs ANO Drošības Padomes dalībnieki (Apvienotā Karaliste, ASV, Francija, Krievija, Spānija) paziņo Bosnijas-Hercegovinas Kopējās rīcības programmu, lai pārtrauktu karadarbību, tai skaitā paredzot arī "drošās zonas".
24. maijs Eirogrupas aizsardzības ministri pārceļ Eirogrupas mācību un medicīniskās aktivitātes uz NATO, un Eirogrupas publicitātes un sakaru aktivitātes uz WEU.
- 25.-26. maijs DPC/NPG ministru līmeņa tikšanās NATO galvenajā mītnē, lai runātu par aizsardzības plānošanā iekļaujamo atbalstu ANO un EDSO miera uzturēšanas pasākumiem un aizsardzības aspektiem attiecībā uz masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanu.
8. jūnijs Ziemeļatlantijas Padomes un Rietumeiropas Savienības Padomes apvienotā sanāksmē NATO galvenajā mītnē, abas organizācijas apstiprina vienotu vadības un kontroles kārtību apvienotajām NATO/WEU jūras operācijām Adrijas jūrā ANO sankciju ieviešanai pret Serbiju un Montenegro.
10. jūnijs Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa sanāksmē Atēnās, NATO ārlietu ministri piedāvā veidot gaisa spēku aizsardzību gadījumā, ja notiek uzbrukums UNPROFOR, pildot tā vispārējo mandātu, ja to pieprasa ANO.
11. jūnijs NACC ārlietu ministri, tiekoties Atēnās, paziņo sadarbības programmu kopējo miera uzturēšanas pasākumu

- sagatavošanai, atbalstot ANO un EDSO, un publicē NACC ad hoc grupas ziņojumu par sadarbību miera uzturēšanā.
18. jūnijs ANO Drošības Padome apstiprina 300 ASV kareivju pievienošanu jau esošajiem 700 ANO kareivjiem bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikā kā aizsargpasākumu Bosnijas konflikta izplatībai.
23. jūnijs Gruzijas Parlamenta priekšsēdētājs un valsts galva Eduards Ševardnadze ierodas oficiālā vizītē NATO galvenajā mītnē.
- 28.-30. jūnijs NATO Militārās komitejas priekšsēdētājs, feldmaršals sers Ričards Vincents apmeklē Čehijas Republiku.
30. jūn.-2. jūlijs Prāgā notiek NACC augsta līmeņa seminārs par miera uzturēšanu, lai veicinātu NACC ad hoc grupas darbu miera uzturēšanas sadarbības jomā.
30. jūn.-2. jūlijs NATO galvenajā mītnē notiek 1993. gada Ekonomikas sarunas par tematu "Ekonomiskā attīstība Sadarbības partnervalstīs no sektorālās perspektīvas".
22. jūlijs Baltkrievija oficiāli pievienojas NPT kā bezkodolieroču valsts, pamatojoties uz 1992. gada START I Lisabonas protokolu.
2. augusts Speciālā sanāksmē par situāciju Bosnijā-Hercegovinā Ziemeļatlantijas Padome paziņo par tūlītēju gatavošanos sākt spēcīgākus pasākumus, ieskaitot gaisa uzlidojumus pret pārkāpējiem, ja tie turpinās Sarajevas un citu reģionu apspiešanu, ieskaitot plaša mēroga tracējumus humānajai palīdzībai.
9. augusts Saskaņā ar Padomes pieprasījumu 2. augustā Ziemeļatlantijas Padome apstiprina operacionālās rīcības iespējas gaisa uzlidojumiem Bosnijā-Hercegovinā, kas tiks īstenotas ar ANO ģenerālsekretāra atļauju. Pēc karaļa Budaīna I nāves 31. jūlijā, par Beļģijas karali kļūst Alberts II.
- 16.-18. augusts Militārās Komitejas priekšsēdētājs, feldmaršals sers Ričards Vincents ierodas oficiālā vizītē Rumānijā un Moldovā.
31. augusts Krievija pabeidz karaspēka izvākšanu no Lietuvas.
1. septembris Ženēvā tiekas NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners ar ANO ģenerālsekretāru Butrosu Butros-Gali, lai pārrunātu mierīgas vienošanās izredzes Bosnijā-Hercegovinā un NATO lomu, atbalstot ANO miera uzturēšanas pasākumus bijušajā Dienvidslāvijā, kā arī par ciešāku saistību izveidi starp NATO un ANO.

18. septembris Ukrainas ārlietu ministrs Anatolijs Zļenko [Anotoly Zlenko] ierodas NATO galvenajā mītnē.
20. septembris Tiekoties NATO galvenajā mītnē, NACC pārstāvji izdod paziņojumu, kas aicina izbeigt karu Gruzijā un nosoda abhāzu spēku uguns pārtraukšanas pārkāpumus.
21. septembris Čehijas Republikas aizsardzības virspavēlnieks, ģenerālmajors Jirijs Nekvasils [Jiri Nekvasil] ierodas NATO galvenajā mītnē. Krievijas prezidents Boriss Jeļcins atlaiž Parlamentu un izsludina jaunas vēlēšanas 11.-12. decembrī. Vice-prezidents Aleksandrs Rutskojs [Alexander Rutskoj] un Parlamenta priekšsēdētājs Ruslans Hazbulātovs [Ruslan Khasbulatov] pieprasa bruņotajiem spēkiem pretoties Parlamenta atlaišanai. Viņi un arī citi piekritēji ieņem Krievijas Balto Namu.
22. septembris Torvalds Stoltenbergs [Thorvald Stoltenberg] un Lords Ovens [Owen], starptautiskās konferences par bijušo Dienvidslāviju priekšsēdētāja vietnieks, ierodas NATO galvenajā mītnē, lai apspriestos ar Militārās komitejas priekšsēdētāju un ģenerālsekretāru par iespējamā miera plāna īstenošanu Bosnijā-Hercegovinā.
29. septembris Turkmēnistānas prezidents Saparmurads Nijazovs [Saparmurad Niyazov] ierodas oficiālā vizītē NATO galvenajā mītnē.
4. oktobris Krievijas prezidentam Jeļcinam uzticīgais karaspēks ar tankiem un ložmetējiem ielenc Balto Namu, Krievijas Parlamenta galveno ēku un izbeidz parlamentāriešu stingrā kursa piekritēju, Jeļcina reformas programmas pretinieku, nama okupāciju. Drošības Padome pagarina ANO miera uzturētāju Horvātijā-Bosnijā norīkojumu uz sešiem mēnešiem. Tā pilnvaro miera uzturētājus Horvātijā "veikt nepieciešamos pasākumus, ieskaitot spēka pielietojumu, lai nodrošinātu to darbības drošību un brīvību".
- 6.-7. oktobris Vizītes laikā ASV, NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners tiekas ar prezidentu Bilu Clintonu Vašingtonā un ar ANO ģenerālsekretāru Butrosu Butros-Gali Ņujorkā.
18. oktobris Igaunijas Republikas premjerministrs Marts Lārs [Mart Laar] ierodas oficiālā vizītē NATO galvenajā mītnē.
- 20.-21. oktobris Travemundē, Vācijā, tiekas NATO aizsardzības ministri, lai neoficiāli pārrunātu virkni dažādu jautājumu, tai skaitā Partnerattiecības mieram priekšlikumu un CJTF koncepciju, kā arī masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanu.

- 2.-3. novembris NATO Militārās komitejas priekšsēdētājs feldmaršals sers Ričards Vincents ierodas oficiālā vizītē Bulgārijā, lai tiktos ar prezidentu Zeliņu Zelevu.
4. novembris Slovērijas Republikas prezidents Mihails Kovačs [Michael Kovac] ierodas oficiālā vizītē NATO galvenajā mītnē.
- 15.-17. novembris NATO galvenajā mītnē NATO Kontroles un koordinācijas komiteja rīko semināru ar NACC partnervalstīm par sadarbību parasto ieroču kontroles nosacījumu pārbaudē un īstenošanā, kā arī CFE līgumu.
30. novembris Romā NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners uzrunā EDSO ārlietu ministru padomes sanāksmi.
2. decembris Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa sanāksmē NATO ārlietu ministri pārrunā Partnerattiecības mieram koncepciju un ar to saistītos priekšlikumus, gatavojoties 1994. gada janvāra galotņu sanāksmei.
3. decembris NACC ministru līmeņa sanāksmē NATO un NACC ārlietu ministri apstiprina otro NACC ad hoc grupas ziņojumu par sadarbību miera uzturēšanā, kā arī NACC Darba plānu 1994. gadam.
7. decembris Eirogrupas ministri paziņo, ka vairākas apakšgrupas tiks iekļautas vai nu NATO, vai pārceltas uz WEU un Eirogrupa pati beigs pastāvēt no 1994. gada 1. janvāra.
- 8.-9. decembris NATO aizsardzības ministri, tiekoties DPC/NPG Briselē, apspriež Alianses jaunos aizsardzības uzdevumus, ieskaitot atbalstu ANO un EDSO miera uzturēšanai un Apvienoto kopējo uzdevumu spēku koncepciju. Ministri pauž savu atbalstu iniciatīvai Partnerattiecības mieram.
9. decembris Briselē tiekas NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners un Krievijas prezidents Boriss Jeļcins.
12. decembris Krievijā notiek pirmās daudzpartiju parlamentārās vēlēšanas kopš 1917. gada. 58,4% nodotās balsis apstiprina jauno konstitūciju, piešķirot prezidentam lielāku varu.
14. decembris Briselē WEU galvenajā mītnē notiek apvienotā Ziemeļatlantijas Padomes un WEU Padomes tikšanās vēstnieku līmenī.

1994

- 10.-11. janvāris Galotņu sanāksmē Briselē Alianses valstu un valdību vadītāji izveido Partnerattiecības mieram (PfP), izsakot piedāvājumu visām NACC partnervalstīm un EDSO valstīm, kas spējīgas piedalīties un vēlas to darīt.

- Tiek publicēts PfP ietvaru dokuments. Tiek apstiprināta apvienoto kopīgo uzdevumu spēku koncepcija, kā arī citi atbalsta pasākumi Eiropas drošības un aizsardzības identitātes attīstībai. NATO valstu un valdību vadītāji no jauna apstiprina NATO gatavību realizēt gaisa uzlidojumus, lai novērstu apspiešanu Sarajevā un citās ANO deklarētajās drošajās zonās Bosnijā-Hercegovinā.
14. janvāris Maskavā ASV, Krievijas un Ukrainas prezidenti paraksta trīspusēju vienošanos, kas sīki apraksta procesu par to, kā Ukrainas kodolgalviņas tiks pārvietotas uz Krieviju, un kā tiks īstenotas kompensācijas un drošības garantijas. ASV prezidents Klintons un Krievijas prezidents Jeļcins paraksta vienošanos par tāldarbības kodolraķešu trajektorijas programmēšanas izbeigšanu attiecīgajās valstīs, sākot no 1994. gada 30. maiju.
18. janvāris Krievijas Valsts Domes (Parlamenta) vēlēšanas beidzas ar prezidenta Jeļcina oponentu ievērojamiem panākumiem.
20. janvāris Bosnijas-Hercegovinas prezidents Alija Izetbegovičs [Alija Izetbegovic] ierodas NATO galvenajā mītnē.
- 24.-27. janvāris Otrā NATO/CCMS starptautiskā konference par militāro spēku lomu ozona slāņa aizsardzībā. Dalībnieki apņemas ievērot nosacījumus, kas noteikti Monreālas protokolā "Vielas, kas noārda ozona slāni".
26. janvāris Rumānijas ārlietu ministrs Teodors Meleskanu [Teodor Melescanu] ierodas NATO galvenajā mītnē, lai parakstītu Partnerattiecības mieram ietvaru dokumentu.
27. janvāris Lietuvas prezidents Aļģirds Brazauskis [Algirdas Brazauskas] ierodas oficiālā vizītē NATO galvenajā mītnē, lai parakstītu PfP ietvaru dokumentu.
- Militārās sadarbības programma starp Krieviju un NATO, kas parakstīta Maskavā, nodrošina apmaiņas vizītes starp vecākajiem virspavēlniekiem un militārajiem ekspertiem, kā arī kopējas apmācības.
1. februāris Serdžio Silvio Balanzino [Sergio Silvio Balanzino] no Itālijas nomaina vēstnieku Amedeo de Frančisu [Amedeo de Franchis] NATO ģenerālsekretāra vietnieka amatā.
2. februāris NATO galvenajā mītnē Polijas premjerministrs Valdemārs Pavļaks [Waldemar Pawlak] paraksta PfP ietvaru dokumentu.
3. februāris NATO galvenajā mītnē Igaunijas ārlietu ministrs Jurijs Luiks [Juri Luik] paraksta PfP ietvaru dokumentu.
- Ukrainas Parlaments atceļ agrāk, 1993. gada 18.

- novembrī, ratificētajam START I pievienotos nosacījumus, ļaujot valdībai mainīt ratifikācijas līdzekļus.
6. februāris ANO ģenerālsekretārs Butros Butros-Ghali lūdz NATO sagatavoties iespējamiem gaisa uzlidojumiem pret artilērijas pozīcijām Sarajevā un ap to pēc mīnmetēju uzbrukuma pārpildītā pilsētas tirgus laukumā un lieliem dzīvību zaudējumiem.
8. februāris NATO galvenajā mītnē ierodas Ungārijas ārlietu ministrs Geza Jezenskijs, lai parakstītu PfP ietvaru dokumentu. NATO galvenajā mītnē ierodas Ukrainas ārlietu ministrs Anatolijs Zlenko, lai parakstītu PfP ietvaru dokumentu.
9. februāris Ziemeļatlantijas Padome nosoda ilgstošo Sarajevas aplenkumu un paziņo, ka jebkuras puses smagie ieroči, kas atradīsies 20 kilometru zonā no pilsētas centra pēc 20. februāra, būs iemesls NATO gaisa uzlidojumiem, kas tiktu realizēti saskaņā ar ANO ģenerālsekretāru, pamatojoties uz NAC lēmumiem 1993. gada 2. un 9. augustā. Slovākijas premjerministrs Vladimirs Mecjars [Vladimir Meciar] NATO galvenajā mītnē paraksta PfP ietvaru dokumentu.
14. februāris Bulgārijas prezidents Zelijs Zelevs apmeklē NATO galveno mītni, kur paraksta PfP ietvaru dokumentu. NATO galvenajā mītnē Latvijas premjerministrs Valdis Birkavs paraksta PfP ietvaru dokumentu. Saskaņā ar 1992. gada START I Lisabonas protokolu Kazahstāna oficiāli pievienojas līgumam par kodolieroču neizplatīšanu (NPT) kā bezkodolieroču valsts.
- 14.-15. februāris NATO Militārās komitejas priekšsēdētājs feldmaršals sers Ričards Vincents NACC programmas ietvaros ierodas oficiālā vizītē Polijā.
15. februāris Apvienotā Karaliste un Krievija vienojas pārprogrammēt savas kodolraķetes tā, lai, sākot no 1994. gada 30. maija, tās vairāk netiktu mērķētas vienam uz otru.
21. februāris Pēc smago ieroču atvilkšanas no Sarajevas aizlieguma zonas pēdējā izpildes termiņa beigšanās 9. februārī NATO ģenerālsekretārs paziņo, ka sakarā ar mērķu sasniegšanu ANO un NATO oficiālie pārstāvji rekomendējuši šajā stadijā nepielietot gaisa spēkus.
23. februāris Albānijas prezidents Sali Beriša ierodas NATO galvenajā mītnē, lai parakstītu PfP ietvaru dokumentu.
28. februāris Alianses reaktīvās lidmašīnas notriec četras kara lidmašīnas, kas pārkāpj ANO noteikto "no lidojumiem brīvo" zonu pār Bosniju-Hercegovinu.

4. marts No Ukrainas uz Krieviju tiek pārtransportēta pirmā kuģa krava ar 60 kaujas kodolgalviņām, pamatojoties uz 1993. gada 14. janvāra trīspusējā oficiālā paziņojuma nosacījumiem starp Ukrainu, Krieviju un ASV.
10. marts Čehijas Republikas premjerministrs Vaclavs Klauss [Vaclav Klaus] NATO galvenajā mītnē paraksta PfP ietvaru dokumentu.
- 14.-17. marts Militārās komitejas priekšsēdētājs, feldmaršals sers Ričards Vincents ierodas Igaunijā, Latvijā un Lietuvā oficiālā vizītē, lai pārrunātu NATO Militārās sadarbības programmu un katras valsts drošības intereses.
16. marts NATO galvenajā mītnē ierodas Moldovas prezidents Mircejs Sņegurs [Mircea Snegur], lai parakstītu PfP ietvaru dokumentu.
23. marts Gruzijas ārlietu ministrs Aleksandrs Čikvaidze [Alexander Chikvaidze] paraksta PfP ietvaru dokumentu NATO galvenajā mītnē.
30. marts NATO galvenajā mītnē ierodas Slovēnijas premjerministrs Janess Drnovseks [Janez Drnovsek], lai parakstītu PfP ietvaru dokumentu.
10. aprīlis Saskaņā ar ANO spēku virspavēlniecības prasību NATO gaisa spēki ANO gaisa kontroles vadībā sniedz ciešu atbalstu ANO personālam Goraždē, ANO noteiktajā drošajā zonā Bosnijā-Hercegovinā.
16. aprīlis Tiek notriekta Britu jūras reaktīvā lidmašīna, kas pilda NATO ciešā gaisa atbalsta misiju aizsargāt UNPROFOR kareivjus Bosnijā-Hercegovinā.
22. aprīlis Atsaucoties uz 18. aprīļa ANO ģenerālsekretāra prasību, Ziemeļatlantijas Padome turpina apņemšanos attiecībā uz gaisa spēku izmantošanu ANO personāla aizsardzībai visā Bosnijā-Hercegovinā un ANO noteiktajās drošajās zonās. Padome arī apstiprina gaisa uzlidojumus gadījumā, ja Bosnijas serbu smagie ieroči netiks izvākti no 20 km zonas ap Goraždē līdz 27. aprīlim. Šis pēdējais termiņš attiecas arī uz jebkuru citu ANO noteikto drošo zonu, ja tajā notiek smago ieroču uzbrukums.
25. aprīlis Polijas aizsardzības ministrs Pjotrs Kolodzeičiks ierodas NATO galvenajā mītnē, lai iesniegtu savas valsts PfP prezentācijas dokumentu.
27. aprīlis NATO Padome, pārskatot tās 22. aprīļa lēmumu īstenošanu, attiecībā uz situāciju Goraždē un ap to, kā arī citās drošajās zonās Bosnijā-Hercegovinā, nosaka vispārēju pakļaušanos noteiktajai termiņa izpildei.

- NATO galvenajā mītnē Militārā komiteja tiek aizsardzības virspavēlnieku/generālštāba virspavēlnieku līmenī sadarbības sesijā.
- 27.-29. aprīlis Budapeštā, Ungārijā notiek NACC seminārs par Nacionālās aizsardzības programmas plānošanu un vadību.
28. aprīlis Partnerības un koordinācijas vienības atklāšanas pasākumi, kas izvietoti pie SHAPE Monzā, Beļģijā.
NATO galvenajā mītnē Rumānijas aizsardzības ministrs Georgs Tinka [Gheorghe Tinca] iesniedz PfP prezentācijas dokumentu.
4. maijs Azerbaidžānas prezidents Gaidars Alijevs [Gaidar Aliyev] NATO galvenajā mītnē paraksta PfP ietvaru dokumentu.
9. maijs NATO galvenajā mītnē ierodas Zviedrijas ārlietu ministre baronese Margareta af Uglasa un Somijas Ārlietu ministrs Heiki Hāvisto [Heikki Haavisto], lai parakstītu PfP ietvaru dokumentu.
Luksemburgā, Kiršbergā [Kirchberg] notiek WEU Ministru Padomes tikšanās ar Bulgārijas, Čehijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Polijas, Rumānijas, Slovākijas un Ungārijas ārlietu un aizsardzības ministriem. Tiek panākta vienošanās par jaunu statusu, saskaņā ar kuru šīs valstis kļūst par WEU asociētajiem partneriem.
10. maijs Somija un Zviedrija NATO iesniedz to PfP prezentācijas dokumentus.
NATO galvenajā mītnē Turkmēnistānas premjerministra vietnieks Boriss Šikmuradovs [Boris Shikmuradov] paraksta PfP ietvaru dokumentu.
- 11.-14. maijs NATO Militārās komitejas priekšsēdētājs feldmaršals sers Ričards Vincents apmeklē Slovākiju un Krieviju, lai NACC kontekstā tiktos ar augsta ranga militārās un civilās valdības amatpersonām abās valstīs.
17. maijs Čehija iesniedz NATO PfP prezentācijas dokumentu.
24. maijs DPC/NPG ministru līmeņa sanāksmē NATO aizsardzības ministri pārskata progresu PfP, CJTF koncepcijas, pretizplatības un miera uzturēšanas spēku aizsardzības progresā.
NATO galvenajā mītnē ierodas Krievijas aizsardzības ministrs Pavels Gračovs [Pavel Grachev], lai ziņotu NATO aizsardzības ministriem par Krievijas jauno aizsardzības doktrīnu.
25. maijs NATO aizsardzības ministri tiek ar Sadarbības partnervalstīm, to skaitā pirmo reizi ar Somijas, Slovēnijas un Zviedrijas, aizsardzības ministriem un

- pārstāvjiem, PfP ietvaros, lai pārrunātu sadarbību ar aizsardzību saistītos jautājumos, kā arī miera uzturēšanā. Slovākija un Ukraina iesniedz PfP prezentācijas dokumentus NATO.
- 26.-27. maijs Parīzē notiek Eiropas Stabilitātes pakta atklāšanas konference. Eiropas ārlietu ministri apspriež jaunu iniciatīvu, cenšoties sasniegt konfliktu novēršanu pāri robežām, un minoritāšu tiesības, nodrošinot labas kaimiņattiecības Centrāleiropā un Austrumeiropā, kā arī stiprinot reģionālo sadarbību un demokrātiskās institūcijas.
27. maijs NATO galvenajā mītnē ierodas Kazahstānas Republikas ārlietu ministrs Kanets Saudabajevs [Kanet Saudabaev], lai parakstītu PfP ietvaru dokumentu.
1. jūnijs Kirgizstānas prezidents Askars Akajevs [Askar Akayev] paraksta PfP ietvaru dokumentu NATO galvenajā mītnē.
3. jūnijs Ģenerālsekretāra vietnieks Serdžio Balanzino oficiāli atklāj Partneru birojus Manfreda Vernera spārnā NATO galvenajā mītnē.
6. jūnijs Bulgārija un Ungārija iesniedz PfP prezentācijas dokumentus NATO.
9. jūnijs Tiekoties Stambulā, NATO ārlietu ministri pārskata valstu vadītāju sanāksmes Briselē lēmumu īstenošanas progresu, atzīmējot, ka 20 valstis jau ir pievienojušās PfP. Ministri pieņem vispārīgas politikas struktūru par Alianses pieeju masu iznīcināšanas ieroču izplatībai.
10. jūnijs Stambulā notiek NACC ministru līmeņa tikšanās. Ārlietu ministri izdod trešo ziņojumu par miera uzturēšanu, ko sagatavojuši Sadarbības miera uzturēšanā ad hoc grupa. Ieradušies arī Slovēnijas, Somijas un Zviedrijas ārlietu ministri. Lietuva iesniedz PfP prezentācijas dokumentu.
22. jūnijs Krievijas ārlietu ministrs Andrejs Kozirevs [Andrei Kozyrev] ierodas NATO galvenajā mītnē, lai parakstītu PfP ietvaru dokumentu un tiktos ar Padomi. Tiek izdots sarunu secinājumu kopsavilkums.
- 26.-28. jūnijs Maskavā ierodas ģenerālis Džordžs Joulvans [George Joulwan], SACEUR, uz sarunām par Krievijas dalību PfP, kā arī par konkrētu sadarbības programmu ar Krieviju.
29. jūnijs ANO ģenerālsekretāra speciālais pārstāvis Jasuši Akaši [Yasushi Akashi], ģenerālleitnanta Bertranda de Lapresles [Bertrand de Lapresle] pavadībā, Apvienoto Nāciju Organizācijas aizsardzības spēku (UNPROFOR) bijušajā

- Dienvidslāvijā komandieris un ģenerālleitnants sers Maikls Roze [Michael Rose], UNPROFOR Bosnijā-Hercegovinā komandieris, apmeklē NATO galveno mītni, lai tiktos ar ģenerālsekretāra vietnieku Serdžio Balanzino.
29. jūn.-1. jūl. Notiek ikgadējās NATO Ekonomikas sarunas, kas veltītas uz privatizāciju aizsardzības industrijā.
5. jūlijs Oficiāli tiek pieņemta Polijas PfP Individuālā partnerības programma ar NATO.
Krievija iesniedz PfP prezentācijas dokumentu.
8. jūlijs Igaunija iesniedz PfP prezentācijas dokumentu.
11. jūlijs Ziemeļatlantijas Padome izdod ziņojumu, vairākkārt atkārtojot Alianses vēlēšanos piedalīties miera līguma īstenošanā Bosnijā-Hercegovinā; un piekrītot, ka 5. jūlijā Ženēvā ārlietu ministru izdotajā plānā paredzētā rīcība varētu tikt realizēta, Aliansei uzņemoties jaunus uzdevumus bijušajā Dienvidslāvijā pēc ANO pieprasījuma.
12. jūlijs Vācijas Federālā Konstitucionālā tiesa definē konstitucionālo pamatu Vācijas militāro spēku izvietošanai ārpus valsts, atceļot konstitucionālos iebildumus Vācijas dalībai ANO, NATO vai WEU miera uzturēšanas pasākumos.
13. jūlijs Uzbekistānas ārlietu ministrs Saidmuhtars Saidkasimovs [Saidmukhtar Saidkasimov] un aizsardzības ministrs Rustams Ahmedovs [Rustam Ahmedov] ierodas NATO galvenajā mītnē, lai parakstītu PfP ietvaru dokumentu.
18. jūlijs Latvija iesniedz PfP prezentācijas dokumentu.
20. jūlijs Slovēnija iesniedz PfP prezentācijas dokumentu.
5. augusts Pēc UNPROFOR prasības sakarā ar Bosnijas serbu iebrukumu ANO krājumu novietnē pie Sarajevas un ieroču piesavināšanos NATO lidmašīna dodas uzbrukumā objektam Sarajevas izņēmuma zonā.
13. augusts Briselē miris NATO ģenerālsekretārs Manfreds Verners. Ģenerālsekretāra vietnieks Serdžio Balanzino uzņemas ģenerālsekretāra vietas izpildītāja pienākumus.
18. augusts NAC piemiņas sanāksme par godu nelaiķim Manfredam Verneram.
22. augusts Oficiāli tiek pieņemta Zviedrijas PfP Individuālā partnerības programma ar NATO.
31. augusts Pēdējās Krievijas karaspēku vienības atstāj Igauniju, tā noslēdzot savu atkāpšanos no trijām Baltijas valstīm.
1. septembris Krievijas karaspēku vienības atstāj Berlīni, tā noslēdzot savu atkāpšanos no Vācijas teritorijas.

- 2.-10. septembris Krievijas teritorijā notiek pirmie apvienotie ASV-Krievijas manevri, koncentrējoties uz miera uzturēšanas mācībām.
6. septembris Moldova iesniedz PfP prezentācijas dokumentu NATO.
8. septembris Apvienotā Karaliste, ASV un Francija izvēc vēl atlikušos sabiedroto karaspēkus no Berlīnes.
- 12.-16. septembris Pie Poznaņas, Polijā, notiek pirmās kopējās treniņa mācības saskaņā ar PfP (Sadarbības tilts), piedaloties kareivjiem no 13 NATO un partneru nācijām.
13. septembris Ģenerālleitnants Džons Šihans [John Sheehan] tiek norīkots par NATO spēku virspavēlnieku Atlantijas zonā (SACLANT).
14. septembris Rumānijas PfP Individuālā partnerības programma ar NATO tiek oficiāli apstiprināta.
22. septembris Pēc uzbrukuma UNPROFOR transporta līdzeklim pie Sarajevas, NATO aviācija realizē gaisa uzbrukumu pret Bosnijas serbu tanku, pamatojoties uz UNPROFOR prasību.
28. sept.-7. okt. Albānija iesniedz PfP prezentācijas dokumentu.
- Ziemeļjūrā, Skagerak reģionā notiek jūras PfP mācības "Cooperative Venture", NATO un Sadarbības partneru jūras spēki vada miera uzturēšanas, humānās, kā arī meklēšanas un glābšanas operācijas.
29. septembris Ņujorkā, tiekoties ārlietu ministru līmenī, Ziemeļatlantijas Padome aicina Beļģijas ārlietu ministru Villiju Klāsu [Willy Claes] kļūt par NATO ģenerālsekretāru.
- 29.-30. septembris 16 Alianses nāciju aizsardzības ministri un pārstāvji tiekas Sevijā, Spānijā, lai neformāli runātu par savstarpējām interesēm un svarīgiem tematiem, tai skaitā par situāciju bijušajā Dienvidslāvijā; miera uzturēšanu un Apvienoto kopīgo operatīvo spēku koncepciju; aizsardzības sadarbību ar Centrāleiropu un Austrumeiropu, ieskaitot Partnerattiecības mieram; kā arī drošību Vidusjūras reģionā.
5. oktobris NATO galvenajā mītnē Armēnijas ārlietu ministrs Vahans Papazjans [Vahan Papazian] paraksta PfP ietvaru dokumentu.
- 5.-7. oktobris NATO galvenajā mītnē Briselē notiek seminārs par miera uzturēšanu un tā saistību ar krīzes situāciju vadību, piedaloties 38 valstīm un citām starptautiskām organizācijām.
10. okt.-2. dec. Budapeštā notiek EDSO pārskata konference.
12. oktobris Oficiāli tiek atzīta Somijas PfP Individuālā partnerības programma ar NATO.

- NATO galvenajā mītnē oficiālā vizītē ierodas Vācijas prezidents Romāns Hercogs [Roman Herzog].
17. oktobris Villijs Klāss, bijušais Beļģijas ārlietu ministrs un premjerministra vietnieks, nomaina Manfredu Verneru NATO ģenerālsekretāra amatā.
17. okt.-8. nov. Alianses Ātrās reaģēšanas korpusa (ARRC) mācības Dānijā.
- 21.-28. oktobris Nīderlandē, sabiedroto teritorijā notiek pirmās PfP apvienotās miera uzturēšanas treniņa mācības "Cooperative Spirit", kurās piedalās 12 NATO dalībvalstis un Partnervalstis.
28. oktobris NATO un ANO izdod kopēju paziņojumu par NATO gaisa spēku izmantošanu Bosnijā-Hercegovinā, atbalstot attiecīgus ANO lēmumus. Hāgā NATO ģenerālsekretārs Villijs Klāss uzrunā Atlantijas Līguma Asociācijas 40. Ģenerālo Asambleju.
4. novembris Rumānijas prezidents Jons Iljesku ierodas NATO galvenajā mītnē.
7. novembris Sabiedroto Valstu bruņojuma direktoru speciāla kopējā sanāksme, lai uzsāktu miera uzturēšanas operāciju aprīkojuma iesaistīšanu.
11. novembris NATO ģenerālsekretārs Villijs Klāss izdod oficiālu ziņojumu par izteiktajiem ierobežojumiem ASV dalībai operācijā "Sharp Guard".
14. novembris WEU Ministru Padomes sanāksme ar deviņu Asociēto partnervalstu ārlietu un aizsardzības ministru piedalīšanos. Nordvijkas deklarācijas publicēšana apstiprina iepriekšējās politikas slēdzienus par Apvienotās Eiropas Aizsardzības politikas formulējumu.
15. novembris Ungārijas ārlietu ministrs Lazlo Kovačs [Laszlo Kovacs] un aizsardzības ministrs Giorgijs Keleti [Gyoergy Keleti] apmeklē NATO. Oficiāli tiek pieņemta Ungārijas PfP Individuālā partnerības programma ar NATO.
21. novembris Atbildot uz uzbrukumiem, kas raidīti no Udbinas pret objektiem Bihakas reģionā Bosnijā-Hercegovinā, pēc ONPROFOR prasības, NATO gaisa spēki uzbrūk serbu okupētās Horvātijas Udbinas lidlaukam.
23. novembris Pēc uzbrukumiem NATO aviācijai, NATO spēki veic gaisa uzlidojumus "zeme-gaiss" raķešu novietnei Otokas dienvidos, saskaņā ar iepriekš paziņotajiem paš aizsardzības pasākumiem. Oficiāli tiek pieņemta Slovākijas PfP Individuālā partnerības programma ar NATO.

24. novembris Ziemeļatlantijas Padome izdod ziņojumu, kas nosoda nesenos Bosnijas serbu un Krajinas serbu spēku uzbrukumus ANO drošajai Bihakas zonai; un paziņo par veiktajiem pasākumiem, atbalstot ANO sarunu mēģinājumus.
25. novembris Čehijas ārlietu viceministrs Aleksandrs Vondra [Alexander Vondra] un aizsardzības vice-ministrs Jirijs Pospisils [Jiri Pospisil] ierodas NATO. Oficiāli tiek pieņemta Čehijas Republikas PfP Individuālā partnerības programma ar NATO.
NATO ierodas Bulgārijas ārlietu ministra vietnieks Todors Tčourovs [Todor Tchourov]. Oficiāli tiek atzīta Bulgārijas PfP Individuālā partnerības programma ar NATO.
30. novembris Lietuvas ārlietu ministrs Albinas Januska ierodas NATO. Oficiāli tiek apstiprināta Lietuvas PfP Partnerības programma ar NATO.
1. decembris Briselē Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa sanāksmē piedalās Krievijas ārlietu ministrs Andrejs Kozirevs.
5. decembris Budapeštā EDSO valstu vadītāju sanāksmē Ukrainas prezidents Kučma paraksta Līgumu par kodolieroču neizplatīšanu (NPT).
- 5.-6. decembris Budapeštā notiek EDSO valstu un valdību vadītāju galotņu sanāksme, kurā piedalās NATO ģenerālsēkretārs Villijs Klāss.
CSCE tiek pārveidots par Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju (OSCE).
Tiek publicēts Budapeštas dokuments "Pretim īstām partnerattiecībām Jaunajā ērā".
- 1995**
1. janvāris Sākas četru mēnešu pamiers Bosnijā.
Austrija, Somija un Zviedrija pievienojas Eiropas Savienībai.
Tiek izveidota Pasaules Tirdzniecības organizācija (PTO) kā pēctece organizācijai Vispārējā Vienošanās par tirdzniecību un tarifiem" (GATT).
11. janvāris Baltkrievijas ārlietu ministrs Uladzmir Sijanko [Uladzmir Syanko] ierodas vizītē NATO un paraksta Partnerattiecības mieram pamatdokumentu.
13. janvāris Nestājas spēkā 1993. gada ANO Ķīmisko ieroču konvencija: to bija ratificējušas tikai 20 valstis. Lai konvencija tiktu īstenota, bija nepieciešamas 65 valstis.

18. janvāris Ziemeļatlantijas Padome vienojas par NATO standartizācijas programmu, lai uzlabotu sabiedroto koordināciju politikā un materiālu, tehnisko un operacionālo jomu standartizācijā.
23. janvāris Albānijas ārlietu ministra vietnieks Arjans Starova [Arjan Starova] un aizsardzības ministra vietnieks Alfrēds Moisiu [Alfred Moisiu] ierodas vizītē NATO un paziņo, ka Albānija pieņem Individuālo partnerības programmu.
24. janvāris NATO Padome vienojas par NATO Standartizācijas organizācijas izveidošanu.
31. janvāris ASV paziņo par vienpusējā kodolizmēģinājuma moratorija pagarināšanu uz vienu gadu.
8. februāris Latvijas aizsardzības ministrs Jānis Trapāns ierodas vizītē NATO un paziņo, ka Latvija pieņem Individuālo partnerības programmu. NATO apstiprina plānu par tiešu dialogu ar Ēģipti, Izraēlu, Mauritāniju, Maroku un Tunisiju, lai cīnītos pret Islama fundamentālisma draudiem.
9. februāris NATO vizītē ierodas Ungārijas premjerministrs Giula Horns [Gyula Horn].
10. februāris Austrijas ārlietu ministrs Aloiss Moks [Alois Mock] ierodas vizītē NATO, lai parakstītu Partnerattiecības mieram pamatdokumentu.
- 14.-21. februāris Ukrainas aizsardzības ministrs Valērijs Šmarovs [Valery Shmarov] tiek ar NATO Militārās komitejas priekšsēdētāju un paraksta protokolu par Ukrainas un NATO savstarpējo sadarbību.
16. februāris Musulmaņu-horvātu federācijas priekšsēdētāja vietnieks apstiprina starptautisku plānu par ekonomisko sankciju atcelšanu pret Serbiju ar nosacījumu, ka tiek atzīta Bosnija un Horvātija un pilnībā tiek slēgta Bosnijas-Serbijas robeža.
23. februāris Baltkrievija pārtrauc tās ieroču iznīcināšanas programmu, pārkāpjot CFE līgumu.
24. februāris NATO Briselē uzsāk sarunas ar Maroku, Ēģipti, Mauritāniju, Tunisiju un Izraēlu par drošības jautājumiem Ziemeļāfrikā.
27. februāris Igaunijas, Latvijas un Lietuvas aizsardzības ministri paraksta līgumu par militāro sadarbību starptautiskajā politikā un loģistikā.
- NATO vizītē ierodas ASV vice-prezidents Als Gors [Al Gore].
1. marts ASV, Francija, Vācija un Itālija vienojas par Alianses bruņojuma sadarbības nostādņēm, lai attīstītu vidējā attāluma paplašinātu pretgaisa aizsardzības sistēmu

- (MEADS).
- Igaunija paraksta individuālo militārās sadarbības programmu ar NATO, kas seko tās dalībai iniciatīvā Partnerattiecības mieram kopš 1994. gada.
6. marts Horvātija izveido militāru aliansi ar Bosnijas musulmaņu-horvātu federāciju. Apvienoto Nāciju Organizācijas aizsardzības spēki paliek Horvātijā.
8. marts Ģenerālsekretārs Villijs Klās [Willy Claes] un ASV prezidents Bils Klintons tiek Vašingtonā, lai pārrunātu iespēju izvest ANO miera uzturēšanas spēkus no Horvātijas un Bosnijas.
16. marts Tiek panākta vienošanās starp Slovēniju un Ungāriju par minoritāšu tiesību līgumu.
- 18.-20. marts Paneiropas drošības konference Parīzē, kuru apmeklē 50 valstis, pieņem stabilitātes paktu, lai likvidētu krīzes briesmas Eiropā un vienojas par virkni pasākumu, kas saistīti ar robežām un etnisko minoritāšu tiesībām.
- 30.-31. marts EDSO vecāko amatpersonu padome diskutē Kopēju un atvērtu drošības modeli 21. gadsimtam par atvērtu un iekļaujošu drošības koncepciju, no kuras ieguvums būtu visām dalībvalstīm.
11. aprīlis ANO Drošības padome pieņem 984. rezolūciju, garantējot palīdzību kodolbrīvajām valstīm, kas parakstījušas 1970. gada līgumu par kodolieroču neizplatīšanu, ja tās pakļautas kodoldraudiem vai kodoluzbrukumam.
26. aprīlis Maltes premjerministra vietnieks un ārlietu ministrs, profesors Guido de Marko [Guido de Marco] paraksta iniciatīvas Partnerattiecības mieram pamatdokumentu (pēc tam Malta izstājas no PfP).
7. maijs Tiek atzīmēta 50. gadadiena kopš Otrā pasaules kara beigām.
11. maijs Vienprātīgi bez laika ierobežojuma tiek pagarināts līgums par kodolieroču neizplatīšanu.
15. maijs Lisabonā tiek Rietumeiropas Savienības (WEU) ārlietu un aizsardzības ministri, lai diskutētu par WEU un NATO attiecībām nākotnē.
25. maijs Atbildot uz ANO pieprasījumu, NATO gaisa spēki uzbrūk Bosnijas serbu munīcijas noliktavai, kura atrodas tuvu Pale. Uzbrukums tiek atkārtots arī nākamajā dienā.
27. maijs Tikšanās laikā Ziemeļatlantijas Padome pieprasa Bosnijas serbiem pārtraukt uzbrukumus ANO drošības zonām un pakļauties ANO aizsardzības spēku (UNPROFOR) ultimātam izvākt visus smagos ieročus no Sarajevas

- aizlieguma zonas vai arī nodot tos ANO kontrolē. Ziemeļatlantijas Padome nosoda ANO miera uzturēšanas spēku karavīru ieslodzītšanu un nogalināšanu.
- 30.-31. maijs NATO ārlietu ministri un Ziemeļatlantijas Sadarbības padome tiekas Nordvijkā [Noordwijk], Nīderlandē. Speciālā sanāksmē Krievijas ārlietu ministrs Kozirevs [Kozyrev] formāli akceptē Krievijas Individuālo partnerības mieram programmu PfP ietvaros un dokumentu par "Jomām, kurās tiks izvērsts plašs, uzlabots NATO-Krievijas dialogs un sadarbība".
Paziņojumā par situāciju bijušajā Dienvidslāvijā Ziemeļatlantijas Padome nosoda vardarbības eskalāciju starp pusēm un vardarbīgo rīcību pret ANO personālu.
1. jūnijs Ukrainas prezidents Leonīds Kučma [Leonid Kuchma] ierodas vizītē NATO.
- 28.-30. jūnijs NATO Ekonomikas kolokvijā, kurā piedalās dalībnieki no NATO dalībvalstīm un partnervalstīm, apspriež ekonomisko reformu stāvokli Sadarbības partnervalstīs.
2. jūlijs Srebrenica tiek pakļauta smagākajam artilērijas uzbrukumam kopš dienas, kad tā tika pasludināta par ANO drošības zonu. ANO Kara tribunāls formāli izvirza apsūdzību Radovanam Karadžičam [Radovan Karadzic] un ģenerālim Mladičam [General Mladic] par genocīdu un noziegumiem pret cilvēci.
11. jūlijs NATO gaisa spēki uzbrūk mērķiem Srebrenicas apgabalā Bosnijā-Hercegovinā.
12. jūlijs Ziemeļatlantijas Padome īpaši nosoda Bosnijas serbu uzbrukumu Srebrenicas drošības zonai.
1. augusts ASV Pārštāvju palāta balso par ieroču embargo atcelšanu Bosnijai.
NATO uzsāk operāciju "Deliberate Force", uzbrūkot serbu pozīcijām ar gaisa spēkiem un artilēriju, kā atbildi uz artilērijas uzbrukumiem Sarajevai.
30. augusts NATO gaisa spēki uzbrūk Bosnijas serbu pozīcijām tuvu Sarajevai.
1. septembris NATO gaisa spēki atsāk bombardēt Bosnijas serbu pozīcijas; Bosnijas serbi atbild ar artilērijas uzbrukumu Sarajevai.
NATO gaisa spēki uzbrūk Bosnijas serbu objektiem pie Pales.
NATO pārtrauc operāciju "Deliberate Force" pēc tam, kad Bosnijas serbi piekrīt izvākt smagos ieročus no 20 kilometru ieroču brīvās zonas ap Sarajevu.

- Ņujorkā tiek parakstīta vienošanās par Bosnijas-Hercegovinas konstitucionālo kārtību.
2. septembris NATO Padome dod atļauju NATO militārajai vadībai atsākt gaisa uzbrukumus Bosnijas serbu pozīcijām jebkurā laikā, lai cīnītos pret turpmākām agresijām, kas vērstas pret ANO drošības zonām.
5. septembris NATO gaisa spēki atsāk uzbrukumus Bosnijas serbu militārajiem objektiem.
12. septembris Hāgā tiek panākta "Wassenaar" vienošanās struktūra, kas aizstāj COCOM, iedibinot zināmu parasto ieroču un dubultā pielietojuma tehnoloģiju eksporta kontroli.
14. septembris Grieķija un bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republika paraksta vienošanos par diplomātisko attiecību un ekonomisko sakaru izveidošanu.
- Ziemeļatlantijas Padome speciālā sesijā tiekas ar Ukrainas ārlietu ministru Genādiju Udovenko [Gennadi Udovenko], lai apspriestos par NATO-Ukrainas attiecību stiprināšanu.
- Bosnijas serbu militārie un politiskie līderi paraksta vienošanos par smago ieroču izvākšanu no 20 km ieroču brīvās Sarajevas zonas.
20. septembris Padomes tikšanās ar Krieviju par CFE līguma izpildi.
21. septembris NATO vēstnieki apstiprina pētījumu par NATO paplašināšanos, uzsverot prasības valstīm, kuras vēlas pievienoties Aliansei.
25. septembris Vīnē sākas ANO Parasto ieroču pārskata konference.
26. septembris NATO iepazīstina Krievijas vēstnieku Čurkinu [Churkin] ar priekšlikuma projektu "NATO-Krievijas attiecību Politiskais ietvars".
28. septembris NATO Ziemeļatlantijas Sadarbības padomei un PfP Sadarbības partneriem prezentē pētījuma rezultātus par NATO paplašināšanos.
2. oktobris Horvāti un serbi panāk vienošanos par Austrumu Slavoniju, ka tā pēc pārejas perioda tiks nodota Horvātijas administrācijas pārziņā.
- NATO gaisa spēki uzbrūk trīs serbu zeme-gaiss raķešu palaišanas iekārtām.
- Bosnijā stājas spēkā pamiers.
- 5.-6. oktobris NATO aizsardzības ministri tiekas Viljamsburgā [Williamsburg], ASV.
12. oktobris NATO vizītē ierodas Albānijas prezidents Sali Beriša [Sali Berisha].

13. oktobris Beidzas ANO konference par parastajiem ieročiem, nepanākot vienošanos par globālu kājnieku mīnu aizliegumu.
19. oktobris NATO Padome tiek ar Krievijas pārstāvi, lai pārrunātu jautājumu par miera sasniegšanas plānu Bosnijā.
21. oktobris Villijs Klās atkāpjas no NATO ģenerālsekretāra amata.
27. oktobris Tiek parakstīts Vienošanās memorands starp NATO un Rietumeiropas Savienību (WEU), lai dotu iespēju tiešām un atklātām komunikācijām starp abām organizācijām. Kofi Anans [Kofi Annan] ierodas vizītē NATO kā ANO ģenerālsekretāra speciālais pārstāvis un speciālais sūtnis NATO.
1. novembris Deitonā [Dayton], Ohaijo štatā sākas Bosnijas miera sarunas. Deitonā tiek parakstīts līgums par Austrumu Slavonijas reintegrāciju Horvātijā. ANO Drošības padome atceļ sankcijas pret bijušo Dienvidslāviju.
8. novembris ASV aizsardzības sekretārs Viljams Perijs [William Perry] un Krievijas aizsardzības ministrs ģenerālis Pāvels Gračovs [Pavel Grachev] ierodas NATO, lai pārrunātu Krievijas piedalīšanos IFOR spēkos.
13. novembris ASV Senāta Ārējo attiecību komiteja un Bruņoto servisu komiteja bloķē Ķīmisko ieroču konvencijas ratifikāciju.
14. novembris Rietumeiropas Savienības ārlietu un aizsardzības ministri tiek Madridē un apstiprina mērķi attīstīt WEU kā līdzekli NATO Eiropas pīlāra stiprināšanai.
15. novembris Branko Crvenkovki [Branko Crvenkovski], bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikas prezidents ierodas vizītē NATO. Maķedonija* pievienojas PfP.
22. novembris Vizītē NATO ierodas Somijas prezidents Marti Ahtisāri [Marti Ahtisaari] un EDSO priekšsēdētājs Lazlo Kovačs [Lazlo Kovacs].
27. novembris Pārstāvji no 14 Alianses valstīm saņem apbalvojumu par dienestu bijušajā Dienvidslāvijā.
28. novembris Barselonā ES un 12 Vidusjūras kaimiņvalstis paraksta vienošanos par turpmāku politisko un ekonomisko sadarbību.
1. decembris Havjers Solana Madariaga [Javier Solana Madariaga] tiek iecelts par NATO ģenerālsekretāru.
5. decembris Ziemeļatlantijas Padome tiek ministru līmenī. Visu 16 valstu ārlietu un aizsardzības ministri apstiprina apņemšanos turpināt Alianses aktivitātes, lai nodrošinātu mieru Bosnijā-Hercegovinā.

NATO formāli apstiprina 60000 kareivju izvietošānu Bosnijā. Vācijas Parlaments nobalso par 4000 kareivju nosūtīšanu.

Parīzē Bosnijas-Hercegovinas, Horvātijas un Serbijas prezidenti paraksta Vispārējā ietvara līgumu par mieru Bosnijā-Hercegovinā.

ASV karaspēka vienības ierodas Tuzlā un ANO nodot Bosnijas militārās operācijas vadību NATO.

NATO pavēlnieks admirālis Leitons Smits [Leighton Smith] noraida Bosnijas serbu Asamblejas līdera Momkilo Krajisnik [Momcilo Krajisnik] prasību atlikt Bosnijas serbu teritorijas Sarajevā nodošanu musulmaņu kontrolei vismaz uz deviņiem mēnešiem.

Francija paziņo, ka tā atjauno savu vietu NATO Militārajā komitejā.

Arī Francijas aizsardzības ministrs regulāri apmeklēs Aizsardzības plānošanas komiteju un citas tikšanās.

7.-8. decembris EDSO ministru padome Budapeštā sniedz vadlīnijas drošības modelim un apstiprina tās lomu Bosnijā-Hercegovinā.

14. decembris Parīzē Serbijas prezidents Slobodans Miloševičs [Slobodan Milosevic], Bosnijas-Hercegovinas prezidents Alia Izetbegovičs [Alia Izetbegovic] un Horvātijas prezidents Franjo Tuđžmans [Franjo Tudjman] paraksta Miera līgumu.

15. decembris ANO Drošības padome pieņem 1031. rezolūciju par Daudznacionālu militāru miera nodrošināšanas spēku izveidošanu.

16. decembris Sākas NATO vadīto Miera nodrošināšanas spēku (IFOR) izvietošāna Bosnijā.

19. decembris 28 valstis paraksta "Wassenaar" vienošanos [Wassenaar Arrangement] par bruņojuma un tehnoloģiju eksporta kontroli.

20. decembris ANO miera uzturēšanas spēki (UNPROFOR) nodod militāro operāciju vadību NATO vadītajiem miera nodrošināšanas spēkiem (IFOR).

1996

3. janvāris ASV aizsardzības sekretārs Viljams Perijs [William Perry] dodas uz Sarajevu, lai ar NATO militārajiem virsniekiem un Bosnijas līderiem pārrunātu miera uzturēšanu.

4. janvāris Vīnē EDSO virsvadībā sākas sarunas par uzticības vairošanas un ieroču kontroles pasākumiem Bosnijā.

- Miera līguma puses paraksta vienošanos par pasākumiem, lai uzlabotu savstarpējo uzticēšanos, samazinātu konflikta risku, ierobežotu militāros spēkus un uzlabotu politisko sadarbību.
5. janvāris Krievijas Parlaments balso par Krievijas spēku izvietošanu Bosnijā, pievienojoties NATO vadītajai miera uzturēšanas misijai. Uz Krievijas spēku vienībām IFOR ietvaros tiek attiecināta speciāla vienošanās par komandām un kontroli.
11. janvāris Jordānijas princis El-Hassans Bin Talans tiekas ar ģenerālsekretāru Solanu, NATO Vidusjūras dialoga kontekstā.
13. janvāris Sākas Krievijas armijas vienību izvietošana, atbalstot IFOR Bosnijā.
15. janvāris ANO Drošības padome atļauj 5000 vīru lielu spēku ar NATO gaisa spēku atbalstu izvietošanu Austrumu Slavonijā.
17. janvāris Vizītē NATO ierodas Polijas prezidents Aleksandrs Kvašņevskis [Aleksander Kwasniewski] un ES administrators Mostarā Hans Košniks [Hans Koschnik].
19. janvāris Vizītē NATO ierodas ANO Kara nozieguma tribunāla prokurors Ričards Goldstons [Richard Goldstone].
23. janvāris Ģenerālis Džordžs Julvans [George Joulwan], SACEUR, ierodas vizītē Krievijā, lai apspriestos ar Krievijas aizsardzības ministru un Ģenerālštābu.
24. janvāris NATO vizītē ierodas Igaunijas premjerministrs Tiits Vehi [Tiit Vähi].
26. janvāris Krievijas Federācija pievienojas Eiropas Padomei. ASV Senāts ratificē START II līgumu, kas samazinās gan ASV, gan Krievijas stratēģisko kodolieroču līmeni.
29. janvāris EDSO ģenerālsekretārs sāk divu dienu vizīti Dienvidslāvijā, lai sagatavotu ceļu pēckara brīvu vēlēšanu EDSO novērošanas pasākumiem.
12. februāris NATO ģenerālsekretārs apmeklē Mostaru. Bosnijas iestādes dod piekrišanu divu Bosnijas serbu virsnieku izdošanai Starptautiskajam Kara noziegumu tribunālam.
26. februāris NATO vizītē ierodas Austrijas vice-kanclers Volfgangs Šisels [Wolfgang Schüssel]. Austrija paraksta Individuālo partnerības programmu (IPP).
8. marts Ziemeļatlantijas Padomes pastāvīgo pārstāvju vizīte Sarajevā.

13. marts Krievija paraksta IFOR dalības un finansu līgumu.
15. marts ASV valsts sekretārs Vorens Kristofers [Warren Christopher] apmeklē SHAPE, lai tiktos ar NATO spēku virspavēlnieku Eiropas zonā ģenerāli Džordžu Julvanu [George Joulwan] un pārrunātu darbības, ka tiek izpildīts Deitonas miera līgums Bosnijai un NATO paplašināšanas jautājums.
- 20.-21. marts NATO ģenerālsekretārs Solana ierodas oficiālā vizītē Maskavā, lai pārrunātu NATO-Krievijas attiecības. Viņš tiek ar Krievijas prezidentu Jeļcinu, Parlamenta spīkeri Genādiju Selezņovu [Seleznev Gennady] un citām vecākajām amatpersonām.
20. marts Maskavā tiek parakstīts Vienošanās memorands par sadarbību starp NATO un Krieviju civilajās ārkārtas situācijās.
23. marts Maskavā tiek Dienvidslāvijas kontaktgrupas ārlietu ministri.
25. marts NATO vizītē ierodas Bulgārijas prezidents Jeļevs [Jelev].
26. marts NATO vizītē ierodas Baltkrievijas premjerministrs Mihails Čigirs [Mikhail Chygir], Latvijas prezidents Guntis Ulmanis un Igaunijas prezidents Lenarts Meri.
23. aprīlis NATO vizītē ierodas Gruzijas prezidents Eduards Ševardnadze un Armēnijas prezidents Levons Ter Petrosians [Levon Ter Petrossian].
24. aprīlis Vizītē NATO ierodas Maltas premjerministra vietnieks un ārlietu ministrs, profesors Guido de Marko.
26. aprīlis NATO vizītē ierodas Spānijas Karalis Viņa Ekselece Huans Karloss.
29. aprīlis Ziemeļatlantijas Padome paziņo, ka IFOR misija pirmajos četros mēnešos Bosnijā-Hercegovinā ir radījusi drošu vidi.
2. maijs NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana un WEU ģenerālsekretārs Žozē Kutiljero [José Cutileiro] paraksta drošības līgumu. Līgums atrunā procedūras par klasificētas informācijas un materiālu aizsardzību un saglabāšanu abu organizāciju starpā.
7. maijs Birmingemā tiek WEU ārlietu un aizsardzības ministri.
8. maijs Vizītē NATO ierodas Karls Bilds [Carl Bildt], Augstais pārstāvis ar atbildību par civilo aspektu koordināciju bijušajā Dienvidslāvijā.
9. maijs SHAPE un Starptautiskais Kara tribunāls bijušajai Dienvidslāvijai noslēdz Vienošanās memorandu, kurš kodificē praktiskus jautājumus par personu, kas tiek

- turēta aizdomās par kara noziegumiem, aizturēšanu un nodošanu.
- 15.-31. maijs Vīnē tiek noturēta pirmā CFE līguma Pārskata sanāksme. Sarunās panāk risinājumu par "Flangu līgumu" un turpmākajām sarunām saistībā ar līgumu.
16. maijs NATO ģenerālsekretārs Solana kopā ar ģenerāli Džordžu Julvanu, SECEUR, ierodas vizītē Banja Lukā un Belgradā.
- 19.-21. maijs Pārstāvji no NATO un Sadarbības partnervalstīm tiekas, netālu no Bonnas, lai pārskatītu visu pasaules reģionu valstu darbības iznīcinot un demontējot kodolieročus un parastos ieročus*.
21. maijs NATO vizītē ierodas Slovēnijas premjerministrs Janežs Drnovšeks [Janez Drnovsek].
3. jūnijs Berlīnē tiekas NATO ārlietu ministri. Ministri vienojas NATO ietvaros veidot Eiropas Drošības un aizsardzības identitāti (ESDI) - kā daļu no Alianses iekšējās adaptācijas.
12. jūnijs Bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republika paraksta Individuālo partnerības mieram programmu.
13. jūnijs Ziemeļatlantijas Padome tiekas aizsardzības ministru sesijā.
- 14.-15. jūnijs NATO ģenerālsekretārs Solana ierodas vizītē Zagrebā un Sarajevā.
18. jūnijs Beidzoties ANO ieroču embargo bijušajai Dienvidslāvijai, tiek pārtraukta operācija "Sharp Guard".
- 26.-28. jūnijs NATO Ekonomiskais kolokvijs par ekonomisko attīstību un reformām Sadarbības partnervalstīs.
1. jūlijs Tiek izveidota NATO Konsultāciju, vadības un kontroles (C3) aģentūra.
3. jūlijs Boriss Jeļcins atkārtoti tiek ievēlēts par Krievijas Federācijas prezidentu.
17. jūlijs Admirālis Leitons Smits tiek apbalvots ar NATO balvu par viņa ieguldījumu IFOR un pildot Dienvidu reģiona komandiera pienākumus.
19. jūlijs Ziemeļatlantijas Padome apstiprina NATO vispārējo Standartizācijas programmu, iekļaujot 50 harmonizētus standartizācijas objektus.
13. augusts Briselē tiekas NATO ģenerālsekretārs Solana un ASV valsts sekretārs Vorens Kristofers, lai pārrunātu vēlēšanas Bosnijā, Alianses paplašināšanos un attiecības ar Krieviju.
27. augusts Parakstīto vienošanos par konflikta izbeigšanu Čečenijā, kas sākās 1995. gada beigās, iesniedz Krievijas speciālais sūtnis Aleksandrs Ļebeds [Alexander Lebed].

14. septembris IFOR karaspēks nodrošina drošību Bosnijas-Hercegovinas vēlēšanām, kuras novēro EDSO.
16. septembris Vizītē NATO ierodas Ungārijas prezidents Arpads Goncz [Arpad Göncz].
20. septembris Vīnē tiekas NATO ģenerālsekretārs Solana un Krievijas ārlietu ministrs Primakovs.
24. septembris Apvienotā Karaliste, ASV, Ķīna, Francija un Krievija paraksta Visaptverošo līgumu par izmēģinājumu aizliegumu.
- 25.-26. septembris Bergenā, Norvēģijā neformāla NATO aizsardzības ministru tikšanās, lai pārrunātu miera uzturēšanas operāciju Bosnijā.
2. oktobris WEU Padome pieņem lēmumu pārtraukt Danubes embargo realizācijas operāciju pret Dienvidslāvijas Federatīvo Republiku.
7. oktobris NATO galvenajā mītnē vizītē ierodas Krievijas Federācijas Drošības padomes sekretārs, ģenerālis Aleksandrs Ļebeds.
16. oktobris NATO vizītē ierodas Lietuvas prezidents Aļģirts Brazauskis.
17. oktobris NATO vizītē ierodas Slovākijas prezidents Mihals Kovačs [Michal Kovac].
19. oktobris Krievijas prezidents Boriss Jeļcins nomaina nesen iecelto Drošības padomes sekretāru, ģenerāli Aleksandru Ļebedu ar Domes spīkeri Ivanu Ribkinu [Ivan Rybkin].
29. oktobris Malta paziņo par tās nodomiem izstāties no Partnerattiecības mieram programmas.
5. novembris Bils Klintons tiek atkārtoti ievēlēts par ASV prezidentu.
13. novembris NATO vizītē ierodas Uzbekistānas prezidents Islams Karīmovs [Islam Karimov].
14. novembris Spānijas Parlaments apstiprina Spānijas dalību NATO jaunajās militārajās struktūrās.
27. novembris NATO vizītē ierodas Somijas premjerministrs Pāvo Liponens [Paavo Lipponen].
- 2.-3. decembris Lisabonā EDSO valstu vadītāju sanāksmē par Eiropas drošības jautājumiem tiek pieņemta Deklarācija par kopēju un visaptverošu drošības modeli Eiropai 21. gadsimtā.
9. decembris Vācijas kanclers Kols un Francijas prezidents Žaks Širaks [Jacques Chirac] paraksta vienošanos par savstarpēju drošību un aizsardzību.
10. decembris Briselē, NATO galvenajā mītnē Ziemeļatlantijas Padome ministru līmenī apstiprina NATO gatavību organizēt un vadīt Miera stabilizācijas spēkus Bosnijā-Hercegovinā, pamatojoties uz ANO Drošības padomes mandāta. Ministri arī paziņo par turpmākajām darbībām, kas vērstas

- uz Alianses iekšējo un ārējo adaptāciju, gatavojoties Madrides 1997. gada valstu vadītāju tikšanās reizei. NATO arī sniedz paziņojumu par kodolieroču stacionēšanu.
11. decembris Ziemeļatlantijas Padomes laikā Šveice paraksta Partnerattiecību mieram pamatdokumentu.
17. decembris Kofi Anans kļūst par ANO ģenerāļsekretāru.
18. decembris NATO vizītē ierodas Viņa Ekselence Brunejas Sultāns.
20. decembris NATO Miera nodrošināšanas spēki (IFOR) Bosnijā tiek nomainīti ar Miera stabilizācijas spēkiem (SFOR).

1997

- 16.-17. janvāris NATO ģenerāļsekretārs Havjers Solana ierodas vizītē Austrijā un tiek ar Federālo kancleru Francu Vranicki [Franz Vranitzky] un citiem politiskajiem līderiem.
17. janvāris Ričards C. Holbruks [Richard C. Holbrooke] saņem pirmo Manfreda Vernera atbalvojumu par ieguldījumu miera procesā bijušajā Dienvidslāvijā.
- 19.-21. janvāris Maskavā notiek pirmais sarunu raunds starp ģenerāļsekretāru Havjeru Solanu un Krievijas ārlietu ministru Jevgēņiju Primakovu par NATO-Krievijas dokumentu.
21. janvāris Vīnē sākas pārskata sarunas par 1990. gada CFE līgumu.
22. janvāris NATO vizītē ierodas Norvēģijas premjerministrs Torbjorns Jaglands [Thorbjörn Jagland].
28. janvāris NATO ģenerāļsekretārs Havjers Solana ierodas vizītē Parīzē, lai tiktos ar Francijas prezidentu Žaku Širaku.
29. janvāris NATO vizītē ierodas Bulgārijas prezidents Petars Stojanovs [Petar Stoyanov] un Rumānijas prezidents Emīls Konstantinesku [Emil Constantinescu].
30. janvāris NATO ģenerāļsekretārs Havjers Solana uzrunā Eiropas Padomes Parlamentāro Asambleju.
4. februāris Savā uzrunā "State of the Union" ASV prezidents Bils Klintons zvēr paveikt NATO paplašināšanos līdz 1999. gadam un nodibināt "stabilas partnerattiecības" ar Krieviju.
- 5.-6. februāris Ankarā NATO ģenerāļsekretārs Havjers Solana tiek ar Turcijas prezidentu Suleimānu Demirelu [Suleyman Demirel] un premjerministru Nekmetinu Erbakanu [Necmettin Erbakan], lai pārrunātu Alianses paplašināšanos un plašāk izskatītu jautājumu par Turcijas vietu Eiropā.
- 10.-14. februāris NATO ģenerāļsekretārs Havjers Solana apmeklē Moldovu, Gruziju, Armēniju un Azerbaidžānu, lai tiktos ar valstu vadītājiem un citiem vadošiem politiķiem.

12. februāris Bijušais partizānu līderis Aslams Mashādovs [Aslam Maskhadov] nodod zvērestu kā jaunais Čečenijas prezidents.
18. februāris Jaunā ASV valsts sekretāre Madelēna Olbraita [Madeleine Albright] piedalās savā pirmajā NATO ārlietu ministru sanāksmē Briselē un ierosina izveidot pastāvīgu Krievijas-NATO brigādi.
19. februāris NATO vizītē ierodas Karls Bilds [Carl Bildt] ES Augstais pārstāvis Bosnijā.
20. februāris NATO sabiedrotie ierosina būtiskas izmaiņas CFE līgumā, kas ierobežo parastos ieročus Eiropā. NATO tagad atzīst ierobežojuma principu individuālu valstu arsenālam, nevis reģionam. Alianse arī pieņem Krievijas izteikto vēlēšanos labāk pieņemt teritoriālu, nevis valstu ierobežojumu bruņoto spēku izvietojumam, kas nedod iespēju NATO izvietot ievērojama apjoma bruņotos spēkus tuvu Krievijas robežām.
21. februāris NATO viesojas Polijas premjerministrs Vlodzimirs Cimocšēvics [Włodzimierz Cimoczewicz].
23. februāris Maskavā, otrajā sarunu kārtā par NATO-Krievijas dokumentu, tiekas NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana un Krievijas ārlietu ministrs Jevgēņijs Primakovs.
7. marts ASV aizsardzības sekretārs Viljams Koens [William Cohen] ierodas savā pirmajā vizītē NATO galvenajā mītnē Briselē.
- 9.-10. marts Maskavā trešajā sarunu kārtā tiekas NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana un Krievijas ārlietu ministrs Jevgēņijs Primakovs par dokumentu, kas liek pamatus NATO-Krievijas attiecībām.
- 10.-15. marts NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana apmeklē PFP dalībvalstis Vidusāzijā: Kazahstānu, Kirgizstānu, Uzbekistānu un Turkmēnistānu.
11. marts WEU konference Atēnās diskutē par drošības problēmām sakarā ar NATO un ES paplašināšanos.
16. marts Apeldornā [Apeldoorn], Nīderlandē tiekas ES ārlietu ministri, lai pārrunātu ES paplašināšanos.
- 20.-21. marts ASV prezidents Bils Klintons un viņa Krievijas kolēģis Boriss Jeļcins tiekas Helsinkos, lai pārrunātu turpmākās NATO-Krievijas attiecības. Puses neizplata kopēju paziņojumu par NATO plāniem paplašināties Austrumu virzienā, bet paraksta vispārēju paziņojumu par Eiropas drošību.

21. marts NATO oficiālā vizītē ierodas Viņa Ekselence Alberts II, Beļģijas Karalis.
- 24.-25. marts NATO ģenerāļsekretārs Havjers Solana un ģenerālis Džordžs Julvans [George A. Joulwan], SACEUR, ierodas vizītē bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikā un Bosnijas-Hercegovinas Republikā.
2. aprīlis Baltijas valstu aizsardzības ministri tiekas Viļņā, Lietuvā, lai apspriestos par kopēja miera uzturēšanas bataljona (BALTBAT) formēšanu un kopēju jūras eskadru (BALTRON).
- 9.-11. aprīlis NATO ģenerāļsekretārs Havjers Solana tiekas ar ASV valsts sekretāri Madelēnu Olbraitu, lai pārrunātu NATO-Krievijas attiecības, un pēc tam dodas vizītē uz Kanādu.
15. aprīlis Maskavā ceturtajā sarunu kārtā par NATO-Krievijas dokumentu tiekas NATO ģenerāļsekretārs Havjers Solana un Krievijas ārlietu ministrs Jevgēņijs Primakovs. Pirmie itāļu vadītie 6000 multinacionālie drošības spēki ierodas Tirānas lidostā. Operācija "Alba", kas domāta humanitārās palīdzības aizsardzībai Albānijā. WEU dalībvalstis piekrīt, ka Turcijai un Norvēģijai, kā valstīm ārpus organizācijas būs iespēja piedalīties jebkurā WEU operācijā, kurā tiks izmantots NATO aprīkojums.
17. aprīlis Polija paziņo, ka, nākamo septiņu gadu laikā, samazinās armiju no 200000 līdz 180000, lai izpildītu NATO standartus.
24. aprīlis ASV Senāts apstiprina Ķīmisko ieroču konvenciju, globālu līgumu par ķīmisko ieroču aizliegumu. (Konvencija stājās spēkā 29. aprīlī).
6. maijs Luksemburgā piektajā sarunu kārtā par NATO-Krievijas dokumentu tiekas NATO ģenerāļsekretārs Havjers Solana un Krievijas ārlietu ministrs Jevgēņijs Primakovs.
7. maijs NATO ģenerāļsekretārs Havjers Solana ierodas vizītē Ukrainā, lai tiktos ar prezidentu Leonīdu Kučmu [Leonid Kuchma] un atklātu NATO Informācijas un dokumentācijas centru Kijevā.
- 12.-13. maijs WEU ietvaros 28 Eiropas valstu ārlietu un aizsardzības ministri tiekas Parīzē, lai diskutētu par drošības jautājumiem.
- 13.-14. maijs Maskavā sestajā sarunu kārtā par NATO-Krievijas dokumentu tiekas NATO ģenerāļsekretārs Havjers Solana un Krievijas ārlietu ministrs Jevgēņijs Primakovs.

14. maijs NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana un Krievijas ārlietu ministrs Jevgēņijs Primakovs panāk vienošanos par "NATO un Krievijas Federācijas attiecību, sadarbību un drošības pamatdokumentu".
22. maijs Krievijas prezidents Boriss Jeļcins nomaina aizsardzības ministru Igoru Radionovu [Igor Rodionov] ar Viktoru Samsonovu [Viktor Samsonov].
27. maijs NATO-Krievijas valstu vadītāju tikšanās Parīzē. Pamatdokumenta par NATO un Krievijas Federācijas attiecībām, sadarbību un drošību parakstīšana.
29. maijs Sintrā, Portugālē NATO ārlietu ministru tikšanās laikā NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana un Ukrainas ārlietu ministrs Udovenko ierosina "NATO un Ukrainas īpašo attiecību hartu".
30. maijs Sintrā, Portugālē noslēdzas Ziemeļatlantijas Sadarbības padomes tikšanās un Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) svinīgas atklāšanas sanāksme. NATO un Sadarbības partnervalstu ārlietu ministri apstiprina EAPC pamatdokumentu.
2. jūnijs Tiek parakstīts Rumānijas un Ukrainas līgums par sadraudzību un sadarbību.
- 12.-13. jūnijs Briselē gadskārtējā pavasara sanāksmē tiekas NATO aizsardzības ministri.
- 16.-17. jūnijs ES Padomes valstu vadītāji sanāksmē Amsterdamā vienojas par jauno ES līgumu, bet nepanāk būtisku progresu jautājumā par kopējo aizsardzību. WEU paliek kā neatkarīga organizācija, kuru ES uzdevumā pilda humānās, miera uzturēšanas un krīzes situāciju vadības misijas.
- 16.-27. jūnijs Polijā un Vācijā notiek PfP jūras mācības "Baltic Operations 1997" (BALTOPS), lai pildītu jūras meklēšanas un glābšanas operācijas, krasta novērošanu un muitas operācijas. Operācijā piedalās Apvienotā Karaliste, ASV, Dānija, Igaunija, Somija, Vācija, Latvija, Lietuva, Nīderlande, Norvēģija, Polija, Krievija un Zviedrija.
- 20.-22. jūnijs Krievija pievienojas "G7" sammitam (pēc tam "G8").
- 25.-27. jūnijs NATO Ekonomikas kolokvijs par partnervalstu ekonomisko attīstību un sadarbību.
26. jūnijs Atbrūņošanās konference Ženēvā vienojas "salauzt" bezizejas stāvokli sarunās un atvērt globālas sarunas par pakāpenisku kājnieku mīnu likvidāciju. 61 dalībvalsts vienojas nozīmēt Austrālijas vēstnieku Džonu Kempelu [John Campbell] kā speciālo koordinātoru. Pēc Kanādas

- ierosinājuma, Briselē turpinās sarunas par globālu kājnieku mīnu aizliegumu.
8. jūlijs Madridē notiek Ziemeļatlantijas Padomes galotņu tikšanās. NATO valstu vadītāji vienojas uzsākt iestāšanās sarunas ar Čehiju, Ungāriju un Poliju. To mērķis ir dot iespēju šīm valstīm kļūt par Alianses dalībvalstīm, noslēdzot ratifikācijas procesu 1999. gada aprīlī. Valstu vadītāji atkārtoti apstiprināja, ka NATO paliek atvērta organizācija jaunu valstu uzņemšanai, pamatojoties uz Ziemeļatlantijas līguma 10. pantu, un vienojās pārskatīt procesu savā nākamajā sanāksmē 1999. gadā.
- Tiek parakstīta harta par īpašajām attiecībām starp NATO un Ukrainu.
- NATO valstu un valdību vadītāji nāk klajā ar speciālu deklarāciju par Bosniju-Hercegovinu, vēlreiz apstiprinot savu apņēmību pilnībā realizēt Miera līgumu un Bosnijas-Hercegovinas izveidošanu par vienotu, demokrātisku un daudz nacionālu valsti.
9. jūlijs NATO un Sadarbības valstu un valdību vadītāju tikšanās Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) ietvaros. Tikšanās veltītam tam, kā varētu vislabāk izmantot EAPC, lai tā dotu ieguldījumu drošībai un stabilitātei.
11. jūlijs ASV armijas ģenerālis Veslijs Klarks [Wesley Clark] nomaina ģenerāli G. Julvanu [G. Joulwan] NATO spēku virspavēlnieka Eiropas zonā (SACEUR) postenī.
16. jūlijs Pēc Polijas valdības lūguma tiek koordinēta palīdzība Polijas plūdos cietušajiem saskaņā ar NATO katastrofās cietušo palīdzības sniegšanas politiku.
18. jūlijs Briselē notiek pirmā NATO-Krievijas Apienotās pastāvīgās padomes (PJC) sanāksme vēstnieku līmenī, kurā vienojas par organizatoriskiem un procedurāliem jautājumiem.
22. jūlijs WEU nāk klajā ar deklarāciju par Rietumeiropas Savienības lomu un attiecībām ar Eiropas Savienību un Atlantijas Aliansi.
10. septembris Ungārijas pārstāvji sāk iestāšanās sarunas ar NATO.
15. septembris Ukrainā sākas operācija "Kozatskiy Step 97" iniciatīvas Partnerattiecības mieram ietvaros, piedaloties NATO, Polijas un Ukrainas karaspēkiem. Mācības veidotas kā etniska konflikta simulācijas novēršana.
16. septembris Polijas pārstāvji sāk iestāšanās sarunas ar NATO.
22. septembris NATO vizītē ierodas Zviedrijas premjerministrs Jorans Pēršons [Göran Persson].

23. septembris Čehijas pārstāvji sāk iestāšanās sarunas ar NATO.
24. septembris NATO vizītē ierodas Latvijas premjerministrs Guntars Krasts.
26. septembris NATO un Krievijas ārlietu ministri pirmo reizi tiekas NATO-Krievijas Apvienotajā pastāvīgajā padomē (PJC). Apstiprina darba plānu par konsultācijām uzticības vairošanas pasākumiem ieroču kontroles jomā, kopēju miera uzturēšanu Bosnijā un Krievijas militāro pārstāvju izvietošanu NATO.
30. septembris Māstrihtā, Nīderlandē NATO aizsardzības ministri notur divu dienu neformālu tikšanos. Tiek pārrunāta NATO atvēršana jaunām dalībvalstīm, NATO mandāta pagarināšana Bosnijā un Alianses komandstruktūru adaptācija.
1. oktobris Krievijas aizsardzības ministrs Igors Sergējevs [Igor Sergejev], tiekoties ar NATO aizsardzības ministriem, vienojas, ka, tuvākajā laikā, Krievija nosūtīs sadarbības virsnieku uz Alianses galveno mītni Briselē. Pamatojoties uz Serbijas radio un TV darbībām, kas vērstas uz vardarbību, Augstais pārstāvis Bosnijā pieprasa SFOR uzsākt akcijas pret raidītājiem.
- 2.-8. oktobris Ziemeļatlantijas Līguma asociācijas Ģenerālā Asambleja Sofijā, kuru uzņem Bulgārijas Atlantijas klubs.
8. oktobris NATO vizītē ierodas Augstais pārstāvis Bosnijā Karloss Vestendorps [Carlos Westendorp] un vēstnieks Roberts H. Froviks [Robert H. Frowick].
9. oktobris Ukraina un Ungārija kļūst par pirmajām valstīm ārpus NATO, kuras atver savas diplomātiskās pārstāvniecības NATO.
13. oktobris Bukarestē notiek 43. gadskārtējā Ziemeļatlantijas Asamblejas sesija.
24. oktobris Atsaucoties uz 23. oktobrī notikušo Krievijas Ģenerālštāba virspavēlnieka, ģenerāļa Kvašina [Kvashnin] vizīti NATO, kur viņš piedalījās trešajā NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes (PJC) vēstnieku līmeņa sanāksmē, tiek izdots paziņojums ar pozitīvu vērtējumu ģenerālleitnanta Zavarzina [Zavarzin] nozīmēšanai par Krievijas militāro pārstāvi NATO.
16. novembris Ungāri pārliecinoši (85%) nobalso nacionālajā referendumā par pievienošanos NATO.
18. novembris WEU ārlietu un aizsardzības ministri tiekas Erfurtē, Vācijā, un vienojas saskaņot ES un WEU prezidentūras.

25. novembris Krievijas militārais pārstāvis NATO ģenerālleitnants Viktors Zavarzins notur pirmo oficiālo tikšanos ar NATO Militārās komitejas priekšsēdētāju Klausu Naumanu [Klaus Naumann].
27. novembris NATO vizītē ierodas Polijas premjerministrs Jeržī Buzeks [Jerzy Buzek].
- 2.-3. decembris Pirmā NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes (PJC) sanāksme aizsardzības ministru līmenī. Militāro štābu vadītāji no 44 valstīm arī tiekas Eiroatlantijas Partnerības padomes ietvaros. 15 NATO dalībvalstu aizsardzības ministri tiekas ar Kodolieroču plānošanas grupu un Aizsardzības plānošanas komiteju. Īsi pēc tam 16 Alianses dalībvalstis tiekas Ziemeļatlantijas Padomes sanāksmē.
4. decembris NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes (PJC) sanāksme militāro štābu vadītāju līmenī.
16. decembris NATO un Ukraina paraksta Vienošanās memorandu par plānošanu civilās ārkārtas situācijās un gatavību nelaimes gadījumos.
- 16.-17. decembris NATO ārlietu ministri paraksta protokolus par Čehijas, Ungārijas un Polijas pievienošanas attiecīgo valstu ārlietu ministru klātbūtnē.
- 18.-19. decembris EDSO Ģenerālā Asambleja noslēdz tikšanos, vienojoties par vadlīnijām Eiropas Drošības hartas izstrādāšanai.

1998

14. janvāris Eiroatlantijas Partnerības padome (EAPC) publicē tās Darbības plānu 1998.-2000. gadam.
NATO vizītē ierodas ANO Augstais komisārs bēgļu jautājumos Sadako Ogata [Sadako Ogata].
26. janvāris NATO vizītē ierodas Moldāvijas prezidents Petra Lucinši [Petra Lucinschi].
4. februāris NATO vizītē ierodas bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikas premjerministrs Branko Krevenkovskis [Branko Crevenkovski].
11. februāris Maskavā, Sociālo zinātņu zinātniskās informācijas institūtā (INION) tiek svinīgi atklāts NATO Dokumentācijas centrs Eiropas drošības jautājumos.
- 12.-18. februāris Notiek gadskārtējās NATO krīzes pārvaldes mācības, pirmo reizi aktīvi iesaistot arī NATO partnervalstis.
20. februāris NATO paziņo par gatavību organizēt un vadīt daudznacionālus spēkus Bosnijā-Hercegovinā pēc SFOR

- mandāta beigām 1998. gada jūnijā, ar ANO Drošības padomes mandātu.
23. februāris NATO vizītē ierodas Turkmenistānas prezidents Saparmurats Nijazovs [Saparmurat Niyazov].
25. februāris NATO ģenerālsekretārs apsveic ANO ģenerālsekretāra un Irākas panākto līgumu par diplomātisku risinājumu Irākas krīzei. Viņš uzsver nepieciešamību nodrošināt tūlītēju bezierunu un neierobežotu pieeju UNSCOM ieroču inspektoriem, pamatojoties uz ANO Drošības padomes rezolūcijām.
- NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) diskutē par NATO-Krievijas sadarbību SFOR ar perspektīvu to turpināt daudznacionālo spēku Bosnijā ietvaros pēc pašreizējā mandāta beigām 1998. gada jūnijā.
4. marts NATO apsveic ANO Drošības padomes 1154. rezolūciju saistībā ar Irāku un sniedz atbalstu ANO neatlaidībai panākt pilnīgu Irākas piekāpšanos.
5. marts Ziemeļatlantijas Padome nāk klajā ar paziņojumu, izsakot bažas par nesenajiem vardarbības incidentiem Kosovā un aicinot visas iesaistītās puses pieņemt tūlītējus mērus spriedzes mazināšanai.
- Padome nāk klajā ar paziņojumu, atbalstot EDSO Misijas Horvātijā aktivitātes, kas saistītas ar bēgļu un pārvietoto personu aizsardzību, un atgādinot Horvātijai tās saistības Bosnijas Miera līguma ietvaros.
11. marts EAPC valstu pārstāvji un vēstnieki diskutē par nopietno situācijas attīstību Kosovā un uzskaita nepieciešamos nosacījumus mierīgam noregulējumam.
7. aprīlis Oficiāla Manfreda Vernera NATO galvenās mītnes papildu telpu, kas paredzētas partnervalstu diplomātiskām misijām NATO, svinīga atklāšana Briselē.
20. aprīlis Kopā ar NATO ģenerālsekretāru Havjeru Solanu un Militārās komitejas priekšsēdētāju, ģenerāli Naumanu [Naumann] Ziemeļatlantijas Padomes pastāvīgie pārstāvji ierodas vizītē Bosnijā-Hercegovinā.
23. aprīlis NATO vizītē ierodas Lietuvas prezidents Valds Adamkus [Valdas Adamkus].
- 27.-28. aprīlis Bratislavā notiek EAPC seminārs par aizsardzības izdevumu demokrātisku kontroli.
28. aprīlis NATO vizītē ierodas Čehijas Republikas premjerministrs Jozefs Tosovskis [Josef Tosovsky].

20. maijs Ziemeļatlantijas Padome nosoda Indijas lēmumu veikt kodolizmēģinājumus.
28. maijs Luksemburgā notiek NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes sēde (PJC), kurā NATO un Krievija nosoda Indijas un Pakistānas veiktos kodolizmēģinājumus.
Tikšanās laikā tiek parakstīts Vienošanās memorands par zinātnisko un tehnoloģisko sadarbību starp NATO un Krievijas Federācijas Zinātnes un tehnoloģijas ministriju. Ziemeļatlantijas Padomes laikā NATO ārlietu ministri nāk klajā ar paziņojumu, kurā izsaka bažas par situāciju Kosovā un uzsver pieņemtos pasākumus, lai normalizētu krīzi un meklētu mierīgu risinājumu.
29. maijs NATO tiek izveidots Eiroatlantiskais Katastrofu likvidēšanas koordinācijas centrs (EADRCC) EAPC pārraudzībā.
30. maijs NATO ģenerālsekretārs nosoda turpmākos Pakistānas veiktos kodolizmēģinājumus un aicina Indiju un Pakistānu pārtraukt kodolieroču un raķešu izmēģinājumus, pakļauties NPT un CTBT un uzsākt dialogu spriedzes mazināšanai.
12. jūnijs NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) (aizsardzības ministri) vienojas turpināt NATO-Krievijas sadarbību SFOR un nosoda Belgradas spēka pielietojumu Kosovā, kā arī Kosovas ekstrēmistu uzbrukumus.
15. jūnijs Notiek NATO gaisa spēku mācības "Determined Falcon" Albānijā un bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikā, saskaņā ar attiecīgo valdību piekrišanu.
18. jūnijs NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes (PJC) tikšanās ietvaros, NATO un Krievija apstiprina savu apņemšanos dot ieguldījumu starptautiskajos pasākumos, lai rastu Kosovā krīzes mierīgu risinājumu.
- 17.-19. jūnijs Ļubjanā, Slovēnijā, notiek NATO Ekonomikas kolokvijs par ekonomisko attīstību un reformām Sadarbības partnervalstīs.
- 2.-3. jūlijs Sarajevā notiek NATO informatīvs seminārs ar mērķi iedrošināt demokrātisko vērtību attīstību Bosnijā-Hercegovinā.
10. jūlijs NATO vizītē ierodas Bulgārijas prezidents Petars Stijanovs [Petar Stoyanov].
24. jūlijs NATO vizītē ierodas Ungārijas premjerministrs Viktors Orbans [Viktor Orban].
12. augusts NATO ģenerālsekretārs izsaka satraukumu par turpinošos vardarbību Kosovā un norāda, ka Ziemeļatlantijas

- Padome ir pārskatījusi militārās plānošanas iespējas, lai izbeigtu vardarbību un radītu apstākļus sarunām.
14. septembris NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana aicina visas puses parādīt savaldību un radīt apstākļus mierīgai un stabīlai videi visā Albānijā.
18. septembris Francijas ārlietu ministrs Hūberts Vedrīns [Hubert Védrine] kļūst par Ziemeļatlantijas Padomes prezidentu³.
24. septembris Ziemeļatlantijas Padome apstiprina un izdod aktivizācijas brīdinājumu (ACTWARN) kā ierobežotām gaisa operāciju izvēlēm, tā arī periodiskiem gaisa uzlidojumiem Kosovai.
- 24.-25. septembris Vīlamūrā, Portugālē notiek neformāla NATO aizsardzības ministru sanāksme.
30. septembris NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes (PJC) tikšanās ietvaros NATO un Krievija diskutē par turpmāku NATO-Krievijas sadarbību SFOR un atkārtoti izsaka bažas par humāno situāciju Kosovā.
5. oktobris NATO vizītē ierodas Slovēnijas prezidents Milans Kukans [Milan Kucan].
7. oktobris NATO vizītē ierodas Čehijas premjerministrs Milošs Zemans [Milos Zeman] un Bulgārijas premjerministrs Ivans Kostovs [Ivan Kostov].
9. oktobris NATO un Krievija izsaka pilnīgu atbalstu diplomātiskām darbībām, kas vērstas uz Kosovas krīzes politisku risinājumu, un uzsver nepieciešamību tūlītēji un neatgriezeniski pakļauties ANO Drošības padomes 1160. un 1199. rezolūcijai.
13. oktobris Dienvidslāvijas Federatīvajai Republikai nepakļaujoties ANO Drošības padomes 1199. rezolūcijai, Ziemeļatlantijas Padome pārskata situāciju Kosovā un izdod aktivizācijas pavēles (ACTORD) ierobežotām gaisa operācijām un periodiskiem gaisa uzlidojumiem Dienvidslāvijai pēc aptuveni 96 stundām.
- 13.-15. oktobris NATO Gaisa aizsardzības komitejas pārraudzībā Kaiserī [Kayseri] aviobāzē Turcijā notiek pirmās kopējās mācības, ieskaitot NATO mobilā gaisa aizsardzības radara izkraušanu no krievu Iljūšin 76 [Illyushin 76] smagās transporta lidmašīnas. Mācības ir sagatavošanās potenciālai sadarbībai kombinētas miera uzturēšanas operācijā.

³ Goda postenis tiek piešķirts rotācijas kārtībā katras dalībvalsts ārlietu ministram.

15. oktobris NATO vizītē ierodas Latvijas prezidents Guntis Ulmanis un Polijas premjerministrs Jerži Buzeks [Jerzy Buzek]. Belgradā vizītē ierodas NATO ģenerālsēkretārs Havjers Solana, Militārās komitejas priekšsēdētāja ģenerāļa Naumana [Naumann] un NATO spēku virspavēlnieka Eiropas zonā ģenerāļa Klarka [Clark], SACEUR, pavadībā, lai panāktu pilnīgu un tūlītēju prezidenta Miloševića [Milosevic] pakļaušanos ANO Drošības padomes 1199. rezolūcijai saistībā ar Kosovu.
16. oktobris Ziemeļatlantijas Padome paziņo savu lēmumu saglabāt gatavību uzsākt gaisa operācijas pret Dienvidslāviju un pagarina gaisa uzbrukumu uzsākšanas periodu līdz 27. oktobrim.
20. oktobris NATO spēku virspavēlnieks Eiropas zonā ģenerālis Klarks, SACEUR, Belgradā tiekas ar Serbijas vadību jautājumā par Kosovos krīzi.
21. oktobris NATO vizītē ierodas Augstais komisārs Karlos Vestendorps [Carlos Westendorp], kurš atbild par civilo organizāciju un aģentūru koordināciju Bosnijā-Hercegovinā, lai tiktos ar ģenerālsēkretāru un uzrunātu Ziemeļatlantijas Padomi.
- NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes (PJC) tikšanās ietvaros, vēstnieki diskutē par situāciju Bosnijā-Hercegovinā un Kosovā. NATO un Krievija atbalsta mērķi nodrošināt politisku risinājumu Kosovos krīzei, pamatojoties uz striktu pakļaušanos ANO Drošības padomes 1160. un 1199. rezolūcijai.
20. oktobris NATO vizītē ierodas Rumānijas premjerministrs Radu Vasile [Radu Vasile].
22. oktobris NATO vizītē ierodas bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikas premjerministrs Branko Krvenkovskis [Branko Crvenkovski].
- 24.-25. oktobris Militārās komitejas priekšsēdētājs ģenerālis Naumans un NATO spēku virspavēlnieks Eiropas zonā ģenerālis Klarks, SACEUR, atgriežas Belgradā, lai tiktos ar Serbijas vadību par krīzi Kosovā.
27. oktobris NATO ģenerālsēkretārs Havjers Solana nāk klajā ar paziņojumu, ka, pamatojoties uz Ziemeļatlantijas Padomes 13. oktobra lēmumu, ir vērojama drošības un humānās situācijas uzlabošanās Kosovā, un atkārtoti norāda pilnīgas pakļaušanās nepieciešamību ANO Drošības padomes 1199. un 1203. rezolūcijai; paziņo NATO ACTORD saglabāšanu par ierobežotām

- gaisa operācijām kā jautājumu lēmuma pieņemšanai un Padomes novērtējumam un ACTORD saglabāšanu periodiskiem gaisa uzlidojumiem; aicina Kosovas albāņus līdzīgi pakļauties ANO Drošības padomes rezolūcijām.
4. novembris NATO vizītē ierodas Igaunijas prezidents Lenarts Meri.
5. novembris NATO vizītē ierodas Slovākijas premjerministrs Mikuļas Dzurinda [Mikulas Dzurinda].
11. novembris NATO-Ukrainas komisijas tikšanās. Dalībvalstis atzinīgi novērtē informāciju par prezidenta Kučmas nesen apstiprināto Valsts programmu sadarbībai ar NATO un diskutē par citiem jautājumiem, tai skaitā par divu NATO sadarbības virsnieku nosūtīšanu uz Kijevu, lai atvieglotu Ukrainas dalību Pfp.
16. novembris Romā, Itālijā NATO ģenerālsekretārs piedalās WEU ministru sanāksmē.
- 18.-20. novembris Ņujorkā un Vašingtonā NATO ģenerālsekretārs tiekas ar ANO ģenerālsekretāru Kofi Ananu, kā arī ar ASV administrācijas vecākajām amatpersonām un ASV senatoriem.
19. novembris Maskavā, Krievijā, notiek pirmā NATO-Krievijas apvienotā zinātnes un tehnoloģiju komitejas sanāksme. NATO izsaka bažas par situācijas pasliktināšanos Kosovā, pieprasot, ka visām pusēm ir jāpakļaujas attiecīgām ANO Drošības padomes rezolūcijām.
25. novembris NATO galvenajā mītnē vizītē ierodas Rumānijas prezidents Dr. Emīls Konstantinesku [Dr. Emil Constantinescu].
26. novembris NATO ģenerālsekretārs un NATO spēku virspavēlnieks Eiropas zonā ierodas vizītē bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikā, lai tiktos ar prezidentu Kiro Gligorovu [Kiro Gligorov] un valdības vecākajām amatpersonām un pārrunātu situāciju Kosovā.
- 26.-27. novembris Ukrainas Valsts starpaģentūru komisija ierodas vizītē NATO un prezentē Ukrainas programmu sadarbībai ar NATO (1999.-2001.).
27. novembris NATO vizītē ierodas Slovākijas premjerministrs Mikulas Dzurinda [Mikulas Dzurinda].
30. novembris NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome diskutē par NATO-Krievijas sadarbību SFOR ietvaros Bosnijā-Hercegovinā un par iespējām sadarboties, lai atbalstītu starptautisko verifikācijas misiju Kosovā.
2. decembris NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana nāk klajā ar paziņojumu par to, ka SFOR karaspēks ir

- aizturējis ģenerāli Radislavu Krstiču [Radislav Krstic], kuram izvirzīta apsūdzība par kara noziegumiem.
- Bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republika dod atļauju tās teritorijā izvietot NATO spēkus, lai evakuētu starptautisko personālu, kas iesaistīts EDSO verifikācijas misijā blakus esošajā Kosovā, ja tā tiks aicināta to darīt.
3. decembris NATO vizītē ierodas Albānijas premjerministrs Pandeli Majko [Pandeli Majko].
7. decembris NATO vizītē ierodas bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikas premjerministrs Ļubko Georgevskijs [Ljubco Georgievski].
8. decembris Ziemeļatlantijas Padome tiekas ārlietu ministru līmenī, uzaicinot tajā piedalīties trīs valstis - Čehiju, Ungāriju un Poliju. Ministri pārrunā gatavošanos Vašingtonas galotņu sanāksmei 1999. gada aprīlī, pārskata situāciju Bosnijā-Hercegovinā un SFOR nākotni, kā arī konsultējas par situāciju Kosovā. Ministri arī pārskata panākto progresu NATO iekšējās adaptācijas jautājumā un atjauno Alianses Stratēģisko koncepciju. 19 valdību vārdā tiek izdots atsevišķs paziņojums par CFE līguma adaptāciju.
- Eiropas Savienības Padome tiekas ārlietu ministru līmenī. Ministri diskutē par drošības uzdevumiem un NATO-Partneru sadarbību EAPC un PfP kontekstā, koncentrējoties uz situāciju Bosnijā-Hercegovinā, un Kosovā. Ministri pārskata panākto progresu, īstenojot EAPC pamatdokumentu un Partnerattiecību mieram uzlabojumus, un apstiprina atjaunoto EAPC darbības plānu laika posmam no 1998. līdz 2000. gadam. Austrijas ārlietu ministrs Volfgangs Šisels [Wolfgang Schüssel], arī kā Eiropas Savienības Padomes prezidents, tiekas ar NATO ģenerāļsekretāru, lai neformāli apmainītos ar viedokļiem par kopīgi interesējošiem jautājumiem, ieskaitot situāciju Bosnijā-Hercegovinā un Kosovā.
9. decembris NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) tiekas ārlietu ministru līmenī. Ministri pārskata 1998. gada PJC Darba programmu un apsveic panākto progresu, veidojot stipras un stabilas partnerattiecības, un uzsver PJC noderību, sekmējot konsultācijas, koordināciju un kopējos pasākumus.
- NATO-Ukrainas Komisija tiekas ārlietu ministru līmenī. Ministri pārskata NATO-Ukrainas hartas īstenošanu un vienojas par darba programmu 1999. gadam.

- Tiek parakstīts Vienošanās memorands par divu NATO sakaru virsnieku nozīmēšanu darbam Kijevā. NATO ministri atzinīgi vērtē Ukrainas paziņojumu par "Valsts programmu sadarbībai ar NATO līdz 2001. gadam".
10. decembris NATO ģenerāļsekretārs ģenerāļa Veslija Klarka [Wesley K. Clark], SACEUR, pavadībā apmeklē Bosniju-Hercegovinu.
17. decembris Ziemeļatlantijas Padome tiek aizsardzības ministru līmenī, piedaloties trīs uzaicinātām valstīm: Čehijai, Ungārijai un Polijai. Ministri pārskata panākto progresu, īstenojot Madrides galotņu tikšanās lēmumus aizsardzības jomā, kā arī diskutē par NATO aizsardzības spējām un gatavošanos Vašingtonas galotņu sanāksmei. Ministri arī saņem informāciju par situāciju Bosnijā-Hercegovinā un Kosovā.
- Aizsardzības plānošanas grupas un Kodolieroču plānošanas grupas tikšanās ministru līmenī. Ministri apstiprina 1998. gada ministru vadlīnijas, sniedzot politiskas vadlīnijas NATO Militārajai vadībai laikā līdz 2006. gadam un vēlāk.
- NATO ģenerāļsekretārs nāk klajā ar paziņojumu, aicinot prezidentu Sadamu Huseinu pakļauties visām Irākas saistībām un atsākt sadarbību ar ANO Speciālo komisiju par atbrūņošanās jautājumiem (UNSCOM).
18. decembris Eiroatlantijas Padome tiek aizsardzības ministru līmenī, lai apspriestos par nākotnes drošības uzdevumiem un NATO-Partnervalstu sadarbību EAPC un PfP kontekstā aizsardzības jautājumu perspektīvā. Ministri arī apmainās ar informāciju par situāciju Bosnijā-Hercegovinā un uzsver nepieciešamību tuvākajā laikā sarunu ceļā atrisināt Kosovas krīzi. NATO ministri atzinīgi novērtē partnervalstu vēlēšanos sniegt ieguldījumu NATO vadītājai gaisa verifikācijas misijai Kosovā.
- NATO-Ukrainas Komisija tiek aizsardzības ministru līmenī, lai pārskatītu aktivitāšu īstenošanu, kas saistītas ar aizsardzību un militāro sadarbību starp Ukrainu un NATO.
- 1999**
1. janvāris Tiek pārskatīta un pārstrukturēta NATO Zinātnes programma tādā veidā, lai sniegtu tiešu atbalstu zinātnieku sadarbībai starp NATO un partnervalstīm.
- 11 Eiropas Savienības valstis pieņem vienoto Eiropas valūtu - Euro.

7. janvāris NATO ģenerālsekretārs ierodas vizītē bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikā, lai tiktos ar ārlietu ministru Aleksandru Dimitrovu [Aleksander Dimitrov], aizsardzības ministru Nikola Kļuševu [Nikola Kljusev]. Ģenerālsekretārs arī apmeklē Kosovas verifikācijas koordinācijas vienību (JVCC) Kumanovā un NATO evakuācijas spēkus.
9. janvāris NATO ģenerālsekretārs nāk klajā ar paziņojumu par Francijas SFOR vienību darbībām, kuru rezultātā uzsākta apšaušana ar kara noziegumos apvainoto Draganu Gagoviču [Dragan Gagovic] viņa aizturēšanas laikā.
17. janvāris NATO ģenerālsekretārs Ziemeļatlantijas Padomes vārdā nosoda serbu spēku nogalinātos Kosovas albāņus Rakakā [Racak] un aicina Dienvidslāvijas vadību pilnībā sadarboties ar ICTY, pamatojoties uz ANO rezolūcijām, un nodot vainīgās personas.
18. janvāris NATO ģenerālis Veslijs Klarks, NATO spēku virspavēlnieks Eiropas zonā, un Klauss Naumans, militārās komitejas priekšsēdētājs, dodas uz Belgradu, lai norādītu Dienvidslāvijas prezidentam Slobodanam Miloševićam uz smago situāciju Kosovā.
20. janvāris NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) pārskata situācijas pasliktināšanos Kosovā un no jauna apstiprina pilnu atbalstu EDSO verifikācijas misijai. NATO un Krievija aicina visas puses izbeigt vardarbību un rast iespējas risinājumam sarunu ceļā.
28. janvāris NATO ģenerālsekretārs nāk klajā ar paziņojumu, atbalstot Kontaktgrupas priekšlikumus, kļūst par starpnieku, lai tiktu noslēgta pagaidu politiskā vienošanās Kosovā uz noteiktu laika periodu. NATO pieņem lēmumu palielināt militāro gatavību, lai nodrošinātu starptautiskās sabiedrības prasību ievērošanu. NATO vizītē ierodas ANO ģenerālsekretārs Kofi Anans un uzrunā Ziemeļatlantijas Padomi. Diskusijas tiek koncentrētas uz situāciju Bosnijā-Hercegovinā un Kosovā. Sešu valstu bijušās Dienvidslāvijas Kontaktgrupa aicina Dienvidslāvijas Federatīvās Republikas valdību un Kosovas albāņu pārstāvjus sākt sarunas Rambujē [Rambouillet], Francijā.
30. janvāris Ziemeļatlantijas Padome dod atļauju veikt gaisa uzlidojumus Dienvidslāvijas Federatīvās Republikas teritorijai un deleģē šī lēmuma izpildi NATO ģenerālsekretāram, ja netiks izpildītas starptautiskās

- sabiedrības prasības. Padome paziņo, ka attiecīgi pasākumi tiks īstenoti arī tādā gadījumā, ja Kosovas albāņu puse neizpildīs prasības.
- Apvienotās Karalistes ārlietu sekretārs Robins Kuks [Robin Cook] lido uz Belgradu un izsaka brīdinājumu prezidentam Miloševićam, liek pārtraukt slepkavošanu vai arī piedzīvot NATO gaisa uzbrukumus pret serbu pozīcijām, kas atbildīgi par represiju veikšanu Kosovā.
3. janvāris Kopējs NATO-WEU Krīzes pārvaldes seminārs par Eiropas drošības un aizsardzības identitāti (ESDI) tiek noturēts NATO galvenajā mītnē.
7. februāris Kosovos Miera sarunas sākas starp serbu un Kosovos albāņu pārstāvjiem Rambujē [Rambouillet], Francijā.
9. februāris Ar pārliecinošu pārsvaru Ungārijas Parlaments balso par dalību NATO.
- 10.-12. februāris NATO Politiskā komiteja ierodas vizītē Ukrainā uz diskusijām ar vecākajām amatpersonām saskaņā ar NATO-Ukrainas hartas izpildi.
12. februāris Tā kā tuvojas pēdējais termiņš noslēgt sarunas Rambujē [Rambouillet] par Kosovu, Ziemeļatlantijas Padome atkārtoti iepriekš izteiktās prasības un uzsver, ka NATO spēki ir gatavi veikt jebkurus nepieciešamos pasākumus, lai novērstu humāno katastrofu un panāktu politisku risinājumu.
17. februāris NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome diskutē par situāciju Bosnijā-Hercegovinā un Kosovā, uzsverot Rambujē Miera sarunu nozīmi, un mudina puses strādāt intensīvi un ar atbildību, lai panāktu pagaidu politisko vienošanos.
- Polijas Parlamenta abas palātas ar pārliecinošu vairākumu balso par dalību NATO.
- 18.-19. februāris NATO ģenerālsekretārs un NATO spēku virspavēlnieks Eiropas zonā ģenerālis Veslijs Klarks ierodas vizītē bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikā un arī Bosnijā-Hercegovinā.
23. februāris Ģenerālsekretārs Havjers Solana nāk klajā ar paziņojumu, kas aicina Kosovos Miera sarunās iesaistītās puses pieņemt pilnībā Kontaktgrupas piedāvāto Miera plānu.
- 24.-26. februāris NATO vēstnieki un pārstāvji no Vidusjūras dialoga valstīm pirmo reizi tiekas konferencē Valencijā, lai kopā diskutētu par NATO Vidusjūras dialoga perspektīvām.

1. marts Ziemeļatlantijas Padome apstiprina aktivizācijas pieprasījumu NATO militāro komadstruktūru galvenajām mītnēm.
3. marts ASV un Eiropas Savienības īpašie sūtņi Kosovā, vēstnieks Kristofers Hils [Christopher Hill] un Volfgangs Petričs [Wolfgang Petritsch] sniedz ziņojumus Ziemeļatlantijas Padomei.
5. marts NATO ģenerālsekretārs atzinīgi novērtē neatkarīgā arbitra Roberta Ovena [Robert Owen] paziņojumu par Brcko neitrālo statusu nākotnē un aicina visas puses apsveikt šo lēmumu, kas garantēs brīvu visu Bosnijas-Hercegovinas pilsoņu pārvietošanos Brcko apgabalā.
NATO ģenerālsekretārs izsaka atbalstu Augstā pārstāvja Karlosa Vestendorfa [Carlos Westendorp] lēmumam atsaukt Nikolu Poplasenu [Nikola Poplasen] no Serpskas Republikas prezidenta amata, pamatojoties uz pilnvarām, kas dotas Augstajam pārstāvim Vispārējā Bosnijas-Hercegovinas ietvara līgumā.
12. marts Trūmena bibliotēkā "Independence" (Misūri štātā) Čehijas, Ungārijas un Polijas ārlietu ministri iesniedz savu valstu pievienošanās dokumentus Vašingtonas līgumam, kā tas paredzēts Ziemeļatlantijas līguma 14. pantā. Ar šīm darbībām Čehija, Ungārija un Polija oficiāli kļūst par Alianses dalībvalstīm.
15. marts Parīzē atsākas sarunas par Kosovas Pagaidu miera līgumu.
16. marts NATO galvenajā mītnē notiek karogu pacelšanas ceremonija un speciāla Ziemeļatlantijas Padomes sanāksme, atzīmējot Čehijas, Ungārijas un Polijas pievienošanos.
17. marts NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes vēstnieki turpina apspriesties par krīzi Kosovā, uzsverot Parīzes sarunu nozīmi.
19. marts Parīzē tiek pārtrauktas Kosovas Pagaidu miera līguma sarunas, jo Dienvidslāvijas Federatīvā Republika (FRY) paziņo savu lēmumu neparakstīt Pagaidu miera līgumu.
22. marts Pēc Parīzes sarunu pārtraukšanas 19. martā un atbildot uz Belgradas nesamierināmību, Ziemeļatlantijas Padome dod atļauju ģenerālsekretāram pieņemt lēmumu pēc tālākām konsultācijām par plašāka mēroga gaisa operācijām, lai izbeigtu represijas Kosovā.
NATO-Ukrainas Komisijas tikšanās laikā vēstnieki novērtē drošības situācijas pasliktināšanos Kosovā.

- aicinot Dienvidslāvijas Federatīvo Republiku pieņemt Pagaidu līgumu, kuru parakstīja Kosovas albāņu delegācija. NATO Alianses dalībvalstis izsaka savu atzinību Ukrainas gatavībai sniegt ieguldījumu Kosovas gaisa verifikācijas misijai un iespējamiem NATO vadītiem miera uzturēšanas spēkiem.
23. marts NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana dod rīkojumu ģenerālim Veslijam Klarkam, SACEUR, sākt gaisa operācijas Dienvidslāvijas Federatīvajā Republikā, ar mērķi pārtraukt vardarbību un izbeigt humāno krīzi Kosovā, novēršot nestabilitātes izplatīšanos reģionā un nodrošinot politisku risinājumu.
24. marts NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana paziņo par NATO nodomu veikt militāras akcijas pret Dienvidslāvijas Federatīvo Republiku pēc politisko sarunu pārtraukšanas, lai izbeigtu Kosovas krīzi. Viņš uzsver, ka NATO pasākumu mērķis ir novērst tālākas cilvēku ciešanas, vardarbību, nestabilitātes izplatību reģionā un vērsties pret Serbijas vadības represīvo politiku. NATO militārās operācijas sāksies pret militāriem objektiem.
27. marts NATO ģenerālsekretārs dod pavēli SACEUR sākt plašākas gaisa operācijas pret Dienvidslāvijas Federatīvo Republiku, pastiprinot aktivitātes pret Dienvidslāvijas spēkiem.
3. aprīlis Ziemeļatlantijas Padome dod atļauju Eiropas zonas Sabiedroto pavēlniecības (ACE) ātrās reaģēšanas korpusa (ARRC) komandierim, ģenerālim seram Maiklam Džeksonam [Sir Michael Jackson] koordinēt humānās aktivitātes bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikā, lietojot visus NATO spēkus reģionā.
4. aprīlis Ziemeļatlantijas Padome notur tikšanos NATO galvenajā mītnē ar ES dalībvalstīm, EDSO priekšsēdētāju, ANO Augsto Komisāru bēgļu jautājumos, Eiropas Padomi un Rietumeiropas Savienību, lai koordinētu darbības, risinot smago humanitāro krīzi Kosovā, ko izraisījuši serbu spēki.
- 5.-7. aprīlis NATO ģenerālsekretāra vietnieks, vēstnieks Serdžio Balanzīno [Sergio Balanzino] ierodas vizītē Bulgārijā, bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikā un Albānijā, lai tiktos ar šo valstu vadītājiem. Viņš apmeklē arī NATO karaspēku bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikā un uz vietas iepazīstas ar bēgļu situāciju apgabalā.

6. aprīlis NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana nāk klajā ar paziņojumu, noraidot pamieru, ko piedāvā Dienvidslāvijas Federatīvā Republika, kā nepietiekamu un uzsverot, ka vispirms ir jāizpilda starptautiskās sabiedrības prasības, lai varētu apsvērt pamiera iespēju.
9. aprīlis Bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikas ārlietu ministrs Aleksandrs Dimitrovs [Aleksander Dimitrov] un aizsardzības ministrs Nikola Kļuševs [Nikola Kljusev] tiek ar Ziemeļatlantijas Padomi NATO galvenajā mītnē. Alianse atkārtoti izsaka savu atzinību svarīgajai lomai, ko valsts uzņēmusies, lai risinātu bēgļu krīzi, izprotot smagās sekas pašai valstij.
12. aprīlis Ziemeļatlantijas Padomes ārkārtas ministru sanāksme. NATO ārlietu ministri nāk klajā ar formālu paziņojumu par situāciju Kosovā un ap to, atkārtoti uzsverot Alianses solidaritāti, rīkojoties starptautiskās sabiedrības vārdā, lai izbeigtu konfliktu, un min piecus nosacījumus, kas jāizpilda Dienvidslāvijas vadībai (izbeigt militāras akcijas un represijas; atvilkt serbu spēkus; pieņemt starptautisku militāro spēku klātbūtni; bēgļu atgriešanās mājās; vēlēšanās iesaistīties sarunās par politisko risinājumu, pamatojoties uz Rambujē [Rambouillet] līgumu).
14. aprīlis NATO vizītē ierodas ANO Augstā komisāre bēgļu jautājumos Sadako Ogata.
21. aprīlis NATO galvenajā mītnē vizītē ierodas Bulgārijas premjerministrs Ivans Kostovs [Ivan Kostov].
23. aprīlis Kijevā tiek atvērta NATO Sadarbības birojs.
- 23.-25. aprīlis Ziemeļatlantijas Padomes valstu vadītāju tikšanās Vašingtonā. Alianses līderi atzīmē Alianses 50. gadadienu un atgādina par savu apņemšanos izbeigt Dienvidslāvijas režīma represīvo politiku Kosovā un turpināt gaisa uzbrukumus, kamēr būs izpildīti pieci starptautiskās sabiedrības nosacījumi.
- Tiek pabeigts darbs pie iniciatīvu sērijas, lai sagatavotu NATO 21. gadsimta izaicinājumiem. NATO līderi nāk klajā ar Vašingtonas deklarāciju un paziņo par atjaunotās Stratēģiskās koncepcijas apstiprināšanu, kā arī pieņem iniciatīvas, kuru mērķis ir uzlabot aizsardzības spējas; izvērtēt masu iznīcināšanas līdzekļu izvirzītos riskus; Eiropas drošības un aizsardzības identitātes tālākā attīstība Alianses ietvaros; stiprināt PfP operacionālo dimensiju, EAPC konsultācijas un kooperāciju;

- turpināt NATO Vidusjūras dialogu; un palīdzēt valstīm, kuras vēlas iestāties NATO, ar Rīcības plānu (MAP).
- Tiek noturēta tikšanās ar pārstāvjiem no valstīm, kuras robežojas ar Dienvidslāvijas Federatīvo Republiku, lai apspriestos par ilgstošās krīzes ietekmi uz Kosovu un apkārtējo reģionu. Alianses līderi piedāvā pasākumus, lai uzlabotu reģionālo drošību un veicinātu reģionālo sadarbību Dienvidaustrumeiropā.
- Alianses 19 dalībnieku valstu un valdību vadītāji pirmo reizi tiekas ar Ukrainas vadītājiem, lai pārskatītu Īpašās Partnerattiecību hartas implementāciju, situāciju Kosovā, grūtības Eiroatlantijas drošībā, Alianses adaptāciju un Ukrainas ieguldījumu stabilitātei Eiropā.
- Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) tikšanās valstu un valdību vadītāju līmenī Vašingtonā. EAPC līderi apstiprina iniciatīvas Partnerattiecības mieram (PfP) Politiski militārās vadības grupas ziņojumu ("Ceļā uz 21. gadsimta partnerattiecībām - stiprāku un operatīvāku sadarbību").
28. aprīlis Ziemeļatlantijas Padome pagarina līdz 1999. gada beigām NATO un partnervalstu ekspertu grupas misiju, kas apmāca albāņu militārpersonas, kā likvidēt neeksplodējušo munīciju.
3. maijs Krievijas sūtnis Balkānu jautājumos Viktors Černomirdins [Victor Chernomyrdin] ierodas Vašingtonā pēc vizītēm Romā, Bonnā un Belgradā, lai tiktos ar prezidentu Klintonu un ANO ģenerālsekretāru Kofi Ananu sakarā ar iniciatīvu par diplomātiska risinājuma atrašanu Kosovas krīzei.
4. maijs NATO galvenajā mītnē vizītē ierodas prezidents Klintonš, lai apspriestos par Kosovas krīzi.
10. maijs Eiropas aizsardzības un ārlietu ministri vienojas strādāt pie kopējām aizsardzības spējām, lai spētu veikt pasākumus līdzīgās krīzēs un konfliktos.
14. maijs ANO Augstā komisāre cilvēktiesību jautājumos Mērija Robinsone [Mary Robinson] nosoda etnisko tīrīšanu Kosovā.
18. maijs NATO vizītē ierodas Dr. Ibrahims Rugova [Dr. Ibrahim Rugova], Kosovas demokrātiskās līgas līderis.
20. maijs NATO vizītē ierodas Itālijas premjerministrs Masīmo D'Alema [Massimo D'Alema]. Viņš nāk klajā ar paziņojumu, kurā piedāvā pārtraukt Dienvidslāvijas bombardēšanu uz trīs dienām, kamēr tiek panākta

- vienošanās starp NATO valstīm un Krieviju par ANO Drošības padomes rezolūcijas projektu.
25. maijs NATO vizītē ierodas Spānijas Karalistes valdības prezidents Hosē Maria Aznars [José María Aznar].
- NATO vizītē ierodas Albānijas premjerministrs Pandeli Majko [Pandeli Majko].
1. jūnijs NATO-EAPC sadraudzības 1999.-2001. gada Pētniecības programmas ietvaros tiek paziņoti godalgu saņēmēji.
- NATO vizītē ierodas Slovēnijas premjerministrs Janežs Drnovseks [Janez Drnovsek].
4. jūnijs NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana tiek nozīmēts jaunā postenī par ES Kopējās ārējās un drošības politikas Augsto pārstāvi.
10. jūnijs NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana nāk klajā ar paziņojumu par pretgaisa operāciju pārtraukšanu pēc tam, kad prezidents Miloševićs piekrīt izvākt spēkus no Kosovā pēc 78 dienu un nakts uzlidojumiem. ANO Drošības padome dod piekrišanu izvietot Kosovā NATO vadītos starptautiskos spēkus (KFOR), pamatojoties uz Militāri tehniskā līguma nosacījumiem, ko parakstīja KFOR komandieris ģenerālleitnants sers Maikls Džeksons [Sir Michael Jackson] un Dienvidslāvijas pārstāvji.
11. jūnijs Krievijas karaspēka vienības ieiet Prištinā pirms KFOR vienībām.
18. jūnijs NATO tiek noturēta Ziemeļatlantijas Padomes ārkārtas ārlietu un aizsardzības ministru sanāksme, kuras rezultātā tiek izsniegts paziņojums par "Situāciju Kosovā un ap to".
20. jūnijs NATO ģenerālsekretārs paziņo, ka visi Dienvidslāvijas militārie un policijas spēki ir atstājuši Kosovu saskaņā ar Militāri tehnisko līgumu.
23. jūnijs NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana ierodas vizītē Kosovā. NATO vizītē ierodas Armēnijas prezidents Roberts Košarians [Robert Kocharian].
29. jūnijs Ankarā, Turcijā tiek atvērta pirmais iniciatīvas Partnerattiecības mieram (PfP) mācību centrs.
12. jūlijs Bijušais Bosnijas serbu premjerministra vietnieks Radislavs Brdjanins [Radislav Brdjanin] stājas ANO kara tribunāla priekšā.
13. jūlijs NATO vizītē ierodas ANO speciālais pārstāvis Kosovā Bernards Kušners [Bernard Kouchner]. NATO vizītē ierodas Slovākijas prezidents Rūdolfs Šusters [Rudolf Schuster].

23. jūlijs NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) nāk klajā ar paziņojumu par drošības situāciju Kosovā, apstiprinot apņemšanos pilnībā īstenot ANO Drošības padomes 1244. rezolūcijas nosacījumus un mērķus.
30. jūlijs Ķelnē, Vācijā Eiropas Savienības ministru padome vienojas par Stabilitātes paktu Dienvidaustrumu Eiropai.
2. augusts NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana nāk klajā ar paziņojumu par SFOR darbībām pret Radomiru Kovaču [Radomir Kovac], kuram izvirzīta apsūdzība par kara noziegumiem.
4. augusts NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana paziņo, ka Lords Džordžs Robertsons, Apvienotās Karalistes aizsardzības ministrs, kļūs par nākamo NATO ģenerālsekretāru.
19. augusts Amerikas Savienotās Valstis un Krievija apstiprina, ka 1972. gada līgums, aizliedzot raķešu aizsardzības sistēmas, ir stratēģiskās stabilitātes stūrakmens starp abām valstīm.
6. septembris NATO ģenerālsekretārs Havjers Solana ierodas vizītē Kosovā.
8. septembris NATO vizītē ierodas Augstais pārstāvis Volfgangs Petričs [Wolfgang Petritsch], kurš atbild par civilo organizāciju darbības koordināciju Bosnijā-Hercegovinā.
9. septembris NATO-Ukrainas komisija apsveic KFOR sasniegumus un apstiprina Ukrainas tālāko piedalīšanos starptautiskās drošības spēkos Kosovā.
- 9.-11. septembris NATO Aizsardzības koledžas jauno telpu inaugurācija Romā, piedaloties Ziemeļatlantijas Padomes pastāvīgajiem pārstāvjiem.
10. septembris Vācijas armijas ģenerālis Dr. Klauss Reinhardts [Dr. Klaus Reinhardt] tiek nozīmēts par KFOR komandieri, nomainot ģenerālleitnantu Maiklu Džeksonu.
- 10.-11. septembris Līderi no 20 Melnās jūras un Baltijas valstīm tiekas Jaltā, Ukrainā, lai apspriestos par Eiropas integrācijas jautājumiem.
13. septembris Armijas vienības no Vācijas, Polijas, Dānijas, Rumānijas un Lietuvas piedalās militārajās mācībās Lietuvas centrālajā daļā.
15. septembris NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) apspriežas par situāciju Kosovā un ap to, un NATO-Krievijas sadarbību starptautiskajā drošības klātbūtnē Kosovā.

21. septembris NATO ģenerālsēkretārs Havjers Solana apsveic KFOR paziņojumu par to, ka Kosovā atbrīvošanas armija ir izpildījusi demilitarizācijas solījumus.
- 21.-22. septembris Toronto notiek neformāla NATO aizsardzības ministru tikšanās.
23. septembris Eiropas Savienība apsveic Kosovā atbrīvošanas armijas atbrūņošanas pabeigšanu un multi-etnisku Kosovā aizsardzības vienību veidošanu.
24. septembris Krievijas kara lidmašīnas uzsāk bombardēšanas kampaņu rajonos ap dumpīgo Groznijas provinci, radot Čečenijas konflikta eskalāciju.
6. oktobris NATO vizītē ierodas Vācijas Federatīvās Republikas prezidents Johanness Rau [Johannes Rau].
11. oktobris NATO un Ukraina paraksta vienošanos par civilo apmācību Ukrainas armijas atvaļinātajiem virsniekiem.
13. oktobris NATO izdod paziņojumu par pētījumu attīstības un iegūšanas programmai saistībā ar neletāliem ieročiem.
14. oktobris Lords Robertsons stājas NATO ģenerālsēkretāra amatā, nomainot Havjeru Solanu, kura darbības laiks beidzās 6. oktobrī.
15. oktobris Montenegro prezidents Milo Djukanovičs [Milo Djukanovic] tiek ar NATO ģenerālsēkretāru Lordu Robertsonu, lai pārrunātu situāciju Montenegro un Balkānu reģionā. Ģenerālsēkretārs uzsver nepieciešamību visiem Balkānu reģiona līderiem strādāt, lai veicinātu stabilitāti un demokrātiju.
NATO galvenajā mītne notiek piektā NATO-Japānas drošības konference.
19. oktobris NATO ģenerālsēkretārs un Ziemeļatlantijas Padomes pastāvīgie pārstāvji ierodas vizītē Bosnijā-Hercegovinā, Kosovā un bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikā.
NATO vizītē ierodas Ungārijas premjerministrs Viktors Orbans [Viktor Orban].
21. oktobris NATO ģenerālsēkretārs Lords Robertsons paziņo par SFOR samazinājumu.
26. oktobris NATO vizītē ierodas Latvijas prezidente Vaira Vīķe-Freiberga.
27. oktobris Apvienotās pastāvīgās komitejas (PJC) ietvaros vēstnieku līmenī NATO un Krievija apspriežas par situāciju Kosovā un tai tuvajos reģionos un NATO-Krievijas sadarbību starptautisko drošības spēku Kosovā ietvaros.

3. novembris NATO paziņo par ASV Gaisa spēku ģenerāļa Džozefa Ralstona [Joseph W. Ralston] nozīmēšanu par NATO spēku virspavēlnieku Eiropas zonā (SACEUR), nomainot ģenerāli Vesliju K. Klarku [Wesley K. Clark].
4. novembris Eiropas Padome notur ārkārtas debates, lai apspriestos par Krievijas ofensīvu Čečenijā.
17. novembris NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) vēstnieku līmenī uzsver apņemšanos pilnībā īstenot ANO Drošības padomes 1244. rezolūciju un atgādina NATO un Krievijas apņemšanos strādāt kopīgi pie Kosovas minoritāšu aizsardzības un multi-etniskas, demokrātiskas sabiedrības veidošanas.
- 18.-19. nov. EDSO valstu un valdību vadītāju sanāksme Stambulā, Turcijā. 54 valstis paraksta Eiropas Drošības hartu un atjaunoto līgumu par Parastajiem bruņotajiem spēkiem Eiropā (CFE).
29. novembris NATO-Ukrainas Komisijas sesija vēstnieku līmenī. NATO vizītē ierodas Augstais pārstāvis Volfgangs Petričs, kas atbild par civilo organizāciju un aģentūru aktivitāšu koordinēšanu Bosnijā-Hercegovinā.
1. decembris NATO vizītē ierodas Īrijas ārlietu ministrs Deivids Endrjū [David Andrews] un paraksta PfP ietvara dokumentu. Īrija kļūst par 25 PfP programmas valsti.
3. decembris NATO-Ukrainas komisijas aizsardzības ministru sesija. Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) aizsardzības ministru sesija.
6. decembris NATO ģenerālsekretāra Lorda Robertsona vēstījums par EDSO Kosovas ziņojumu, kas apstiprina, ka Serbijas drošības spēki ir veikuši iepriekš plānotas sistemātiskas vajāšanas kampaņas pret etniskajiem albāņu iedzīvotājiem.
8. decembris ANO, EDSO un Eiropas Padome nāk klajā ar kopēju paziņojumu, pieprasot Krievijai ievērot cilvēktiesības Čečenijā.
10. decembris Turcija kļūst par oficiālu Eiropas Savienības kandidātvalsti.
13. decembris NATO ģenerālsekretārs Lords Robertsons nāk klajā ar paziņojumu, apsveicot Helsinku ES Padomes rezultātus, kas stiprina Eiropas lomu drošības un aizsardzības jautājumos.
- 15.-16. dec. NATO ārlietu ministri tiekas Briselē un diskutē par ES Helsinku Padomes rezultātiem, NATO vadītājam

- militārajām operācijām Bosnijā-Hercegovinā un Kosovā, attiecības ar Krieviju un situāciju Čečenijā.
16. decembris Eiroatlantijas Partnerības padome (EAPC) apstiprina tās darbības plānu laika posmam 2000.-2002. gadam.
31. decembris Boriss Jeļcins paziņo par atkāpšanos no Krievijas prezidenta amata un līdz 2000. gada vēlēšanām nodod prezidenta pilnvaras premjerministram Vladimiram Putinam [Vladimir Putin].

2000

19. janvāris NATO vizītē ierodas Karla Del Ponte [Carla Del Ponte], Starptautiskā Kriminālā tribunāla bijušajai Dienvidslāvijai (ICTY) prokurore.
NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) atgādina NATO un Krievijas apņemšanos cieši sadarboties, nodrošinot Kosovas minoritāšu aizsardzību.
25. janvāris NATO ģenerāļsekretāra Lorda Robertsona paziņojums par Mitara Vasiljeviča [Mitar Vasiljevic] aizturēšanu, kuram izvirzīta apsūdzība par kara noziegumiem Bosnijā-Hercegovinā.
14. februāris NATO ģenerāļsekretāra Lorda Robertsona paziņojums par uzbrukumiem KFOR Vienībām Mitrovicā [Kosovska Mitrovica].
15. februāris NATO vizītē ierodas Horvātijas premjerministrs Ivika Rakans [Ivica Racan].
16. februāris Sakarā ar NATO ģenerāļsekretāra Lorda Robertsona vizīti Maskavā, tiek publicēts kopējs paziņojums, apstiprinot NATO un Krievijas nodomu pastiprināt dialogu un sadarbību.
1. marts Tiek publicēts paziņojums pēc pirmās NATO-Ukrainas Komisijas tikšanās Kijevā.
5. marts NATO ģenerāļsekretāra Lorda Robertsona paziņojums par Dragoļuba Prcaka [Dragoljub Prcac] aizturēšanu, kuram izvirzīta apsūdzība par kara noziegumiem Bosnijā-Hercegovinā.
8. marts Pēc Ziemeļatlantijas Padomes sanāksmes NATO ģenerāļsekretārs Lords Robertsons nāk klajā ar paziņojumu, nosodot vardarbības turpināšanos Mitrovicā.
14. marts Alžīrija kļūst par NATO Vidusjūras dialoga dalībvalsti.
15. marts NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) atkārtoti apstiprina NATO un Krievijas apņemību pastiprināt savstarpējo dialogu un sadarbību.

21. marts NATO ģenerālsekretārs Lords Robertsons publicē savu personisko ziņojumu Ziemeļatlantijas Padomei sakarā ar Alianses militārās intervences gadadienu Kosovas konfliktā ("Kosova pēc viena gada: sasniegumi un izaicinājumi").
22. marts NATO vizītē ierodas Igaunijas premjerministrs Marts Lārs [Mart Laar].
26. marts Vladimirs Putins tiek ievēlēts par Krievijas Federācijas prezidentu.
28. marts Pārstāvji no Kontaktgrupas bijušajai Dienvidslāvijai sešām valstīm tiekas, lai izvērtētu iespējas, kā rast progresu Kosovas miera jautājumā.
28. marts Lords Robertsons apsveic Vladimiru Putinu sakarā ar ievēlšanu Krievijas prezidenta amatā un pasvītro NATO gatavību stiprināt sadarbību ar Krieviju.
31. marts Starptautiskie donori uzņemas saistības 2,4 miljonu eiro apjomā Balkānu Stabilitātes paktam.
3. aprīlis NATO ģenerālsekretārs Lords Robertsons nāk klajā ar paziņojumu par bijušā serbu līdera Radovana Karadžiča palīga Momkilo Krajisņika [Momcilo Krajisnik] arestu.
12. aprīlis NATO spēku virspavēlniekam Eiropas zonā ģenerālim Veslijam Klarkam NATO ģenerālsekretārs Lords Robertsons piešķir NATO apbalvojumu par tā lomu bijušajā Dienvidslāvijā un Kosovā.
13. aprīlis NATO ģenerālsekretārs Lords Robertsons apmeklē Starptautisko Kriminālo tribunālu bijušajai Dienvidslāvijai (ICTY).
14. aprīlis Valsts Dome (Krievijas Parlamenta apakšpalāta) ratificē Krievijas-ASV līgumu par stratēģisko ieroču samazināšanu (START II).
19. aprīlis Krievijas Parlamenta Federālā Padome (augšpalāta) ratificē STRAT II līgumu.
2. maijs ASV ģenerālis Džozefs Ralstons nomaina ģenerāli Vesliju Klarku kā NATO spēku virspavēlnieks Eiropas zonā (SACEUR).
4. maijs NATO vizītē ierodas vēstnieks Volfgangs Petričs, Augstais pārstāvis, kuram uzticēts koordinēt civilās organizācijas un aģentūras Bosnijā-Hercegovinā.
5. maijs NATO vizītē ierodas Itālijas prezidents Karlo Azeglio Kiampi [Carlo Azeglio Ciampi].
9. maijs NATO vizītē ierodas Horvātijas premjerministrs Ivika Rakans [Ivica Račan].

22. maijs NATO vizītē ierodas Ukrainas premjerministrs Viktors Juščenko [Viktor Yuschenko].
24. maijs Florencē tiekas Ziemeļatlantijas Padome ministru līmenī. NATO ārlietu ministri apspriežas par SFPR un KFOR progresu un citām attīstības tendencēm bijušajā Dienvidslāvijā, Aizsardzības spēju iniciatīvas (DCI) implementāciju un par turpmāko dialogu ar Eiropas Savienību, kā arī citas Alianses politiku jomas. Florencē, tiekoties ministru līmenī, NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) pārskata NATO-Krievijas sadarbības progresu un situāciju bijušajā Dienvidslāvijā un apstiprina PJC Darba programmu atlikušajam 2000. gadam.
25. maijs Florencē ministru līmenī tiekas Eiroatlantijas Partnerības padome (EAPC) un apspriež dažādus drošības jautājumus, tai skaitā Dienvidaustrumeiropas iniciatīvu un attīstību Kosovā un Bosnijā-Hercegovinā. Horvātija kļūst par EAPC 46. dalībvalsti un pievienojas iniciatīvai Partnerattiecības mieram. Florencē ministru līmenī tiekas NATO-Ukrainas Komisija un diskutē par panākto progresu NATO-Krievijas attiecībās, situāciju Kosovā un citiem reģionālajiem jautājumiem. 2000. gadā Manfreda Vernera biedrība apbalvo Ukrainas valsts Harkovas politehniskās universitātes Dr. Aleksandru Juščenko [Dr. Alexander Yuschenko].
7. jūnijs NATO nosoda nesenos uzbrukumus bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikas robežsargiem.
8. jūnijs NATO aizsardzības ministri, tiekoties Ziemeļatlantijas Padomes ministru sesijā Briselē, nāk klajā ar paziņojumu par NATO Aizsardzības spēju iniciatīvu un par situāciju Balkānos. Tiekoties Aizsardzības plānošanas komitejai un Kodolieroču plānošanas grupai, NATO aizsardzības ministri pieņem jaunu NATO spēku mērķu paketi laika posmam līdz 2006. gadam. Tiekoties aizsardzības ministru sesijā NATO-Ukrainas Komisija pārrunā NATO-Ukrainas sadarbību KFOR ietvaros, Ukrainas dalību PfP, Ukrainas bruņoto spēku pārstrukturizācijas plānus, un citus sadarbības aspektus.
9. jūnijs Tiekoties aizsardzības ministru sesijā, Eiroatlantijas Partnerības padome (EAPC) apsveic pirmo pilna apjoma Partnerattiecību mērķu izstrādāšanu un pieņem

- kopsavilkuma ziņojumu par Partnerattiecības mieram plānošanas un pārskata procesu (PARP).
Tiekoties ministru līmenī, NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) apsveic soļus, kas vērsti uz konsultāciju un sadarbības stiprināšanu, diskutē par situāciju bijušajā Dienvidslāvijā un pārbauda NATO-Krievijas aizsardzības militārās prioritātes.
13. jūnijs NATO paziņo 54 NATO-EAPC sadraudzības pētniecības piešķirtās godalgas EAPC dalībvalstu pilsoņiem.
- 19.-20. jūnijs Eiropas Savienības Padomei tiekoties Feirā, Portugālē tiek apstiprināts priekšlikums izveidot četras ad hoc darba grupas, lai uzsāktu sarunas par NATO-ES sadarbību.
25. jūnijs NATO ģenerālsekretārs Lords Robertsons nāk klajā ar paziņojumu par to, ka SFOR aizturējuši Dusko Sikiriku [Dusko Sikirica], kuru apsūdz Starptautiskais Kriminālais tribunāls bijušajai Dienvidslāvijai (ICTY).
27. jūnijs NATO vizītē ierodas Kazahijas prezidents Nursultans Nazarbājevs [Nursultan Nazarbayev].
28. jūnijs ASV ģenerālleitnants Kernans [Kernan] tiek nozīmēts par NATO spēku virspavēlnieku Atlantijas zonā (SACLANT) no 2000. gada septembra.
17. jūlijs NATO vizītē ierodas Horvātijas prezidents Stipe Mesič [Stipe Mesić].
- 17.-19. jūlijs Ziemeļatlantijas Padomes apstākļu noskaidrošanas misija Balkānos.
24. jūlijs Krievijas bruņoto spēku štāba priekšnieka pirmais vietnieks ģenerālis Valērijs Maņilovs [Valery Manilov] iepazīstina NATO-Krievijas Apvienoto pastāvīgo padomi (PJC) ar Krievijas militāro doktrīnu un ar Krievijas perspektīvām Alianses stratēģiskajā koncepcijā.
- 24.-29. jūlijs Seminārs NATO Drošības sadarbības programmas ar Bosniju-Hercegovinu ietvaros, kuru organizē Norvēģijas aizsardzības starptautiskais centrs Sesvolmoenā [Sessvollmoen], Norvēģijā.
27. jūlijs NATO ģenerālsekretārs Lords Robertsons nāk klajā ar paziņojumu, apsveicot "Airlie House", prominentu Kosovas albāņu un serbu deklarāciju, kā nozīmīgu soli pretim Kosovas etnisko grupu samierināšanai.
10. augusts Norvēģijas armijas ģenerālleitnants Torsteins Skiakers [Thorstein Skiaker] tiek nozīmēts par KFOR komandieri, sākot no 2001. gada pavasara.

22. augusts NATO izsaka līdzjūtību Krievijai sakarā ar zemūdenes "Kurska" apkalpes zaudēšanu.
1. septembris NATO ģenerālsekretārs Lords Robertsons nāk klajā ar paziņojumu par ASV lēmumu turpināt pārbaudes un attīstīt ierobežotu Nacionālo raķešu aizsardzības sistēmu (National Missile Defence), uzsverot konsultāciju ar visiem sabiedrotajiem.
8. septembris ASV ģenerālis Maikls Dodsons [Michael L. Dodson] nomaina ASV ģenerāli Ronaldu Adamsu [Ronald E. Adams] SFOR komandiera amatā.
13. septembris NATO vizītē ierodas Slovēnijas premjerministrs Andrejs Bajuks [Andrei Bajuk]. NATO galvenajā mītnē Karls Bilds [Carl Bildt], ANO speciālais sūtnis Balkānos, iesniedz ziņojumu Ziemeļatlantijas Padomei.
18. septembris Georgs Papandreu [George Papandreou], Grieķijas ārlietu ministrs, kļūst par Ziemeļatlantijas Padomes goda priekšsēdētāju nomainot Vācijas ārlietu ministru Jošku Fišeru [Joschka Fischer].
19. septembris Pirmo reizi Ziemeļatlantijas Padome un Eiropas Savienība tiek pagaidu Politiskā un drošības komiteja, lai novērtētu ES-NATO ad hoc darba grupu panākto progresu, kuras izveidotas, lai definētu vienošanos par ES pieeju NATO kolektīvajām spējām un par pastāvīgo konsultāciju mehānismu starp NATO un Eiropas Savienību.
- 20.-29. septembris Rietumukrainā iniciatīvas Partnerattiecību mieram un NATO-Ukrainas Darba plāna ietvaros notiek Katastrofās likvidēšanas mācības "Transcarpathia 2000", simulējot liela apjoma plūdus. Mācībās piedalās trīs simt piecdesmit cilvēku personāls no 11 EAPC dalībvalstu katastrofu likvidēšanas centriem.
27. septembris NATO vizītē ierodas bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikas premjerministrs Kjubko Georgjevskis [Kjubco Georgievski], lai tiktos ar ģenerālsekretāru Lordu Robertsonu.
- 4.-6. oktobris NATO Politiskā komiteja ierodas vizītē Ukrainā.
5. oktobris NATO vizītē ierodas ANO ģenerālsekretārs Kofi Anans, lai apspriestos par problēmām Balkānos un NATO kontribūcijām ANO miera uzturēšanas operācijās.
6. oktobris Apstrīdot 24. septembra vēlēšanu rezultātus, notiek protesti Belgradā un tiek ieņemts Federālais Parlaments; Vojeslavs Kostunica [Vojislav Kostunica], Serbijas demokrātiskās opozīcijas līderis, tiek starptautiski

- atzīts par jauno Dienvidslāvijas prezidentu, no amata gāžot bijušo prezidentu Slobadanu Miloševiću.
10. oktobris Birmingemā, Apvienotajā Karalistē neformālajā NATO aizsardzības ministru sanāksmē NATO ģenerālsekretārs Lords Robertsons apsveic demokrātiskās pārejas procesu Dienvidslāvijas Federatīvajā Republikā un piedāvā draudzību tās tautai.
13. oktobris NATO ģenerālsekretāra Lorda Robertsona paziņojums par SFOR operāciju, lai arestētu Janko Janjiču [Janko Janjic], kuram izvirzīta apsūdzība par kara noziegumiem.
- 13.-14. oktobris Ļubļanā, Slovēnijā, notiek seminārs par politiski/militāriem instrumentiem krīžu novēršanai Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC)/Partnerattiecību mieram (PfP) ietvaros.
16. oktobris Itālijas armijas ģenerālis Karlo Kalsidžiosu [Carlo Calsigiosu] nomaina Spānijas armijas ģenerāli Huanu Ortuno [Juan Ortuno] KFOR komandiera amatā.
18. oktobris NATO notiek NATO-Ukrainas darba grupas tikšanās par zinātnisko un vides sadarbību.
NATO Karla Del Ponte [Carla Del Ponte] Starptautiskā Kriminālā tribunāla bijušajai Dienvidslāvijai (ICTY) prokurore Hāgā uzrunā Eiroatlantijas Partnerības padomi (EAPC).
30. oktobris Lorda Robertsona paziņojums par veiksmīgi noturētām pašvaldību vēlēšanām Kosovā 28. oktobrī.
EDSO deklarē Ibrahimu Rugovu [Ibrahim Rugova], Kosovas Demokrātiskās līgas līderi, par municipālo vēlēšanu uzvarētāju.
31. okt.-3. nov. Budapeštā notiek Atlantijas Līguma Asociācijas Ģenerālā Asambleja.
- 1.-10. novembris Sadarbības mācības Lucernā, Šveicē. 9 NATO un 11 partnervalstis, kā arī starptautiskās organizācijas, to skaitā Sarkanā Krusta komiteja un ANO Augstais Komisārs bēgļu jautājumos, piedalās mācībās, lai apmācītu dalībniekus par lēmumu pieņemšanas procedūrām miera atbalsta operācijās.
- 2.-3. novembris NATO galvenajā mītnē tiekas Ukrainas Parlamenta pārstāvji un NATO Parlamentārā Asambleja, lai apspriestos par NATO-Ukrainas sadarbību.
9. novembris Ziemeļatlantijas Padome tiekas ar Eiropas Savienības pārgaidu Politisko un drošības komiteju.
NATO vizītē ierodas Džordžs Soros, lai apspriestos ar NATO ģenerālsekretāru Lordu Robertsonu par

- iespējamo sadarbību, stiprinot demokrātisku sabiedrību Dienvidaustrumu Eiropā un Vidusāzijā.
10. novembris Dienvidslāvija tiek uzņemta EDSO kā 55. dalībvalsts.
11. novembris Vispārējās vēlēšanās Bosnijā-Hercegovinā ievērojamu atbalstu gūst visu trīs etnisko grupu nacionālistiskās partijas.
13. novembris Rietumeiropas Savienības ministru padome tiekas Marselā un pieņem lēmumu saistībā ar WEU operacionālo funkciju pārņemšanu uz Eiropas Savienību un WEU atlikušo funkciju un struktūru izkārtojumu.
- 15.-17. novembris NATO Militārā komiteja ierodas vizītē Bosnijā-Hercegovinā.
16. novembris Ukrainas Parlamenta Augstākā Padome ratificē Vispārējo kodolizmēģinājumu aizlieguma līgumu (CTBT).
20. novembris NATO vizītē ierodas Bulgārijas premjerministrs Ivans Kostovs [Ivan Kostov].
21. novembris Briselē Spēju saistību konferencē (Capabilities Commitment Conference) Eiropas Savienības un partnervalstu aizsardzības ministri apņemas nodot ES vajadzībām ievērojamus spēkus, lai nodrošinātu militārās spējas ES "Headline Goal" izpildei, par kuru vienošanās tika panākta Helsinkos 1999. gada decembrī, dodot ES iespēju 2003. gadā izvietot militāros spēkus 60000 vīru apjomā civilo krīzes situāciju vadības operācijās.
22. novembris NATO vizītē ierodas Vācijas Federatīvās Republikas kanclers Gerhards Šrēders [Gerhard Schröder].
24. novembris NATO vizītē ierodas Slovākijas premjerministrs Mikulas Dzurinda.
28. novembris NATO vizītē ierodas Latvijas prezidente Vaira Vīķe-Freiberga.
NATO vizītē ierodas Polijas prezidents Aleksandrs Kvašņevskis [Aleksander Kwasniewski].
29. novembris NATO ģenerālsekretāra paziņojums par vardarbības uzliesmojumiem Dienvidserbijā, Kosovas pierobežā.
5. decembris Tiekoties aizsardzības ministru līmenī, NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) uzsver tās apņēmību veidot ciešu un stabilu NATO-Krievijas sadarbību, kas vērsta uz uzlabotu Eiroatlantijas stabilitāti un drošību. Padome arī apspriež situāciju bijušajā Dienvidslāvijā, panākto progresu sadarbībā starp NATO un Krievijas militārajiem virsniekiem SHAPE, NATO un Krievijas spēku sadarbību SFOR un KFOR ietvaros, par iespējām nākotnē paplašināt sadarbību un NATO Militārās sadarbības biroja atvēršanu Maskavā.

6. decembris NATO ģenerālsekretārs Lords Robertsons paziņo, ka uzticības vairošanas pasākumu (CBM) sarunu rezultātā starp Grieķiju un Turciju, ir panākta vienošanās starp abām valstīm par otras puses iepriekšēju brīdināšanu nacionālu mācību gadījumā.
7. decembris Eiropas Savienības Padomes galotņu sanāksmē Nicā, ES līderi pieņem turpmāko pasākumu plānu, lai stiprinātu Eiropas Drošības un aizsardzības politiku (ESDP) un izveidotu konsultāciju mehānismu starp NATO un ES. NATO vizītē ierodas bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikas prezidents Boris Trajkovskis [Boris Trajkovski].
14. decembris NATO aizsardzības ministri, tiekoties Briselē, pārskata nacionālos aizsardzības plānus laikā no 2001.-2005. gadam un pieņem 5 gadu spēku plānu atbilstoši nākotnes drošības vides prasībām. Tiek apstiprinātas arī jaunas Ministru vadlīnijas, kas nodrošina ietvaru NATO un nacionālajai aizsardzības plānošanai laika periodā līdz 2008. gadam. Džordžs Bušs [George W. Bush] tiek nominēts par ievēlēto prezidentu, pamatojoties uz ASV Augstākās tiesas lēmumu par labu Republikāņu prezidenta kandidātam. NATO-Ukrainas Komisijas tikšanās ministru līmenī Briselē. Ārlietu ministri atzinīgi novērtē pozitīvo progresu, kas sasniegts dažādās NATO-Ukrainas sadarbības jomās, un apstiprina mērķtiecīgu Darba plānu 2001. gadam. Ārlietu ministri pārskata pašreizējo sadarbības statusu Balkānos iniciatīvas Partnerattiecības mieram kontekstā parlamentārajos kontaktos, civilo ārkārtas situāciju plānošanā, aizsardzības reformās un pasākumos pret masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanu. Ministri izsaka atzinību par pieņemto lēmumu slēgt Černobiļas atomelektrostaciju.
15. decembris EAPC ministru līmeņa sanāksme. Ārlietu ministri pārskata situāciju bijušajā Dienvidslāvijā un apskata citus sadarbības aspektus, tai skaitā EAPC nākotnes lomu un ieguldījumu reģionālās sadarbības iniciatīvās. Tiek publicēts EAPC Darbības plāns laikam no 2000. līdz 2002. gadam. Ziemeļatlantijas Padomes ministru līmeņa tikšanās. Ārlietu ministri apskata panākto progresu daudzveidīgajās Alianses darbībās, ieskaitot dialogu ar Eiropas Savienību un NATO/ES sadarbības izkārtojuma veidošanas procesu EDAP kontekstā.

NATO nāk klajā ar ziņojumu par izvēlēm uzticības un drošības vairošanas pasākumos, pārbaudes procesā, ieroču neizplatīšanā, ieroču kontrolē un atbrūošanā. NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes sanāksme ministru līmenī apskata situāciju bijušajā Dienvidslāvijā, pozitīvi novērtējot demokrātiskās pārmaiņas Dienvidslāvijas Federatīvajā Republikā. Ministri pārskata arī progresu, kas panākts NATO-Krievijas sadarbībā saistībā ar diskusijām par stratēģiju un doktrīnu, ieroču kontroli, ieroču izplatīšanu, militāro infrastruktūru, kodolieročiem, militārā personāla izglītošanu, kā arī meklēšanu un glābšanu jūrā. Ministri apmainās ar vēstulēm par NATO Informācijas biroja izveidi Maskavā, lai uzlabotu sabiedrības sapratni par NATO-Krievijas attiecībām.

2001

10. janvāris NATO vizītē ierodas Dienvidslāvijas Federatīvās Republikas ārlietu ministrs Gorans Svilanovičs [Goran Svilanovic].
Ģenerālsekretāra paziņojums par urāna municijas lietošanu Balkānos.
12. janvāris Tiek izveidota NATO ad hoc komiteja urāna jautājumā, lai nodrošinātu iekšēju informācijas apmaiņu un šī jautājuma koordināciju.
18. janvāris NATO vadīto spēku Kosovā (KFOR) komandstruktūra tiek pārcelta no NATO Eiropas zonas Sabiedroto virspavēlniecības uz NATO Dienvideiropas spēkiem (AFSOUTH), kas atrodas Neapolē.
24. janvāris NATO vizītē ierodas Rumānijas premjerministrs Adrians Nastaze [Adrian Nastase].
Tiek izsludināts arhitektūras projekta konkurss jaunajai NATO galvenajai mītnei.
NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes tikšanās laikā vēstnieki vienojas par soļiem, kā tiks īstenota PJC Darba programma 2001. gadam.
25. janvāris NATO un partnervalstis uzsāk humānās palīdzības projektu NATO uzturēšanas un apgādes aģentūras vadībā (NAMSA), lai palīdzētu Albānijai iznīcināt uzkrātās kājnieku mīnas.
30. janvāris NATO vizītē ierodas ANO ģenerālsekretāra Speciālais pārstāvis Kosovā Bernards Kušners [Bernard Kouchner].

31. janvāris NATO vizītē ierodas Lietuvas Republikas premjerministrs Rolandas Paksas.
5. februāris Pirmā Ziemeļatlantijas Padomes un ES Politiskās un drošības komitejas tikšanās vēstnieku līmenī jauno pastāvīgo NATO-ES konsultāciju ietvaros. Diskusija ir vērsta uz NATO-ES attiecībām un abu valstu ieguldījumu Rietumbalkānu krīzes noregulēšanā.
6. februāris NATO vizītē ierodas Rūds Lubers [Ruud Lubbers], jaunais ANO Augstais komisārs bēgļu jautājumos.
- 14.-16. februāris Gadskārtējais seminārs saistībā ar līguma par parastajiem bruņotajiem spēkiem Eiropā (CFE) īstenošanas aspektiem, ko organizē NATO Pārbaudes koordinācijas komiteja, ar pārstāvju piedalīšanos no 30 līguma dalībvalstīm.
15. februāris Serbijas premjerministra vietnieks Nebojsa Kovičs [Nebojsa Covic] un Dienvidslāvijas ārlietu ministrs Svilanovičs [Svilanovic] iepazīstina Ziemeļatlantijas Padomi ar iniciatīvām par Dienvidserbijas konfliktu mierīgu risinājumu.
- 15.-21. februāris NATO vada gadskārtējās Krīzes vadības mācības (CMX 2001), kurās pirmo reizi piedalās dalībnieki no 14 Partnerattiecības mieram dalībvalstīm.
16. februāris NATO ģenerālsēkretārs nāk klajā ar paziņojumu, nosodot uzbrukumu autobusam pie Podujevo, Kosovā, kurā serbu civiliedzīvotāji tika nogalināti vai ievainoti.
18. februāris Ģenerālsēkretāra paziņojums, nosodot pieaugošo vardarbību Dienvidserbijā.
- 18.-22. februāris NATO Pastāvīgās gatavības Atlantijas jūras spēki veic humānās palīdzības mācības Karību jūrā, pārbaudot humānās palīdzības sniegšanas spējas pēc tropiskām vētrām un orkāniem.
20. februāris Maskavā, NATO ģenerālsēkretārs Lords Robertsons inaugurē jauno NATO Informācijas biroju.
23. februāris NATO ģenerālsēkretārs nāk klajā ar paziņojumu, apsveicot jaunās valdības izveidošanu Bosnijā-Hercegovinā, kuru veido vidējās partijas.
26. februāris NATO un Ukraina paraksta līgumu par NATO-Ukrainas Programmas praktisko īstenošanu, kas domāta atvaļināto vai tuvākajā laikā atvaļināmo militārpersonu pārkvalificēšanai Ukrainā 2001. gadā.
27. februāris Ziemeļatlantijas Padome tiek ministru sesijā, kurā piedalās jaunais ASV valsts sekretārs Kolins Pauels [Colin Powell].

Briselē NATO galvenajā mītnē tiekas pārstāvji no ANO, ES, EDSO, ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos biroja un NATO, lai apspriestu pieaugošo spriedzi Presevo ielejā [Presevo Valley], apsverot iespējas koordinēt rīcību, lai palīdzētu samazināt bruņotu negadījumu skaitu un novērstu vardarbības izplatīšanos uz citiem reģioniem. Ziemeļatlantijas Padome atkārtoti izsaka bažas par situāciju Dienvidserbijā un nosoda vardarbības aktu turpināšanos.

Partnerattiecības mieram kontekstā NATO nāk klajā ar plānotajām detaļām, ko uzņemas NATO Uzturēšanas un apgādes aģentūra (NAMSA), lai sniegtu palīdzību un apmācību Moldovas valdībai kājnieku mīnu un citas munīcijas iznīcināšanā.

28. februāris NATO vizītē ierodas NATO ģenerāļsekretāra Speciālais pārstāvis Kosovā Hanss Hekerups [Hans Haekkerup].

NATO-Krievijas Apvienotā pastāvīgā padome (PJC) apspriežas par attīstību Dienvidslāvijas Federatīvajā Republikā un NATO-Krievijas sadarbību Kosovā (KFOR). Ģenerāļsekretārs Lords Robertsons paziņo par NATO gatavību īstenot pakāpenisku un apstākļiem atbilstošu sauszemes drošības zonas samazināšanu uz Kosovas robežas un nozīmēt personīgo pārstāvi reģionā, kurš palīdzētu attīstīt konflikta mierīgā ceļā.

2. marts NATO ģenerāļsekretārs nāk klajā ar paziņojumu, nosodot vardarbības notikumus bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikas pierobežas rajonos.

4. marts Saskaņā ar NATO un Dienvidslāvijas valdības līgumu pirmo reizi pēc karaspēka izvešanas no Kosovas 1999. gada jūnijā, Dienvidslāvijas armijas vienības ieiet sauszemes drošības zonā Dienvidserbijas piecu kilometru zemes strēlē, kas robežojas ar Kosovu.

5. marts NATO vizītē ierodas Bulgārijas prezidents Petars Stojanovs [Petar Stoyanov].

8. marts Ziemeļatlantijas Padome paziņo par pasākumiem saistībā ar Dienvidserbiju un bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republiku, uzsākot pakāpenisku sauszemes drošības zonas samazināšanu.

9. marts NATO vizītē ierodas bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikas ārlietu ministrs Srgjans Kerims [Srgjan Kerim].

13. marts NATO apsveic ANO Vides programmas publicēšanu (ziņojums par iespējamajām veselības briesmām saistībā ar urāna munīcijas lietošanu Kosovā).

19. marts NATO vizītē ierodas Augstais pārstāvis Bosnijā-Hercegovinā Volfgangs Petričs [Wolfgang Petritsch].
- 20.-29. marts NATO sponsorētajā Progresīvo studiju institūtā Budapeštā eksperti analizē zinātniskos un tehniskos jautājumus par Bioloģisko un toksisko ieroču konvencijas (BTWC) protokola izpildi.
21. marts Ziemeļatlantijas Padome pieņem turpmākos pasākumu nosacījumus, lai uzlabotu stabilitāti Dienvidbalkānos, un demonstrē savu atbalstu valdībai Skopjē, tai skaitā, nozīmējot vēstnieku Hansu Joergu Eifu [Hans-Joerg Eiff] kā NATO vecāko civilo pārstāvi Skopjē.
- Eiroatlantijas Partnerības padomes (EAPC) tikšanās. Vēstnieki izsaka atbalstu bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikas valdībai, nosoda ekstrēmistu vardarbību un apsveic pieņemtos pasākumus saistībā ar robežas drošību.
- NATO vizītē ierodas Starptautiskās Sarkanā Krusta komitejas prezidents Jakobs Kelenbergers [Jakob Kellenberger].
26. marts NATO ģenerāļsekretārs Lords Robertsons un ES Augstais pārstāvis Havjers Solana ierodas vizītē Skopjē, lai apstiprinātu atbalstu bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas* Republikas valdībai, un aicina atturēties no pretdarbības pašreizējā konfliktā.
28. marts NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās Padomes (PJC) tikšanās. Vēstnieki apspriež situāciju Balkānos un NATO-Krievijas sadarbību KFOR un pozitīvi novērtē starptautisko iesaisti, lai novērstu etniskās spriedzes eskalāciju reģionā.
29. marts NATO ģenerāļsekretāra paziņojums par nāvējošo sprādzienu Kriveņikā [Krivenik], Kosovā, kurā tika nogalināti un ievainoti civiliedzīvotāji.

ILUSTRĀCIJAS

NATO civilā un militārā struktūra

Galvenās NATO komitejas

Sadarbības un dialoga galvenās institūcijas

NATO starptautiskais štābs

Starptautiskā štāba nodaļas

NATO militārā struktūra

Militārā struktūra - Alianses Eiropas spēku komandstruktūra

Militārā struktūra - Alianses Atlantijas komandstruktūra

Starptautiskais militārais štābs

ILUSTRĀCIJAS

NATO civilā un militārā struktūra

Galvenā NATO komandiera

Sadarbības un drošības galvenā direktore

NATO starptautiskā štāba

Starptautiskā štāba nodaļa

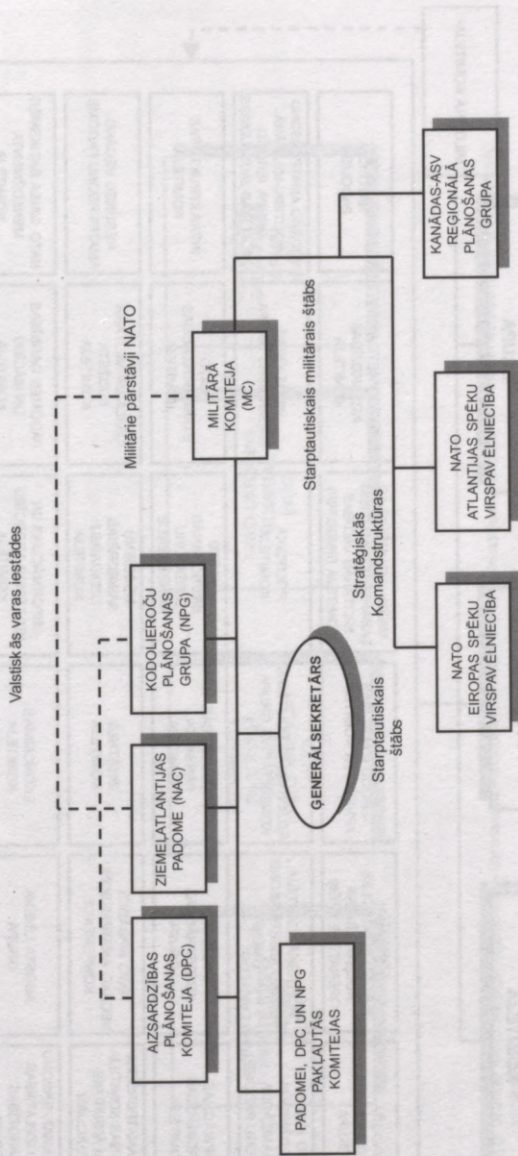
NATO militārā struktūra

Militārā struktūra - Alianses Eiropas spēku komandbure

Militārā struktūra - Alianses Atlantijas komandbure

Starptautiskā militārā štāba

NATO civilā un militārā struktūra

Sadarbības un dialoga galvenās institūcijas

EIROATLANTILĀS
PARTNERĪBAS
PADOME
(EAPC)¹⁾

APVIENOTĀ
PASTĀVĪGĀ
PADOME
(NATO-KRIEVLĀ)
(PJC)

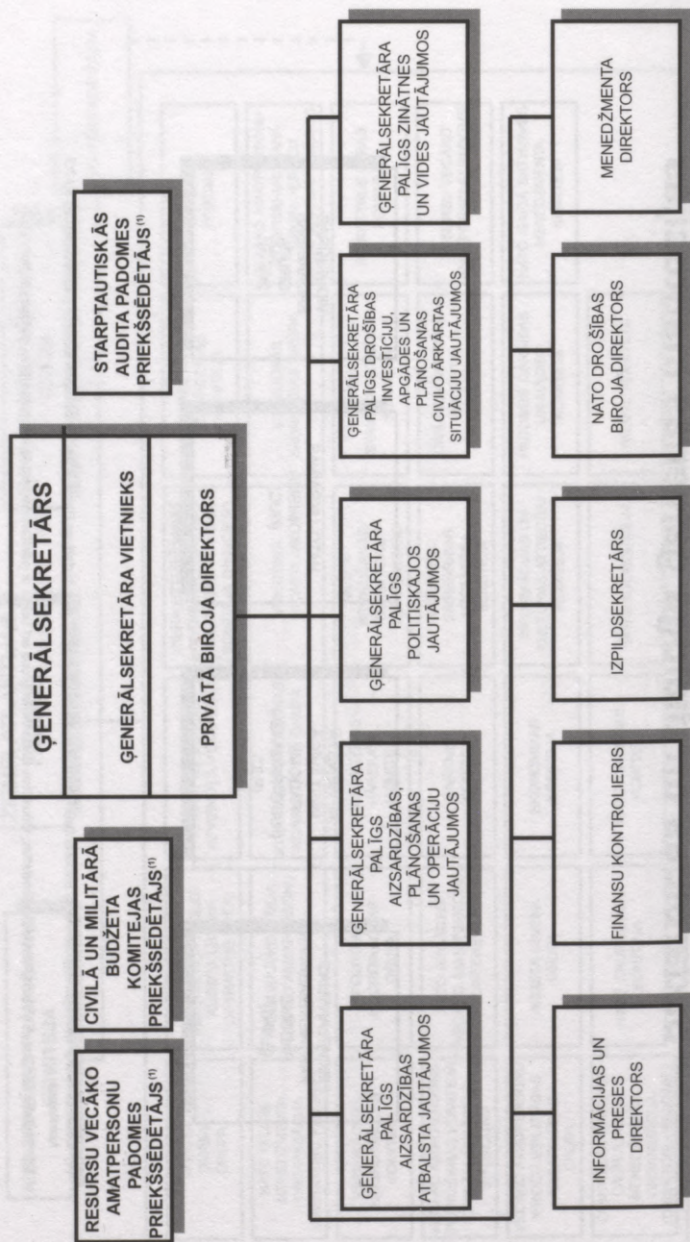
NATO-UKRAINĀS
KOMISIJA
(NUC)

VIDUSJŪRAS
SADARBĪBAS
GRŪPA
(MCG)²⁾

(1) Daudzas NATO komitejas regulārā tiešās Eiropāntantijas Partnerības padomes (EAPC) vai iniciatīvas Partnerattiecības mieram ietvaros (skatīt Galvenās NATO komitejas).

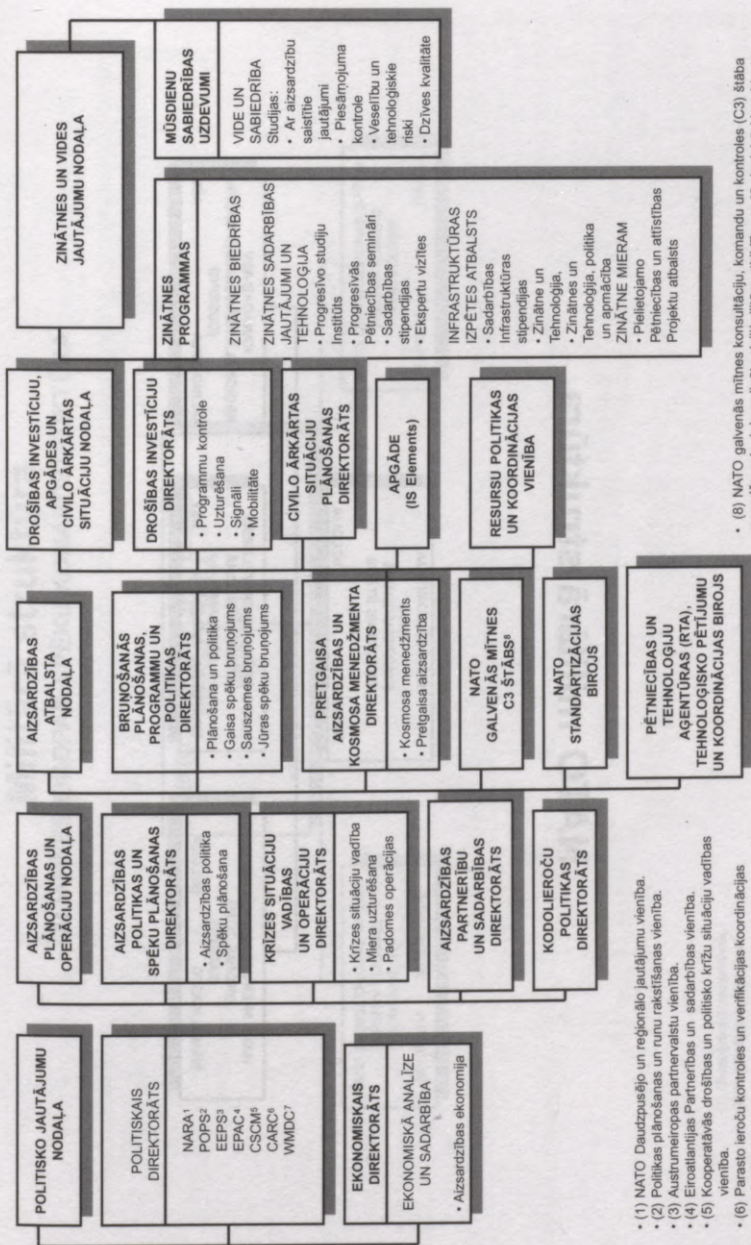
(2) Papildus saņēkšmēm starp Alianses dalībvalstīm, Vidusjūras Sadarbības grupa arī tiekas ar pārstāvjiem no Alianses Vidusjūras dialoga valstīm.

NATO starptautiskais štābs

(1) Šos amatus neieņem Starptautiskā štāba darbinieki, bet gan nacionālie priekšsēdētāji, kurus ieceļ Padome.

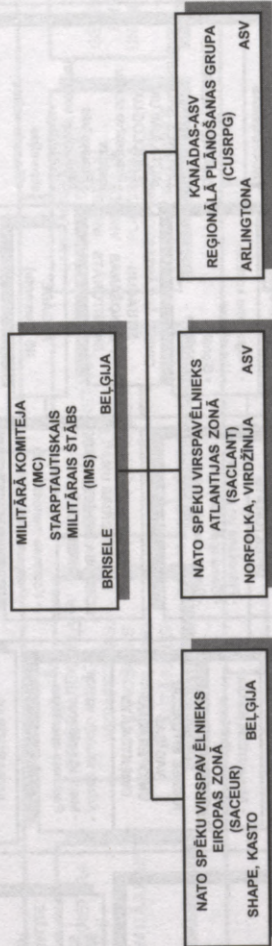
Starptautiskā štāba nodaļas

(8) NATO galvenās mītnes konsultāciju, komandu un kontroles (C3) štāba mēnežmēnīti ir koordināta civilmilitārā atbilstība un tā vienlīdzīgi ir pakļauta gan ģenerālsēkretāra palīgam aizsardzības atbalsta jautājumos, gan Starptautiskā militārā štāba direktoram.

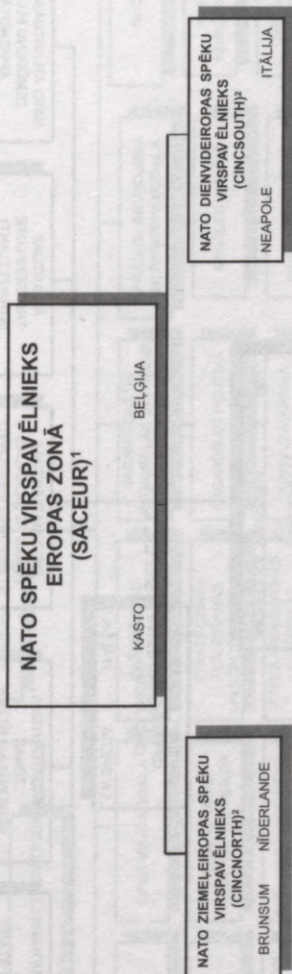
(1) NATO Daudzpusējo un reģionālo jautājumu vienība.
 (2) Politikas plānošanas un nūru rakstīšanas vienība.
 (3) Austrumeiropas partnervalstu vienība.
 (4) Eirotatlantijas Partnerības un sadarbības vienība.
 (5) Kooperatīvās drošības un politisko krīžu situāciju vadības vienība.
 (6) Parasto ieroču kontroles un verificācijas koordinācijas vienība.
 (7) Masu iznīcināšanas ieroču centrs.

NATO militārā struktūra

Militārā struktūra

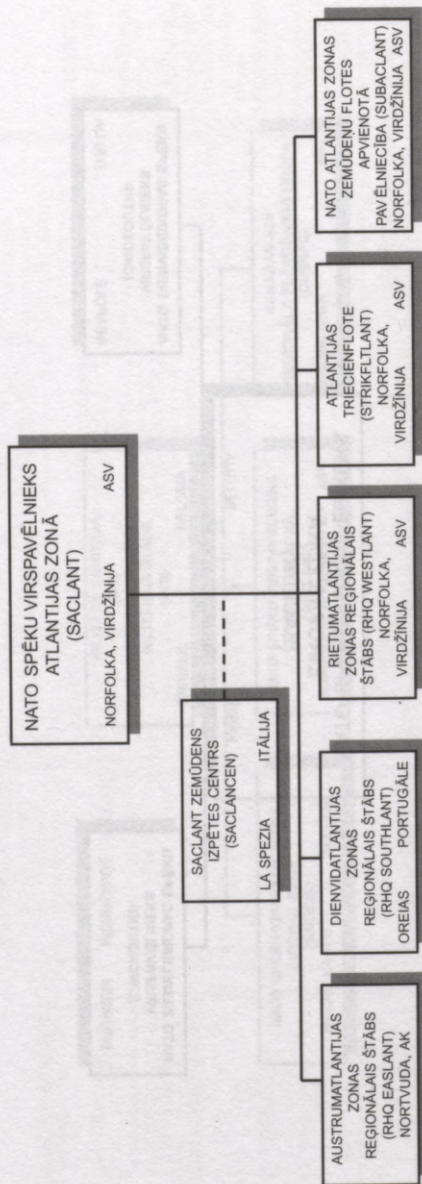
ALIANSES EIROPAS SPĒKU KOMANDSTRUKTŪRA

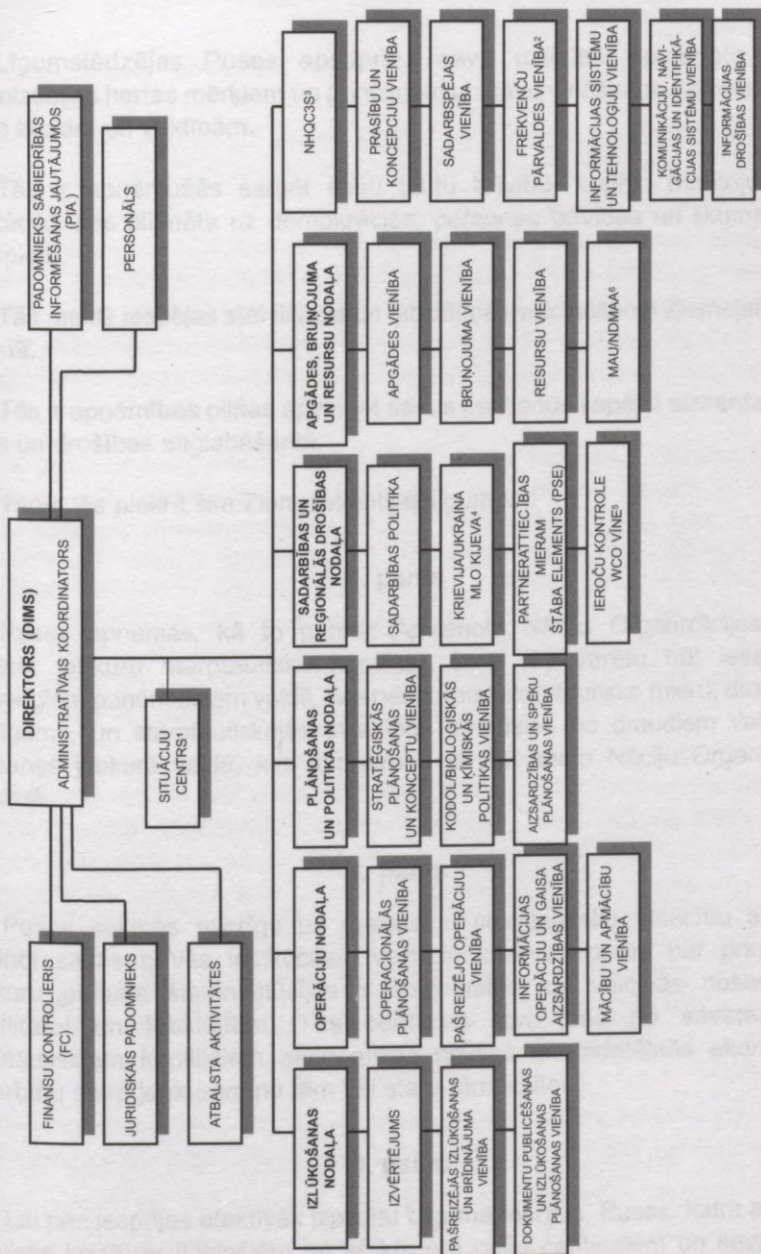
(1) Stratēģiskais komandieris.
(2) Reģionālais komandieris.

Militārā struktūra

ALIANSES ATLANTIĀJAS KOMANDSTRUKTŪRA

Starptautiskais militārais štābs

(1) Situāciju centrs (SITCEN) ziņo ģenerālsēkretāra palīgam, aizsardzības plānošanas un operāciju jautājumos, bet ikdienas darbā to vada Starptautiskā militārā štāba direktors.

(2) Informācijas sistēmu un tehnoloģiju daļa apkalpo gan Starptautisko militāro štābu, gan Starptautisko štābu.

(3) NATO galvenās mītnes Konsultāciju, komandu un kontroles (C3) štābu kopīgi vada direktors (IMS) un ģenerālsēkretāra palīgs aizsardzības atbalsta jautājumos.

(4) ILO: Militārās sadarbības birojs.

(5) WCO: Rietumu konsultatīvais birojs.

(6) Menedžmenta padomdevēju vienība/NATO aizsardzības cilvēkresursu struktūra.

ZIEMEĻATLANTIJAS LĪGUMS

1949. gada 4. aprīlī Vašingtonā

Līgumslēdzējas Puses apstiprina savu uzticību Apvienoto Nāciju Organizācijas hartas mērķiem un principiem un savu vēlēšanos dzīvot mierā ar visām tautām un valdībām.

Tās ir apņēmušās sargāt savu tautu brīvību, kopējo mantojumu un civilizāciju, kas dibināta uz demokrātijas, personas brīvības un likuma varas principiem.

Tās meklē iespējas stabilitātes un labklājības veicināšanai Ziemeļatlantijas reģionā.

Tās ir apņēmiņas pilnas apvienot savus centienus kopējai aizsardzībai un miera un drošības saglabāšanai.

Tādēļ tās piekrīt šim Ziemeļatlantijas līgumam:

1. pants

Puses apņemas, kā to paredz Apvienoto Nāciju Organizācijas harta, atrisināt jebkuru starptautisku konfliktu, kurā tās varētu būt iesaistītas, ar mierīgiem paņēmieniem veidā, kas neapdraud starptautisko mieru, drošību un taisnīgumu, un starptautiskajās attiecībās izvairīsies no draudiem vai spēka lietošanas jebkurā veidā, kas ir pretrunā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas mērķiem.

2. pants

Puses sekmēs mierīgu un draudzīgu starptautisko attiecību attīstību, stiprinot savas brīvās institūcijas, veicinot labāku izpratni par principiem, uz kuru pamata šīs institūcijas ir nodibinātas, un veicinās nosacījumus stabilitātei un labklājībai. Tās centīsies izvairīties no savstarpējiem starptautiskiem konfliktiem ekonomikas politikā un iedrošinās ekonomisko sadarbību starp jebkurām no tām vai starp tām visām.

3. pants

Lai pēc iespējas efektīvāk izpildītu Līguma mērķus, Puses, katra atsevišķi vai visas kopā, ar ilgstošiem un efektīviem pašu centieniem un savstarpējo palīdzību uzturēs un attīstīs savas individuālās un kopējās spējas pretoties bruņotam uzbrukumam.

4. pants

Puses kopīgi apspriedīsies jebkurā brīdī, kad vien, pēc jebkuras Puses uzskatiem, būs apdraudēta jebkuras Puses teritoriālā integritāte, politiskā neatkarība vai drošība.

5. pants

Puses vienojas, ka bruņotu uzbrukumu vienai vai vairākām no tām Eiropā vai Ziemeļamerikā uzskatīs par uzbrukumu visām dalībvalstīm, un tādēļ tās apņemas, ka šāda uzbrukuma gadījumā katra no tām, izmantojot individuālās un kopējās pašaizsardzības tiesības, kas paredzētas Apvienoto Nāciju Organizācijas hartas 51. pantā, sniegs palīdzību Pusei vai Pusēm, kas pakļautas uzbrukumam, individuāli un kopā ar citām Pusēm, veicot pasākumus, kurus tās uzskata par nepieciešamiem, ieskaitot bruņota spēka pielietošanu, lai atjaunotu un saglabātu Ziemeļatlantijas reģiona drošību.

Par jebkādu šādu bruņotu uzbrukumu un visiem pasākumiem, kas tā rezultātā ir veikti, nekavējoties jāziņo Drošības Padomei. Šie pasākumi jāpārtrauc, kad Drošības Padome ir veikusi nepieciešamos pasākumus, lai atjaunotu un saglabātu starptautisku mieru un drošību.

6. pants¹

Par 5. pantā minēto bruņoto uzbrukumu vienai vai vairākām Pusēm uzskata bruņotu uzbrukumu, kas ietver bruņotu uzbrukumu:

- jebkuras Puses teritorijai Eiropā vai Ziemeļamerikā, Francijas Alžīrijas departamentiem², Turcijas teritorijai vai salām, kas atrodas kādas Puses jurisdikcijā Ziemeļatlantijas telpā uz ziemeļiem no ziemeļu saulgriežu loka.
- jebkuras Puses militārajām vienībām, kuģiem vai lidaparātiem, kas atrodas šajās teritorijās vai virs tām, vai jebkurā vietā Eiropā, kurā jebkuras Puses spēki atradās dienā, kad šis Līgums stājās spēkā, vai Vidusjūrā vai Ziemeļatlantijas telpā uz ziemeļiem no ziemeļu saulgriežu loka.

7. pants

Līgums nekādā veidā neietekmē un arī nedrīkst tikt skaidrots kā tāds, kas ietekmē Pušu, kas ir Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis, tiesības un

1 To teritoriju definīcija, uz kuru attiecas 5. pants, tika pārskatīta, papildinot Ziemeļatlantijas līguma Protokola 2. pantu, kad pievienojās Grieķija un Turcija, 1951. gada 22. oktobrī.

2 1963. gada 16. janvārī Padome atzīmēja, ka attiecībā uz Francijas Alžīrijas departamentiem attiecīgās Līguma klauzulas ir zaudējušas nozīmi no 1962. gada 3. jūlija.

saistības, kuras tām ir saskaņā ar hartu, vai Drošības Padomes galveno pienākumu starptautiskā miera un drošības saglabāšanā.

8. pants

Katra Puse apstiprina, ka neviena no šobrīd spēkā esošām starptautiskām saistībām starp to un jebkuru citu Pusi vai jebkuru trešo valsti nav pretrunā ar šī Līguma nosacījumiem, un tā dod solījumu neuzņemties jebkādas starptautiskas saistības, kas ir pretrunā ar šo Līgumu.

9. pants

Ar šo Puses izveido Padomi, kurā ikviens no tām ir pārstāvēta, lai apspriestu jautājumus par šī Līguma īstenošanu. Padome organizējama tā, lai tā būtu spējīga nekavējoties sanākt kopā jebkurā laikā. Padomei jāizveido tādas pakļautās struktūras, kādas varētu būt nepieciešamas, it īpaši tai nekavējoties jāizveido aizsardzības komiteja, kas rekomendēs pasākumus 3. un 5. panta īstenošanai.

10. pants

Puses, vienprātīgi vienojoties, var uzaicināt jebkuru citu Eiropas valsti, kas ir spējīga sekmēt šī Līguma principus un veicināt Ziemeļatlantijas telpas drošību, pievienoties šim Līgumam. Jebkura valsts, kas tiek aicināta, var kļūt par Līguma pusi, deponējot tās pievienošanās dokumentus Amerikas Savienoto Valstu valdībai. Amerikas Savienoto Valstu valdība informēs katru Pusi par katru deponēto pievienošanās dokumentu.

11. pants

Šis Līgums ir jāratificē katrai Pusei, un no tā izrietošie nosacījumi tai ir jārealizē saskaņā ar tās attiecīgo konstitucionālo procesu. Ratifikācijas dokumenti ir jādeponē pēc iespējas ātrāk Amerikas Savienoto Valstu valdībai, kas paziņos visām pārējām parakstītājvalstīm par katru deponējumu. Līgums stājas spēkā starp valstīm, kas ir to ratificējušas, tiklīdz lielākā daļa parakstītājvalstu, ieskaitot Beļģijas, Francijas, Kanādas, Apvienotās Karalistes, Luksemburgas, Nīderlandes un Amerikas Savienoto Valstu, ratifikācijas ir deponētas, un attiecībā pret citām valstīm tas stājas spēkā dienā, kad tās deponē savu ratifikāciju.³

12. pants

Tad, kad Līgums ir bijis spēkā desmit gadus, vai jebkurā laikā pēc tam Puses, ja kāda no tām to prasa, var kopīgi apsprieties ar nodomu pārskatīt

³ Līgums stājas spēkā 1949. gada 24. augustā pēc visu parakstītājvalstu ratifikāciju deponēšanas.

Līgumu, ņemot vērā apstākļus, kas šajā laikā ietekmē mieru un drošību Ziemeļatlantijas telpā, ieskaitot vispasaules un reģionālus pasākumus Apvienoto Nāciju Organizācijas hartas ietvaros, lai uzturētu starptautisko mieru un drošību.

13. pants

Pēc tam, kad Līgums ir bijis spēkā divdesmit gadus, jebkura no Pusēm var pārtraukt dalību Līgumā gadu pēc tās denonsēšanas paziņojuma iesniegšanas Amerikas Savienoto Valstu valdībai, kas informēs citu Pušu valdības par katru denonsēšanas paziņojuma deponēšanu.

14. pants

Šo Līgumu, kura teksti angļu un franču valodās ir vienlīdz autentiski, deponē Amerikas Savienoto Valstu valdības arhīvos. Šī valdība iesniegs pienācīgi apstiprinātas kopijas pārējo parakstītājvalstu valdībām.

PIEZĪMĒM

Līguma, pamot vēst' apstākļ' kā ietekmē tveru un veidu
Tiesiskā raksturojums

PIEZĪMĒM

Apvienoto Nāciju Organizācijas hartas ietvaros, lai uzlabētu starptautiskās
drošību.

13. pants

Pēc tam, kad Līguma ir bijis spēkā divdesmit gadus, jebkurš no Pasaules
pārtraukt daļu Līguma četrus pēc tās demontāžas pazīmju un veidu
Amerikas Savienoto Valstu valstīm, kas informācija citu Pasaules valstīm un
demontāžas pazīmju demontāžu.

14. pants

Šis Līgums, kura teksti angļu un franču valodās ir vienlīdz spēkā,
deputē Amerikas Savienoto Valstu valstīs arīvis. Šī valstīs jebkurš
pēc šī apstiprināšanas kopijas pārējo parakstītāju valstīs.

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

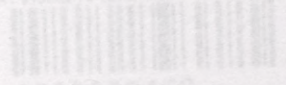
PIEZĪMĒM

PIEZĪMĒM

6.0015

PIEZĪMĒM

LĀTVIJAS NĀCIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309009466

PIEZĪMĒM

6.00 Ls

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309009466

2006-3
-568

NATO Office of Information and Press /
Bureau de l'information et de la presse de l'OTAN

1110 Brussels / Bruxelles
Belgium / Belgique

Web site: www.nato.int
Site web: www.otan.nato.int
E-mail: natodoc@hq.nato.int